

Arthur Halley

Přetíženi

AUTOROVA POZNÁMKA K TOMUTO VYDÁNÍ

Pod pojmy „veřejná energetická společnost“ a „energetická společnost“, často používané v tomto příběhu, se rozumějí obchodní společnosti, které vyrábějí i prodávají elektřinu a plyn.

Mnohé takové „energetické společnosti“ ve Spojených státech jsou velkými soukromě řízenými akciovými společnostmi, jejichž akcie jsou předmětem veřejného obchodování na burze cenných papírů.

Na rozdíl od ostatních společností je však činnost „veřejných energetických společností“, včetně sazeb účtovaných zákazníkům, přísně sledována kontrolními výbory jmenovanými státem a federální vládou.

Každá „veřejná energetická společnost“ obhospodařuje určitou omezenou oblast - část státu nebo v některých případech jedinou velkou metropoli. Spojené státy nemají jednotnou celostátní elektrickou síť, přestože většina „energetických společností“ je vysokonapětovým dálkovým vedením napojena na ostatní společnosti a mohou podle potřeby nadbytečnou energii kupovat nebo prodávat.

*Bud'tež bedra vaše přepásaná, a svíce hořící.
Ev. 5. Lukáše, XII 35
Ach, tma, tma, tma, uprostřed žhavého poledne.
John Milion*

ČÁST PRVNÍ

Kapitola 1

Vedro!

Vražedná vlna vedra zachvátila celou Kalifornii od vyprahlé hranice Mexika k mohutnému lesu Klamath a pronikala až na sever do Oregonu. Skličující a vysilující vedro. Před čtyřmi dny se nad územím státu usadila horká, suchá teplá brázda a v délce tisíc a šířce tři sta mil setrvávala na místě jako kvočna na vejcích. Onoho rána - byla červenová středa - se očekávalo, že pacifický frontální systém posune vlnu vedra k východu a uvolní příliv chladnějšího vzduchu, doprovázeného přeháňkami, na severní pobřeží a do hor. Nestalo se tak. Obyvatelé Kalifornie teď, v jednu hodinu odpoledne, umdlávali horkem při teplotách od třiceti tří až vysoko nad čtyřicet stupňů, bez vyhlídky na změnu k lepšímu.

Ve městech a předměstích, v továrnách, kancelářích, obchodech a domácnostech bzučelo šest milionů elektrických klimatizačních zařízení. Na tisíce farmách v úrodném centrálním údolí - nejbohatším zemědělském komplexu na světě - vysávalo nepřehledné množství elektrických pump vodu z hlubokých studní a rozvádělo ji žíznivému dobytku a vyprahlé úrodě zrnin, hroznového vína, citrusů, alfa-alfy, zucchini a stovce dalších plodin. Nespočetné chladničky a mrazničky běžely nepřetržitě. A obyvatelstvo Kalifornie, zhýčkané, zpohodlnělé, navyklé na technické vymoženosti, na různé elektrické spotřebiče, obyvatelstvo, přímo hltající elektrický proud, kladlo na energii nezmenšené požadavky.

Kalifornie už zažila období veder a překonala jejich následky, ale ještě nikdy nebyla situace ve spotřebě elektrické energie tak kritická.

„A jsme hotovi,“ řekl zbytečně vedoucí dispečer pro dodávky elektrické energie. „Už ždímáme naši poslední rezervu.“

Všichni v doslechu to věděli. Slovem „všichni“ se v tomto případě rozuměl stálý personál a vedoucí úředníci, kteří se v této chvíli tísnili v energetickém dispečinku společnosti Golden State Power & Light.

Golden State Power - nebo mnohem častěji GSP & L - byl kolos, něco jako General Motors mezi veřejnými energetickými společnostmi. Byl to zdroj, který vyráběl a rozváděl dvě třetiny elektrické energie a přírodního plynu spotřebovaných v Kalifornii. Jeho existence ve státě byla tak samozřejmá jako sluneční svit, pomeranče a víno a byl považován za něco stálého. GSP & L byla také bohatá a - dle vlastního prohlášení - nad jiné zdatná. Svou všudypřítomností si někdy vysloužila přezdívku „God's Power & Love“ - „Božská moc i láska“.

Energetický dispečink GSP & L bylo bezpečně zajištěné podzemní pracoviště, které kdysi nějaký návštěvník popsal jako nemocniční operační sál s velitelským můstkem zaoceánského parníku. Jeho ústředním bodem byl komunikační panel na pódiu dva schody nad úrovní podlahy. Tady pracoval hlavní dispečer s šesti pomocníky. Hned vedle měli k dispozici klávesnice dvou velkých počítačů. Stěny vyplňovaly skupiny vypínačů, grafy rozvodných okruhů a pobočných ústředí a barevná světla s přístroji oznamujícími momentální stav dvou set pěti elektrických generátorových jednotek společnosti, rozmístěných v devadesáti čtyřech elektrárnách po celém státě. Půl tuctu pomocných dispečerů třídilo stále se měnící příliv informací, zaplňovalo pracoviště šumem horlivé činnosti, a jen zásluhou akustického řešení interiéru zůstávala hladina zvuku nízká.

„Jste si zcela jisti, že už opravdu nikde není navíc žádná energie, kterou bychom mohli koupit?“ Otázku vyslovil vyšší svalnatý muž bez saka, stojící u dispečerského pódia. Nim Goldman, viceprezident pro plánování a náměstek předsedy GSP & L, si v tom vedru povolil vázanku a v místech rozepnutých horních knoflíčků košile bylo vidět část chlupů na prsou. Měly stejnou barvu jako vlasy - černé, vlnité, s několika jemnými šedivými prameny. V ostře řezané, kostnaté a zdravě vypadající tváři vynikaly oči, které se dívaly přímo, autoritativně a většinou v nich byl - i když ne v tomto okamžiku - smysl pro humor. Na něco málo přes čtyřicet let vypadal Nim Goldman obvykle mladší. Dnes ne. Byl to následek přepětí a únavy z posledních dnů, kdy zůstával v práci až do půlnoci a ráno vstával ve čtyři. Časné vstávání si vynucovalo časné holení, takže teď měl na bradě strniště. Jako ostatní v dispečinku se Nim potil. Částečně z napětí, částečně

proto, že s přihlédnutím k nastalé kritické situaci byla klimatizace před několika hodinami seřízena na nejnižší výkon. Televize i rozhlas vyzývaly veřejnost, aby se šetřilo elektrickou energií s ohledem na vážnou krizi v dodávkách. Ale podle stoupajícího grafu spotřeby si v dispečinku všichni uvědomovali, že upozornění většinou nikdo nebere na vědomí.

Hlavní dispečer, bělovlasý pán, se tvářil uraženě, když odpovídal na Nimův dotaz. V posledních dvou dnech byli jako zoufalé hospodyňky na telefonu nepřetržitě dva pomocní dispečeré a kupovali přebytečnou energii v ostatních státech a v Kanadě. Nim Goldman to věděl. „Stahujeme každý zbytek, který můžeme dostat z Oregonu a Nevady, pane Goldmane. Pacific Intertie je přetížena. Trochu nám pomáhá Arizona, ale mají také problémy. Zítra nás požádají, abychom jim prodali my.“

„Řekla jsem jim, že nemají ani ždíbek naděje,“ zvolala pomocná dispečerka.

„Vystačíme si dnes odpoledne sami?“ Tentokrát se zeptal J. Eric Humphrey, předseda společnosti, když přestal sledovat situační zprávy sdělované počítačem. Předsedův kultivovaný hlas, jako obyčejně hluboký a vyzařující sebevědomí a sebejistotu starého Bostoňana, působil, jako vždy, dojmem obrněného krunýře. Jen málo lidem se pod tento krunýř podařilo proniknout. V Kalifornii už prožil úspěšných třicet let, ale západácké neformální způsoby v Ericu Humphreyovi neotupily patinu Nové Anglie. Byl malý, pevné postavy, úhledného zevnějšku, s kontaktními čočkami, bezvadně upravený. Navzdory vedru měl na sobě tmavý, seriózní oblek s vestou, a jestli se snad potil, pak důkaz o tom byl decentně skryt.

„Nevypadá to dobře, pane,“ řekl hlavní dispečer a do úst si vložil další pilulku gelusilu. Úplně ztratil pojem, kolik jich už dnes vzal. Dispečeré tyto pilulky užívali ke snížení duševního napětí a GSP & L, jako gesto dobré vůle, zajistila otevření lékárny, kde bylo možné dostat tento utišující lék zdarma.

Nim Goldman pro informaci předsedy dodal: „Jestli přece jen vydržíme, pak to bude jen o vlas - a s notnou dávkou štěstí.“

Jak už před chvílí řekl dispečer, byly pohotovostní zálohy GSP & L využity na plný výkon. Nevysvětlil však, protože tu nebyl nikdo, komu by to bylo nutné vysvětlovat, že veřejná energetická společnost jako Golden State Power & Light má dva druhy rezerv energie - „pohotovostní“ a „připravenou“. Pohotovostní rezerva zahrnovala generátory v chodu, ale nevyužité na plnou kapacitu. Jejich výkon mohl být v případě potřeby okamžitě zvýšen. Připravená rezerva zahrnovala všechny elektrárny, které nebyly v chodu, ale během deseti nebo patnácti minut je bylo možné spustit a dosáhnout plného výkonu.

Poslední připravená rezerva, dvě plynové turbíny elektrárny blízko Fresno, každá o pětasedesáti tisících kilowattech, dosáhly před hodinou pohotovostního stavu. Teď už běžely na maximální výkon a neposkytovaly žádnou rezervu.

Mrzutě vyhlížející obtloustlý muž, lehce nahrbený, s tváří tloušťka a s převislým obočím, naslouchající rozhovoru předsedy s dispečerem, řekl nevrlym hlasem: „K čertu s tím vším! Kdybychom měli ucházející předpověď počasí na dnešek, nebyli bychom v takové kaši.“ Ray Paulsen, výkonný prezident pro zásobování energií, udělal nervózní krok od stolu, na němž s ostatními studoval křivky spotřeby. Srovnávali dnešní stav s křivkami v podobných horkých dnech loňského roku.

„Všichni meteorologové udělali stejnou chybu jako naši,“ namítl Nim Goldman. „V posledním večerníku jsem četl a dnes ráno jsem slyšel v rozhlase, že se ochladí.“

„To je zřejmě pramen, odkud to ona má - z novin! Sázím se, že to vystříhla a nalepila na kartu.“ Paulsen hleděl upřeně na Nima, který jen pokrčil rameny. Nebylo tajemstvím, že ti dva se nemají rádi. Nim ve dvou funkcích, jako plánovač a náměstek předsedy GSP & L, udržoval služební styk s tolika odděleními, že hranice mezi nimi jako by pro něho neexistovaly. Před časem víckrát zasáhl do oblasti Paulsenovy kompetence, ale přestože Ray Paulsen stál v podnikové hierarchii o dvě příčky výš, mohl proti Nimovi udělat jen málo.

„Jestli tím „ona“ myslíte mne, Rayi, mohl byste mít aspoň trochu slušného vychování a pojmenovat mě jménem.“ Hlavy všech se otočily. Nikdo neviděl vstoupit do místnosti štíhlouckou rozvážnou brunetu Millicent Knightovou, vedoucí meteoroložku společnosti. Její příchod ale

nikoho nepřekvapil, protože oddělení meteorologie bylo součástí dispečinku a její kancelář od něj oddělovala pouze skleněná stěna.

Většinu lidí by taková situace přivedla do rozpaků. Nikoli však Raye Paulsena. Tvrdou prací, stupínek po stupínku, stoupal u Golden State Power & Light, kde před třiceti pěti lety začal jako pomocný pracovník čtyř v terénu, pak postupně pracoval jako pochůzkář po venkovních rozvodech jako předák a prošel skoro všemi dalšími provozními funkcemi. Kdysi ho sněhová bouře strhla ze stožáru, utrpěl zranění páteře, po němž mu jako následek zůstalo trvale shrbení. Večerní studium vysoké školy změnilo mladého Paulsena na graduovaného inženýra. Jeho znalost organizačního řízení celé GSP & L se od té doby stala encyklopedickou. Naneštěstí si na této cestě neosvojil jemné a uhlazené chování.

„Jen se neposerte, Milly!“ vybuchl Paulsen. „Řekl jsem jen to, co si myslím, a jako vždycky tak - jak bych se vyjádřil o muži. Vy přece pracujete jako muž, tak očekávejte i takové zacházení.“

Millicent Knightová se rozhořčeně ohradila: „Jestli je někdo mužem nebo ženou, to s tím nemá vůbec co dělat. Mé oddělení má velký počet přesných předpovědí - osmdesát procent, jak jistě rače velmi dobře vědět. Nikde nezískáte lepší.“

„Ale dnes jste nás vy a vaši lidé opravdu přitiskli ke zdi!“

„Proboha, Rayi,“ protestoval Nim Goldman. „Tak se přece nikam nedostaneme.“

J. Eric Humphrey rozepřel poslouchal se zjevnou lhostejností. Předseda to sice nikdy výslovně neřekl, ale někdy vzbuzoval dojem, že nemá vůbec žádné námitky proti sporům mezi vedoucími pracovníky, pokud ovšem nemají vliv na zhoršení jejich práce. V podniku bylo několik zastánců teorie - a Humphrey byl pravděpodobně jedním z nich - , která hlásala, že dokonale harmonická organizace je organizací samolibě sebeuspokojenou. Kdyby předseda právě o něco takového stál, pak by podobné rozepře mohl ukončit váhou své autority.

Ale přísně vzato, vedoucí pracovníci - Humphrey, Nim Goldman, Paulsen a několik dalších - neměli v tomto okamžiku v dispečinku co dělat. Personální obsazení dispečinku bylo úplné. Varianty pro případ krizové situace dobře znali, protože byly promyšleny už dávno: většinu řešení po uvedení do chodu samočinným počítačem doplňovali podle pokynů, které obsahovaly instrukční manuály, vhodně umístěné na dosah ruky. Nicméně ve chvílích krize, před jakou GSP & L stála, se toto pracoviště, poskytující nejčerstvější informace, stalo magnetem pro všechny zainteresované pracovníky.

Velká, stále nezodpovězená otázka zůstávala: vyšplhají se požadavky na elektrickou energii do takové výše, že přesáhnou všechny dosažitelné rezervy? Jestliže ano, pak se v transformátorových stanicích zákonitě rozpojí celé skupiny spínačů, části Kalifornie se ocitnou bez energie, rozsáhlé obydlené oblasti budou odříznuty od ostatního světa a vznikne chaos.

Ve skutečnosti už stav nouzového omezení začal. Napětí dodávané spotřebitelům GSP & L bylo od deseti hodin dopoledne postupně sníženo až na osm procent pod normál. Toto snížení uspořilo něco energie, ale malé spotřebiče jako vysoušeče vlasů, elektrické psací stroje a chladničky dostávaly o deset voltů méně než obvykle, zatímco zařízení pro těžký provoz dostávala o devatenáct až dvacet voltů méně. Nižší napětí zapříčiňovalo menší výkonnost, elektromotory se více zahřívaly a běžely hlučněji než obvykle. Potíže vznikaly u počítačů, které nebyly vybaveny regulátory napětí. Automaticky se vypnuly a zůstávaly mimo provoz, dokud se neobnovilo normální napětí. Na přijímačích v domácnostech docházelo ke zmenšení televizního obrazu, takže nezaplňoval celou obrazovku. Pokud by takový stav trval krátkou dobu, nemělo by dojít k trvalému poškození. Rovněž žárovky osvětlení, obvykle rozžhavené do běla, nepatrně potemněly.

Osmiprocentní omezení však bylo mezní hranicí, pod ní by se elektromotory přehřály, snad i spálily a vzniklo by nebezpečí požáru. Kdyby ani toto omezení nestačilo, pak zbývalo poslední východisko: snížit zatížení tím, že se veliké oblasti odsoudí k totálnímu zatemnění.

Rozhodnou příští dvě hodiny. Když GSP & L vydrží do poloviny odpoledne, což je v horkých dnech doba nejvyšší spotřeby, zatížení se do zítřka uvolní. Za předpokladu, že se následujícího dne ochladí -bude po problému.

Jestli ale zatížení, které po celý den neustále stoupalo, bude ve svém růstu pokračovat... může dojít k nejhoršímu.

Ray Paulsen se nevzdával snadno. „No tak, Milly,“ trval na svém, „dnešní předpověď počasí byla přece směšně chybná. Je to pravda?“

„Ano, je to pravda, chcete-li se vyjádřit tak neférovým způsobem.“ Černé oči Millicent Knightové planuly hněvem. „Je ale také pravda, že tisíc mil od pobřeží sedí masa vzduchu nazývaná pacifická tlaková výše. Meteorologové o ní mnoho nevědí, dovede však někdy během jediného dne nadělat zmatek ve všech předpovědích pro Kalifornii.“ Pak pohrdavě dodala: „Nebo jste snad natolik ponořený do soustavy elektrických rozvodů, že vám tato základní přírodní skutečnost unikla?“

Paulsen zrudl. „Tak moment!“

Milly Knightová ho ignorovala. „A další věc. Moji lidé a já jsme vydali poctivou předpověď. A pokud jste to snad zapomněl, předpověď je právě jen předpovědí a vždycky zůstává místo pro pochyby. Já jsem vám přece neřekla, abyste kvůli údržbě odstavil Magalii 2. To rozhodnutí jste přece vydal vy - ovšem vinu teď svádíte na mne.“

Skupina u stolu se pochechtávala. Někdo zašeptal: „Jedna nula.“

Všichni dobře věděli, že na dnešním problému má podíl závod Magalia.

Magalia 2, část závodu GSP & L severně od Sacramenta, byl velký, párou poháněný generátor schopný výkonu 600.000 kilowattů. Ale už od uvedení do provozu před deseti lety byla Magalia 2 zdrojem potíží. Neustálé praskání kotlových trubek a mnohé další a vážnější závady způsobovaly, že byla často mimo provoz, nedávno na celých devět měsíců, než se úplně vyměnilo potrubí přehřívače. Problémy ale pokračovaly i potom. Jak to vyjádřil jeden inženýr: obsluhovat Magalii 2 je něco jako udržet nad vodou děravou bitevní loď.

Vedoucí závodu Magalia prosil minulý týden Raye Paulsena o dovolení odstavit číslo 2, aby mohl dát opravit prasklé trubky kotle - jak se vyjádřil - „dříve, než se ten nešťastný čajník rozletí“. Do včerejška říkal Paulsen neústupně ne. I před příchodem vlny vedra, pro neplánovaná odstavení a nutnost oprav jinde, byla energie Magalie 2 pro rozvodný systém potřebná. Jako vždy zvažoval, čemu dát přednost, a to někdy i za cenu rizika. Včera večer, po přečtení předpovědi nižších teplot na dnešek a po zvážení ostatních okolností, dal Paulsen souhlas a jednotka byla okamžitě odstavena. Práce začaly o několik hodin později po vychladnutí kotle. Dnešního rána byla Magalia 2 tichá a úseky prasklých trubek odřezány. Přestože jí bylo teď tak zoufale potřeba, nemohla být do rozvodu zapojena dříve než za dva dny.

„Kdyby předpověď byla správná,“ vrčel Paulsen, „Magalia by nebyla odstavena.“

Předseda zavrtěl hlavou. Slyšel už dost. Na vyšetřování bude čas později. Teď pro to nebyla vhodná chvíle.

Nim Goldman zatím rozmlouval u dispečerského pultu. Teď silným hlasem umlčel ostatní, když sděloval: „Pokles zatížení bude muset začít za půl hodiny. O tom není už nejmenších pochyb. Budeme to muset udělat.“ Letmo pohlédl na předsedu. „Myslím, že bychom měli uvědomit sdělovací prostředky. Televize a rozhlas mohou ještě vyhlásit varování.“

„Zaříd' to,“ řekl Humphrey. „Spojte mě někdo s guvernérem.“

„Ano, pane.“ Pomocný dispečer začal vytáčet číslo.

Všichni v místnosti se tvářili pochmurně. To, co se mělo začít uskutečňovat - záměrné přerušení poskytovaných služeb - se ve stodvacetipětileté historii společnosti ještě nestalo.

Nim Goldman už telefonicky hovořil s oddělením pro styk s veřejností, které sídlilo ve vedlejší budově. Varování nebylo možné odkládat. Oddělení pro styk s veřejností bylo vyzváno, aby vše zařídilo. Dosud sled vypínání energie znalo pouze několik lidí v podniku, teď s ním bude seznámena veřejnost. Před několika měsíci bylo prozíravě rozhodnuto, že ve zprávě o vypnutí, pokud k němu vůbec dojde, bude použita formulace ‚postupné vypínání‘. Oddělení pro styk s veřejností muselo vynaložit veškeré úsilí, aby zdůraznilo jeho přechodnou povahu a také skutečnost, že se všemi oblastmi bude zacházeno spravedlivě. Výraz ‚postupné vypínání‘ byl nápadem mladé sekretářky, když její starší a mnohem lépe placení nadřízení při návrzích na vhodné pojmenování zklamali. Mezi zamítnutými byl například termín ‚následné omezování‘.

„Pane, mám tady guvernérovu úřadovnu v Sacramentu,“ oznamoval Ericu Humphreyovi pomocný dispečer. „Říkají, že guvernér je na svém ranči blízko Stocktonu a že se s ním snaží spojit. Chtějí vás k telefonu.“

Předseda přikývl a vzal sluchátko. Rukou zakryl mluvítko a zeptal se: „Ví někdo, kde je Šéf?“ Bylo zbytečné vysvětlovat, že míní vedoucího inženýra Waltera Talbota. Klidný Skot, už skoro důchodce, neměl sklon k panikaření a jeho moudrost ve vypjatých situacích byla legendární.

„Ano,“ řekl Nim Goldman. „Odjel se podívat na Velkou Lil.“

Předseda se zamračil. „Doufám, že se tam nestalo nic zlého.“

Oči všech se instinktivně upřely na panel s nápisem: La Mission No 5. To byla Velká Lil, nejnovější a největší generátor v závodě La Mission, padesát mil za městem.

Velká Lil - pro niž jistý novinář vymyslel ono výstižné pojmenování, které se ujalo, postavená firmou Lilien Industries v Pensylvánii - bylo monstrum, které dodávalo jeden a čtvrt milionu kilowattů elektrické energie. Vytápělo ho enormní množství oleje a přehřátá pára sloužila k pohonu obrovské turbíny. V minulosti měla Velká Lil své kritiky. Odborníci namítali již v průběhu přípravných prací, že budovat tak velký generátor je úplné bláznovství, protože to znamená spoléhat se příliš na jeden zdroj energie. Realizaci projektu přirovnávali k nevědeckému podobenství o vsazení všeho na jedinou kartu. Další odborníci však nesouhlasili a poukazovali na ‚měřitelné úspory‘, čímž mysleli fakt, že hromadně vyráběná elektřina je levnější. Druhá skupina nabyla vrchu a až dosud se ukazovalo, že měla pravdu. Po dva roky od uvedení do provozu byla ve srovnání s menšími generátory Velká Lil hospodárnější, pozoruhodně spolehlivá a bez provozních problémů. Dnes ukazoval diagram registračního přístroje v dispečinku povzbudivé údaje o tom, že Velká Lil dává nejvyšší výkon, běží na maximum, a tím na svá bedra bere váhu šesti procent celkového zatížení společnosti.

„Dnes časně ráno byla hlášena jakási vibrace turbíny,“ řekl předsedovi Ray Paulsen. „Prodiskutovali jsme to s Šéfem, a i když zatím asi není stav kritický, usoudili jsme, že by se na to měl podívat.“

Humphrey souhlasně přikývl. Tady by Šéf stejně nemohl nic dělat. Osobně by měl jenom jakýsi pocit většího klidu, kdyby ho měl nablízku.

„Tady máte guvernéra,“ oznámil telefonista Humphreyovi. V následujícím okamžiku se ve sluchátku ozval známý hlas: „Dobré odpoledne, Ericu.“

„Dobré odpoledne, pane,“ řekl předseda. „Obávám se, že vám volám kvůli neblahé... „

V tom okamžiku se to stalo.

Bzučák uprostřed skupiny přístrojů pod označením La Mission No 5 vydal sérii krátkých, naléhavých a ostrých zvuků. Současně začala blikat oranžová a červená varovná světla. Inkoustem napuštěná jehla na diagramu registračního přístroje číslo 5 se zachvěla a prudce poklesla.

„Můj Bože!“ ozval se něčí zděšený hlas. „Velká Lil vypadla ze sítě.“

Nebylo o tom vůbec pochyby, když také ostatní ukazatele na stupnicích registračního přístroje klesly na nulu.

Reakce byla okamžitá. V dispečinku se rozběhla výstupní rychlotiskárna, rachotila a vydávala zprávy o stavu vysokonapěťových okruhových jističů, rozpínaných na příkaz počítače v rozpínacích střediscích a rozvodnách. Rozpojení okruhových jističů šetří rozvodný systém a chrání ostatní generátory před poškozením. Následkem toho se rozsáhlé části státu ponořily do totálního elektrického zatmění. Během dvou nebo tří následujících vteřin byly miliony lidí ve velmi vzdálených oblastech - pracovníci v dílnách i kancelářích, farmáři, hospodyně, nakupující, prodáváci, obsluhující v restauracích, tiskaři, zaměstnanci autoservisů, obchodníci s akciemi, hoteliéři, kadeřníci, promítači filmů i návštěvníci kin, řidiči tramvají, pracovníci televize i diváci, číšníci v barech, třídaři pošty, výrobci vína, lékaři, zubaři, veterináři, hráči na hracích automatech . . . seznam by byl nekonečný - ti všichni byli zbaveni energie a světla, a tím možnosti pokračovat v čemkoli, na čem před okamžikem pracovali.

Výtahy v budovách uvízly mezi patry. Letiště, plná horečnatého ruchu, zastavila prakticky provoz. Zhasnutím semaforů na ulicích a dálnicích nastal v dopravě strašný chaos.

Více než osmina Kalifornie o rozloze větší než Švýcarsko, s populací asi tří milionů obyvatel, byla náhle uvedena do nečinnosti. To, co před krátkou chvílí bylo pouhou možností, se stalo zlověstnou skutečností, daleko horší než všechno, čeho se obávali.

V dispečinku u komunikačního panelu, který byl zvláštními okruhy zabezpečen před výpadkem energie, usilovně pracovali tři dispečeré, rozšiřovali instrukce pro případ nouze, telefonovali příkazy elektrárnám a rozvodnám, studovali soustavu diagramů na pedálem ovládaném válci a zaznamenávali zprávy z obrazovek. Dispečeré budou mít v nadcházejících hodinách plné ruce práce, i když akce uváděné do chodu

počítači je už teď předstihovaly.

„Haló!“ houkl guvernér do telefonu na Erica Humphreyho, „všechna světla zhasla.“

„Já vím,“ odpověděl předseda. „Kvůli tomu jsem vás volal.“

Na jiném telefonu, na přímé lince s dozornou v La Mission, křičel

Ray Paulsen: „Co se, k čertu, stalo s Velkou Lil?“

Kapitola 2

K výbuchu v elektrárně La Mission, patřící společnosti Golden State Power & Light, došlo bez sebemenšího varování.

Na inspekci Velké Lil v La Mission přijel půl hodiny před výbuchem, po hlášení o lehké vibraci turbíny, vedoucí inženýr Walter Talbot. Šéf byl hubený slabý muž, navenek přísný a neústupný, ale se čtveráckým smyslem pro humor. Stále hovořil s nápadným glasgowským přízvukem, přestože čtyřicet let nebyl Skotsku blíž než na noční hostině v San Francisku, pořádané na oslavu skotského básníka Berinse. Rád si udělal čas na to, co měl před sebou, a dnes se - za doprovodu vedoucího elektrárny, mírného a vzdělaného inženýra jménem Danieli - věnoval rozvázně a pečlivě prohlídce Velké Lil. Obrovský generátor neustále chrllil energií, dostatečnou k rozsvícení víc než dvaceti milionů žárovek.

Slabá vibrace kdesi v turbíně v porovnání s normálním, ustáleným hučením, vyhazovala poněkud jiný zvuk. Vycvičenému uchu Šéfa i vedoucího to neuniklo. Nakonec, po testu zahrnujícím zkoušku hlavního ložiska, Šéf prohlásil: „Není se čeho obávat. Ta baculatá děvenka nebude dělat potíže a jestli bude něco potřebovat, podíváme se na to, až přejde krize.“

Když mluvil, stáli oba těsně u Velké Lil na mřížích, které tvořily podlahu haly podobné katedrále. Obrovský turbogenerátor o délce městského bloku domů stál na vyvýšených betonových podstavcích. Kryty jeho sedmi agregátů připomínaly velryby vyvržené na břeh. Hned dole, mezi ostatním provozním vybavením, byla robustní šoupátková komora s vysokotlakými potrubními rozvody páry, které vedly k parnímu kotli a k turbíně. Oba muži měli na hlavách pevné přilby a na uších chrániče proti hluku. Nicméně žádné bezpečnostní pomůcky nebyly nic platné při výbuchu, který s ohlušujícím hřmotem nastal o okamžik později. Šéf a vedoucí elektrárny byli zasaženi druhotnou vlnou exploze, jejíž centrum bylo pod masivní podlahou haly. Výbuch roztrhl jedno z parních potrubí o průměru tří stop. Rovněž prorazil menší olejové potrubí zajišťující mazání. Výbuch spolu s unikající párou způsobil ohromující, hluboký, dunivý hluk. A pak mřížovím, na němž oba muži stáli, tlakem 170 atmosfér vyrazila pára o teplotě 540° C.

Oba zemřeli okamžitě. Byli doslova uvařeni jako zelenina v pařáku. O několik vteřin později byl celý prostor zahalen hustým černým kouřem z hořícího oleje, vytékajícího z roztrženého potrubí, zapáleného jiskrou od letícího kusu kovu.

Dva pracovníci elektrárny, kteří vysoko nad podlahou haly na lešení natírali potrubí, se ocitli v nebezpečí, že je stoupající černý kouř zahltí. Snažili se poslepu vylézt na ochoz o nějakých patnáct stop výš. Nepodařilo se jim to. Zřítily se a byli na místě mrtvi.

Pouze zásahem obsluhy z dvě stě stop vzdáleného a zdvojenými dveřmi chráněného velínu elektrárny nedošlo k totální katastrofě. Technik u ovládacího panelu č. 5 reagoval bleskově a pomocí automatických zařízení Velkou Lil odstavil. Zabránil tak poškození životně důležitých součástí turbogenerátoru.

Vyšetřování v elektrárně La Mission potrvá několik dní. Odborníci, šerifovi zástupci a agenti FBI budou usilovně přezkoumávat trosky, budou shromažďovat fakta, aby odhalili příčiny a okolnosti výbuchu. Rychle se vynoří podezření na sabotáž, které se později prokáže jako oprávněné.

Shromážděné důkazy nakonec poskytly jasnou představu o explozi a událostech, které jí předcházely.

V 11:40 přišel pěšky k hlavní bráně závodu La Mission běloch střední postavy, hladce oholený, s bledou pletí, s brýlemi v kovových obroučkách a uniformě důstojníka Armády spásy. Nesl hranatou aktovku, podobnou kufříku.

Na dotaz strážného návštěvník předložil dopis, napsaný zřejmě na dopisním papíru Golden State Power & Light, který ho opravňoval navštívit provozy GSP & L za účelem získání peněžních příspěvků od zaměstnanců k dobročinným účelům Armády spásy - pro vydávání obědů zdarma potřebným dětem.

Strážný řekl muži z Armády spásy, že musí jít za vedoucím závodu a předložit dopis jemu. Současně vysvětlil, jak se dostane do jeho kanceláře, která je ve druhém poschodí hlavní budovy

elektrárny. Vchod je však mimo dohled strážného. Návštěvník pak odešel naznačeným směrem. Strážný ho uviděl až za dvacet minut, kdy se muž vrátil a opustil závod. Strážný si všiml, že stále nesl aktovku.

Výbuch nastal o hodinu později.

Kdyby byly bezpečnostní předpisy přísnější, jak rozhořčeně poukazovali odborníci při následném ohledání mrtvol, nemohl by takový návštěvník jít do závodu bez doprovodu. Ale GSP & L čelila jako všechny ostatní veřejné energetické společnosti velkým problémům. Zajištění přísné bezpečnosti - kdyby vůbec bylo možné - pro devadesát čtyři elektrárny, množství údržbářských dílen a skladů, stovky rozvodů bez obsluhy, řetězu daleko od sebe vzdálených oblastních kanceláří a ústředních řídicích center, skládajících se ze dvou spojených vysokých budov, by stálo celé jmění. Při prudce stoupajících nákladech za palivo, mzdy a jiné provozní výdaje, při stížnostech spotřebitelů na už teď příliš vysoké účty za elektřinu a plyn by každé navržené zvýšení sazeb narazilo na odpor. Zaměstnanců zajišťujících bezpečnost bylo z těchto důvodů poměrně málo. Plán nákladů na zajištění bezpečnosti společnosti, to byla jen kosmetická náplast, založená na záměrném a vědomém riziku.

V La Mission se však riziko - při ztrátě čtyř lidských životů - ukázalo příliš vysoké.

Policejním vyšetřováním bylo zjištěno několik skutečností. Domnělý důstojník Armády spásy byl podvodník a uniformu téměř jistě ukradl. Předložený dopis, i když mohl být napsaný na originálním dopisním papíru GSP & L, byl padělek. Společnost by v žádném případě nedovolila, aby její zaměstnanci byli vyrušováni při práci, ani nebylo možné u GSP & L nalézt někoho, kdo by takový dopis napsal. Strážný si nevzpomněl na jméno v závěru dopisu, jen si zapamatoval, že podpis vypadal jako „roztřesená vlnovka“.

Rovněž se potvrdilo, že jakmile se návštěvník ocitl v prostoru elektrárny, nešel do kanceláře vedoucího. Nikdo ho tam neviděl. Nebylo pravděpodobné, že by ušel pozornosti.

Dohady se objevily až později.

Podvodný důstojník Armády spásy s největší pravděpodobností sestoupil po krátkých železných schodech na podlaží pro obsluhu, které je pod hlavní halou s turbínou. Stejně jako podlaží nad ním nemělo žádné dělicí příčky. Dolní části několika generátorů La Mission bylo možné zřetelně rozpoznat přes železnou mřížovou podlahu haly s turbínou, i když průhled poněkud ztěžovala síť izolovaných parních trubek a jiných provozních rozvodů. Číslo 5 - Velká Lil - byla jasně viditelná pro svou velikost a vybavení.

Vetřelec možná získal předběžné informace o plánu závodu, ačkoli ani to nebylo nutné. Hlavní budova elektrárny neměla složitou konstrukci, podobala se obrovské krabici. Muž asi také věděl, že La Mission, jako všechny moderní elektrárny, je vysoce automatizovaná a má pouze malý počet pracovníků. Naděje, že ho nepozorují, byla velká.

Bylo téměř jisté, že vetřelec šel přímo pod Velkou Lil a tam otevřel aktovku, obsahující výbušninu. Rozhlížel se kolem a hledal vhodné místo, kde by nálož nebyla na očích. Pak spatřil vhodnou přírubu blízko dvou křížujících se parních potrubí. Uvedl do chodu časovači mechanismus, natáhl se a výbušninu tam položil. A právě tato volba prozradila jeho nedostatečné technické znalosti. Kdyby měl lepší informace a umístil ji u hlavního hřídele nestvůrného generátoru, způsobil by mnohem větší škodu a možná by Velkou Lil vyřadil z provozu na celý rok.

Pyrotechnici tuto alternativu skutečně potvrdili. Usoudili, že sabotér použil to, čemu se říká kumulativní nálož. Je to kužel trhaviny, který po odpálení dosáhne dopředné rychlosti blížící se rychlosti kulky a způsobí, že výbuch pronikne vším, co je před ním. Podle toho, co se stalo, bylo před náloží parní potrubí vedoucí od kotle.

Okamžitě po umístění -jak uváděla předpokládaná hypotéza dál -sabotér bez obtíží vyklouzl z hlavní strojovny elektrárny k bráně závodu a prošel zcela bezstarostně, vzbudil dokonce menší pozornost než při svém příchodu. Od tohoto okamžiku o něm nebylo nic známo. Ani pátráním nevyšla najevo žádná podstatná skutečnost. Jedné rozhlasové stanici se údajně k odpovědnosti přihlásila jakási podzemní revoluční skupina nazývající se Přátelé svobody. Policie však neměla o sídle skupiny ani o jejích členech nejmenší potuchy.

Na to všechno se ovšem přišlo mnohem později. Zhruba devadesát minut po výbuchu panoval v La Mission chaos.

Hasiči, kteří přijeli na automaticky vyhlášený poplach, měli potíže s likvidací hořícího oleje a s vyvětráním hustého, černého kouře z hlavní haly turbíny a z nižších podlaží. Když se konečně mohli dostatečně orientovat, vynesli čtyři mrtvoly. Těla vedoucího inženýra a vedoucího závodu, sotva poznatelná, jeden zděšený zaměstnanec popsal slovy jako „uvaření humři; tak krutý byl účinek přehřáté páry.

Předběžný odhad škody na zařízení čísla 5 ukázal, že je nepatrná. Bylo nutné vyměnit pouze ložisko, které se zadřelo po přerušení dodávky mazacího oleje. To bylo všechno. Oprava včetně náhrady poškozených parních potrubí potrvá týden, pak budou moci technici uvést obrovský generátor znovu do chodu. Bylo ironií, že současně bude možné také odstranit lehkou vibraci, kterou přijel hlavní inženýr prozkoumat.

Kapitola 3

„Elektrický rozvodný systém, jehož porucha zavinila velmi rozsáhlé neplánované selhání v dodávce elektrického proudu,“ trpělivě vysvětloval Nim Goldman, „je něco jako dětská hra ‚Dvaapadesát bere‘. V jednom okamžiku se díváte na plný svazek karet, v následujícím pak - bez varování - na podlahu poházenou kartami. Musí se posbírat jedna po druhé, a to chvíli trvá.“

Stál na pozorovatelském ochozu, částečně nad energetickým dispečinkem, odděleným od něho skleněnou stěnou. Před několika minutami přišli na ochoz reportéři novin, televize i rozhlasu. GSP & L je sem urychleně dopravila z různých redakcí a pracovišť a viceprezident-ka pro styk s veřejností Teresa Van Burenová požádala Nima, aby k nim promluvil jako mluvčí společnosti. Tak začala neplánovaná tisková konference.

Někteří lidé z tisku už začali vystupovat nepřátelsky, protože nebyli spokojeni s odpověďmi na své otázky. „Ach, pro rány Boží!“ ozvala se Nancy Molineauxová, reportérka California Examiner. „Ušetřte nás těch pitomých přirovnání a řekněte nám to, kvůli čemu jsme sem přišli. Jaká chyba se stala? Kdo je zodpovědný? Budete s tím něco dělat? Kdy bude elektrárna zase v provozu?“

Slečna Nancy Molineauxová byla vznětlivá a půvabná. Vysedlé lícní kosti dávaly její tváři výraz pýchy, někdy ovšem byla skutečně pyšná. Její obvyklý výraz byl směsicí zvědavosti a skepticismu, hraničící s pohrdáním. Elegantní černoška ve slušivých šatech na štíhlém, v nadměrně těle si získala úctu profesionálů odhalováním úplatkářství na veřejných místech. Nimovi připadala jako rampouch s ostřím jehly. Už v minulosti její reportáže jasně ukazovaly, že GSP & L není podnikem, který by slečna Molineauxová obdivovala.

Několik reportérů souhlasně přikývlo.

„Chybu, která se stala, způsobil výbuch v La Mission.“ Nim ovládl chuť zlostně odseknout. „Domníváme se, že nejméně dva lidé byli zabiti, ale hoří tam olej a je tam hustý kouř, takže nelze zjistit žádné podrobnosti.“

„Znáte jména těch dvou mrtvých?“

„Ano, ale ještě nemohou být zveřejněna. Nejdříve musíme informovat jejich rodiny.“

„Znáte příčinu výbuchu?“

„Ne.“

„A jak je to s dodávkou energie?“ ozvala se slečna Molineauxová.

„Část energie už proudí do sítě,“ řekl Nim. „Dodávku většiny potřebného množství zajistíme během čtyř, nejvýše šesti hodin. K večeru by mělo být všechno normální.“

Normální, pomyslel si Nim, ne však pro Waltera Talbota. Zpráva o přítomnosti Šéfa v blízkosti výbuchu a jeho předpokládané smrti došla do dispečinku s otřesnou neočekávaností už několik minut po výbuchu. Nim, dlouholetý Šéfův přítel, neměl ještě ani čas v plném rozsahu pochopit tuto skutečnost nebo se tím rmoutit; to na něho dolehne později. Danieliho, vedoucího závodu La Mission, znal Nim pouze povrchně, takže tato ztráta, i když stejně tragická, se mu zdála být mnohem vzdálenější. Přes zvukotěsnou skleněnou příčku, oddělující ochoz pro pozorovatele od pracoviště dispečinku, Nim pozoroval neutuchající činnost u dispečerského stolu a kolem něho. Chtěl se tam co nejdříve vrátit.

„Bude zítra další výpadek elektrického proudu?“ chtěl vědět korespondent rozhlasu.

„Nebude, jestli skončí vlna vedra, která, jak jsme se dověděli, má konečně polevit.“

S pokračujícími otázkami se Nim pustil do popisování problémů při špičkovém zatížení v neočekávaně horkém počasí.

„Z toho, co nám tady říkáte, ve skutečnosti vyplývá,“ podotkla kousavě Nancy Molineauxová, „že jste neplánovali, nepředvíдали, prostě nebrali v úvahu nic, co by vás mohlo vykojet z obvyklé činnosti.“

Nim se začervenal. „Plánování může obsáhnout pouze...“

Větu už ale nedokončil.

Teresa Van Burenová, ředitelka pro styk s veřejností, se vrátila na ochoz, odkud před několika minutami odešla. Byla to malá, buclatá, čilá žena, něco přes třicet, která stále nosila pomačkané

lněné šaty a praktické hnědé sportovní polobotky. Často byla neupravená a neučesaná a vypadala spíš jako uspěchaná hospodyňka než vysoce postavená pracovnice společnosti.

„Mám zprávu,“ řekla Van Burenová. Její hlas byl vzrušený a papír v ruce se jí třásl. V místnosti nastalo ticho.

„Právě jsme se dověděli, že mrtví jsou čtyři, ne dva. Všichni byli zaměstnanci společnosti, kteří ve chvíli výbuchu pracovali na svých úkolech. Právě teď informujeme jejich nejbližší příbuzné a pro vás v několika minutách vydáme jmenný seznam s krátkými životopisy. Jsem zmocněna vám také říci, i když v tomto okamžiku o tom neexistuje žádný důkaz, že je podezření na sabotáž.“

Nim pak hledal cestu ze záplavy otázek, které se na něho hrnuly.

Poškozený rozvodný systém se pod vedením pracovníků dispečinku postupně dostával do pořádku.

Hlavní dispečer, střídavě hovořící u komunikačního panelu do dvou telefonů a obsluhující skupinu tlačítek, vydával rychlé, tiché pokyny muži u spínačů ve snaze obnovit propojení s ostatními energetickými společnostmi, které se po vypadnutí Velké Lil automaticky odpojily. Když se definitivně podařilo obnovit provoz na Pacific Intertie, zaklonil se na šedé kovové otáčecí židli a hlasitě si oddechl. Hned nato začal mačkat tlačítka, aby postupně připojil odpojené části rozvodného systému. Když se Nim vrátil, dispečer na něho bokem krátce mrkl a řekl: „Máme to napolovic v suchu, pane Goldmane.“

To znamená, uvědomil si Nim, že skoro polovina celé postižené oblasti má plně obnovenu dodávku elektrické energie a že náprava dále pokračuje. Počítač byl schopen ochránit systém mnohem rychleji než jakýkoli člověk. Obnovení provozu však vyžadovalo osobní účast a bedlivý dozor pracovníků dispečinku.

Velkoměsta a městské aglomerace měly přednost a dodávka elektrické energie okresek po okrese obnovovala jejich život. Pak přišla na řadu předměstí, zvláště ta, v nichž byly soustředěny průmyslové závody. Následovaly vesnice a jako poslední byly napojovány odlehlé venkovské oblasti, které zaujímaly nejnižší stupeň odběrového diagramu.

Existovalo jen několik výjimek. Nemocnice, úpravní vody, čistírny odpadních vod, ale i zařízení telefonních společností měly pro svou zásadní důležitost zvláštní přednost. Je pravda, že takové instituce mívají obvykle v záloze pohotovostní generátory, ty však stačí zajistit pouze část požadované energie, takže dodávka energie ze sítě je pro normální chod nezbytná. Mezi výjimky jen ojediněle patřily osoby vyžadující zvláštní ohled.

Hlavní dispečer přenesl pozornost k neobvyklé mapě se zakreslenými soustavami okruhů, o kterých se bavil na jednom z telefonů. Na mapě se tísnilo velké množství různobarevných kroužků.

Nim vyčkal na přestávku v telefonickém hovoru a zeptal se: „Co je to?“

Dispečer se zatvářil překvapeně. „Vy to neznáte?“

Nim zavrtěl hlavou. Ani viceprezident plánování si nemůže trvale zapamatovat a ani nemůže znát tisíce podrobně vypracovaných diagramů pro operační řízení tak velkého podniku jako je GSP & L.

„To je mapa pomáhající udržovat při životě lidi v soukromých bytech.“ Dispečer pokynul jednomu z pomocníků, aby ho zastoupil, a zvedl se ze židle. „Potřebuji si odpočinout.“ Unaveným pohybem přešel rukou přes bílé vlasy a nepřítomně si dal do úst další pilulku gelusilu.

Dispečer, v tomto okamžiku zbavený napětí, položil situační schematickou mapu mezi sebe a Nima. „Červené kroužky jsou umělé plíce - dnes se jim většinou říká respirační zařízení. Zelené kroužky jsou umělé ledviny. Tento oranžový kroužek je inkubátor s novorozencem. Podobné mapy máme pro každý správní okres a dbáme na jejich aktuálnost. V tom nám pomáhají nemocnice, které znají rozmístění podobných zařízení v soukromých bytech.“

„Právě jste vyplnil mezeru v mých znalostech,“ uznal Nim a dál studoval mapu, která ho fascinovala.

„Většina lidí závislých na zařízeních udržujících je při životě má v nouzovém případě možnost přepnout své zařízení na akumulátory,“ pokračoval dispečer. „Přesto je pro ně každé selhání dodávky energie ze sítě traumatizující. Jde-li o místní poruchu v dodávce proudu, rychle

zkontrolujeme situaci, a vznikne-li nějaká pochybnost nebo problém, rychle je napojíme na přenosný generátor.“

„Ale přenosných generátorů nemáme mnoho, rozhodně ne dost pro tak rozsáhlou poruchu, jakou je ta dnešní.“

„Ne, nemáme, a také chybí dostatek poučeného personálu. Dnes jsme měli štěstí. Obvodní služebny provedly kontrolu. Nikdo z uživatelů těchto zařízení neměl doma potíže.“ Dispečer ukázal na mapu. „Všechna tato místa jsme už napojili na síť.“

Pomyšlení, že dispečeri sledují tak malý počet lidí a mezi tolika obrovskými koncerny všem věnují takovou péči, bylo dojemné a uklidňující. Nim těkal očima po mapě. Našel silniční křižovatku, kterou dobře znal. Lakewood a Balboa. Jeden z červených kroužků označoval polohu činžovního domu, kolem kterého již mnohokrát projel. Vedle bylo jméno Sloan - pravděpodobně pacient s umělými plícemi. Kdo je Sloan? Nima přepadla zvědavost. Jak asi vypadá?

Nimovy úvahy přerušil pomocník dozorný. „Pane Goldmane, chce s vámi mluvit předseda. Volá z La Mission.“ Nim převzal sluchátko.

„Nime,“ řekl Eric Humphrey, „tys přece znal Waltera Talbota velmi dobře, že?“ Navzdory kritické situaci byl předsedův hlas jako obvykle uhlazeně zdvořilý. Po prvních zprávách o výbuchu si okamžitě nechal přistavit vůz a společně s Rayem Paulsenem odjel do La Mission.

„Ano,“ přitakal Nim. „Walter a já jsme byli dobří přátelé.“ Uvědomil si, že se mu zadrhl hlas a slzy má na krajíčku. Brzy po Nimově nástupu ke Golden State Power & Light před jedenácti lety v sobě našli, on a vedoucí inženýr, vzájemné zalíbení a trvale měli k sobě důvěru. Zdálo se nepochopitelné, že je to nenávratně pryč.

„A co Walterova žena? Znáš se s ní dobře?“

„S Ardythe? Velmi dobře.“ Nim vycítil předsedovo zaváhání a zeptal se: „Jak to tam vypadá?“

„Příšerně. Ještě nikdy jsem neviděl lidská těla spálená přehřátou párou. A doufám, že už nikdy neuvidím. Prakticky na nich nezůstala žádná kůže, jen množství popraskaných puchýřů. Tváře jsou k nepoznání.“ Eric Humphrey cítil, že se jeho vnitřní klid začíná hroutit, ovládl se však a vzchopil. „Byl bych rád, kdybys co možná nejdřív zajel za paní Talbotovou. Dověděl jsem se, že zpráva s ní otrásla, což není vůbec překvapující. Jako přítel jí snad budeš moci nějak pomoci. Byl bych rád, kdybys ji odradil od úmyslu vidět manželovo tělo, pokud to bude v tvé moci.“

„Ach, Bože, Ericu,“ zaúpěl Nim. „Proč právě já?“

„Ze zcela jasného důvodu. Někdo to udělat musí a ty ji znáš líp než kdokoli z nás. Rovněž žádám jednoho z Danieliho přátel, aby zašel za jeho ženou.“

Nim měl chuť odseknout: Proč nezajdeš sám za manželkami usmrcených mužů? Tys přece vrchním velitelem - a za královský plat, který dostáváš, bys měl aspoň jednou za čas vykonat takovou nešťastnou a nepříjemnou povinnost. A kromě toho, nezaslouží si snad smrt ve službách společnosti, aby návštěvu uskutečnil ten, kdo je na nejvyšším místě? Nahlas však neřekl nic, protože si byl vědom, že i když J. Eric Humphrey pracuje houževnatě jako předseda společnosti, stahuje se do pozadí, kdykoli je to možné. A tohle byla právě jedna z těch situací, kdy Nim a několik dalších nešťastníků mají vystupovat v jeho zastoupení.

„All right,“ ustoupil Nim, „zajedu za ní.“

„Díky. A vyříd', prosím tě, paní Talbotové mou hlubokou osobní soustrast.“

Nim přemýšlel, když celý nešťastný pokládal sluchátko. Úkol, který právě dostal, nebyl z těch, které dovedl dobře plnit. Věděl, že Ardythe Talbotovou stejně jednou navštíví a bude hledat ze všech sil slova soucitu, nepředpokládal však, že za ní bude muset zajít tak brzy.

Cestou z dispečinku Nim potkal Teresu Van Burenovou. Vypadala utrápeně. Pravděpodobně to mělo na svědomí setkání s reportéry, nemluvě o tom, že byla také přítelkyní Waltera Talbota. „Je to hrozný den pro každého z nás,“ řekla.

„To tedy je,“ přitakal Nim a řekl jí, jaký úkol dostal od Erica Humphreye.

Ředitelka pro styk s veřejností se na něho zadívala. „Tak to vám nezávidím. Je to nepříjemná povinnost. Mimochodem, slyšela jsem, že jste se chytil s Nancy Molineauxovou.“

„Ta mrcha!“ zareagoval podrážděně.

„Ovšem, je to mrcha. Ale také to je kurážná novinářka, mnohem lepší než většina neschopných šašků v její branži.“

„Jsem překvapen, že to říkáte právě vy. Rozhodla se nás přece kritizovat - nepřátelsky - dávno předtím, než se dověděla, co se ve skutečnosti stalo.“

Van Burenová pokrčila rameny. „Obluda, pro kterou pracujeme, několik takových ran a píchanců přežije. Nemluvte o tom, že nepřátelský útok může být pro Nancy jen způsob, jak z vás a ze všech ostatních dostat víc, než máte v úmyslu říci. Níže, o ženách se zřejmě budete muset naučit pár jiných věcí, než je postelová gymnastika, kterou, jak jsem se doslechla, vyhledáváte víc než dost.“ Zchytrale na něho pohlédla. „Vy jste lovec žen, že?“ Pak její mateřský pohled změkkl. „Asi jsem to neměla říkat právě teď. Jděte a udělejte pro Walterovu ženu, co je ve vašich silách.“

Kapitola 4

Nim Goldman vtěsna své mohutné tělo do dvousedadlového fiata X19 a jel vnitřním městem na severovýchod k předměstí San Roque, kde Walter a Ardythe Talbotovi bydleli. Cestu znal dobře, projížděl tudy už mnohokrát.

Byl časný večer, asi hodinu po dopravní špičce, která vždy vrcholila po ukončení pracovní doby. Provoz byl však stále hustý. Vedro panující během dne se poněkud zmírnilo, bylo to však sotva znát.

Nim se snažil, aby se mu v malém autě sedělo co nejpohodlněji. Věděl, že v poslední době přibral na váze a že by měl pár kilogramů shodit dřív, než se ve fiatu dostane do bezvýchodné situace. Neměl v úmyslu auto měnit. Stalo se výrazem jeho přesvědčení, že lidé, kteří jezdí v prostornějších vozech, mrhají drahocennou pohonnou látkou a žijí v jakémsi ráji hlupáků, který zakrátko skončí následkem blížících se pohrom. Jednou z nich bude ochromující nedostatek elektrické energie.

Podle Nimova názoru bylo dnešní krátké omezení dodávky energie pouze předpremiérou, jakýmsi nechutným hors d'oeuvre mnohem vážnějších omezení, která už za rok nebo za dva způsobí zmatek a vymknou se jakékoli kontrole. Potíž byla v tom, že to nikdo nebral vážně. V GSP & L sice mnoho lidí tajně souhlasilo s Nimovými názory, ale společnost jako celek se opájela sebeuspokojením, které se dalo vyjádřit asi takto: Jen žádné obavy. Všechno dobře dopadne. Poradíme si s tím. Nepřevracejme zatím člun vyvoláváním poplachu na veřejnosti.

V uplynulých měsících byli ve vedení Golden State Power & Light pouze tři lidé - Walter Talbot, Teresa Van Burenová a Nim -, kteří byli přesvědčeni o nutnosti změny postoje. Snažili se o to, aby nad bojácností zvítězila příměst. Podporovali okamžité zveřejnění otevřeného varování veřejnosti, tisku a politiků před pohromou z hrozícího nedostatku elektřiny. Zastávali názor, že krizi nelze ničím zcela odvrátit a že pouze urychlený program výstavby elektráren spojený s cílevědomým, rozsáhlým a bolestným omezováním spotřeby by mohl zmenšit její dopad. Dosud však převládala konvenční opatrnost a strach z případných konfliktů s některými představiteli státu. K žádné změně proto nedocházelo. A teď Walter, jeden z tria křižáků, je mrtev.

Nim se rozlítostnil. Slzy, které před krátkou chvilkou zadržoval, nechal v soukromí vozu ve dvou pramíncích stékat po tvářích. Hrozně moc si přál udělat něco pro Waltera, něco hmatatelného, třeba se aspoň pomodlit. Snažil se vzpomenout si na slova židovské modlitby Kadiš, kterou příležitostně slyšel při bohoslužbách za zemřelé a kterou tradičně za přítomnosti deseti židovských představitelů odříkával nejbližší mužský příbuzný. Nimovy rty se potichu pohybovaly, když se zadrháváním pronášel slova: Jisgadál vejiskadaš šémé beolmó div ,ró chir'ísé vejamlích malchuse... Přestal, zbytek modlitby mu unikl. Současně si uvědomil, jak je pro něho modlitba něčím nelogickým.

V životě Nima byly okamžiky - a toto byl jeden z nich -, kdy hluboko v nitru cítil touhu po náboženské víře, po osobním poznám Jeho odkazu. Ale náboženství, nebo aspoň jeho praktická stránka, pro něj zůstávala skryta za zavřenými dveřmi, které už před Nimovým narozením přibouchl jeho otec Izák Goldman. Jako mladý emigrant přijel bez groše v kapse z východní Evropy do Ameriky se srdcem horlivého socialisty. Izák, syn rabína, brzy shledal, že socialismus a židovskou víru nelze sloučit. Zavrhl náboženství a rodičům tím zlomil srdce. Starý Izák se i nyní ve svých dvaosmdesáti letech neustále posmíval základním článkům židovské víry a nazýval je ,banálními tlachy mezi Bohem a Abrahamem a pitomými pohádkami vyvolených lidí'.

Nim během dospívání otcovo rozhodnutí přijal za své. Svátkům Pessah i největším z náboženských svátků - Ros Hašanah, Yom Kippur - nebyla u Goldmanů věnována žádná pozornost. Izákova osobní vzpoura teď neočekávaně dopadla na třetí generaci - na Nimovy vlastní děti Leah a Benjyho -, které zbavila židovského odkazu a příslušnosti k víře. Pro Benjyho nechystali žádné bar mitzva, což občas dělalo Ni-movi starost a přivádělo ho k otázce: má právo, bez ohledu na rozhodnutí týkající se jeho samotného, úplně zpřetrhat vztah svých dětí k pět tisíc let starým

dějinám Židů? Věděl, že ještě není pozdě o tom rozhodnout, ale k nějakému zásadnímu rozhodnutí v této sporné otázce ještě stále nedospěl.

Při přemýšlení o rodině si Nim uvědomil, že opomenul zavolat Ruth a říci jí, že přijde domů pozdě. Sáhl pod přístrojovou desku po své pravici po přenosném telefonu, což byla vymoženost, kterou zařídila a zaplatila GSP & L. Ozval se pracovník ústředny a Nim udal číslo svého bytu. Za okamžik slyšel vyzváněcí tón a pak tenký hlásek: „Goldmanův byt, u telefonu Benjy Goldman.“ Nim se usmál. To byl celý Benjy, už v deseti letech přesný a systematický v porovnání se svou o čtyři roky starší, věčně vzrušenou sestrou Leah, která se do telefonu hlásila nedbalým „Ahoj!“

„Tady táta,“ řekl Nim. „Jsem v autě.“ Při hovorech z auta naučil členy rodiny chvíli čekat, protože při radiotelefonním přenosu se hovory nemohou překrývat. Pak dodal: „Je doma všechno v pořádku?“

„Ano, táto, teď už je, jenom elektrika zhasla.“ Benjy se slabě uchichtl. „Ty ale o tom jistě dobře víš. Už jsem seřídil všechny hodiny.“

„To je výborné. O vypnutí opravdu vím. Dej mi maminku.“

„Leah chce...“

Nim slyšel, jak se tahají o sluchátko, pak uslyšel dceřin hlas: „Ahoj! Dívali jsme se na televizní zprávy a tys tam nebyl.“ Ve slovech Leah postřehl náznak obvinění, protože děti si už zvykly vidět Nima v televizi jako mluvčího GSP & L. Dnešní Nimova nepřítomnost na obrazovce asi sníží její postavení mezi kamarádkami.

„Je mi to líto, Leah, ale seběhlo se mnoho věcí. Můžeš mi dát maminku?“

Další odmlka. Pak se ozval měkký hlas Ruth: „Nime?“

Zmáčkl přepínač. „Konečně. Dostat tě k telefonu je jako prodírat se davem.“

Během hovoru jednou rukou řídil fiata a přešel do vedlejšího jízdního pruhu dálnice. Návěstní tabule oznamovala, že odbočka do San Roque je vzdálena jeden a půl míle.

„Protože naše děti chtějí s tebou mluvit? Je to asi tím, že tě tak málo vidí doma.“ Ruth nikdy nezvyšovala hlas, i když něco vyčítala, vždy mluvila mírně. Mlčky připustil, že to byla oprávněná výtka. Zamrzelo ho, že k takovému tématu dal sám podnět.

„Nime, slyšeli jsme o Walterovi. I o ostatních. Bylo to ve zprávách. Je to hrozné. Je mi to opravdu moc líto.“

Byl přesvědčen o upřímnosti Ruthiných slov, protože věděla, jak si byl se Šéfem blízký.

Laskavé pochopení bylo pro Ruth typické, i když se zdálo, že jejich vzájemný vztah ve srovnání s minulostí v mnohém ochladí, aniž došlo k otevřenému nepřátelství. Nic takového se nestalo. Ruth se svým neochvějným klidem by k něčemu takovému nikdy nenechala dojít, usoudil Nim. Představoval si ji teď, rozvážnou a spolehlivou, se soucitnými, vlídnými šedými očima. Často si myslel, že má v sobě něco z madony. Její povaha by ji dělala krásnou i bez fyzické přitažlivosti, kterou tak hojně oplývala. Věděl také, že Leah a Benjy jsou teď vedle ní a že jim jako sobě rovným svým typicky klidným způsobem vše vysvětlí. Nim si nikdy nepřestal vážit Ruth, hlavně jako matky. Zcela prostě však došlo k tomu, že se jejich manželství stalo nezajímavým, dokonce nudným: v duchu ho charakterizoval jako „nevzrušující, nikam nevedoucí cestu“. A pak tu bylo ještě něco - snad vzájemné tělesné omrzení. Měl dojem, že si Ruth před časem našla vlastní okruh zájmů, o nichž nikdy nemluvila. Nim ji volal několikrát v době, kdy normálně bývala doma, ale zjistil, že byla celý den pryč. Nebylo běžné, že nic neřekla. Proč asi? Našla si snad milence? Bylo by to možné, usoudil. Uvažoval, jak dlouho se bude jejich vzájemné odcizování prohlubovat, než se stane něco určitého a dojde ke konfrontaci.

„Všichni jsme tím otřeseni,“ přiznal. „Eric mě požádal, abych zajel za Ardythe. Jsem teď na cestě k ní. Myslím, že se opozdím. A asi hodně. Nezůstávej vzhůru. Nečekej na mne.“

To ovšem pro ni nebylo nic nového. Bylo víc večerů, kdy Nim pracoval dlouho, než těch, kdy byl doma. Rodinná večeře se proto často buď opozdila, nebo nepřišel vůbec. Následkem toho se jen málokdy setkal s Leah a s Benjym, kteří už většinou byli v posteli, někdy už spali, když přijel. Měl někdy pocit viny, že tráví s dětmi tak málo času, a věděl, že to Ruth trápí, i když se o tom zmínila jen zřídka. Někdy si přál, aby si stěžovala víc.

Důvod jeho dnešní nepřítomnosti byl však přece jen jiný. Nemusil ho vysvětlovat nebo omlouvat ani vůči sobě samému.

„Ubohá Ardythe,“ řekla Ruth. „Právě když měl Walter tak brzy odejít do důchodu. A to prohlášení situaci jen zhoršuje.“

„Jaké prohlášení?“

„Ach, myslela jsem, že o něm víš. Hlásili ho ve zprávách. Lidé, kteří umístili výbušninu, poslali rozhlasové stanici komuniké, jak to sami nazvali. Vychloubají se v něm tím, co udělali. Dovedeš to pochopit? Co to jen musí být za lidi?“

„Které rozhlasové stanici?“ Během hovoru Nim rychlým pohybem ruky se sluchátkem zapnul rádio v autě, pak včas přepnul telefon na příjem, aby slyšel Ruth říci: „Nevím.“

„Poslyš,“ řekl, „pro mne je důležité, abych to slyšel. Zavěším teď a později, bude-li to možné, tě zavolám od Ardythe.“

Nim odložil sluchátko. Přijímač už měl naladěný na stanici vysílající pravidelně zpravodajství. Pohledem na hodinky zjistil, že schází minuta do půl hodiny, kdy, jak věděl, bude na programu souhrn zpráv.

Odbočka do San Roque byla v dohledu. Vjel na ni. K domu Talbotů už zbývala jen asi jedna míle.

Hlas trubky z rádia morseovým kódem ohlásil přehled zpráv. Hlavní informací byla ta, na kterou Nim čekal.

Skupina nazývající se Přátelé svobody se přihlásila k zodpovědnosti za dnešní výbuch v elektrárně Golden State Power & Light. Výbuch si za oběť vyžádal čtyři životy a způsobil rozsáhlý výpadek elektrického proudu.

Sdělení na magnetofonovém pásku bylo místní rozhlasové stanici zasláno pozdě odpoledne. Policie potvrzuje pravost sdělení a zkoumá pásek z hlediska možných stop.

Nim si pomyslel, že stanice, kterou právě poslouchá, není zřejmě jedinou, která prohlášení dostala. Pracovníci rozhlasu ale jen neradi připouštějí existenci konkurence, a tak, i když tato zpráva byla velmi důležitá a nebylo ji možné ignorovat, nebylo sděleno, že by prohlášení obdržely i jiné rozhlasové stanice.

Podle oznámení dosud neidentifikovaný mužský hlas na magnetofonovém pásku pronesl slova: „Přátelé svobody jsou oddáni národní revoluci a odporu proti moci chamtivých kapitalistických monopolů, které podle práva patří lidu. „ Konec citace.“

V komentáři k úmrtím, k nimž došlo, hlas ze záznamu prohlásil. „Zabití nebylo zamýšleno, ale v národní revoluci, která právě začíná, budou kapitalisté a jejich lokajové obětmi trpícími za své zločiny proti lidstvu. „ Konec citace.“

Vedoucí pracovník Golden State Power & Light potvrdil, že příčinou dnešního výbuchu byla sabotáž, nedodal však žádné další vysvětlení.

Ceny masa v drobném prodeji budou pravděpodobně brzy vyšší. Ministr zemědělství dnes ve Washingtonu spotřebitelům řekl...

Nim se natáhl a vypnul rádio. Zpráva ho velice sklíčila. Přemýšlel, jaký účinek měla na Ardythe Talbotovou, s níž se už brzy setká.

V rostoucím soumraku spatřil několik vozů, zaparkovaných za prostým, hezkým dvoupodlažním domem Talbotů, obklopeném květinovými záhony, které byly celoživotním Walterovým koníčkem. V přízemí svítila světla.

Nim vyhledal místo pro zaparkování fiata a vykročil po cestě, vedoucí k domu.

Kapitola 5

Vstupní dveře byly otevřené. Bylo slyšet šum hlasů. Nim zaklepal a čekal. Když nikdo neodpověděl, vešel dovnitř.

V předsíni se hlasy ozývaly zřetelněji. Přicházely z obývacího pokoje vpravo. Slyšel Ardythe. Mluvila hystericky a vzlykala. Zachytil nesouvislá slova: „... ti vrahové, ach, můj bože!... byl dobrý a laskavý, nikomu by neublížil... tak sprostě ho obviňovat...“ Do jejích slov se míchaly hlasy jiných lidí, bezvýsledně se pokoušejících ji uklidnit.

Nim váhal. Dveře obývacího pokoje byly pootevřené, nikoho ale neviděl a nikdo si ho dosud nevšiml. Měl pokušení po špičkách se vzdálit a odejít stejně nepozorován, jak přišel. Vtom se rázně dokořán otevřely dveře obývacího pokoje a vyšel muž. Rychle je za sebou zavřel a opřel se o ně. Jeho vousatá jemná tvář byla bledá, plná napětí, víčka měl pevně sevřená, jako by si chtěl na okamžik odpočinout. Zavřené dveře ztlumily zvuky z pokoje.

„Wally,“ zašeptal Nim. „Wally.“

Muž otevřel oči a několik okamžiků mu trvalo, než se vzpamatoval. „Ach, to jste vy, Nime. Díky, že jste přišel.“

Nim znal mladšího Waltera Talbota, jediného syna Ardythe, téměř tak dlouho, jak dlouho byl přítelem mrtvého Šéfa. Wally junior pracoval také u GSP & L -jako inženýr pro údržbu dálkových vedení. Byl ženatý, měl děti a bydlel na opačném konci města.

„Nemohu říci celkem nic víc, než že je mi to líto,“ řekl Nim. Wally Talbot přikývl. „Já vím.“ Omluvným gestem pokynul k pokoji, z něhož vyšel. „Musel jsem na chvíli odejít. Nějaký zatracený blázen zapnul televizi, a tak jsme se dověděli o prohlášení, které vydali ti vraždící parchanti. Asi jste je slyšel.“

„Ano, slyšel. Kdo je uvnitř?“

„Mary. Zajistili jsme hlídání dětí a přijeli jsme sem. Kromě nás přišlo mnoho sousedů, většina je ještě tady. Přestože to myslí velice dobře, nikam to nevede. Kdyby tady byl táta...“ Wally zmlkl a přinutil se k unavenému úsměvu. „Je kruté zvykat si na pomyšlení, že už tu nikdy nebude.“

„Cítím to také tak.“ Nimovi bylo jasné, že Wally junior teď není schopen nastalou situaci zvládnout.

„Poslyš,“ navrhl Nim, „tak to nemůže dál pokračovat. Pojdme dovnitř. Promluvíme s matkou a udělám, co bude v mých silách. Ty s Mary pošlete ostatní domů.“

„O. K., to dává smysl. Díky, Nime.“ Wally zřejmě potřeboval dostat právě takový pokyn.

Když Nim s Wallym vešli, v obývacím pokoji stálo nebo sedělo asi deset lidí. Světlý, útulný a prostorný pokoj se zdál být přeplněný. Zapnutá televize jen zvětšovala hluk současně vedených hovorů. Ardythe Talbotová seděla na pohovce obklopena několika ženami. Jednou z nich byla Mary, manželka Wallyho juniora. Ostatní Nim neznal. Asi to byly sousedky, o kterých mluvil Wally.

Přestože Ardythe už bylo šedesát - Nim se s Ruth zúčastnil večírku na oslavu narozenin - zůstala překvapivě hezkou ženou se zachovalou postavou a poutavým obličejem, jen lehce poznamenaným začínajícími vráskami. Nádherné světle kaštanové vlasy měla protkané proužky šedin. Ardythe hrála pravidelně tenis, což se projevovalo na jejím nápadně dobrém zdraví. Dnes se však její duševní i tělesná rovnováha ocitla v troskách. Slzami vlhkou tvář měla unavenou a zestárlou.

Ardythe ještě pořád vzlykavě pronášela nesouvislá slova. Při pohledu na Nima zmlkla.

„Ach, Nime.“ Napráhla ruce a ostatní uvolnili cestu Nimovi, který se posadil vedle ní a objal ji kolem ramen. „Ach, Nime,“ opakovala. „Slyšels tu strašnou věc, slyšels, co se Walterovi stalo?“

„Ano, má drahá,“ řekl jemně. „Slyšel.“

Nim přes pokoj sledoval Wallyho, jak vypíná televizor, odvádí manželku stranou a něco jí potichu říká. Mary přikývla. Okamžitě spolu zašli za ostatními, poděkovali jim a jednoho po druhém vyprovodili z pokoje. Nim stále mlčky objímal Ardythe ve snaze ji uklidnit a utěšit. Pokoj se brzy ponořil do ticha.

Nim slyšel hluk zavíraných vstupních dveří za odcházejícími sousedy. Když se Wally a Mary se vrátili z předsíně, Wally si rukou prohrábl vlasy a vousy a řekl: „Dal bych si pořádnou skotskou. Dá si někdo se mnou?“

Ardythe přikývla. Nim také.

„Přinesu ji,“ nabídla se Mary. Pak se zaměstnávala skleničkami a naléváním skotské, starala se o popelníčky a uklízela pokoj po návštěvnících. Mary, štíhlá žena mladistvě uličnického vzhledu, si počínala systematicky. Než se provdala za Wallyho, pracovala u reklamní agentury. I teď, kdy se starala o rodinu, pracovala v oboru na volné noze.

Ardythe se vyvinula z Nimova objetí a upíjela skotskou. Bylo znát, že se poněkud uklidnila. Najednou vzdechla: „Myslím, že vypadám hrozně.“

„Ne hůř, než by vypadal kdokoli jiný,“ ujistil ji Nim.

Ardythe přistoupila k zrcadlu. „Ach, můj bože!“ Pak dodala: „Pijte, brzy se vrátím.“ Vyšla z obývacího pokoje se skotskou v ruce. Slyšeli ji vystupovat po schodech. Na Nimově tváři se objevil zahořklý, ironický úsměv. Jen málo mužů se dokáže po tak těžké ráně vzpamatovat tak jako ženy. Varování Erica Humphreye, aby se rodina nechodila dívat na Walterovy pozůstatky, se Nim rozhodl říci nejprve Wallymu. S hrůzou si připomněl předsedova slova: „... prakticky nezůstala žádná kůže... tváře jsou k nepoznání“. Když Mary odešla do kuchyně a oba muži osaměli, Nim bez uvádění podrobností Wallyho ohleduplně informoval o situaci.

Wally okamžitě odstrčil zbytek skotské a se slzami v očích řekl: „Ach, kristepane! - je hrozné o tom jen slyšet. Nejsem schopen to matce říci, budete muset vy.“

Nim mlčel. Obával se toho, co mělo přijít.

Ardythe se vrátila za patnáct minut. Měla upravenou tvář, učesané vlasy a šaty vyměnila za elegantní blůzu a sukni. I když se v jejích očích i v chování zračil smutek, navenek aspoň zčásti získala svůj přitažlivý půvab.

Také Mary se objevila v pokoji. Wally zatím dolil nápoje. Všichni čtyři si sedli, v prvních okamžicích nejistí, co říci.

Ardythe první přerušila mlčení.

Rozhodným tónem řekla: „Chci Waltera vidět!“ Pak se obrátila k Wallymu se slovy: „Víš, kam odvezli otce a jaké ...jaké přípravy byly podniknuty?“

„No... ono je...“ Wally zmlkl, vstal, políbil matku a s odvrácenou hlavou, aby se jí nemusel dívat do očí, pokračoval: „Je tu jistý problém, maminko. Nim ti to vysvětlí, že Nime?“

Nim si teď přál být kdekoli jinde, jen ne tady.

„Milá maminko,“ zašeptal Wally ve stoje, „Mary a já musíme jít aspoň na chvíli za dětmi. Pak se vrátíme a jeden z nás zůstane přes dnešní noc s tebou.“

Ardythe, jako by ho neslyšela, nechápavě řekla: „Jaký problém?... Proč nemohu Waltera vidět?... Vysvětlete mi to někdo.“

Wally mlčky odešel, Mary za ním. Ardythe jako by to vůbec nevnímala.

„Prosím tě... Proč nemohu...?“

Nim ji vzal za ruce a sevřel je. „Ardythe, poslouvej mne dobře. Walter zemřel okamžitě. Netrvalo to ani vteřinu. Neměl čas si uvědomit, co se děje a nepocítil žádnou bolest.“ Nim doufal, že to je pravda. Pak pokračoval: „Protože se to stalo právě tak, byl znetvořen.“

Ardythe zasténala.

„Walter byl mým přítelem,“ zdůraznil Nim. „Vím, jak smýšlel. Určitě by nechtěl, abys ho viděla ve stavu, v jakém teď je. Chtěl by, aby sis ho pamatovala...“ Pohnutím zmlkl, nejistý, zda Ardythe slyšela, co řekl, a když ano, jestli pochopila. Opět seděli mlčky.

Od Nimova příchodu uplynula víc než hodina.

„Nime,“ ozvala se konečně Ardythe, „už jsi večeřel?“

Zavrtěl hlavou. „Neměl jsem čas. Nemám hlad.“ Vždy mu dělalo potíže přizpůsobit se náhlým změnám v jejím chování.

Vstala. „Něco připravím.“

Šel za ní do pěkné, účelně zařízené kuchyně, kterou navrhl sám Walter Talbot. Jak bylo pro Waltera charakteristické, nejdříve vypracoval důkladnou studii, a pak vše potřebné rozmístil tak,

aby práce vyžadovala minimální nároky na nutné pohyby. Nim se posadil k pracovnímu stolu, mlčky pozoroval Ardythe a uvědomoval si, že je pro ni lepší, když se něčím zaměstnává.

Ohřála polévku a naservírovala ji v hliněných šálcích. Ustrkovala ze svého a současně připravovala omeletu a zdobila ji pažitkou a hříby. Když omeletu rozdělila na dvě části, Nim pocítil, že přece jen má hlad a s chutí se pustil do jídla. Ardythe začala jíst, pak ale nedojedenou omeletu nechala na talíři. Po jídle uvařila silnou kávu, kterou si odnesli do obývacího pokoje.

Ardythe tiše, avšak rozhodně řekla: „Trvám na svém, chci Waltera vidět.“

„Budeš-li na tom trvat,“ řekl Nim, „nikdo ti v tom nezabrání. Já ale přece jen doufám, že si to ještě rozmyslíš.“

„Myslíš, že chytanou lidi, kteří umístili výbušninu a zabili Waltera a ostatní?“

„Nakonec určitě. Jenže nikdy to není snadné, když jde o pomatence, kteří nejednají logicky. Proto je jejich dopadení těžší. Pokusí-li se ale o něco podobného ještě jednou - což asi udělají - zvýší se pravděpodobnost, že budou chyceni a potrestáni.“

„Snad bych sama měla něco dělat pro to, aby byli potrestáni. Nedělám však nic. Je na tom něco špatného?“

„Ne,“ řekl Nim. „O to se starají jiní.“

„Ať se stane cokoli, nic už nelze změnit. Waltera ani ty druhé... nic nevrátí... zpátky.“ Ardythe se v zadumání odmlčela. „Víš, že jsme svoji už třicet šest let? Měla bych být za to vděčná. Je to víc, než prožilo mnoho lidí a většinu z těch let jsme žili dobře... Třicet šest let... „ Lítostivě se rozplakala. „Nime, obejmi mě.“

Objal ji a její hlavu si položil na rameno. Cítil, že pláče, už však ne tak hystericky. Byly to slzy loučení a smíření se se skutečností, slzy vzpomínání a lásky. Něžné a očistné slzy začaly hojivý proces, tak starý, nevysvětlitelný a podivuhodný jako život sám.

Nim s Ardythe v objetí si začal uvědomovat jemný, příjemný parfém. Nevšiml si toho dřív, přestože byl v její těsné blízkosti. Uvažoval, kdy se navoněla. Asi když vyšla po schodech nahoru. Rychle tu vtíravou myšlenku odehnal.

Nim si uvědomil, že už je pozdě. Venku už byla úplná tma, přerušovaly ji jen občasné záblesky vozů jedoucích kolem. Ulice byla opuštěná a tichá, provoz byl malý. Ruch v domě ztlchl, jak tichnou domy v noci.

Ardythe se v Nimových pažích pohnula. Přestala plakat a přivinula se těsněji. Nim vdechoval její opojný parfém. Najednou si ke svému zděšení uvědomil, že jeho smysly stále víc a naléhavěji podléhají kouzlu Ardythina těla. Myšlenkami na něco jiného se snažil potlačit vtíravé pocity, ovládnout se a přehlušit, co se v něm dělo. Nedařilo se mu to.

„Polib mne, Nime.“ Pohnula se, až byly jejich tváře těsně u sebe. Jejich rty se setkaly, nejprve jemně, pák silněji. Ústa Ardythe byla svůdná, teplá, žádostivá. Když Nim pocítil vlnu oboustranného vzrušení, položil si v duchu otázku: „Je možné, aby se stalo něco takového?“

„Nime,“ zašeptala, „zhasni světlo.“

Vyhověl, ale část jeho vědomí naléhala: Nedělej to! Odejdi! Běž pryč! Ale i když sám sebou opovrhoval, věděl, že neodejde, že ten vnitřní hlas je jen symbolickým projevem protestu.

Na pohovce bylo dost místa. Než zhasl světlo, Ardythe se už částečně svlékla. Pomohl jí se zbytkem a rychle se zbavil vlastního oblečení. Když vztáhli po sobě ruce a objali se, vycítil její dychtivé vzrušení a touhu po sexuálním prožitku. Její lehce a obratně laskající prsty s úspěchem podnítily jeho žádost. Oplácel jí stejně. Ardythe brzy zasténala a hlasitě vykřikla: „Ach, bože, Nime! Na co ještě čekáš, pospěš si, prosím... prosím.“

Nesměle se v něm ozvalo nečisté svědomí a náhlé zděšení z představy, že by se Wally junior a Mary mohli vrátit jak slíbili, a vejít do pokoje. Pak se ale všechny obavy rozplynuly v záplavě rozkoše a vášně.

„Děláš si výčitky, že?“

„Ano,“ připustil Nim. „Hrozné.“

O hodinu později byli oba oblečení a světla rozsvícená. Před několika minutami volal Wally, že jsou s Mary na zpáteční cestě a že zůstanou přes noc.

„Tak už se netrap.“ Ardythe se s plachým úsměvem lehce dotkla jeho paže. „Udělalš pro mne víc, než si myslíš.“

Nim instinktivně vycítil, že neřekla všechno: a sice, že tak oboustranné harmonické splynutí se u dvou lidí vyskytuje zřídkakdy, a proto ho s největší pravděpodobností budou prožívat znovu. Bude-li tomu tak, pak se jeho starosti zdvojnásobí: nejen že se v den smrti dobrého přítele zachoval tak hanebně, ale do jeho života tím vstoupí další komplikace, kterou vůbec nemohl potřebovat.

„Ráda bych ti něco vysvětlila,“ řekla Ardythe. „Waltera jsem vroucně milovala. Byl to laskavý, něžný a jemný muž. Prožili jsme spolu dost legrace, vždy mi s ním bylo dobře. Život bez něho... ne, to si ještě nedovedu dobře představit. Ale dlouho jsme se spolu nepomilovali -už to je určitě šest nebo sedm let. Walter to prostě nikdy nedokázal. To se mužům často stává, mnohem častěji než ženám.“

Nim se ohradil. „Nechci poslouchat... „

„Ať chceš nebo nechceš, budeš muset. Já nechci, abys odsud odešel rozpačitý a rozmrzelý. Něco ti řeknu, Nime. Nesvedl jsi ty mne, ale já tebe. Věděla jsem, že se to stane, přála jsem si to totiž mnohem dřív než ty.“

Napadlo mu: parfém. Působil jako afrodisiakum. Měla Ardythe opravdu v úmyslu dosáhnout toho takovým způsobem? „Nemá-li žena sex doma,“ pokračovala Ardythe rozhodně, „buď se s tím vyrovná, nebo jde někam jinam. Nu, dokázala jsem se s tím vyrovnat, protože jsem měla dobrého muže, kterého jsem stále milovala a nikam jinam jsem nešla. Vlastní potřebu sexu jsem tím však neodstranila.“ „Ardythe,“ řekl Nim, „prosím tě... „

„Už brzy skončím. Dnes... dnes večer... když jsem si uvědomila, že jsem ztratila všechno, zatoužila jsem po sexu víc než kdy jindy. Sedm let odříkání mne zcela zaplavilo. A tys byl tady, Nime. Vždycky ses mi líbil, možná, že to bylo dokonce něco víc než ‚líbení se‘, a byls tady ve chvíli, kdy jsem tě potřebovala nejvíc.“ Usmála se. „Jestlis mne přišel utěšit, pak jsi mne utěšil. Je to přece tak jednoduché. Nekomplikuj si to a neměj pocit viny tam, kde žádná vina není.“

Povzdechl si. „Když to říkáš takhle, nebudu se cítit vinen.“ Byl to snadný způsob, jak uklidnit svědomí. Snad až příliš snadný.

„Vždyť ti to říkám. Teď mne ještě jednou polib a jeď domů za Ruth.“ Udělal, co řekla a byl rád, že odejde před příchodem Wallyho a Mary.

Cestou domů Nim uvažoval o složitosti vlastního života. Spletité problémy Golden State Power & Light se ve srovnání s jeho soukromými zdály být jednoduché a snadněji řešitelné. Na vrcholu jeho nynějších potíží byla Ruth a jejich jako v kruhu se otáčející manželství, a teď k nim přibyla Ardythe. Byly tu ovšem ještě jiné ženy, s nimiž se občas stýká, včetně dvou, s nimiž udržuje styky pravidelné. Navenek se mohlo zdát, že se Nim do takových komplikovaných situací dostává bez vlastního přičinění. Nebo snad klame sám sebe? Vyhledává snad pletky sám, aby později jen konstatoval, že k nim prostě došlo? V každém případě, pokud si mohl vzpomenout, nikdy neměl nedostatek sexuálních příležitostí.

Když se před patnácti lety oženil s Ruth, mužem jedné ženy podle vlastního předsevzetí zůstal - asi čtyři roky. Pak se naskytla příležitost mimomanželského sexu a on ji nedovedl odmítnout. Pak měl stále víc příležitostí - některé na jednu noc, jiné, u nichž zanícení trvalo déle a později sláblo jako jasné hvězdy před vyhasnutím. Zpočátku Nim předpokládal, že své sexuální styky před Ruth utají - zaměstnání s velkými nároky na čas a nepravidelná pracovní doba mu to umožňovaly. Nějaký čas to asi vycházelo. Pak mu ale zdravý rozum napověděl, že Ruth, která byla nejen vnímavá, ale i chytrá, si je jistě vědoma, co se děje. Bylo pozoruhodné, že nikdy nic nenamítala, zdánlivě se s tím smířila. Ruthina reakce - či spíše její nedostatek - ho nelogicky dráždila, tehdy i nyní. Mělo by jí to přece vadit, měla by protestovat, možná i ronit slzy rozhořčení. Ve skutečnosti by se tím asi nic nezměnilo, Nima to však vedlo k otázce: Nebojí snad za to nestojí?

Nima občas skličovala skutečnost, že zprávy o jeho stycích se ženami vycházejí najevo bez ohledu na to, jak se je snaží utajit. Existovalo o tom několik příkladů, poslední z nich odpoledne. Jak to řekla Teresa Van Burenová? Nime, o ženách se zřejmě budete musejí naučit pár jiných věcí, než je postelová gymnastika, kterou, jak jsem se doslechla, vyhledáváte víc než dost. Teresa zřejmě

věděla víc než jen nějaké tlachy, a mohla by jistě pokračovat, jinak by nemluvila tak bez obalu. A jestli věděla něco Teresa, pak to věděli i ostatní u GSP & L.

Ohrožuje snad Nim svou kariéru? Pokud ano, nebyla by to příliš velká cena? Proč to vlastně dělá? Je v tom něco opravdového, nebo je to pouhá hra?

„K sakru, vždyť to sám nevím,“ řekl Nim nahlas v malém, těsném voze. Poznámka se hodila nejen k tomu, o čem právě přemýšlel, ale také k mnohému jinému.

Jeho dům na předměstí byl tichý, když dojel, jen ve vstupní hale svítilo slabé noční světlo. Goldmanovi byli pod jeho nátlakem šetrná rodina.

Po špičkách vystoupil po schodech do pokojů Leah a Benjyho. Obě děti hluboce spaly.

Když vstoupil do ložnice, Ruth se zavrtěla a ospale se zeptala: „Kolik je hodin?“

„Něco málo po půlnoci,“ odpověděl tiše.

„Co Ardythe?“

„Řeknu ti to ráno.“

Ruth jeho odpověď zřejmě považovala za dostatečnou, protože se obrátila a usnula.

Nim se rychle osprchoval s vědomím, že se musí rychle zbavit všech stop po Ardythině parfému. Pak vklouzl do manželské postele. Zakrátko podlehl vyčerpání z napětí uplynulého dne a usnul.

Kapitola 6

„Jsme tedy dohodnuti,“ řekl J. Eric Humphrey. Pátravým pohledem přejel po devíti mužích a dvou ženách, rozesazených kolem stolu v konferenční místnosti. „Dohodli jsme se, že bychom Nimem načrtnutou zprávu měli přijmout in toto a na nejvyšších místech usilovat o okamžité a naléhavé schválení tří projektů - elektrárny v Tunipah, přečerpávací vodní elektrárny v Devil's Gate a využití geotermální oblasti ve Fincastle.“

Když přítomní příkyvováním a slovy souhlasu uvítali předsedou předložené návrhy, Nim Goldman se na okamžik uvolněně zaklonil. Výhledové plány do budoucna - plod to společné intenzivní spolupráce s mnohými jinými kolegy -, si vyžádaly mnoho vyčerpávající gráce.

Rídící výbor GSP & L zahrnoval všechny správní úředníky, kteří podléhali přímo předsedovi. Oficiálně patřil ve své pravomoci sice za správní radu, ve skutečnosti však byl skutečným zdrojem závažných rozhodnutí a moci.

Bylo pondělní odpoledne a porada, která se protahovala od rána, jen s obtížemi postupovala podle jednacího pořádku. Na tvářích několika přítomných účastníků už byly znatelné známky únavy.

Od neblahého výbuchu v La Mission a následného výpadku elektrické energie uběhlo pět dní. Specialisté důkladně zkoumali ohnisko výbuchu, jeho příčiny a následky spolu s návrhem opatření do budoucna.

Vyšetřování se každý den protahovalo dlouho do noci a také přes víkend.

Od minulé středy následkem ochlazení a trochy štěstí nebylo nutné dodávku elektřiny omezovat. Jeden závěr však byl zcela jednoznačný.

Jestli GSP & L nezačne brzy budovat další energetické kapacity, dojde v zásobování elektrickou energií k dalším, mnohem vážnějším krizím.

Brzy znamenalo příští rok. Ale i pak může v dohledné době dojít k akutnímu nedostatku energie, protože projekce a výstavba konvenční elektrárny na klasická fosilní paliva trvá pět let, jaderné elektrárny šest, navíc je nutné brát v úvahu, že získání potřebných povolení k provozu si vyžádá pro každou stavbu čtyři až šest let.

„Pokud jde o tři projekty, o nichž jsme hovořili,“ řekl vedoucí právní zástupce podniku Oscar O'Brien, „předpokládám, že nadále trváme na žádosti o povolení výstavby jaderné elektrárny.“ O'Brien, dříve právník ve federální vládě ve Washingtonu, statný muž, postavou připomínající basu, kouřil jeden doutník za druhým.

Proti němu sedící výkonný viceprezident pro zásobování energií Ray Paulsen zabručel: „Což je zatraceně správné.“

Nim Goldman seděl vedle Paulsena. Zamyšleně čmáral po bloku a uvažoval: přestože se s Paulsenem nemají rádi a v mnohých případech mezi nimi dochází ke sporům, jednou z věcí, na které se shodují, je nezbytnost výroby více elektřiny.

„Ano,“ řekl Eric Humphrey, „naši žádost o povolení jaderné elektrárny budeme nadále udržovat ve hře. Všichni však víme, že od nehody na Three Mile Island jsou vyhlídky na povolení výstavby dalších jaderných elektráren - alespoň pro několik příštích let - jen nepatrné.“

Předseda pokračoval: „Protože jsem předpokládal, že se dohodneme o budování nejaderných elektráren, na pozítří jsem už předem domluvil v Sacramentu schůzku s guvernérem. Chci ho přimět, aby vyvíjel nátlak na urychlení prací všech kontrolních orgánů. A už na příští měsíc navrhnu společná jednání za přítomnosti všech kontrolních institucí, od nichž potřebujeme souhlas, a to pro každý z našich tří projektů.“

„Tak se to nikdy nedělalo,“ namítl starší viceprezident pro sazby a ceny Stewart Ino, který byl u GSP & L jedním ze staromilců; měl buclatou tvář rolníka, a kdyby měl nabíraný límec a sametový klobouk, mohl by sloužit jako strážce v londýnském Toweru. Byl expertem na povolovací řízení o licencích, jejichž ustanovení rád přesně dodržoval. „Pravidlem byla vždy separátní jednání,“ dodal. „Při jejich sloučení dojde jen ke komplikacím.“

„Ať mají pro jednu těžkou hlavu všiví byrokrati,“ řekl na to Ray Paulsen. „Jsem pro Ericův návrh, který je snad probudí k životu jako drát pod napětím přiložený k jejich prdelím.“

„Tři dráty,“ řekl někdo.

Paulsen se ušklíbl. „O to to bude účinnější.“

Ino se zatvářil uraženě.

Eric Humphrey ignoroval poslední výměnu názorů a poznamenal: „Mějme na paměti, že ve prospěch mimořádné akce hovoří pádné argumenty. Nemluvě o tom, že už se nám nikdy nenaskytne lepší příležitost je přitlačit. Výpadek energie v minulém týdnu jasně ukázal, že ke krizi může dojít; proto jí musíme čelit rozhodným způsobem. Myslím, že to pochopí i v Sacramentu.“

„Jak v Sacramentu, tak ve Washingtonu vidí jediné politiku,“ řekl Oscar O'Brien. „Podívejme se na to bez iluzí - oponenti našich projektů využijí svých politických praktik až do krajnosti, přičemž Tunipah jim leží v žaludku na prvním místě.“

Ozvalo se váhavé mumlání souhlasu. Všichni si uvědomovali, že Tunipah se může ukázat tím nejspornějším ze tří vývojových projektů, o nichž teď debatovali. Pro společnost však byl v několika směrech životně nejdůležitější.

Tunipah bylo území blízko hranic Kalifornie s Nevadou. Nebylo ani obydlené - nejbližší město bylo čtyřicet mil daleko - ani nebylo vyhledáváno sportovci či přírodovědci, protože skýtalo málo zajímavostí. Přístup tam je obtížný, nevedou tam žádné silnice, pouze několik stezek. Ze všech těchto důvodů byl Tunipah vybrán opravdu správně.

Golden State Power & Light zamýšlela v Tunipahu vybudovat obrovskou elektrárnu, schopnou produkovat víc než pět milionů kilowattů elektrické energie - dost k zásobení šesti měst velikosti San Franciska. Jako palivo mělo sloužit uhlí, které by se dopravovalo po železnici ze vzdálenosti sedmi set mil z Utahu, kde byl dostatek relativně levného uhlí. Ve stejné době jako závod by byla vybudována železniční přípojka k hlavní trati společnosti Western Pacific Railroad.

Využití uhlí jako energetického zdroje může být odpovědí Severní Ameriky na závislost na arabské naftě. Zásoby uhlí na území Spojených států představují třetinu veškerých světových zásob a mohou déle než tři století uspokojovat potřebu energie Spojených států. Na Aljašce se předpokládají zásoby na další dva tisíce let. Uhlí však přináší jisté problémy. Jedním je vlastní těžba, druhým znečišťování ovzduší, i když technologové usilovně pracují na řešení obou problémů. Znečišťování ovzduší u nových elektráren v jiných státech snižují komíny vysoké tisíc stop, které pomocí elektrostatických filtrů a odlučovačů odstraňují síru z odpadních plynů. V případě Tunipahu by byl zdroj znečišťování velmi vzdálený od obydlených nebo rekreačních oblastí.

Navíc by tento projekt umožnil uzavřít některé starší, naftou vytápěné závody GSP & L. Později by se tím snížila závislost na dovozu nafty a dosáhla velká úspora současných i budoucích nákladů.

Logika sice byla na straně projektu Tunipahu, ale všechny veřejné energetické společnosti ze zkušenosti věděly, že ani logika, ani většina kladně smýšlející veřejnosti nehrají nakonec žádnou roli, jestliže se skupina odhodlaných oponentů - vůbec nezáleží, jak zkreslené nebo neodborné jsou jejich posudky - rozhodne jinak. Pomocí procedurálních praktik, používaných s nelítostnou obratností, mohou projekt, jako je Tunipah, tak dlouho oddalovat, až jeho realizaci prakticky zmaří.

Oponenti jakéhokoli dalšího rozšiřování výstavby závodů na výrobu elektrické energie účinně používají třetího Parkinsonova zákona: Zdržování je nejsmrtelnější formou odmítnutí.

„Má ještě někdo něco do diskuse?“ zeptal se Eric Humphrey. Několik účastníků za konferenčním stolem začalo skládat papíry do aktovek. Předpokládali, že porada skončila.

„Ano,“ řekla Teresa Van Burenová. „Ráda bych něco dodala.“

Hlavy všech se obrátily k viceprezidentce pro styk s veřejností. Malá, baculatá žena se nakláněla dopředu, aby upoutala pozornost. Jindy nepoddajné vlasy měla jakž takž upravené, asi s ohledem na tuto příležitost, na sobě však měla jako obvykle jedny ze svých nepostradatelných lněných šatů.

„Otočit si guvernéra kolem prstu, jak plánujete, Ericu, a uhladit všechna ta ješitná já kolem státního kapitálu je O. K.,“ prohlásila. „Jsem pro. Není to ale dost, nebo snad lépe, zcela dost pro dosažení všeho, oč usilujeme. Tady je důkaz.“

Van Burenová se odmlčela. Vytáhla dvoje noviny a rozložila je před sebou. „Tohle je časnější vydání odpoledního California Examineru, pro které jsem si poslala, a toto je ranní Chronicle-West. Nepochybně jste oboje noviny všichni četli. Sama jsem je pečlivě prošla, ale o přerušení dodávky elektrického proudu v minulém týdnu v nich není jediné slovo. Všichni víme, že první den bylo přerušení hlavním obsahem zpráv, následujícího dne už se o poruše psalo jen okrajově, pak toto téma zmizelo ze stránek novin úplně. A co lze říci o novinách, lze říci i o ostatních sdělovacích prostředcích.“

„No a co?“ utrl se Ray Paulsen. „Došlo k jiným událostem a lidé ztratili zájem.“

„Ztratili zájem, protože ho nikdo neudržoval. Ti tam,“ -Van Burenová mávla zeširoka paží do prostoru mimo konferenční místnost - „tedy tisk a veřejnost přijali poruchu v dodávce elektrické energie jako krátkodobou záležitost. Skoro nikdo nebere na vědomí dlouhodobé následky nedostatku energie, které, jak víme my, se neúprosně víc a víc blíží a které povedou k drastickému snížení životní úrovně, k ochromení průmyslu a ke katastrofální nezaměstnanosti. A je jisté, že ke změně neinformovaných úvah těch tam venku nedojde, dokud je my k tomu nepřimějeme“

Výkonná viceprezidentka pro finanční záležitosti Sharlett Underhillová, druhá přítomná žena, se zeptala: „Jak chcete někoho přimět, aby změnil názor?“

„Já na to odpovím,“ ozval se Nim Goldman a zacvakl tužku. „Jedním řešením je začít vykřikovat do světa pravdu - jaká je skutečná situace, a to bez sebemenšího zatajování - a neustále v tom pokračovat, hlasitě, zřetelně a často.“

„Jinými slovy bys byl rád v televizi čtyřikrát týdně místo dvakrát,“ utrousil jízlivě Ray Paulsen.

Nim jeho přerušení ignoroval. „Měli bychom ve společnosti přijmout zásadu, že budeme veřejnost seznamovat s podstatnými skutečnostmi, které všichni u tohoto stolu známe: maximální zatížení v minulé týdnu dosáhlo dvacet dva milióny kilowattů a požadavek se ročně zvedá o další milión. S přihlédnutím k tomuto nárůstu se naše rezervy budou snižovat a ve čtvrtém roce budeme zcela bez rezerv. Jak se s tím pak vyrovnáme? Odpověď zní: nevyrovnáme se. Každý hlupák vidí, co nás čeká - ode dneška za tři roky dojde k výpadku energie v každém období veder, a po šesti letech budou výpadky o každém letním dnu. Povolení pro výstavbu několika dalších generátorů musíme získat a veřejnost musíme seznámit s následky, když se nám to nepodaří.“

Nastalé ticho přerušila Van Burenová. „My všichni tady víme, že každé slovo je pravdivé, tak proč to nezveřejnit? Příští týden bude k tomu dobrá příležitost. Nim byl pozván na úterní pořad The GoodEvening Show, který patří k nejsledovanějším.“

Paulsen zabručel: „Strašná škoda, že budu pryč a nebudu se moci dívat.“

„Nejsem si zcela jistá, jestli na to máme jít tak přímo,“ řekl Sharlett Underhillová. „Nikomu snad nemusím říkat, že chystáme zvýšení sazeb a zoufale potřebujeme mimořádnou státní dotaci. Nerada bych se dožila, kdyby tím bylo její obdržení ohroženo.“

„Otevřenost naše vyhlídky na ni může spíš zlepšit než zhoršit,“ řekla Van Burenová.

Viceprezidentka pro finanční záležitosti zavrtěla hlavou. „Tím si nejsem tak jistá. A kromě toho mám dojem, že pokud k takovému prohlášení má dojít, pak by ho měl pronést předseda.“

„Abych řekl pravdu,“ vložil se mírně Eric Humphrey, „byl jsem požádán, abych v pořadu The Good Evening Show vystoupil já, ale pověřil jsem tím Nima. Věřím, že to zvládne velmi dobře.“

„Bylo by lepší,“ ozvala se Viceprezidentka pro styk s veřejností, „kdybychom mu dali neomezenou plnou moc k vydání jednoznačného a nezastřeného varování, místo abychom setrvali na umírněné linii, jak jsme to dosud vždycky dělali.“

„Já však dávám nadále přednost umírněné linii,“ ozval se Fraser Fenton, který měl titul prezidenta, i když jeho hlavní starostí byla výroba a dodávky plynu. Tento štíhlý asketa s postupující pleší byl dalším veteránem společnosti.

„Tess,“ pokračoval, „všichni nezastáváme váš skeptický názor na to, co je před námi. Jsem u společnosti čtyřiatřicet let a zažil jsem vznik mnohých problematických situací i jejich konec. Věřím, že se s nedostatkem kapacit nějak vyrovnáme... „

„Jak?“ přerušil ho Nim Goldman.

„Nechtě mne domluvit,“ požádal Fenton. „Další věci, o které bych se chtěl zmínit, je opozice. Je pravda, že v současné době čelíme organizovanému odporu proti všemu, co se snažíme dělat, ať jde o výstavbu dalších závodů, zvýšení sazeb nebo o výplatu slušných dividend akcionářům. Věřím však, i když ne bezvýhradně, že postoje opozice i nároky spotřebitelů pominou. Je to teď jakási móda nebo koníček, chcete-li. Všichni zainteresovaní se nakonec unaví, nu, a pak se zase všechno vrátí do starých vyježděných kolejí dřívějších dob, kdy prosadíme mnoho z toho, o co usilujeme. Proto tvrdím, že bychom měli pokračovat v dodržování umírněné linie, nevyvolávat potíže a nepřátelství a zbytečně neplašit lidi.“

„S tím vším souhlasím,“ řekl Stewart Ino.

„Já také,“ připojil se Ray Paulsen.

Když se Nim setkal s pohledem Teresy Van Burenové, věděl, že oba myslí na jedno a totéž. Fraser Fenton, Ino, Paulsen a jim podobní představovali ve veřejné energetické společnosti skupinu zaujatých vysoko postavených úředníků, kteří v práci prožili snadnější časy a odmítali uznat, že ta doba je nenávratně pryč. Tito lidé většinou dosáhli svých postavení jen tím, že zestárli, nikdy se nezúčastnili bezohledných existenčních bojů o další rozvoj, což v jiných průmyslových odvětvích bylo běžné. Jistota a bezstarostnost zahalovaly Frasera Fentona i ostatní jako nějaký ochranný obal. Status quo byl jejich svatým grálem. Dalo se čekat, že budou mít námitky ke všemu, co by podle jejich názoru mohlo rozhoupat loď, na níž plují.

Je třeba říci, že k podobným názorům jisté důvody měli - Nim a někteří jiní mladší vysocí úředníci o nich často hovořili. Jedním byl monopolní charakter veřejné energetické společnosti, který vylučoval, aby se na trhu stala předmětem neustálých konkurenčních bojů. Z toho důvodu energetické společnosti jako Golden State Power & Light někdy připomínaly vládní byrokratické orgány. Druhý důvod spočíval v tom, že téměř během celé své historie energetické společnosti dokázaly na trhu uplatnit všechno, co stačily vyprodukovat. Napomáhaly tomu i velké zdroje levné pracovní síly. Teprve v nedávné době se tyto možnosti poněkud vyčerpaly, pracovní síla podražila a vysocí úředníci společnosti musí čelit vážným ekonomickým potížím a přijímat tvrdá a nepopulární opatření. Nikdy dříve však nemuseli vytáhnout do boje s odhodlanými, zkušeně vedenými opozičními skupinami, zahrnujícími odběratele a ochránce životního prostředí.

Právě na hlavní důsledky vyplývající z hlubokých změn upozorňoval Nim Goldman, ale většina předních úředníků je nejen nedokázala akceptovat, ale ani o nich aspoň realisticky jednat. (Se smutkem si Nim vzpomněl, že Walter Talbot byl mezi nimi pozoruhodnou výjimkou.) Všichni ti stařešinové považovali Nima a stejně smýšlející lidi za nedočkavce a povýšence. Protože skupina starších představovala většinu, měly jejich názory převahu.

„Připouštím,“ přiznal se přítomným J. Eric Humphrey, „že si zatím nejsem jistý, zda máme či nemáme naše prohlášení veřejnosti koncipovat tvrději. Na základě svého založení jsem proti, jenže občas to vidím i z druhé strany.“ Předseda se s lehkým úsměvem letmo zadíval na Nima. „Když jste si teď vyměnili názory, chce ještě někdo něco dodat?“

Nim váhal, pak promluvil. „Snad ještě jednu maličkost. Až dojde k vážným krizím - mám na mysli dlouhodobé a opakované výpadky v dodávkách energie, k nimž dojde za několik let - pak budou obviňovány energetické společnosti, a to bez ohledu na to, co se mezitím udalo. Tisk nás ukřížuje. Stejně tak i politici, kteří si umyjí ruce jako Pilát Pontský. I veřejnost nás bude obviňovat a bude se nás ptát: Proč jste nás nevarovali, dokud byl ještě čas? Souhlasím s Teresou - musíme jednat okamžitě.“

„Budeme hlasovat,“ řekl Eric Humphrey. „Kdo je pro tvrdší postup, jehož obhajobu jsme právě slyšeli, zvedněte, prosím, ruce.“

Nahoru vyletěly tři paže - Teresy Van Burenové, Nimova a vedoucího právníka Oscara O'Briena.

„Kdo je proti?“ zeptal se předseda.

Tentokráte se zvedlo osm rukou.

Eric Humphrey přikývl. „Přidávám se k většině, což znamená, že budeme pokračovat v tom, co tu někdo nazval ‚umírněnou linií‘.“

„Ty si dej zatraceně dobrý pozor,“ varoval Nima Ray Paulsen, „aby ses při televizních vystoupeních mírnil.“

Nim se upřeně zadíval na Paulsen, zadržel vztek a neřekl nic.

Po poradě se účastníci rozdělili do menších skupin po dvou nebo po třech a bavili se o svých odborných starostech.

„Všichni potřebujeme sem tam utrpět nějakou porážku,“ řekl Eric Humphrey při odchodu Nimovi. „Trocha pokoření každému občas prospěje.“

Nim se vyhnul komentáři. Před poradou byl zvědavý, jestli po událostech z minulého týdne bude názor staré gardy na laissez-faire nadále udržitelný. Teď odpověď znal. Strašně stál o předsedovu podporu. Věděl však, že i kdyby se rozhodovalo o něčem, na co má Humphrey ustálený názor, stará garda by zvítězila bez ohledu na jeho hlas.

„Pojď ke mně,“ řekl mu předseda, když se z konferenční místnosti halou blížili ke kancelářím. „Chci s tebou něco projednat.“

I když bylo předsedovo kancelářské apartmá prostornější než ostatní kanceláře v ředitelském podlaží, spartánským zařízením odpovídalo politice GSP & L. Na návštěvníky mělo působit dojmem, že peníze akcionářů a zákazníků se vydávají jen za věci potřebné, ne za zbytečnou parádu. Podle zavedeného obyčeje šel Nim do místnosti určené pro oddech, kde stálo několik pohodlných křesel. Eric Humphrey přistoupil k psacímu stolu, vzal nějakou složku a šel za ním.

Přestože venku byl jasný den a okna apartmá nabízela pohled na město, všechny žaluzie byly stažené a světla rozsvícená. Předseda se vždy vyhýbal otázkám, proč pracuje právě takto. Nicméně i po třiceti letech života mimo Boston se udržoval názor, že postrádá pohled na rodné město a žádná náhražka ho neuspokojuje.

„Předpokládám, žeš viděl tuhle poslední zprávu.“ Humphrey ukázal na složku nadepsanou:

SEKCE PRO OCHRANU MAJETKU Předmět: Krádeže energie.

„Ano, četl.“

„Situace je zřejmě čím dál tím horší. Víím, svým způsobem jde o malou nepříjemnost, ale zatraceně mě to štve.“

„Roční ztráta dvanácti miliónů dolarů je obrovský píchánek,“ poznamenal Nim.

Ve zprávě, o níž se bavili, vypracované vedoucím oddělení Haným

Londonem, byly popsány způsoby, jimiž krádeže elektrické energie a plynu nabyly epidemického rozsahu. Krádeže se prováděly zásahy do měřících přístrojů - obvykle jednotlivci, přesto však existují odůvodněné náznaky, že se tím zabývají i některé profesionální servisní firmy.

Eric uvažoval nahlas: „Dvanáct miliónů je jen odhad. Může to být méně, ale také mnohem víc.“

„Ten odhad je nízký,“ ujistňoval ho Nim. „Tvrdil to i Walter Talbot. Jestli si vzpomínáš, Šéf zdůrazňoval, že mezi množstvím loni vyrobené a vyúčtované elektrické energie byl rozdíl dvě procenta. Ve vyúčtování jsou zahrnuty účty zákazníkům, spotřeba společnosti, ztráty při rozvodech a tak dále.“

Zesnulý vedoucí inženýr jako první vyhlásil u GSP & L poplach kvůli krádežím poskytovaných služeb. Připravil podrobnou zprávu, v níž naléhal na zřízení Sekce pro ochranu majetku. Jeho dokument zapůsobil. Opět jedna oblast, pomyslel si Nim, v níž bude Šéfova zkušenost scházet.

„Ano, opravdu si vzpomínám,“ řekl Humphrey. „Jde o vysokou částku za nevyúčtovanou elektřinu.“

„Dnes je procento čtyřikrát vyšší než před dvěma lety.“

Předseda zabubnoval prsty o opěradlo křesla. „S plynem je to zřejmě stejné. Přece nemůžeme jen nečinně sedět a nechat to tak.“

„Dlouho jsme měli štěstí,“ podotkl Nim. „Krádeže energie se mnohem dříve než u nás vyskytly na východě a středo západě. Společnost Con Edison v New Yorku přišla tímto způsobem o sedmáct miliónů dolarů. Commonwealth Edison v Chicagu, která prodává méně elektřiny než my a nezabývá se dodávkami plynu, odhadla ztráty na pět až šest miliónů. Stejně to je v New Orleansu, na Floridě, v New Jersey... „

Humphrey ho netrpělivě přerušil: „To všechno víím.“ Chvilí uvažoval, pak pokračoval: „Tak dobře, zhodnotíme vlastní opatření a v případě nutnosti zvýšíme rozpočet na kontrolu. Pamatuji ale

na to, že je to tvůj úkol se vším všudy, v mém zastoupení. Řekni to Harrymu Londonovi a zdůrazni, že mám na jeho oddělení osobní zájem a že očekávám výsledky.“

Kapitola 7

„Někteří lidé v naší společnosti se mylně domnívají, že krádeže energie jsou něčím novým,“ prohlásil Harry London. „Nejsou. Překvapilo by tě, kdybych ti řekl, že v Kalifornii takový případ zaznamenali už před sto lety?“ Mluvil, jako by stál před žáky ve třídě, i když měl jen jediného posluchače - Nima Goldmana.

„Máloco mne překvapí; toto ano,“ přiznal Nim.

London přikývl. „Tak si o tom něco poslechni.“

London byl malý kostnatý muž s živým a rozhodným způsobem vyjadřování, hraničícím s puntičkářstvím, zvláště když pojal úmysl něco vysvětlit, jako to dělal teď. Kdysi byl velícím seržantem v námořnictvu, odměněným Stříbrnou hvězdou za udatnost v boji, pak policejním detektivem v Los Angeles. Před pěti lety nastoupil u Golden State Power & Light jako zástupce vedoucího pro bezpečnost. V uplynulých šesti měsících stál v čele nového oddělení pro ochranu majetku, zřízeného hlavně pro boj proti krádežím energie. Během této doby se s Nimem stali dobrými přáteli. Oba muži teď byli v provizorních prostorách oddělení - v Londonově kanceláři, v jedné z mnohých skleněných krychlí.

„Stalo se to v roce 1867 ve Vallejo,“ pokračoval London. „Plynárenská společnost The San Francisco Gas Company tam vybudovala závod, který vedl M. P. Young. Jeden hotel ve Vallejo vlastnil chlap jménem John Lee. No, a toho Leeho přistihli při podvodném odběru plynu. Udělal si totiž kolem plynoměru odbočku.“

„To jsem blázen. Už před tolika lety?“

„Počkej! To není ještě ani půlka příběhu. Young jako představitel plynárny se pokusil vyinkasovat od Johna Leeho peníze za ukradený a nezaplacený plyn. Leeho to ale tak rozzuřilo, že Younga zastřelil. Později byl obviněn za napadení a pokus o vraždu.“

„To ti mám věřit?“ zapochyboval Nim.

„Tak je to zapsáno v historických knihách Kalifornie,“ tvrdil London. „Můžeš si to vyhledat, jako jsem to udělal já.“

„Teď na tom moc nezáleží. Vraťme se raději sem a k dnešku.“

„Přečetl sis mou zprávu?“

„Ano, přečetl, předseda také.“ Nim zopakoval rozhodnutí J. Erica Humphreye o práci Londonova oddělení i jeho požadavek na výsledný efekt.

London přikývl. „Výsledky budou. Možná už tento týden.“

„Máš na mysli Brookside?“

„Přesně tak.“

O předměstí Brookside, vzdáleném od vnitřního města asi dvacet mil, byla zmínka ve zprávě sekce pro ochranu majetku. Pracovníci oddělení zjistili známky krádeží energie a teď se připravovali k důkladnému prošetření.

„Den D v Brookside bude pozítří,“ dodal Harry London.

„To je středa. Nečekal jsem, že byste s tím mohli začít tak brzy.“

Harry London ve zprávě bez udání data naznačil, že má v plánu „nájezd“ na Brookside. V čele budou pracovníci sekce včetně Londona, jeho zástupce Arta Romea a tři pomocníci. Posílit je má skupina dalších zaměstnanců GSP & L - třicet zvláště vyškolených odečítačů elektroměrů, uvolněných oddělením pro servisní službu zákazníkům, šest servisních inženýrů a dva fotografové, kteří budou všechna průkazná zjištění dokumentovat.

Všichni účastníci se sejdou v centru města a do Brookside odjedou najatým autobusem. Doprovodí je rádiem vybavená dodávka, která bude ústřední komunikační stanicí. Vybraní pracovníci budou vybaveni přenosnými vysílačkami. Další spojovou službu obstará skupina malých vozů.

Den před dnem D dostanou odečítači elektroměrů a inženýři instrukce o tom, co se od nich očekává, skutečný cíl jim však ještě zůstane utajený.

Po příjezdu do Brookside v den D začnou odečítací elektroměři dům od domu, obchod za obchodem prověřovat elektroměry a plynoměry a hledat známky úmyslných zásahů. Rovněž půjdou do vybraných budov, kde se krádež dá předpokládat. Největší podezření vždy padá na velké obchodní domy, protože elektřina je po mzdách jejich druhým největším provozním nákladem a mnoho takových podniků v minulosti podvádělo. Proto specialisté překontrolují všechny obchodní domy v obvodu. Když zjistí něco podezřelého, vtrhnou do podniku servisní inženýři pod vedením mužů Londonovy sekce pro ochranu majetku.

„Čím rychleji se taková společná akce realizuje, tím menší je nebezpečí, že nám něco unikne.“ London se ušklíbl. „V námořnictvu jsme daleko větší operace dělali velice rychle.“

„O. K.“ řekl Nim. „Byl jsem na vojně jenom jako bačkorář u pěchoty, ale téhle operace bych se rád zúčastnil.“

Přestože Nimova vojenská služba trvala jen krátce, vytvářela mezi ním a Harrym Londonem jakési pouto. Nima hned po dostudování odvedli a poslali do Koreje. Tam, měsíc po příjezdu, když jeho četa z předsunutého stanoviště pozorovala nepřítele, je zasáhly bomby amerických letadel. (Později byl tento hrozný omyl ve vojenské frazeologii popsán jako ‚přátelská palba‘.) Čtyři pěšáci Spojených států byli usmrceni, další raněni, včetně Nima, kterému praskl ušní bubínek. Infekce, která později bubínek zachvátila, měla za následek trvalé ohluchnutí na levé ucho. Brzy poté ho poslali domů, kde mu lékaři v tichosti poskytli lékařskou péči a korejská aféra byla utulána. Většina Nimových kolegů a přátel věděla, že si při hovoru s ním mají sednout po jeho pravici - na stranu zdravého ucha. Jen několik z nich však znalo skutečný důvod. Harry London byl jedním z nich.

„Pojď se mnou ve středu jako host,“ navrhl London.

Domluvili si schůzku.

Pak si povídali o sabotáži v La Mission, při níž zahynul Walter Talbot a ostatní. Harry London se sice přímo na vyšetřování nepodílel, ale po pracovní době popíjel s vedoucím úředníkem oddělení pro bezpečnost a vyměňovali si důvěrnosti. London měl z dřívějšího zaměstnám policejního detektiva jisté styky s těmi, kdo dohlížejí na dodržování zákonů. Tyto kontakty stále udržoval. „Okresní šerif spolupracuje s FBI a s městskou policií,“ informoval Nima. „Pátrání zatím k ničemu nevedlo. V takových případech většinu důkazů zpracovává FBI a věří, že novou skupinu potřeštěných bláznů odhalí bez policejních protokolů. Tím se všechno jen komplikuje.“

„Co vědí nového o muži v uniformě Armády spásy?“

„Pracují na tom, jenže jsou stovky možností, jak mohl získat uniformu, a většinu z nich nelze vystopovat. Použijí-li však stejného triku znovu, pak to bude něco jiného. Mnoho lidí se už bude mít na pozoru a bude připraveno.“

„Ty myslíš, že by něco podobného mohli zopakovat?“

London pokrčil rameny. „Jsou to fanatici. Na jedné straně je to vede k vychytralé prohnanci a k překvapující okázalosti, na druhé straně se ale mohou dopustit nějaké hlouposti. Nikdy se však předem nedá odhadnout, co udělají. Často je to pouze otázka času. Až se dovím něco nového, dám ti vědět.“

„Díky.“

Nim si uvědomil, že všechno, co se právě dověděl, bylo v podstatě totéž, co minulou středu řekl Ardythe. To mu připomnělo, že by jí měl zavolat a snad brzy za ní zajet. Od středy ji Nim viděl jen jednou - krátce v sobotu dopoledne na Walterově pohřbu, kterého se zúčastnili mnozí zaměstnanci GSP & L. Rituální obřad, vedený horlivým ceremoniářem, byl pro Nima skličující a Walteru Talbotovi by se určitě protivil. Nim a Ardythe si vyměnili jen několik oficiálních slov, to však bylo všechno.

Ted' uvažoval: neměl by počkat nějakou ‚přiměřenou‘ dobu, než Ardythe zatelefonuje? Nebo je snad v tomto stadiu jeho úvaha o společenské slušnosti něčím pokryteckým?

„Na shledanou v den D,“ řekl Harrymu Londonovi.

Kapitola 8

Už v devět hodin dopoledne, kdy Nim dojel do Brookside, bylo zřejmé, že začíná další vedrem sálající den dlouhého, horkého léta.

Lidé určené k akci v den D přijeli o hodinu dřív. Operační základna byla zřízena na parkovišti nákupního střediska na náměstí, kde stálo půl tuctu vozidel společnosti v typických oranžových a bílých barvách a se známými písmeny GSP & L. Třicet odečítačů elektroměrů už bylo rozmístěno na různých stanovištích. Většinou to byli mladí muži, mezi nimi několik o prázdninách pracujících vysokoškolských studentů. Každý měl svazek karet s adresami, na kterých měli zkontrolovat měřidla a přidružená zařízení. Tyto karty byly natištěny předešlý den večer ze zvláštního programu počítače. Normálně odečítači elektroměrů jednoduše přečtou číselné stavy a nahlásí je; dnes si jich nebudou všimnout a budou pátrat pouze po známkách neregistrovaného odběru.

Hany London vystoupil z operačního vozu a přivítal Nima. Tvářil se spokojeně a vesele. Měl na sobě košili vojenského střihu s krátkými rukávy a žlutohnědé volné kalhoty s ostře nažehlenými puky; boty měl zářivě vyleštěné. Nim svlékl sako a hodil ho do fiata. Slunce už začalo pálit, z plochy parkoviště stoupaly vlny rozežhátého vzduchu.

„Už máme první výsledky,“ hlásil London. „Během první hodiny pět jasných případů podvodů. Naši hoši teď prověřují další tři.“

„Těch prvních pět -jsou to podniky nebo byty?“ zeptal se Nim.

„Čtyři jsou byty, jeden je podnik. Je to bezva. Ti chlapi nás bezohledně okrádají o plyn i o elektřinu. Chceš se podívat?“

„Samozřejmě.“

London zavolal do operačního vozu: „Budu s panem Goldmanem ve svém voze. Jedeme k případu číslo čtyři.“

Když vyjeli, řekl Nimovi: „Za první, to co odhalíme dnes, je jen vršek ledovce. Za druhé, v některých případech stojíme proti profesionálům, možná proti organizované bandě.“

„Proč si to myslíš?“

„Odpovím ti, až ti něco ukážu zblízka.“

„O. K.“ Nim se opřel a během jízdy si prohlížel Brookside.

Bylo to bohaté předměstí, podobné mnohým jiným, která vyrostla koncem padesátých a začátkem šedesátých let. Dříve tu byla zemědělská půda; farmy zmizely a byly nahrazeny bytovou zástavbou včetně obchodů a podniků všech možných služeb. V Brookside nebylo vidět -alespoň ne navenek- žádnou nouzi, majitelé i nájemníci se dobře starali o své domky, trávníky velikosti kapesníku měli pečlivě sestříhány, nátěry zářily novotou. Za skromnými domky stály na několika čtverečních mílech větší domy, včetně přepychových rezidencí s garážemi pro tři vozy, s přístupovými cestami pro zásobování a služby. O prosperitě svědčily i prodejny, některé na půvabných, stromy lemovaných širokých alejích, vystavující kvalitní zboží. Nimovi toto předměstí nepřipadalo jako pravděpodobné místo krádeží energií.

Harry London promluvil, jako by četl jeho myšlenky: „Věci vždy nejsou takové, jaké se zdají.“ Zabočil z obchodního centra směrem ke komplexu garáží s benzínovými pumpami a tunely pro umývání vozů. Zastavil u kanceláře a vystoupil. Nim za ním.

Byl tu zaparkován také servisní nákladní vůz GSP & L. „Už, jsme volali fotografie,“ vysvětloval London. „Mládenec ze servisu zatím střeží důkaz.“

S ustaraným lišáckým výrazem ve tváři k nim přicházel štíhlý muž v šedém plášti a otíral si hadrem ruce. „Poslyšte,“ řekl, „už jsem vám přece řekl, že nic nevím o... „

„Ano, pane, to jste skutečně tvrdil.“ London se obrátil k Nimovi. „To je pan Jackson. Dovolil nám vstoupit do svých provozních budov zkontrolovat měřidla.“

„Už si nejsem jistý, jestli jsem to měl dovolit,“ zavrčel Jackson. „V každém případě jsem tu jen nájemcem. Vlastníkem budovy je někdo jiný.“

„Vy jste ale vlastníkem podniku,“ namítl London. „A účty za plyn a elektřinu znějí na vaše jméno. Je to tak?“

„Ten zatracený podnik ve skutečnosti patří bance.“

„Banka se přece nezajímá o vaše plynoměry a elektroměry.“

„Říkám pravdu.“ Ruce nájemce garáže sevřely hadr pevněji. „Nevím, kdo to udělal.“

„Jak myslíte, pane. Dovolíte nám vejít?“

Majitel garáže se rozzlobeně zamačkal, nebránil jim však.

London vešel před Nimem do kanceláře benzínové stanice, pak do malé místnosti za ní, zřejmě sloužící jako sklad. Na vzdálenější stěně byly vypínače, výkonné stykače, plynoměry a elektroměry. Mladý muž, oblečený v uniformě pracovníků servisní služby GSP & L, při jejich příchodu vzhledl: „Ahoj!“ přivítal je věcně.

Harry London představil Nima, pak ho požádal: „Povězte panu Goldmanovi, co jste objevil.“

„No, plomba elektroměru byla zlomená a elektroměr obrácen tak, jak je teď - vzhůru nohama.“

„V této poloze se elektroměr točí pozpátku nebo se zastaví,“ dodal London.

Nim přikývl. Dobře znal ten jednoduchý, ale účinný způsob, jak odebírat zdarma elektřinu. Nejříve se opatrně zlomí plomba elektroměru. Pak se přístroj - jednoduše zasunutý na držácích - z držáků vysune, obrátí a namontuje zpátky. Od té chvíle se při odběru elektrického proudu elektroměr otáčí nazpět, nebo se úplně zastaví. V prvním případě se údaj spotřeby odpočítává, místo aby narůstal. Později -pravděpodobně před očekávanou návštěvou odečítače - se elektroměr vrátí do původního stavu, aby fungoval normálně a porušení plomby se pečlivě zamaskuje.

Několik elektrárenských společností dnes čelí těmto krádežím instalací elektroměrů novějšího typu, které odběr zaznamenávají správně bez ohledu na polohu. Jinou preventivní ochranou je nasazení přesných uzamykatelných kroužků, znemožňujících demontáž elektroměru bez zvláštních klíčů. Existují však i jiné, vtipně promyšlené způsoby krádeží elektřiny; v provozu jsou však stále milióny dřívějších typů elektroměrů, na něž příslušné kroužky nelze aplikovat, jejichž výměna by si však vyžádala nesmírné náklady. A tak samotné množství elektroměrů a nemožnost jejich pravidelné kontroly poskytuje podvodníkům výhodu.

„Práce na plynoměru je složitější,“ konstatoval pracovník servisní služby. Poodešel k nedalekému plynoměru a klekl si vedle něho. „Podívejte se sem.“

Nim viděl, jak se dotkl jednou rukou trubky vycházející ze zdi, o několik stop dál připojené k plynoměru. „Toto je venkovní přípojka.“

„Z ulice,“ dodal Harry London. „Z hlavního rozvodu společnosti.“

Nim přikývl.

„Tamhle,“ - ruka servisního pracovníka se pohnula směrem ke vzdálenější straně plynoměru - „je přípojka ke spotřebičům zákazníka. Tady používají plyn pro velký ohřívač vody, vysoušeč vozů horkým vzduchem a pro kamna a ohřívače v bytě nahoře. Za měsíc tady mají velkou spotřebu. Teď se podívejte na toto - blíže.“ Tentokrátě oběma rukama nahmatl něco, co vypadalo jako potrubní spojka v místech, kde dvě trubky mizely ve zdi. Kolem každé bylo vydlabáno trochu betonu, jehož část vytvořila na podlaze malou hromádku.

„Odkryl jsem to,“ připustil pracovník, „abych se mohl lépe podívat. To, co teď vidíte, nejsou obyčejné, běžně používané spojky. Jsou to T-spojky propojené k další trubce, to vše ukryté uvnitř zdi.“

„Staromódní falešný obchod,“ řekl London, „i když tenhle je nejhezčí, jaký jsem kdy viděl. Funguje tak, že většina spotřebovaného plynu neprochází plynoměrem, jak by měla, ale proudí z hlavního vedení na ulici přímo ke spotřebičům.“

„Plynoměrem však stále prochází dost plynu, aby ho uvedl do chodu,“ vysvětloval mladý pracovník servisního oddělení. „Jenže plyn proudí vždy směrem menšího odporu. Protože v plynoměru odpor je, většina plynu prochází připojenou trubkou - volnější cestou.“

„Teď už ne,“ dodal London.

Zvenku přišla mladá žena ověšená fotografickými aparáty s příslušenstvím. „Chce tady někdo nějaké obrázky?“

„Ovšem.“ London ukázal na plynoměr. „Nejdříve udělejte tohle.“ Nimovi pak řekl: „Když pořídíme snímky, vydlabeme zbytek betonu a odkryjeme nezákonnou trubku.“

Nájemce garáže, s lišáckým výrazem rozpačitě postávající za nimi, se ohradil: „Hej, chlapi, přece mi nemůžete bourat zeď. Tady jsem já domácím pánem.“

„Nezapomeňte, pane Jacksone, že jste nám dovolil vstoupit a překontrolovat zařízení naší společnosti. Chcete-li znovu prozkoumat svá i naše práva, navrhuji vám, abyste zavolal svého právníka. Myslím, že ho stejně budete potřebovat.“

„Žádného právníka nepotřebuji.“

„To už je vaše věc.“

„Pane Jacksone,“ řekl Nim, „cožpak si neuvědomujete závažnost situace? Porušení měřících přístrojů je přestupek proti zákonu a fotografie, které tady pořizujeme, poslouží jako důkaz.“

„Hm, bude podána trestní žaloba,“ poznamenal London. „Lze však říci, že bude-li pan Jackson spolupracovat dvěma způsoby, mohl by se z toho dostat.“

Nájemce garáží se na něho podezřívavě podíval. „Jakými dvěma způsoby?“

Během hovoru fotografka cvakala uzávěrkou a s použitím blesku pořizovala snímky plynoměru, pak přešla k elektroměru. Pracovník servisního oddělení začal vy škrabávat beton a odhalovat trubku, skrytou hlouběji ve zdi.

„První věc, kterou musíte udělat,“ řekl London Jacksonovi, „je doplatit dlužnou částku za to, co jste ukradl. Po první návštěvě u vás jsem hovořil s pracovníky našeho fakturačního oddělení, kteří porovnáním nedávných účtů s vaší dřívější průměrnou spotřebou plynu a elektřiny zjistili, že dlužíte pět tisíc dolarů. V tom jsou započteny i výlohy za dnešní servisní službu.“

Nájemce garáží zbledl a nervózně kroutil pusou. „Proboha! To přece nemůže dělat tolik. To se jen...“

„Co se jen?“ povzbuzoval ho Nim. „Jak je to dlouho, co jste nezákonně manipuloval s měřícími přístroji?“

„Jestli nám pan Jackson řekne tohle,“ přidal se London, „pak nám snad také poví, kdo práci na měřících přístrojích udělal. A to je ta další věc, kterou bychom považovali za spolupráci.“

Pracovník servisního oddělení přes rameno zavolal: „Ať to udělal kdokoli, není nejmenší pochybnosti, že to nebyl amatér.“

London zběžně pohlédl na Nima. „Vzpomínáš si, co jsem ti říkal? Mnohé z toho, co nacházíme, je odborná práce.“ Pak se obrátil k Jacksonovi. „Co na to říkáte, pane? Nemáte chuť nám říci, kdo to dělal?“

Nájemce garáží se zlobně zamračil, ale neodpověděl.

„Až tady skončíme, pane Jacksone, odpojíme vám plyn i elektřinu. Zůstanou odpojené, dokud dluh nezaplatíte.“

Jackson vybuchl: „Jak mám, k sakru, zajistit provoz podniku?“

„Když už o tom mluvíte,“ odsekl mu London, „jak máme my zajišťovat provoz našeho podniku, kdyby každý zákazník byl takovým podvodníkem jako vy?“ Nima se pak zeptal: „Viděl jsi dost?“

„Až příliš,“ odpověděl Nim. „Pojďme.“

Venku London řekl: „Z deseti zaplatí jeden. Tenhle je příliš zadlužený, než aby mohl zaplatit dlužnou částku. Pochybuji, že nám řekne, kdo instalační úpravy dělal.“

Po nastoupení do auta se Nim zeptal: „Můžeme to předat soudu a spor vyhrát?“

Bývalý policista zavrtěl hlavou. „Rád bych se o to pokusil, snad se nám podaří viníka usvědčit. Soud však spíš bude trvat na tom, abychom dokázali, že Jackson s měřícím zařízením manipuloval nebo o tom věděl. To se nám však v žádném případě nepodaří.“

„Takže v jistém smyslu to je ztracená věc.“

„V jistém smyslu snad, jenže ne tak docela. Zvěsti o kontrolách se už asi šíří a děsí mnoho jiných Jacksonů. Uvědom si také, že jsme dnes rozhodili síť na velkém území. Před západem slunce v nich uvázne mnoho dalších podvodníků.“

„Ale jenom z Brookside.“ Nim sklíčeně rozvažoval o rozsáhlé oblasti, kterou GSP & L zásobuje; ve srovnání s ní je Brookside jedním burským oříškem na obrovské plantáži.

O několik minut později byli zpátky u operační základny na parkovišti nákupního střediska.

Jak Harry London předpověděl, v den D bylo v Brookside odhaleno mnoho provinilců, kteří manipulovali s měřicími přístroji. V poledne už to bylo čtyřicet případů, buď prokázaných, nebo podezřelých; bylo pravděpodobné, že během odpoledne jich bude mnohem víc. V síti uvízlo několik velkých samoobsluh; specialisté zkontrolovali celý řetěz místních obchodů a v pěti z osmi objevili nezákonné instalace.

Nim ve společnosti Londona se díval a osobně si prohlédl několik zajímavějších a vtipně promyšlených případů manipulace s měřicími přístroji.

Před polednem šli společně k jednomu z hezky upravených domů, kterých si Nim všiml už dříve. Venku parkovala dvě vozidla GSP & L. Muž z oddělení pro ochranu majetku, pracovník servisního oddělení a tatáž fotografka stáli kolem elektroměru nedaleko bočních dveří.

„Nikdo není doma,“ vysvětloval London, „ale dole v městě objevili chlapíka, který tady bydlí. Prý to je nástrojář. To by odpovídalo. Mrkni se na tohle.“ Když ostatní odstoupili, London ukázal na malou díрку v okénku elektroměru. Byl v ní zastrčen kousek tuhého drátu, který v elektroměru dosahoval k ústřednímu kovovému kotouči, který se při odběru elektřiny otáčí.

„Ten drát, který by tam neměl být, znemožňuje otáčení kotouče,“ objasňoval London.

Nim chápavě přikývl. „Takže elektroměr nezaznamenává spotřebu, i když jím proud protéká.“

„Správně. Kotouč se zastaví a nic se nepoškodí. Když ten šikula drát odstraní, všechno je, jak má být.“

„Kromě té malé dírky.“

„Té byste si ani nevšiml,“ řekl za ním stojící servisní pracovník, „pokud byste se pořádně nepodíval. Domnívám se, že k vyvrtání dírky ten chlap použil klenotnického vrtáku, proto sklo neprasklo. Je to zatraceně chytře provedeno.“

„Až dostane náš účet, přestane se považovat za chytráka,“ věštil London. „Kromě toho budeme dnes dům hlídat. Sousedé mu s největší pravděpodobností řeknou, že jsme tady byli. To ho znervózní a bude chtít drát odstranit. Jestli ho při tom chytíme, můžeme podat žalobu.“

Odešli, fotografka zatím pořizovala detailní záběry inkriminované dírky a drátu.

Na operační základnu neustále docházely zprávy o dalších odhaleních. Jeden vtipnější zloděj elektřiny dokonce vnikl do elektroměru a zřejmě odpiloval několik zubů z kola hřídele, a tím ovlivnil funkci kotouče. Výsledkem bylo jeho zpomalené otáčení a snížení záznamu spotřeby asi o polovinu. Fakturační oddělení v městě prohlídkou dokladů odhadlo, že okrádání trvá tři roky.

V jiném případě zákazník umně vyměnil elektroměry, Nějak se mu podařilo získat náhradní elektroměr - Harry London měl podezření, že byl ukraden - který zapojil místo elektroměru dodaného GSP & L. V každém zúčtovacím období zákazník zřejmě nechával po nějakou dobu v chodu svůj soukromý elektroměr, takže v té době spotřebovanou elektřinu měl ‚zdarma‘.

I když nezákonné zasahování do plynoměrů je mnohem obtížnější, některé ctižádostivé podvodníky to neodradilo. Jak se vyjádřil London: „Rozpojení nebo propojení plynoměrů vyžaduje trochu instalatérské dovednosti, ale ne zase tak mnoho. Domácí kutil to rychle pochopí.“

Odečítač zjistil, že jeden takový samozvaný kutil úplně plynoměr odstranil a mezeru propojil gumovou hadicí. Byl to nebezpečný způsob krádeže, ovšem účinný. Část každého měsíce nechal plynoměr odpojený a teprve před očekávanou kontrolou spotřeby odečítačem ho namontoval zpět na místo.

Jiný provinilec - podnikatel vlastníci několik sousedících obchodů, které pronajímal jiným - se zachoval podobně, až na to, že svůj plynoměr otočil čelem ke zdi, takže počítadlo běželo pozpátku. Onoho dne právě tady došlo k jedinému násilnému konfliktu. Odhalení podnikatele tak rozzuřilo, že hasákem napadl revizního technika a neurvale ho ztloukl. Technik byl se zlomenou rukou a nosem odvezen do nemocnice a podnikatel do vězení, kde se bude zodpovídat z napadení a jiných obvinění.

Jedna okolnost z odhalených případů nešla Nimovi do hlavy. „Myslel jsem si, že fakturační počítače jsou naprogramované tak, že při náhlé změně spotřeby u kteréhokoli zákazníka na to upozorní,“ svěřil se Harrymu Londonovi.

„Jsou tak naprogramovány a dělají to,“ potvrdil London. „Potíž je v tom, že lidé se v počítačích vyznají a naučili se je přelstít. Není to tak těžké. Jestli někdo krade energii a pozvolna s rozumem

sníží účty -o trochu první měsíc, o trochu víc každý další měsíc, místo velkého snížení najednou - počítače to nikdy nezaregistrují.“

„Ať se na to díváme z kterékoli strany, tím, kdo doplácí, jsme vždycky my.“

„Snad je to pravda teď. Brzy se to ale změní.“

Nim si tím nebyl tak jistý.

Nejbizarnější příhoda se stala odpoledne, když London dostal z operační základny hlášení, že má odjet na adresu asi míli vzdálenou.

Po příjezdu zjistili, že se jedná o velký, moderní dům v architektem navržené sadové zahradě s dlouhou, zahýbající se cestou, na níž stál vyleštěný mercedes. Vedle příjezdové cesty stály oranžové a bílé pomalované vozy GSP & L.

Tentýž servisní technik, který byl ráno v garážích, přistoupil k Londonovu autu. „Mám problém,“ oznámil. „Potřebuji pomoc.“

„Jakou pomoc?“

Jeden z pracovníků oddělení ochrany majetku, který se k nim přidal, vysvětloval: „Paní domu nám vyhrožuje, že na nás pustí psa. Velkého německého ovčáka. Říká, že manžel je lékař, je velkým zvířetem ve zdejším společenství a že budou společnost žalovat, jestli je budeme obtěžovat.“

„Co vás sem přivedlo?“

„Jeden z odečítačů elektroměrů - bystrý kluk z koleje - ohlásil podezřelý drát. Měl pravdu. Podíval jsem se za elektroměr. Napětová pojistka je uvolněná a přemostěna dvěma vodiči. Vodič jsem vysledoval k vypínači v garáži - nikdo nebyl v dohledu a dveře garáže byly otevřené. Právě tam mne spatřila žena se psem.“

Nim se tvářil nechápavě. London ho požádal: „Vysvětlíte to panu Goldmanovi.“

„Na zadní straně některých elektroměrů je ‚napětová pojistka‘,“ řekl pracovník servisu. „Při jejím uvolnění se přeruší okruh a elektroměr přestane měřit. Vypínačem vloženým místo pojistky je možné elektroměr zapínat a vypínat.“

„A něco takového bylo provedeno tady?“

„Ovšem.“

Nim se opatrně ujišťoval. „Jste si tím absolutně jistý?“

Muž z oddělení pro ochranu majetku dodal: „Také jsem to viděl. Není o tom pochyb.“ Nahlédl do zápisníku. „Ten zákazník se jmenuje Edgecombe.“

„O. K.,“ řekl London, „vykašleme se na psa. Zavolejte fotografa a pokusme se získat důkazy.“

Počkali, až pracovník servisu vysílačkou z nákladního vozu domluví, pak Hany London vedl malé procesí po příjezdové cestě. Když se přiblížili k domu, vyšla ze dveří vysoká, hezká, asi čtyřicetiletá žena. Měla na sobě modré lněné široké kalhoty a k nim dobře padnoucí halenku; dlouhé, tmavě hnědé vlasy měla vzadu svázané šátkem. Německý ovčák vedle ní vrčel a napínal šňůru, kterou žena držela.

Chladně řekla: „Varovala jsem vás, pánové, půjdete-li dál, pustím psa. Následky poneseáte sami. A teď, vypadněte z tohoto pozemku.“

„Madam,“ řekl rozhodně London, „žádám vás, abyste psa přidržela nebo uvázala. Jsem bezpečnostním pracovníkem u Golden State Power & Light“ - předložil odznak - „toto je pan Goldman, viceprezident společnosti.“

„Viceprezidenti na mě nedělají dojem,“ vyštěkla žena. „Manžel se dobře zná s prezidentem vaší společnosti i s předsedou.“

„V tom případě,“ odpověděl Nim, „manžel určitě ocení, že všichni tady dnes dělají pouze svou práci. Jste paní Edgecombeová?“

„Ano,“ odpověděla povýšeně.

„Naše servisní oddělení odhalilo, že na vašem elektroměru máte nezákonnou instalaci.“

„Jestli tomu tak je, nic o tom nevíme. Manžel je významný ortopedický chirurg. Kdyby dnes neměl operační den, zavolala bych ho, aby si s vámi vyřídil vaše nepřístojné chování.“

Za těmito siláckými slovy se v očích i v hlase ženy skrývá náznak nervozity, pomyslel si Nim. London to postřehl také. „Paní Edgecombeová,“ namítl, „chceme si jen vyfotografovat elektroměr a

několik drátů za ním, které vedou do vaší garáže k vypínači. Byli bychom rádi, kdybyste nám k tomu dala svolení.“

„A když ho nedám?“

„Pak si opatříme soudní povolení. Rád bych však podotkl, že v tom případě se všechno dostane na veřejnost.“

Zena váhala a Nim zvědavě uvažoval, jestli si uvědomuje, že jí Hany London jen nahání strach. Dříve než by soud vydal povolení, důkaz by mohli odstranit. Rozhovor ji však vyvedl z míry. „To nebude nutné,“ ustoupila. „Dělejte, co je vaší povinností, ale pospěšte si.“

„Ještě něco, paní,“ podotkl London. „Až budeme hotovi, vypneme elektrický proud do doby, než zaplatíte nedoplatek, který odhadne fakturační oddělení.“

„To je směšné! K tomu bude mít manžel určitě mnoho co říci.“ Paní Edgecombeová se obrátila a vodicí šňůru psa přivázala k ocelovému kroužku na zdi. Nim si všiml, že se jí třesou ruce.

„Proč to dělají - takoví lidé?“ ptal se Nim nechápavě sám sebe i Harryho Londona. Jeli do obchodního centra, aby Nim mohl přestoupit do svého vozu a odjet do města. V Brookside toho viděl víc než dost, uvažoval, dost zlodějny, aby poprvé doopravdy pochopil rozsah a mnohostrannou podstatu jevu, připomínajícího mnohohlavou saň.

„Je mnoho důvodů, proč to dělají,“ odpověděl London. „Jak tam, kde jsme byli teď, tak na ostatních místech. Lidé spolu hovoří. Rádi se chvástají jak jsou mazaní, že vyžráli na tak obrovský podnik, jako je Golden State Power & Light. Když o tom povídají, jiní jim naslouchají a později udělají totéž.“

„Chceš snad říci, že tím se dá vysvětlit tak velké množství případů, které jsme dnes viděli?“

„Viděli jsme pouze několik dílků skládky.“

„A zbytek?“

„Podstatnou část tvoří zločinečtí podnikatelé - ti, které bych hlavně chtěl chytit. Potajmu rozhlašují, že upravují měřicí zařízení - za nějakou cenu. Vypadá to jednoduše, a tak s tím lidé souhlasí.“

„To však přece jen nevysvětluje poslední případ,“ řekl zamyšleně Nim. „Bohatý lékař - ortopedický chirurg, jeden z nejlépe placených odborníků. Viděls jeho ženu i dům. Tak proč?“

„Řeknu ti něco, co jsem se naučil jako policajt,“ řekl London. „Nedej se obalamutit tím, jak se lidé projevují navenek. Mnoho těch s vysokými příjmy a senzačními domy se utápí v dluzích a ze všech sil se snaží udržet na úrovni, šetří každý dolar, kde se jen dá, a nedělají si žádné starosti s tím, jak toho dosahují. Vsadím se, že totéž platí pro celý Brookside. Podívej se na to takhle: ještě v nedaleké minulosti účty společnosti nedosahovaly příliš velkých částek; teď jsou vyšší a neustále rostou. Takže ti, kteří dříve nepodváděli, protože to nestálo za to, změnili názor. Jde o větší sumy, tak rádi riskují.“

Nim souhlasně přikývl a dodal: „A většina veřejných energetických společností je tak obrovská a neosobní, že lidé krádež energie nepovažují za stejnou jako ostatní druhy krádeží. Neposuzují to tak kriticky jako noční loupež nebo kapesní zlodějnu.“

„Právě o tomto aspektu jsem se dost napřemýšlel. Jsem přesvědčen, že celá záležitost má širší souvislosti.“ London se zastavil a čekal na změnu světla na semaforu. Když se rozjeli, pokračoval: „Jeví se mi to tak: většina lidí je přesvědčena, že politický systém je v rozkladu, protože naši politici jsou tak či onak zkorumpovaní. Proč by měl řadový občan trestat sám sebe tím, že bude vždycky poctivý? O.K., říká si, jedna tlupa byla rozprášena aférou Watergate, ale noví lidé, kteří byli před zvolením tak neskonale a báječně čestní, dělají stejně nepoctivé věci - politické úplatky a mnoho horších věcí -, když jsou teď u moci.“

„To je ale pěkně deprimující názor.“

„Samozřejmě, že je,“ souhlasil London. „Vysvětluje ale mnohé, co se kolem nás děje, nejen to, co jsme viděli dnes. Mám na mysli explozi kriminality od velkých zločinů až po drobné, malicherné krádeže. Ještě něco ti řeknu: jsou dny - a toto je jeden z nich - kdy si přeju být zpátky v námořnictvu, kde se všechno zdálo být jednodušší a poctivější.“

„Teď už by to takové nebylo.“

„Možná, že ne,“ povzdechl si London.

„Ty a tvoji lidé jste dnes odvedli dobrou práci,“ uznale řekl Nim.

„Jsme ve válce.“ Harry London odhodil vážnost a ušklíbl se. „Řekni svému šéfovi - vrchnímu veliteli -, že jsme vyhráli jednu šarvátku a že ještě pár dalších určitě vyhraujeme.“

Kapitola 9

„S rizikem, že se nadmeš pýchou, musím přiznat, žes byl včera v televizi opravdu dobrý,“ řekla Ruth Goldmanová při snídani. „Chceš ještě kávu?“

„Ano, prosím.“ Nim jí podal šálek. „Díky.“

Ruth zvedla kávovar a nalila; její pohyby byly jako vždy nenucené, půvabné a účelné. Smaragdově zelený župan, silně kontrastující s pěkně učešnými vlasy, při každém předklonu nabízel lákavý pohled na malá pevná ňadra. V době, kdy se Nim a Ruth o sebe ucházeli, je zamilovaně nazval ‚pulpintové speciality‘. Neměla na tváři sebemenší stopu po líčení, svěží pleť měla mléčně růžovou. Ruth zářila přirozeným půvabem v každé, i sebečasnější době. Nim viděl mnoho jiných žen v ranních nedbalkách, při pohledu na Ruth mu ale napadlo, že by jí měl být vděčný.

Byla středa. Od dne D v Brookside uplynul skoro týden. Následkem dlouhých pracovních hodin a napětí v uplynulých týdnech, které vyvrcholily předešlého dne v reflektory přehřátém studiu, byl Nim nezvykle unavený, a tak toho rána spal dlouho - tedy pro něj dlouho, až do půl deváté. Leah a Benjy už odešli za předem plánovanou celodenní zábavou, Nim proto mohl v pohodě sníst s Ruth, což se stávalo velice zřídka. Zavolal do kanceláře, že do práce přijde až před polednem.

„Leah zůstala vzhůru, aby se podívala na The Good Evening Show, „ informovala ho Ruth. „Benjy chtěl také, ale usnul. Děti to sice často neříkají, ale jistě víš, že jsou na tebe pyšné. Stal ses pro ně zbožňovanou modlou. Ať řekneš cokoli, pro ně to je, jako by to řekl bůh.“

„Ta káva mi chutná,“ pochválil Nim. „Je to nějaký nový druh?“

Ruth zavrtěla hlavou. „To se ti jen zdá, protože ji dnes nepiješ ve spěchu. Zaregistroval jsi, co jsem řekla o Leah a Benjym?“

„Ovšem, přemýšlel jsem o tom. Jsem na ně také pyšný.“ Spokojeně se usmál. „Je snad dnešek dnem komplimentů?“

„Jestli si myslíš, že po tobě něco chci, tak jsi na omylu. Byla bych ale ráda, kdybychom spolu jako dnes snídali častěji.“

„Vynasnažím se,“ slíbil. Uvažoval, jestli je Ruth, stejně jako on, tak mimořádně dobře naladěna, protože si uvědomuje rostoucí odcizování - odcizování způsobené jeho vlašností, a v poslední době tajemnými soukromými zájmy Ruth, bez ohledu na to, co za nimi je. Nim se neúspěšně snažil vzpomenout si, kdy se spolu naposled milovali. Jak se může stát, že muž ztratí zájem o vlastní, tak přitažlivou ženu, a současně je přitahován jinými ženami? Napadlo mu, že to je snad následek zevšednění zaběhnutého intimního styku spolu s vnitřní žádostivostí po nových objektech, po nových podmaněních. Ať je tomu jakkoli, pomyslel si s pocitem viny, se sexuálním vztahem k Ruth by měl rozhodně něco udělat. Snad dnes v noci.

„Při vystoupení v televizi ses několikrát zatvářil rozzlobeně, jen vybuchnout,“ řekla Ruth.

„Ale nevybuchl jsem. Vzpomněl jsem si na ty pitomé pokyny.“ Nebylo nutné vysvětlovat rozhodnutí řídícího výboru o dodržování mírné linie. V den, kdy to bylo rozhodnuto, o tom spolu hovořili a Ruth s tímto postupem souhlasila.

„Birdsong se do tebe navázel, že?“

„Snažil se, ten čubčí syn.“ Nim se při vzpomínce zamračil. „Ale nevyšlo mu to.“

Davey Birdsong, vůdce radikální skupiny spotřebitelů, nazývající se ‚moc & světlo lidem‘, se spolu se zástupci tisku a veřejných institucí také zúčastnil Nimova vystoupení. Birdsong pronášel sarkastické komentáře o Golden State Power & Light, obviňoval společnost z nejpodlejších úmyslů ve všem, co dělá. Současně dal najevo, že Nimovy osobní pohnutky nejsou o nic lepší. Energicky protestoval proti poslední žádosti GSP & L o zvýšení sazeb, o níž se mělo brzy rozhodnout. Přes všechny provokace se však Nim chladnokrevně a neústupně držel v mezích pokynů, které dostal.

„Dnešní ranní vydání Chronicle píše, že Birdsongova skupina i Sequoia Club budou bojovat proti plánu vybudovat Tunipah.“

„Ukaž mi to.“

Podala mu noviny. „Na sedmé stránce.“

Pro Ruth bylo typické, že se jí vždy dařilo získat informace dříve než většině ostatních. Chronicle-West měla přečtené dřív, než začala připravovat snídani.

Nim nalistoval stránku a vyhledal článek. Byl krátký a nedověděl se v něm nic víc, než mu řekla Ruth. Dostal však nápad, co by se dalo podniknout. Nemohl se dočkat, až bude u psacího stolu. Dopil zbytek kávy a vstal.

„Přijdeš dnes k večeři?“

„Budu se snažit.“ Ruth se lehce usmála a Nim si vzpomněl, kolikrát už podobná slova řekl, a pak z nějakého důvodu nepřišel. Onoho večera, kdy jel k Ardythe, si ve voze nelogicky přál, aby Ruth s ním tu a tam ztratila trpělivost. Zeptal se: „Proč někdy nevybuchneš? Proč se ne-rozcílíš?“

„Změnilo by se tím něco?“

Pokrčil rameny, protože nevěděl, jak zareagovat, ani co odpovědět.

„Na něco jsem si ještě vzpomněla. Včera telefonovala maminka. Byli by s tatínkem rádi, kdybychom k nim příští týden v pátek přijeli na večeři a vzali s sebou Leah a Benjyho.“

Nim v nitru zasténal. Vejít do domu Neubergerových, Ruthiných rodičů, bylo jako vstoupit do synagogy; příslušnost k židovské víře dávali najevo nesčetnými způsoby. Jídlo bylo vždy důrazně označované jako košer; dokonce byli i pamětníci toho, že Neubergerovi měli dvě sady kuchyňského náčiní a nádobí, jednu na masitá, druhou na mléčná jídla. Před večeří zněla modlitba nad chlebem a vínem a odbýval se ceremoniál mytí rukou. Po večeři se u Neubergerů odříkávaly posvátné modlitby podle východního rituálu, čemuž se říkalo ‚zahřívání sedadla‘. Když k jídlu bylo maso, Leah a Benjy nesměli pít mléko, jak to s oblibou dělávali doma. Pak následoval ne příliš zastíraný nátlak a hlasitý údiv nad tím, proč Nim a Ruth nedodržují sabbat a svaté dny; v jejich zaníceném popisování mnohých rituálů bar mitzva, kterých se zúčastnili, bylo možné vycítit samozřejmý předpoklad, že Benjy bude navštěvovat židovskou školu a ve třinácti letech podstoupí bar mitzva. Protože děti jsou děti a jsou v tomto věku vždy zvědavé, po příjezdu domů se Nim vždy ocitl v palbě jejich otázek, na které nebyl schopen uspokojivě odpovídat, protože sám v nitru na ně neměl jednoznačnou odpověď.

Ruth v těchto chvílích jako obvykle mlčela a Nima občas napadlo, jestli její mlčení ve skutečnosti neznamena duchovní spojení s rodiči proti němu. Když se před patnácti lety Ruth s Nimem brali, Ruth jasně prohlásila, že je jí jedno, jestli budou nebo nebudou dodržovat židovské náboženské obyčeje. Zřejmě to byla reakce na ortodoxní přísnost zachovávanou u nich doma. Změnila se snad od té doby? Není Ruth, navzdory vnějšímu zdání, staromódní židovskou matkou, která chce, aby se Leah a Benjy zúčastňovali všech těch parádních rituálních ceremoniálů, které víra rodičů Ruth vyžaduje? Vzpomněl si, co před několika minutami řekla o něm a o dětech. „Stal ses pro ně zbožňovanou modlou. Ať řekneš cokoli, pro ně to je, jako by to řekl bůh. Nebyla ta slova jen obratnou narážkou na jeho vlastní židovskou odpovědnost, jakýmsi jemným postrčením k náboženství? Nim nikdy nebral zcela vážně její navenek projevovanou jemnost; uvědomoval si totiž, že se pod ní skrývá houževnatost a síla, jakou má každá osobnost. Navzdory tomu všemu však Nim věděl, že neexistuje žádný opravdový důvod nejít k Ruthiným rodičům, jak ho žádala. Nestávalo se to často. Ruth toho po něm stejně vyžadovala tak málo.

„O. K.,“ souhlasil. „Příští týden je výborný. Až přijdu do kanceláře, ověřím si, co mám v pátek, a zavolám ti.“

Ruth se zarazila, pak řekla: „To není nutné. Stačí, když mi to řekneš večer.“

„Proč?“

Znovu na okamžik zaváhala. „Hned po tobě odcházím. Celý den nebudu doma.“

„Stalo se něco? Kam jdeš?“

„Ale, všude možně.“ Zasmála se. „Říkáš mi vždycky ty, kam chodíš?“

Už je to tu zase. Tajemství. Nim pocítil osten žárlivosti vůči tomu neznámému, pak se ale ovládl: Ruth má pravdu. Právem mu připomíná, že o mnohém jí neříká.

„Měj se dobře,“ řekl. „Na shledanou večer.“

V chodbě ji objal. Políbili se. Rty měla hebké, pod županem cítil její hezkou postavu. Jsem to ale hlupák, pomyslel si. Ano, dnes večer se s ní rozhodně pomiluji.

Kapitola 10

Přestože z domu Nim odešel ve spěchu, do města jel volným tempem, vyhýbal se dálnici a vyhledával tiché ulice. Cestou přemýšlel o Sequoia Clubu, o němž byla zmínka v dnešním ranním vydání Chronicle-West.

Přestože to byla organizace, která často vystupovala proti plánům GSP & L a někdy je dokonce překazila, Nim k ní pociťoval obdiv. Důvod byl jednoduchý. Minulost ukazovala, že když veřejnost velkým průmyslovým podnikům, jako je Golden State Power & Light, ponechala volnost v rozhodování, málo dbaly, někdy vůbec ne, na ochranu životního prostředí. Odpovědný nátlak ke zdrženlivosti je proto na místě. Sequoia Club tuto roli plní.

Tento kalifornský klub si renomé získal odborností a obětavostí v boji za zachování všeho, co z nezkažených krás Ameriky zbývalo. Představitelé klubu vždy jednali eticky a předkládali rozumné a prozíravé argumenty. Klub měl sice také své kritiky, ale jen málo z nich si jeho činnosti nevážilo. Byla to především zásluha vedení Sequoia Clubu, které po celou dobu osmdesátileté existence bylo na nejvyšší úrovni. V této tradici pokračovala i nynější předsedkyně - bývalá atomová vědecká pracovnice Laura Bo Carmichaelová. Schopná, mezinárodně uznávaná paní Carmichaelová byla náhodou Nimovou přítelkyní.

Během jízdy přemýšlel.

Rozhodl se, že se na Lauru Bo Carmichaelovou osobně obrátí se žádostí o pomoc v záležitosti Tunipahu a dalších dvou elektráren, které Golden State Power má v úmyslu vybudovat. Jestli se mu podaří přesvědčivě jí dokázat nezbytnost realizace plánovaných projektů, je možné, že Sequoia Club nebude projektům oponovat nebo se alespoň přidá k umírněné opozici. Schůzku musí dohodnout co nejdříve. Nejlépe ještě dnes.

Nim řídil automaticky, názvům ulic věnoval jen nepatrnou pozornost. Teď, při nucené zastávce před odbočením na výpadovku, si uvědomil, že je na křižovatce Lakewood a Balboa. Něco mu to připomínalo. Ale co?

Najednou si vzpomněl. V den výbuchu, když před dvěma týdny došlo k přerušení dodávky elektřiny, mu hlavní dispečer ukázal mapu, kde byly vyznačeny soukromé byty se zařízeními, která udržovala postižené lidi při životě. Barevné kroužky představovaly umělé ledviny, inkubátory pro novorozence, umělé plíce a podobná zařízení. Červený kroužek na rozhraní Lakewoodu a Balboa označoval osobu závislou na umělých plicích nebo na jiném druhu umělého dýchacího zařízení. Zařízení bylo v nájemním domě. Z nějakého důvodu Nimovi v paměti dokonce utkvělo jméno uživatele zařízení - Sloan. Vybavil si, že se tehdy díval na malý červený kroužek a zvědavě přemýšlel, jak ten Sloan vypadá.

V blízkosti křižovatky stál pouze jeden nájemní dům - osmipodlažní, bíle omítnutá, prostě řešená, ale podle vnějšího vzhledu dobře udržovaná budova. Nim jel právě kolem ní. Malé prostranství před budovou nabízelo několik míst k parkování, dvě byla volná. Z náhlého popudu Nim odbočil a s fiatem na jedno z nich zajel. Vystoupil a šel ke vchodu do domu.

Nad řadou dopisních schránek bylo mnoho jmen, mezi nimi K. Sloan. Nim stiskl tlačítko.

Zakrátko se v otevřených dveřích objevil starý vyzáblý muž v širokých, volných kalhotách a bundě. S tlustými čočkami brýlí, jimiž se krátkozrace díval na Nima, připomínal veverku. „Zvonil jste na jméno Sloan?“

„Ano, zvonil.“

„Jsem domovníkem. Zvoní to také u mne.“

„Mohu navštívit pana Sloana?“

„Tady nebydlí žádný pan Sloan.“

„Jak to?“ Nim ukázal na dopisní schránku. „Je to snad paní Sloanová? Nebo dokonce slečna?“ Z nevysvětlitelného důvodu se domníval, že jde o muže.

„Slečna Sloanová. Karen. Kdo jste?“

„Goldman.“ Nim mu ukázal legitimaci GSP & L. „Je pravda, že slečna Sloanová je invalidní?“

„Je to pravda, až na to, že není ráda, když ji někdo tak nazývá.“

„Jak bych se měl tedy vyjádřit?“

„Postižená. Ona je quadruplegická. Víte, jaký je rozdíl mezi quadruplegií a paraplegií?“

„Snad ano. Paraplegik je ochrnutý od pasu dolů, quadruplegik po celém těle.“

„To je případ naší Karen,“ řekl starý muž. „Už od svých patnácti let. Chcete ji navštívit?“

„Myslíte, že se to hodí?“

„Sám se o tom brzy přesvědčíte.“ Domovník pootevřel víc domovní dveře. „Vstupte. Tudy.“

Malá předsíní stylově odpovídala vnějšku budovy: prostá a čistá. Starý muž šel k výtahu, pokynem ruky vyzval Nima, aby nastoupil, a vešel za ním. Cestou nahoru prohodil: „Není to tady jako v Ritzu, ale snažíme se všechno udržet v dobrém stavu.“

„Je to vidět,“ uznal Nim. Mosazné části kabiny se leskly a pohon výtahu vydával jen nepatrný hluk.

Vystoupili v šestém podlaží. Domovník šel napřed, zastavil se před dveřmi a z velkého svazku vybral klíč. Otevřel, zaklepal a zvolal: „To jsem já, Jiminy. Vedu Karen návštěvu.“

„Pojďte dál,“ zazněl hlas a Nim se ocitl tváří v tvář malé statné ženě s tmavou pletí a španělskými rysy. Na sobě měla volné růžové nylonové šaty, podobné uniformě ošetřovatelky.

„Prodáváte něco?“ Otázka zněla srdečně, bez náznaku nepřátelství.

„Ne. Jen jsem jel kolem a... „

„Nevadí. Slečna Sloanová má návštěvy ráda.“

Byli v malé světlé předsíni se vchody na jedné straně do kuchyně, na druhé do místnosti, která vypadala jako obývací pokoj. V kuchyni převládaly veselé, žluté a bílé barvy; obývací pokoj zářil zeleně a žlutě. Z hloubi pokoje, kam z předsíně nebylo vidět, se ozval příjemný hlas: „Vstupte - ať jste kdokoli.“

„Tak já půjdu,“ řekl domovník. „Dobré pořízení.“

Když se za ním zavřely vstupní dveře, vešel Nim do obývacího pokoje. „Buďte zdrav,“ pokračoval tentýž hlas. „Co nového a zajímavého mi nesete?“

V následujících měsících, během nichž se osudné události budou vyvíjet jako barevné obrazy dramatických scén, si bude Nim v jasných a živých podrobnostech často připomínat první okamžik - kdy poprvé zblízka spatřil Karen Sloanovou.

Byla to dospělá žena, vypadala však mladě a byla mimořádně hezká. Její věk Nim odhadl na třicet šest let; později se doví, že je o tři roky starší. Měla podlouhlou, dokonale pravidelnou tvář - plnou, v tomto okamžiku úsměvem pootevřenou smyslné rty, modré oči, prohlížející si Nima s otevřenou upřímností, a koketní nosík. Neposkvrněná pleť budila dojem rozzářené duhy. Tvář Karen Sloanové byla orámována dlouhými světlými vlasy. Uprostřed rozdělené splývaly na ramena a odrážely zlatý třpyt slunečních paprsků. Ruce s dlouhými prsty a bezvadně pěstěnými nehty měla položené na klíně na čalouněné podložce. Na sobě měla půvabné světle modré šaty.

Seděla v pojízdném křesle. Vyvýšenina na šatech naznačovala, že má pod nimi respirátor, který dýchá za ni. Trubička vycházející zpod lemu sukně směřovala k zařízení, které se podobalo cestovnímu kufríku, upevněnému vzadu na křesle. Respirátor vydával stejnoměrný šum a sykot v rytmu nasávaného a vyfukovaného vzduchu. Elektrické přístroje křesla byly šňůrou napojeny do zásuvky ve zdi.

„Dobrý den, slečno Sloanová,“ pozdravil Nim. „Jsem elektrický člověk.“

„Pracujete na baterie nebo na síť?“

Nim, zachvácen pro něho netypickou nervozitou, se ostýchavě usmál. Netušil, s kým se setká, ale ať jeho představy byly jakékoli, tato nádherná žena byla dokonalým opakem toho, co očekával. „Hned to vysvětlím,“ řekl.

„Udělejte to, prosím. A co kdybyste si k tomu sedl?“

„Díky.“ Vybral si měkké křeslo. Karen Sloanová lehce pohnula hlavou a do úst uchopila zahnutý konec trubičky z umělé hmoty. Lehounce do ní foukla a křeslo tím otočila čelem k Nimovi.

„Ale, podívejme se!“ podivil se Nim. „To je báječný fígl.“

„Dokážu toho mnohem víc. Když místo fouknutí nasaji, židle popojede dozadu.“ Ukázala mu to a Nim jen okouzleně zíral.

„Něco takového jsem ještě nikdy neviděl,“ přiznal. „Jsem ohromen.“

„Jsem schopna pohybovat jenom hlavou.“ Karen to řekla věcně, jako kdyby mluvila o nějaké banální nesnázi. „Člověk se naučí dělat potřebné úkony neobvyklými způsoby. Nějak jsme ale odbočili; chtěl jste mi něco říci. Pokračujte, prosím.“

„Začal jsem vysvětlovat důvod své návštěvy,“ řekl Nim. „Všechno začalo před dvěma týdny, v den, kdy došlo k přerušení dodávky elektrické energie. Viděl jsem vás jako malý červený kroužek na mapě.“

„Mne - na mapě?“

Pověděl jí o ústředním dispečinku, o péči, kterou GSP & L věnuje vybraným spotřebitelům elektrické energie, jako jsou nemocnice a soukromé byty s přístroji nutnými k zachování života.

„Upřímně řečeno,“ řekl, „byl jsem zvědavý. Proto jsem k vám dnes tak neočekávaně přišel.“

„To je hezké,“ odvětila Karen. „Myslím tím to, že na mě někdo myslí. Na ten den si vzpomínám - až moc dobře.“

„Jak to na vás zapůsobilo, když došlo k přerušení dodávky elektrického proudu?“

„Myslím, že jsem se trochu polekala. Najednou zhasla lampa na čtení a zastavila se všechna elektrická zařízení. Ne však respirátor. Ten se okamžitě přepojuje na akumulátor.“ Nim si všiml, že dvanáctivoltový akumulátor je stejný, jaký se používá v automobilech. Byl umístěný na podložce, upevněné vzadu na pojízdném křesle pod mechanismem respirátoru.

„Člověk vždycky myslí na to,“ pokračovala Karen, „jak dlouho bude dodávka proudu přerušena a jak dlouho vydrží akumulátor.“

„Měl by vydržet několik hodin.“

„Úplně nabitý šest a půl - ovšem když používám pouze respirátor a nepojíždím s židlí. Když si ale vyjedu na nákup nebo na návštěvu, což se stává skoro denně, zatěžuji příliš akumulátor a ten se rychle vybíjí.“

„Takže když dojde k přerušení proudu, tak... „

Dokončila větu za něho. „Josie - to je žena, s níž jste se setkal při příchodu - musí něco rychle podniknout.“ Pak informované dodala: „Respirátor spotřebuje patnáct ampér, pojízdné křeslo - pokud je v chodu - dalších dvacet.“

„Vidím, že se svými přístroji jste se seznámila dokonale.“

„A vy byste to snad neudělal, kdyby na nich závisel váš život?“

„To ano, předpokládám, že určitě.“ Pak se zeptal. „Býváte někdy sama?“

„Nikdy. Většinu času je se mnou Josie, která se střídá s dalšími dvěma lidmi. Také domovník Jiminy je velmi užitečný. Uvádí návštěvníky, jako uvedl vás.“ Karen se usmála. „Nepustí sem nikoho, o kom není přesvědčen, že je O. K. Vy jste obstál.“

V nenuceném hovoru pak pokračovali, jako kdyby se znali už bůhvíjak dlouho.

Nim se dověděl, že Karen byla postižena dětskou obrnou pouhý rok před rozsáhlým očkováním Salkovou vakcínou, která spolu se Sabinovou vakcínou o několik let později vymýtila obrnu v Severní Americe úplně. „Můj mikrob se zakousl příliš brzy,“ řekla Karen. „Pokud jde o mne, byly léky proti obrně vynalezeny pozdě.“

Nima strohé konstatování dojalo. „Přemýšlíte často o tom jediném roce?“

„Přemýšlela jsem - moc. Nějakou dobu jsem oplakávala ten časový rozdíl. Ptala jsem se: Proč právě já musím být jednou z několika posledních? A uvažovala jsem: Všechno by bylo jiné, kdyby vakcínu aplikovali jen o trochu dřív. Chodila bych na procházky, tancovala, mohla bych psát rukama... „

Zmlkla. V náhlém tichu Nim slyšel tikot hodin a slabé předení Karenina respirátoru. Za chvíli pokračovala: „Pak jsem si řekla, že pouhým přáním nelze nic změnit. Co se stalo, stalo se. Nelze to odčinit. Nemohu se tím přece stále trápit. Tak jsem se začala těšit z toho, co mi zbylo, žít tím, co den přináší. Jakmile se na to podíváte z tohoto zorného úhlu, pak jste vděčný za cokoli neočekávaného. Dnes jste přišel vy.“ Na tváři se jí objevil zářivý úsměv. „Ani nevím, jak se jmenujete.“

Když jí to řekl, zeptala se: „Nim je zkratkou jména Nimrod?“

„Ano.“

„Není něco v bibli...?“

„V Genesis.“ Nim citoval. „Zplodil také Chus Nimroda; onť jest počal býti mocným na zemi. To byl silný lovec před Hospodinem; protož se říká: Jako Nimrod silný lovec před Hospodinem. „ Vzpomněl si, že ta slova slyšel od svého dědečka rabína Goldmana. Stařec vybral vnukovo jméno, což byl jeden z mála ústupků před minulostí, k němuž dal Nimův otec Izák svolení.

„Jste vy lovcem, Nime?“

V okamžiku, kdy se už chystal odpovědět záporně, si vzpomněl na nedávná slova Teresy Van Burenové: „Vy jste lovec žen, že?“ Pomyslel si, že za jiných okolností by asi políčil na tak hezkou ženu, jako je Karen. Vakcína se však tragicky a nenávratně opozdila. Pocítil nad tím zármutek, prolutý sobectvím.

Zavrtěl hlavou. „Nejsem lovcem.“

Později mu Karen vypravovala, jak o ni dvanáct let pečovali v nemocnicích, kde většinu času strávila připoutaná ke staromódním umělým plícím. Pak se objevilo modernější přenosné zařízení, umožňující pacientům žít mimo ústavy. Nejdříve se vrátila k rodičům, to se však neosvědčilo. „Kladlo to na nás na všechny příliš velké duševní napětí.“ Tak se přestěhovala do tohoto bytu, kde žije už skoro jedenáct roků.

„Mé výlohy jsou hrazeny ze státních prostředků. Někdy s penězi vycházíme sice jen tak tak, většinou to ale zvládnou.“ Vysvětlila, že otec má malou instalatérskou dílnu a matka je prodavačkou v obchodním domě. Rodiče se teď snaží ušetřit peníze na malé dodávkové auto pro Karen, které by jí poskytovalo větší možnost pohybu. Dodávka, kterou by řídila Josie nebo někdo z rodiny Karen, by byla upravena pro přepravu pojízdného křesla.

Přestože Karen nebyla schopná skoro nic udělat sama a někdo ji musel mýt, krmit i ukládat ke spánku, řekla Nimovi, že se naučila malovat štětcem držným v puse. „A umím také psát na stroji,“ pochlubila se. „Je elektrický a ovládám ho tyčinkou sevřenou v zubech. Někdy píšu básně. Chtěl byste, abych vám nějakou poslala?“

„Ano, budu rád.“ Když se zvedl k odchodu, s překvapením zjistil, že se u Karen zdržel déle než hodinu.

„Přijdete ještě někdy?“ zeptala se.

„Jestli vám to udělá radost.“

„Ovšemže udělá - Nimrode.“ A další vřelý, okouzlující úsměv. „Ráda bych vás měla za přítele.“

Josie ho vyprovodila.

Zjev Karen, její mimořádnou krásu, vřelý úsměv a něžný hlas, to vše měl Nim v duchu před sebou celou cestu do centra města. Ještě nikdy se nesetkal s nikým, jako je ona, uvažoval. Myslel na ni stále, i když vystoupil z auta v podzemním parkovišti v budově hlavního sídla Golden State Power & Light, tři podlaží pod úrovní ulice.

Expresním výtahem, ovladatelným pouze speciálním klíčem, vyjel z podzemního parkoviště do dvaadvacátého podlaží, kde byly kanceláře nejvyšších úředníků. Nim použil klíče - symbolu vysokého postavení v GSP & L - a jel nahoru sám. Cestou si vzpomněl na svůj úmysl obrátit se s prosbou na předsedkyni Sequoia Clubu.

Nimova sekretářka Viktorie Davisová, mladá, schopná černoška, vzhlédla, když vešel do kanceláře o dvou místnostech. „Ahoj, Viki,“ zahlaholil. „Je hodně pošty?“

„Nic tak naléhavého. Několik vzkazů - včetně několika sdělujících, že jste byl včera večer v televizi dobrý. Myslela jsem si totéž.“ „Díky.“ Zazubil se. „Vítám vás do klubu svých fanoušků.“

„Na stole máte něco ,soukromého a důvěrného, právě to přišlo. Několik věcí čeká na váš podpis.“ V okamžiku, kdy vešla za ním do kanceláře, se z nevelké vzdálenosti ozvalo tupé bouchnutí. Skleničky u karafy s vodou zadrnčely, stejně jako do nádvoří shlížející okno.

Nim strnul a naslouchal. „Co to bylo?“

„Nemám zdání. Už před několika minutami se ozval stejný zvuk, těsně před vaším příchodem.“

Nim pokrčil rameny. Mohlo to být cokoli od zemětřesení po zachvění země, způsobené bouráním nějaké mohutné stavby někde poblíž. Prohrábl poštu na stole a zběžně si všiml obálky, o níž Viki řekla, že je označena jako ,soukromá a důvěrná'. Tmavožlutá obálka z manilského konopí s kapkou pečetního vosku na zadní straně. Nepřítomně ji začal otevírat.

„Viki, dřív, než se do něčeho dáme, pokuste se dostat na drát paní Carmichaelovou.“

„Ze Sequoia Clubu?“

„Správně.“

Na podnos označený , K podpisu‘ položila papíry, které měla v ruce, a obrátila se k odchodu. Vtom se rozletěly dveře a do kanceláře vpadl Hany London. Vlasy měl rozčuchané, tvář zrudlou vzrušením.

Když uviděl Nima, vykřikl:

„Ne! Ne!“

Nim ohromeně stál, London přeběhl kancelář a natáhl se přes psací stůl. Sebral obálku z manilského konopí a mrštil ji na zem.

„Ven! Rychle! Všichni!“

London chytil Nima za paži, táhl ho ven a před sebou neurvale strkal Viktorii Davisovou. Sotva vyšli z vnější kanceláře na chodbu, London se zastavil jen na nezbytnou chvíli, aby zabouchl oboje dveře.

Nim začal zlostně protestovat. „Co to, k čertu... „

Nedomluvil. Z vnitřní kanceláře se ozval dunivý výbuch. Stěny chodby se otřásly. Poblíž visící zarámovaný obraz spadl na podlahu a sklo se roztříštilo.

O vteřinu později se někde pod nimi ozvalo další bouchnutí, podobné tomu, které Nim slyšel už dřív, tentokrát ale hlasitější a jednoznačně znějící jako exploze. Nebylo pochyb, že to bylo v budově. Ze všech dveří začali na chodbu vybíhat lidé.

„Bože můj!“ zaúpěl London. V jeho hlase zaznělo zoufalství.

Nim vykřikl: „Co se to tu, ksakru, děje?“

Odevšad bylo slyšet vzrušený křik a pronikavé vyzvánění telefonů, z ulice hluboko dole sem doléhal zvuk blížících se sirén.

„Nálože v dopisech,“ řekl London. „Nejsou velké, ale zabijí každého, kdo je poblíž. Ta poslední byla čtvrtá. Fraser Fenton je mrtev, ostatní zranění. Všichni v budově už byli varováni. Chceš-li se snad modlit, tak vymodli, ať postižených není víc.“

Kapitola 11

Georgos Winslow Archambault (Yale, ročník 1972) psal špačkem tužky do deníku:

Včera úspěšný útok proti fašistickým a kapitalistickým utlačovatelům!

Vedoucí pracovník nepřítele - Fenton, prezident společnosti Golden State Piss & Lickspittle - je mrtev! Je dobře, že jsme se ho zbavili!

Ve jménu Přátel svobody jsme úspěšně napadli baštu hlavního stanu nemilovaných vykořisťovatelů energetických zdrojů lidstva. Z deseti zbraní Přátel svobody namířených na cíl bylo pět přímých zásahů. To není špatné!

Skutečný počet zásahů je možná vyšší, protože tisk, jako obvykle mocipány usměrňovaný, snižuje význam tohoto důležitého vítězství lidu...

Georgos změnil polohu kratičké tužky v prstech. Přestože to bylo nepohodlné, psal výhradně špačkem. Dočetl se totiž kdysi, že to tak dělal Móhandás K. Gándhí v přesvědčení, že vyhozením opotřebované tužky by poskvnil dělnictvo, které ji vyrobilo.

Gándhí byl jedním z hrdinů Georgose Archambaulta, stejně jako Lenin, Marx, Engels, Mao Ce-tung, Renato Curcio, Che Guevara, Fidel Castro, César Chavez a další. (Anomálií bylo, že Móhandás Gándhí byl apoštolem nenásilí, což vůbec nebral na vědomí.)

Georgos pokračoval v psaní.

...Kromě toho mocipány usměrňovaný tisk oplakává smrt a zranění těch, které označuje za nevinné oběti. Jak naivně směšné!

Tak zvaní nevinní jsou nevyhnutelně zabíjeni a mrzačeni v každé válce a čím rozsáhlejší válka, tím větší počet nevinně raněných nebo zabitých. Jde-li o válčící strany, které jsou nevhodně nazývány velmocemi - jako v první a druhé světové válce a v opovrženímhodné agresi Ameriky ve Vietnamu - pak takoví nevinní jsou zabíjeni jako dobytek po tisících a kdo proti tomu protestuje? Nikdo! Určitě neprotestují fyřeři tisku zbožňující dolar a jejich hloupí, patolízalští pisálkové.

Ani nespravedlivá sociální válka, jakou právě vedou Přátelé svobody, není jiná — kromě toho, že je méně raněných a zabitých...

Už v Yale měl Georgos mezi profesory pověst neúprosného kritika, hýřícího v písemných pojednáních ostrými slovy jako výstřely z kulovnice. Angličtina pak přestala být předmětem jeho studia - stala se jím fyzika - , v níž dosažené vědomosti pak dovršil doktorátem z chemie. Získané vědomosti se mu hodily, když později na Kubě - mezi jinými věcmi - studoval pyrotechniku. Během této doby se škála jeho zájmů zužovala spolu s osobním názorem na život a politiku.

Zápis v deníku pokračoval.

...Nepřátelský tisk — který takové případy spíš poslušně zveličuje, než aby je zakrýval — dokonce přiznává, že byli pouze dva mrtví a tři vážně ranění. Jedním z mrtvých je Fenton, jeden ze starších zločinců ve vedení, druhý byl fízlem strážní služby - žádná ztráta! Ostatní jsou menší lokajové—písařka, úředníci atd. —, kteří by měli být hrdina své mučednickví pro vznešenou věc.

Tolik k nesmyslné propagandě o ,nevinných obětech'!...

Georgos přestal psát. V jeho vyzáblé, asketické tváři se zračilo usilovné přemýšlení. Psaní deníku věnoval jako vždy značné úsilí, protože věřil, že se jednoho dne stane důležitým historickým dokladem, který se zařadí po bok tak důležitým dílům jako je Kapitál a Citáty předsedy Mao Ce-tunga.

Začal novou myšlenku.

Požadavky Přátel svobody oznámíme v dnešním válečném komuniké! Jsou to:

- Bezplatná dodávka elektřiny a plynu po dobu jednoho roku nezaměstnaným a starým lidem pro zlepšení jejich sociální situace.
- Koncem roku Přátelé svobody znovu tuto záležitost prověří.
- Okamžité pětadvacetiprocentní snížení sazeb za dodávky elektřiny a plynu do malých domků a bytů.
- Okamžité uzavření a demontáž všech jaderných elektráren a trvalý zákaz jakéhokoli jaderného výzkumu v budoucnosti.

Nepřijetí a neuposlechnutí těchto požadavků bude mít za následek realizaci naplánovaných útoků . . .

To pro začátek stačí. Hrozba, že bojová činnost zesílí, byla míněna vážně. Georgos se rozhlédl po přeplněném, neuklizeném suterénním bytě. Měl dostatečné zásoby střelného prachu, zápalnic, rozbušek, trubkových pouzder, glycerínu, kyselin a jiných chemikálií. Georgos s dalšími bojovníky za svobodu, kteří ho přijali za vůdce, dovedou tyto věci používat. Usmál se při vzpomínce na důmyslné zařízení, které včera tak skvěle účinkovalo v dopisech. Malý plastický váleček, obsahující vysoce výbušný tetryl s malinkou rozbuškou a nad ní na pružině odpalovací jehla, která se při otevření obálky uvolnila a udeřila do rozbušky. Náplň tetrylu stačila k utržení hlavy nebo roztrhání těla každého, kdo dopis otevřel.

...Naše požadavky zřejmě všichni očekávají, protože tisk a jeho učenlivý spojenec televize jako ozvěna vytrubují stanovisko Golden State Piss & Lickspittle, že ‚pod tlakem terorizmu‘ nedojde k žádné změně ve způsobu řízení společnosti.

Samé žvásty! Hloupost zaviněná nedostatkem inteligence! Samozřejmě, že terorismus přivodí změny. Vždycky tomu tak bylo a bude. Historie dává plno příkladů...

Georgos se domníval, že některé z nich mu vstúpili do paměti při revolučním výcviku na Kubě. Bylo to několik let po získání doktorátu, během nichž se v něm nahromadila nenávist ke všemu, co v zemi svého zrození považoval za úpadkové a tyranské. Opovržlivě slabikoval její jméno: Amerika.

Na jeho zásadní postoj neměla vliv ani zpráva, že jeho otec, bohatý newyorský playboy, se po osmé rozvedl a znovu oženil a že jeho matku, obdivovanou řeckou filmovou herečku, sotva oplakala šestého manžela, obletují další možní manželé. Georgos proklínal oba své rodiče i jejich životní styl, přestože nikoho z nich od svých devíti let neviděl a v uplynulých dvaceti letech od nich nedostal ani řádku. Prostředky na jeho živobytí a školní docházku, včetně školného v Yale, proplácela nějaká athénská právní kancelář.

Že terorismus nic nezmění?

...Terorismus je nástrojem sociální války. Dovoluje několika osvíceným jednotlivcům (jako jsou Přátelé svobody) oslabovat mocenské postavení reakčních sil, které se pevně drží u moci a zneužívají ji.

Terorizmem začala úspěšná ruská revoluce.

Irsko a Izrael vděčí terorizmu za svou existenci. Terorismus irské republikánské armády (IRA) v první světové válce vedl k nezávislosti irského státu. Terorismus v Palestině přinutil Brity vzdát se svého mandátu a umožnit Židům zřídit Izrael.

Alžír získal nezávislost na Francii terorizmem.

Organizace pro osvobození Palestiny, (PLO), která je zastoupena na mezinárodních konferencích i v OSN, terorizmem získala celosvětovou pozornost.

Ještě většího respektu si terorizmem získaly italské Rudé brigády...

Georgos Archambault přestal psát. Psaní ho unavovalo. Uvědomil si totiž, že vypadl z revolučního žargonu, který (jak byl poučen na Kubě) je důležitý nejen jako psychologická zbraň, ale i jako kompenzace vnitřního zanícení. Někdy bylo ale obtížné si ho udržet.

Vstal, protáhl se a zívá. Měl zdravé a pružné tělo, které udržoval v kondici tvrdým cvičením podle přísného denního rozvrhu. Pohlédl do malého, prasklého zrcadla a prsty si uhladil hustý, elegantní knírek. Nechal si ho narůst ihned po útoku na elektrárnu La Mission, kde se vydával za důstojníka Armády spásy. Podle zpráv v novinách následujícího dne si ho strážný zapamatoval jako hladce oholeného muže, takže knírek mohl alespoň ztížit zjišťování jeho totožnosti, kdyby k něčemu takovému došlo. Uniformu Armády spásy už samozřejmě dávno zničil.

Georgos se při vzpomínce na úspěch v La Mission spokojeně zasmál.

Ani před, ani po La Mission si nenechal narůst vousy na bradě. Byly by příliš nápadné. Lidé předpokládají, že revolucionáři jsou zarostlí a neupravení. Georgos pečlivě dbal, aby byl pravým opakem této představy. Kdykoli vyšel z nevelkého domu, pronajatého v East Side, mohl by být nejspíš považován za obchodníka s akciemi nebo za bankéře. Nepůsobilo mu to žádné potíže, protože byl vždy vybíravý a dobře se oblékal. Umožňovaly mu to peníze, které na konto banky v

Chicago pravidelně posílal athénský právník, i když teď posílal méně než dříve. K financování plánů Přátel svobody potřeboval mnohem více peněz. Naštěstí dostával pomoc odjinud; příjem z tohoto zdroje teď však bude muset být zvýšen.

Jeho kultivovanému měšťáckému zjevu neodpovídaly pouze ruce. Když se začal zajímat o chemikálie, a pak o výbušniny, neopatrně pracoval bez ochranných rukavic. Výsledkem bylo zjizvení a změna barvy kůže na rukou. Teď byl opatrnější, to už však na poškození nic nezměnilo. Uvažoval o transplantaci kůže, ale riziko se mu zdálo být přece jen příliš velké. Nezbyvalo, než ruce při cestách mimo dům pokud možno co nejlépe ukrývat před pohledy jiných.

Shora se k němu linula příjemná vůně oběda - plněných paprikových lusků. Jeho společnice Yvette byla skvělá kuchařka, která věděla, co má Georgos rád a snažila se mu udělat radost. Měla také úctu k jeho vědomostem, protože sama měla jen minimální vzdělání.

O Yvette se dělil s třemi jinými v domě bydlícími mladými bojovníky za svobodu - s Wyadem, vzdělavcem jako Georgos, vyznavačem Marxe a Engelse, s Utem, americkým Indiánem, oplývajícím zuřivou nenávistí vůči institucím, které jeho lid vrhaly do temnoty zapomnění, a s Felixem, plodem městského ghettu v Detroitu, jehož životní filozofií bylo, spálit, zabít a jakkoli zničit všechno, co se vymyká jeho trpkým zkušenostem od narození.

Přestože se Georgos o Yvette dělil s ostatními, přece jen k ní cítil vlastnický vztah, hraničící s láskou. Opovrhoval sám sebou, protože podle Revolučního katechismu (připisovaného Rusům devatenáctého století Bakuninovi a Nečajevovi) v tomto ohledu selhal. Ta část zněla:

...Revolucionář je ztracený člověk; potlačuje v sobě veškerý zájem o sebe, nemá žádné pocity, žádné zvyky, žádné svršky... Všechno v něm je soustředěno na jediný výlučný zájem, na jedinou myšlenku, na jedinou vášeň — na revoluci... Zpřetrhal veškeré svazky se společenským řádem, se vzdělaným světem a se všemi zákony, společenskými zvyklostmi a... s etikou tohoto světa.

Musí v sobě potlačit všechny něžné city rodinného života, přátelství, lásky, vděčnosti a musí v sobě umlčet i smysl pro čest... Dnem i nocí musí žít jedinou myšlenkou, jediným cílem: nemilosrdným ničením...

V povaze pravého revolucionáře není místo pro romantismus, sentimentalitu, nadšení či pokušení... Vždy a všude musí být ne tím, čím by chtěl být, ale tím, co vyžaduje hlavní zájem revoluce.

Georgos zavřel deník s vědomím, že ještě téhož dne musí jedna z městských rozhlasových stanic obdržet válečné komuniké s oprávněnými požadavky.

Jako obvykle bude uloženo na bezpečném místě a po telefonické výzvě se pak všichni idioti v rozhlase přerazí, aby ho vyzvedli.

Komuniké ožíví večerní zprávy, pomyslel si s uspokojením Georgos.

Kapitola 12

„Nejdříve bych ráda vyjádřila politování nad prezidentem Fentonem,“ řekla Laura Bo Carmichaelová, když si objednali nápoje - martini pro ni a ‚bloody mary‘ pro Nima Goldmana. „Neznala jsem ho, ale to, co se stalo, je hanebné a tragické. Doufám, že lidé za to zodpovědní budou zajištěni a potrestáni.“

Předsedkyně Sequoia Clubu měla hodně přes šedesát, byla však stále štíhlá a pružná, s přirozeným chováním a s ostrážitým a pronikavým pohledem. Oblékala se jednoduše, nosila boty s nízkým podpatkem a vlasy měla přistřižené na krátko, jako kdyby chtěla zastříti svou ženskost. Snad to bude tím, napadlo Nima, že Laura Bo Carmichaelová, jedna z prvních vědeckých pracovníků ve výzkumu atomové energie, se zabývala oborem, v němž v té době pracovali převážně muži.

Seděli v elegantním Rytířském salónku hotelu Fairhill, kde se na Nimovo pozvání sešli k obědu. Ke schůzce došlo o jeden a půl týdne později, než původně zamýšlel, protože rozruch po posledních teroristických útocích na GSP & L ho příliš zaměstnával. V hlavních štábech obrovské energetické společnosti uvedli do praxe detailně zpracovaná bezpečnostní opatření, na jejichž přípravě se Nim podílel. Mnoho práce měl také s nezbytným zvýšením sazeb, v současné době projednávaným Výborem veřejných energetických společností.

Po vyslechnutí poznámky o Fraseru Fentonovi se přiznal: „Byl to šok, obzvláště po předešlých obětech v La Mission. Myslím, že jsme se z toho ještě všichni nevzpamatovali.“

Je to pravda, pomyslel si. Vyšší úředníci společnosti, od předsedy dolů, se úzkostlivě vyhýbají publicitě. Nechtějí, aby se o nich psalo v novinách, aby na sebe nesoustředili pozornost teroristů. J. Eric Humphrey vydal příkaz, aby se jeho jméno přestalo užívat v oznámeních společnosti nebo ve zveřejňovaných zprávách. Prohlásil, že se nehodlá setkávat se zástupci tisku kromě neveřejných zasedání. Adresa jeho bytu, která byla odstraněna ze všech dokladů společnosti, se stala úzkostlivě a co nejprísněji strážným tajemstvím. Většina vyšších úředníků neuváděla v telefonních seznamech čísla svých bytů. Předseda a vyšší úředníci měli své osobní strážce všude, kde se mohli stát terčem - i o víkendech při hraní golfu.

Nim měl být výjimkou.

Předseda dal jasně najevo, že jeho náměstek bude nadále vystupovat jako mluvčí GSP & L, a ukáže-li se potřeba, budou Nimova veřejná vystoupení častější. Nim si zatrpkle pomyslel, že tím byl jednoznačně postaven do palebné linie. Přesněji do bombardované linie.

Předseda také bez halasu zvýšil Nimovi plat. Má-li to být odměna za nebezpečí, pak k tomu dochází se zpožděním, pomyslel si Nim.

„Přestože Fraser měl u nás funkci prezidenta,“ vysvětloval Lauře, „nebyl vedoucím pracovníkem s výkonnou mocí a v jistém smyslu nepatřil k hlavnímu kádru vedoucích. Zbývalo mu pět měsíců do důchodu.“

„Tím je to smutnější. Jak to vypadá s ostatními?“

„Dnes ráno zemřela jedna sekretářka.“ Nim ji sotva znal. Pracovala v pokladním oddělení a měla právo otevírat veškerou poštu, označenou i jako ‚soukromé a důvěrné‘. Toto privilegium ji stálo život a zachránilo její šéfkou Sharlett Underhillovou, již byla zrádně nastražená obálka adresována. Dvě z pěti náloží, které vybuchly, zranily několik poblíž stojících lidí; osmnáctiletý úředník propagace přišel o obě ruce.

Číšník přinesl nápoje a Laura Bo ho požádala: „Nápoje účtujte každému zvlášť. Jídla také“.

„Nemějte obavy,“ řekl pobaveně Nim. „Nemám v úmyslu vás podplácet penězi z reprezentačního fondu naší společnosti.“

„Ani by se vám to nepodařilo, i kdybyste se o to pokusil. Víte, já ze zásady nevezmu nic od nikoho, kdo by mohl chtít ovlivnit Sequoia Club.“

„Veškeré ovlivňování, o něž se pokusím, bude v tom, že s vámi budu mluvit otevřeně. Jen jsem si myslel, že při jídle se lépe povídá.“

„Vyslechnu vás kdykoli, Nime, a ráda s vámi poobědvám, ale přece jen si zaplatím sama.“

Poprvé se setkali před lety, kdy Nim studoval poslední ročník na universitě ve Stanfordu a Laura Bo tam přednášela jako host. Udělal na ni dobrý dojem bystrými otázkami, a jemu se zalíbila ochotou otevřeně odpovídat. Vzájemné sympatie zůstaly, a přestože občas stáli proti sobě jako oponenti, zůstali dobrými přáteli.

Nim usrl ,bloody mary‘. „Hlavně jde o teplárnu v Tunipahu. A ovšem i o výstavbu elektráren v Devil’s Gate a ve Fincastle.“

„Myslela jsem si to. Možná by uspořilo čas, kdybych vám řekla, že Sequoia Club má v úmyslu oponovat proti všem.“

Nim přikývl. Nepřekvapilo ho to. Chvilí přemýšlel, pak opatrně volil slova.

„Lauro, nechci vám překládat k zamyšlení ani Golden State Power & Light, ani Sequoia Club, dokonce ani ne životní prostředí, ale problémy nejširšího dosahu. Snad byste to mohla nazvat, základními hodnotami civilizace‘ nebo ,naším životním stylem‘ nebo možná -mnohem přesněji - ,minimálními vyhlídkami do budoucna‘.“

„Přiznám se, že o těchto věcech mnoho přemýšlím.“

„V poslední době to dělá většina z nás, jenže ne do dostatečné hloubky - nebo realisticky. Ono totiž všechno, co se za tím skrývá, je v nebezpečí. Nejen část, několik rysů života, jak ho známe, ale všechno. Celý systém naší existence je v nebezpečí rozpadu, zničení.“

„Nime, to není nový argument. Obvykle ho slýchám dohromady s podobnou větou: Jestli naše žádost postavit takové či onaké zařízení znečišťující prostředí přesně tam, kde chceme a jak chceme, nebude nejpozději zítra schválena, dojde rychle a jistě k pohromě.“

Nim zavrtěl hlavou. „Lauro, jdete na mne s dialektikou. Jistě, co jste řekla, se opravdu někdy tvrdí nebo naznačuje; jsme si tím v Golden State sami vinni. Problém, o němž ale mluvím teď, není jen určitý postoj, nýbrž vše zahrnující skutečnost.“

Přišel číšník a předložil jídelní lístky ozdobené květy. Laura Bo svůj ani neotevřela. „Avocado a grapefruitový salát se sklenicí sbíraného mléka.“

Nim vrátil jídelní lístek. „Pro mne totéž.“

Číšník zklamaně odešel.

„Zdá se nepochopitelné, že pouze velmi malá hrstka lidí je schopna pochopit následky, když se sečtou všechny příčiny změn a pohrom -přírodních i politických - , k nimž celkem vzato dochází současně,“ pokračoval Nim.

„Také sleduji zprávy.“ Laura Bo se rozesmála. „Ušlo mi snad něco?“

„Asi ne. Dala jste si to dohromady?“

„Myslím, že ano. Předložte mi svou verzi.“

„O. K. Za prvé. Severní Americe docházejí zásoby zemního plynu. Ovšem, na jistou dobu máme ještě nějaké rezervy a něco dostaneme z Kanady a snad i z Mexika, abychom oddálili vyčerpání vlastních zdrojů během příštích deseti let. Ale při neomezované spotřebě ve velkém měřítku budeme se zásobami v koncích, kromě zplyňování uhelných zásob. Rozšíření tohoto zdroje skoro úplně zastavil nedostatek pochopení ve Washingtonu. Souhlasíte?“

„Ovšem. Jenže příčina vyčerpání zásob zemního plynu je v tom, že velké energetické společnosti - vaše i jiné - dávaly přednost zisku před úsporami a marnotratně mrhaly zásobami, které by mohly vydržet ještě půl století.“

Nim se ušklíbl. „Reagujeme jen na veřejnou poptávku, ale jak myslíte. Uvádím pouze holá fakta a způsob, jak byl přírodní plyn spotřebován, už patří historii. Na tom nelze nic změnit.“ Prsty naznačil otevření druhého problému. „Ted’ něco o naftě. Ještě stále existují velké a dosud neobjevené zásoby, avšak tempo, jakým naftu přímo hltáme, by mohlo svět přivést k tomu, že na přelomu století - a to není tak daleko - budeme vylízávat dna studní. Ruku v ruce s tímto stavem jsou všechny průmyslové státy svobodného světa víc a víc závislé na dovážené naftě, což nás ponechává bezbrannými proti politickému a hospodářskému vydírání. Kterýkoli den se může stát, že nás Arabové kopnou do zadku.“

Zarazil se, pak dodal. „Ano, měli bychom zkapalňovat uhlí, jak to za druhé světové války dělali Němci. Jenže politici ve Washingtonu mohou získat více hlasů, když při televizních vystoupeních pomlouvají naftařské společnosti.“

„Nime, vy oplýváte pozoruhodnou schopností přesvědčovat. Pomyslel jste někdy na to ucházet se o nějaký úřad?“

„Měl bych to snad zkusit v Sequoia Clubu?“

„Raději ne.“

„Tak dobře,“ řekl, „tolik o plynu a naftě. Po nich se zamyslete nad jadernou energií.“

„Je to nezbytně nutné?“

Zarazil se a zvědavě se na ni podíval. Po vyřčení slova Jaderná tvář Laury Bo zpřísněla. Tak tomu bylo vždycky. Byla vášnivým nepřítelem jaderných elektráren v Kalifornii i všude jinde. Jejím názorům všude naslouchali s úctou a vážností, protože ve druhé světové válce se podílela na projektu Manhattan, který zplodil první atomové bomby.

Nim prohodil, aniž by se na ni podíval: „To slovo je pro vás pořád jako dýka do srdce, že?“

Číšník přinesl oběd. Laura Bo vyčkala, až se vzdálil, pak odpověděla.

„Jistě víte, že ten hřibovitý mrak neustále vidím před sebou.“

„Ano, vím,“ řekl tiše, „a myslím, že chápu.“

„O tom pochybuji. Byl jste velmi mladý a nemůžete si to pamatovat. Vy jste se na tom nepodílel jako já.“

Přestože se ovládala, v jejích slovech byly cítit vzrušené vzpomínky na dávná léta. Laura B o se jako mladá vědecká pracovnice dostala k projektu atomové bomby v posledních šesti měsících před Hirošimou. Tehdy si zoufale přála stát se součástí historie, ale po svržení první bomby, pojmenované Chlapeček, byla zděšena a zhnusená. Za svou největší vinu pokládá to, že po Hirošimě neprotestovala proti svržení druhé bomby, pojmenované Tlust'och, na Nagasaki. Je ovšem pravda, že mezi atomovými útoky byly pouze tři dny. Je rovněž mimo pochybnost, že žádným protestem nemohla bombardování Nagasaki zabránit a zachránit osmdesát tisíc lidí, kteří zemřeli nebo byli zmrzačeni, jen - jak mnozí věřili - pro uspokojení zvědavosti vojáků a vědců. Ale neprotestovala u nikoho, v tom svou vinu považovala za neomluvitelnou.

Své myšlenky vyjádřila nahlas: „Víte, tu druhou bombu nepotřebovali. Nebyla vůbec nutná. Japonci se po Hirošimě hodlali vzdát. Jenže Tlust'och měl jinou konstrukci než Chlapeček, a tak ho zodpovědní činitelé chtěli vyzkoušet, aby zjistili, jestli vybuchne. A vybuchl.“

„To všechno se stalo už dávno,“ podotkl Nim. „Otázku musíme formulovat takto: mělo by vše, co se tehdy stalo, být dnes rozhodujícím kritériem pro rozhodování o výstavbě jaderných elektráren?“

Laura Bo s neotřesitelnou rozhodností odpověděla: „Pro mne jsou tyto dvě věci neoddělitelné.“

Nim pokrčil rameny. Vytušil, že předsedkyně Sequoia Clubu není jediným odpůrcem jaderné energie, který chce odčinit osobní nebo kolektivní vinu. Jestli mají nebo nemají pravdu, to má dnes malý význam.

„A ještě tu máme nehodu na Three Mile Island,“ dodala Laura Bo. „Věřím, že na ni nezapomínáte.“

„Ne,“ potvrdil Nim, „na to nikdo nezapomíná - ani na naši ani na vaši straně. Rád bych však připomněl, že odborníci katastrofu odvrátili, provedli úpravy a poznatky využili na ostatních jaderných elektrárnách.“

„To jsou stejné uklidňující řeči, jakými nás krmili před nehodou na Three Mile Island.“

Nim povzdechl. „To je pravda. To nemůže popřít žádný zodpovědný člověk.“ A pokračoval: „Ale jadernou bitvu jste vy a vaši lidé už vyhráli, dokonce bez případu na Three Mile Island. Vyhráli jste, protože protesty a právními kličkami jste zdrželi realizaci projektů jaderných elektráren, a tím i získávání dalších zkušeností s jejich provozem. Tím oddalováním náklady na výstavbu stouply do takové výše a náklady na projekty jaderných elektráren jste tím předem tak znejistili, že většina energetických společností o jejich realizaci nemůže uvažovat. Nemohou riskovat investice desítek miliónů předem, čekat pět nebo deset let, aby pak byl jejich projekt zamítnut.“

Nim se odmlčel, pak dodal: „Proto v každém ohledu potřebujeme při plánování mít jasnou alternativní cestu, abychom se dostali dopředu. Tou cestou je uhlí.“

Laura Bo jedla salát bez chuti.

„Uhlí a znečišťování ovzduší patří k sobě,“ řekla. „Každá elektrárna na spalování uhlí musí být umístěna s mimořádnou pečlivostí.“

„Proto jsme vybrali Tunipah.“

„Existují ekologické důvody, proč je volba špatná.“

„Které?“

„Jisté druhy rostlin a divoce žijících tvorů nenajdete skoro nikde jinde, jediné v oblasti Tunipahu. Vaše výstavba by je ohrozila.“

„Je snad jedním z ohrožených druhů všivec lesklý?“

„Ano.“

Nim si povzdechl. Do GSP & L již dorazily zprávy o divoké masožravé květině - všivci lesklém. Květina se vyskytovala vzácně a kdysi se všeobecně myslelo, že vyhynula. Nedávno byla objevena nová místa jejího výskytu. Na jednom z nich, ve státě Maine, ochránci životního prostředí prosadili zastavení již rozpracovaného projektu vodní elektrárny v hodnotě 600 miliónů dolarů.

„Víte, že podle názoru botaniků nemá všivec lesklý žádnou botanickou hodnotu a ani není hezký?“ podotkl Nim.

Laura Bo se usmála. „Na veřejné projednávám možná najdeme botanika, který má opačný názor. Je tu ovšem ještě jeden obyvatel Tunipahu, kterého je nutné brát v úvahu - microdipodops.“

„Proboha, co to je?“ zeptal se Nim.

„Někdy se mu říká klokaní myš.“

„Ach, Bože!“ Před schůzkou si Nim předsevzal, že zachová klid, teď však shledával, že se jeho předsevzetí rozplývá. „Chcete snad připustit, aby kvůli myši nebo myším uvázl projekt, který bude prospěšný miliónům lidí?“

„Očekávám,“ zdůraznila chladně Laura Bo, „že právě o relativitě těchto prospěšností se budeme bavit v příštích měsících.“

„To si pište, že budeme! A předpokládám, že stejné námitky budete mít ke geotermální elektrárně ve Fincastle a k přečerpávací vodní elektrárně v Devil's Gate, přičemž provoz obou je tím nejčistším, jaký člověk i příroda zná.“

„Nime, přece nemůžete čekat, že se vzdáme všech svých argumentů. A ujišťuji vás, že proti oběma budeme mít přesvědčivé argumenty.“

Nim v náhlém popudu přivolal kolemjdoucího číšníka. „Ještě jednu ‚bloody máry‘!“ Ukázal na prázdnou skleničku od martini. Laura Bo však zavrtěla hlavou.

„Dovolte, abych se vás na něco zeptal.“ Nim ovládl tón hlasu, rozmrzelý sám nad sebou, že před chvílí dal najevo zlost. „Kde byste kteroukoli z těch elektráren umístila vy?“

„To není můj problém.“

„Chcete tím snad říci, že vy - či spíše Sequoia Club - budete mít námitky na jakýkoli náš návrh, bez přihlídnutí k navrženým místům výstavby?“

Laura Bo neodpověděla, rysy ve tváři jí ztuhly.

„Ještě na jednu okolnost jsem zapomněl,“ upřesnil Nim. „Na počasí. Postupně se mění klimatické poměry na celém světě způsobí, že porostou požadavky na energii, zvláště na elektrickou. Meteorologové říkají, že v příštích dvaceti letech budeme čelit chladnějšímu počasí a v některých oblastech suchu. Účinek obou těchto jevů jsme poznali uprostřed sedmdesátých let.“

Oboustranné mlčení bylo přerušované jen šumem hlasů od ostatních stolů v restauraci. Laura Bo Carmichaelová pak řekla: „Dovolte, abych si něco ujasnila. Proč jste mě sem vlastně dnes pozval?“

„Abych požádal vás - a tím Sequoia Club - o posouzení závažné situace a o zmírnění vašich opozičních postojů.“

„Napadlo vás, že vy a já posuzujeme dvě závažné, ale naprosto rozdílné situace?“

„Jestli tomu tak je, pak by tomu tak nemělo být,“ navrhl Nim. „Žijeme přece ve stejném světě.“

Pak neústupně pokračoval. „Dovolte, abych se vrátil k tomu, čím jsem začal. Jestli nám - tedy Golden State Power - znemožníte všechno, do deseti let nebo dříve dojde ke katastrofě. Ke každodennímu přerušování dodávek elektrického proudu, dlouhodobá přerušení budou zcela normální. Vznikne zmatek v průmyslu a masová nezaměstnanost, možná až padesátiprocentní. Ve

městě vypukne chaos. Málo lidí si uvědomuje, jak těsně je náš život spjatý s elektřinou, poznají to však -až budou elektrickou energii postrádat ve velkém měřítku. Následkem omezeného zavlažování nastane na venkově neúroda všech plodin, výsledkem bude nedostatek potravin, jejichž ceny vyletí do nebe. Chci tím říci, že lidé budou mít nedostatek prostředků k zajištění života, budou hladovět a na Ameriku to zapůsobí mnohem hůř než občanská válka. Krize v roce 1930 bude proti tomu jen čajem o páté. Lauro, to není fantazírování. Nic takového. Je to tvrdá a krutá pravda. Vás a vaše lidi to vůbec nezajímá?“

Nim se napil ,bloody máry‘, kterou dostal během hovoru.

„All right,“ řekla Laura Bo hlasem příkřejším a méně přátelským než na začátku diskuse. „Sedím a vyslechla jsem, co jste považoval za nutné mi říci. Teď jsem na řadě já. Dobře poslouchejte.“ Odstrčila talíř, z něhož snědla jen polovinu salátu.

„Všechny vaše úvahy, Nime, i těch ostatních vám podobných se dotýkají blízké budoucnosti. Lidé bojující za záchranu životního prostředí, včetně Sequoia Clubu, mají na paměti dalekou budoucnost. Máme proto v úmyslu všemi prostředky zastavit plenění světa trávající již tři století.“

„Toho jste už do jisté míry dosáhli,“ poznamenal Nim.

„Nesmysl! Jen lehce jsme do toho škrábli. A to málo, čeho jsme dosáhli, přijde nazmar, když se dáme svést z cesty hlasy, které volají po sobecké, účelové prospěšnosti. Hlasy jako je váš.“

„Nežádám o nic víc, než o umírněnost.“

„To, co vy považujete za umírněnost, považuji za krok zpět. Jestli ji přijmeme za svou, nezachováme svět obyvatelný.“

„A jak obyvatelný bude podle vás svět, který jsem právě popsal -s čím dál menším množstvím elektrické energie?“ zeptal se opovržlivě Nim, aniž by se snažil skrýt své rozčilení.

„Asi by nás všechny překvapilo, kdyby byl lepší, než si myslíte,“ odpověděla klidně Laura Bo. „Mnohem důležitější bude usměrnit civilizační postup správným směrem - směrem k menšímu pustošení, k menšímu bohatství, k mnohem menší chamtivosti a k potlačení materialistického způsobu života, což by bylo lepší pro nás pro všechny.“

Odmlčela se, jako by zvažovala slova, pak pokračovala: „Už dlouho žijeme s představou, že chtít stále víc a víc je správné, že větší je lepší a že víc znamená větší moc, že lidé, zpracovávání psychologickým nátlakem věří, že to je pravda. Proto se klanějí, ohromujícímu národnímu důchodu‘, ,plné zaměstnanosti‘ a přehlížejí skutečnost, že právě to nás dusí a otravuje. Co kdysi bylo ,překrásnou Amerikou‘, jsme přeměnili v ohyzdnou, špinavou betonovou pustinu, chrlíme popel a jedovaté zplodiny do toho, co bývalo čistým vzduchem, a po celou dobu ničíme normální život - lidí, zvířat i rostlin. Třpytivé řeky jsme proměnili v páchnoucí stoky, nádherná jezera ve skládky odpadků; a teď, ruku v ruce s ostatním světem, zaneřádíme moře chemikáliemi a naftou. To všechno vznikalo postupně po troškách. A když pak někdo poukáže na následky, lidé vašeho ražení prosí o ,umírněnost‘, protože jak říkáte, ,Tentokráte nezabijeme mnoho ryb nebo ,Nechceme otrávit mnoho rostlin‘, ,Zničíme jen malý kousek té nádhery‘. Někteří z nás se na to dívají už příliš dlouho a příliš často, než abychom ještě věřili slibům rovnajícím se novinářským kachnám. Proto jsme se rozhodli zachránit aspoň něco z toho, co ještě zbylo. Myslíme si totiž, že na světě jsou mnohem důležitější věci než ohromující národní důchod a plná zaměstnanost a že jednou z nich je zachování trochy čistoty a krásy a části přírodního bohatství pro dosud nenarozené generace, místo marnotratného mrhání vším vždy a všude. To jsou důvody, proč Sequoia Club bude bojovat proti Tunipahu i proti přečerpávací vodní elektrárně v Devil’s Gate i proti geotermální elektrárně ve Fincastle. A ještě něco vám řeknu - věřím, že vyhrájeme.“

„Víte, že s něčím, co jste řekla, souhlasím, protože jsme o tom mluvili již dříve,“ přiznal Nim. „Váš omyl je v tom, že každý názor, který je jiný než váš, zatracujete a sami se tváříte jako Bůh, Ježíš, Mohamed a Buddha dohromady. Lauro, jste částí malinké skupinky, která ví, co je pro všechny nejlepší - nebo si to aspoň myslí - a jste odhodláni ignorovat skutečnost života i nás, vámi zatracovaný zbytek, jen když jako zhýčkané děti jdete svou cestou. Nakonec nás asi zničíte všechny.“

„Myslím, že si už nemáme co říci,“ pronesla chladně Laura Bo Carmichaelová. Pokynula číšníkovi. „Přineste nám prosím úcty -každému zvlášť.“

Kapitola 13

Ardythe Talbotová ho zavedla do obývacího pokoje.

„Myslela jsem si, že už nikdy nezavoláš,“ řekla. „Kdyby ses do jednoho nebo dvou dnů neozval, byla jsem rozhodnuta zavolat ti sama.“

„Měli jsme moc velké starosti, které mě příliš zaměstnávaly,“ odpověděl Nim. „Předpokládám, žeš o nich slyšela.“

Večer teprve začínal. Nim zajel k Ardythe -jak si namlouval, „cestou domů“. Rozmrzelý ze schůzky s Laurou B o Carmichaelovou a s pocity viny za nepřátelství, kterým schůzka skončila, zatelefonoval z okamžitého popudu Ardythe. Jak předvídal, byla nadšená a přátelská. „Cítím se osamělá,“ svěřila se, „a moc ráda tě uvidím. Prosím tě, nech práce a přijed' na skleničku.“

Když však před několika minutami přišel, bylo jasné, že Ardythe myslela na něco víc, než jen na skleničku. Objetím a polibkem, kterými ho přivítala, dala svůj úmysl bez zábran najevo. Co mělo následovat, se Nimovi neprotivilo, ale přece jen aspoň chvíli seděli a povídali si.

„Ano, slyšela jsem, co se stalo,“ potvrdila Ardythe. „Zbláznil se snad celý svět?“

„Myslím, že ten blázní pořád, jenže člověk si toho všimne, teprve když se stane něco v jeho blízkosti.“

Ardythe se zdá být v mnohém lepším stavu, než onoho krutého dne před měsícem, kdy se dověděla o smrti Waltera, pomyslel si Nim. Tehdy, i po pohřbu - od té doby se neviděli - byla vyčerpaná a postárlá. Ardythe se viditelně vrátila svěžest a půvab. Tvář, paže i nohy měla opálené a pohledné křivky jejího těla pod kartounovými šaty mu znovu připomněly vzrušení, kterému oba podlehl, když byl u ní naposled. Nim si vzpomněl, že se mu kdysi před lety dostala do rukou kniha s názvem Chvála starších žen. Nezapamatoval si z ní sice nic víc než titul, teď však začínal chápat, co měl spisovatel na mysli.

„Walter vždycky věřil,“ vzpomínala Ardythe, „že veškeré dění na světě - války, teroristické útoky, znečišťování životního prostředí a všechno ostatní -je součástí rovnováhy v přírodě. Bavil se někdy o tom s tebou?“

Nim zavrtěl hlavou. Byli sice s vedoucím inženýrem přáteli, jejich rozhovory však byly obvykle praktické, zřídka filozofické.

„Své úvahy si Walter většinou nechával pro sebe,“ pokračovala Ardythe. „Mně se s nimi občas svěřil. Říkal: ‚Lidé si myslí, že lidstvo má přítomnost i budoucnost ve své moci, ale není tomu tak.‘ Nebo: ‚Lidská zdánlivá svobodná vůle je klam: lidská zvrácenost je pouze jedním z nástrojů k udržení rovnováhy v přírodě. Walter dokonce věřil, že i válka a nemoci jsou záměrem přírody - aby se snížil počet obyvatel, které země není schopná uživit. Jednou řekl: ‚Lidé jsou jako lumíci, kteří se při přemnožení vrhají z útesů, aby se zabili - s tím rozdílem, že lidé to dělají mnohem komplikovaněji.‘“

Nim byl ohromen. Přestože Ardythe nemluvila nápadným skotským přízvukem Waltera Talbota, Nimovi ty věty zněly přesně jako zlověstná ozvěna Walterových slov, protože se vyjadřoval stejně hloubavým, poněkud zatrpklým způsobem. Velice ho překvapilo, že Walter tak nepokrytě obnažoval své niterné myšlenky před Ardythe, kterou Nim považoval za poněkud povrchní. Bylo to ale opravdu tak překvapivé? Možná, že Walter odhalil duševní intimitu manželství, kterou jsem sám nikdy nepoznal, uvažoval Nim.

Napadlo mu, jak by asi Laura Bo Carmichaelová reagovala na Walterovo přesvědčení, že znečišťování životního prostředí je nezbytnou součástí rovnováhy v přírodě, částíčkou nějakého nejasně pochopitelného, vše zahrnujícího Božího plánu. Pak si vzpomněl na vlastní nedávné náboženské úvahy a zeptal se Ardythe: „Považoval Walter přírodní rovnováhu za Boha?“

„Ne, vždycky zastával názor, že něco takového je příliš pohodlné, příliš zjednodušující. Říkal, že Bůh je , lidský výtvar dušiček, které se chytají stébla a bojí se tmy...“ Hlas Ardythe zeslábl a Nim uviděl slzy, stékající po její tváři.

Utřela si je. „V této denní době mi Walter chybí nejvíc. To jsme si vždycky povídali.“

Trapný pocit, který padl na oba, Ardythe přerušila pevným hlasem: „Ne, nehodlám trvale propadat sklíčenosti.“ Seděla vedle Nima, teď si přisedla blíž. Ucítil vůni parfému, téhož parfému, který ho při poslední návštěvě tak vzrušil. S úsměvem řekla: „Myslím, že na mne zapůsobily všechny ty řeči o přírodě.“ A pak, když po sobě vztáhli ruce dodala: „Pomiluj se se mnou, Nime! Potřebuji tě víc než kdy jindy.“

Nim ji při vášnivém polibku objal pevněji. Rty měla vlhké a poddajné. Ardythe s rozkoší vzdychla, když se laskali a oběma to připomnělo nedávné chvíle. Nimova žádostivost, ke které se nikdy nemusel nutit, se přihlásila s takovou naléhavostí, že varovně zašeptal: „Nespěchejme! Počkej!“

Šeptem odpověděla: „Můžeme jít do ložnice. Tam to bude lepší.“ Cítil její vzrušení; Ardythe vstala. Nim také.

K sobě přitisknutí stoupali po schodech. Jen zvuk kroků porušoval ticho v domě. Ložnice byla na konci krátkého odpočívadla, dveře byly otevřené. Nim viděl, že přehoz a vrchní prostěradlo už jsou odhrnuté. Ardythe se zřejmě na to připravila předem. Z nějakého rozhovoru z minulosti mu vytanulo na mysli, že Ardythe a Walter měli oddělené ložnice. Přestože Nim nepociťoval zábrany jako před měsícem, byl rád, že nebudou ve Walterově posteli.

Pomohl Ardythe stáhnout těsné šaty, které se mu tak líbily a rychle se svlékl. Klesli na postel. Byla měkká a chladivá. „Mělas pravdu,“ šeptal šťastně, „tady to je opravdu lepší.“ Pak je zachvátila netrpělivost. Když se s ní spojil, přimkla se k němu a rozkoší hlasitě vykřikla.

Když po několika minutách vášně vyprchala, leželi spokojeni a schouleni k sobě. Nim přemítal o něčem, co kdysi slyšel: někteří muži jsou po milování vyčerpaní a sklíčení, plní údivu nad úsilím, které museli vynaložit. Nim něco takového nepocítil nikdy. Vždy se cítil nádherně a svěží.

„Jsi milý a něžný muž. Můžeš tu zůstat přes noc?“ zeptala si tiše Ardythe.

Zavrtěl hlavou. „Tentokráte ne.“

„Asi jsem se neměla ptát.“ Přejela mu prstem po tváři a pak dál přes ústa. „Nime, slibuji, že nebudu naléhat, ani tě nebudu obtěžovat. Když to bude možné, tak zase někdy přijď.“

Slíbil, že přijde, i když by rád věděl, jak to při takovém denně narůstajícím pracovním zatížení a komplikacích bude moci zařídit.

Když se oblékli, Ardythe řekla: „Prohlížela jsem Walterovy písemnosti a něco bych ti ráda předala. Jsou to věci, které si přinesl domů z kanceláře. Měly by se tam vrátit.“

„Samozřejmě je vezmu,“ souhlasil Nim.

Ardythe mu ukázala tři lepenkové krabice, které měl Walter ve svém pokoji. Nim dvě otevřel a shledal, že obsahují systematicky uspořádané svazky zpráv a dopisů. Chvíli je prohlížel, zatímco Ardythe v kuchyni vařila kávu; další alkohol odmítl.

Ukázalo se, že písemnosti se týkají případů, na nichž měl Walter Talbot zvláštní osobní zájem. Mnohé byly několik roků staré a svůj význam už ztratily. Jeden svazek pořadačů obsahoval opis Walterova referátu o krádežích energie a následnou korespondenci. Nim si vzpomněl, že se tehdy jeho referát rozšířil mimo GSP & L a v podnicích energetických společností vzbudil všeobecnou pozornost. Walter získal pověst experta. Na východě se dokonce konal soudní proces, v němž svědčil jako znalec a část jeho referátu byla zařazena mezi důkazy. Později byl případ postoupen vyšší instanci spolu s Walterovým referátem. Konečný výsledek si už Nim nepamatoval; teď už na tom stejně nezáleží, pomyslel si.

Letmo proletěl ostatní korespondenci, pak pořadače uložil, krabice zavřel a odnesl do vstupní haly, aby je pak odnesl do vozu.

Kapitola 14

Země se zachvěla pod nohama. Silný hřmot, připomínající hromadný start proudových letadel, přerušil velebné ticho a k obloze vyrazil široký chvost páry. Malá skupinka lidí, stojící na návrší, si instinktivně zakryla uši. Na tvářích několika přítomných se objevil strach.

Teresa Van Burenová si na okamžik odkryla uši a posuňky a křikem pobídla skupinu k pronajatému autobusu, kterým přijeli. Nikdo její hlas neslyšel, pokyn byl ale jasný. Asi dvacet mužů a žen se spěšně rozběhlo k autobusu, zaparkovanému o padesát yardů dále. V klimatizovaném vozidle, za dobře zavřenými dveřmi hřmot nebyl tak silný.

„Ježíši Kriste!“ protestoval jeden z mužů. „Ti nám ale přichystali pěkně všivý kousek. Jestli ohluchnu, podám žalobu na tu zatracenou společnost.“

„Co jste říkal?“ zeptala se ho Teresa Van Burenová.

„Řekl jsem, že jestli jsem nadobro ohluchl...“

„Rozumím,“ přerušila ho, „to jsem už slyšela. Chtěla jsem se jen přesvědčit, že jste neohluchl.“

Někteří se zasmáli.

„Přísahám,“ prohlásila ředitelka oddělení pro styk s veřejností GSP & L ke skupině novinářů, kteří se zúčastnili vyjížďky zorganizované pro tisk, „neměla jsem potuchy, že k něčemu takovému dojde. Měli jste štěstí, vážení, protože zcela náhodou jste měli čest vidět zrození nové geotermální studny.“

Řekla to s nadšením nezávislého prospektora, který v Texasu narazil na pramen tryskající nafty.

Okny autobusu se dívali na vrtnou soupravu, kterou si prohlíželi v okamžiku, kdy došlo k neplánované erupci. Konstrukcí se věž podobala vrtným věžím používaným na naftových polích a ve skutečnosti mohla být k hledání této vzácné suroviny kdykoli použita. Členové pracovní čtyry se stejnými přílbami jako měla Teresa Van Burenová stáli kolem vrtné soupravy a rozzářeně se smáli.

Nedaleko byla další geotermální zřídla, jejichž stlačená přírodní pára proudila do obrovských izolovaných potrubí. Nadzemní síť potrubí, pokrývající jako instalatérská pavučina několik čtverečních mil, vedla páru k regulátorům turbín v desítkách strohých a hranatých, na vyvýšeninách a v údolích samostatně stojících budov. V tomto okamžiku byl souhrnný výkon generátorů větší než sedm set tisíc kilowattů, což stačilo k zabezpečení spotřeby elektřiny velkého města. Nová studna tuto energii doplní.

Van Burenová pozorovala televizního kameramana vyměňujícího kazetu. „Natočil jste okamžik, kdy gejzír vytryskl?“

„No, aby ne!“ Na rozdíl od reportéra - příležitostného dopisovatele novin z nějakého malého města -, který si stěžoval, pracovník televize zářil nadšením a dokončoval výměnu kazety. „Tess, požádejte řidiče, aby otevřel dveře. Chci udělat záběr z jiného úhlu.“

Řidičem otevřenými dveřmi zavál dovnitř dech sirovodíku - podobný zápachu zkažených vajec.

„Fuj, to je ale smrad!“ Nancy Molineauxová z California Examiner krčila svůj citlivý nos.

„V evropských vřidelních lázních byste za vdechování tohoto léku musela platit“ řekl jí dopisovatel středních let z LA Times.

„Jestli se to rozhodnete zveřejnit,“ ujistila Van Burenová muže z LA Times, „vytešeme vaše slova do kamene a dvakrát denně jim budeme vzdávat poctu.“

Novináři vyjeli časně ráno z města. Teď byli v drsných horách kalifornského distriktu Sevilla u geotermálních elektráren Golden State Power. Později pojedou do sousedícího údolí Fincastle, v němž má energetická společnost v úmyslu postavit další komplex k využití geotermální energie. Zítra tatáž skupina navštíví hydroelektrárnu a podívá se na místo plánované pro výstavbu další.

Výstavba obou závodů se brzy měla stát předmětem veřejného projednávání. Dvoudenní exkurzi připravili jako předpremiéru pro pracovníky sdělovacích prostředků.

„Řeknu vám něco o tom zápachu,“ pokračovala ředitelka oddělení pro styk s veřejností. „Pára obsahuje sirovodík jen v malém množství, při němž se jeho jedovatost neprojevuje. Dostáváme ale stížnosti - převážně od obchodníků s pozemky a budovami, kteří chtějí půdu v horách prodávat, aby

umožnili rozvoj této oblasti. Zápach tady ale byl vždycky, protože pára proniká půdou. Bylo tomu tak už předtím, než jsme ji přinutili vyrábět elektřinu. Navíc, pamětníci dokonce tvrdí, že zápach teď není o nic větší než kdysi.“

„Můžete to dokázat?“ zeptal se reportér ze San José Mercury.

Van Burenová zavrtěla hlavou. „Naneštěstí nikdo nebyl tak prozíravý, aby odebral vzorky vzduchu před zahájením vrtných prací. Nemůžeme nikdy porovnat ‚dřívější‘ a ‚pozdější‘ stav. Jsme za to středem pozornosti kritiků.“

„Asi mají pravdu,“ řekl novinář ze San José Mercury., „Každý ví, že velká organizace jako Golden State Power si občas pravdu přizpůsobuje podle potřeby.“

„Beru to od vás jako žert,“ odpověděla ředitelka. „Je neoddiskutovatelné, že se kritikům snažíme vyjít vstříc.“

„Uveďte aspoň jeden příklad,“ ozval se jiný skeptický hlas.

„Tak třeba jeden odtud. Souvisí se zápachem. Po námitkách, o nichž jsem se zmínila, jsme poslední dvě elektrárny postavili na vyvýšeninách, kde veškerý zápach rozptyluje silné proudění vzduchu.“

„A výsledek?“ zajímala se Nancy Molineauxová.

„Přicházelo víc stížností než předtím - od ochranářů životního prostředí. Tvrdili, že ničíme obzor krajiny.“

Ozval se slabý smích a jeden nebo dva novináři si dělali poznámky.

„Měli jsme i jiný případ, kdy jsme pohořeli,“ zavzpomínala Van Burenová. „GSP & L natočila film o využívání geotermální energie. Ve scénáři byla zpočátku scéna objevení místa lovcem Williamem Elliotem v roce 1847, kdy zastřelil grizzlyho, a když vzhlédl od mušky na pušce, uviděl ze země tryskat páru. Někteří ochranáři si scénář přečetli a žádali nás, abychom nefilmovali lov na grizzlyho, protože medvědi jsou teď chráněni. A tak... byl scénář přepracován. Lovec ve filmu netrefí. Medvěd odchází.“

„Co na tom bylo špatného?“ divil se rozhlasový reportér se spuštěným magnetofonem.

„Potomci Williama Elliotta vyhrožovali, že nás budou žalovat. Tvrdili, že jejich předek byl věhlasným lovcem a prvotřídním střelcem. Grizzlyho by neminul; zastřelil by ho. Film poškodil pověst nejen jeho - ale i celé rodiny.“

„Pamatuji si na to,“ potvrdil reportér z LA Times.

„Chci tím říci, že my - veřejná energetická společnost - ať uděláme cokoli, si můžeme být jisti, že dostaneme kopanec z jedné nebo z druhé strany, někdy z obou,“ dodala Van Burenová.

„Chcete, abychom se rozplakali hned?“ utrousila Nancy Molineauxová. „Nebo později?“

Televizní kameraman zaklepal na dveře a řidič ho pustil dovnitř.

„Jsou-li všichni připraveni, odjedeme na oběd,“ rozhodla Van Burenová a obrátila se k muži za volantem: „Jedeme.“

„Tess, bude nějaký chlast?“ zeptal se přední reportér časopisu New West.

„Možná. Pokud se všichni zavážou, že se o tom nedoví veřejnost.“ Když se s tázavým výrazem rozhlédla, uslyšela výkřiky ‚O. K.‘, ‚Mimo záznam‘ a ‚To je férové.‘

„V tom případě - ano, nápoje podáváme před obědem.“

V autobuse se ozvaly dva nebo tři radostné výkřiky.

Byla to reakce na nedávnou historii.

GSP & L před dvěma lety na podobné propagační vyjíždě štědře nabízela jídlo a lihoviny. Představitelé sdělovacích prostředků s chutí jedli a popíjeli, pak ale někdo napadl GSP & L za marnotratné hoštění v době, kdy účty energetické společnosti neustále stoupají. Následkem toho nyní zástupcům sdělovacích prostředků záměrně připravovali skromné jídlo a kromě přípitku, o němž se nemluvalo ani nepsalo, lihoviny úplně vyloučili.

Tato strategie měla úspěch. Ať už pracovníci sdělovacích prostředků kritizovali cokoli, o poskytnuté péči a míře pohoštění se už nezmiňovali.

Autobus projel zhruba jednu míli po výmolech geotermálního pole, po úzkých, místy hrbolatých serpentínách mezi hlavicemi studní, generátorovny, mezi bludištěm všudypřítomných syčících potrubních rozvodů, nad nimiž stoupala pára. V dohledu stálo několik vozidel. S ohledem

na nebezpečí hrozící v této oblasti byl veřejnosti přístup zakázán, proto všichni návštěvníci měli ochranný doprovod.

V jednom místě autobus projížděl kolem obrovských rozvodů a transformátorů. Vysokonapěťová dálková vedení na stožárech odtud přenášela elektrickou energii přes hory ke dvěma měnícím, vzdáleným čtyřicet mil, kde se napojila na hlavní rozvodný systém Golden State Power & Light.

Na malé vyasfaltované plošině stálo několik obytných přívěsů, sloužících jako kanceláře a obydlí pro čtyři, které tu pracovaly. Autobus zastavil vedle nich. Teresa Van Burenová zavedla novináře do přívěsu, kde byly stoly na kozách. Pomocníkovi kuchaře řekla: „O. K., otevřte tygří klec.“ Vytáhl klíč a odemkl nástěnnou skříňku. Všem se naskytl pohled na destiláty, vína a přísady do koktejlů. Za okamžik přinesl kbelík s ledem a ředitelka pro styk s veřejností přítomné vyzvala: „Poslužte si.“

Většina popíjela druhou sklenku, když se ozval rychle sílící hluk leteckého motoru. Několik z přítomných okny přívěsu pozorovalo přistávání malého vrtulníku s typickým znakem společnosti na oranžové a bílé barvě vrtulníku. Dosedl, rotory se zpomalily a zastavily. V trupu se otevřela dvířka a sestoupil Nim Goldman.

O několik okamžiků později se připojil ke společnosti v obytném přívěsu. Teresa Van Burenová ho představila: „Myslím, že většina z vás pana Goldmana zná. Přišel zodpovědět vaše dotazy.“

„Já položím první otázku,“ řekl srdečně pracovník televize. „Mohu vám namíchat nějaký drink?“

Nim se zašklebil. „Díky. Vodka s tonikem.“

„To jsou mi věci!“ ozvala se Nancy Molineauxová. „Jste tak důležitý, že sem letíte helikoptérou, zatímco my ostatní se kodrcáme autobusem?“

Nim si rezervovaně prohlížel mladou, půvabnou černou ženu. Vzpomněl si na dřívější setkání a vzájemné slovní střetnutí; a také na ohodnocení Teresy Van Burenové, že slečna Molineauxová je vynikající novinářkou. Nim si ovšem dál myslel, že je mrcha.

„Jestli to někoho zajímá,“ řekl, „dnes odpoledne jsem měl jinou naléhavou práci, která se protáhla, a tak jsem se dostavil tak, jak jsem se dostavil.“

Nancy Molineauxovou jeho slova neodstrašila. „Používají vrtulník všichni vyšší úředníci společnosti, kdy se jim to hodí?“

„Nancy,“ zareagovala ostře Van Burenová, „vy přece zatraceně dobře víte, že nepoužívají.“

„Naše společnost vlastní a používá půl tuctu malých letadel včetně dvou vrtulníků,“ řekl bez vyzvání Nim. „Většinou slouží ke kontrolám na dálkových vedeních, ke zjišťování hranice sněhové pokrývky v horách, k naléhavé přepravě materiálu a při jiných krizových situacích. Ojediněle - velmi ojediněle - se v důležitých případech používají k přepravě vyšších úředníků společnosti. Bylo mi řečeno, že tahle schůzka je důležitá.“

„Chcete tím snad naznačit, že si tím už nejste jist?“

„Když se ptáte, slečno Molineauxová,“ řekl upjatě Nim, „připouštím, že pochybnosti mám.“

„Hej, Nancy, přestaňte s tím!“ ozval se někdo zezadu. „Nás ostatní to nezajímá.“

Slečna Molineauxová se otočila ke kolegům. „Mne však ano. Znepokojuje mě mrhání veřejnými penězi a mělo by to znepokojovat i vás.“

„Jsme tu proto,“ připomněla Van Burenová, „abychom si prohlédli provoz geotermálních zařízení a pohovořili o...“

„Ne!“ přerušila ji slečna Molineauxová. „To chcete vy. Tisk sleduje své vlastní cíle, do nichž můžeme zahrnout některé z vašich představ, ale také cokoli jiného, co se nám naskytne k vidění nebo ke slyšení, o čem se rozhodneme napsat.“

„Má samozřejmě pravdu.“ Poznámku pronesl muž mírných způsobů, v brýlích bez obrouček, novinář ze Sacramento Bee.

„Tess,“ řekl Nim Van Burenové, když upil vodky s tonikem, „právě jsem došel k názoru, že má práce se mi líbí víc, než tvoje.“

Několik přítomných se zasmálo, když ředitelka pokrčila rameny.

„Až skončíte s těmi žvásty,“ popíchla je Nancy Molineauxová, „ráda bych se dověděla nákupní cenu toho prvotřídního vrtulníku a na kolik přijde jedna hodina jeho provozu.“

„Zeptám se na to,“ odpověděla Van Burenová. „Budou-li údaje k dispozici a jestli se rozhodneme je zveřejnit, zítra vydám zprávu. Jestli však usoudíme, že jde o vnitřní záležitost společnosti a ne vaši, oznámím toto rozhodnutí“

„V tom případě si najdu nějakou jinou cestu,“ nevzrušeně poznamenala slečna Molineauxová.

Během hovoru bylo doneseno jídlo - velká mísa horké paštiky a ve velkých kamenných mísách bramborová kaše a zucchini. Ze dvou porcelánových džbánů s omáčkou se kouřilo.

„Poslužte si!“ vyzvala Teresa Van Burenová. „Je to sice táborová strava, ale uspokojí i labužníky.“

Napětí se uvolnilo, když si novináři, kterým horský vzduch zvýšil chuť k jídlu, začali nabírat. Po prvním chodu se na stolech objevil čerstvě upečený jablkový nákyp, galon zmrzliny a několik konvic silné kávy.

„Mám dost,“ prohlásil novinář z Los Angeles Times. Naklonil se dozadu, poplácal se po břiše a povzdechl: „Abychom se raději dali do práce, Tess, dokud jsme ještě čilí.“

Pracovník televize, který namíchal Nimovi drink, se ho zeptal: „Kolik let ty gejzíry vydrží?“

Nim, který jedl málo, se napil černé kávy a odstrčil šálek. „Odpovím, ale nejdříve si něco ujasníme. To, na čem sedíme, nejsou gejzíry, ale fumaroly. Z gejzírů tryská vařící voda s párou; z fumarol proudí pouze pára - což je pro provoz turbín mnohem lepší. Pokud jde o to, jak výron páry dlouho vydrží, je nutno pravdivě přiznat, že to nikdo neví. Lze se jen dohadovat.“

„Tak to odhadněte,“ ozvala se Nancy Molineauxová.

„Nejméně třicet let. Možná dvakrát tolik. Možná déle.“

„Řekněte nám, co se tam dole v tom bláznivém čajníku děje,“ zeptal se New West.

Nim přikývl. „Země byla kdysi roztavenou hmotou - plynou a tekutou. Když zchladla, vytvořila se zemská kůra, proto tady teď můžeme žít a neupečeme se. Ovšem uvnitř - v hloubce dvaceti mil -je stále zatraceně horko a přebytečný žár vytlačuje páru přes oslabená místa v zemské kůře, jako je tomu tady.“

„Jak slabé je to, čemu říkáte oslabené místo?“ zeptal se Sacramento Bee.

„Jsme asi pět mil nad vřelou hmotou. V těchto pěti mílích jsou povrchové zlomy, v nichž se hromadí velké množství páry. Při vrtání studny se snažíme strefit do takového zlomu.“

„Na kolika místech, jako je toto, se vyrábí elektřina?“

„Je jich jen pár. Nejstarší geotermální elektrárnu mají v Itálii blízko Florencie. Další je na Novém Zélandě ve Wairakei a pak v Japonsku, na Islandu a v Rusku. Velikostí se však žádná nevyrovná kalifornské.“

„Teoreticky jich může být víc,“ doplnila Van Burenová. „Zvlášť v této zemi.“

„Kde přesně?“ otázal se Oakland Tribune.

„Po celém západě Spojených států,“ odpověděl Nim. „Od Skalnatých hor k Tichému oceánu.“

„Je to také jedna z nejčistších a nejbezpečnějších forem výroby energie,“ dodala Van Burenová. „A je - s přihlédnutím k nynějším cenám -levná.“

„Vy dva byste se uplatnili jako taneční pár,“ ušklíbla se Nancy Molineauxová. „All right - dvě otázky. První: Tess použila výraz Bezpečný. Tady přece došlo k nehodám. Je to tak?“

Všichni reportéři zpozorněli, většina psala do bloků nebo měla zapnuté magnetofony.

„Je to tak,“ potvrdil Nim. „V rozmezí tří let došlo ke dvěma vážným nehodám. V obou případech vybuchlo ústí vrtu. To znamená, že pára se vymkla kontrole. Jednu studnu se nám podařilo ucpat. U druhé -známé jako ‚Starý desperát‘ - se nám to nikdy nepodařilo úplně. Tamhle je.“

Přistoupil k oknu přívěsu a ukázal na asi čtvrt míle vzdálený oplocený prostor. Za plotem z bublajícího bahna vyrážela na několika desítkách míst občas pára. Na vnější straně byly velké červené varovné nápisy: Mimořádné nebezpečí-Nepřibližujte se. Ostatní natahovali krky, aby viděli, pak se posadili.

„Když Starý desperát vybuchl,“ vzpomínal Nim, „v okruhu jedné mile přšelo vřelé bahno a kameny, které padaly jako vodopád krup. Nehoda způsobila velké škody. Bahno se usazovalo na

silnoproutém vedení, zapříčiňovalo neustálé zkratky a na týden ho vyřadilo z provozu. Naštěstí se to stalo v noci, kdy bylo v práci málo lidí, takže nedošlo k žádnému smrtelnému úrazu, jen ke dvěma zraněním. Druhý případ jiné studny byl méně vážný. Žádné oběti ani ranění.“

„Mohl by Starý desperát vybuchnout znovu?“ zeptal se příležitostný dopisovatel maloměstských novin.

„Věříme, že ne, ovšem jako u všeho, co souvisí s přírodou, záruka neexistuje žádná.“

„Fakt ovšem je, že k neštěstím dochází“ neústupně tvrdila Nancy Molineauxová.

„K neštěstím dochází všude,“ opáčil stroze Nim. „Tess správně zdůraznila, že jejich rozsah je malý. Jaká je vaše druhá otázka?“

„Tady je: předpokládáme-li, že všechno, co jste vy dva řekli, je pravda, proč nebudujeme víc geotermálních elektráren?“

„To je přece jednoduché,“ nabídl vysvětlení New West. „Určitě to svedou na ochránce životního prostředí.“

Nim ostře oponoval. „Omyl! O. K., Golden State Power měla s ochránci životního prostředí rozdílné názory a asi je bude mít i nadále. Ale skutečnými původci toho, že geotermální zdroje se nevyužívají rychleji, jsou - politici. Obzvláště Kongres Spojených států.“

Van Burenová vrhla na Nima varovný pohled. Ten ho však ignoroval.

„Moment!“ řekl jeden pracovník televize. „Rád bych si něco natočil. Zopakujete to venku ještě jednou, až si udělám pár poznámek.“

„Ano, zopakuji,“ souhlasil Nim.

„Kristepane!“ protestoval Oakland Tribune. „My, opravdoví novináři, o tom popřemýšlíme, ale teď už těch keců nechme a pojďme dál!“

Nim souhlasně přikývl. „Většina pozemků, které jako potenciální geotermální zdroje měly být už dávno prozkoumané, je majetkem federální vlády.“

„Kterých států se to týká?“ někdo se ozval.

„Jde o státy Oregon, Idaho, Montana, Nevada, Utah, Colorado, Arizona, Nové Mexiko. A na mnoha místech v Kalifornii.“

„Pokračujte!“ ozval se jiný hlas. Novináři měli skloněné hlavy a jejich propisovačky se jen míhaly.

„Teprve po deset let trvajícím nezájmu Kongresu, mnoha nabubřelých proslovech a politikařských kličkách došlo k uzákonění geotermálního využívání veřejných pozemků,“ vysvětloval Nim. „Další tři roky odkladu si vyžádalo sestavování ekologických norem a předpisů. Teprve v poslední době spatřilo světlo světa několik málo povolení, ovšem devadesát procent žádostí se ztratilo v byrokratickém nenávratnu.“

„Řekl byste,“ popíchoval San José Mercury, „že během celé té doby naši patriotičtí politici naléhali na lidi, aby šetřili energií, platili vyšší ceny za naftu a vyšší daně, abychom nebyli tak závislí na dovážené naftě?“

„Ať na to odpoví. Chci slyšet jednoznačné vyjádření,“ zabručel Los Angeles Times.

„Jedno jste právě slyšel,“ konstatoval Nim. „Trvám na tom, co jsem řekl.“

„Tak to by stačilo!“ přerušila nekompromisně debatu Teresa Van Burenová. „Bavme se teď o Fincastle. Až tady skončíme, hned tam odjedeme.“

Nim se ušklíbl. „Teresa se mě snaží vytáhnout z nepříjemné situace, ale ne vždy se jí to daří. Vrtulník už brzy odletí; zůstanu tu do zítřka s vámi. O. K. - Fincastle.“ Z aktovky vytáhl mapu a připíchl ji na nástěнку.

„Fincastle, jak vidíte na mapě, je území zahrnující dvě údolí k východu. Je to neobydlený kraj a víme, že to je geotermální oblast. Geologové nás informovali o velkolepých možnostech - ve srovnání se zdejší produkcí se tam dá získat dvojnásobek elektrické energie. Veřejné konzultace o našich plánech ve Fincastle mají začít v nejbližší době.“

„Smím...?“ zeptala se Van Burenová.

Nim odstoupil a čekal.

„Řekněme si teď něco na rovinu,“ řekla přítomným ředitelka. „Nemáme nejmenší úmysl před veřejným projednáváním ovlivňovat vaše názory nebo podmazávat opozici. Chceme jen, abyste pochopili, o jak závažný problém jde, kdy a kde je ho nutné řešit. Díky, Nime.“

„Podstatnou součástí základní informace o Fincastle - ale i o Devil‘ s Gate, kterou navštívíme zítra, - je toto,“ navázal Nim. „Všechny reprezentují Niagaru arabské nafty, kterou Amerika nebude muset dovážet. Naše geotermální závody už teď šetří ročně nezanedbatelný počet miliónů barelů nafty. Jejich počet budeme moci zdvojnásobit, jestli...“

Uvádění faktů, poskytování informací a křížový výslech, kořeněný škádlivým vtipkováním, pokračoval.

Kapitola 15

Adresa psaná strojem na světle modré obálce začínala: VELECTĚNÝ PAN NIMROD GOLDMAN - OSOBNĚ

Nimova sekretářka Vicki Davisová přiložila k obálce následující poznámku:

Pan London prověřil detektorem kovů v poštovním oddělení. Tvrdí, že je v pořádku a můžete ji otevřít.

Těch pár slov dávalo uspokojivý pocit. Byla to známka, že s poštou přicházející do hlavního stanu GSP & L s označením ‚osobně‘ (nebo ‚soukromé a důvěrné‘, jako dopisy s náloží) je zacházeno opatrně. Také se k tomu používalo nově pořízené detekční zařízení.

Nim si uvědomil ještě něco jiného: od traumatického dne, kdy Harry London téměř jistě zachránil život Nima a Vicki Davisové, se London ocitl v roli trvalého Nimova ochránce. Vicki, která na vedoucího Sekce pro ochranu majetku teď pohlížela se skoro zbožnou úctou, s ním úzce spolupracovala a předem mu zasílala Nimův denní program schůzek a návštěv mimo budovu. Nim se o tomto opatření dověděl náhodou a nebyl si jistý, má-li být vděčný, rozhořčený nebo pobavený.

Teď jsem v každém případě daleko od Harryho dohledu, pomyslel si.

Nim, Teresa Van Burenová a skupina novinářů strávili poslední noc na vysunuté základně Golden State Power - v táboře Devil's Gate - , kam autobusem přijeli z Fincastle. Cesta trvala čtyři hodiny a zčásti vedla národním parkem Plumas nápadným pozoruhodně hýřivou krásou.

Tábor, vzdálený třicet pět mil od nejbližšího města, byl v rozeklané horské úžlabině. Stálo tam půl tuctu domků pro trvale bydlící inženýry, předáky a jejich rodiny, malá škola - teď o letních prázdninách zavřená - a dva sruby motelového typu, jeden pro zaměstnance GSP & L, druhý pro návštěvníky. Vysoko nad zemí na ocelových stožárech visela vysokonapěťová vedení - připomínající účel malého společenství.

Skupina novinářů byla rozdělena podle pohlaví, pak po čtyřech ubytována v pokojích, jednoduše, ale přiměřeně zařízených. Ozvaly se mírné protesty proti čtyřem účastníkům v jednom pokoji, přičemž jedním hlediskem bylo, že při větším soukromí by mohlo vzniknout nějaké postelové dobrodružství.

Nim měl ve srubu pro zaměstnance vlastní pokoj. Předešlý večer zůstal po večeři s několika reportéry na pár skleniček, několik hodin si zahrál poker, pak se omluvil a krátce před půlnoci odešel. Ráno se vzbudil osvěžený a byl připraven k snídani, která se měla podávat za několik minut - v půl osmé.

V průzračném ranním vzduchu si na verandě srubu prohlížel obálku.

Přinesl ji kurýr, cestující jako novodobý Paul Revere, rozvážející poštu společnosti nejen pro Devil's Gate, ale i pro další vzdálená pracoviště GSP & L. Byl součástí interního komunikačního systému, takže doručení dopisu Nimovi si ne vynutilo výjimečné náklady. Přesto však, pomyslel si trpce, kdyby se Nancy Molineauxová dověděla, že osobní dopis byl doručen tímto způsobem, měl by její britký jazyk zase jednou příležitost. Naštěstí se to nedoví.

Tu hroznou ženskou Molineauxovou mu nemile připomněla Teresa Van Burenová. Když Nimovi před několika minutami Tess dopis přinesla, prohodila, že také dostala zásilku - informace o nákladech na provoz vrtulníku, o něž předešlý den požádala. Nima to vyděsilo. Ohradil se: „Máš opravdu v úmyslu té couře pomáhat přibít nás na pranýř?“

„Budeš-li ji častovat nevybíravými výrazy, nic na tom nezměníš,“ řekla shovívavě Van Burenová a dodala: „Vy hlavouni z vedení někdy nechápete, co všechno styky s veřejností obnášejí.“

„Jestli toto je typický příklad, pak máš setsakramentsky pravdu!“

„Podívej - nejsme schopni získat všechny na svou stranu. Přiznávám, že včera mi šla Nancy na nervy, jenže když jsem pak o tom přemýšlela, došla jsem k názoru, že o vrtulníku bude psát, ať uděláme nebo řekneme cokoli. Proto by měla mít aspoň správná čísla. Bude-li po nich pátrat sama a doví se něčí odhady, pak je zcela určitě nadsadí. A dál, dodnes jsem s Nancy jednala otevřeně a ona

to ví. Dojde-li k něčemu v budoucnosti, bude mi věřit, a pak na tom bude možná záležet mnohem víc.“

„Těžko můžu od té uštěpačné protivy čekat, že napíše něco příznivého,“ jízlivě poznamenal Nim.

„Na shledanou při snídani,“ řekla při odchodu ředitelka oddělení pro styk s veřejností. „A buď tak laskav - uklidni se.“

K tomu měl však Nim daleko. Stále roztrpčen roztrhl obálku.

Obsahovala jediný list papíru barevně ladící s obálkou. Nahoře stálo: Od Karen Sloanové.

Najednou si vzpomněl. Karen tehdy řekla: Někdy píšu básně. Chtěl byste, abych vám ně jakou poslala? Odpověděl ano.

Slova byla úhledně naklepána na psacím stroji.

Dnes jsem našla přítele

Nebo snad on našel mne ?

Nebo to byl osud, náhoda, okolnosti -

Předurčení, ať se to nazývá jakkoli,

Byli jsme jak trpasličí hvězdy, jejichž oběžné dráhy

Již od svého vzniku

Se v patřičné chvíli

Setkají?

I když se to nikdy nedovíme,

Nevadí! Instinkt mi napovídá,

Že naše přátelství bude žít,

A ještě více zesílí.

Tolik se mi toho na něm líbí:

Nevtíravé způsoby, vroucnost,

Jemný vtip a intelekt,

Upřímná tvář, laskavé oči, pohotový úsměv.

„Přítel“ — to není snadné definovat. A přece,

To všechno znamená, že já

Se právě teď o něho zajímám

A doufám, že ho opět uvidím

A počítám dny a hodiny

Do našeho příštího setkání.

Co to ještě tehdy Karen ve svém bytě řekla? A umím také psát na stroji. Je elektrický a ovládám ho tyčinkou sevřenou v zubech.

V okamžitém pohnutí si Nim představil, jak se namáhavě - pomalu a trpělivě - s tyčinkou pevně sevřenou v zubech lopotí se slovy, která právě četl, jak namáhavě pohybuje plavou hlavou - jedinou částí, kterou může pohnout -, aby se dotkla písmenek na klávesnici. Uvažoval, kolik konceptů Karen asi napsala, než mu poslala bezvadně napsanou konečnou verzi.

Neočekávaně si uvědomil, že se jeho nálada změnila. Zatrpklost předchozích okamžiků zmizela, nahradila ji vroucnost a vděčnost.

Cestou na snídani se skupinou novinářů Nim překvapivě potkal Waltera Talbota juniora. Neviděl ho od pohřbu jeho otce. Při vzpomínce na nedávnou návštěvu u Ardythe na okamžik pocítil rozpaky, které zmizely, až když si uvědomil, že Wally a jeho matka žijí samostatně a nezávisle na sobě.

Wally ho radostně pozdravil. „Ahoj, Nime! Copak vás sem přivádí?“

Nim mu pověděl o dvoudenním jednání s novináři, pak se zeptal: „Co tady děláš ty?“

Wally letmo pohlédl na vedení vysokého napětí nad nimi. „Hlídka z vrtulníku objevila na jednom stožáru prasklé izolátory - asi je lovci používali jako terče při cvičné střelbě. Mé mužstvo celou sadu vymění pod napětím. Doufám, že s tím dnes odpoledne budeme hotovi.“

Během hovoru se k nim připojil třetí muž. Wally ho představil jako vynikajícího technika společnosti Freda Wilkinse.

„Jsem rád, že vás poznávám, pane Goldmane. Slyšel jsem o vás a mnohokrát jsem vás viděl v televizi.“ Příchozí vypadal na třicet, na hlavě měl čupřinu jasně rudých vlasů a byl zdravě opálený.

„Jak podle vzhledu vidíte, Fred žije tady venku,“ podotkl Wally.

„Líbí se vám v táboře?“ zeptal se Nim. „Není tady samoty až příliš?“

Wilkins energicky zavrtěl hlavou. „Pro mě ne, pane, ani pro manželku. Dětem se tu také líbí.“ Zhluboka se nadechl. „Nadechněte se toho vzduchu, člověče! Je mnohem lepší než v kterémkoli městě. A slunce a rybaření co hrdlo ráčí.“

„Měl bych to o dovolené vyzkoušet,“ usmál se Nim.

„Tatí!“ ozval se tenký hlásek. „Tati, přijel už listonoš?“

Když trojice mužů otočila hlavy, uviděla malého chlapce, běžícího k nim. Měl radostnou, pihovatou tvářičku a jeho světle rudé vlasy nenechávaly nikoho na pochybách, kdo je jeho otcem.

„Jen pošťák společnosti, synu,“ řekl Fred Wilkins. „Poštovní dodávka přijede za hodinu.“ Ostatním pak vysvětlil: „Danny je nedočkavý, má totiž narozeniny a doufá, že dostane nějaké balíčky.“

„Je mi osm,“ zahlaholil chlapec bez vyzvání; na svůj věk vypadal silný a statný. „Pár dárků už mám, snad jich ale bude víc.“

„Tak všechno nejlepší, Danny!“ najednou řekli Nim a Wally.

Rozešli se a Nim zamířil ke srubu pro návštěvníky.

Kapitola 16

V pološeru odpadní štolý, naplněné mohutným duněním valící se vody, vykřikl Oakland Tribune: „Přežiji-li tyhle dva dny, požádám o oddechový týden v redakci nekrologů.“

Někteří kolegové v blízkosti se usmáli, ale zavrtěli hlavami, protože ze dvou důvodů jeho slovům nerozuměli - bránil jim v tom ohlušující hukot vody a vata vtlačená do uší. Vložky, které poněkud tlumily ozvěnu hluku ve štole, jim Teresa Van Burenová předala, když po příkrém kamenném schodišti sestoupili do místa, kde z odpadní štolý elektrárny Devil's Gate voda prudce vytékala do řeky Pineridge, položené o dvacet stop níž.

Když si brali vložky do uší a chystali se vstoupit do štolý, někdo zvolal: „Hej, Tess! Proč nás vedete zadním vchodem?“

„To je vchod pro obsluhu,“ odpověděla. „Odkdy si vy, takoví lidé, zasluhujete něco lepšího? Nemluvě o tom, že neustále vytrubujete, že pro své články potřebujete nějaké vzrušení. Tak tady ho máte.“

„Vzrušení? Tam uvnitř? „ zapochyboval Los Angeles Times a pokukoval před sebe do temnoty, odkud blikalo pouze několik ponuře svítících žárovek. Zhruba kruhová, v pevné skále vytesaná štola, měla od doby proražení stále hrubé a neopracované stěny. Žárovky byly blízko stropu. Návštěvníci šli po úzké lávce, zavěšené nad vířící vodou asi uprostřed mezi stěnami. Po obou stranách lávky byla lana, sloužící jako zábradlí.

Nim Goldman novináře už po snídani připravil na to, co uvidí - „hydroelektrárnu skrytou uvnitř hory. Později si povíme o navrhované výstavbě přečerpávací hydroelektrárny v Devil's Gate, která bude také pod zemí - na povrchu neviditelná.“

„Odpadní štola, do níž teď jdeme, představuje konec výrobního procesu,“ pokračoval. „Tady si můžete udělat představu o silách, s nimiž se potýkáme. Voda, která průtokem roztočila lopatky turbíny, v obrovském množství odtéká.“

Mohutnost proudu si mohl každý ověřit, když se venku naklonil přes kovové zábradlí nad řeku a pozoroval hrůzyplný příval, dopadající do běsnícího víru dole.

„Bože! Tam bych se nechtěl ocitnout,“ poznamenal KFSO Rádio. „Už tam někdy někdo spadl?“ zeptal se Van Burenové.

„Pokud víme, jednou. Dělník tam sklouzl právě odtud. Byl výborným plavcem, dokonce získal několik medailí, jak jsme zjistili později, ale proud v odpadní štole ho stáhl dolů. Tělo vyplavalo až po třech týdnech.“

Novináři, stojící u ochranného zábradlí, instinktivně ustoupili.

Nim jim už předem řekl, že toto neobyčejné zařízení je unikátem. „Třetinu míle dlouhou štolu jsme vyrazili vodorovně do svahu hory. V průběhu stavby před spuštěním vody mohly na několika místech projet kolem sebe montážní vozy.“

Nancy Molineauxová demonstrativně potlačila zívnutí. „To je pitomost! Ta dlouhá, objemná a vlhká jeskyně má být nějakou novinkou!“

„Tady přece nejde o novinku. Dvoudenní exkurze má poskytnout základní informace,“ poznamenala Van Burenová. „Tak jsme předem informovali vás i vaše nakladatele.“

„Řekla jste ‚základní informace‘ nebo ‚základní dezinformace‘?“ zeptala se slečna Molineauxová.

Ostatní se rozesmáli.

„Nevšímejte si toho,“ řekl Nim. „Stejně jsem už skončil.“

Studená vlhkost kontrastovala s teplým, slunečným dnem venku. Když skupina husím pochodem pouze několik stop nad rozbouranou vodou postupovala dopředu, kruh denního světla za nimi se postupně zmenšil do nepatrného bodu. Šňůra slabě blikajících žárovek před nimi zdánlivě pokračovala do nekonečna. Tu a tam se někdo zastavil, aby se těsně přimknutý k vodícím lanům podíval dolů.

Konečně se v dohledu objevil konec štolý a svislý ocelový žebřík. Současně se ozval nový zvuk - hukot generátorů, který zesílil v mohutné burácení, sotva došli k žebříku. Nim ukázal rukou nahoru a vystoupil jako první. Ostatní ho následovali.

Otevřenými padacími dveřmi vstoupil do generátorovny, pak po točitých schodech do jasně osvětleného dispečinku o podlaží výš. Tady se ke všeobecné úlevě úroveň hluku snížila. Izolovanými zdmi pronikal jen slabý hukot.

Širokým oknem byly dole vidět dva obrovské generátory, oba v chodu.

Jediný technik v dispečinku zapisoval do služebního deníku údaje, které četl z mnoha stupnic, barevných světél a grafů registračních přístrojů, zabírajících celou stěnu. Muž se otočil, když uslyšel vstoupit návštěvníky. Podle čupřiny rudých vlasů ho Nim poznal dřív, než se otočil.

„Nazdar, Frede Wilkinsi!“

„Budte zdrav, pane Goldmane!“ Technik přivítal návštěvníky stručným ‚dobré ráno‘ a pokračoval v psaní.

„Tady jsme pět set stop pod zemí,“ vysvětloval Nim. „Tento provoz byl vybudován vyhloubením šachty, podobně jako důl. Cestu na povrch obstarává výtah, vysokonapěťové dálkové vedení je umístěno v jiné šachtě.“

„Nepracuje tu mnoho lidí,“ poznamenal Sacramento Bee při pohledu oknem do generátorovny, kde nebyl nikdo v dohledu.

Technik zavřel služební deník a ušklíbl se. „A za pár minut tu neuvidíte nikoho“

„Toto je plně automatizovaná elektrárna,“ vysvětloval Nim. „Pan Wilkins sem chodí jen na běžnou kontrolu.“

„Jak často?“ zeptal se technika.

„Pouze jednou denně, pane.“

„Jinak,“ pokračoval Nim, „tady zůstává všechno dobře zamčené a bez dozoru, kromě příležitostné údržby, nebo když dojde k poruše.“

„Jak to je se spouštěním a zastavováním generátorů?“ zeptal Los Angeles Times.

„Je zajišťováno z dispečinku, vzdáleného sto padesát mil. Většina nových hydroelektráren je takto řízena. Je to spolehlivé a uspoří se tím velké náklady na mzdách.“

„Když se něco přece jen porouchá a vznikne zmatek,“ vyptával se New West, „co pak?“

„V případě poruchy jednoho generátoru - dokonce i obou - se v dispečinku ozve varovný signál a generátor se vypne do té doby, než sem přijde četa údržbářů.“

„Plánovaná přečerpávací vodní elektrárna Devil's Gate 2 bude ovládána právě takto; nebude hyzdit krajinu a nebude docházet k znečišťování při hospodárném provozu.“

Poprvé od vstupu dovnitř promluvila Nancy Molineauxová. „Tess, ve svém připraveném balamucení jste vynechala jednu drobnost. Zatraceně velkou nádrž, kterou budete muset vybudovat a kus přírody, který zatopíte.“

„V těchto horách vznikne jezero, které bude právě tak přírodní jako vyprahlá divočina,“ odsekla ředitelka oddělení pro styk s veřejností. „Navíc poskytne možnost rybaření...“

„Tess, dovol,“ řekl mírně Nim. Byl rozhodnut nenechat se dnes vyprovokovat ani Nancy Molineauxovou, ani nikým jiným.

„Slečna Molineauxová má pravdu v tom, že nádrž je nutná,“ řekl skupině. „Bude míli odtud vysoko nad námi, viditelná pouze z letadel a milovníkům přírody, kteří budou ochotni podstoupit dlouhý a namáhavý výstup. Při výstavbě budeme respektovat maximální ochranu životního prostředí...“

„Sequoia Club si to nemyslí,“ přerušil ho reportér televize. „Proč?“

Nim pokrčil rameny. „Nemám potuchy. Myslím, že se to dovíme při veřejném projednávání.“

„O. K.,“ opáčil televizní reportér. „Pokračujte tedy s tím svým propagandistickým výkladem.“

Nim si připomněl své předsevzetí a zdržel se rázné odpovědi. S lidmi ze sdělovacích prostředků bývá velmi často nesnadný boj, pomyslel si, boj proti jejich nedůvěře, a to bez ohledu na upřímnou poctivost, o niž se snaží kdokoli, kdo má co dělat s průmyslem či obchodem. Pouze radikální křižáci bez ohledu na to, jak zkreslené informace mají, mívají své názory promyšlené doslova a do písmene a necítí potřebu se dále dotazovat.

Trpělivě vysvětloval provoz přečerpávací vodní elektrárny jako -„jediný známý způsob hromadění velkého množství elektřiny pro pozdější použití v době nadměrné spotřeby. Devil's Gate 2 lze přirovnat k obrovskému akumulátoru.“

„Budou dvě úrovně vodní hladiny vody,“ pokračoval Nim, „nová nádrž a hluboko dole řeka Pineridge. Obě hladiny budou propojeny masivními podzemními rourami nebo přívodními koryty a odpadními strouhami.

„Elektrárna bude mezi nádrží a řekou, přívodní koryta skončí v závodě, odtud dál povedou odpadní strouhy.

„Když bude závod vyrábět elektřinu,“ řekl Nim, „voda z nádrže poteče dolů, roztočí turbíny a vrátí se do řeky hluboko pod hladinou nádrže.“

„V jiné době může systém pracovat opačným směrem. Jsou-li požadavky na elektřinu nízké - většinou v noci - Devil's Gate přestane elektřinu vyrábět. Místo toho se voda z řeky přečerpá nahoru - asi tři sta miliónů galonů za hodinu - a doplní se nádrž pro potřebu na příští den.“

„V noci máme v systému GSP & L velké množství nadbytečné elektrické energie a její část jednoduše použijeme k pohonu čerpadel.“

„Con Edison v New Yorku se už dvacet let snaží vybudovat takovou elektrárnu,“ ozval se New West. „Nazývají ji Burácející král. Jenže ekologové a mnozí jiní jsou proti tomu.“

„Existují ale i lidé zodpovědní, kteří jsou pro,“ namítl Nim. „Naneštěstí jim nikdo nenaslouchá.“

Pak se zmínil o jednom požadavku federální energetické komise -o důkazu, že Burácející král nenaruší život ryb v řece Hudson. Po několikaletém studiu odpověď zněla: dojde pouze ke čtyř až šestiprocentnímu snížení počtu dospělých ryb.

„Navzdory tomuto zjištění Con Edison souhlas stále nezískala. Jednoho dne se New York probudí a bude toho litovat,“ uzavřel Nim.

„To je ovšem váš názor,“ zasáhla Nancy Molineauxová.

„Ovšemže, to je názor. Vy snad nemáte názory, slečno Molineauxová?“

„Samozřejmě, že nemá,“ řekl Los Angeles Times. „Dobře víte, jakými jsme nestrannými služebníky pravdy.“

Nim se ušklíbl. „Všiml jsem si.“

Rysy černé ženy ztuhly, neřekla ale nic.

Když se za chvíli hovořilo o zarybnění Hudsonu, Nim měl hroznou chuť připomenout slova Charlese Luce, předsedy Con Edisonu, který v rozčilení jednou na veřejnosti prohlásil: ‚Přichází čas, kdy podmínky pro život lidí budou muset mít přednost před lokalitami ryb. Myslím, že v New Yorku jsme už k tomu dospěli!‘ Opatrnost ale zvítězila. Tato poznámka přivedla Chucka Luce do potíží a zvedla bouři nevole ekologů i jiných. Proč by ho měl napodobovat?

Nemluvě o tom, napadlo Nima, že hladinu veřejného mínění už rozvířil tím zatraceným vrtulníkem. Ten měl odpoledne opět přiletět do Devil's Gate a dopravit ho do města, kde se mu na psacím stole nahromadila naléhavá práce. Pro jistotu si ověřil, že vrtulník přiletí až po odjezdu autobusu s novináři.

Zatím s pocitem nechuti k takové práci a s pocitem úlevy, že už brzy skončí, odpovídal na otázky.

Ve dvě hodiny odpoledne poslední opozdilci v táboře Devil's Gate nastupovali do autobusu, který byl se spuštěným motorem připraven k odjezdu. Všichni už byli po obědě; zpáteční cesta do města potrvá čtyři hodiny. O padesát yardů dál stojící Teresa Van Burenová, která odjížděla také, Nimovi řekla: „Díky za všechno, co jsi udělal, i když ti leccos bylo proti mysli.“

„Tu a tam dostávám zaplacené za to, co bych raději nedělal. Bylo něčeho dosaženo? Myslíš...?“

Nim se odmlčel, aniž by věděl proč. Měl jen mrazivý pocit, že něco není v pořádku, něco, co sem nepatří. Přibližně stáli tam, kde se ráno cestou na snídani zastavil; počasí bylo nádherné - jasný sluneční svit se odrážel od nesčetných stromů a divoce rostoucích květů a lehký vánek promíchal vonný vzduch. Obě táborové ubytovny byly v dohledu, před jednou stál autobus, na balkóně druhé se opalovalo několik mužů mimo službu. Na opačné straně, kousek za domky zaměstnanců, si hrála

skupina dětí; před chvílí si Nim mezi nimi všiml rudovlasého Dannyho, s nímž ráno mluvil. Chlapec pouštěl draka, kterého zřejmě dostal k narozeninám. Ale ani chlapec, ani drak nebyli v dohledu. Nim se zadíval na těžký terénní nákladní vůz údržby GSP & L a na skupinku mužů v montérkách. Mezi nimi zahlédl vysokého, vousatého Wallyho Talbota juniora. S četou údržbářů se zřejmě domlouval o opravě dálkového vedení, o níž se zmínil. Na cestě do tábora se objevil malý, modrý dodávkový vůz nějakého obchodníka.

„Tess, jeďme už!“ volal kdosi netrpělivě z autobusu.

„Nime, co se děje?“ zeptala se zvědavě Van Burenová.

„Nejsem si jistý. Mám...“

Na mýtině tábora se ozval naléhavý výkřik plný úzkosti, přehlušující všechno ostatní.

„Danny! Danny! Nehýbej se! Zůstaň, kde jsi!“

Nim a Van Burenová se současně otočili za hlasem.

Pak další výkřik, blízký hysterii. „Danny! Slyšíš mě!“

„Tamhle.“ Van Burenová ukázala na chodník na vzdáleném konci tábora, částečně skrytý stromy. Po něm utíkal a křičel rudovlasý muž - technik Fred Wilkins.

„Danny! Udělej co říkám! Stůj! Nehýbej se!“

Děti si přestaly hrát. Vyděšeně se podívaly směrem, kterým se výkřiky nesly. Nim učinil totéž.

„Danny! Nechoď už ani o krok dál! Jdu pro tebe! Ani se nehýbej!“

„Ježíši Kriste!“ vydechl Nim.

Ted' to uviděl.

Vysoko nahoře, po jednom ze stožárů nesoucích nad táborem vysokonapěťové vedení vystupoval malý Danny Wilkins. Už byl v polovině stožáru, pevně se držel konstrukce a pomalu a vytrvale šplhal výš. Nad ním byl drak, zapletený na vrcholu stožáru ve vodičích dálkového vedení. Sluneční světlo odhalilo Nimovi to, co zahlédl tak rychle a krátce, že to sotva zaregistroval - odlesk tenké hliníkové tyče, kterou chlapec nesl, tyče s hákem na konci. Danny ji chtěl jistě použít k sundání draka. V jeho drobné tváři se zračila odhodlanost. Stále stoupal výš. Otcovy výkřiky buď neslyšel, nebo na ně nedbal.

Nim i ostatní se s pocitem bezmocnosti rozběhli ke stožáru, když malý chlapec tvrdošíjně vystupoval blíž k vysokonapěťovým vodičům. K pěti stům tisícům voltů.

Fred Wilkins, stále dost daleko, se se zoufalým výrazem ve tváři nutil k větší rychlosti.

Nim vykřikl. „Danny! Dráty jsou nebezpečné! Nehýbej se! Zůstaň kde jsi!“

Tentokráte se chlapec zastavil a podíval se dolů. Pak opět vzhlédl na draka a - i když pomaleji, pokračoval ve šplhání s hliníkovou tyčí v napřažené ruce před sebou. Od nejbližšího vodiče už byl jen několik stop.

Vzápětí Nim zahlédl další postavu blíže stožáru než ostatní, která se zapojila do akce. Wally Talbot. Dlouhými, země se skoro nedotýkajícími kroky Wally běžel jako sprintér na olympiádě.

Novináři a reportéři se drali z autobusu.

Stožár byl stejně jako všechny v okolí tábora obehnaný drátěným plotem. Jak se později zjistí, Danny ho překonal tak, že vylezl na strom, a pak z nízko rostoucí větve seskočil. Wally Talbot už doběhl k plotu a vyskočil. S nadlidským úsilím chňapl po vršku plotu a překulil se na druhou stranu. Po dopadu na zem bylo vidět, že si poranil ruku a krvácí. Ale už byl u stožáru a rychle šplhal nahoru.

Skupina reportérů a dalších přihlížejících stála napjatá a bez dechu. V té chvíli dorazili tři pracovníci Wallyho osádky pro údržbu dálkových vedení a po vyzkoušení několika klíčů otevřeli vrata v drátěném plotě. Vběhli do ohrady a začali také šplhat na stožár. Wally však už byl daleko před nimi a rychle zkracoval vzdálenost mezi sebou a malým rusovlasým klukem.

Fred Wilkins doběhl k úpatí stožáru; lapal po dechu a chvěl se. Náhle se pohnul, jako by chtěl také lézt nahoru, někdo mu v tom ale zabránil.

Všichni se dívali na dvě postavy těsně pod vrcholem - na Dannyho Wilkinse, jenom několik málo stop od vodičů dálkového vedení, a na Wallyho Talbota těsně za ním.

Pak se to stalo - tak rychle, že přihlížející se později nemohli shodnout na sledu událostí a nedokázali říci, co se přesně přihodilo.

Danny, sedící, jak se zdálo, jen několik palců od izolátoru oddělujícího stožár od vodiče dálkového vedení, najednou napřáhl hliníkovou tyč ve snaze zachytit draka. V tom okamžiku Wally Talbot chlapce sevřel zespodu a trochu ze strany, potáhl ho k sobě a přidržel. V následujícím okamžiku se oba spustili níž a chlapec se přitiskl k nosníku, když Wally uvolnil sevření. Současně, snad instinktivně ve snaze udržet nejistou rovnováhu, Wally uchopil kovovou tyč, když ji Danny pustil. Tyč se v oblouku zhoupla. V tom okamžiku vybuchla veliká koule praskajícího oranžového světla, tyč zmizela a Wallyho Talbota obklopila korona průhledného plamene. Potom stejně náhle plamen zmizel a Wallyho skleslé a nehybné tělo zůstalo viset přes nosník stožáru.

Jen zázrakem nikdo nespádl. O několik vteřin později se dva muži z čtyř Wallyho Talbota dostali k jeho tělu a začali ho snášet dolů. Třetí muž přitiskl Dannyho Wilkinse k nosníku a přidržel ho tam, zatímco druzí sestupovali. Chlapec zřejmě nebyl zraněn; jeho vzlykání bylo slyšet až dolů.

Odněkud z druhé strany tábora se začaly ozývat krátké, ostré zvuky sirény.

Kapitola 17

Pianista v baru z, Hello, Young Lovers!‘ přepreludoval na , Whatever Will Be, Will Be.

„Jestli takových starých šlágrů bude hrát víc, tak do toho piva začnu ronit slzy,“ vzdychl Harry London. „Ještě vodku, kamaráde?“

„K čertu, proč ne? Raději hned dvojitou.“ Nim, dosud také zaposlouchaný do hudby, si najednou uvědomil svá vlastní slova. Uvědomil si, že opile drmolí. Nebylo na tom nic divného, protože toho vypil příliš mnoho. Věděl to, bylo mu to však úplně jedno. Sáhl do kapsy, vytáhl klíče od vozu a po černé desce stolu je postrčil na druhou stranu. „Postarej se o ně. Dohlédni na to, abych si domů vzal taxi.“

London strčil klíče do kapsy. „Samozřejmě. Jestli chceš, můžeš zůstat přes noc u mne.“

„Ne, díky, Harry.“ Za chvíli se Nim rozhodl jít domů, protože cítil stoupající opilost. Neměl obavy přijít v takovém stavu - alespoň dnes večer ne. Leah a Benjy už budou spát a neuvidí ho. A Ruth mu to se svým vrozeným soucitem a pochopením zcela jistě odpustí.

„Kontroluj se, kontroluj se,“ řekl Nim. Chtěl si prověřit hlas, než promluví. Spokojen výsledkem, řekl Harrymu: „Víš, co si myslím? Myslím, že pro Wallyho by bylo lepší, kdyby byl mrtev.“

London si lokl piva, teprve pak odpověděl. „Možná, že se na to Wally nebude dívat stejně. Je fakt, že je hrozně popálený a přišel o ptáka. Jsou však přece... „

Nimův hlas zesílil: „Pro Krista Pána, Harry! Uvědomuješ si, co říkáš?“

„Jen klid,“ utišoval ho London. Hosté se na ně zadívali. Tiše dodal: „Jistě, uvědomuji.“

„Časem... „ Nim se naklonil přes stůl. Slova vážil tak opatrně jako kouzelník stavějící talíř na hranu. „Popáleniny se časem vyhojí. Na zasažených místech mu udělají plastické operace. Jenže nový penis nelze objednat ani podle Searsova katalogu.“

„To je pravda. To nelze popřít.“ London smutně potřásl hlavou. „Ten mizerný, praštěný harant!“

Pianista preludoval ‚Lara’s Theme‘ a Harry London si otřel slzu.

„Dvacet osm!“ řekl Nim. „Právě tolik mu je. Kriste Pane, dvacet osm! V tom věku má každý normální člověk před sebou celý život...“

„Nic mi nemusíš vysvětlovat,“ namítl stroze London. Dopil pivo a požádal číšníka o další. „Nime, uvědom si jednu věc. Každý chlap není takový neukojitelný samec jako ty. Kdybys ty ztratil to, co Wally, dovedl bych pochopit, že by to byl pro tebe konec všeho, alespoň podle tvého názoru.“ Pak se zvědavě zeptal: „Vedeš si o tom evidenci? Možná, že by ses mohl dostat do Guinnessovy knihy rekordů“

„Existuje belgický spisovatel,“ podotkl Nim, na okamžik odbočil od předešlých úvah, „George Simenon, který tvrdí, že to udělal s deseti tisíci různými ženami. Takového počtu jsem nedosáhl, ani jsem se mu nepřiblížil.“

„Nech čísla číslý. Podstatné je, že pro Wallyho ten jeho úd nebyl možná nikdy tak zatraceně důležitý jako tvůj pro tebe.“

Nim zavrtěl hlavou. „O tom pochybuji.“ Vzpomněl si na okamžiky, kdy Wallyho juniora s ženou Mary viděl spolu. Nimův vytríbený instinkt mu řekl, že si ti dva v sexu náramně dobře rozumějí. Smutně přemýšlel, jak to může ovlivnit jejich manželství.

Dostali pivo a dvojitou vodku. „Až se vrátíte“ navrhl Nim číšníkovi, „tak to přineste ještě jednou.“

Blížil se večer. Malý temný bar Ezyho Duzzita se sentimentálním pianistou, preludujícím ‚Moon River, byl nedaleko ústřední budovy GSP & L. Nim a Harry London sem zašli hned po skončení pracovní doby. Třetí den.

Uplynulé tři dny byly pro Nima nejhorším obdobím života, na jaké si pamatoval.

První den umrtvující ohromení po zasažení Wallyho Talbota juniora v Devil’s Gate elektrickým proudem trvalo pouze několik vteřin. Už během snášení Wallyho ze stožáru se v nacvičeném sledu rozběhly záchranné práce.

U každé velké energetické společnosti jsou popáleniny elektrickým proudem řídké, nevyhnutelně k nim však dochází - obvykle několikrát ročně. Důvodem bývá buď zanedbání nákladných a přísných bezpečnostních opatření, nebo se stane, z jedné tisíce možná nehoda, jako ta, k níž došlo tak náhle před zraky Nima a ostatních.

Bylo ironií, že Golden State Power vedla na veřejnosti působivou kampaň určenou rodičům a dětem, varující před nebezpečím pouštění draků v blízkosti nadzemních silnoproudých vedení. Společnost vydávala na toto téma tisíce dolarů za plakáty a časopisy s kreslenými seriály, které rozšiřovala ve školách i jiných organizacích.

I rusovlasý technik Fred Wilkins později s nesmírnou lítostí přiznal, že varovný program zná. Neznala ho však Wilkinsova žena, Dannyho matka. Se slzami v očích jen nesměle připustila, že o něm něco zaslechla, zapomněla ale kdy a kde, ale úplně na něj zapomněla, když ranní poštou došel drak - dárek k narozeninám od dědečka a babičky - a když ho Dannymu pomáhala sestavit. Pokud šlo o Dannyho šplhání na stožár, všichni, kdo ho znali, ho charakterizovali jako „nebojácného a odhodlaného chlapce“. Zahnutá hliníková tyč, kterou si nahoru vzal s sebou, byla harpuna, kterou si otec občas bral na lov ryb v moři; byla v kůlně mezi náradím, kde ji chlapec často vídal.

Nic z toho však nebylo známo, když táborovou sirénou vyburcovaná četa první pomoci spěchala Wallymu Talbotovi poskytnout ošetření. Byl v bezvědomí, na většině povrchu těla měl značné spáleniny a dýchání se zastavilo.

Skupinu první pomoci vedla kvalifikovaná zdravotní sestra z táborové ošetrovny. Ihned, současně s masáží srdečního svalu, začala s umělým dýcháním z úst do úst. Resuscitace pokračovala i během převozu Wallyho na ošetrovnu vybavenou jedním lůžkem. Tam - po radiofonických instrukcích lékaře z města - sestra přiložila k hrudi defibrilátor ve snaze obnovit normální srdeční činnost. Pokus byl úspěšný a spolu s ostatními zákroky Wallymu zachránil život.

Mezitím už z Devil's Gate letěl vrtulník - tentýž, který měl odvézt Nima -, který Wallyho v doprovodu sestry dopravil do nemocnice, kde mu mohlo být poskytnuto všestrannější ošetření.

Teprve následujícího dne lékaři sdělili podrobnosti o povaze Wallyho zranění spolu s ujištěním, že určitě přežije.

Druhého dne noviny napsaly o případu rozsáhlý článek, jehož účinek posílila přítomnost reportérů jako očitých svědků. Ranní Chronicle-West případu věnoval celou přední stránku s nadpisem:

MUŽ POPÁLENÝ ELEKTRICKÝM PROUDEM JE HRDINA.

Přestože odpoledne už bezprostřední dopad události ochabl, California Examiner věnoval polovinu třetí stránky článku Nancy Molineauxové s titulkem:

Sebeobětováním zachránil dítě. Examiner rovněž v rozsahu dvou sloupců uveřejnil fotografii Wallyho Talbota juniora a mladého Dannyho Wilkinse s obvazem na tváři, kterou si chlapec odřel, když pod vrcholem stožáru sklouzl na nosníku; bylo to jeho jediné zranění.

Televize a rozhlas zprávu o události vysílaly už předešlý večer, reportáže o ní však pokračovaly i následujícího dne.

Případ vzbudil všeobecnou lidskou pozornost po celém státě a v menší míře i ve státních orgánech.

Ošetřující chirurg brzy po obědě druhého dne uspořádal na chodbě nemocnice Mount Eden improvizovanou tiskovou konferenci. Nim, který nemocnici navštívil již dřív, se tam právě vrátil a v pozadí poslouchal.

„Stav pana Talbota je kritický, ale ustálený a je mimo bezprostřední nebezpečí,“ řekl mladý lékař, vypadající jako převtělený Robert Kennedy. „Má vážné popáleniny na více než dvacet pět procentech těla a utrpěl jistě další zranění.“

„Doktore, mohl byste se vyjádřit přesněji?“ požádal jeden z tuctu novinářů. „Jaká jsou ta další zranění?“

Chirurg krátce pohlédl na staršího muže vedle sebe, o němž Nim věděl, že je správcem nemocnice.

„Dámy a pánové,“ řekl správce, „Běžně podrobnější informace nesdělujeme s ohledem na jejich důvěrnost. V tomto zvláštním případě po konzultaci s rodinnými příslušníky jsme se však

rozhodli jednat s tiskem otevřeně a tím, upřímně řečeno, předejít dohadům. Proto dostanete odpověď i na poslední otázku. Ovšem dříve, než se tak stane, vás prosím, abyste s přihlédnutím k pacientovi a jeho rodině byli taktní ve všem, co napíšete a řeknete. Děkuji vám. Doktore, pokračujte, prosím.“

„Následky popálení vysokým napětím jsou vždy nepředvídatelné,“ pokračoval chirurg. „Když velké dávky elektrického proudu před vniknutím do země projdou vnitřními orgány, často následuje smrt. V případě pana Talbota se tak nestalo, takže z tohoto pohledu měl štěstí. Elektřina prošla po povrchu jeho těla, přes penis do kovového stožáru a odtud do země.“

Následovalo překvapivé zašumění a šokující ticho, které zřejmě nikdo neměl odvahu přerušit nabízející se otázkou. Nakonec se k tomu odhodlal starší reportér. „Doktore, a co stav jeho...?“

„Byl zničen. Spálen. Úplně. Teď však mě laskavě omluvte...“

Skupina nezvykle zamlklých novinářů se rozešla.

Nim zůstal. Představil se správci a ptal se na rodinu Wallyho juniora - na Ardythe a Mary. Od nešťastné události se s nimi neviděl, věděl ale, že se s nimi bude muset brzy setkat.

Dověděl se, že Ardythe je pod vlivem utišujících léků hospitalizována v nemocnici. „Zhroutila se,“ řekl správce. „Předpokládám, že o nedávném úmrtí jejího manžela víte.“

Nim přikývl.

„Mladá paní Talbotová je u manžela, ale v současné době jiným návštěvníkům návštěvy nepovolujeme.“

Správce počkal, až Nim načrtl sdělení pro Mary, že bude-li něco potřebovat, je jí k dispozici a že se zcela určitě příštího dne do nemocnice vrátí.

Té noci, stejně jako předešlé, se Nim neustále budil. Jako noční můra se mu v mysli znovu a znovu promítala scéna v Devil's Gate.

Třetího dne dopoledne viděl Mary, pak Ardythe.

S Mary se setkal před nemocničním pokojem, v němž byl Wally pod trvalou intenzivní péčí. „Wally je při vědomí,“ řekla, „ale nikoho nechce vidět. Zatím ještě ne.“ Wallyho manželka byla bledá a unavená, navenek se však přece jen projevovalo něco z jejího smyslu pro systematickou práci. „Ardythe vás chce vidět. Věděla, že přijdete.“

„Myslím, že slova tu nejsou k ničemu, Mary,“ podotkl jemně Nim. „Nícméně, je mi to líto.“

„Všem je nám to líto.“ Mary ho vedla ke dveřím vzdáleným několik yardů a otevřela je. „Je tu Nim, maminko.“ Jemu pak řekla: „Vrátím se k Wallymu. Nechám vás o samotě.“

„Pojď dál, Nime,“ vyzvala ho Ardythe. Oblečená odpočívala na posteli, podepřená polštáři. „Není to směšné - že i já jsem v nemocnici?“

V jejím hlase zaznívá hysterie, pomyslel si, a tváře má až příliš zrudlé, oči se nepřírozně lesknou. Vzpomněl si na slova správce o zhroucení a sedativech, zdálo se mu však, že teď není pod jejich vlivem.

„Rád bych věděl, co v takové chvíli říci...“ nerozhodně začal. Odmlčel se, aby ji políbil.

K jeho překvapení Ardythe ztuhla a odvrátila hlavu. Rty se jen neohrabaně dotkl její horkostí sálající tváře.

„Ne!“ protestovala. „Prosím... nelíbej mě.“

Uvažoval, jestli se jí nějak nedotkl, když se mu ale nepodařilo odhalit její náladu, přitáhl si židli a sedl si vedle postele.

Nastalé ticho za chvíli zpola nepřítomně přerušila slovy: „Tvrdí, že Wally bude žít. Včera jsme to ještě nevěděli, o to je dnešek pro nás lepší. Předpokládám, že víš, jak bude žít; chci říci, víš, co se mu stalo.“

„Ano,“ přiznal, „vím.“

„Nime, přemýšlel jsi o tom jako já? O tom, proč, následkem čeho se to stalo?“

„Ardythe, byl jsem tam. Viděl jsem...“

„Nemám na mysli tohle, jde mi o to proč?“

Nechápavě zavrtěl hlavou.

„Nime, od včerejška o tom neustále přemýšlím a došla jsem k přesvědčení, že to, co se zdá náhodným neštěstím, se asi stalo kvůli nám - tobě a mně.“

Stále nechápající Nim zaprotestoval. „Jsi rozrušená. Chápu, že to je pro tebe hrozný šok, obzvláště tak brzy po Walterovi.“

„To je ono.“ Ve tváři i hlase Ardythe zaznělo napětí. „Ty a já jsme zhřešili, tak brzy po Walterově smrti. Mám pocit, že jsem trestána tím, že Wally, Mary, děti, prostě všichni trpí kvůli mně.“

Okamžik ohromeně mlčel, pak prudce vybuchl, „Proboha, Ardythe, nemluv tak! Vždyť je to směšné!“

„Opravdu? Popřemýšlej o tom, až budeš sám, tak jak jsem to udělala já. Právě jsi řekl, proboha. Ty jsi přece Žid, Nime. Neučíte snad náboženství víře v boží hněv a trest?“

„I kdyby, neuznávám to.“

„Také jsem to neuznávala, teď však o tom přemýšlím,“ povzdechla smutně Ardythe.

„Podívej se,“ řekl a zoufale hledal slova, kterými by její úvahy vyvrátil, „Život někdy přináší jedné rodině utrpení - navenek se to jeví, jako by do ní střílel z obou hlavních - , zatímco jiné rodiny žijí šťastně. Není to ani logické, ani spravedlivé. Stává se to však. Mohl bych uvést další případy, ty je ale sama znáš.“

„Jak poznáme, jestli ty jiné příklady také nejsou trestem?“

„To nelze dokázat, protože celý život je rizikem s náhodami, čím se staneme, s chybami i smůlou, včetně smůly být na nepravém místě v nepravý čas. Ardythe, opravdu všechno je právě takto a je šílenstvím jakýmkoli způsobem obviňovat samu sebe z toho, co se stalo Wallymu.“

Nechápavě odpověděla: „Chci ti věřit, jenže nemohu. Nime, odejdi už. Dnes odpoledne mě odvezou domů.“

Vstal a řekl: „Brzy přijedu.“

Zavrtěla hlavou. „Nejsem si jistá, jestli bys měl jezdit, ale zatelefonuj mi.“

Už se skláněl, aby ji políbil na tvář, ale vzpomněl si na její přání a tiše odešel.

Nim byl hluboce znepokojen. Bylo zřejmé, že Ardythe potřebuje pomoc psychiatra. Kdyby to však sám navrhl Mary nebo komukoli jinému, musel by to zdůvodnit - a podrobně. Pochyboval, že by to byl schopen udělat, i když věřil v lékařskou mlčenlivost. Zatím by to ale nedokázal.

Smutek nad Wallym, Ardythe i vlastním dilema ho provázel celý týden. Nedokázal se ho zbavit.

A jako by ani to ještě nestačilo, v odpoledním California Examiner Nima přibili na pranýř.

Už dříve zvědavě uvažoval, jestli snad Nancy neupustí od úmyslu napsat o používání vrtulníku k jiným účelům, když ho viděla odvážet Wallyho z tábora Devil's Gate.

Neupustila.

Její nápadně orámovaný článek byl umístěn proti redakčnímu úvodníku.

Kapitáni a králové ... a pan Goldman z GSP & L

Přemýšleli jste někdy o tom, jaké by to bylo, mít soukromý vrtulník, který vás dopraví kamkoli chcete, zatímco budete pohodlně sedět a odpočívat?

Toto neobvyklé potěšení většina z vás nikdy nepozná.

Jenom ti, kteří patří do jistých tříd - prezident Spojených států, britská královská rodina, zemřelý Howard Hughes, příležitostně papež, a, ach ano, jistí favorizovaní vyšší úředníci vaší laskavě se tvářící veřejné energetické společnosti Golden State Power & Light. Na příklad - pan Nimrod Goldman.

Proč právě Goldman, mohli byste se ptát.

Nuže, zdá se, že pan Goldman, který je viceprezidentem GSP & L, je příliš důležitý, než aby jezdil autobusem, i když jeden —pronajatý společností Golden State Power — onoho dne jel jeho směrem a bylo v něm dost volných sedadel. Místo něho si však vybral vrtulník, který...

Bylo toho víc, spolu s fotografií vrtulníku GSP & L a nelichotivým Nimovým portrétem, který, jak tušil, slečna Molineauxová vybrala z redakčních pořadačů.

Obzvláště pomlouvačný byl následující odstavec:

Spotřebitelé elektřiny a plynu, sklíčení vysokými účty energetické společnosti, kterým bylo sděleno, že sazby se budou muset opět brzy zvýšit, by rádi věděli, jak GSP & L, na oko si říkající veřejná energetická společnost, utrácí své peníze. Kdyby možná vyšší úředníci jako Nimrod

Goldman byli ochotní — jako my ostatní — cestovat méně okázalým způsobem, mohly by podobné úspory spolu s jinými zpomalit trvalé zvyšování sazeb.

Odpoledne pokročilo, když Nim složil noviny, zaškrtl tento odstavec a předal je sekretářce J. Erica Humphreye. „Řekněte předsedovi, že podle mého soudu by se mu to tak jako tak dostalo do rukou, tak proč by ten článek nemohl dostat ode mne.“

O několik minut později ráznými kroky vešel do Nimovy kanceláře Humphrey a praštil novinami. Nim ho ještě nikdy neviděl tak rozzlobeného, i hlas měl nezvykle zvýšený. „Proboha, to tě nenapadlo, že nás dostaneš do takové šlamastiky? Ty nevíš, že výbor veřejných energetických společností zvažuje naši žádost o zvýšení sazeb a že rozhodnutí má vydat během několika málo dnů? Pokřik veřejnosti, který podobný článek vyvolá, by mohl výbor přinutit, aby se na nás vykašlal.“

Nim potlačil vlastní podráždění. „Samozřejmě, že to vím.“ Ukázal na noviny. „Vzrušuje mě to stejné jako tebe. Ta zatracená reportérka vytasila skalpovací nůž. Kdyby si na mušku nevzala vrtulník, našla by si něco jiného.“

„To není tak zcela jisté; kdyby nic nenašla, tak by si na mušku nic nevzala. Ale nerozvážným použitím vrtulníku jsi jí vhodnou příležitost naservíroval přímo do klína.“

V okamžiku, kdy mu Nim chtěl odseknout, se raději odmlčel. Usoudil, že nechat se nespravedlivě obviňovat může být považováno za pracovní náplň náměstka. Neuplynuly totiž ještě ani dva týdny, kdy na neformální poradě předseda spolupracovníkům řekl: „Jestli použitím vrtulníku společnosti ušetříte půl dne cestování a práci uděláte rychleji a lépe, použijte ho, protože to je, konec konců, levnější. Jsem si vědom, že tyto dopravní prostředky potřebujeme k hlídkování podél dálkových vedení a pro nenadálé případy, ovšem, není-li jejich nasazení nikde nutné, pak je jejich provoz jen nepatrně nákladnější, než když stojí nevyužité na zemi.“

Eric Humphrey pravděpodobně zapomněl, že Nima požádal, aby se nejen zúčastnil dvoudenního zájezdu novinářů, ale aby ho také zastupoval na důležité schůzi obchodní komory, která se konala odpoledne prvního dne cesty zástupců tisku. Bez použití vrtulníku by se Nim nemohl zúčastnit obou akcí. Humphrey byl spravedlivý člověk a nejspíš si na to vzpomene později. Ale i kdyby si nevzpomněl, uvažoval Nim, ono zase na tom tak moc nezáleží.

Následkem událostí uplynulých tří dnů se Nim cítil vyčerpaný a upadl do melancholické nálady. A tak když Harry London, který věděl něco - i když ne všechno - o původu Nimovy deprese, k němu zaskočil s návrhem zajít po práci na skleničku, Nim okamžitě souhlasil.

Už na něj dolehl účinek alkoholu, a přestože se necítil ani trochu šťastnější, rostoucí otupělost mu dělala dobře. V koutku ještě jasně myslícího mozku sebou pohrdal za to co dělá a považoval to za slabost. Uvědomil si ale, že se nestává často, aby pil příliš mnoho - ani si nemohl vzpomenout, kdy to bylo naposled. Možná, že když si jednou za čas člověk řekne k čertu se vším, může to mít léčebné účinky.

„Harry, dovol, abych se tě něco zeptal,“ důvěrně naléhal Nim. „Jsi zbožný člověk? Věříš v Boha?“

London se hluboce napil, pak kapesníkem otřel ze rtů pivní pěnu. „Ne - to k první otázce. A pokud jde o druhou, vyjádřím to takto: nikdy jsem se moc nezabýval možností nevěřit.“

„Co si myslíš o osobní vině? Tíží tě hodně?“ Nim si vybavil Ardythe, která řekla „Neučí tě snad tvé náboženství víře v boží hněv a trest?“ Odpoledne tu otázku pustil z hlavy, od té doby mu však několikrát znepokojivě vytanula na mysli.

„Myslím, že každý je něčím vinen.“ Zdálo se, že London má chuť tím konstatováním skončit, pak ale změnil názor a dodal: „Někdy myslím na dva chlapce v Koreji, byli to mí blízcí kámoši. Byli jsme na průzkumu blízko řeky Yalu. Byli poněkud vpředu před námi ostatními. Pak jsme se octli v nepřátelské palbě. Oba hoši se bez naší pomoci nemohli dostat zpátky. Byl jsem velícím seržantem a měl jsem ostatní vést tak, abychom měli naději je dosáhnout. Zatímco jsem se chvěl a rozhodoval co dělat, šikmoocí je objevili; granát je oba roztrhal na malé kousky. To je vina, která mě tíží; ta a ještě některé jiné.“

Znovu se napil, pak řekl: „Kamaráde, víš vůbec co děláš? Vždyť nás oba přivedeš... jak se to říká?“

„K uplakané sebelítosti,“ upřesnil Nim už zápasící s výslovností.

„Tys na to kápl... uplakaná sebelítost.“ London velebně přikývl, když pianista začal hrát ‚As Time Goes By‘.

ČÁST DRUHÁ

Kapitola 1

Davey Birdsong se během prohlížení impozantního sídla Sequoia Clubu drze zeptal: „Kde je soukromá sauna pro předsedkyni? A pak bych se ještě rád podíval na záchodové sedátko z ryzího zlata.“

„Nemáme ani jedno ani druhé,“ poněkud upjatě namítla Laura Bo Carmichaelová. Necítila se dobře s tím vousatým, obtloustlým, žertujícím Birdsongem, stále vystavujícím na odiv poněkud hrubé mravy odlehlých osad rodné Austrálie, přestože už byl dlouhá léta naturalizovaným Američanem. Laura Bo, která se na veřejných schůzích už několikrát s Birdsongem setkala, ho považovala za prototyp veselého australského tuláka, o jakém se zpívá v písni ‚Waltzing Matilda‘.

Bylo to samozřejmě směšné a byla si toho dobře vědoma. Přestože navenek se Davey Birdsong snažil projevovat nevzdělaně a úměrně tomu se i oblékal - dnes měl na sobě odřené, záplatované džíny a v botách měl místo tkaniček provázky -, předsedkyně Sequoia Clubu věděla, že má slušné vzdělání, je graduovaným sociologem a že dokonce jako profesor na poloviční úvazek přednáší na Kalifornské universitě v Berkeley. Dal dohromady koalici spotřebitelů, církevních skupin a doleva zaměřených organizací, která se nazvala m & sl - neboli ‚moc a světlo lidem‘. (Použití malých písmen ve zkratce mělo podle Birdsongových slov zdůraznit, že nejde o organizaci kapitalistů). Cílem m & sl byl boj na všech frontách proti bohaté GSP & L. Při různých příležitostech se m & sl stavěla proti zvyšování sazeb za elektřinu a plyn, bojovala proti výstavbě jaderné elektrárny, protestovala proti práci oddělení pro styk s veřejností u GSP & L - proti ‚nemilosrdné propagandě nedobrovolně financované spotřebiteli‘, jak to Birdsong a jeho přátelé nazývali -, a naléhala na to, aby byl přijat zákon o převzetí energetické společnosti městskými správami. V současné době Birdsongovo hnutí usilovalo o spojení sil s renomovaným Sequoia Clubem proti posledním expanzionistickým plánům GSP & L. Nejvyšší představitelé klubu měli tento návrh posoudit na zasedání, které mělo právě začít.

„Zírám, děvenko Lauro,“ poznamenal Birdsong, rozhlížeje se po velkolepé, dřevem vykládané konferenční místnosti. „Předpokládám, že je opravdu povznášející pracovat v tak nóbl prostředí. Měla byste vidět moji díru. Ve srovnání s tím, co máte tady, vypadá jako nejhorší pelech nějakého vagabunda.“

„Správní budovu jsme před mnoha lety získali jako část odkazu. Podmínkou bylo, že budovu využijeme jako pracoviště klubu, jinak bychom nedostali značný důchod, který k ní patřil.“ V některých okamžicích - a toto byl jeden z nich - majestátní sídlo Cable Hill, v němž bylo sídlo Sequoia Clubu, přivádělo Lauru Bo Carmichaelovou poněkud do rozpaků. Kdysi to byl milionářský dům, který i teď okázale dokazoval bohatství majitele. Osobně by dala přednost prostému sídlu. Změna by však byla finančním šílenstvím. „Byla bych ráda, kdybyste mi neříkal ‚děvenko Lauro‘,“ dodala.

„Poznamenám si to.“ Birdsong s úšklebkem vytáhl zápisník, kuličkové pero a něco psal.

Odložil zápisník, zadíval se na štíhlou a upravenou paní Carmichaelovou a přemítavě podotkl: „Takže odkaz zemřelých mecenášů. To jsem si mohl myslet. A velcí žijící mecenáši udržují Sequoia Club v přepychu.“

„Přepych je něco relativního.“ Laura Bo Carmichaelová by byla ráda, kdyby už přišli její tři spolupracovníci, kteří se měli schůzky zúčastnit. „Pravdou je, že naše organizace má štěstí na štědré příznivce po celém státě, máme však značné výlohy.“

Mohutný, vousatý muž se s uspokojením nepatrně usmál. „Ne ale takové, abyste z toho koláče nemohli něco -jako laskavost - utrousit jiným organizacím, které mají stejný program a které to potřebují.“

„To se uvidí. Nemyslete si ale,“ zdůraznila pevně paní Carmichaelová, „že jsme tak naivní a necháme vás předvádět se tady v roli chudého příbuzného, aniž bychom o vás něco věděli.“ Nahlédla do poznámek, které chtěla použít až později. „Víme například, že vaše m & sl má asi dvacet pět tisíc členů, od nichž agitátoři vybírají tři dolary ročně, což je dohromady \$75 000. Z této částky si kromě nezjištěných výloh sám sobě vyplácíte \$20 000 jako roční plat.“

„Člověk se musí starat o živobytí.“

„O pozoruhodně dobré živobytí, řekla bych,“ pokračovala Laura Bo a četla v poznámkách. „K tomu musíme připočítat příjmy za vyučování na univerzitě, další stálý plat od organizace pro výcvik aktivistů a honoráře za články, které píšete. To všechno vám jako členu protestního hnutí ročně vynáší asi \$60 000.“

Daveyho Birdsonga, jehož úsměv se během poslouchání ještě rozšířil, to ani trochu nepřivedlo do rozpaků. „Zatraceně parádní výkon v pátrání,“ poznamenal.

Ted' bylo na předsedkyni Sequoia Clubu, aby se usmála. „Máme opravdu vynikající informační oddělení.“ Sklapla zápisník a odložila ho. „Žádnou z uvedených skutečností samozřejmě na veřejnosti nepoužijeme. Slouží pouze k tomu, abyste si uvědomil, že víme, jak dobře se vede profesionálním členům protestních hnutí. Vzájemná informovanost uspoří čas, až se dostaneme k projednávání hlavního tématu našeho setkání.“

Dveře se tiše otevřely a do jednací místnosti vstoupil starší muž s ocelově šedými vlasy a brýlemi bez obrouček.

„Pane Birdsongu, myslím, že znáte našeho tajemníka pana Pritchetta,“ řekla Laura Bo.

Davey Birdsong natáhl mohutnou, masitou ruku. „Jednou nebo dvakrát jsme se setkali na bitevním poli. Ahoj, Pritchty!“

Birdsong mu mocně potřásl rukou, nově příchozí se vzápětí ohradil: „Veřejná projednávání o životním prostředí jsem nikdy nepovažoval za bitevní pole, i když se domnívám, že někdy za ně mohou být považována.“

„Proklatě správně, Pritchty! Jdu-li do bitvy, obzvláště proti nepříteli lidu Golden State Power, bez přerušení pálím ze všech těžkých zbraní. Tvrději a tvrději, to je jediný správný recept. Tím ovšem nechci říci, že pro váš kultivovaný způsob opozice tu není místo. Určitě je! - vy vnášíte do boje vybrané vystupování vysoké společenské třídy. Ale já jsem ten, kdo dává podnět k titulům v novinách a dostává se do televizních zpráv. Mimochodem, děti, viděli jste mě v televizi s tím chujem Goldmanem z GSP & L?“

„V The Good Evening Show“ potvrdil tajemník. „Ano, viděl. Myslím, že jste byl báječný, jenže objektivně vzato - Goldman chytře odrážel vaše urážlivé poznámky.“ Pritchett si sundal brýle, aby je očistil. „Je možné, jak říkáte, že váš způsob opozice vůči GSP & L je opravdu vhodný. A nelze vyloučit, že snad dokonce jeden druhého potřebujeme.“

„Bravo, Pritchty!“

„Jmenuji se správně Pritchett. Nebo, jestli vám to snad lépe vyhovuje, můžete mi říkat Roderick.“

„Zapíšu si to, Rody, starý brachu.“ Birdsong se na plné kolo usmál na Lauru, pak se věnoval zápisníku.

Během hovoru vstoupili další dva lidé. Laura Bo Carmichaelová představila Irwina Saunderse a paní Priscillu Quinnovou jako zbývající členy výkonného výboru Sequoia Clubu. Saunders byl plešatější právník s hlubokým, drsným hlasem, který při rozvodových řízeních u soudu zastupoval velmi proslulé osobnosti. Jeho jméno se často objevovalo v novinách, rozhlase i televizi. Paní Quinnová, módně oblečená a navzdory blížící se padesátce stále přitažlivá manželka bohatého bankéře, byla známá nadšením pro občanské záležitosti, ale i úzkostlivostí při navazování přátelských vztahů s jinými bohatými nebo významnými lidmi. Nabídnutou ruku Daveyho Birdsonga přijala váhavě, s pohledem plným zvědavosti i odporu.

„Myslím, že bychom se mohli všichni posadit a dát se do práce,“ navrhla předsedkyně.

Všech pět přítomných se posadilo k jednomu konci dlouhého mahagonového stolu s Laurou B o v čele.

„Všichni jsme znepokojeni posledními zveřejněnými plány Golden State Power & Light, které by podle názoru Sequoia Clubu narušily životní prostředí. Na připravovaných veřejných projednáváních budeme proti nim energicky vystupovat,“ řekla.

Birdsong silně udeřil do stolu. „Já k tomu dodávám: třikrát sláva Sequoia partě!“

Irwin Saunders se zatvářil pobaveně. Paní Quinnová zvedla obočí.

„V této souvislosti pan Birdsong navrhl spolupráci naší a jeho organizace. Žádám ho, aby přednesl svůj návrh.“

Pozornost přítomných se obrátila k Daveymu Birdsongovi. Ten se na každého ze čtyř zbývajících členů na okamžik upřeně zadíval, pak spustil.

„Jediným správným způsobem opozice, o kterou nám všem jde, je válka - proti nepříteli GSP & L. Pohlížet na situaci jinak by znamenalo porážku. A proto stejně jako ve válce musíme připravovat útok na více frontách.“

Birdsong náhle přestal s klaunským chováním i rozjařenou mluvou. „Abychom v této válce postoupili o kus dopředu a sváděli bitvu o přesně vymezené sporné otázky, musíme k zasažení GSP & L ze zálohy využít každé vhodné příležitosti.“

„To snad ne,“ přerušila ho paní Quinnová. „Chci věřit, že to, co nám doporučujete, míníte jako podobenství, protože osobně takové žvásty o válce shledávám nechutnými. Ostatně ...“

Právník Saunders se natáhl a dotkl se její paže. „Priscillo, nechme ho domluvit.“

Pokřčila rameny. „Tak dobře.“

„Paní Quinnová,“ ušklíbl se Birdsong, „řešení problémů bývá často předem ztracené pro přílišnou slabost a neochotu vzít na vědomí tvrdou skutečnost.“

Saunders přikývl. „Správná úvaha.“

„Přejděme k podrobnostem,“ naléhal tajemník Pritchett. „Pane Birdsongu, zmínil jste se o ‚několika frontách‘. Jakých přesně?“

„Správně!“ Birdsong se vrátil k serióznímu tónu. „Jedna, dvě, tři fronty - veřejná projednávání Tunipahu, údolí Fincastle a Devil's Gate, podle oznámeného plánu. A vy, lidičky, budete na všech bojovat stejně jako moje statečná m & sl.“

„Zajímalo by nás, na jakých skutečnostech založíte svou opozici,“ ozvala se Laura Bo.

„Tím si ještě nejsem jistý, nemějte však obavy, do té doby něco vymyslíme.“

Paní Quinnová se zdála být šokována. Irwin Saunders se rozesmál.

„Pak tu máme projednávání sazeb - ta budou frontou číslo čtyři. M & sl bude nelítostně bojovat proti každému návrhu energetické společnosti na zvýšení sazeb, stejně jako tomu bylo posledně. A měli jsme úspěch, smím-li dodat.“

„Jaký úspěch?“ nechápal Roderick Pritchett. „Pokud vím, nebylo vydáno žádné rozhodnutí.“

„Máte pravdu, nebylo,“ připustil Birdsong se sebevědomě vychytralým úsměvem. „Mám však přátele ve Výboru veřejných energetických společností a vím, že během dvou nebo tří dnů vyjde zpráva, která zasáhne GSP & L jako kopanec do rozkroku.“

„Energetická společnost už o tom ví?“ vyzvídá Pritchett.

„Pochybuji.“

„Pojďme dál,“ navrhla Laura Bo Carmichaelová.

„Pátou frontou,“ řekl Birdsong, „strašně důležitou, bude výroční valná hromada Golden State Power & Light, která se bude konat za dva a půl týdne. Na valnou hromadu jsem připravil nějaké plány, ovšem byl bych rád, kdybyste se na ně raději moc nevyptávali.“

„Chcete tím říci,“ upřesňoval Saunders, „že bude lépe, když o nich nebudeme vědět.“

„Přesně tak, advokáte.“

„V čem tedy spočívá spolupráce, o které se tady tolik mluví?“ zeptala se Laura Bo.

Birdsong se šklebil, když sugestivně mnul palcem o dva prsty. „V tomto druhu spolupráce - v penězích.“

„Myslel jsem si, že právě o ně půjde,“ zvolal Pritchett.

„Ještě něco k naší spolupráci,“ řekl Birdsong skupině Sequoia Clubu. „Bylo by lepší, kdyby se o ní veřejnost vůbec nedověděla. Naše součinnost by měla být důvěrná, entre nous“

„Pak tedy, jaký prospěch z toho bude mít Sequoia Club?“ dorážela paní Quinnová.

„Odpovím na to,“ nabídl se Irwin Saunders. „Priscillo, fakt je, že všechno, co uškodí GSP & L v kterékoli oblasti jejího působení, s největší pravděpodobností oslabí její pozici a úspěchy v dalších oblastech.“ Saunders se usmál. „Je známo, že tuto taktiku užívají právníci.“

„K čemu potřebujete peníze?“ zeptal se Pritchett. „A o jakou sumu jde?“

„Potřebujeme je k financování veškerých příprav a lidí nutných k tomu, aby naše společná opozice - zjevná i skrytá - byla účinná. To m & sl nemůže sama zajistit.“ Birdsong se obrátil na předsedkyni. „Jak jste podotkla, máme vlastní prostředky, jenže přece jen ne dostatečné pro plán takového formátu.“ Pak se zahleděl na ostatní. „Částka, kterou navrhuji jako příspěvek Sequoia Clubu, činí padesát tisíc dolarů ve dvou splátkách.“

Tajemník si sundal brýle a zkoumal čistotu skel. „Vy tedy opravdu nejste žádný troškař.“

„Ne, a vy byste také neměli být, když vezmete v úvahu, co je v sázce

- ve vašem případě bude v sázce pravděpodobně hluboký zásah do životního prostředí.“

„Na tom všem mne znepokojují jisté známky neférového boje a to se mi nezamlouvá,“ poznamenala paní Quinnová.

Laura Bo Carmichaellová přikývla. „Mám přesně stejný pocit.“

Byl to opět právník Saunders, který se postavil na Birdsongovu stranu.

„K některým skutečnostem, které život přináší, je nutno se postavit čelem,“ řekl svým spolupracovníkům. „V oponentuře posledních projektů Golden State Power - Tunipah, Fincastle a Devil's Gate - Sequoia Club předloží jasně koncipované argumenty. Vezmeme-li však v úvahu charakter nynější doby a nemístné požadavky na neustálé zvyšování produkce energie, není zcela jisté, že zvítězí rozum a logika. Co jiného můžeme dělat? Myslím, že potřebujeme nějaký další prvek

- spojence agresivnějšího, okázalejšího, kterému jde mnohem víc o získání pozornosti občanů. Veřejné mínění pak na oplátku ovlivní samozvané strážce zákona, kterými jsou politici zbavení před časem úřadu. Podle mého názoru pan Birdsong a jeho skupina, nevím jak ji nazývá...

„Moc & světlo lidem,“ doplnil Birdsong.

Saunders mávl rukou, jako by tento detail nebyl důležitý. „Jak před, tak v průběhu veřejných projednávání nám dodá prvek, který my postrádáme.“

„V televizi i v tisku mé mají rádi,“ chlubil se Birdsong. „Nabízím jim okázalé podklady, kterými mohou okořenit a oživit své zprávy. Proto všechno, co řeknu, se dostane do tisku i do vysílání.“

„To je pravda,“ potvrdil tajemník. „Sdělovací prostředky dokonce použily některá jeho pohoršující prohlášení v době, kdy odmítly komentáře Sequoia Clubu i GSP & L.“

„Mám tomu rozumět tak, že s předloženým požadavkem souhlasíte?“ zeptala se předsedkyně.

„Ano, souhlasím,“ ujistil ji Pritchett. „Rád bych ale od pana Birdsonga dostal ujištění, že ať jeho skupina udělá cokoli, nebude podporovat žádné násilí, ani nebude používat výhrůžek.“

Stůl v konferenční místnosti se otřásl, když na něj dopadla Birdsongova ruka. „Máte mé slovo! Moje skupina zavrhuje násilí jakéhokoli druhu. V tom smyslu jsme vydali prohlášení.“

„To rád slyším,“ opáčil Pritchett. „Sequoia Club sdílí tentýž názor. Mimochodem, předpokládám, že jste všichni v dnešním Chronicle-West četli o dalších explozích v GSP & L.“

Ostatní souhlasně přikývli. Zpráva popisovala zkázu v garáži nákladních vozů GSP & L, kde byly víc než dvě desítky vozidel během noci poškozeny nebo zničeny požárem vzniklým výbuchem nálože. Několik dní předtím vybuchla bomba v rozvodně, škody však byly malé. V obou případech se k odpovědnosti přihlásila podzemní organizace Přátelé svobody.

„Jsou ještě nějaké dotazy na pana Birdsonga?“ otázala se Laura Bo Carmichaellová.

Bylo jich několik. Soustředily se na taktiku boje proti GSP & L -,na neustálé znepokojování na široké frontě pomocí veřejných informačních prostředků, jak to vystihl Birdsong - a na účel, k němuž bude použito peněz Sequoia Clubu.

V jednom okamžiku Roderick Pritchett zauvažoval nahlas: „Nejsem si jistý, jestli by bylo žádoucí trvat na podrobném vyúčtování, je však přirozené, že budeme požadovat důkazy o tom, že naše peníze byly vydány účelně.“

„Pro vás budou důkazem výsledky,“ odpověděl Birdsong.

Bylo zřejmé, že jisté skutečnosti budou spočívat jen na důvěře.

Nakonec Laura Bo Carmichaellová řekla: „Pane Birdsongu, můžete nás nechat o samotě, abychom mohli prodiskutovat váš návrh? Každopádně vám brzy dáme vědět.“

Davey Birdsong s rozzářeným výrazem vztyčil své mohutné tělo nad ostatní. „Tak, sympatáci, bylo mi poctou a potěšením. Zatím - na shledanou!“ Když vyšel, bylo zřejmé, že se už zase vžil do role určené pro veřejnost -jako by si převlékl kostým.

Sotva se za Birdsongem zavřely dveře konferenční místnosti, paní Quinnová se jako první ozvala rozhodným hlasem: „Vůbec se mi to nelíbí. Cítím k tomu člověku odpor a všechny smysly mi brání mu důvěřovat. Jsem bezvýhradně proti jakémukoli spojení s jeho organizací.“

„Mrzí mě, že to říkáte,“ litoval Irwin Saunders, „protože já věřím, že jeho diverzní taktika je přesně to, co potřebujeme k maření plánů GSP & L, a to je přece nejdůležitější.“

„Paní Quinnová, musím říci, že souhlasím s Irwinovým názorem,“ poznamenal Pritchett.

Priscilla Quinnová rozhodně zavrtěla hlavou. „Nic, co kdokoli z vás řekne, mě nepřinutí změnit názor.“

„Priscillo, jste až pedantsky korektní.“

„To je možná pravda.“ Tvář paní Quinnové zrudla. „Mám však* své zásady, něco, co tomu odpornému člověku chybí.“

„Jen žádné rozpory mezi námi,“ napomenula je ostře Laura Bo.

„Smím všem připomenout,“ pronesl vlídně Pritchett, „že náš výbor má právo odhlasovat závazné rozhodnutí a poté vyplatit projednanou částku?“

„Madam předsedkyně,“ hodnotil Saunders, „když to tak počítám, jsou dva hlasy pro, jeden proti, takže rozhodující hlas patří vám.“

„Ano,“ uznala Laura Bo, „uvědomuji si to a přiznávám, že jsem se dosud nerozhodla.“

„V tom případě mi dovoluňte předložit několik důvodů, proč si myslím, že byste se měla přiklonit k mému a Roderickovu názoru,“ řekl Saunders.

„Až skončíte, budu obhajovat opačný názor,“ podotkla Priscilla Quinnová.

V následujících dvaceti minutách se rozhovor klonil chvíli k tomu, chvíli k onomu názoru.

Laura Bo Carmichaelová naslouchala, tu a tam se přidala do diskuse a usilovně zvažovala, kterému názoru by měla dát hlas. Kdyby byla proti spolupráci s Birdsongem, skončilo by hlasování nerozhodně, což by znamenalo totéž jako jednoznačné odmítnutí. V opačném případě by byl výsledek tři ku jednomu hlasu ve prospěch Birdsongova návrhu.

Spíše se přikláněla k odmítnutí. I když uznávala přednost Saundersova a Pritchettova pragmatismu, instinktivně souhlasila s názorem Priscilly Quinnové na Daveyho Birdsonga. Potíž byla v tom, že se nechtěla stát spojencem nepochybně snobské Priscilly Quinnové, kterou společenské rubriky prezentovaly jako neochvějného sociálního lidumila. Provádala se do staré, bohaté kalifornské rodiny, a tím se stala představitelkou mnohého, co se Lauře Bo protivilo.

Uvědomovala si však ještě něco jiného: kdyby se postavila na stranu Priscilly proti dvěma ostatním, dalo by se to také jednoznačně vykládat jako boj žen proti mužům. Při tom vůbec nezáleželo na tom, že na něco takového Laura Bo vůbec nepomyslela, protože jakoukoli spornou otázku vždy posuzovala bez ohledu na pohlaví. V tomto případě by však její postoj zapůsobil dojmem zaujatosti. Živě si představila, co by si pomyslel mužský šovinista Irwin Saunders - ty zatracené ženské drží spolu - i kdyby nahlas neřekl nic. Saunders nepodporoval Lauru Bo, když kandidovala na funkci předsedkyně Sequoia Clubu: podporoval mužského uchazeče. Teď, jako první žena v nejvyšší funkci klubu, chtěla Laura Bo ukázat, že je schopná tuto funkci zastávat stejně dobře a nestranně, jako kterýkoli muž, a snad i lépe.

Ale přece jen... stále se nemohla zbavit pocitu, že spolupráce s Birdsongem dopadne špatně.

„Stále to nikam nevede,“ nadhodil Saunders. „Navrhuji, abychom přistoupili k definitivnímu hlasování.“

„Můj hlas zůstává ‚ne‘,“ prohlásila Priscilla Quinnová.

„Rozhodně - ‚ano‘,“ zabručel Saunders.

„Odpusťte, paní Quinnová,“ řekl Pritchett, „hlasuji také ‚ano‘!“

Oči všech se upřely na Lauru Bo. Váhala, ještě jednou posuzovala důsledky svého postoje a vlastní chyby. Pak pevně řekla: „Hlasuji ‚ano‘.“

„Tím je vše dáno!“ zaradoval se Irwin Saunders a mnul si ruce. „Priscillo, přece se nenecháte jen tak přehlasovat. Přidejte se k nám a bude to jednomyslné.“

Paní Quiniová se sevřenými rty zavržela hlavou. „Myslím si, že všichni budete svého rozhodnutí litovat. Chci, aby můj nesouhlas byl zaprotokolován.“

Kapitola 2

Jednání výboru Sequoia Clubu pokračovalo bez Daveyho Birdsonga, který s veselým popěvkem na rtech odešel ze správní budovy klubu. Neměl nejmenší pochybnosti o tom, jak jednání dopadne. Bylo mu jasné, že ta bába Quinnová stojí proti němu; stejně tak si byl jistý, že ostatní tři se budou - z osobních důvodů - na věc dívat jeho pohledem. Padesát tisíc dolarů má v kapse.

Vyjel s ošuntělým Chevroletem z nedalekého parkoviště, projel středem města a několik mil pokračoval k jihovýchodu. Zastavil v zapadlé ulici, v níž ještě nikdy nebyl, kde však mohl na několik hodin nechat auto, aniž by vzbudilo pozornost. Birdsong zamkl vůz, zapamatoval si název ulice a kolem několika domovních bloků přešel ke třídě s větším provozem, po níž, jak si všiml en route, vedlo několik autobusových linek. Nasedl do prvního autobusu jedoucího na západ.

Cestou od auta si nasadil klobouk, který nikdy nenosil a vzal si brýle s rohovinovými obroučkami, které nepotřeboval. Tyto dvě drobnosti ho překvapivě změnily. Nikdo z těch, kdo ho vídali v televizi nebo při jiných příležitostech, by ho teď zcela určitě nepoznal.

Po deseti minutách Birdsong vystoupil, přivolal kolemjedoucí taxi a řidiči přikázal zamířit na sever. Několikrát se podíval zadním okénkem a sledoval za nimi jedoucí vozy. Výsledek ho uspokojil, a tak požádal taxikáře, aby zastavil a vyrovnal se s ním. O několik minut později nastoupil do dalšího autobusu, tentokrát jedoucího na východ. Jeho cesta od zaparkovaného auta nyní tvořila přibližně tvar čtverce.

Když Birdsong vystoupil z druhého autobusu, prohlédl si ostatní vystupující. Poté vykročil svižným krokem, několikrát zahrnul za roh, když se předem vždy podíval dozadu. Po pěti minutách chůze se zastavil u malého řadového domku a po půl tuctu schodů vystoupil ke vchodovým dveřím. Zazvonil a postavil se tak, aby ho bylo vidět malým kukátkem z opačné strany dveří. Dveře se otevřely skoro okamžitě a Birdsong vstoupil.

V malé, tmavé chodbě tajného sídla Přátel svobody se Georgos Archambault zeptal: „Byl jsi cestou sem opatrný?“

„Samozřejmě, že jsem byl opatrný,“ zavrčel Birdsong. „Jako vždycky.“ Pak obviňujícím tónem dodal: „Tu práci na rozvodně jsi zrušoval.“

„Nastaly jisté okolnosti,“ bránil se Georgos. „Pojďme dolů.“ Pak po betonových schodech sestoupil do suterénní dílny, plné porůznu poházených výbušnin a potřebného příslušenství.

Na amatérsky zhotoveném gauči u stěny ležela dívka. Bylo jí asi dvacet. Její malá, oválná tvář, která za jiných okolností mohla být hezká, byla voskově bledá. Po špinavém polštáři splývaly tuhé světlé vlasy, volající po hřebenu. Pravou ruku měla silně zavinutou, na obvaze byly hnědé skvrny v místech, kde krev prosákla a uschla.

„Co tady dělá ona?“ vybuchl Birdsong.

„Právě to jsem měl v úmyslu ti vysvětlit,“ řekl Georgos. „Když mi pomáhala na té rozvodně, jedna rozbuška explodovala. Utrhlo jí to dva prsty a krvácela jako prase. Byla tma; nebyl jsem si jistý, jestli nás někdo neslyšel. Práci jsem dokončil ve velkém spěchu.“

„Bombu jsi dal na nesprávné a bezvýznamné místo,“ láteřil Birdsong. „Stejnou škodu by udělala obyčejná prskavka.“

Georgos zrudl. Než se však zmohl na odpověď, ozvala se dívka: „Měla bych jít do nemocnice.“

„To není možné, nikam nepůjdeš.“ Birdsong neprojevil ani náznak pro něj tak příznačné bodrosti. Pak rozzlobeně připomněl Georgosovi: „Znáš přece naši dohodu. Ať odsud vypadne.“

Dívka na Georgosův pokyn nešťastně vstala z gauče a po schodech odešla nahoru. Georgos si uvědomil, že udělal další chybu, když jí dovolil zůstat. Podle dohody, o níž se Birdsong zmínil, se z bezpečnostních důvodů měli on a Birdsong setkávat pouze mezi čtyřma očima. Spojení s Daveym Birdsongem před ostatními členy podzemní organizace mělo zůstat utajeno. Před očekávanou návštěvou spojence Přátel svobody - Birdsongem - odcházeli Wyade, Ute a Felix z domku nebo se drželi z dohledu. Georgos věděl, že jeho náklonnost k Yvettě se stává opravdovým problémem, že to není správné. Podle toho se také zachoval po explozi rozbušky. Zranění Yvetty zajímalo

Georgose v tom okamžiku víc než práce, kterou měl před sebou, takže hlavním důvodem ke spěchu - a tím i příčinou selhání - byla snaha dostat dívku bezpečně pryč.

Jakmile odešla, Birdsong zašeptal: „Bezpodmínečně ručíš za to, že nepůjde ani do nemocnice, ani k doktorovi. Kladli by jí otázky a ví toho přece jen příliš mnoho. Bude-li to nutné, zbav se jí. Není to nic tak obtížného.“

„S Yvette to bude v pořádku, kromě toho je pro nás užitečná.“ Georgos se necítil dobře před Birdsongovým zkoumavým pohledem a změnil téma. „Na nádraží to včera vyšlo dobře. Četls hlášení?“

Mohutný muž nerad přikývl. „Všichni by tak měli pokračovat. Nemáme ani čas, ani peníze, abychom jimi plýtvali na flákače.“

Georgos přijal výtku mlčky, i když nemusel. On byl totiž vůdcem Přátel svobody. Role Daveyho Birdsonga byla druhořadá, byl spojku s vnějším světem, zvláště s takovými stoupenci revoluce - ‚salónními marxisty‘ -, kteří vyznávají radikální anarchii, ale nechtějí podstupovat žádné přímé riziko. Birdsong podle své povahy rád vystupoval jako suverén a Georgos ho při tom nechával, protože byl užitečný; a ovšem částečně i kvůli penězům, které obstarával.

Ted' se chtěl vyhnout rozepři, protože potřeboval peníze. Potřeboval jich teď víc, protože jeho dřívější zdroj náhle vyschl. Na jeho čubčí matku, řeckou filmovou herečku, která mu dvacet let posílala pravidelný důchod, zřejmě přišly zlé časy. Už nedostávala filmové role, ani nalíčením nebylo možné zastříť, že jí je padesát. Její mladý, bohyni podobný zjev zmizel navždy. To Georgose potěšilo a doufal, že se její situace postupně zhorší ještě víc. I kdyby umírala hladem, říkal si v duchu, nepodal by jí ani okoralý chléb. Avšak upozornění athénských právníků - neosobní jako obvykle - o tom, že přísun peněz na jeho chicagské konto zastavili, přišlo v nejméně vhodné době.

Georgos potřeboval hotové peníze na běžné vydání i na realizaci plánů do budoucna. Jedním z nich měla být výroba malé atomové bomby, kterou chtěl odpálit uvnitř nebo poblíž správní budovy Golden State Power & Light. Taková exploze, uvažoval Georgos, by zničila budovu, vykořisťovatele i jejich přísluhovače v ní, a také široké okolí, což by byla prospěšná lekce tyranům lidstva. Přátelé svobody se pak stanou mnohem strašnějším protivníkem a bude s nimi jednáno s vážností a úctou.

Uskutečnění plánu s atomovou bombou bylo složité a nejspíš nerealistické, i když ne tak docela. Jedenadvacetiletý student university v Princetonu John Phillips totiž ve velmi rozšířeném čtvrtletníku university dokázal, že podrobnosti, jak takovou bombu sestavit, jsou v odkazových materiálech knihoven přístupné každému, kdo má trpělivost je shromáždit. Georgos Winslow Archambault, vynikající znalec fyziky i chemie, shromáždil všechny dostupné doklady Phillipsova úsilí a založil si vlastní kartotéku, kterou doplnil dalšími informacemi. Užitečná fakta mu mimo jiné poskytla desetistránková příručka vydaná kalifornským Úřadem pro pomoc v krizových situacích, určená policejním stanicím, která obsahovala pokyny, jak se chovat před hrozícím výbuchem atomové bomby. Georgos věřil, že už se blíží chvíle, kdy zpracuje podrobné montážní výkresy bomby. Jenže dosavadní konstrukce vyžadovala štěpný materiál. A ten bylo možné jen ukrást, což vyžadovalo peníze - mnoho peněz, nemluvě o organizačním zajištění a potřebném štěstí. Podařit by se to ale mohlo, už se podařily ztřeštěnější akce.

„Když ses zmínil o čase a penězích, nějaké ty zelené potřebujeme,“ řekl Birdsongovi.

„Dostaneš je.“ Poprvé od příchodu se Birdsongova tvář rozzářila širokým úsměvem. „A dostatek. Objevil jsem další roh hojnosti.“

Kapitola 3

Nim se holil. Byl srpen, čtvrtek, krátce po sedmé ráno.

Ruth už před deseti minutami sešla dolů připravit snídani. Leah a Benjy ještě spali. Ruth teď vystoupila nahoru a ve dveřích koupelny se objevila s Chronicle-West.

„Nejsem ráda, když začínáš den s něčím nepříjemným,“ řekla, „vím ale, že to budeš chtít vidět.“

„Díky.“ Odložil holící strojek, mokréma rukama vzal noviny a pozorně si prohlížel první stránku. Pod přehybem byl jediný, jednosloupcový článek:

ZVÝŠENÍ SAZEB U GSP & L NESCHVÁLENO

Sazby za elektřinu a plyn se nebudou zvyšovat.

Kalifornský Výbor veřejných energetických společností oznámil, že zamítá žádost Golden State Power & Light o třináctiprocentní zvýšení sazeb za plyn a elektřinu, což by mamutí společnosti vyneslo dalších 580 miliónů dolarů ročního zisku.

„V této době nepokládáme za nutné sazby zvyšovat“, říká se v usnesení výboru, odhlasovaném členy v poměru tří hlasů proti dvěma.

Na veřejných projednáváních GSP & L zdůvodňovala potřebu vyšších příjmů vyrovnáním nákladů, stoupajících vlivem inflace a nutností zvýšit kapitál pro plánovaný program výstavby.

Vysocí úředníci GSP & L nebyli ochotni poskytnout další komentář, i když jeden z mluvčích vyjádřil politování a obavy nad energetickou situací Kalifornie v budoucnu. Nicméně, Davey Birdsong, vůdce skupiny spotřebitelů - moc & světlo lidem - toto rozhodnutí přivítal jako...

Nim odložil noviny na víko záchodové mísy vedle sebe a dokončil holení: článek jen potvrzoval rozhodnutí, o němž se dověděl už na sklonku předešlého dne. Když sešel dolů, Ruth už měla snídani hotovou -jehněčí ledvinky s míchanými vejci. Když se dal do jídla, sedla si naproti s šálkem kávy před sebou.

„Co znamená rozhodnutí výboru ve skutečnosti?“ zeptala se.

Ušklíbl se. „Jen tolik, že tři lidé, kteří se ke svému postavení dostali přes politiku, mají právo říkat velkým obchodním akciovým společnostem jako je GSP & L a telefonní společnost, jak mají řešit své záležitosti -jak mají pracovat.“

„Bude to mít dopad na tebe?“

„To bych řek‘, a jaký! Budu muset revidovat plán výstavby: některé stavby zrušíme nebo zpomalíme jejich výstavbu, což povede k propouštění dělníků z práce. Některé závazky však přesto zůstanou splatné hotově. Dnes ráno se bude divit víc lidí, zvláště Eric.“ Nim uřízl a nabodl ledvinku. „Jsou skvělé. Děláš je líp, než kdokoli jiný.“

Ruth chvíli váhala, než se odhodlala k otázce: „Myslíš, že si budeš moci nějaký čas připravovat snídani sám?“

Nim sebou udiveně trhl. „Samozřejmě, ale proč?“

„Asi budu muset odjet.“ Za okamžik se Ruth opravila. „Tedy - určitě odjedu. Na týden, možná na déle.“

Nim odložil nůž a vidličku a strnule hleděl přes stůl. „Proč? Kam?“

„V době mé nepřítomnosti budou Leah a Benjy u maminky a paní Blairová bude chodit uklízet jako obvykle. To znamená, že nebudeš moci chodit domů na oběd, to si ale jistě budeš umět zařídit.“

Nim ignoroval její pichlavá slova a zvýšeným hlasem naléhal: „Neodpověděla’s na mou otázku. Kam odjedeš a proč?“

„Není nutné, abychom na sebe křičeli.“ Za vyrovnaným klidem Ruth cítil nezvyklou odhodlanost. „Tvou otázku jsem slyšela, nemyslím si ale, že bych, vzhledem k našim vzájemným vztahům, na ni musela odpovídat. Nebo se snad domníváš, že nemám pravdu?“

Nim mlčel. Až příliš dobře věděl, co tím Ruth myslela: proč by mělo pro každého platit jiné měřítko? Jestli Nim nedodrží pravidla manželství, střídá milenky, a mnoho večerů tráví v

zábavách mimo domov, proč by neměla mít stejnou svobodu i Ruth, také bez jakéhokoli vysvětlování?

Vyhlášení rovnosti se z tohoto hlediska zdálo jasné a odůvodněné. Přesto Nim pocítil osten žárlivosti. Byl si najednou jistý, že se Ruth zapletla s jiným mužem. Něco takového mu dříve nenapadlo, teď však byl o tom přesvědčen, a přestože věděl, že v některých manželstvích podobné dohody o oboustranné volnosti existují, připadalo mu příliš kruté se s tím vyrovnat, když se to týkalo jeho samého.

„Oba víme,“ přerušila jeho myšlenky Ruth, „že se už dlouho jen tváříme jako manželé. Nemluvili jsme sice o tom, myslím si však, že bychom měli.“ Při těchto slovech se jí poněkud zachvěl hlas, i když se snažila, aby zněl pevně.

„Chceš se o tom bavit teď?“ zeptal se.

Ruth zavrtěla hlavou. „Možná, až se vrátím.“ Pak dodala: „Jakmile si vyřídím jisté záležitosti, řeknu ti, kdy odjedu.“

„All right,“ nechápavě přitakal Nim.

„Ještě ses nenasnídal.“

Odstrčil talíř. „Přešla mě chuť na jídlo.“

Přestože rozhovor s Ruth, který Nima zaskočil svou náhlostí, ho zaměstnával celou cestu, horečný ruch ve správní budově GSP & L jeho soukromé úvahy rychle přehlušil.

Rozhodnutí Výboru veřejných energetických společností ovlivnilo veškerou činnost společnosti.

Do předsedovy kanceláře po celé dopoledne uspěchaně putovala celá procesí vážně se tvářících vyšších úředníků finančních a správních odborů energetické společnosti. Jejich příchody a odchody svědčily o složitém jednání, při němž se řešil zásadní problém: jak by GSP & L mohla bez zvýšení sazeb, účtovaných zákazníkům, uskutečnit plán nutné výstavby a zůstat solventní? Došlo se k jednomyslné shodě: bez některých drastických a okamžitých snížení vydání to v žádném případě není možné.

J. Eric Humphrey, přecházející po koberci za psacím stolem, se rétoricky ptal: „Jak je možné, že když vlivem inflace se zvýší cena chleba nebo ceny masa vyletí nahoru, nebo když za vstupenku do kina nebo na baseball musíme zaplatit víc, nikoho to nepřekvapí a všichni s tím souhlasí? Když však my pravdivě poukážeme na fakt, že vzhledem k našim zvýšeným nákladům nemůžeme vyrábět elektřinu za dosavadní sazby, nikdo nám nevěří.“

Vedoucí právník Oscar O'Brien si zapálil nezbytný doutník, pak odpověděl: „Nevěří nám, protože jsou k tomu naváděni - většinou politiky, nadbíhajícími voličům s cílem získat jejich hlasy, a k tomu si hledají ty nejsnadnější cíle. Veřejné energetické společnosti jsou vždy jedním z nich.“

Předseda znechuceně zavrčel: „Politici! Úplně se mi hnusí! Vynalezli inflaci, zavedli ji do života, zvyšují a udržují ji zvětšováním veřejných dluhů - a to všechno jen proto, aby si koupili hlasy voličů a udrželi svá koryta. Ti šarlatáni, ti potlačovatelé a zatemňovatelé pravdy obviňují z inflace kdekoho - odbory, obchod -, prostě každého a všechno možné, jen ne sami sebe. Kdyby nebylo politiků, nežádali bychom o zvýšení sazeb, protože bychom to nepotřebovali.“

Sharlett Underhillová, výkonná viceprezidentka pro finanční záležitosti, čtvrtá osoba v předsedově kanceláři, zabručela: „Amen!“ Paní Underhillová, vysoká bruneta kolem čtyřicítky, schopná, normálně klidná, se dnes tvářila nápadně ustaraně. Je to pochopitelné, pomyslel si Nim. Ať se totiž k zamítavému stanovisku Výboru veřejných energetických společností přijmou ve financování jakákoli rozhodnutí, která budou nevyhnutelně tvrdá, Sharlett Underhillová je bude muset realizovat.

Eric Humphrey se přestal procházet po koberci a zeptal se: „Má snad někdo nějaké zdůvodnění, proč všechno, oč jsme usilovali, bylo zamítnuto? Zmýlili jsme se v něčem zásadním? V čem jsme udělali strategickou chybu?“

„Jsem si jistý, že naše strategie nebyla špatná,“ řekl O'Brien. „Všechno bylo ztraceně dobře promyšleno a postupovali jsme podle plánu.“

V otázkách i odpovědích se skrývala běžná praxe energetických společností - ale také pečlivě strážené tajemství.

Kdykoli je jmenován nový člen Výboru veřejných energetických společností, společnosti, které by mohly být jeho rozhodnutím ovlivněny, začnou zpracovávat tajnou studii tohoto jedince, včetně psychiatrického rozboru. Výsledný materiál experti psychologie pečlivě prostudují a pátrají po jeho předpojatostech, před nimiž je třeba se chránit, nebo po slabostech, kterých je možné využít.

Později se některý vyšší úředník energetické společnosti pokusí navázat s ním přátelství. Nového člena hostí doma, zve ho na golfová utkání, chodí s ním na sportovní události, na něž se obtížně získávají vstupenky, nebo ho bere na lov pstruhů do některého zastrčeného koutu v horách Sierry Nevady. Pohoštění se odbývá v soukromí, je na úrovni, nikdy však není marnotratné. Při náhodných rozhovorech je možné se zmínit o záležitostech energetické společnosti, aniž by byl úředník požádán přímo o nějakou službu: ovlivňování je tak méně nápadné. Často se touto taktikou dosáhlo prospěchu pro energetickou společnost. Občas se to však nepovedlo.

„Věděli jsme, že dva ze členů budou v každém případě hlasovat proti nám,“ řekl právník, „a s jistotou jsme věděli, že další tři nám půjdou na ruku. Zůstal tedy hlas Cy Reida, který mohl hlasování zvrátit.“

Zpracovali jsme na něm a mysleli jsme si, že bude na celou záležitost pohlížet jako my, ale zmýlili jsme se.“

Nim o Cyrilu Reidovi věděl, že je doktorem filozofie se zaměřením na ekonomiku a přednáší na univerzitě, ale jeho praktické zkušenosti v podnikání se rovnají nule. Reid úzce spolupracoval ve volebních kampaních s úřadujícím kalifornským guvernérem a zasvěcenci byli přesvědčeni, že až se guvernér, jak doufal, odstěhuje ze Sacramenta do Bílého domu, Cy Reid půjde s ním jako vedoucí jeho štábu.

Podle důvěrných záznamů, které si Nim přečetl, byl zplnomocněný člen Výboru Reid dříve horlivým zastáncem Keynesovy ekonomiky. Svůj názor později změnil a připouštěl, že odčerpání deficitu, hlášené doktrínou Johna Maynarda Keynese, vede k celosvětové hospodářské katastrofě. V nejnovější zprávě staršího viceprezidenta GSP & L Stewarta Ino, který se snažil Reida získat, se říká, že zplnomocněný člen ‚bere na vědomí výkazy příjmů a bilancí, včetně výkazů příjmů a bilancí veřejných energetických společností‘. Možná ale, pomyslel si Nim, se jim politik Cy Reid asi po celou tu dobu jen smál a určitě se směje i teď.

„Před konečným rozhodnutím přece došlo k zákulisním debatám s pracovníky Výboru,“ naléhal předseda, „nebo ne? Nebylo dosaženo kompromisního řešení?“

„Na obě otázky zní odpověď ano,“ řekla Sharlett Underhillová.

„Tak co se stalo, když byla dohodnuta kompromisní řešení?“

Paní Underhillová pokrčila rameny. „Nic z toho, co se dohodne za scénou, nikoho k ničemu nezavazuje. Tři členové, včetně Reida, nebrali zřetel na doporučení ostatních.“

O dohodách, které vznikají neveřejně během nebo po veřejných projednáváních, se stejně většina lidí nic nedoví, uvažoval Nim.

Energetické společnosti, jako GSP & L, ve snaze získat vyšší příjmy zvýšením sazeb, často požadují víc, než nezbytně potřebují a než očekávají, že jim bude schváleno. Následuje jakýsi rituální tanec, k němuž se přidávají členové Výboru veřejných energetických společností, kteří něco z požadavků energetické společnosti uždibnou, a později to před veřejností vydávají za důkaz své ostražitosti při ochraně veřejných zájmů. A energetická společnost, na oko nespokojená, ve skutečnosti dostane, oč žádala, nebo se k tomu aspoň přiblíží.

Základní podrobné podklady vypracovával štáb členů Výboru během neoficiálních rozhovorů s pracovníky veřejných energetických společností. Nim se kdysi zúčastnil takového sezení v malé uzavřené místnosti a slyšel, jak člen štábu Výboru veřejných energetických společností se ptá: „Lidičky, jak velké zvýšení potřebujete doopravdy? Bez ohledu na kecý na veřejných projednáváních.“ Výsledkem oboustranné upřímnosti a debaty, která pak následovala, bylo, že v soukromí bylo dosaženo dohody v mnohem kratším čase než na veřejném projednávání.

Vcelku byl tento systém rozumný a účinkoval. Tentokrát však zřejmě zklamal.

Nim si uvědomoval, že předseda soptí hněvem a opatrně nadhodil: „Nezdá se mi, že pátrání po okolnostech, které ovlivnily hlasování, by teď bylo k něčemu dobré.“

„Máš pravdu,“ povzdechl si Humphrey a obrátil se na viceprezidentku pro finanční záležitosti. „Sharlett, jak dopadneme tento rok z finančního hlediska?“

„Možnosti jsou omezené,“ řekla paní Underhillová, „ale nějak to zvládnou,“ a rozložila několik archů složitých finančních rozborů.

Diskuse pokračovala skoro celý den. Postupně získávali informace od stále většího počtu pracovníků, zvaných do předsedovy kanceláře. Nakonec bylo jasné, že existují pouze dvě možnosti. První spočívala v ustoupení od všech plánovaných staveb, v omezení údržby a služeb zákazníkům. Druhá znamenala zastavení výplat dividend akcionářům. Všem bylo jasné, že první je nemyslitelná a druhá by vedla ke katastrofě. Zákonitě by následoval pokles akcií GSP & L a budoucnost společnosti by se octla v sázce. Všichni však dospěli k názoru, že žádná jiná možnost neexistuje.

J. Eric Humphrey, viditelně unavený a sklíčený, přijal pozdě odpoledne rozhodnutí, které malá skupina nejvyšších představitelů považovala za nevyhnutelné už od začátku. „Vedení doporučí správní radě, abychom okamžitě a na neurčitou dobu zastavili vyplácení všech dividend běžných akcií společnosti.“

Bylo to historické rozhodnutí.

Od doby vzniku Golden State Power & Light před pětasedmdesáti lety, kdy se její předchůdkyně spojila s několika jinými společnostmi, bylo toto sdružení ve finančních záležitostech vzorem poctivosti. Nikdy se nestalo, aby nesplnila své závazky nebo nevyplácela dividendy z akcií. GSP & L byla mezi velkými i malými podílňíky známá jako ‚stará věrná a ‚přítelkyně vdov a sirotků‘. Důchodci z Kalifornie i odjinud s důvěrou vkládali životní úspory do akcií GSP & L a spoléhali se na pravidelné dividendy jako na jisté prostředky k životu. Obezřetní správci peněz jiných lidí dělali totéž. Nevyplacení dividend bude mít dalekosáhlý dopad na akcionáře, a to nejen ve snížení jejich příjmů, ale ve snížení vloženého kapitálu, protože, jak se dalo čekat, hodnota akcií poklesne.

Těsně před bolestným prohlášením předsedy se znovu sešla původní ranní sestava - Eric Humphrey, Oscar O'Brien, Sharlett Underhillová a Nim - plus Teresa Van Burenová. Ředitelku oddělení pro styk s veřejností přizvali s ohledem na bouřlivou reakci většiny veřejnosti, kterou rozhodnutí jistě brzy vyvolá.

Pravidelná schůze správní rady byla naplánovaná na desátou hodinu příští pondělí s tím, že finanční komise ředitelů se sejde o půl hodiny dříve. Na obou sezeních bude rozhodnutí ředitelství schváleno, pak bude okamžitě vydána zpráva pro veřejnost. Do té doby bude muset být ale zajištěno, aby nedošlo k předčasnému úniku informací, protože by mohlo dojít k nežádoucímu obchodování s akciemi společnosti.

„Mimo tuto místnost,“ připomněla ostatním Sharlett Underhillová, „se o uvažovaném kroku nesmí dostat jediné špitnutí, dokud nevyjde oficiální zpráva. Protože jenom nás pět zná důvěrné interní rozhodnutí, musím jako pracovnice zodpovědná za finanční záležitosti každého varovat, že jakékoli soukromé obchodní transakce s akciemi společnosti před pondělním zveřejněním budou kvalifikovány jako trestní přestupky podle zákona o cenných papírech a směnkách.“

Ve snaze uvolnit napjaté ovzduší Nim řekl: „O. K., Sharlett, nebudeme prodávat a obohacovat se.“ Nikdo se však nezasmál.

„Předpokládám,“ poznamenala Teresa Van Burenová, „že nikdo nezapomíná na výroční valnou hromadu akcionářů, která bude za dva týdny. Budeme čelit rozzlobeným akcionářům.“

„Rozzuřeným!“ zavrčel O'Brien a zapaloval si vyhaslý doutník. „Všichni budou mít pěnu u úst a k dodržení pořádku budeme muset mít setninu ostrých hochů.“

„Udržet pořádek, to bude moje práce,“ řekl J. Eric Humphrey a po několika hodinách se poprvé usmál. „Přesto všechno si ale nejsem jistý, jestli bych si přece jen neměl obléci neprůstřelnou vestu.“

Kapitola 4

Po obdržení dopisu od Karen Sloanové v táboře Devil's Gate s ní Nim dvakrát mluvil telefonem. Slíbil, že až bude moci, zaseji navštíví.

Dopis však přišel v den poznamenaný tragickou nehodou Wallyho Talbota a události od té doby Nima tak zaměstnávaly, že zamýšlenou návštěvu stále odkládal. Karen mu to připomněla - dalším dopisem.

Četl ho teď v klidu ve své kanceláři.

Na horní část elegantního, modrého dopisního papíru Karen velkými písmeny naklepala:

BYLA JSEM SMUTNÁ, KDYŽ JSI MI ŘEKL O NEŠTĚSTÍ

SVÉHO PŘÍTELE A KDYŽ JSEM PAK ČETLA O JEHO ZRANĚNÍCH

Níž bezchybně vytukala tyčinkou v ústech: Vzkaz mu to od toho, kdo ví:

Prskající knot svíčky

Přestože hoří méně jasně

Je mnohem jasně jsi

Než průhledná temnota

Protože život,

Za všech okolností,

Svou hodnotou předčí zapomnění.

Ano! -pouze , kdyby' věčně přetrvává

Jako obletující zjevení podobná opotřebovaným přáním,

Jejichž žár později vychladl:

, Kdyby' to či ono

V tom či onom dni

Se o hodinu posunulo nebo o palec změnilo:

Nebo něco promeškaného se uskutečnilo!

Nebo něco uskutečněného se promeškalo!

Snad by se to další uskutečnit mohlo

Ale i jiná další... až do nekonečna.

Protože ,snad' a , kdyby' jsou bratřenci přímými

Oddaně přežívajícími v našich myslích.

Přijmi je,

I všechna ostatní.

Nim dlouho seděl nehybně a mlčky si znovu a znovu četl Karenina slova. Konečně vzal na vědomí řinčící telefon a uvědomil si, že dříve už zvonil dvakrát.

Ve zvednutém sluchátku se ozval veselý hlas sekretářky: „Vzbudila jsem vás snad?“

„Svým způsobem ano.“

„Chtěl by vás navštívit pan London,“ oznámila Vicki. „Jestli máte čas, může přijít hned.“

„Tak ať přijde.“

Nim odložil dopis do zásuvky psacího stolu, v níž měl soukromou korespondenci. Při vhodné příležitosti ho ukáže Wallymu Talbotovi. Ta vzpomínka mu připomněla, že s Ardythe nemluvil od podivného setkání v nemocnici, rozhodl se však dát tento problém zatím k ledu.

Dveře Nimovy kanceláře se otevřely. „Je tu pan London,“ ohlásila Vicki.

„Pojď dál, Harry.“ Nim si uvědomoval, že vedoucí oddělení pro ochranu majetku ho v poslední době mnohokrát neočekávaně navštívil, někdy s pracovními problémy, častěji však jen tak. Nimovi to však nevadilo. Těšil se z rostoucího přátelství i ze vzájemné výměny názorů.

„Právě jsem si přečetl, že nebudou dividendy,“ řekl London a sedl si do křesla. „Napadlo mi, že by sis rád poslechl nějakou dobrou zprávu.“

Rozhodnutí o zrušení výplat dividend, které neochotně odsouhlasila správní rada, zapůsobilo ve včerejších odpoledních a dnešních novinových zprávách jako bomba. Ve finančním světě narůstala nedůvěra a od akcionářů už začaly přicházet záplavy protestů. Na newyorské a pacifické burze

došlo k panickému prodávání akcií a po čtyřhodinovém nervózním obchodování došlo u akcií GSP & L k poklesu o katastrofálních devět dolarů na jedné akcii, tedy o třetinu původní hodnoty.

„Jakou dobrou zprávu?“ vyzvídal Nim

„Pamatuješ se na den D v Brookside?“

„Ovšem.“

„Právě jsme dostali čtyři soudní výroky o vině.“

Nim si vzpomněl na případy machinací s elektroměry a plynoměry, které tehdy viděl. „Koho odsoudili?“

„Jedním je chlápek, který má benzínovou stanici a umývárnu vozů. Možná, že by se z toho dostal, jeho právník ale udělal chybu, když ho nechal svědčit. Při křížovém výsledku se nejméně pětkrát přeekl. Dalším je ten nástrojář. Pamatuješ se?“

„Ano.“ Nim si vybavil malý dům, kde nikdo nebyl doma. London ho dal hlídat. Jak kontroloři doufali, sousedé roznesli po okolí, co GSP & L dělá. Toho muže pak přistihli při odstraňování drátu, nezákonně vmontovaného do elektroměru.

„V obou případech a ve dvou dalších, které jsi neviděl, soud stanovil pokutu na pět set dolarů,“ informoval London.

„Jak to dopadlo s tím lékařem - s tím, co měl přemostěné vodiče a vypínač za elektroměrem?“

„A nafoukanou manželku se psem?“

„Správně.“

„Nedali jsme je k soudu. Jeho žena řekla, že mají významné přátele, a měla pravdu. Zatáhli pak za kdekakou šňůrku, dokonce i v naší společnosti. Přesto jsme ten případ mohli předat soudu, jenže naše právní oddělení si nebylo jisté, jestli by bylo schopné doktorovi dokázat, že o tom vypínači a úpravě na elektroměru věděl. Aspoň tak mě informovali.“

„Zní to jako ta stará zkazka o dvou spravedlnostech. Rozhodující je, kdo jsi a koho znáš,“ skepticky poznamenal Nim.

„Stává se to,“ připustil London. „S podobnými případy jsem se setkal často, když jsem byl policajtem. Doktor však přece jen zaplatil celou dlužnou částku a my inkasujeme od ostatních, včetně těch, které na základě pádných důkazů předáváme soudu.“ Pak ještě dodal: „Mám ještě jinou zprávu.“

„A to?“

„Hned od začátku jsem tvrdil, že ve spoustě krádeží máme co dělat s profesionály, kteří odvádějí dobrou práci a zamaskují jí tak, že hoši z naší společnosti mají potíže s odhalením jejich činnosti. Také jsem se domníval, že profesionálové asi pracují ve skupinách, snad dokonce jako velká podnikatelská organizace. Vzpomínáš si?“

Nim jen přikývl ve snaze nedat najevo netrpělivost a nechat Harryho Londona, aby se k jádru věci dostal svým osobitým školometským způsobem.

„Měli jsme štěstí. Můj zástupce Art Romeo byl upozorněn na jednu velkou správní budovu v obchodní čtvrti. Někdo tam odbornou instalací nezákonných přípojek narušil funkci transformátorů a rozvodu plynu, kterým je vytápěna celá budova. Art si to ověřil a zjistil, že vše je pravda. Pak jsem tam byl i já - Art totiž získal vrátného, který pracuje teď pro nás. Platíme mu za to, aby dával pozor. Nime, řeknu ti, je to ohromná profesionální hra, tak skvělou práci jsem ještě nikdy neviděl. Bez upozornění, které Art dostal, bychom ten případ zřejmě nikdy neodhalili.“

„Kde ten tip získal?“ Nim se už s Artem Romeem setkal. Byl to vychytrale vyhlížející mladý muž s vyhýbavým pohledem, který sám vypadal jako zloděj.

„Dovol, abych ti něco poradil,“ řekl Harry London. „Na něco takového se nikdy neptej policajta - ale ani agenta Sekce pro ochranu majetku. Ten, kdo takové tipy dává, bývá někdy plný zášti a většinou chce za to prachy. Ať je to jak chce, musí být chráněn. Toho nelze docílit tím, že mnoha lidem řekneš jeho jméno. Ani já jsem se Arta neptal.“

„O. K.,“ uznal Nim. „Když víš, že tam mají nezákonnou instalaci, proč na to neskočíme bez otálení?“

„Protože bychom sice jednu krysí díru ucpali, ale zároveň si zavřeli přístup k dalším. Dovol, abych tě informoval o tom, co jsme zjistili.“

„Doufal jsem, že mi to povíš,“ odtušil suše Nim.

„Organizace, která vlastní správní budovu, se nazývá Zaco Properties,“ vysvětloval London, „a má ještě další budovy - byty, kanceláře a několik skladišť, které pronajímá velkým samoobsluhám. Počítáme s tím, že to, co organizace udělala v jedné budově, se pokusí udělat i v dalších objektech, možná to už dokonce udělala. Kontrole těch míst se nenápadně věnuje Art Romeo. Nemá nic jiného na práci, dělá jen na tom.“

„Řekls, že ve správní budově platíš vrátnému, aby dával pozor. Na co má dávat pozor?“

„Při tak rozsáhlé akci - i v případě krádeže - se instalace musí občas zkontrolovat a seřadit.“

„Jinými slovy,“ navázal Nim, „ať přemostění měřičů udělal kdokoli, dá se čekat, že se tam vrátí.“

„Správně. Až se vrátí, vrátný nás upozorní. Je to člověk ze staré školy, většinou vidí do všeho, co se děje. Dost nám toho už prozradil: nemá rád lidi, kteří ho zaměstnávají: zdá se, že se k němu nejspíš sprostě zachovali. Řekl, že tu úpravu dělali čtyři lidé. Měli to skvěle zorganizované, přijeli třikrát ve dvou dobře vybavených montážních vozech. Chci znát evidenční čísla jednoho nebo obou automobilů a podrobnější popis těch mužů.“

Zdá se být zřejmé, pomyslel si Nim, že vrátný byl původním informátorem, ovšem nechal si ten závěr pro sebe. „Předpokládejme, že se ti podaří získat všechny nebo většinu potřebných důkazů, co potom?“ zajímal se Nim.

„Případ předáme státnímu návladnímu a městské policii. Vím na obou místech na koho se obrátit, kdo je spolehlivý a vyšetřování uvede rychle do pohybu. Teď ale ještě ne. Čím méně lidí ví, co jsme objevili, tím lépe.“

„All right,“ uznal Nim. „Všechno zní nadějně, ale pamatuj na dvě věci. Za prvé - upozorni Romea, aby byl opatrný. Jestli jde opravdu o tak vysokou hru, jak říkáš, pak může být nebezpečná. Za druhé - informuj mě průběžně o všem, co se děje.“

„Ano, pane!“ zazubil se v širokém úsměvu přednosta Sekce pro ochranu majetku.

Nim měl pocit, že Harry London se jen s námahou brání chuti cvaknout podpatky a rázně zasalutovat.

Kapitola 5

Roční valné hromady akcionářů Golden State Power & Light bývaly tradičně poklidné až nudné. Normálně se jich z více než 540.000 akcionářů společnosti zúčastňovalo pouze kolem dvou set; většina je ignorovala. Zdálo se, že většinu akcionářů zajímají pouze pravidelné čtvrtletní dividendy, jejichž vyplácení až do nynějška mohli předvídat s jistotou, s jakou se střídají roční období.

Už tomu tak ale nebude.

Ve dvanáct hodin, dvě hodiny před zahájením valné hromady, začali ojedinělí akcionáři předkládat pověření a vstupovat do tanečního sálu hotelu St. Charles, kde - pro všechny případy - organizátoři připravili skoro dva tisíce míst. Ve čtvrt na jednu se z příchozích stal nepřetržitý proud. V půl jedné se valili jako vzedmutá přílivová vlna.

Více než polovina z nich byli lidé přestárlí, někteří se opírali o hole, několik jich mělo berle, půl tuctu přijelo na kolečkových židlích. Většina nebyla nijak dobře oblečena. Mnozí si přinesli kávu v termoskách a sendviče, které při čekání pojídali.

Nálada příchozích byla zcela jednoznačná: pohybovala se mezi pohoršením a zlostí. Většina byla jakž takž zdvořilá k pracovníkům GSP & L kontrolujícím totožnost před vpuštěním do sálu. Někteří akcionáři se však cítili být zdržováni a chovali se agresivně.

Když do zahájení valné hromady chyběla ještě hodina, bylo zaplněno všech dva tisíce míst, volná místa už zůstala jen v prostoru určeném pro stání. Nával návštěvníků stále mohutněl. Nesčetné rozhovory a debaty ve skupinkách, odkud často zaznívaly vášnivě zvýšené hlasy, naplnily taneční sál zmateným hlukem. Ojediněle bylo možné zřetelně zaslechnout slova i celé věty.

„...řekli, že to je bezpečný vklad, tak jsme vložili všechny své úspory a... „

„...zavšivené, neschopné vedení... „

„...to je od vás moc hezké, řekl jsem chlapovi, který přišel kontrolovat elektroměr, ale z čeho si myslíte, že budu iít - ze vzduchu?“

„...úcty jsou dost vysoké, tak proč neproplatit dividendy těm, kteří... „

„...smečka vypasených kocourů v sále; jaké ti mají starosti?“

„...když se to tak vezme, kdybychom si sedli a jednoduše odmítli odejít, dokud... „

„Postavte ty bastardy do pozoru, tvrdím, a pak brzy změní své... „

Obměny byly nekonečné, převažoval však jednotný názor: vedení GSP& L je nepřítel.

Stůl pro tisk v popředí sálu byl už částečně obsazený. Dva reportéři obcházelí kolem ve snaze nalézt někoho zajímavého. Nějaká šedovlasá žena ve světle zelených kalhotových šatech poskytovala interview. Čtyři dny strávila v autobuse cestou z Tampy na Floridě, „protože autobus je nejlevnější, a moc peněz mi nezbyvá, obzvláště teď ne“. Líčila, že byla prodavačkou, před pěti lety přestala pracovat, přestěhovala se do penzionu pro důchodce a za skromné úspory si koupila akcie GSP & L. „Bylo mi řečeno, že to je stejně bezpečné jako v bance. Teď jsem příjem ztratila, budu se muset vystěhovat, nevím ale kam půjdu.“ A pak o své cestě do Kalifornie dodala: „Nemohla jsem si dovolit přijet, ale nemohla jsem také zůstat stranou. Musím se dovědět, proč mi ti lidi udělali něco tak hrozného.“ Když vzrušeně vyjadřovala své mínění, udělal fotograf několik záběrů zblízka, aby zachytil její útrpný výraz. Následujícího dne se tyto záběry objeví v novinách po celé zemi.

Do sálu byli vpuštěni jen fotoreportéři. Dvě skupiny televizních pracovníků se utábořily ve vestibulu hotelu a protestovaly u Teresy Van Burenové. Řekla jim: „Došli jsme k závěru, že kdybychom vás pustili s televizními kamerami dovnitř, valná hromada by se změnila v cirkus.“

„Podle toho, jak to vypadá, už z toho stejně cirkus je,“ zabručel kterýsi televizní technik.

Van Burenová jako první bila na poplach, když těsně po půl jedné bylo jasné, že sál a vyhrazená místa nebudou zdaleka stačit. Narychlo byla svolána porada GSP & L s představiteli hotelu. Bylo dohodnuto otevření dalšího sálu, který v porovnání s plesovým byl asi poloviční. Z přebývajících zástupů se v něm mohlo směstnat asi tisíc pět set lidí. Program jednání z hlavního sálu tam bude přenášen místním rozhlasem. Skupina hotelových zaměstnanců už tam začala snášet židle.

Ale nově příchozí měli okamžitě námitky. „Jděte s tím do háje! Nebudu přece sedět v nějaké vedlejší místnosti,“ ohrazovala se nahlas mohutná, ve tváři zrudlá žena. „Jsem akcionářkou s právem zúčastnit se výroční valné hromady, tak budu tady.“ Svalnatou rukou odstrčila staršího pořadatele, druhou vyvěsila lano ohrazující prostor a vpochodovala do už přeplněného tanečního sálu. Kolem pořadatele se protlačili další lidé a šli za ní. Pořadatel bezmocně pokrčil rameny, znovu lano zavěsil a snažil se usměrňovat nával přesahující kapacitu sálu.

Hubený, vážně se tvářící muž se obrátil na Teresu Van Burenovou. „To je přece směšné. Přiletěl jsem z New Yorku a chci na shromáždění vznést několik dotazů.“

„V druhém sále budou mikrofony,“ ujistila ho, „a dotazy odtamtud i odpovědi na ně bude slyšet v obou sálech.“

Muž znechuceně pozoroval vzrůstající tlačenicí. „Většina těch lidí jsou jen drobní akcionáři. Já reprezentuji deset tisíc podílů.“

„Já jich mám dvacet, pane, práva mám ale stejná jako vy,“ ohradil se někdo za ním.

Nakonec se oba dali přesvědčit, aby odešli do menšího sálu.

„Pokud jde o drobné akcionáře, měl pravdu,“ poznamenala Van Burenová k Sharlett Underhillové, která se k ní připojila v hotelovém foyeru.

Viceprezidentka pro finanční záležitosti přikývla. „Mnoho lidí tady vlastní deset podílů nebo i méně. Jen velmi málo je těch, kteří jich mají víc než sto.“

I Nancy Molineauxová z California Examiner sledovala stále přicházející akcionáře.

„Slyšela jste to?“ zeptala se jí Van Burenová. „To snad vyvrací obvinění, že jsme veliká, monolitní společnost. Jejími jedinými vlastníky jsou lidé, které tu vidíte.“

„Je ale také mnoho velkých a bohatých akcionářů,“ skepticky reagovala slečna Molineauxová.

„Ono jich zase není tolik, kolik si myslíte,“ vložila se Sharlett Underhillová. „Více než padesát procent našich akcionářů jsou drobní vkladatelé se stovkou nebo méně podílů. Největším jednotlivým akcionářem je kuratorium obhospodařující akcie zaměstnanců společnosti - má osm procent podílů. Stejně to je i u ostatních veřejných energetických společností.“

Na reportérku to ale zřejmě neudělalo vůbec žádný dojem.

„Nancy,“ řekla Teresa Van Burenová, „neviděla jsem vás od doby, kdy jste napsala ten nevhodný a neférový článek o Nimu Goldmanovi. Musela jste to opravdu udělat? Nim je příjemný, tvrdě pracující chlap.“

Nancy Molineauxová se lehce usmála. V jejím hlase se ozvalo překvapení. „Vám se nelíbil? Šéfredaktor ho považoval za báječný.“

Nevzrušeně se dál rozhlížela po hotelovém foyeru, pak dodala: „Zdá se, že Golden State Power není schopná udělat dobře vůbec nic. Mnozí ti lidé tady jsou nešťastní jak z účtů společnosti, tak z dividend.“

Van Burenová spolu s reportérkou sledovala malý hlouček obklopující stůl, u něhož se podávaly informace. Pracovníci GSP & L věděli, že mnozí akcionáři jsou také jejich zákazníci, a proto na výročních valných hromadách byla tato služba organizovaná, aby se všechny dotazy na sazby za plyn a elektřinu mohly projednat na místě. Trojice úředníků za stolem vyřizovala stížnosti, řada čekajících utěšeně rostla. Nějaká žena se ohrazovala: „Mě vůbec nezajímá, co říkáte, ten účet nemůže být správný. Bydlím sama, elektřiny nespotřebovávám víc než před dvěma lety, a účet je dvojnásobný.“ Mladý úředník si na obrazovce ověřil správnost vyúčtování zpracovaného počítačem a trpělivě vysvětloval jednotlivé položky účtu. Ženu však nijak nepřesvědčil.

„Lidé někdy současně požadují nižší sazby a vyšší dividendy,“ řekla Van Burenová Nancy Molineauxové. „Je těžké jim vysvětlit, že nemohou mít obojí.“

Reportérka bez jediného slova odešla.

V jednu čtyřicet, tedy dvacet minut před zahájením valného shromáždění už i v druhém sále zbyla jen místa k stání, stále však přicházeli další akcionáři.

„Hrozně mě to znepokojuje,“ svěřil se Harry London Nimovi Goldmanovi. Oba byli na poloviční cestě mezi plesovým a náhradním sálem. Hluk byl v těch místech tak silný, že se navzájem skoro neslyšeli.

London a několik jeho podřízených byli pro tuto příležitost , zapůjčení‘, aby posílili pracovníky bezpečnostního oddělení GSP & L. Nima sem před několika minutami poslal J. Eric Humphrey, aby osobně zhodnotil situaci.

Předsedovi, který se obvykle před výroční valnou hromadou neformálně setkával s akcionáři, bylo vedoucím pracovníkem bezpečnostního oddělení doporučeno, aby tentokráte, s ohledem na nepřátelskou náladu davu, od toho upustil. V těchto chvílích měl Humphrey za scénou poradů s vysokými úředníky a s řediteli, s nimiž ve dvě hodiny společně vystoupí na tribunu v plesovém sále.

„Znepokojuje mě představa,“ opakoval London, „že k násilnostem dojde dřív, než valná hromada skončí. Bys venku?“

Nim zavrtěl hlavou. Když pak London vykročil, šel spojovací chodbou za ním až na ulici. Vyšli postranním vchodem a budovu obešli až k průčelí.

Před hotelem St. Charles bylo parkoviště pro taxi, soukromé vozy a autobusy. Normálnímu provozu však teď bránil zástup několika stovek křičících demonstrantů, mávajících transparenty. Úzký přístup pro pěší udržovali městští policisté, současně bránící demonstrantům v dalším postupu.

Televizní pracovníci, kterým bylo zabráněno zúčastnit se valného shromáždění akcionářů, vyšli ven natáčet demonstranty.

Na vztyčených transparentech byly nápisy:

PODPORUJTE
MOC & SVĚTLO
LIDEM

LID POŽADUJE
NÍŽŠÍ SAZBY ZA PLYNA ELEKTRINU
ZNIČTE KAPITALISTICKOU OBLUDU GSP & L
M & SL
USILUJE O
ZNÁRODNĚNÍ
GSP&L

ZISKY ROZDĚLTE LIDEM

Mezi řadami policistů neustále přicházející akcionáři GSP & L četli nápisy s rozhořčeným posměchem. Malý, nedbale oblečený plešatý muž s naslouchátky v uších se zastavil a na demonstranty zlostně vykřikl: „Patřím k ‚lidu‘ jako vy, celý život jsem tvrdě makal, abych si koupil několik podílů... „

Bledý mladík v brýlích, s nápisem Standford University na tričku, posměšně zařval: „Jdi se vycpat, ty nenažraný kapitalisto!“

Z příchozích mu odsekla mladá půvabná žena: „Kdyby možná někteří z vás trochu víc pracovali a něco si našetřili...“

Další její slova byla přehlušena sborovým: „Zmáčknete tu šmelinářku!“ a „Moc patří lidu!“

Po výkřicích žena se zvednutou pěstí postoupila dopředu. „Poslyšte, vy flákači! Já nejsem žádná kapitalistka. Jsem dělnice a členka odborů a... „

„Kapitalistka!... Krvežíznivá kapitalistka!“ ... Jeden z kymácejících se transparentů poklesl do blízkosti její hlavy. Policejní seržant vykročil dopředu, transparent odstrčil a ženu společně s mužem s naslouchátky rychle odvedl do hotelu. Doprovázely je výkřiky a posměšné poznámky. Demonstranti zvýšili tlak, policisté však stáli pevně na svých místech.

K televizním pracovníkům se přidali reportéři z ostatních sdělovacích prostředků - Nim mezi nim zahlédl i Nancy Molineauxovou. Neměl nejmenší chuť se s ní setkat.

„Vidíš tamhle přítele Birdsonga, to on všechno organizuje,“ poznamenal tiše Harry London.

„On přece není žádný můj přítel,“ ohradil se Nim. „Ale všiml jsem si ho.“

Mohutnou postavu vousatého Daveyho Birdsonga - jako obvykle se širokým úsměvem na tváři - bylo vidět v pozadí demonstrantů. Viděli Birdsonga, právě zvedajícího k ústům přenosnou vysílačku.

„Asi se domlouvá s někým v hotelu,“ usoudil London. „Byl už dvakrát uvnitř. Má na své jméno jeden podíl. Ověřil jsem si to.“

„Jeden podíl stačí,“ podotkl Nim. „Poskytuje komukoli právo zúčastnit se výroční valné hromady.“

„Já vím. Jeden podíl má pravděpodobně víc jeho lidí. Jsem si jistý, že plánují něco většího.“

Nim i London se vrátili do hotelu, aniž by si jich někdo všiml. Zdálo se, že demonstranti venku jsou hlučnější než dosud.

V malé soukromé schůzovní místnosti, přístupné z chodby za jevištěm tanečního sálu, neklidně přecházel J. Eric Humphrey a stále kriticky posuzoval proslov, který zanedlouho pronese. V uplynulých třech dnech koncipoval a nechal přepsat tucet konceptů, poslední před hodinou. I teď, když přecházel a potichu si opakoval slova a pročetl stránky, se tu a tam zastavil, aby něco opravil.

Ostatní - Sharlett Underhillová, Oscar O'Brien, Stewart Ino, Ray Paulsen a šest ředitelů - z úcty k jeho soustředění mlčeli, dva ředitelé míchali nápoje u přenosného baru. Všichni se otočili, když se otevřely dveře a objevila se v nich bezpečnostní hlídka. Nim, který vešel za ní, dveře zavřel.

Humphrey odložil listy s proslovem. „Tak co?“

„Venku se srocuje chátka.“ Nim stručně popsal, co viděl v tanečním sále, v náhradním sále i venku před hotelem.

„Existuje možnost valné shromáždění odložit?“ nervózně se zeptal jeden ředitel.

„To nepřichází v úvahu,“ rozhodně zavrtěl hlavou Oscar O'Brien. „Bylo svoláno podle stanov, tak se musí uskutečnit.“

„Kromě toho, odvolání by vedlo k pozdvižení,“ dodal Nim.

„Tomu už asi stejně nezabráníme,“ namítl tentýž ředitel.

Předseda přistoupil k baru a nalil si čistou sodovku, i když by si raději dal skotskou, musel však dodržet vlastní nařízení, aby úředníci v pracovní době nepili. „Očekávali jsme předem, že k něčemu takovému dojde, takže jakákoli úvaha o odložení je bezpředmětná,“ řekl nedůtklivě. „Musíme se s tím vyrovnat, jak nejlépe umíme.“ Napil se sodovky a pokračoval: „Ti lidé venku mají právo se zlobit - na nás, a na dividendy. Na jejich místě bych smýšlel stejně. Co lze říci lidem, kteří vložili peníze do něčeho, co pokládali za bezpečné a najednou zjistí, že tomu tak není?“

„Bylo by možné pokusit se jim říci pravdu,“ navrhla pohnutím zardělá Sharlett Underhillová. „Pravdu, že v této zemi neexistuje žádné místo, kam šetrní a pilně pracující lidé mohou ukládat peníze s jistotou, že jejich hodnota bude zachována. Teď už ani u takových společností, jako je naše. Určitě ne na vkladních knížkách nebo v obligacích, u nichž výše úroku zaostává za vládou vyvolanou inflací. A to od doby, kdy šarlatáni a šejdři ve Washingtonu znehodnotili dolar, nadále v tom pokračují a šklebí se jako idioti, když nás tím minují. Dávají nám papírové oběživo, které není podložené ničím jiným, než bezcennými sliby politiků. Finanční ústavy se hrouť. Pojištění bank - poskytované FDIC-Federální společností pro pojištění vkladů - je jen zastírací fasádou. Sociální pojištění je bankrotářským podvodem, protože kdyby někdo stejným způsobem vedl soukromý podnik, octl by se rázem za mřížemi. A prospěšné, solidní a schopné společnosti, jako je naše, tyto okolnosti tlačí ke zdi, nutí je dělat to, co jsme právě museli udělat a veřejnost je pak nespravedlivě obviňuje.“

Ozvalo se přitakání, někdo zatleskal a předseda suše poznamenal: „Sharlett, asi byste tu řeč měla pronést za mne.“ Poté zamyšleně dodal: „Samozřejmě, vše, co jste řekla, je pravda. Jenže naneštěstí většina občanů není ochotna poslechnout si a přijmout pravdu - zatím ještě ne.“

„Jen tak pro zajímavost, Sharlett, kam ukládáte své úspory?“ sondoval Ray Paulsen.

„Ve Švýcarsku - v jedné z mála zemí, kde ještě stále zachovávají ve finančních záležitostech jistotu - a potom na Bahamách - ve zlatých mincích a švýcarských francích, což jsou jediné poctivé a hodnotné měny, které zbyly. Jestli jste to ještě neudělali, tak to všem vřele doporučuji,“ odsekla mu viceprezidentka pro finanční záležitosti.

Nim se podíval na hodinky, přistoupil ke dveřím a otevřel je. „Za minutu dvě. Je čas.“

„Ted' konečně vím, jak se cítili křesťané, když je předhazovali lvům,“ poznamenal Eric Humphrey a vykročil první.

Představitelé nejvyššího vedení spolu s řediteli rychle vešli na pódium, předseda zamířil přímo k vyvýšenému řečnickému pultu, ostatní k židlím po jeho pravici. Po jejich příchodu se vřava v tanečním sále nakrátko ztišila. Pak někde vpředu pár roztroušených hlasů vykřiklo: „Fuj!“ To slovo se okamžitě začalo šířit, až sál hřměl kakofonií výkřiků „fuj“ a pískotu. J. Eric Humphrey apaticky stál a čekal, až bouře nesouhlasu pomine. Když se vřava poněkud uklidnila, naklonil se k mikrofonu před sebou.

„Dámy a pánové, moje úvodní zpráva o stavu naší společnosti bude stručná. Víím totiž, že mnozí z vás budete chtít přednést své dotazy... „

Jeho další slova zanikla v nové vřavě. Ozývaly se výkřiky „Máte zatraceně pravdu!“... „Dejte dotazy na pořad okamžitě!“... „Skončete s těmi žvásty!“... „Mluvte o dividendách!“

Když mohl Humphrey promluvit, aby ho bylo slyšet, namítl: „O dividendách budu mluvit, je tu však několik věcí, které nejdříve musíme... „

„Pane, předsedo, pane předsedo, věčná připomínka!“

Z reproduktorů se ozval nový hlas. Na pultě předsedy se současně rozsvítilo červené světlo oznamující, že bylo použito mikrofonu ve vedlejším sále.

„Jaká je vaše věčná připomínka?“ zeptal se hlasitě do svého mikrofonu Humphrey.

„Pane předsedo, mám námitku proti způsobu, jakým... „

„Udejte své jméno, prosím,“ přerušil ho Humphrey.

„Jmenuji se Homer F. Ingersoll. Jsem právník, vlastním tři sta podílů a dvě stě svého klienta.“

„Jaká je vaše věčná připomínka, pane Ingersolle?“

„Jak už jsem podotkl, pane předsedo, mám námitky proti nedostatečné a podivné organizaci v pořádání tohoto valného shromáždění. Já a mnoho dalších jsme byli jako druhořadí občané umístěni v jiném sále, kde se nemůžeme řádně podílet... „

„Pane Ingersolle, vždyť se jednáni účastníte. Je mi líto, že dnešní neočekávaně velká účast... „

„Pane předsedo, mám věcnou připomínku a ještě jsem nedomluvil.“

Když se ozval burácející hlas, Humphrey rezignoval: „Máte slovo, ale rychle, prosím... „

„Pane předsedo, možná nevíte, že druhý sál je nabitý k prasknutí a venku stojí mnoho akcionářů, kteří se nemohou dostat do žádného sálu. Mluvím za ně, protože jste je připravili o zákonná práva.“

„Ne, to opravdu nevím,“ přiznal Humphrey. „Je mi to opravdu líto a uznávám, že naše organizační přípravy byly nedostatečné.“

Nějaká žena v tanečním sále vstala a křičela: „Všichni byste měli odstoupit z funkcí. Vždyť nejste schopni ani zorganizovat výroční valnou hromadu.“

„Ano, odstoupit! Odstoupit!“ jako v ozvěně opakovaly další hlasy.

Eric Humphrey sevřel rty. Zdálo se, že na okamžik znervózněl, což u něho nebylo obvyklé. Se zjevným úsilím se ovládl a pokusil se znovu: „Dnešní účast, jak mnozí z vás víte, nemá obdoby.“

„Totéž lze říci o zastavení výplat dividend,“ ozval se pronikavý hlas.

„Na to vám mohu říci - i když jsem to měl v úmyslu říci až později, řeknu vám to ale hned -, že pozastavení výplat dividend je opatření, k němuž jsem já a moji pracovníci sáhli velice neradi... „

„Pokusil jste se pozastavit svůj vlastní tučný plat?“ ozval se stejný hlas.

„...a s plným vědomím jeho nevhodnosti a nesnázi, které... „ pokračoval Humphrey.

V tom okamžiku se současně stalo několik věcí.

Do předsedovy tváře s neomylnou přesností dopadlo veliké, měkké rajske jablko. Roztrhlo se a po tváři, obleku i košili stékala směs dřeně a šťávy.

Jako na povel se sneslo krupobití rajčat a několika vajec a zaneřádilo jeviště i řečnický pult. Akcionáři vstávali ze židlí, někteří se smáli, ale většina se s pohoršením ve tvářích rozhlížela po výtržnících. Zvenku bylo slyšet vzrůstající hluk mnoha hlasů.

Nim stál uprostřed tanečního sálu, kam odešel, když se vedení usadilo na jevišti. Pátral po těch, kteří házeli rajčata a vejce, připraven zakročit, kdyby je objevil. Skoro okamžitě uviděl Daveyho

Birdsonga. Jako dřív, i nyní vůdce m & sl mluvil do přenosné vysílačky. Nim si byl jistý, že vydává rozkazy. Pokoušel se k němu prodrat, nepodařilo se mu to však. V sále zavládl dokonalý zmatek.

Najednou Nim zjistil, že stojí tváří v tvář Nancy Molineauxové. Na kratičký okamžik se zatvářila nejistě.

Nim vzplanul hněvem. „Předpokládám, že právě něco takového milujete nade vše, abyste pak o nás mohla, jako obvykle, tak zlomyslně psát.“

„Goldmane, jen se snažím držet skutečnosti.“ Slečna Molineauxová se usmála, sebejistota se jí vrátila. „Své reportáže píš z míst, kde to podle mého názoru je potřebné.“

„Jenže si je vybíráte a píšete o nich zaujatě, tendenčně a jednostranně!“ Vztekle ukázal na Daveyho Birdsonga s přenosnou vysílačkou. „Proč se ve svém pátrání třeba nezaměříte také na něho?“

„Řekněte mi jediný rozumný důvod, proč bych to měla dělat.“

„Jsem přesvědčen, že on je původcem zdejších výtržností.“

„Víte opravdu, že jím je on?“

„Ne,“ připustil Nim.

„Pak dovolu, abych něco řekla vám. Ať už k tomu Birdsong napomáhal nebo ne, k této výtržnosti došlo proto, že mnoho lidí je přesvědčeno, že Golden State Power & Light není vedena tak, jak by měla. Nebo si snad tuto skutečnost nechcete přiznat?“

S pohrdavým pohledem na Nima se Nancy Molineauxová vzdálila.

Za neustále rostoucího hluku, zvyšujícího vřavu v tanečním sále, se dovnitř vedral šik dalších lidí. Za nimi se objevili nosiči transparentů a plakátů s hesly proti GSP & L.

Jak se později ukázalo, několik individuů mezi akcionáři v hale, kteří se nedostali do žádného sálu, na ně naléhalo, aby se k nim přidali a vstup si vynutili násilím. Společně odstranili přenosná ohrazení a pohltili bezpečnostní strážu i ostatní pracovníky štábu GSP & L.

Prakticky ve stejném okamžiku dav demonstrantů na nádvoří před hotelem zvýšil tlak na řady policistů a tentokrát je prorazil. Demonstranti se hrnuli přímo do tanečního sálu a rozšířili počet běsnících akcionářů.

Jak Nim tušil, i když mu o tom scházel důkaz, všechny akce, včetně házení rajských jablek, pomocí vysílačky dirigoval Davey Birdsong. Demonstraci na nádvoří zorganizovala m&sl a pronikla také na valné shromáždění jednoduchým - a zákonným - způsobem, když si o několik měsíců dřív jejich dvanáct členů včetně Birdsonga zakoupilo po jednom podílu GSP & L.

V pokračující vřavě jen několik přítomných slyšelo J. Erica Humphreye rozhlasem oznamovat: „Valné shromáždění se přerušuje. Bude pokračovat za půl hodiny.“

Kapitola 6

Karen se v obývacím pokoji apartmá usmála na Nima tímž rozzářeným úsměvem, který si tak dobře pamatoval z poslední návštěvy. Pak, plná pochopení, řekla: „Vím, jak byl pro vás tento týden namáhavý. Četla jsem o valné hromadě vaší společnosti a něco jsem viděla v televizi.“

Nim se instinktivně ušklíbl. Pozornost televize se soustředila na akce buřičů a úplně ignorovala závažné problémy pětihodinového jednání -dotazy, diskuse, hlasování o usnesení -, které následovalo po násilném přerušení. (Upřímně řečeno, dodatečně uznával Nim, televizní kameramani mohli natáčet jen před hotelem. Kdyby se vedení GSP & L z minulosti lépe poučilo, uvědomil si, bylo by lepší je vpustit dovnitř.) Během půlhodinového přerušení se podařilo obnovit pořádek, a pak už následoval maratón věčného projednávání. Nakonec se nezměnilo nic, jen účastníci byli unavení, ale vše, co bylo nutné říci, bylo řečeno otevřeně. K Nimovu překvapení se následujícího dne nejobektivnější a nejobsažnější komentář z jednání objevil v California Examiner s podpisem Nancy Molineauxové.

„Kdyby vám to nevadilo,“ navrhl Karen, „pro tuto chvíli bych raději zapomněl na ten náš výroční cirkus.“

„Považujte ho za zapomenutý, Nimrode. Jaképak výroční shromáždění? Bylo vůbec nějaké? O žádném jsem neslyšela.“

Usmál se a řekl: „Vaše poezie se mi líbila. Vydala jste už něco?“

Zavrtěla hlavou a znovu si při pohledu na ni v pojízdném křesle uvědomil, že to je jediná část těla, kterou může pohybovat.

Dnes přišel částečně proto, že cítil potřebu, třeba jen nakrátko, odejít z blázince u GSP & L. Také si ale moc přál vidět Karen Sloanovou. Jeho žádostivost teď zesílil její půvab a pozoruhodná krása, jak si ji pamatoval - dlouhé, přes záda splývající zářivě světlé vlasy, dokonale souměrná tvář, plné rty a duhově třpytivá pleť bez jediného kazu.

Podivný pocit přiměl Nima k úvaze, jestli se snad nezamíloval. Jestli ano, je to něco zcela nového, napadlo mu. Mnohokrát okusil sex bez lásky, ovšem s Karen by to byla láska bez sexu.

„Básně píšu pro potěšení,“ prozradila Karen. „Když jste přišel, pracovala jsem na pojednání.“

Už si všiml elektrického psacího stroje za ní. Byl v něm zasunutý zčásti popsaný list. Další papíry byly rozložené vedle na stole.

„Pojednání pro koho? A o čem?“

„Bude výroční konference právníků. Státní sbor soudních obhájců připravuje zprávu o zákonech týkajících se invalidních osob - nejen o zákonech většiny našich států, ale i jiných zemí. Některé zákony se v praxi dodržují, některé ne. Připravila jsem o nich studii.“

„Vy dáváte právníkům rady o zákonech?“

„Proč ne? Právníci jsou v zajetí teorie. Potřebují, aby jim nějaký praktik řekl, jak se zákony a nařízení ve skutečnosti dodržují. Proto mě o to požádali; dělala jsem to už i dřív. Většinou se zabývám para- a quadruplegiky a rovněž objasňuji některé vžitě předsudky.“

„Jaké předsudky?“

Během hovoru se z přilehlé místnosti ozývaly zvuky typické pro vaření. Když Nim dopoledne Karen zavolal, pozvala ho na oběd. Všestranná hospodyně Josie, s níž se Nim setkal při předešlé návštěvě, připravovala jídlo.

„Cítím se nepohodlně,“ řekla Karen, „mohl byste změnit polohu mé pravé nohy, než vám odpovím?“

Vstal a s nejistým pocitem přistoupil k pojízdnému křeslu. Karen měla pravou nohu přeloženou přes levou.

„Jednoduše změňte jejich vzájemnou polohu, dejte levou přes pravou, prosím.“ Řekla to věcně a když se Nim natáhl, zjistil, že její nohy v nylonkách jsou štíhlé a půvabné. Byly teplé a na dotek okamžitě reagovaly.

„Děkuji. Máte jemné ruce.“ Když se zatvářil překvapeně, dodala: „To je právě jeden z těch předsudků.“

„Co tím myslíte?“

„Předsudek, že ochrnutí lidé postrádají normální citění. Je pravda, že někteří necítí vůbec nic, ale nemocní po dětské obrně, jako jsem já, mohou mít všechny smyslové schopnosti neporušené. A tak, i když končetinami nemohu pohybovat, mám tělesné pocity stejné jako každý jiný. Proto noha nebo paže signalizuje nepohodlí nebo může trnout a potřebuje změnit polohu tak, jak jste to právě udělal vy.“

„Máte pravdu,“ uznal. „Myslím, že jsem opravdu podvědomě uvažoval způsobem, o němž jste mluvila.“

„Já vím.“ Čtverácky se usmála. „Cítila jsem vaše ruce na svých nohou a pokud vás to zajímá, docela se mi to líbilo.“

Najednou mu napadla fantastická představa, pustil ji však okamžitě z hlavy a řekl: „Řekněte mi o dalších předsudcích?“

„Byl byste překvapen, kolik lidí jen váhavě a rozpačitě navazuje styk s quadruplegiky, někteří se toho dokonce děsí.“

„Stává se to často?“

„Neustále. Moje sestra Cynthia mě vzala minulý týden na oběd do restaurace. Číšník si poznačil objednávku Cynthie a pak, aniž se na mě podíval, se zeptal: ‚A co bude jíst ona?‘ Cynthia, díky jí za to, ho vyzvala: ‚Proč se jí nezeptáte?‘ Ale ani potom, kdy jsem si objednávala, se na mě přímo nepodíval.“

Nim se mlčky natáhl, uchopil Karen za ruku a podržel ji. „Stydím se za nás za všechny.“

„Nestyďte se, Nimrode, napravujete to za mnoho jiných.“

Pustil její ruku a řekl: „Když jsem tu byl posledně, krátce jste se zmínila o rodině.“

„Dnes nebude nutné v tom pokračovat, protože se s nimi setkáte -alespoň s mými rodiči. Doufám, že vám nevadí, když sem hned po obědě zaskočí. Maminka má dnes volno a otec má nedaleko instalátérskou práci.“

Rodiče, vysvětlila Karen, pocházejí z rakouských rodin, které ve třicátých letech, kdy válečné mraky nad Evropou zhoustly, jako mladí emigranti odjeli do Spojených států. V Kalifornii se seznámili, vzali se a měli dvě děti - Cynthii a Karen. Rodné jméno z otcovy strany Slonhauser během naturalizace poangličtili na Sloan. Karen a Cynthia ví málo o svém rakouském původu, protože byly vychovány jako rodilé americké děti.

„Znamená to, že Cynthia je starší než vy?“

„O tři roky a je velice hezká. Skvělá sestra. Chci, abyste se s ní některý den seznámil.“

Zvuky v kuchyni utichly a Josie se objevila s naloženým servírovacím vozíkem. Před Nima postavila skládací stůl a k pojízdnému křeslu Karen připevnila podnos. Z vozíku pak naservírovala oběd - studeného lososa se salátem a s teplým, chroupavým francouzským chlebem. Do dvou sklenic nalila víno - chlazené Louis Martini Pinot Chardonnay. „Vino si nemohu dovolit každý den,“ podotkla Karen, „ovšem dnešek je zcela výjimečný, protože jste zase přišel.“

„Mám tě nakrmit, nebo to udělá pan Goldman?“ zajímala se Josie.

„Nimrode, uděláte to?“ zeptala se Karen.

„Ano,“ odpověděl Nim, „ale když něco udělám špatně, musíte mi říci.“

„Není to opravdu nic těžkého. Když otevřu ústa, podáte mi trochu jídla. Budete prostě pracovat dvakrát víc, než kdybyste jedl jen sám.“

Josie pohlédla na Karen a s chápavým úsměvem odešla do kuchyně.

„Víte,“ řekla v průběhu oběda Karen, když se napila vína, „jste opravdu velice dobry. Prosím vás, otřete mi ústa.“ Nastavila tvář a Nim jí ubrouskem otřel rty.

Podával Karen sousta a uvažoval: to, co teď spolu děláme, vytváří zvláštní pocit důvěrnosti, jakési vnitřní spojení a vzájemnou blízkost, v mé dosavadní zkušenosti jde o něco jedinečného. Je v tom i jakýsi druh smyslnosti.

Koncem oběda, kdy už vlivem vína si jeden druhého více uvědomoval, řekla: „O sobě jsem vám toho už navyprávěla dost. Teď mi zase řekněte něco o sobě vy.“

Začal věcně o svém dětství, rodině, práci, o manželství s Ruth, o dětech Leah a Benjym. Pak, povzbuzen dotazy Karen, přiznal své stávající pochyby - o náboženském dědictví i o tom, zda ho převezmou děti, svěřil se s pochybami o tom, kam spěje jeho život, jaká bude budoucnost

- pokud vůbec bude - jeho manželství.

„To stačí,“ řekl konečně, „přece jsem za vámi nepřišel, abych vás nudil.“

Karen s úsměvem zavrtěla hlavou. „Nimrode, nevěřím, že vy byste něco takového uměl. Jste složitý člověk a složití lidé jsou ti nejzajímavější. Kromě toho, líbíte se mi víc, než kdokoli z těch, s nimiž jsem se za dlouhá léta setkala.“

„Cítím vůči vám stejnou náklonnost,“ odpověděl.

Její tvář se zalila lehkým ruměncem. „Nimrode, chtěl byste mě políbit?“

„Velice rád,“ řekl tiše, vstal a přešel několik stop, které je od sebe dělily.

Její rty byly vřelé, plné lásky: polibek nebral konce. Nikdo se nechtěl odtrhnout. Nim pohnul rukama, aby Karen přivinul blíž. Vtom se ozval ostrý zvuk bzučáku, vzápětí hluk otevíraných dveří a bylo slyšet hlasy

- Josiein a dva další. Nimovy ruce klesly. Odtáhl se.

„Hrome! Jako naschvál!“ zašeptala tiše Karen. Pak zvolala: „Vstupte!“ a v následujícím okamžiku představila návštěvníky: „Nimrode, seznamte se s mými rodiči.“

Starší, důstojný muž s čupřinou šedivých kudrnatých vlasů a větrem ošlehaným obličejem napřáhl ruku. Když promluvil, byl v jeho hlubokém hrdelním hlase stále patrný rakouský původ. „Jsem Luther Sloan, pane Goldmane. To je moje žena Henrietta. Karen nám o vás vyprávěla a viděli jsme vás v televizi.“ Ruka, kterou Nim přijal, byla rukou manuálního dělníka, tvrdá, mozolnatá, ale na první pohled pečlivě a pravidelně ošetřovaná; nehty měl čisté. Přestože Luther Sloan měl na sobě pracovní plášť se stopami práce, z níž právě odešel, byly i na plášti znatelné známky pravidelné péče, na několika místech byl vyspravený záplatou.

Karenina matka si s Nimem potřásla rukou. „Je od vás hezké, pane Goldmane, že navštěvujete dceru. Vím, jak si toho váží. A my také.“ Byla to malá, upravená, skromně oblečená žena, s vlasy stočenými do starmódního drdolu. Vypadala starší než manžel. Kdysi byla hezká, pomyslel si Nim, což vysvětlovalo půvab Karen, teď už však byla v obličeji postárlá, v očích se jí zračilo napětí a únava. Nimovi napadlo, že jsou v nich už dlouho.

„Jsem tu z jediného prostého důvodu,“ ujistil ji. „Ve společnosti Karen se cítím velice dobře.“

Když se Nim vrátil na svou židli a Sloanovi se posadili, Josie přinesla konvici s kávou a čtyři šálky. Paní Sloanová nalila a pomohla Karen.

„Tatínku, jak jde řemeslo?“ zeptala se Karen.

„Ne tak dobře, jak by mohlo,“ povzdechl si Luther Sloan. „Materiál je den ze dne dražší, vy to jistě znáte, pane Goldmane. Když k ceně materiálu připočítám výlohy a práci, lidé si myslí, že je šidím.“

„To dobře znám,“ řekl Nim. „My v Golden State Power jsme obviňováni stejně.“

„Jenže vy jste společnost s obrovským kapitálem. Já mám jen malý podnik. Zaměstnávám tři lidi, pane Goldmane, sám pracuju a v některých dnech nemáme do čeho píchnout. A navíc ty úřední papíry, je jich stále víc a u většiny požadovaných údajů vůbec nechápu, k čemu je někdo potřebuje. Večery a víkendy trávím jejich vyplňováním. Za to mi nikdo nic nezaplatí.“

„Luthere, není přece nutné, aby o našich problémech věděl celý svět,“ Henrietta Sloanová pokárala manžela.

Pokrčil rameny. „Byl jsem dotázán, jak jdou obchody. Tak jsem řekl pravdu.“

„Karen, nic z toho nemá nejmenší vliv na tebe nebo na nákup dodávky, kterou potřebuješ,“ řekla Henrietta. „Už máme skoro všechny peníze na první splátku, zbytek si vypůjčíme.“

„Maminko,“ ohradila se Karen, „řekla jsem přece dávno, že to nespěchá. Ven se dostanu i tak, Josie chodí se mnou.“

„Jenže ne tak často, jak bys mohla, ani tak daleko, jak bys chtěla.“ Matka pevně sevřela rty. „Ta dodávka bude. Slibuji ti to, drahoušku. A brzy.“

„Také o tom přemýšlím od minulé návštěvy, kdy se Karen zmínila, že potřebuje automobil, do něhož by se vešlo pojízdné křeslo a který by Josie mohla řídit,“ řekl Nim

„Jen si s tím nikdo nedělejte žádné starosti,“ rázně oponovala Karen. „Prosím!“

„Nedělám si žádné starosti. Vzpomněl jsem si ale, že naše společnost

- GSP & L - vždy za rok nebo za dva vyřazuje malé dodávkové vozy a nahrazuje je novými. Mnoho z nich je v poměrně dobrém stavu. Kdyby ste chtěli, požádal bych jednoho z našich pracovníků, aby se poohlédl po nějaké, která by se dala výhodně koupit.“

Luther Sloan se rozzářil. „To by byla velká pomoc. Samozřejmě, ať bude dodávka v sebelepším stavu, budeme ji muset upravit, aby se do ní pojízdné křeslo vešlo a dalo se zajistit.“

„Možná, že i s tím by se u nás dalo něco udělat,“ řekl Nim. „Nevím, ale zjistím to.“

„Dáme vám telefonní číslo,“ navrhla Henrietta. „Až něco zjistíte, můžete nám zavolat.“

„Nimrode, vy jste opravdu milý a báječný,“ zvolala Karen.

Pak si povídali, až se Nim podíval na hodinky a zhrozil se, kolik času už od jeho příchodu uběhlo. „Už musím jít,“ oznámil.

„Už také půjdeme,“ přidal se Luther Sloan. „Nedaleko odtud v jedné staré budově vyměňují rozvody plynu - vašeho plynu, pane Goldmane,

- a dnes s tím musím být hotov.“

„Pokud si myslíte, že já nemám nic na práci,“ dodala Karen, „musím dopsat to pojednání.“

Rodiče se něžně a láskyplně rozloučili s dcerou. Nim vyšel za nimi. V krátkém okamžiku, kdy před odchodem zůstali sami, ji Nim políbil podruhé. Chtěl ji políbit na tvář, Karen však otočila hlavu tak, aby se setkaly jejich rty. S oslnivým úsměvem zašeptala: „Přijďte zase brzy.“

Sloanovi a Nim jeli výtahem; všichni tři mlčeli, pohroužení do vlastních myšlenek. Pak Henrietta neradostně řekla: „Snažíme se pro Karen udělat to nejlepší, co je v našich silách. Někdy bychom si přáli, abychom jí toho mohli poskytnout víc.“ Napětí a únava, kterých si Nim všiml už dříve - snad to byl pocit zmaru - se v jejích očích ukázaly zase.

„Nevěřím, že Karen na to pohlíží stejně,“ namítl tiše Nim. „Z toho, co mi řekla, vaši podporu a všechno, co pro ni děláte, velice oceňuje.“

Henrietta rázně zavrtěla hlavou. „Vše, co děláme, je to nejmenší, co jsme schopni jí poskytnout. I tak je to jen slabá náplast na odčinění toho, co se Karen - následkem našeho rozhodnutí - před mnoha lety stalo.“

Luther jemně položil ruku na paži své ženy. „Liebchen, už jsme to tolikrát probrali a vyrovnali se s tím. Nepřipouštěj si znovu výčitky. Ničemu dobrému tím neposloužíš, ubližuješ tím jen sama sobě.“

Prudce se k němu otočila. „Přece o tom smýšlíš stejně. Víš, že to je pravda.“

Luther povzdechl a náhle se zeptal Nima: „Řekla vám Karen, že dostala dětskou obrnu?“

Přikývl. „Ano.“

„Řekla vám jak a proč?“

„Ne, tedy ne podrobně.“

„Obvykle to neříká,“ zašeptala Henrietta.

Dojeli do přízemí, vystoupili z výtahu, zastavili se v malém, opuštěném vestibulu a Henrietta pokračovala:

„Karen měla patnáct, ještě chodila do střední školy. Byla výbornou studentkou. Ve škole se věnovala atletice. Zdálo se, že je s ní všechno v nejlepším pořádku.“

„Manželka vám chce říci,“ vložil se Luther, „že onoho léta jsme se my dva rozhodli spolu s jiným členy našeho luteránského vyznání vykonat náboženskou pouť na posvátná místa do Evropy. Na dobu naší nepřítomnosti jsme Karen poslali do letního tábora. Říkali jsme si, že pobyt na venkově jí udělá dobře; také proto, že naše dcera Cynthia už v tomto táboře před dvěma roky byla.“

„Podle pravdy je však třeba říci,“ upřesnila Henrietta, „že jsme mysleli víc na sebe, než na Karen.“

Manžel pokračoval, jako by ho vůbec nepřerušila. „Karen do tábora nechtěla jet. Chodila s chlapcem, který zůstával přes prázdniny ve městě. Chtěla přes léto zůstat doma, aby mu byla nablízku. Cynthia však už s námi nebydlela a Karen by byla sama.“

„Karen se přela a přesvědčovala nás,“ vzpomínala Henrietta. „Tvrдила, že jí samota vůbec nevádí a pokud jde o chlapce, že jí můžeme věřit. Dokonce mluvila o jakémś varování. Prý měla zjevení, že se stane něco nedobrého, když vyhoví našemu přání a odjede. Ta slova mi utkvěla v paměti, nikdy na ně nezapomenu.“

Vlastní zkušenost umožnila Nimovi si popisovanou situaci představit; Sloanovi jako mladí rodiče, Karen sotva odrostlá dětským střevíčkům, a všichni plní energie a odhodlanosti - všichni tři tak rozdílní od toho, jakými se pak stali.

Luther se znovu ujal slova a mluvil rychle, jako by to chtěl mít co nejrychleji za sebou. „Následoval rodinný boj - my dva na jedné, Karen na druhé straně. Trvali jsme, aby do tábora šla, nakonec jsme to prosadili a Karen odjela. V době našeho pobytu v Evropě v táboře vypukla epidemie dětské obrny. Jednou z obětí byla Karen.“

„Škoda, že tehdy nezůstala doma, jak tolik chtěla...“ začala Henrietta.

Manžel ji přerušil. „To stačí! Pan Goldman si jistě situaci dovede představit.“

„Ano,“ řekl tiše Nim. „Myslím, že dovedu.“ Vzpomněl si na verše, které mu Karen napsala, když se proudem vysokého napětí popálil Walter Talbot junior.

, Kdyby‘ to či ono

V tom či onom dni

Se o hodinu posunulo nebo o palec změnilo;

Nebo něco promeškaného se uskutečnilo

Nebo něco uskutečněného se promeškalo!

Ted‘ tomu rozuměl mnohem lépe. S vědomím, že by něco měl říci, i když nevěděl co, dodal: „Nevidím žádný důvod, proč byste si měli klást vinu za okolnosti... „

Lutherův pohled a jeho „Pane Goldmane, prosím.“ ho umlčelo. Nim pochopil, co si měl instinktivně uvědomit: Tady už nelze nic dodat; všechno už bylo podrobně rozebráno a důrazně zamítnuto. Nikdy neexistovala a ani neexistuje žádná možnost, jak těmto dvěma seabemeně ulehčit břímě, které je tak tíží.

„Henrietta má pravdu,“ řekl Luther. „Mám úplně stejný názor. Vinu si vezmeme do hrobu.“

„Ted‘ snad chápete, co mám na mysli, když tvrdím, že všechno, co děláme, včetně usilovného snažení získat peníze na dodávku pro Karen, je ve skutečnosti ničím,“ dodala jeho žena.

„To není pravda,“ řekl Nim. „Bez ohledu na cokoli je to mnohem víc než nic.“

Vyšli z vestibulu na ulici. Několik yardů od nich stál Nimův vůz.

„Děkuji vám, že jste mi řekli, co se stalo,“ řekl. „Pokusím se co nejdříve s tou dodávkou něco zařídit.“

Jak Nim očekával, o dva dny později dostal od Karen několik veršů.

Když jsi mladým býval

Pobíhals vůbec někdy po chodníku,

A za hru jsi považoval

Přeskakování jeho mezer?

Nebo — mnohem později,

Jsi jak cirkusák na provaze stál

Klidně sis po něm vykračoval,

S duší plnou strachu a přece svéhlavě,

Jsi nebezpečí pádu vyzýval?

Řekla jsem ‚nebezpečí‘?

Jak nevhodné to slovo

Vždyť dochází přec‘ k jiným pádům a úderům

A nejsou všechny osudné,

Spíš bývají pod ochranou

Radosti a blaženosti.

Zamilovat se, je jedním z nich.

Přece však moudrost varuje:

Pád je vždycky pádem

S následným poraněním a bolestí
Které se dostaví opožděně,
A nikdy je nelze přelstít.
Ach, jaký nesmysl!
Pryč s moudrostí!
Hurá přes bláznivý chodník
Jeho mezery a hup na lano!
Kdo to je nebo chce být najednou tak moudrý?
Já ne.
Snad ty ?

Kapitola 7

Na programu byla elektrárna v Tunipahu.

„Říkat něco guvernérovi tohoto státu,“ prohlásil s bostonským pří-zvukem bez koncovek J. Eric Humphrey, „má asi stejný smysl, jako dát ruku do džberu s vodou. Jakmile ji vytáhnete, hladina klesne do stejné výše, jako by tam ruka nikdy nebyla.“

„Kromě toho,“ podotkl Ray Paulsen, „že vaše ruka bude mokrá.“

„Lepkává,“ opravil ho předseda.

„Varovala jsem vás,“ řekla Teresa Van Burenová. „Varovala jsem vás před dvěma měsíci, okamžitě po krizi v dodávce elektrické energie, že paměť veřejnosti je krátká, že lidé - včetně politiků - zapomenou nejen na událost samotnou, ale i na důvod, proč k ní došlo.“

„Guvernérovým problémem není paměť,“ ujistil ji Oscar O'Brien. Vedoucí právník byl s Ericem Humphreym na nedávném zasedání v hlavním městě státu, kde se diskutovalo o návrzích výstavby nových elektráren - včetně Tunipahu. Pak pokračoval: „S guvernérem je pouze jediná potíž: chce se stát prezidentem Spojených států. Tak hrozně moc si to přeje, že už cítí chuť této funkce.“

„Kdoví,“ zavěštil Nim Goldman. „Možná by byl dobrým prezidentem.“

„To by možná mohl být,“ připustil O'Brien. „Jenže Kalifornie je v současné době bez vedení, protože v jejím čele se drží představitel, který nezaujímá žádná stanoviska a nerozhoduje o ničem, co by se mohlo dotknout třeba jen jednoho jediného voliče.“

„Připouštět mírné zveličování je podstatou našeho problému,“ podotkl Eric Humphrey.

„Nemluvě o tom,“ dodal O'Brien a vyfoukl kouř z doutníku, „že totéž se - ze stejného či jiného důvodu - dá říci o každé další veřejné osobnosti v Sacramentu.“

Pět vedoucích pracovníků společnosti sedělo na neformálním, přátelském rozhovoru v předsedově kancelářském apartmá ve správní budově Golden State Power & Light.

Veřejná projednávání plánované velkokapacitní uhelné elektrárny v Tunipahu začnou ani ne za dva týdny. Přestože byl tento projekt pro Kalifornii životně důležitý - což uznával jak guvernér, tak jeho spolupracovníci i zkušení zákonodárci, z politických důvodů nikdo nebyl ochoten projekt Tunipahu podpořit veřejně. Energetická společnost bude muset proti silné opozici ‚bojovat sama‘.

Kromě jiného guvernér zamítl žádost GSP & L, aby se veřejných projednávání zúčastnilo několik kompetentních úřadů, které mají přímý vliv na vydání povolení k výstavbě Tunipahu. A tak místo přímého projednání všechno půjde obvyklým procedurálním procesem. Znamená to vyčerpávající vypracování velkého množství podrobných studií, které se budou samostatně projednávat se čtyřmi zvláštními vládními komisemi, z nichž sice každá se zabývá jiným hlediskem, ale v podstatě se jejich kompetence často překrývají.

„Máme naději, že guvernér nebo kdokoli z nich změní svůj postoj?“ zeptala se Teresa Van Burenová.

„Jedině když ti parchanti v tom uvidí nějakou výhodu pro sebe,“ zavrčel Ray Paulsen. „Nic takového se však nestane.“ Paulsen byl v poslední době čím dál tím víc rozhořčený z nekonečných odkladů, bránících schválení projektů. Paulsen jako řídicí pracovník pověřený zásobováním energií bude mít nevděčný úkol uskutečňovat omezování dodávek elektřiny, ukáže-li se to v budoucnu nutné.

„Ray má pravdu,“ přidal se O'Brien. „Všichni víme, jak nás ta banda v Sacramentu nechala smažit se ve vlastní šťávě, když se jednalo o jadernou energii, přestože soukromě potřebu jaderných elektráren uznávali. Neměli však odvahu říci to nahlas.“

„Jenže ať se nám jejich postoje líbí nebo ne, stejně na nich nic nemůžeme změnit,“ namítl ostře Eric Humphrey. „Řekněme si teď něco o veřejném projednávání Tunipahu. Mám pár myšlenek, o něž se chci s vámi podělit. Přeji si, aby naše účast byla na nejvyšší úrovni. Vystoupení se musí opírat o fakta, musí být promyšlená, klidná a důstojná. Odpovědi všech našich představitelů při křížovém výslechu musejí být stejné, a hlavně zdvořilé a trpělivé. Součástí taktiky opozice budou

pokusy vyprovokovat nás. Jakýmkoli takovým pokusům musíme čelit a chci, abyste podrobně poučili všechny naše lidi.“

„Zařídím to,“ přikývl Oscar O’Brien.

„Nezapomeň,“ upozornil Nima zasmušilý Ray Paulsen, „že se to týká hlavně tebe.“

„Rayi, právě teď, v tomto okamžiku, se trénuji v sebeovládání,“ ušklíbl se Nim.

Nikdo nezapomněl na jejich rozpor na poradě vedoucích pracovníků, na níž Nim a Van Burenová dávali přednost otevřeně seznamovat veřejnost s problémy energetické společnosti, zatímco Paulsen a většina ostatních zastávali opačný názor. Podle příkazu předsedy nadále platila ‚umírněná linie‘.

„Oscare, jste pořád přesvědčený, že je nezbytně nutné, abych se veřejných projednávání zúčastnil osobně?“ zeptal se Eric Humphrey.

„Rozhodně ano,“ přikývl O’Brien.

Bylo zřejmé, že o Humphreyově zbožném přání vyhnout se pozornosti veřejnosti nebylo možné ani na okamžik uvažovat. Během uplynulých deseti dnů došlo ke dvěma dalším výbuchům náloží v zařízení GSP & L. Nevznikly sice velké škody, teroristické akce však všem připomněly, že nebezpečí pro společnost i její personál trvá. Ve včerejším varování, telefonicky oznámeném jedné rozhlasové stanici, byla také věta, že ‚více zločinců z vedení Golden State Piss & Lickspittle bude brzy pykat za zločiny proti lidu.‘

„Ericu, mohu vás ujistit, že vaše účast bude krátká, ale potřebujeme, abyste svou přítomností dodal jednání potřebnou váhu,“ řekl O’Brien.

„Tak dobře,“ povzdechl si předseda.

Nim si s hořkým humorem pomyslel: na něho samého se, jako obvykle, jakákoli strategie vyhnout se publicitě nevztahuje. Na projednáváních se objeví jako klíčový svědek. Zatímco ostatní z energetické společnosti budou vysvětlovat technické podrobnosti, Nim bude předkládat a obhajovat projekt Tunipahu v celé šíři. Svědky při výslechu povede Oscar O’Brien.

Některé záležitosti si Nim a O’Brien za účasti Paulsena probrali předem.

Paulsen a Nim při spolupráci s O’Brienem potlačili vzájemné nepřátelství a v některých chvílích byli dokonce na sebe přívětiví.

Nim využil této přechodné pohody a zeptal se Paulsena na možnost získat vyřazenou dodávku pro Karen Sloanovou, protože doprava organizačně patřila pod útvar zásobování energií.

K Nimovu překvapení to Paulsena zaujalo a byl ochoten pomoci. Už druhý den po rozhovoru určil vhodnou dodávku, která bude brzy připravena k prodeji. Ray Paulsen navíc osobně navrhl úpravy, které usnadní nakládání pojízdného křesla a jeho zajištění proti pohybu. Karen telefonovala Nimovi a řekla mu, že ji navštívili mechanici, křeslo změřili a prohlédli si jeho elektrickou instalaci.

„Jednou z nejfantastičtějších náhod, která mě v životě potkala,“ pokračovala Karen, „bylo to, že jste si na mapě všiml červených kroužků a přišel jste za mnou. Když už o tom mluvím, milý Nimrode, kdy mě zase navštívíte? Doufám, že brzy.“ Slíbil, že přijde. Později zavolal Kareniným rodičům, Lutherovi a Henriettě, které zpráva o dodávce velice potěšila. Řekli, že právě vyřizují bankovní půjčku na většinu nákladů.

Hlas O’Briena vrátil Nima do přítomnosti. „Předpokládám, že si všichni uvědomujete, jak dlouho bude boj o Tunipah asi trvat.“

„Zatraceně dlouho,“ zachmuřeně řekl Paulsen.

„Oscare, na kolik let to odhadujete?“ zeptala se Van Burenová.

„Za předpokladu, že na některých projednáváních budeme mít úspěch a vezmeme-li v úvahu zdržení při procedurách v soudním řízení, k nimž se oponenti určitě uchýlí, řekl bych šest až sedm let.“ Vedoucí právník zašustil listinami před sebou. „Možná vás budou zajímat náklady. Můj útvar odhaduje naše vlastní náklady - jen na získání povolení ke stavbě, a to bez ohledu na to, zda vyhraje nebo prohraje - na pět a půl miliónů dolarů. Studie životního prostředí bude stát několik miliónů navíc, a to nebudeme smět ani kopnout dřív, než v plném rozsahu dostaneme stavební povolení.“

„Tess, bude nutné zajistit, aby se veřejnost dověděla o všem co nejpodrobněji,“ řekl Eric Humphrey.

„Pokusím se o to, i když nemohu zaručit, že kromě nás tady to bude zajímat příliš mnoho lidí,“ řekla Van Burenová.

„Začnou se o to zajímat, až jim zhasne světlo,“ utrl se Humphrey. „Teď bych však shrnul pokrok, pokud vůbec nějaký je, v našich dalších žádostech - o přečerpávací vodní elektrárnu v Devil's Gate a geotermální elektrárnu v údolí Fincastle.“

„Pokud vůbec nějaký je, to bylo řečeno správně,“ poznamenal O'Brien. Pak přítomné informoval, že dosud skončily pouze počáteční střety s byrokratickou džunglí, že nesčetné množství dalších soubojů je teprve čeká a že už vzrůstá mohutná vlna opozice proti Devil's Gate i proti Fincastle...

Nima při poslechu jeho slov zachvátila vlna zlosti na těžkopádný a neúčinný systém a na strach pracovníků energetické společnosti z možného neúspěchu, který znemožňoval energicky zaútočit. Ním věděl, že při projednávání Tunipahu bude mít těžkosti. Násilím se bude muset nutit k umírněnosti, násilím bude zachovávat trpělivost a chuť udržet na uzdě otevřená slova, kterými by mohl odhalit skutečnou pravdu.

Kapitola 8

V obličeji rudý J. Eric Humphrey nepohodlně seděl na vyvýšené, tvrdé, nečalouněné svědecké lavici. Seděl tam už půl dne - tedy o několik hodin déle, než měla trvat „krátká přítomnost“, slibovaná Oscarem O'Brienem.

V prostředí připomínajícím soudní síň se nad ním ve vzdálenosti tří stop tyčil Davey Birdsong. Lehce se houpal, svou nadměrnou váhu přenášel z pat na bříska chodidel, dopředu a zpátky. „Protože jste zřejmě nedoslýchavý, zopakuji otázku ještě jednou. Kolik činí váš roční plat?“

Humphrey, který zaváhal, když se ho zeptal poprvé, se zadíval na O'Briena, sedícího u stolu pro právní zástupce. Právník nepatrně pokrčil rameny.

Předseda GSP&L se sevřenými rty odpověděl: „Dvě stě čtyřicet pět tisíc dolarů.“

Birdsong zamával rukou. „Ale ne, šprýmaři, asi jste mi nerozuměl. Neptal jsem se na základní kapitál Golden State Power & Light. Zajímá mě, kolik si na živobytí vyděláváte vy?“

Humphreye jeho poznámka nepobavila a odpověděl: „Tolik, kolik jsem řekl.“

„Tomu sotva můžu uvěřit!“ Birdsong se teatrálním gestem chytil za hlavu. „Nevěřil jsem, že nějaký jedinec by mohl vydělávat tolik peněz.“ Dlouze a tiše hvízdal, pak zvolal: „Páni!“

Ze vzrušeného publika ve vyhřátém přeplněném sále, kde se odbývalo veřejné projednávání, se jako ozvěna ozval pískot a další výkřiky „Páni!“. Někdo zvolal: „A to musíme platit my, spotřebitelé! To je přece jen zatraceně hodně!“ Potlesk a dupání bylo odpovědí provokatérovi.

Předsedající komisař, sedící nahoře na vyvýšeném místě, odkud shlížel na svědky, tazatele i diváky, sáhl po předsednickém kladívku, lehce jím klepl a nařídil: „Klid!“ Pětatřicetiletý komisař s růžovou chlapeckou tváří byl do této funkce jmenován před rokem, když předtím pracoval v aparátu vládnoucí strany. Původně byl revizorem účtů a proslýchalo se, že je guvernérovým příbuzným.

Komisař domluvil. O'Brien hlučně vstal. „Pane předsedo, je takovýto trapný a znepokojující způsob výslechu mého svědka nutný?“

Komisař si prohlížel Birdsonga, který jako uniformu měl na sobě ošuntělé džíny, u krku rozepnutou košili a na nohou tenisky. Naproti tomu Humphrey, který si svůj třídílný oblek objednal u de Lisiho v New Yorku a jezdil tam na zkoušky, byl oblečen jako na módní přehlídku.

„Pane Birdsongu, položil jste otázku a dostal jste odpověď,“ řekl komisař. „Obejdeme se bez vašich teatrálních výstupů. Pokračujte, prosím.“

„Zajisté, pane předsedo.“ Birdsong se otočil k Humphreymu. „Řekl jste opravdu dvě stě čtyřicet pět tisíc dolarů?“

„Ano, řekl.“

„Jsou ještě nějaké jiné finanční výhody pro toho, kdo je velkým hlavounem...“ (Smích mezi diváky.) „Promiňte, předsedou veřejné energetické společnosti? Třeba osobní limuzína?“

„Ano.“

„S řidičem?“

„Ano.“

„Plus tučné konto na výlohy?“

„Neřekl bych, že tučné,“ namítl naštvane Humphrey.

„Tak snad nadměrné?“

Ozval se další smích.

Bylo vidět, že J. Eric Humphrey je čím dál tím víc pohoršen. V podstatě byl administrátorem na vysoké úrovni a jako takový dovedl své záměry prosazovat tvrdě a neúprosně, neuměl však čelit tak okázalému komediantovi, jakým byl Birdsong. Upjatě odpověděl: „S mými povinnostmi jsou spojeny určité výlohy, které mohu vyúčtovat naší společnosti.“

„Aby ne!“

O'Brien už zpola vstal, komisař ho však mávnutím ruky zadržel a přikázal: „Pane Birdsongu, omezte se na otázky k věci.“

Obrovitý vousatý muž se nevázaně ušklíbl. „Ano, pane!“

Nim, sedící mezi diváky, plál hněvem. Proč Humphrey neodpověděl nevybíravě a útočně, jak by mohl a jak by měl? Výše mého platu, pane Birdsongu, je veřejně známá, protože je oznamována revizním orgánům, takže tuto informaci lze snadno získat. Jsem si jistý, že jste ji znal a že vaše překvapení bylo jen předstírané a hrané. Kromě toho, tento plat odpovídá postavení předsedy a vedoucího pracovníka jedné z největších akciových společností ve státě. Ve skutečnosti je dokonce menší než ve většině ostatních společností srovnatelné velikosti. Jedním z důvodů k takovému platu je, že výrobní organizace, jakou je GSP&L, uznává nutnost konkurzního řízení při přijímání nadaného člověka na vedoucí místo. Abych se vyjádřil přesněji: se svou zkušeností a kvalifikací bych měl stejný nebo vyšší plat zajištěn i jinde. Pane Birdsongu, vám se tento systém nemusí líbit, pokud ale zůstaneme zemí svobodného podnikání, musíte se smířit s tím, že je to tak. Pokud jde o auto s řidičem, bylo mi nabídnuto současně s platem na základě téhož konkurzního řízení, a to z toho důvodu, že čas nejvyššího výkonného pracovníka je cennější, než výlohy za auto s řidičem. A ještě něco k tomu vozu: jako ostatní zaneprázdnění vedoucí pracovníci jsem zvyklý pracovat cestou z jednoho místa na druhé a jen zřídkakdy si během jízdy odpočinu. A konečně, jestli ředitelé společnosti a akcionáři dojdou k názoru, že mnou odváděná práce neodpovídá mému platu, mají možnost mě odvolat...

Ale ne! pomyslel si otráveně Nim; vždyť umírněné projevy a opatrnost, vynucená přehnanými obavami ze záludnosti veřejného mínění, bezpodmínečná zásada nikdy nepoužívat proti Birdsongům tohoto světa jejich vlastních taktik a způsobů, to je přece příkaz dneška. Dneška i dnů příštích. Byl druhý den projednávání žádosti o povolení první etapy výstavby Tunipahu. Předcházející dny zabraly formality, včetně projednání mamutího, pětisetstránkového ‚Investičního záměru‘ (350 výtisků), prvního z mnoha dalších podobných podkladů, které právní zástupce GSP&L bude postupně předkládat. O’Brien k tomu sardonicky poznamenal: „Až s tím budeme hotovi, zůstane po nás pěkný kus vykáceného lesa, využitého na výrobu použitého papíru. Kdybychom potřebný papír složili na hromadu, zaplnil by knihovnu nebo potopil loď.“

Jako první svědek žadatele byl ráno předvolán E. Eric Humphrey. O’Brien nechal předsedu energetické společnosti zběžně přednést důvody k výstavbě v Tunipahu a výhody vybrané lokality - to byla slíbená ‚krátká přítomnost‘. Pak následovaly mnohem obsáhlejší dotazy právního zástupce Výboru veřejných energetických společností a po něm Rodericka Pritchetta, tajemníka Sequoia Clubu. Oba křížové výslechy, každý trvající hodinu, byly konstruktivní a umírněné. Teprve mluvčí m & sl Birdsong, ke zřejmé radosti svých zastánců v publiku, jednání oživil.

„Tak, pane Humphreyi,“ pokračoval Birdsong, „domnívám se, že ráno po probuzení jste uvažoval o nezbytnosti nějak ospravedlnit svůj nadměrný plat. Je to pravda?“

„Námitka!“ okamžitě zvolal O’Brien.

„Přijata,“ prohlásil komisař.

Birdsonga to nevzrušilo. „Zeptám se tedy jinak. Děťino Ericu, považujete za hlavní část své práce nutnost podporovat výstavbu vysněných projektů - jako je ten v Tunipahu - , které vaší společnosti vynesou obrovské zisky?“

„Námitka!“

Birdsong se obrátil k právnímu zástupci GSP&L. „Proč jste si to nedal nahrát na magnetofonový pásek? Mohl jste jenom mačkat tlačítko, aniž byste otevřel ústa.“

Ozval se smích a ojedinělý potlesk. Mladý komisař se naklonil dozadu, aby se poradil s mužem sedícím za ním - se starším soudním znalcem s dlouholetou zkušeností v projednáváních, jako bylo dnešní. Bylo vidět, že starší muž na tichý dotaz zavrtěl hlavou.

„Námitka se zamítá,“ oznámil komisař a dodal: „Pane Birdsongu, na těchto projednáváních připouštíme značnou volnost projevu, buďte ale tak laskav a všechny svědky oslovujte uctivě jejich skutečnými jmény a ne výrazy“ - neúspěšně se pokusil potlačit úsměv - „jako šprýmaři nebo děťino Ericu. Rádi bychom od vás slyšeli ujištění, že vaše další dotazy budou věcné a budou se týkat projednávaného tématu.“

„Ale vždyť jsou věcné. A týkají se projednávaného tématu,“ namítl Birdsong výbojně. Vzápětí, jako by najednou přehodil výhybku, se představil v roli prosebníka. „Pane předsedo, uvědomte si prosím, že jsem jen obyčejný člověk zastupující utlačované lidi a ne významný vynikající právník,

jakým je tady staroušek Oscar.“ Ukázal na O'Briena. „Proto budu-li se vyjadřovat neohrabaně, přespříliš ironicky a budu chybovat... „

Komisař si povzdechl. „K věci, prosím!“

„Yessir! Samozřejmě, pane!“ Birdsong se otočil k Humphreyovi. „Slyšel jste toho muže? Utrácíte komisařův čas! Tak nechod'te kolem horké kaše a odpovězte na otázku.“

„Na jakou otázku?“ vložil se O'Brien. „Ať dělám, co dělám, na žádnou si nevzpomínám. Svědek určitě také ne.“

„Zapisovatel zopakuje otázku,“ nařídil komisař.

Jednání bylo přerušeno a ti, kteří seděli na tvrdých židlích a lavicích, se vrtěli a hledali vhodnější polohu, zatímco stenograf, pořizující úřední protokol, listoval přeloženými listy zápisu. Z místnosti odešlo několik diváků, byli však okamžitě nahrazeni několika novými příchozími. Účastníci jednání věděli, že než komise dojde k rozhodnutí, bude se podobná scéna v následujících měsících a letech ještě mnohokrát opakovat.

Dubem obložená místnost, v níž se veřejné projednávání konalo, byla ve dvanáctipodlažní budově blízko městského centra. Patřila Kalifornské energetické komisi, která zajišťovala a řídila sérii nynějších veřejných projednávání. Naproti přes ulici stála budova Výboru veřejných energetických společností v Kalifornii, která své vlastní projednávání výstavby elektrárny v Tunipahu povede později. Z velké části půjde jen o opakování. Konkurence a revnivost mezi těmito samostatnými organizacemi byly velmi silné a občas dosahovaly úrovně příhod z knihy „Alenka v říši divů“.

Brzy začnou aktivitu vyvíjet i dvě další vládní komise, které uspořádají vlastní projednávání: Komise pro čistotu vodních zdrojů a Komise pro čistotu ovzduší. Každý z těchto čtyř vládních orgánů obdrží protokoly a veškeré doklady z projednávání ostatních, většinou je však budou ignorovat. Pak na nižší úrovni bude nezbytné uspokojit místní komisi pro čistotu ovzduší, která by si mohla vynutit mnohem přísnější omezení než komise státní.

Jak důvěrně v soukromí řekl O'Brien: „Nikdo, kdo není přímo zainteresovaný, nikdy nepochopí tu neuvěřitelnou duplicitu, neschopnost a marnost. My, kteří se na tom podílíme, i ti, kdo tento bláznivý systém uvedli do chodu, by měli být označeni za duševně choré. Pro kapsu veřejnosti by bylo mnohem levnější a účinnější, kdyby nás zavřeli do ústavu pro choromyslné.“

Stenograf končil větu ze zápisu, „...vysněných projektů -jako ten v Tunipahu - , které vaší společnosti vynesou obrovské zisky?“

„Hlavním cílem Tunipahu,“ odpověděl Humphrey, „je zajistit služby zákazníkům, a tím celé veřejnosti, jak jsme o to usilovali vždycky, když stoupla spotřeba elektrické energie. Zisk je druhořadý.“

„Zisky však budou“ trval na svém Birdsong.

„Přirozeně. Jsme veřejná společnost se závazky ke vkladatelům... „

„Ohromné zisky? Miliónové zisky?“

„Vzhledem k obrovskému rozsahu výstavby, která vyžaduje rozsáhlé investice, budou vydány akcie a obligace, které by nebylo možné vkladatelům prodat, pokud... „

Birdsong mu ostře skočil do řeči: „Odpovězte ,ano' nebo ,ne'! Budou miliónové zisky?“

Předseda se zarděl. „Pravděpodobně - ano!“

Jeho mučitel se ještě jednou zhoupł na patách. „Pane Humphreyi, máme tedy jenom vaše tvrzení, co je přednější, zda zisk nebo služby -tvrzení člověka, který ale v případě, že břemeno gigantického Tunipahu bude uvaleno na veřejnost, na prvním místě a všemi prostředky bude usilovat o zisk.“

„Námítka,“ řekl otráveně O'Brien. „To není otázka, ale zaujaté, pobuřující a neprokázané tvrzení.“

„Tolik silných slov! - Dobře, беру to zpět,“ ohlásil Birdsong dřív, než zasáhl komisař, a ušklíbl se. „Myslím, že mě ovládlo spravedlivé rozhořčení.“

O'Brien vzhlédl, jako by chtěl znovu protestovat, pak však od toho upustil.

Birdsong i ostatní dobře věděli, že navzdory odvolání se předešlé věty do zápisu dostanou. I novináři u stolu vyhrazeného pro tisk měli skloněné hlavy a usilovně psali, což dříve nedělali.

Nim všechno sledoval ze sedadla pro diváky a uvažoval: „Není pochyby, že poznámky Daveyho Birdsonga budou následující den v nápadné úpravě uveřejněny mezi zprávami. Vůdce m&sl k tomu novinářům jako obvykle poskytne kompletní podklady.“

Mezi skupinou zástupců tisku viděl černou novinářku Nancy Molineauxovou. Se zaujetím pozorovala Birdsonga, nepsala, jen vzpřímeně a bez pohnutí seděla. Její póza zvýrazňovala vysedlé lícni kosti a hezkou, i když nepřístupnou tvář a graciéznost jejího štíhlého ohebného těla. Její výraz byl zamyšlený. Nim se dohadoval, že se jí Birdsongovo vystoupení líbí.

Nim a slečna Molineauxová kolem sebe dnes ráno prošli před jednací síní. Na jeho pozdravný pokyn hlavou jen zvedla obočí a výsměšně se na něho usmála.

Birdsong pokračoval: „Povězte mi, Ericu, starý brachu... óúú, pardon! - pane Humphreyi - , slyšel jste vůbec někdy o šetření energií?“

„Ovšem.“

„Jste si vědom, že podle obecně rozšířeného názoru by projekt podobný Tunipahu nebyl nutný, kdybyste vy a vaši lidé brali šetření energií vážně? Nemyslím tím hru na symbolické šetření, ale opravdové šetření vyhledávané se stejným zájmem a nadšením, jaké projevujete teď při usilovné snaze získat povolení k výstavbě dalších závodů s cílem hrabat stále větší a větší zisky?“

O'Brien napůl vstal, když Humphrey řekl: „Odpovím na to sám.“ Právnick si znovu sedl.

„Tak v první řadě, my v Golden State Power & Light se nesnažíme zvyšovat prodej elektřiny. Dělali jsme to, ale už dávno jsme od toho upustili. Místo toho usilujeme o úspory energie - velmi vážně. Avšak samotná úspora energie, jakkoli užitečná a žádoucí, nikdy nezabrání nepřetržitému vzrůstu požadavků na energii, a to je důvod, proč potřebujeme Tunipah.“

„Je to váš názor?“ dorážel Birdsong.

„Přirozeně, že je to můj názor.“

„Stejně předpojatý názor, jako když po nás chcete, abychom uvěřili, že není rozhodující, jestli Tunipah vynese nebo nevynese další zisky.“

O'Brien protestoval. „To je zkreslování faktů. Svědek přece neřekl, že ho zisk vůbec nezajímá“

„Ano, to uznávám.“ Birdsong se náhle otočil k O'Brienovi. Se zvyšujícím se hlasem jako by narůstalo i jeho tělo. „My víme, že se vy v Golden State staráte o zisky - o obrovské, tučné, nadměrné, lichvářské zisky z peněz drobných spotřebitelů, slušných, pracujících lidí tohoto státu, kteří platí účty a které náklady na Tunipah srazí k zemi, jestli... „

Zbytek slov zanikl ve výkřicích, tleskám a dupání diváků. V nastalém hluku komisař udeřil předsednickým kladívkem a zvolal: „Klid! Ticho!“

Muž sedící vedle Nima, který se k ovacím připojil, se při pohledu na Nimův klid na něho zle obořil: „Hochu, tebe to vůbec nezajímá?“

„Ale zajímá,“ řekl Nim.

Nim si uvědomil, že kdyby šlo o normální jednání před soudním tribunálem, Birdsong by už byl dávno obviněn z pohrdání soudem. Tady však nebude obviněn ani teď, ani později, protože prostředí soudní síně bylo jen fasádou. Při projednávání podobného druhu byla záměrně dovolena volnost v řízení a byly tolerovány i občasné nevhodné výstřelky. Důvody k tomu Oscar O'Brien vysvětlil na předběžné informativní schůzce.

„Stávající veřejné výbory jsou podělané strachem, že když bez omezení neumožní říci komukoli jakýkoli názor, mohl by později soud vznést námitky proti tomu, že bylo zabráněno vznést nějaké závažné svědectví. Což by mohlo vést i ke změně již vydaného rozhodnutí. Tím by letitá práce přišla nazmar jen proto, že nějakému cvokovi kdosi nařídil, aby držel hubu, nebo mu nedovolil přednést něco nepodstatného. A to nikdo nechce připustit - ani my ne. A tak s všeobecným souhlasem si mohou demagogové a blázni všeho druhu dělat, co uznají za vhodné, a to tak dlouho, jak se jim zachce. Veřejná projednávání se tím protahují, ale vcelku se nakonec zkrátí o další soudní řízení.“

Nim věděl, že právě z tohoto důvodu před několika okamžiky zkušený soudní znalec zavrtěl hlavou a mladému komisaři poradil, aby nebránil Birdsongovi položit spornou otázku.

O'Brien pak ještě vysvětlil, že právníci jako on, kteří vystupují v zájmu žadatelů, při tomto druhu projednávání vznášejí méně námitek než při soudním řízení. „Používáme je jen při urážlivých

a nevhodných dotazech, které by se do protokolu neměly dostat.“ Nim vytyšil, že O’Brienovy námitky při Birdsongově křížovém výslechu měly jen uklidnit J. Erica Humphreye, O’Brienova šéfa, který se k tomuto vystoupení nechal přimět jen velice neochotně.

Nim si byl jistý, že až přijde na řadu ke křížovému výslechu, O’Brien ho nechá, aby se bránil úplně sám.

„Vraťme se k obrovským ziskům, o nichž jsme mluvili,“ pokračoval Davey Birdsong, „a obraťme pozornost k tomu, jaký budou mít dopad na měsíční účty spotřebitelů... „

Vůdce m&sl pokračoval ještě půl hodiny ve výslechu. Ignoroval fakta, vznášel návodné a záludné, ničím nepodložené otázky, přerušované neotesaným šaškováním. Podařilo se mu přítomné přesvědčit, že zisky z Tunipahu budou nadměrné a že jsou hlavní pohnutkou k vybudování elektrárny. Nim v duchu uznal, že i když jde o falešná obvinění, jejich neustálé opakování v góbbelsovském stylu bylo účinné. Nepochybně vzbudí pozornost sdělovacích médií a možná si i získá jejich důvěru, což byl jasný Birdsongův cíl.

„Děkuji vám, pane Humphreyi,“ řekl komisař, když předseda GSP&L vyšel z lavice svědků. Eric Humphrey přikývl a s viditelnou úlevou odešel.

Pak se vystřídali dva další svědci GSP&L. Oba byli odbornými inženýry. Jejich svědectví a křížový výslech se nesly v jednotvárné nudě, zabraly však celé dva dny, po nichž bylo projednávání odročeno na pondělí následujícího týdne. Nim, který ponese hlavní tíhu útoků na GSP&L, bude dalším svědkem na svědecké lavici při pokračování řízení.

Kapitola 9

Když před třemi týdny Ruth Goldmanová ohromila Nima zprávou, že na nějaký čas odjede z domova, považoval za pravděpodobné, že si to ještě rozmyslí. Nerozmyslela si to. Byl páteční večer a po víkendem přerušeném projednávání Tunipahu byl Nim v domě sám, protože Ruth před odjezdem odvezla Leah a Benjyho na opačný konec města k rodičům. Bylo dohodnuto, že obě děti u Neubergerových zůstanou až do návratu Ruth, bez ohledu na to, jak dlouho bude pryč.

Ruth se vyjadřovala neurčitě a odmítala prozradit, kam nebo s kým odjíždí. „Možná to bude trvat dva týdny, může to být ale méně nebo více,“ řekla před několika dny Nimovi.

V jejím chování vůči sobě však nic neurčitěho nenacházel - bylo definitivně chladné. Zdá se, jako by dospěla k nějakému rozhodnutí a všechno, co dělala, cílevědomě směřovalo k jeho uskutečnění. Jaké to bylo rozhodnutí a jak dalece se ho dotkne, o tom Nim neměl ani potuchy. Zpočátku si říkal, že by se o to zajímat měl, a zarmoutilo ho vědomí, že ho to celkem nezajímá. Alespoň ne mnoho. Proto nic nenamítal, když mu Ruth sdělila, že přípravy skončila a koncem týdne odjede.

Nim si uvědomil, jak je pro něho netypické jen se tak vézt a nechat věci plavat. Měl v povaze se okamžitě rozhodovat a plánovat dopředu. Tato v práci projevovaná schopnost mu získala uznání a postup. Ale pokud šlo o manželství, měl stále zvláštní odpor přinutit se k nějakému činu nebo postavit se nepříjemné skutečnosti čelem. Všechno nechával na Ruth. Kdyby se rozhodla odejít natrvalo, a pak požádala o rozvod, což se zdálo být logickým pokračováním stávající situace, neměl by chuť bojovat nebo se třeba jen pokusit ji od toho zrazovat. Doposud ale žádné rozhodnutí nemusel učinit. Zatím ne.

Bylo to teprve včera, kdy se Ruth zeptal, jestli se chce o vzájemném vztahu pobavit hned a zapamatoval si její slova: „... ze se už dlouho jen tváříme jako manželé. Nemluvili jsme sice o tom, myslím si však, že bychom měli... Možná až se vrátím“.

„Proč čekat?“ uvažoval Nim.

Odpověděla však zcela rozhodně: „Ne, já ti řeknu, až budu připravena.“ A tím to skončilo.

S úvahou o rozvodu se do Nimových myšlenek dostali Leah a Benjy. Věděl, že děti by těžce zranilo jen pouhé pomýšlení na něco takového. Ta představa ho rozesmutnila. Byla sice pravda, že jiné děti rozvody přežily a Nim znal mnoho párů, které rozvod braly jako běžnou životní záležitost. Nedělalo by mu těžkosti stýkat se s Leah a Benjym. Dokonce by je možná vídal častěji, než dosud. Stalo se to už i jiným otcům.

To všechno však bude muset počkat na návrat Ruth, uvažoval, když v pátek večer bloudil prázdným domem.

Před půl hodinou mluvil telefonem s Leah a Benjym, přestože Aaron Neuberger neměl rád, když v době sabatu někdo používá telefonu k jinému než naléhavému případu. Nim nechal telefon vyzvánět tak dlouho, až tchán povolil a ozval se. „Chci mluvit s dětmi,“ požádal bez obalu Nim. „A je mi úplně jedno, jestli je dnešní den zasvěcený nějaké šaškárně.“

Když se po delší době ozvala Leah, mírně mu jeho slova vytkla. „Tatko, rozčilil jsi dědečka.“

Nim měl chuť říci: „To je výborné!“ - ale ovládl se. Povídali si o škole, o blížících se plaveckých závodech a o hodinách baletu. O Ruth ani slovo. Cítil, že Leah tuší, že něco není v pořádku, neodvažuje se však zeptat nebo vyzvídat. Následující rozhovor s Benjym jen oživil podráždění, které často cítil vůči vyženěným příbuzným.

„Tati,“ ptal se Benjy, „zúčastním se bar mitzva? Dědeček říkal, že budu muset a babička tvrdí, že jestli se nezúčastním, nikdy ze mne nebude pravý Žid.“

Ať jdou Neubergerovi do háje s tím svým neustálým zasahováním do něčeho, po čem jim nic není! Nemohli by být jen milujícími prarodiči, kteří se pár týdnů starají o Leah a Benjyho, aniž by toho využívali k jejich demagogickému ovlivňování? Je téměř nemravné začít děti zpracovávat s takovým spěchem a zasahovat do rodičovských práv Nima a Ruth. Tuto záležitost chtěl Nim s Benjym probrat sám, klidně si o ní pohovořit, rozumně, jako muž s mužem a ne mu ji naservírovat

tak najednou a bez přípravy. Tak proč jsi to neudělal? ozvalo se svědomí. Času jsi k tomu měl víc než dost. Kdybys to udělal, nemusel bys teď dumat, co odpovědět na Benjyho otázku.

„Nikdo se nemusí zúčastnit bar mitzva,“ odpověděl rázně Nim. „Také jsem se neúčastnil. A co tvrdila babička, je nesmysl.“

„Dědeček říká, že se toho ještě mnoho musím učit.“ V hlase Benjyho se ozývala pochybnost. „Řekl, že jsem s tím už měl začít dávno.“

Zazněla snad v Benjyho tenkém, pedantickém hlase výčitka? Je docela dobře možné - ve skutečnosti pravděpodobné - , pomyslel si Nim, že ve svých deseti letech chápe mnohem víc, než si my starší myslíme. Zrcadlila se snad v Benjyho otázkách snaha nalézt k předkům vlastní vztah? Vztah, který si Nim sám uvědomoval, který však, i když ne zcela, potlačil? Nebyl si jistý. Nic nemohlo zmírnit jeho zlost nad tím, co vyšlo najevo, se sebezapřením se však zdržel dalších ostrých slov s vědomím, že by spíše ublížila, než přinesla něco dobrého.

„Podívej, synu, to, cos právě řekl, není jednoduše pravda. Na rozhodnutí, jestli se podrobíš bar mitzva, je dost času. Musíš si uvědomit, že dědeček s babičkou mají některé názory, s nimiž maminka a já nesouhlasíme.“ Nim si nebyl jistý, jak dalece je toto tvrzení pravdivé, pokud jde o Ruth, nebyla tu však, aby jeho tvrzení popřela. Pak pokračoval: „Jakmile se maminka vrátí a přijdeš domů, o všem si spolu popovídáme. O. K.?“

Benjy řekl ‚O. K.‘ s náznakem zaváhání a Nimovi bylo jasné, že slib bude muset dodržet, nechce-li ztratit synovu důvěru. Napadlo ho, že kdyby jeho otec přiletěl z New Yorku a nějaký čas tu pobyl, vyvážil by jednostranný vliv Neubergerových na Benjyho. Starý, zatrpklý, v osmdesátce už tělesně slabý, ale v názorech na židovství cynický a kousavý Isaac Goldman se však stále s chutí ostře střefoval do ortodoxní židovské víry. Ale ne, usoudil Nim. Bylo by to stejně neférové jako to, co dělají Neubergerovi.

Po skončeném telefonním rozhovoru si Nim při míchání skotské s vodou všiml portrétu Ruth; byla to olejomalba, zhotovená před několika lety. Umělec s pozoruhodnou dokonalostí zachytil přitažlivou krásu a vnitřní klid Ruth. Přistoupil k portrétu a pozoroval ho. Tvář a zvláště laskavé šedé oči malíř vystihl výjimečně dobře. Stejně tak černé, lesknoucí se, jako vždy bezvadně upravené vlasy. K sezení si Ruth oblékala večerní šaty bez ramínek. Odstín pleti půvabných ramen byl až nepochopitelně skutečný. Na jednom rameni bylo i malé, tmavé mateřské znaménko, které si brzy po dokončení portrétu dala chirurgicky odstranit.

Nim se v duchu vrátil ke klidu Ruth, který byl z obrazu nejvíce patrný. Právě teď bych ten její klid potřeboval, pomyslel si. Rád by si s Ruth promluvil o Benjym a o bar mitzva. Kam, k sakru, na dva týdny odjela a co to je za chlapa! Nim si byl jistý, že Neubergerovi o tom něco vědí. Přinejmenším budou vědět, kam mohou Ruth zavolat. Nim znal svou ženu příliš dobře, než aby uvěřil, že by byla schopna úplně se odpoutat od dětí. Stejně tak si byl jistý, že její rodiče by mu ale stejně nic bližšího neřekli. To pomyšlení jen znovu zvedlo jeho zlost na příbuzné.

Nalil si další skotskou a několikrát obešel pokoj, vrátil se k telefonu a vytočil číslo do bytu Harryho Londona. Během týdne spolu nemluvili, což bylo nezvyklé.

Když se London ozval, Nim se zeptal: „Chtělo by se ti zajet ke mně a dát si do nosu?“

„Nime, lituji, rád bych, ale nemůžu. Mám pozvání na večeři. Za chvíli odcházím. Slyšels o posledních bombových útocích?“

„Ne, kdy?“

„Před hodinou.“

„Je někdo zraněný?“

„Tentokrát ne - ale jedině to je na tom potěšující.“

V předměstské rozvodně GSP&L byly umístěny dvě mohutné nálože, informoval ho Harry London. Způsobily, že víc než šest tisíc domácností je v této oblasti bez elektrického proudu. Technici urychleně rozvázejí přenosné transformátory na korbách nákladních vozů, je ale nepravděpodobné, že by se plnou dodávku podařilo zajistit dřív než zítra.

„Ti šílenci na to jdou chytře,“ pokračoval London. „Učí se, kde jsme zranitelní a kam mají položit ty své prskavky, aby nám udělali co největší škody.“

„Víme už aspoň, jestli je to práce téže skupiny?“

„To jo. Přátelé svobody. Těsně před odpálením oznámili místo výbuchu pátému kanálu rozhlasu. Na protiakci už bylo pozdě. Dohromady je to jedenáctý pumový útok za dva měsíce. Právě jsem to spočítal.“

Nim s vědomím, že i když se London nezúčastňuje pátrání přímo, má své zdroje informací, se ho zeptal: „Udělal police nebo FBI už nějaký pokrok ve vyšetřování?“

„Žádný. Řekl jsem, že si ti lidé počínají chytrě: a je to fakt. Před útokem si zvolí cíl, kde lze způsobit největší možnou škodu. Pak vyzkoumají cestu, kterou se rychle a nepozorovaně dostanou dovnitř a ven a škodu způsobí. Ta tlupa Přátel svobody ví stejně dobře jako my, že ke střežení všech zařízení bychom potřebovali celou armádu.“

„Nenašly se žádné stopy?“

„Ani ta nejmenší. Vzpomínáš si, co jsem tvrdil? Jestli police tento případ vyřeší, stane se tak jediné náhodou, nebo když některý terorista udělá chybu. Nime, toto není příběh odehrávající se v televizi nebo v románech, kde je zločin vždycky vyřešen. Ve skutečném policejním světě se to vždycky nepodaří.“

„To vím,“ řekl Nim mírně popuzený Londonovou chutí vystupovat v roli pedagoga.

„Něco tu však přece jen nehraje,“ podotkl vedoucí oddělení pro ochranu majetku.

„Co tím chceš říct?“

„Pumové útoky se na nějaký čas zmírnily, skoro úplně přestaly. Teď se najednou zase rozrostly. To vypadá, jako by lidé, kteří je připravují, získali nový zdroj“ výbušnin nebo peněz nebo obojího.“

Nim uvažoval, pak změnil téma hovoru: „Co je nového v akci proti krádežím energií?“

„Ani co by za nehet vešlo. Samozřejmě, pilně na tom děláme a chytili jsme několik malých rybek. Pár desítek nových případů neoprávněné manipulace s elektroměry a plynoměry předáme soudu. To je ale jako když ucpáváš sto trhlin a přitom víš, že bys jich našel deset tisíc, kdybys měl dost lidí a času.“

„Jak to vypadá s tou velkou administrativní budovou, kde máš zajištěné hlídání?“

„Zaco Properties. Stále tam máme trvalý dohled. Zatím se nic nestalo. Myslím, že teď je mrtvé období.“ Ve slovech Harryho Londona byla znatelná rozmrzelost, což u něho nebylo moc časté. Asi jsem ho nakazil mizernou náladou, napadlo Nimovi, když mu popřál dobrou noc a zavěsil.

Vnitřní neklid a pocit osamělosti ho v tichém domě neopustily. Koho by tak mohl zavolat?

Uvažoval o Ardythe, vzápětí ten nápad pustil z hlavy. Nebyl ještě připraven - pokud vůbec někdy bude - se vypořádat s řeholním stavem Ardythe Talbotové. Vzpomínka na Ardythe mu připomněla Wallyho juniora, kterého nedávno dvakrát navštívil v nemocnici. Wally už byl mimo nebezpečí a nepotřeboval intenzivní péči, měl však před sebou měsíce, snad roky jednotvárných, avšak bolestivých zákroků plastických chirurgů. Nebylo divu, že to Wallyho skličovalo. O jeho sexuální neschopnosti se nebavili.

Při pomýšlení na Wallyho si Nim s jistým pocitem viny uvědomil, že v tomto ohledu je sám v dokonalém pořádku. Měl by snad zavolat některou ze svých přítelkyň? Některé už sice neviděl několik měsíců, bylo však velice pravděpodobné, že by měly chuť na drink, opožděnou večeři v nějakém podniku, a potom i na to ostatní. Kdyby se vynasnažil, nemusel by noc trávit sám.

Nějak ale o to nestál.

Co Karen Sloanová? To ne. I když mu v její přítomnosti bylo dobře, neměl tu pravou náladu.

Tak snad práce? V ústřední budově GSP&L má na psacím stole spoustu papírů k vyřízení. Kdyby tam teď šel, nebylo by to poprvé, kdy by klidu noci využil ke zvládnutí více úkolů, než to je možné ve dne. Rozhodně to nebyl špatný nápad. Projednávání Tunipahu ho už teď zatěžuje víc než dost a dá se čekat, že ho bude zaměstnávat ještě víc, a přesto bude muset do časového rozvrhu nějak vtěsnat i vyřizování běžné agendy.

Ba ne, ani to ne, žádnou administrativní práci v takovém duševním rozpoložení. A co tak nějakou jinou práci, kterou by přehlušil své úvahy?

Co by mohl udělat pro přípravu k první svědecké výpovědi v pondělí? Jeho celková informovanost je dobrá. Jenže vždy je nutné uvažovat s něčím navíc - pro nepředvídatelné případy.

Najednou, jakoby odnikud, mu myslí bleskl nápad, jako když z automatického opékače vypadne topinka.

Uhlí!

Tunipah potřebuje uhlí. Bez uhlí dovezeného z Utahu do Kalifornie by žádná elektrárna v Tunipahu nemohla existovat. I když Nimovy odborné znalosti o uhlí byly značné, jeho praktické zkušenosti byly omezené. Z jednoduchého důvodu. V Kalifornii dosud neexistovala žádná elektrárna spalující uhlí. Tunipah měl být v historii první.

Určitě... nějakým způsobem, přemítal... bude muset do pondělního rána navštívit některou elektrárnu na spalování uhlí, aby se na projednávání Tunipahu mohl vrátit s čerstvými dojmy z podívané na uhlí, z jeho zvuků, chuti, vůně i zápachu. Instinkt už Nimovi posloužil víckrát. Teď mu radil, že bude platnějším a lépe vyzbrojeným svědkem, když to udělá.

Tím by také vyřešil svůj momentální vnitřní nepokoj.

Kde ale je nějaká elektrárna na spalování uhlí?

Když mu napadlo snadné řešení, namíchal si další skotskou s vodou. Pak s drinkem u ruky ještě jednou sedl k telefonu a vytočil telefonní informační oddělení v Denveru v Coloradu.

Kapitola 10

Let číslo 460 společnosti United Airlines odstartoval z West Coast podle letového plánu ráno v sedm patnáct. Když Boeing 727-200 vzlétl a prudce stoupal, ranní slunce, které před několika minutami na východě rozjasnilo horizont, zbarvilo krajinu měkkou, rudě zlatou září. Za svítání, ve chvílích tohoto denně se opakujícího, méně než půl hodiny trvajícího přeludu, se svět vždy zdá být jasný a čistý, přemítal Nim.

Proudové letadlo nabralo východní kurs a Nim se uvelebil na pohodlném sedadle první třídy. Neváhal podniknout cestu na účet společnosti, protože úvahy během jízdy ranní temnotou na letiště ho utvrdily, že včerejší impulzivní rozhodnutí bylo správné. Přímý let do Denveru potrvá dvě hodiny dvacet minut. Na letišti ho bude čekat Thurston Jones, přítel z mládí.

Cílá, sebejistá, mladá letuška - laskavá United má zřejmě šťastnou ruku při výběru letušek - roznášela k snídani palačinky a přemlouvala Nima, aby je bez ohledu na časnou dobu zapil kalifornským vínem. „Jen si vezměte!“ naléhala, když postřehla jeho váhání. „Právě jste se ,zbavil mrzutých pozemských závazků‘, tak otevřete své nitro a těšte se ze života!“ Opravdu se těšil - s ryzlinkem Mirassou, ne nadprůměrným, ale dobrým - a do Denveru přiletěl mnohem odpočatější, než byl předešlé noci.

Na denverském mezinárodním letišti ve Stapletonu mu Thurston Jones srdečně potřásl rukou a vedl ho přímo k vozu, protože Nim měl jen malé příruční zavazadlo.

Thurston a Nim kdysi studovali na universitě ve Stanfordu, bydleli spolu a byli blízkými přáteli. V těch časech se dělili o většinu věcí včetně žen a bylo toho opravdu málo, co jeden o druhém nevěděli. Vřelé přátelství od té doby trvalo, přestože se setkávali jen příležitostně a jen zřídkakdy si psali.

Jako ve škole i teď se ve vnějším projevu lišili. Thurston byl klidný, rozvázný muž hezkého chlapeckého zjevu. Držel se v pozadí, v případě nutnosti však dovedl svou autoritu prosadit. Měl velký smysl pro humor. Thurstonova kariéra se náhodou ubírala stejným směrem jako Nimova a teď byl ve stejné funkci - viceprezidenta pro plánování - u Public Service Company, jednoho z nejuznávanějších výrobců a dodavatelů elektřiny a přírodního plynu v Coloradu. Thurston však měl to, co Nimovi scházelo - velikou zkušenost ve výrobě elektřiny spalováním uhlí.

„Co doma?“ zeptal se Nim cestou na parkoviště. Dlouholetý kamarád byl asi osm roků šťastně ženatý s anglickou, srdečností překypující dívkou Ursulou, kterou Nim poznal jakou příjemnou ženu.

„Prima. Doufám, že u tebe také.“

„Ne tak docela.“

Nim doufal, že tím dal bez hrubosti najevo nechut' bavit se o svých a Ruthiných problémech. Zřejmě se mu to podařilo, protože Thurston nic nekomentoval a pokračoval: „Ursula se na tebe těší. Samozřejmě zůstaneš u nás.“

Nim zabručel své díky, když nastupoval do Thurstonova Forda Pinto. Věděl, že jeho přítel má stejný odpor k vozům s marnotratnou spotřebou benzínu jako on sám.

Byl jasný, suchý, slunný den. Cestou do Denveru bylo směrem na západ v plné kráse vidět sněhem pokryté vrcholky bližšího pásma Skalnatých hor.

„To je ale opravdu skvělé, Nime, že ses tady po tak dlouhé době ukázal,“ poněkud plaše poznamenal Thurston a s úsměvem dodal: „I když sis hlavně přijel přičichnout k uhlí.“

„Je na tom něco bláznivého, Thursi?“

Nim mu včera večer telefonicky vysvětlil chuť navštívit elektrárnu na spalování uhlí i důvod, který ho k tomu přivedl.

„Kdo může říct, co je nebo není bláznivé? Bláznivá jsou nekonečná veřejná projednávání - tedy ne nápad je organizovat, ale způsob, jakým jsou vedena. V Coloradu jsme na tom stejně jako vy v Kalifornii. Nikdo nám nechce povolit výstavbu nových, modernějších závodů, ovšem za pět nebo šest let, kdy dojde k omezování spotřeby elektřiny, budou z neschopnosti dívat se dopředu a předvídavě předcházet krizovým situacím obviňovat nás.“

„Závody, které vaši lidé plánují, by byly na spalování uhlí?“

„No to je přece jasné! Při rozdělování přírodního bohatství se Bůh ke Coloradu zachoval velice laskavě. Tento stát zaplnil uhlím tak jako Arábii naftou. A ne uhlím ledajakým, uhlím dobré kvality - s malým obsahem síry, dokonale spalitelným. Většina je v malých hloubkách pod povrchem a snadno se doluje. To ale jistě všechno víš.“

Nim přikývl, protože to opravdu věděl a zamyšleně řekl: „Západně od Mississippi je dostatek uhlí k zásobování naší země na tři a půl století. Ovšem, bude-li nám dovoleno ho využít.“

Thurston se s malým vozem opatrně prodíral ranním, ne příliš hustým sobotním provozem. „Zajedeme přímo do elektrárny v Cherokee severně od města,“ rozhodl. „Je to naše největší. Uhlí polyká jako hladový brontosaurus.“

„Denně tady spálíme plus minus sedm a půl tisíce tun.“ V hukotu mlýnů, drtících uhlí na prášek, ventilátorů a čerpadel vykřikl tuto informaci na Nima vedoucí elektrárny v Cherokee. Byl to čilý, mladý muž světle hnědých vlasů, své jméno - Folger - měl napsáno na červené přílbě. Nim dostal bílou přílbu s nápisem Návštěvník. Thurston Jones si přinesl vlastní.

Stáli na ocelové podlaze vedle obrovského kotle, do něhož tlak vzduchu vháněl nesmírné množství - předem na jemný prach rozmělněného - uhlí. V kotli okamžitě vzplálo a rozhořelo se do běla; zčásti byl tento proces viditelný malým zaskleným kontrolním okénkem, připomínajícím kukátko do pekla. Žár zahřál vodu v kotlových trubkách a okamžitě ji měnil na vysokotlakou páru, proudící dále do sekce přehřívačů, odkud vystupovala pára o teplotě tisíc stupňů Fahrenheita (538°C) a roztáčela turbínu generátoru, který - společně s ostatními kotly a turbínami v Cherokee - zásoboval skoro tři čtvrti milióny kilowatty po elektrině hladovějící Denver a okolí.

Z uzavřeného prostoru, kde muži stáli, bylo vidět jen část vnější konstrukce kotle; jeho celková výška se rovnala patnácti podlažím běžné budovy.

Všude kolem bylo vidět, slyšet a cítit uhlí. Na zemi ležela vrstva černého prachu. Nim ho cítil i mezi zuby a v chřípí.

„Uklízíme tak často, jak je to jen možné, ale uhlí je špinavé,“ bez vyzvání prohodil vedoucí Folger.

„Špinavější než nafta nebo voda,“ s úsměvem dodal hlasitě Thurston. „Jsi si jistý, že to hnusné svinstvo chcete v Kalifornii?“

Nim jen přikývl, protože pochyboval, že hlasem přehluší hukot blízkých dmychadel a dopravníků. Pak si to rozmyslel a vykřikl: „Přidáme se k černému gangu. Nemáme žádné jiné východisko.“

Už teď byl rád, že sem přijel. Bylo opravdu důležité seznámit se s uhlím zblízka, protože právě uhlí úzce souvisí s elektrárnou v Tunipahu, o které bude příští týden podávat svědeckou výpověď. Král - uhlí! Nedávno Nim někde četl - „Starý král - uhlí - se tlačí zpátky na trůn“. Napadlo mu, že k tomu muselo dojít, protože už žádná jiná možnost neexistuje. Amerika se v posledních desetiletích obrátila zády k uhlí, které kdysi poskytovalo levnou energii na vzrůst a prosperitu mladých Spojených států. Jiné zdroje energie - zejména nafta a plyn - uhlí nahradily, protože jsou čistší, dají se snadněji zpracovat, lehce se získávají a po nějakou dobu byly levnější. Teď už tomu tak není!

Přes nevýhody, které se nijak nedaly odstranit, by se nesmírné černé zásoby v podzemí mohly stát spásou Ameriky, jejím posledním a nejdůležitějším bohatstvím, posledním skrytým trumfem.

Nim vycítil Thurstonovu pobídku k další chůzi.

Následující hodinu procházeli zaprášeným hlučným bludištěm elektrárny v Cherokee. Déle se zastavili u ohromných elektrostatických odlučovačů prachu - vyžadovaných předpisy o životním prostředí - , jejichž úkolem je zachycovat spálený létavý popílek, který by jinak z komínů vyletoval a znečišťoval ovzduší.

Generátorovny podobné katedrálám s typickým ohlušujícím hukotem dokazovaly, že bez ohledu na druh paliva produkují obrovské množství elektřiny.

Trio - Nim, Thurston, Folger - konečně vyšlo ven z budovy závodu, na vysokou lávku v těsné blízkosti střechy, dvě stě stop nad zemí. Lávka, propojená příkrými ocelovými schody se spleť jiných lávek dole, sestávala z kovových mříží, přes něž bylo vidět všechno pod nimi. Pracovníci na nižších lávkách vypadali jako mouchy. Průhled mřížovým lávky pod nohama Nima zpočátku

znervózňoval, za několik minut si však zvykl. Mladý Folger vysvětlil nutnost mřížové konstrukce povětrnostními podmínkami v zimě. Led a sníh z nich propadávaly dolů.

Vše obklopující hluk pronikal až sem. Oblaka vodní páry z chladících věží, měnící směr podle větru, se valila kolem lávek i přes ně. V jednom okamžiku se zdánlivě osamocený Nim ocitl v mlhovině, v níž byla viditelnost menší než jednu nebo dvě stopy. Jakmile vítr vodní páry odvál, otevřel se výhled na předměstí Denveru rozložené dole a na výškové budovy v dálce se ztrácejícího středu města. Přestože byl slunečný den, vítr štípal chladem a Nim se chvěl zimou. Toto místo vyzařovalo pocit osamělosti, odloučení a nebezpečí.

„To je ta zaslíbená země,“ řekl Thurston. „Dopadne-li to tak, jak říkáš, takhle to bude vypadat v Tunipahu.“ Ukázal na prostor o rozloze asi patnáct akrů přímo před nimi, beze zbytku pokrytý gigantickou hromadou uhlí.

„Díváte se na čtyřměsíční zásoby závodu, nechybí mnoho do miliónu tun,“ informoval je Folger.

„A pod tím je to, co kdysi bývalo půvabnou loukou,“ dodal Thurston. „Teď to je jako hnusný vřed; nikdo to nepopírá. Ale potřebujeme ho. V tom je ten háček.“

Dívali se na neutěšenou krajinu a na dieselovou lokomotivu na železniční vlečce, posunující dlouhý vlak s nákladem dalšího uhlí. Každý vůz bez odpojení najel na otočné výklopné zařízení, tam se překlopil a uhlí vypadlo na masivní rošty. Pod nimi byly dopravníky, které uhlí rozvážely do prostoru elektrárny.

„Nikdy se nezastaví,“ podotkl Thurston. „Nikdy.“

Nimovi bylo už v této chvíli jasné, že proti vytvoření takového prostředí v panenské divočině Tunipahu budou silné námitky. Při zjednodušeném pohledu sdílel námitky všech oponentů. Současně však musel přiznat, že výroba elektřiny v Tunipahu má zásadní význam, a proto i tak nevíтанý zásah do přírody bude muset veřejnost tolerovat.

Po vnějších ocelových schodech sešli na poněkud nižší podlaží a opět se zastavili. Tady byli poněkud chráněni před nápořem větru. Okolní hluk však byl větší.

„Až začnete pracovat s uhlím,“ upozorňoval vedoucí elektrárenského závodu, „zjistíte, že budete mít větší úrazovost než v elektrárnách na spalování nafty, plynu nebo v jaderných elektrárnách. Vypracovali jsme dobrý systém preventivních bezpečnostních opatření. Přece však...“

Nim ho neposlouchal.

Neuvěřitelnou náhodou, jakou dovede přichystat skutečný - ne fiktivní - život, hrozilo nebezpečí úrazu právě teď, když se Nim rozhlížel kolem.

Asi padesát stop před Nimem, za zády obou společníků, obrácených k němu čelem, byl v chodu dopravník. Ohebný gumový pás, vyztužený ocelovými vlákny, dopravoval po válcích uhlí k drtičům, které ho rozmělněly na malé kousky. Dále se pak uhlí rozemívalo nájemný prášek, vhodný k okamžitému spalování. Následkem několika velkých kusů uhlí se část dopravníku zablokovala a uhlí se nahnulo na jedno místo. Ostatní části dopravníku však zůstávaly v chodu, a tak se stále víc uhlí hrnulo na místo poruchy a přepadávalo do stran. Nad pohybujícím se dopravníkem seděl na mřížoví ve vratké poloze dělník a ocelovou tyčí se pokoušel navršenou hromadu uvolnit.

Později se Nim doví, že dělat něco takového je zakázáno. Bezpečnostní předpisy dovolují zablokované místo vyčistit jen po zastavení dopravníku. Pracovníci elektrárny však toto nařízení někdy porušují, protože chtějí za všech okolností udržet nepřetržitý tok suroviny.

V okamžiku, kdy se tam Nim podíval, pracovník uklouzl, nakrátko se zachytil okraje mříže, pak však znovu sklouzl a dopadl na pás pod sebou. Nim viděl muže otevřít ústa, když vykřikl, jeho hlas však nebylo slyšet. Muž dopadl těžce, zřejmě se zranil. Dopravník ho okamžitě unášel nahoru k drtícímu zařízení, které by ho rozsekalo na kousky.

V dohledu nebylo živé duše. Kromě Nima nikdo nehodu neviděl.

Času nebylo nazbyt. Nim se rozběhl a v běhu křičel: „Zastavte dopravník!“

Když Nim proklouzl mezi Thurstonem a Folgerem, nevěděli co se děje a otočili se. Okamžitě pochopili vážnost situace a rozběhli se za Nimem. Ten však už byl kus vpředu.

Dopravní pás se v jednom místě na několik stop přibližoval k pochůzně lávce, odkud pak už stoupal nahoru. Dostat se na něj bylo poněkud nebezpečné. Nim to riskl a seskočil. Když na pohybující se pás neohrabaně dopadl na ruce a na nohy, zabodla se mu do levé ruky ostrá hrana kusu uhlí. Nedbal na zranění a přes nasýpanou, pod nohama uhýbající záplavu uhlí se drápal nahoru blíž k muži, který šokován ležel na dopravníku před Nimem, jen nepatrně se hýbal a blížil se ke smrticímu zařízení, od něhož už nebyl dál než tři stopy.

Události pak následovaly tak rychle, že je nebylo možné jednotlivě vnímat.

Nim se dohrabal k pracovníkovi, chňapl po něm a snažil se ho stáhnout dolů. Částečně se mu to podařilo, ale vzápětí slyšel zvuk trhané látky a pocítil odpor. Mužův oděv se někde nějak zachytil v dopravníku. Nim škulbl, marně. Řinčící mechanismus drtiče byl už jen stopu před mužem. Nim zoufale napnul všechny síly s vědomím, že to je poslední pokus. Nic se nestalo. Pravá paže, kterou měl muž vpředu, vnikla do soustrojí a ozval se děsivý zvuk drcených kostí. Vzápětí vytryskla na pás krev. Pak si Nim s hrůzou uvědomil, že dopravní pás zachytil i jeho šaty a že už ztratil možnost zachránit sám sebe.

V tom okamžiku se dopravní pás zastavil.

Po kratičké chvíli se rozjel zpátky a dopravil Nima pomalu k místu, kde naskočil, pak se znovu zastavil.

To Folger u ovládací skřínky pod dopravníkem praštil do červeného tlačítka s označením ‚stop‘ a pak spustil zpětný chod.

Natažené ruce pomohly Nimovi na pochůznou lávku. Ozývaly se výkřiky a dusot nohou lidí, spěchajících na pomoc. Naříkajícího a silně krvácejícího, napůl bezvědomého muže pak snesli dolů. Někde dole začal zvonit poplašný zvon. Vedoucí Folger, klečící vedle zraněného, rychle odepnul kožený opasek a použil ho jako škrtidlo, aby zastavil krvácení. Thurston Jones otevřel plechovou skříňku a po telefonu vydával příkazy. Nim ho slyšel říkat: „Sežeňte sanitku a lékaře - ale rychle!“

Kapitola 11

„Nejsem sice uznávaným hrdinou jako ty,“ prohodil vesele Thurston, „ale v tomto městě opravdu mám nějaký vliv.“ Právě ve vedlejší místnosti bytu ukončil telefonní rozhovor a vrátil se k Nimovi, který ve vypůjčeném županu, s levou rukou zavázanou, míchal pořádnou dávku whisky se sodou.

„Tvoje šaty jsme dali do speciální čistírny,“ pokračoval Thurston. „Nebylo jednoduché, aby je v sobotu vzali. Doručí je sem.“

„Díky.“

Thurstonova žena Ursula přišla za manželem v doprovodu své mladší sestry Daphne, která se svým malým chlapcem přijela do Denveru na návštěvu z Británie. Nim si už všiml, že obě ženy jsou si pozoruhodně podobné. Žádná nebyla hezká v obvyklém slova smyslu: obě měly vysokou statnou postavu, vysoké čelo a široká, plná ústa, o chloupky širší, než aby vynikala krásou. Jejich veselá a otevřená vystupování bylo působivé a přitažlivé. S Daphne se Nim setkal poprvé před půl hodinou a okamžitě se mu zalíbila.

„Mám ještě další zprávu,“ řekl Thurston Nimovi. „Ten chlapík, kterému jsi zachránil život, o ruku nepřijde. Chirurgové říkají, že mu ji složí dohromady, a i když už nebude dost silná pro práci s uhlím, bude moci aspoň obejmout manželku a tři malé děti. A ještě něco - jeho žena ti vzkazuje, že dnes večer půjde s dětmi do kostela poděkovat všem svatým, modlit se za jistého velectěného pana N. Goldmana a rozsvítit za něho svíčky. Předávám ti ten vzkaz pro případ, že v něco takového věříš.“

„Tak už toho nech, Thursi,“ přerušila ho Ursula. „Těmi řečmi mě donutíš k pláči.“

„Chceš-li vědět pravdu, sám jsem tím trochu vyveden z míry,“ přiznal manžel.

Nim protestoval jako předtím: „Přece jsem toho zase tak moc neudělal, aby to stálo za řeč. To váš člověk Folger zastavil dopravník a...“

„Poslyš,“ přerušil ho Thurston, „Tys přece dřív než kdokoli jiný uviděl, co se děje. Bleskově jsi zareagoval, aprávě v těch několika stopách, o které jsi toho chlapa stáhl níž, je celý rozdíl. Nemluvě o tom, že svět potřebuje hrdiny, tak proč se tomu bránit?“

Události se od několika dramatickou činností naplněných minut dnes ráno odvíjely rychle. Zraněnému dělníkovi, jehož jméno Nim stále neznal, byla poskytnuta účinná první pomoc; pak byl opatrně naložen na nosítka, která dva zaměstnanci urychleně vynesli na pochůznou lávku.

Zdalo se, že slabý zvuk sirény z centra Denveru uslyšeli okamžitě po Thurstonově žádosti o zaslání sanitky. Rychlý pohyb blikajícího červeného světla z výšky uviděli, když bylo vozidlo vzdálené ještě několik mil.

Sotva sanitka dorazila do závodu v Cherokee, nákladním výtahem svezli nosítka a zraněného okamžitě odvezli do nemocnice. Všichni se zpočátku obávali, že zemře následkem silného krvácení a těžkého šoku. Poslední zpráva však tyto obavy rozptýlila.

Teprve po naložení těžce zraněného a po odjezdu sanitky došlo na Nimovo zranění. Ukázalo se, že na dlani u kořene palce má hlubokou řeznou ránu. Thurston ho odvezl na pohotovostní službu do nedaleké předměstské nemocnice, kde mu ránu několika stehy zašili.

Nimova tvář, ruce i šaty byly od uhelného prachu černé. Po zastávce v nemocnici zajeli do Thurstonova domku, kde Nim svlékl šaty - jediné, které si vzal - a ponořil se do horké koupele. Když si pak oblékl Thurstonův župan, byl představen Daphne, která mu odborně vyměnila čerstvý obvaz i pásku na ruku.

Nim se dověděl, že je kvalifikovanou zdravotní sestrou a že se nedávno rozvedla. Právě tato okolnost ji přiměla k rozhodnutí navštívit sestru.

Ursula si cípem kapesníku osušila oči a věcně řekla: „No, tak teď, když víme, že všechno dobře dopadlo, se můžeme cítit lépe.“ Přes pokoj přešla k Nimovi, náhle ho objala a políbila. „To máš místo rozsvícených svíček.“

„No tak vy tam,“ zvolala Daphne, „je něco takového možné?“

„To se ví,“ ušklíbl se Nim.

Okamžitě ho políbila také. Její plné rty byly vroucí; líbil se mu jejich dotek i jejich okamžitě se rozplývající prchavá vůně.

„To jste dostal za krvavé hrdinství, ať se vám to líbí nebo ne,“ řekla Daphne.

„Takovou odměnu přijímám rád,“ šklebil se Nim.

„Teď se všichni potřebujeme dobře pobavit,“ ožila Ursula. „Thursi, co budeme dělat večer?“

Thurston se rozzářil. „Jsem rád, že se ptáš. Půjdeme na večeri a zatančíme si. Se svou obvyklou jasnoživitostí jsem v podniku San Marco v Brownově paláci zamluvil stůl pro čtyři.“

„To zní báječně,“ uznala Daphne. „Můžeme sehnat někoho na opatrování Keitha?“

„S tím si nedělej starosti. Zařídím to,“ ujistila ji Ursula.

„A já tančit budu, ať ty šaty dostanu nebo ne,“ prohlásil Nim.

Rytmická hudba, víno a výborná večere dostala všechny do příjemné nálady. Nimův oblek byl doručen včas a v naprostém pořádku, bez známek událostí na dopravníku. Současně s poslem z čistírny se objevili reportér a fotograf z Denver Post a chtěli po Nimovi interview a několik fotografií. Po malém zaváhání souhlasil.

Sotva si Nim a Daphne sedli vedle sebe na zadní sedadlo v Thurs-tonově Pintu, Daphne mu stiskla ruku. „Myslím, že jste opravdu jedinečný,“ zašeptala. „Styl, jakým řešíte situace a jakým se dovedete ovládat a ta vaše skromnost, to vše je hezké.“

Nevěděl, co má odpovědět, tak ji vzal za ruku a držel ji s narůstající zvědavostí, co dnešní večer ještě může přinést.

Dojedli. Nim a Daphne spolu několikrát tančili a vždy se k sobě tiskli poněkud těsněji, než je obvyklé. Daphne dala zcela jasně najevo, že proti tomu nic nenamítá.

Ve chvíli, kdy Thurston a Ursula byli na parketu a u stolu byli sami dva, se Nim zeptal, proč se její manželství rozpadlo.

S upřímností, charakteristickou pro obě sestry, odpověděla: „Manžel byl starší než já. Neměl moc rád sex a většinou ho ani nebyl schopen. K disharmonii mezi námi sice docházelo ještě i v jiných věcech, to však bylo hlavní.“

„Domnívám se, že vaším problémem nebyl sex.“

Zvrátila hlava nazad a rozesmála se. „Jak jste to uhádl?“

„Přece máte dítě.“

„To ano. Byl to ten výjimečný případ, kdy se nám to povedlo. Byla to skoro jediná příležitost. V každém případě jsem ráda, že Keitha mám. Má skoro dva roky a mám ho moc ráda. Mimochodem, Keith a já spíme v jednom pokoji, ale má zdravý a hluboký spánek.“

„Já ale přece jen do jeho pokoje nevstoupím,“ namítl Nim.

„Tak dobře. Nechte pootevřené dveře. Jsou na opačném konci chodby proti mým.“

Když pak Nim tančil s Ursulou, svěřila se mu: „Jsem hrozně ráda, že je Daphne tady. Vždycky jsme si byly blízké. Jediné, co jí závidím, je malý Keith.“

„Ty a Thurs jste děti nechtěli?4“ zeptal se Nim.

„Oba jsme chtěli a pořád chceme, jenže se to nějak nedaří.“ Ursulin hlas se sevřel, jako by litovala, že se o tom zmínila. Nim se dál nevyptával.

Později, když se sestry omluvily a na chvíli odešly od stolu, Thurston řekl: „Ursula ti zřejmě řekla, že nemůžeme mít děti.“

„Ano.“

„Řekla ti proč?“

Nim zavrtěl hlavou.

„Na vině jsem já, ne Ursula. Oba jsme byli na lékařských vyšetřeních. Vypadá to tak, že moje pistole se vzpřímí a vypálí, jenže je nabita jen slepými náboji. Doktoři mi řekli, že ostré náboje nebudu nikdy mít.“

„To je mi líto.“

Thurston pokrčil rameny. „Myslím, že člověk nemůže mít všechno. Ursula a já máme přece mnoho jiných věcí.“ Pak dodal: „Uvažovali jsme o adopci, žádný z nás se však zcela nezbavil jistých pochybností.“

Po návratu žen popíjeli víno a tančili. Daphne při tanci zašeptala Nimovi do ucha: „Řekla jsem vám, že jsem se do vás poněkud zahleděla?“

Nim ji sevřel pevněji. Doufal, že už brzy pojedou domů.

Před hodinou a půl se vrátili. Thurston odvezi ženu, která hlídala Keitha, pak se všichni usadili v kuchyni a povídali si, Ursula a Daphne při tom připravovaly čaj. Pak si popřáli dobré noci a šli spát. Nim už skoro usínal.

Probudilo ho zaskřípání. Dveře, které na návrh Daphne nechal pootevřené, se otevřely dokořán. Následovalo další zaskřípání při zavření dveří a cvaknutí zástrčky. Nim zvedl hlavu a snažil se ve tmě něco uvidět. Nerozeznal ale nic.

Zaslechl tiché kroky a zašustění látky: napadlo ho, že je to zvuk svlékaného oděvu. Poté se ložní přikrývka nadzvedla a vedle něj vklouzlo teplé, hebké, nahé tělo. Paže se natáhly. Chtivé a vášnivé rty našly jeho. Polibek byl dlouhý a rychle nabýval na vášnivosti. V těsném objetí Nim pocítil erekci a naléhavou vášeň. Jemně rukama pohladil tělo a z pocitu smyslné rozkoše a uspokojení si hlasitě povzddechl.

„Miláčku, Daphne, celý den jsem si přál, aby se to stalo,“ zašeptal.

Ozval se tichý smích. Prst nahmatl jeho rty, aby ho umlčel a tichý hlas ho napomenul: „Mlč, hlupáčku! Nejsem Daphne, jsem Ursula.“

Pohoršený Nim se vymanil z objetí a posadil se. Chtěl vyskočit z postele, její ruka ho však zadržela.

„Něco ti řeknu,“ řekla naléhavě a něžně Ursula. „Chci dítě a kdo mi ho za Thurse může dát? Víš, že ti o tom říkal, chtěla bych ho raději od tebe, Nime, než od kohokoli jiného, koho znám.“

„Ursulo, něco takového přece nemůžu udělat. Aspoň ne Thursovi,“ protestoval.

„Ale můžeš. Thurs ví, že jsem tady, i proč.“

„A Thursovi to nevadí?“ ptal se nevěřícně Nim.

„Přísahám, že ne. Oba chceme dítě. Oba jsme usoudili, že tohle je nejlepší řešení.“ Znovu se ozval tichý smích. „Jedině Daphne to vadí. Je na mě hrozně naštvaná, protože tě chtěla sama.“

Nim pocítil rozporuplné vzrušení. Pak mu došla humorná stránka celé situace a rozesmál se.

„Tak je to lepší,“ uznala Ursula. Přitáhla ho k sobě a Nim se jejímu objetí přestal bránit.

„Právě teď je ta správná doba v měsíci,“ zašeptala. „Vím, že se to podaří. Ach, milý Nime, pomoz mi a udělej mi dítě! Moc po tom toužím.“

Nim udiveně přemýšlel, co kdy udělal, že se tak často dostává do podobných exotických situací.

„O. K., vynasnažím se co nejlépe,“ zašeptal v odpověď. Když se políbili a Nim znovu pocítil erekci, rozpustile dodal: „Myslíš, že bude v pořádku, když z toho budu mít potěšení i já?“

Místo odpovědi ho k sobě přitiskla, dech obou se zrychlil a Ursula tiše vykřikla rozkoší, když ji laskal a pak se s ním spojil.

Znovu a znovu se krásně milovali a Nim zjistil, že zavázaná ruka mu vůbec nepřekáží. Konečně usnul. Když se probudil, začínalo svítat. Ursula byla pryč.

Těšil se, že si ještě pospí, ale vtom se dveře ložnice znovu otevřely a do pokoje vklouzla žena v růžových nedbalkách. „Ať visím, jestli se nechám jen tak snadno odstrčit,“ prohlásila Daphne, když se svlékala. „Posuňte se dál, Nime, doufám, že vám ještě nějaká energie zbyla.“

Oba pak s potěšením zjistili, že naštěstí opravdu zbyla.

Nimovo letadlo společnosti United odlétalo na West Coast pozdě odpoledne. Thurston ho zavezl na letiště; Ursula a Daphne jely s nimi, Daphne vzala i malého Keitha. I když během jízdy hovořili přátelsky a uvolněně, o nočních událostech nepadlo ani slovo. Nim se s oběma sestrami polibkem rozloučil už v autě. Ženy pak čekaly v autě a Thurston ho doprovodil do odbavovací haly.

Před bezpečnostní kontrolou cestujících se zastavili a potřásli si rukama.

„Thursi, za všechno ti velice děkuji,“ řekl Nim.

„Já také. Mnoho štěstí zítra a v následujících dnech na veřejném projednávání.“

„Díky, všichni ho budeme moc potřebovat.“

Thurston ještě držel Nimovu ruku, když váhavým hlasem řekl: „V případě, že ti něco bylo divné, rád bych ti řekl, že jsou věci, které člověk udělá, protože musí a protože to je nejlepší z

možných řešení. A ještě něco: jsou přátelé a mimořádní přátelé. Ty, Nime, patříš mezi ty druhé a budeš mezi ně patřit vždycky i v budoucnu.“

Nim se obrátil k nástupní rampě do letadla a najednou si uvědomil, že má vlhké oči.

O několik minut později se uvelebil v sedadle první třídy a letuška se ho přátelsky zeptala: „Co si po vzletnutí budete přát k pití, pane?“

„Šampaňské,“ odpověděl s úsměvem. Zcela jednoznačně usoudil, že k tak úspěšnému víkendu se nic jiného nehodí lépe.

Kapitola 12

Mladý komisař lehce poklepal předsednickým kladívkem.

„Jsem přesvědčen, že bude správné, když před zahájením výslechu tohoto svědka ho pochválím za jeho čin před dvěma dny, kdy pohotově a odvážně zachránil život zaměstnance veřejné energetické společnosti v jiném státě.“

V jednací místnosti se ozval ojedinělý potlesk.

„Děkuji, pane,“ poněkud rozpačitě odpověděl Nim.

Myslel si, že novinové zprávy o dramatu na dopravníkovém páse se omezí pouze na Denver. Byl proto překvapen, když se v Chronicle-West našel jako hlavní hrdina článku, telegraficky zaslaného agenturou Associated Press. Zpráva se naneštěstí roznesla ve zcela nevhodnou dobu, protože prozradila jeho návštěvu v elektrárně na spalování uhlí a Nim zvědavě uvažoval, jak, pokud vůbec, opozice této zprávy využije.

Honosnou, dřevem obloženou místnost stejně jako v předešlých dnech veřejného projednávání obsadili pracovníci komise, sbor různých poradců, čekající svědci, úředníci zainteresovaných podniků, reportéři novin a poměrně velké množství diváků - převážně stoupenců opozice.

Vedle předsedajícího komisaře se opět posadil tentýž starší znalec soudního práva.

Mezi lidmi v místnosti Nim poznal Lauru Bo Carmichaelovou a Rodericka Pritchetta, zastupující Sequoia Club; mohutnou postavu Daveyho Birdsonga z m&sl, jako obvykle v ošuntělých džínách a u krku rozepnuté košili; a u stolu pro tisk elegantně oblečenou, blazeovanou se tvářící Nancy Molineauxovou.

Nim už složil přísahu a slíbil ‚mluvit pravdu, plnou pravdu a nic než pravdu‘. Při svědecké výpovědi Nima povede korpulentní vedoucí právník energetické společnosti Oscar O'Brien.

„Pane Goldmane,“ začal O'Brien, jak si to spolu připravili, „popište, prosím, okolnosti a studie, které vedly k přesvědčení, že této komisi předložený návrh je ve veřejném zájmu nezbytně nutný.“

Nim se posadil na svědeckou lavici s vědomím, že jeho vystoupení bude dlouhé a vyčerpávající.

„Ze studií Golden State Power & Light,“ začal, „doplňených studiemi vládních orgánů, vyplývá, že vzrůst populace a průmyslu v Kalifornii do poloviny příštího desetiletí podstatně překročí celostátní průměr. Přesné údaje sdělím později. Souběžně s nárůstem obyvatel spotřeba elektrické energie poroste vysoko nad stávající kapacity elektráren. Je třeba vzít na vědomí tuto skutečnost, která... „

Nim se ze všech sil snažil nenuceným projevem udržet zájem přítomných. Zmiňované skutečnosti a názory byly už před několika týdny souhrnně předloženy pracovníkům komise, jejich ústní přednes však byl považován za důležitý. Snad k tomu vedl i předpoklad, že jen málokdo ze zainteresovaných si denně narůstající horu papíru vůbec přečetl.

S jistotou herce v dlouho reprízované hře a podle předem domluveného postupu O'Brien pronášel další dotazy.

„Pokud jde o vlivy na životní prostředí, vysvětlete, prosím... Můžete se vyjádřit přesněji o zásobování uhlím, které... Pane Goldmane, už dříve jste řekl, že dojde k omezenému narušení flóry a fauny. Předpokládám, že komise by ráda slyšela ujištění, že... Prosím, pojednejte siřejí o... Řekl byste, že... Vezměme teď v úvahu... „

Nim byl na svědecké lavici středem pozornosti víc než jeden a půl dne, celkem sedm hodin čistého času. Po skončení věděl, že případ GSP&L podal poměrně obstojně a vyčerpávajícím způsobem. Rovněž si ale byl vědom, že teprve v následujícím křížovém výslechu ho čeká skutečná zkouška ohněm.

Druhého dne odpoledne Oscar O'Brien zrekapituloval projednávanou problematiku a obrátil se k předsedovi: „Děkuji vám, pane předsedo. Tím uzavírám výslech svědka.“

Předseda přikývl. „Myslím, že pan Goldman si zaslouhuje přestávku, která jistě přijde vhod i nám ostatním.“ Poklepal předsednickým kladívkem. „Projednávání se odročuje na desátou hodinu zítra ráno.“

Křížový výsledek se rozbíhal pomalu a klidně, jako auto jedoucí na nízký převodový stupeň po přímé silnici s rovným povrchem. Prvním tazatelem byl právní zástupce komise, suchopárný muž středního věku, jménem Holyoak.

„Pane Goldmane, členové komise požadují objasnění k několika bodům... „ Otázky Holyoaka nebyly ani přátelské ani nepřátelské. Nim stejným tónem zasvěceně odpovídal.

Holyoakovy otázky zabraly hodinu. Po něm vystoupil tajemník Sequoia Clubu Roderick Pritchett a jako by výsledek přeřadil na vyšší převodový stupeň.

Seriózně vystupující, hubený, upravený Pritchett měl na sobě tmavé, konzervativně ušité šaty s vestou. Bezvadně učesané šedé vlasy měl rozdělené úzkostlivě přesnou pěšinkou. Občas se rukou ujistil, že je má stále v dokonalém stavu. Když vstal a přistoupil k lavici svědků, zdálo se, že se mu oči za skly bez obrouček lesknou. Těsně před výsledkem vzrušeně hovořil s Laurou Bo Carmichaelovou, která seděla vedle něho u jednoho ze stolů pro právní zástupce.

„Pane Goldmane,“ začal Pritchett, „mám tady fotografii.“ Natáhl se na stůl a vzal vyleštěný snímek velikosti osmkrát deset. „Prohlédněte si ji laskavě a řekněte mi, jestli je na ní něco vám známého.“

Nim vzal fotografii. Zatímco si ji prohlížel, úředník Sequoia Clubu podal další kopie komisaři, soudnímu znalci, sboru právních poradců, včetně Oscara O'Briena, Daveymu Birdsongovi a zástupcům tisku. Několik dalších fotografií dal kolovat mezi diváky.

Nim byl na rozpacích. Většina plochy fotografie byla černá, ale přece jen na ní bylo něco známého...

Tajemník Sequoia Clubu se usmíval. „Jen si dejte na čas, pane Goldmane.“

Nim zavrtěl hlavou. „Nejsem si jistý.“

„Snad vám mohu pomoci.“ Tón Pritchettova hlasu dával tušit, že dojde ke hře na kočku a myš. „Z toho, co jsme četli v novinách, jste scénérii, na kterou se díváte, viděl na vlastní oči minulý týden.“

Nim okamžitě na snímku poznal hromadu uhlí v elektrárně v Cherokee u Denveru. Proto ta černá plocha. V duchu nadával reportérům, kteří svými referáty vyhradili jeho víkendovou cestu.

„Předpokládám, že to je uhlí,“ prohlásil.

„Pane Goldmane, řekněte nám, prosím, nějaké další podrobnosti. O jaké uhlí jde a odkud ten snímek je?“

„Jde o skládku uhlí elektrárny společnosti Public Service v Coloradu nedaleko Denveru,“ neochotně odpověděl Nim.

„Přesně.“ Pritchett sundal brýle, krátce je očistil a znovu nasadil. „Pro vaši informaci, ta fotografie byla pořízena včera a dnes ráno letecky dopravena sem. Není to hezký obrázek, že ne?“

„Ne.“

„Řekl byste, že je ošklivý?“

„Dal by se tak nazvat, jenže ve skutečnosti... „

„Ve skutečnosti jste už na mou otázku odpověděl,“ přerušil ho Pritchett. „Řekl jste - Dal by se tak nazvat -, což znamená váš souhlas, že obrázek je ošklivý. To je vše, na co jsem se ptal. Děkuji vám.“

„Mělo by se ale také říci... „ protestoval Nim.

Pritchett zvedl varovně prst. „To stačí, pane Goldmane! Nezapomínejte, prosím, že otázky kladu já. Pojd'me ale dál. Pro vás - i pro členy komise - mám ještě další fotografii.“

Nim v duchu soptil. Pritchett se vrátil ke stolu pro právní zástupce a tentokrát vybral barevnou fotografii. Podal ji Nimovi. Další kopie rozdál jako dříve.

Přestože se Nimovi nepodařilo rozpoznat přesně místo záběru, nebylo pochyb, odkud druhý snímek je. Byl pořízen určitě v Tunipahu, buď přímo na místě plánované výstavby elektrárny nebo někde poblíž. Snímek byl zcela jistě pořízen profesionálem.

Na snímku byla pod jasně modrou oblohou zachycena úžasná krása drsné divočiny Kalifornie. Nad majestátními borovicemi se tyčilo drsné skalnaté předhůří. Spodní části kmenů stromů se ztrácely v hustém listnatém porostu, v popředí tekla bystřina. Polní květiny na jejím bližším břehu

byly potěšením pro oko. Poněkud stranou ve stínu stál se zvednutou hlavou mladý jelen, asi vyrušen fotografem.

„Opravdu hezká scénérie, že pane Goldmane?“ napověděl Pritchett.

„Ano.“

„Máte tušení, odkud je tento záběr?“

„Předpokládám, že z Tunipahu.“ Nemá význam hru zdržovat, rozhodl se Nim, nebo oddalovat závěr, k němuž Pritchett stejně, dříve či později, přijde.

„Váš předpoklad je správný, pane. Mám ale další dotaz.“ Pritchettův hlas nabyl na ráznosti i síle. „Znepokojuje vaše svědomí, že to, co vy a vaše společnost zamýšlíte udělat v Tunipahu, znamená navršit, takovou strašnou ohavnost“ „ - zamával ve vzduchu snímkem skládky uhlí - „na tuto klidnou a nádhernou krásu“ - teď zvedl druhou, barevnou fotografii, - „na jedno z mála posledních nepoškozených, přírodních krásou oplývajících míst v našem státě a kraji?“

S tak dramatickou výmluvností položená otázka vzbudila mezi diváky kladnou odezvu. Jeden nebo dva zatleskali.

„Ano, ovšemže mě to znepokojuje,“ řekl tiše Nim. „Já ale také vidím tento krok jako nezbytnost, nevyhnutelný ústupek. Nemluvě o tom, že porovnáním s celou rozlohou Tunipahu... „

„To stačí, pane Goldmane. O řečnění nestojíme. Ze zápisu bude jasné, že vaše odpověď byla ano.“

Pritchett se krátce odmlčel, vzápětí se vrhl do útoku.

„Podnikl jste snad minulý víkend cestu do státu Colorado proto, že vás trápilo svědomí při představě ošklivé obrovské hromady uhlí, které bude ve stejném množství v Tunipahu navršeno v místech proslulých tak líbeznou krajinou?“

„Námítka!“ vyskočil Oscar O'Brien.

„Z jakého důvodu?“ otočil se k němu Pritchett.

O'Brien na něho nedbal a oslovil předsedajícího. „Otázka překrucuje svědkova slova a předpokládá postoj, který nevyslovil.“

„Námítka se zamítá,“ řekl ironicky komisař. O'Brien si zachmuřeně sedl.

„Ne,“ odpověděl Pritchettovi Nim, „důvodem mé cesty nebylo to, co jste řekl. Odjel jsem tam, protože jsem si před veřejnými projednáváním chtěl ověřit technické parametry elektrárny na spalování uhlí.“ I Nimovi samému se však tato odpověď zdála být málo přesvědčivá.

„Jsem si jistý, že někdo z přítomných vám uvěří,“ poznamenal Pritchett. Jeho tón však jasně vyjadřoval „Já určitě ne.“

Pak pokračoval s dalšími dotazy, ty už ale nebyly zásadně důležité. Sequoia Club pomocí vtipně předložených tak rozdílných fotografií silně zabodoval a Nim za to dával vinu sobě.

Tajemník klubu se konečně vrátil na své místo.

Komisař nahlédl do papíru před sebou. „Přeje si organizace ‚moc & světlo lidem‘ položit svědkovi nějaké otázky?“

„Samozřejmě, že přeje,“ odpověděl Birdsong.

Komisař přikývl a Birdsong se hlučně zvedl ze sedadla.

Obrovitý muž na nic nečekal a zeptal se: „Jak jste se sem dostal?“

Nim se zatvářil nechápavě. „Máte-li na mysli koho zastupuji... „

„My všichni tady víme, koho zastupujete,“ odsekl Birdsong. „Bohatý a nenasytný konglomerát, který vykořisťuje lidi.“ Vůdce m&sl udeřil masitou rukou do zábradlí vedle svědecké lavice a zvýšil hlas: „Myslím přesně to, co jsem řekl: Jak jste se sem dostal?“

„No... přijel jsem v taxíku.“

„Vy že jste přijel v taxíku! Takové velké zvíře, jako vy? Chcete říci, že jste nepoužil osobně vám přiděleného vrtulníku?“

Nim se slabě pousmál, protože mu byla jasné, jaký druh výsledku bude následovat. „Vrtulník přidělený nemám a dnes jsem zcela určitě v žádném neletěl,“ odpověděl.

„Někdy ho ale používáte, že?“

„Při zvláštních příležitostech... „

„Není rozhodující kdy!“ skočil mu do řeči Birdsong. „Někdy ho používáte - ano nebo ne?“

„Ano.“

„Vrtulník, který těžce vydělanými penězi platí spotřebitelé plynu a elektřiny v měsíčních účtech?“

„Ne, jeho provoz není placen z účtů energetické společnosti, alespoň ne přímo.“

„Takže spotřebitelé na něho platí nepřímou - je to tak?“

„Tak by se to dalo říci o každém jednotlivém výrobním prostředku... „

Birdsong znovu udeřil rukou. „Jenže my se tady nebavíme o ostatních výrobních prostředcích. Ptám se na vrtulník.“

„Naše společnost má několik vrtulníků, které... „

„Dokonce několik! Chcete tím říci, že máte výběr - něco jako mezi lincolnem a cadillacem?“

„Většinou jsou používány pro provozní účely,“ nedůtklivě odpověděl Nim.

„Což vám zřejmě nebrání, abyste si jeden vzal, když ho osobně potřebujete nebo si aspoň myslíte, že ho potřebujete - je to tak?“ Aniž by čekal na odpověď, Birdsong sáhl do kapsy, vytáhl noviny a rozložil je. „Pamatujete se na to?“

Byl to článek Nancy Molineauxové v California Examiner, uveřejněný krátce po návštěvě novinářů v táboře Devil's Gate.

„Pamatuji,“ rezignovaně odpověděl Nim.

Birdsong podrobně přečetl název novin, včetně data vydání. Když to stenograf zapsal, obrátil se k Nimovi. „Tady se píše: Pan Goldman... je příliš důležitý, než aby jezdil autobusem, přestože jeden -pronajatý společností Golden State Power — toho dne jel jeho směrem... a bylo v něm dost volných míst. Místo toho si vybral vrtulník... „ Birdsong vyzývavě vzhlédl. „Je to všechno pravda?“

„Tehdy nastaly zvláštní okolnosti.“

„Na tom nezáleží. Ptal jsem se: „Je to pravda?“

Nim si všiml mírně se usmívající Nancy Molineauxové u stolu pro tisk. „Byl to sice zaujatý článek, ale - více méně - je to pravda,“ řekl.

Birdsong se obrátil k předsednickému stolu. „Prosím, aby předseda svědka poučil, že má odpovídat prostým ano nebo ne“

„Kdybyste se tím řídil, pane Goldmane, ušetřil byste všem čas,“ uznal komisař.

Nim se vzteklým výrazem odpověděl: „Ano.“

„To dalo práce,“ povzdechl si Birdsong, „jako trhání zubu.“ Znovu se obrátil k předsednickému stolu a neomalenost jako chameleon změnil v přívětivost. „Svědka konečně přiznal, že obsah této odvážné novinářské zprávy je pravdivý. Pane předsedo, byl bych rád, kdyby tento článek byl zapsán jako svědecký materiál, který z rozmařilého života za peníze chudých spotřebitelů usvědčuje vysoké úředníky, jako je Goldman a ten Nevímjaksejmenuje předseda, no, však víte. Článek také ukazuje, proč nadměrné a zbytečné výdaje, jako třeba na Tunipah, spolu s vyděračskými zisky jsou podvodně vkládány na bedra nic netušící veřejnosti.“

O'Brien vyskočil a otráveně protestoval: „Námitka - proti zařazení článku mezi svědecký materiál, protože pro toto jednání je irrelevantní; také proti posledním poznámkám, které nejsou podloženy důkazy ani svědeckou vypovědí.“

Po krátké konzultaci se soudním znalcem komisař prohlásil: „Vaše námitka bude zaprotokolována, pane O'Briene. Doklad - novinová zpráva - se připouští jako předmět doličný.“

„Děkuji, pane,“ řekl Birdsong a obrátil pozornost k Nimovi.

„Vlastníte osobně akcie Golden State Power & Light?“

„Ano,“ řekl Nim. Byl zvědavý, co přijde dál. Vlastnil sto dvacet podílů, které kdysi získal postupně přes podnikové spoření. Jejich současná tržní cena byla jen něco málo přes dva tisíce dolarů - mnohem menší než původní cena, protože po nevyplácení dividend před měsícem hodnota akcií GSP&L poklesla. Rozhodl se nezabíhat do podrobností, pouze odpovídat na otázky. Ukázalo se, že to byla chyba.

„Jestli Tunipah projde,“ pokračoval Birdsong, „dá se čekat, že hodnota všech akcií GSP&L stoupne?“

„Ne nezbytně. Stejně tak může i klesnout.“ Když Nim hovořil, uvažoval, jestli má jít do podrobností a dodat, že při tak rozsáhlém programu investiční výstavby, financovaném prodejem

cenných papírů a nově vydaných akcií pod jejich nominální hodnotou, bude hodnota stávajících akcií GSP&L ovlivněna a že by mohlo dojít k prudkému poklesu jejich kursu. Taková odpověď by však vyžadovala komplexní vysvětlení; také by - v tomto kontextu - vypadala jako výmluva. Nim si ani nebyl jistý, jestli by finanční ředitel společnosti souhlasil, aby se tato informace dostala na veřejnost. Rozhodl se proto nic nerozvádět.

„Ne nezbytně,“ opakoval Birdsong. „Ale tržní cena akcií by mohla jít nahoru, s tím jistě souhlasíte?“

„Na trhu cenných papírů se může stát cokoli,“ odbyl ho stroze Nim.

Birdsong se obrátil k divákům a teatrálně si povzdechl. „Myslím, že to je nejlepší odpověď, jakou lze očekávat od svědka, který nechce spolupracovat. Raději řeknu odpověď za něho: Akcie asi půjdou nahoru.“ Otočil se zpátky k Nimovi. „Kdyby k tomu došlo, není pravda, že vy sám byste měl na Tunipahu obrovský zájem, abyste si zase něco nakeřasil?“

Podobná představa byla tak absurdní, že Nim měl sto chutí se rozesmát. To nejlepší, s čím se dalo na dlouhou dobu počítat, bylo, že se hodnota těch mála akcií vrátí na hodnotu, jakou měly při nákupu.

Náhle se ozval Birdsong: „Protože s odpovědí váháte, položím otázku jinak. Jestli se hodnota akcií Golden State po postavení Tunipahu zvýší, zvedne se i hodnota vašich akcií?“

„Podívejte se,“ řekl Nim, „pouze jsem... „

Z předsednické lavice se netrpělivě ozval komisař: „To je jednoduchá otázka, pane Goldmane. Odpovězte pouze ano nebo ne.“

Nim už chtěl nad takovou nespravedlností vybuchnout, ale všiml si Oscara O'Briena, který ho vrtěním hlavy mírnil. Věděl, že mu tím připomíná instrukce být trpělivý a nedat se vyprovokovat. „Ano,“ odpověděl stroze.

„Pane předsedo, teď, když máme i toto přiznání, chci, aby bylo ze zápisu jednoznačně jasné, že výsledek projednávání bude mít přímý vliv na finanční zájmy svědka a že by proto mělo být jeho svědectví z tohoto pohledu posuzováno,“ žádal Birdsong.

„Vždyť jste to sám do zápisu uvedl,“ reagoval komisař, stále ještě poněkud podrážděně. „Proč raději nepokračujete?“

„Yessir!“ Vůdce m&sl si jako v zamyšlení prohrábl vousy, pak se obrátil k Nimovi. „Teď mám několik otázek na to, jak Tunipah ovlivní účty, které energetická společnost předkládá obyčejným pracujícím lidem, těm... „

Tak to šlo pořád dál. Stejně jako v křížovém výsledku J. Erica Humphreye se Birdsong soustředil na demagogickou představu, že důvodem k výstavbě Tunipahu je pouze a jedině zisk. Pak také na to, že náklady za projekt zaplatí spotřebitelé, zpět však nedostanou nic nebo jen nepatrnou část. Nim byl rozhořčen, že během poklidného projednávání ani jednou nepadla zmínka o hlavní otázce - o budoucí spotřebě energie při dalším vývoji ekonomiky průmyslu a udržení životní úrovně. Zaznívaly tu jen populistické žvásty, nic víc. Získávaly však pozornost. Dokazoval to rozruch u stolu pro tisk.

Nim musel uznat, že dvousečný útok - problémy životního prostředí, zdůrazňované představiteli Sequoia Clubu, a zcela povrchní omílání sazeb a finančních záležitostí, předváděné představitelům m&sl - byl účinný. Rád by věděl, jestli mezi těmito skupinami existuje nějaké spojení, i když o tom spíše pochyboval. Intelektuální úroveň Laury Bo Carmichaelové byla nesrovnatelná s Birdsongovou. Přes rozdílné názory si Laury Bo vážil, Birdsongem, jako šarlatánem, však opovrhoval.

Během krátké přestávky, když Birdsong s dotazy skončil, Oscar O'Brien varoval Nima: „Ještě to nemáte na sebou. Po dalších svědcích vás znovu pozvu na svědeckou lavici k dalšímu výsledku a až skončím, mohou na vás mít dotazy i jiní.“ Nám se ušklíbl. Přál si, aby měl už své vystoupení za sebou.

Jako další přišla na svědeckou lavici Laura B o Carmichaelová.

Navzdory své malé a štíhlé postavě usedla předsedkyně Sequoia Clubu na svědeckou lavici s důstojností grande dame. Na sobě měla šaty jednoduchého střihu z bezového gabardénu, šedé vlasy měla jako obvykle zastřižené velmi nakrátko. Neměla žádné ozdoby ani šperky. Její vystupování

bylo nenápadné a vážné. Na otázky Rodericka Pritchetta odpovídala jasným a autoritativním hlasem.

„Paní Carmichaelová, v předešlém svědectví jsme slyšeli tvrzení,“ začal Pritchett, „že požadavek veřejnosti na zvyšování výroby elektřiny ospravedlňuje výstavbu elektrárny na spalování prachového uhlí v oblasti Tunipahu. Souhlasíte s tímto tvrzením?“

„Ne, nesouhlasím.“

„Vysvětlila byste členům komise názory Sequoia Clubu, podporující argumenty proti této výstavbě?“

„Tunipah je jednou z mála, opravdu z velmi mála zbylých oblastí neporušené divoké přírody v Kalifornii. Oplývá přírodními poklady - stromy, rostlinami, květinami, potoky, unikátními geologickými útvary, zvířaty, ptáky i hmyzem, mezi nimiž jsou i druhy, které už leckde vymřely. Je to kraj oplývající netušenou krásou. Zničit ho velikou, ovzduší nadměrně znečišťující ohavnou elektrárnou, k níž povede provozní komunikace - která sama o sobě je zdrojem znečišťování a pronikání nečistot do okolní půdy - by bylo svatokrádeží a z hlediska ekologie krokem zpátky do minulého století, rouháním se Bohu i přírodě.“

Laura Bo mluvila klidně, aniž by zvyšovala hlas, působivost její výpovědi tím jen narůstala. Před položením další otázky Pritchett chvíli počkal, aby si její slova všichni dobře uvědomili.

„Pan Goldman, mluvčí Golden State Power & Light, komisi ujistil, že narušení přírodního prostředí Tunipahu bude minimální,“ řekl Pritchett. „Vyjádřila byste se k tomu, prosím?“

„Pana Goldmana už znám mnoho let,“ odpověděla Laura Bo. „Myslí to dobře a dokonce snad i věří všemu, co říká. Pravda však je, že v Tunipahu nelze vybudovat žádný průmyslový komplex, aniž by došlo k závažnému a nenapravitelnému poškození přírodního prostředí.“

Tajemník Sequoia Clubu se usmál. „Paní Carmichaelová, mám dojem, že nevěříte tvrzení GSP&L o minimálním poškození.“

„To je pravda, protože i kdyby svůj slib chtěli splnit, není to možné.“ Laura Bo otočila hlavu a oslovila dva pozorně poslouchající muže za předsednickým stolem. „Golden State Power a mnoho jiných průmyslových společností se v minulosti zachovaly neseriózně, a to i v případech, kdy si k realizaci svých záměrů mohly vybrat z několika různých míst. Jakmile zůstaly bez dohledu, otrávily nám vzduch i vody, plenily lesy, mrhaly minerálními prameny a zjizvily krajinu. Teď, když žijeme v jiné době, kdy jejich hříchy jsou hmatatelné, říkají: Věřte nám. Minulé skutky se už nebudou opakovat. Jenže já i mnoho jiných jim nevěřím - ani pokud jde o Tunipah, ani nikde jinde.“

Když ji Nim poslouchal, uvažoval: Slova Laury Bo mají logiku, která zasluhuje pozornost. Pochyboval však o jejím názoru na budoucnost, protože věřil, že pracovníci GSP&L i dalších organizací se ze starých chyb poučili a stali se z nich ekologicky myslící občané, i když třeba jen proto, že dnes se z toho vyvinul docela dobrý obchod. Kritická slova Laury Bo o minulosti však žádný seriózně uvažující člověk nemohl popřít. Lauře Bo se nesporně za krátkou dobu podařilo zvednout úroveň debaty vysoko nad malichernosti, kterými Davey Birdsong tak teatrálně zahrnoval diváky, aby lacině získal jejich potlesk, uznal Nim.

„Před několika minutami jste řekla, že některé druhy fauny a flóry Tunipahu už leckde vymřely,“ připomněl Lauře Bo Pritchett. „Řeknete nám, které to jsou?“

Předsedkyně Sequoia Clubu přikývla a vážně řekla: „Vím o dvou. O divoce rostoucí květině všivci lesklém a o živočichovi s názvem Microdipodops, jinak známém jako klokaní myš.“

Tak tady se rozcházíme v názorech, uvažoval Nim. Vzpomněl si, jak nesouhlasil s Laurou Bo při obědě před dvěma měsíci, kdy oponoval slovy: „Chcete snad připustit, aby kvůli myši nebo myším uvázl projekt, který bude prospěšný miliónům lidí?“

Rodericka Pritchetta zřejmě napadlo něco podobného, protože jeho další otázka zněla: „Očekáváte také jiný názor na existenci těchto dvou druhů - všivce lesklého a microdipodopse? Předpokládáte, že někteří lidé budou považovat člověka a jeho požadavky za důležitější?“

„V tomto ohledu lze očekávat silně kritická slova, snad i zlostné útoky,“ připustila Laura Bo. „To však nic nezmění na tom, že snižování počtu nebo dokonce likvidace kteréhokoli ohroženého druhu je krátkozraké a pošelilé.“

„Vysvětlila byste to poněkud podrobněji?“

„Ano. Jde o princip života a smrti, který je opakovaně a nerozvážně znásilňován. S rozvojem moderní společnosti - budováním měst, průmyslu, dálnic, dálkových potrubí a všeho ostatního - jsme porušovali rovnováhu v přírodě, ničili jsme rostlinstvo, přírodní vodní předěly i úrodnost půdy, vypuzovali jsme divoce žijící zvířata z jejich lokalit a hromadně jsem je zabíjeli, narušovali normální cyklus růstu v přírodě, a to všechno jenom proto, že jsme zapomněli, jak každá složitá část přírody závisí na všech ostatních, aby mohla neporušená přetrvávat dále.“

Od předsednického stolu se ozval komisař: „Paní Carmichaelová, v přírodě přece existuje jistá přizpůsobivost, ne?“

„Jen do jisté míry. Naše civilizace však tento limit přizpůsobivosti téměř vždy překročila.“

Komisař zdvořile přikývl. „Pokračujte, prosím.“

Aniž by se přerušení dotklo jejího důstojného přednesu, Laura Bo pokračovala: „Chci poukázat na to, že dřívější rozhodnutí dotýkající se životního prostředí vycházela z pohledu krátkodobé účelnosti, téměř nikdy z širších souvislostí. Přitom moderní věda - mluvím jako vědecká pracovnice - pracovala na některých dílčích úkolech, aniž brala na vědomí skutečnost, že pokrok v jedné oblasti může poškodit život a přírodu jako celek. Jediným příkladem jsou výfukové zplodiny automobilů a strojů - rovněž produktů vědy. Pouze prospěšnost automobilů umožňuje, aby jako smrtelná zbraň existovaly dál. Jiným příkladem je nadměrné používání hubících prostředků. Na jedné straně ochraňují některé životní formy, ale mnoho jiných zničily. Totéž se dá říci o narušování atmosféry aerosolovými spreji. Výčet by byl velice dlouhý. Všichni se neustále přibližujeme k sebevraždě následkem zdevastovaného životního prostředí.“

Při přednesu předsedkyně Sequoia Clubu zavládlo v místnosti uctivé ticho. Všichni nehnutě čekali na její další slova.

„Za vším je sobecký zájem či osobní prospěch,“ řekla poprvé zvýšeným hlasem. „Jestli dovolíme realizaci nestvůrného kolosu v Tunipahu, sobecký zájem odsoudí k záhubě všivce lesklého, microdipodopse a mnoho jiných forem života. Bude-li taková praxe pokračovat, přijde den, kdy jediný průmyslový projekt - třeba právě takový, jako je Tunipah - budeme považovat za mnohem důležitější, než poslední trsy narcisů.“

Závěrečná slova vyvolala mezi diváky bouřlivý potlesk. Nim však zlostně uvažoval: Laura Bo zneužívá svého vědeckého postavení a pronáší nevědecké, emocionální závěry.

Nim plál hněvem ještě celou následující hodinu, kdy otázky a odpovědi - v podobném tónu - pokračovaly.

Následný křížový výslech, vedený Oscarem O'Brienem, nedokázal otrást předešlou svědeckou výpovědí Laury Bo, v některých bodech ji spíše podpořil. Když se právní zástupce GSP&L se širokým úsměvem zeptal, jestli opravdu věří, že „několik obydlených myších děr a nepůvabných divokých květín - spíše plevel - jsou důležitější než elektřina potřebná pro několik miliónů lidí“, kousavě odpověděla: „Vysmívat se je snadné a laciné, pane O'Briene, je to nejstarší právníká taktika. Už jsem řekla, proč Sequoia Club věří v nutnost zachování divokého kouta přírody v Tunipahu a příklady, které vás tak obveselily, jsou jen dva z mnoha dalších. Pokud jde o „potřebu elektřiny“, o níž mluvíte, je podle názoru mnoha lidí mnohem nutnější energií šetřit, tedy lépe využívat to, co už máme.“

O'Brien se zarděl a odsekl: „Protože jste chytřejší než odborníci, kteří Tunipah prošetřovali ze všech stran a shledali ho ideálním místem pro plánovanou výstavbu, řekněte nám, kde byste ji postavila vy?“

„To je váš problém, ne můj,“ chladně odpověděla Laura Bo.

Davey Birdsong odmítl křížový výslech Laury Bo působivými slovy: „Moc & světlo lidem podporuje stanovisko Sequoia Clubu, tak dobře vyjádřené paní Carmichaelovou.“

Když následujícího dne několik dalších oponentů konečně ukončilo svá vystoupení, O'Brien zašeptal Nimovi sedícímu vedle něho: „Seberte se. Jste znovu na řadě.“

Kapitola 13

Nim se cítil vyčerpaný a vyhlídka na předkládání dalších důkazů a na další křížové výslechy se mu protivila čím dál tím víc.

Minulou noc se neustále budil, a když konečně usnul, zdálo se mu, že je v nějaké cele, v prostoru bez dveří a oken, mezi zdmi složenými ze samých jističů. Snažil se jističe udržet zapnuté a pod proudem, protože věděl, že to je nutné. Celu však obklopili Davey Birdsong, Laura Bo Carmichaelová a Roderick Pritchett a jističe stále vypínali. Nim chtěl zavolat na ostatní, protestovat, obhajovat se, nevydal však ze sebe ani hlásku. V zoufalství se snažil pohybovat rychleji. Aby vyrovnal převahu šesti rukou, pokoušel se spínače zapínat nohama. Končetiny ho však neposlouchaly, měl dojem, že je má obalené jakýmsi lepidlem a pohybovaly se šíleně pomalu. Nim si s pocitem beznaděje uvědomoval, že zůstává pozadu, že s trojicí nedokáže udržet tempo a že se jim brzy podaří vypnout všechny jističe. Vtom se potem zalitý probudil a už znovu neusnul.

Teď, když znovu seděl na svědecké lavici, předsedající komisař říkal: „Připomínám svědkovi, že už přísahal...“

Po skončení úvodního ceremoniálu se Oscar O'Brien zeptal: „Pane Goldmane, kolik podílů Golden State Power & Light vlastníte?“

„Sto dvacet.“

„A jejich tržní cena?“

„K dnešnímu ránu dva tisíce jedno sto šedesát dolarů.“

„Takže jakákoli domněnka, že byste vy osobně mohl na Tunipahu vydělat velké peníze je... „

„Směšná a urážlivá,“ vybuchl Nim dřív, než Oscar O'Brien otázku dopověděl. Nim ho osobně požádal, aby mu takovou otázku položil, aby se dostala do zápisu. Doufal, že i tisk odpověď uveřejní, stejně jako uveřejnil Birdsongovo obvinění z prospěchářství. Nedělal si však velké naděje, že k tomu opravdu dojde.

„Zcela správně.“ Zdálo se, že Nimova prudká reakce O'Briena překvapila. „Vraťme se teď k narážkám na životní prostředí týkající se Tunipahu. Paní Carmichaelová ve svědecké výpovědi dokazovala, že... „

Měli v úmyslu zeslabit účinek výpovědí opozičních svědků, které byly buď mylné, přehnaně jednostranně zaujaté nebo neúplně vyjádřené. Nim odpovídal na O'Brienovy otázky, ale současně uvažoval, jaký účinek to vůbec bude mít. Došel k závěru, že asi žádný.

O'Brien skončil za méně než půl hodiny. Po něm s dotazy vystoupili právní zástupce komise Holyoak a Roderick Pritchett, žádný však nepřivedl Nima do úzkých a oba byli milosrdně struční.

To ale neplatilo o Daveym Birdsongovi.

Vůdce m&sl se postavil před Nima, díval se na něho a neodpustil si, aby si svým typickým pohybem neprohrábl hustý šedivý plnovous.

„K těm vašim podílům, Goldmane. Řekl jste, že mají hodnotu“ -Birdsong nahlédl na kousek papíru - „dva tisíce sto šedesát dolarů. Je to tak správné?“

„Ano,“ unaveně souhlasil Nim.

„Ze způsobu, jakým jste to řekl - a já jsem byl tady a poslouchal jsem stejně jako ostatní - vyznělo, že taková suma peněz je pro vás pouhý pakatel. ‚Pouhé‘ dva tisíce, jste myslím řekl. No, domnívám se, že pro lidi, jako jste vy, kteří uvažují v miliónech a létají vrtulníkem... „

Komisař ho přerušil. „Má to být otázka, pane Birdsongu? Jestli ano, tak k věci, prosím.“

„Yessir!“ Mohutný muž se uklonil k předsednickému stolu. „Je to asi tím, že tenhle Goldman mě štve, protože to je strašný frajer, nebo tak aspoň jedná, a není schopen pochopit, kolik taková suma znamená pro chudé lidi... „

Komisař prudce udeřil předsednickým kladívkem. „Vyjádřete se jasně!“

Birdsong se zašklebil, jist, že přes veškeré důrazné napomínání je možnost umlčet ho zcela nepatrná. Obrátil se zpátky k Nimovi.

„O. K., tady je má otázka. Napadlo vás někdy, že taková suma -pouhé tisíce, jak jste se vyjádřil - pro mnoho lidí, kteří budou muset zaplatit účet za Tunipah, znamená celé bohatství?“

„Za prvé, neřekl jsem ‚pouhé tisíce‘, ani to z mých slov nevyplývalo,“ odsekl Nim. „To jste řekl vy. Za druhé, ano, napadlo mě to, protože taková suma znamená mnoho i pro mne.“

„Jestli ta suma tak mnoho znamená,“ řekl rychle Birdsong, „jistě byste ji rád zdvojnásobil.“

„Asi ano. Co je na tom, k sakru, špatného?“

„Tady kladu otázky jedině já.“ Birdsong se zlomyslně usmál. „Připouštíte tedy, že byste rád své peníze zdvojnásobil a že se vám to nejspíš povede, jestli projednávání Tunipahu dobře dopadne, je to tak?“ Afektovaně mávl rukou. „Ne, neobtěžujte se s odpovědí. Závěr si utvoříme sami.“

Nim kypěl hněvem. Všiml si, jak se O’Brien na něho upřeně dívá a snaží se mu připomenout: „Ovládejte se! Buďte obezřetný!“

„Několikrát jste se zmínil o úsporách energie,“ pokračoval Birdsong. „Také k tomu mám několik otázek.“

Během opakovaného výslechu, vedeného O’Brienem, padla také krátká zmínka o úspoře energie, což m&sl poskytlo právo se k této záležitosti znovu vrátit.

„Goldmane, víte, že kdyby veliké a bohaté organizace, jako je Golden State Power, víc prostředků věnovaly na úspory energie místo na realizaci zlodějských projektů v hodnotě mnoha milionů dolarů, jako je Tunipah, bylo by možné spotřebu elektřiny v této zemi snížit o čtyřicet procent?“

„Ne, o něčem takovém mi není nic známo, protože čtyřicetiprocentní úspora elektrické energie je nereálná,“ namítl Nim. „To číslo jste si asi vytáhl z paty, stejně jako většinu svých ostatních obvinění. Jediné, co mohou úspory energie zajistit - a také zajišťují - je částečné vyvážit nové požadavky na energii a poskytnout nám trochu času.“

„Času k čemu?“

„Čas k tomu, aby si více lidí uvědomilo, že se nevyhnutelně blíží energetická krize, což může natolik změnit jejich životy - k horšímu - že se jim o tom nikdy ani nesnilo.“

„Je to skutečně pravda?“ popichoval Birdsong. „Nebo spíš odpovídá pravdě to, že Golden Power energii spořit nechce, protože šetřením nelze dosáhnout odpovídajících zisků?“

„Ne, to není ani v nejmenším pravda; uvěřit tomu a něco podobného zplodit může jen výstřední mozek - jako je váš.“ Nim si uvědomil, že mu byla předložena návnada a nejspíš se na ni nechal nachytat přesně tak, jak to zamýšlel Birdsong. Oscar O’Brien se mračil. Nim se raději díval jinam.

„Neberu tu sprostou poznámku na vědomí,“ řekl Birdsong, „a kladu další otázku. Není snad skutečným důvodem, proč usilovně nepracujete na využití sluneční energie a větrných elektráren - což technicky vyřešené je - to, že jde o levné zdroje energie, při nichž byste nedosáhli tak obrovských zisků, jaké očekáváte z Tunipahu?“

„Odpověď zní ‚ne‘, i když vaše otázka je pokroucená polopravda. Sluneční energii zatím v dostatečném množství získat nelze a nebude to možné dřív než na přelomu století. Náklady na využívání sluneční energie jsou nesmírně vysoké, mnohem vyšší než při používání uhlí v Tunipahu; navíc by zařízení na sluneční energii v obrovském rozsahu zničila životní prostředí. Pokud jde o větrné elektrárny - na to zapomeňte, protože jsou vhodné pouze pro drobné periferní spotřebitele.“

Komisař nad Nimem se naklonil dopředu. „Rozuměl jsem vám dobře, pane Goldmane, že při využívání sluneční energie dojde k ničení životního prostředí?“

„Ano, pane předsedo.“ Toto tvrzení často překvapovalo ty, kteří podobné projekty neposuzovali komplexně. „Při uplatnění současné technologie by si elektrárna na sluneční energii o stejném výkonu, jaký plánujeme v Tunipahu, vyžádala sto dvacet čtverečních mil půdy jenom pro umístění kolektorů. To je zhruba sedmdesát tisíc akrů - dvě třetiny jezera Tahoe - ve srovnání s třemi tisíci akry, s nimiž vystačíme při výstavbě konvenční elektrárny, jakou teď navrhujeme. UVědomte si také, že půdu, na níž kolektory budou stát, nebude možné nijak jinak využívat. Jestli toto není poškozování ...“

Na komisařovo přikývnutí větu nedořekl. „To je zajímavý pohled, pane Goldmane. Pohled, na který, předpokládám, mnozí z nás nepomysleli.“

Birdsong, který během slovní výměny netrpělivě postával, zaútočil znovu. „Goldmane, vy nám tady tvrdíte, že sluneční energie nebude použitelná dřív než v příštím století. Proč bysme vám to měli věřit?“

„Nemusíte,“ poradil mu Nim a své pohrdání mu dal zřetelně najevo. „Můžete si věřit nebo nevěřit čemu chcete, ale zcela průkazné posudky expertů říkají, že masové využití sluneční energie bude možné asi za dvacet let, a ani pak možná ještě nesplní očekávání. Blížící se energetická krize proto musí být řešena elektrárnami na spalování uhlí jako je Tunipah - a dokonce na mnohem více místech než v Tunipahu“

Birdsong se opovržlivě usmál. „A jsme zase zpátky u falešně vykonstruované, domněle předstírané krize.“

„Až k ní dojde,“ řekl dopáleně Nim, „můžete si svá slova znovu přečíst a pak je sníst.“

Komisař sáhl po kladívku, aby sjednal pořádek, pak ale zaváhal. Možná ze zvědavosti, co bude následovat, nechal ruku klesnout. Birdsong zrudl v tváři a sevřel rty.

„Já nic jíst nebudu, ale vy ano!“ vmetl Nimovi do tváře. „To vy se jimi zadusíte - vy a ta kapitalistická tlupa v Golden State Power. Slova, slova, slova! My, kteří stojíme na tomto projednávání proti vám, je budeme, jakož i na všech dalších projednáváních, opakovat a jednání prodlužovat tak dlouho, jak jen budeme schopni. A mnoho dalších slov padne při posuzování toho zlodějského Tunipahu před soudem, kterému ho předáme a přivedeme vás do nesnází neustálými odvoláními, soudními příkazy a všemi možnými legálními protesty. A kdyby ani to nestačilo, vzneseme nové protesty a celý proces začne znovu, a bude-li to nutné, budeme tak pokračovat třeba i dvacet let. Lid vám zarazí ty vaše plány na obohacování se, a lid zvítězí!“

Vůdce m&sl se odmlčel, namáhavě oddychoval, pak dodal: „Je možné, pane Goldmane, že tu sluneční energii přece jen budeme mít nakonec dřív, protože, dovolte, abych vás ujistil: tu elektrárnu na spalování uhlí nikdy nepostavíte. Ani v Tunipahu, ani nikde jinde. Ani teď, ani nikdy jindy.“

Komisař, fascinovaný slovním soubojem, opět váhal, část diváků začala tleskat. Ve stejném okamžiku Nim vzplanul. Pěstí tvrdě udeřil do bočního opěradla svědecké lavice, postavil se a hněvem planoucímá očima se upřeně díval do tváře Daveyho Birdsonga.

„Je možné, že výstavbu těch elektráren - Tunipahu i těch dalších - znemožníte přesně tak, jak jste to řekl. Ale jestli se vám to povede, pak jen proto, že tento šílený, sám sebe potírající systém ponechává neomezenou moc takovým sobeckým šílencům, syčákům a šarlatánům, jako jste vy.“

V místnosti náhle zavládlo ticho. Nim neustále zvyšoval hlas. „Birdsongu, ušetřte nás aspoň svatouškovských žvástů o tom, že vy zastupujete lid. Nezastupujete. My zastupujeme lidi - obyčejné, slušné, normálně žijící lidi, kteří spoléhají na dodávku energie od společností, jako je naše, aby osvětlili a vyhřáli své domovy, udrželi v chodu továrny a udělali milión jiných věcí, které jim vy znemožníte, jestli svým sobeckým a krátkozrakým přístupem dosáhnete svého.“

Nim se otočil k předsednickému stolu a oslovil komisaře a soudního znalce. „V této době nejen tady, ale i v mnoha jiných státech potřebujeme nalézt rozumný kompromis. Kompromis mezi těmi, kteří jako Sequoia Club a Birdsong chtějí za každou cenu zabránit další výstavbě elektráren a těmi, co naopak volají po maximální výstavbě, a při tom kašlou na životní prostředí. Nuže, já - a společnost, pro kterou pracuji - uznáváme nezbytnost kompromisu, o jeho nutnosti přesvědčujeme sebe i ostatní. Chápeme, že možnosti výběru nejsou ani snadné, ani jednoduché, a proto hledáme střední cestu. Říkáme: postavme tedy alespoň něco, jenom ať tím, proboha, uspokojíme vzrůstající požadavky na elektrickou energii.“

Pak se obrátil k Birdsongovi. „Vy nakonec způsobíte, že všichni lidé budou trpět. Dolehne na ně zoufalý nedostatek všeho, v masovém měřítku je postihne nezaměstnanost, nebudou mít k dispozici žádné z těch velkých i malých zařízení, která bez elektrického proudu nefungují -to vše se stane, až udeří krize, která nebude předstíraná, ale skutečná. Krize, která zachvátí Severní Ameriku a možná mnoho dalších míst na zeměkouli.“

Nim se pak mlčícího, před ním stojícího překvapeného Birdsonga zeptal: „A kde potom budete vy, Birdsongu? Asi se budete skrývat. Skrývat před lidmi, kteří konečně poznají, čím opravdu jste - podvodníkem a dryáčníkem, který je oklamal.“

Už během řeči si Nim uvědomil, že zašel příliš daleko a bez rozmyslu porušil běžné hranice otevřeného jednání při projednávání, stejně tak nedbal na omezení uložené řídícím výborem GSP&L. Snad dokonce Birdsongovi poskytl možnost podat zmateční stížnost za pomluvu.

Současně však druhá část Nima byla přesvědčena, že to bylo nutné udělat, že trpělivost a slušnost mají své meze, že někdo to musel říci srozumitelně a nebojácně, bez ohledu na jakékoli následky.

„Vy, Birdsongu, tady vytrubujete něco o čtyřiceti procentech úspor energie,“ zaburácel Nim. „To by však už nebyla úspora energie, ale ztráta energie. Něco takového by znamenalo úplně nový způsob života, a nutno říci, že zatraceně horší způsob.“

„O. K. Jsou mezi námi lidé, kteří říkají, že bychom měli mít všichni nižší životní úroveň, že se nám vede příliš dobře a že bychom se některých nároků měli vzdát. Možná to pravda je, možná není. V každém případě však o takové budoucnosti nemohou rozhodovat energetické společnosti, jako je GSP&L. Naše zodpovědnost spočívá v zajišťování životní úrovně, jakou lidé po nás prostřednictvím zvolených vlád požadují. Budeme proto v ochraně této úrovně pokračovat, Birdsongu, dokud nebude zvolena jiná alternativa - avšak zvolena legálně, a ne diktována nabubřele domýšlivým, samozvaným, úlisným a mravokárným pokrytcem, jako jste vy.“

Když se Nim odmlčel, aby nabral dech, komisař se ho upjatě zeptal: „Už jste skončil, pane Goldmane?“

Nim se obrátil k předsednickému stolu. „Ne, pane předsedo, ještě jsem neskončil. Když už jsem se postavil, rád bych řekl ještě několik myšlenek.“

„Pane předsedo, jestli bych mohl navrhnout přestávku...“, dožadoval se pozornosti Oscar O'Brien.

„Oscare, jsem rozhodnut to domluvit,“ řekl pevně Nim. Všiml si, že za stolem pro tisk všichni píší, úřední stenograf má skloněnou hlavu a prsty se mu jen míhají.

„Teď nebude žádná přestávka,“ rozhodl komisař a O'Brien se s pokrčením ramen nešťastně sesunul na sedadlo. Birdsong ještě stále mlčky stál, jen výraz překvapení nahradil mírným úsměvem. Nejspíš uvažoval o tom, že Nimův výbuch uškodí věci GSP&L a pomůže m&sl. Nu, pomyslel si Nim, ať to je nebo není pravda, když už jsem zašel tak daleko, bylo by odsouzeníhodné, kdybych se teď projevil jako zbabělec. Znovu oslovil komisaře a soudního znalce, kteří se na něho zvědavě dívali.

„Celá tato ceremonie, pane předsedo - a mám tím na mysli toto a všechna podobná projednávání - je jen zbytečnou, časem mrhající, nákladnou hrou. Zbytečnou, protože trvá roky, než se dosáhne toho, čeho bychom dosáhli během několika týdnů. Je mrháním času, protože ti z nás, kdo jsou skutečnými tvůrci hodnot a ne papíry požírajícími byrokraty, by mohli ty nekonečné tady strávené hodiny využít mnohem užitečněji pro společnost, u níž pracujeme, i pro společnost jako celek. Je to do očí bijící rozhazování peněz, protože poplatníci a spotřebitelé - o nichž Birdsong neoprávněně tvrdí, že je zastupuje - musí platit milióny za tento bláznivý a neplodný pseudosystém, který se spíše podobá komické opeře. A je to hra, v níž jen předstíráme, že jednání má nějaký smysl a odůvodnění, i když všichni na naší straně plotu zatraceně dobře víme, že tomu tak není.“

Komisař zrudl. Tentokrát rozhodně sáhl po předsednickém kladívku a udeřil. S pohledem upřeným na Nima prohlásil: „To je všechno, co na toto téma dovolím pronést a vážně vás varuji, pane Goldmane, že mám v úmyslu si pečlivě přečíst zápis a uvažovat o dalším opatření.“ Pak se stejně chladně obrátil k Birdsongovi: „Skončil jste s výsledkem svědka?“

„Yessir!“ Birdsong se zešíroka ušklíbl. „Kdybyste se mě zeptal, tak bych vám řekl, že si právě nasral do vlastního hnízda.“

Předsednické kladívko udeřilo. „Jenže já se vás na nic neptám“

Oscar O'Brien opět vstal, komisař ho však netrpělivým mávnutím odbyl a oznámil: „Projednávání je odročeno.“

V sále se ozýval vzrušený hovor odcházejících lidí. Nim mlčel. Díval se na O'Briena, který cpal papíry do aktovky. Právník však zavrtěl hlavou - gestem naznačujícím neochotu uvěřit a smutek - a za okamžik odešel.

Davey Birdsong se přidal ke skupině příznivců, kteří mu hlučně blahopřáli a všichni se smíchem odcházeli.

Laura Bo Carmichaelová, Roderick Pritchett a několik jiných členů Sequoia Clubu zvědavě pozorovali Nima. Neřekli však nic a také zamířili k východu.

Stůl pro tisk se rychle vyprázdnil, jen Nancy Molineauxová si prohlížela poznámky a psala. Když šel Nim kolem, zvedla hlavu a vlídně řekla: „Ach, nešťastný člověče! Vždycky se ukřižujete sám!“

„Jestli jsem se ukřižoval,“ odpověděl, „pak jsem si jistý, že vy z toho vytěžíte nejvíc.“

Zavrtěla hlavou a lenivě se usmála. „Já nemusím dělat vůbec nic, člověče. Sám jste svůj vlastní zadek strčil do hnoje. Ach, člověče, člověče! Jen si počkejte na zítřejší noviny.“

Neodpověděl a odešel od slečny Molineauxové, která stále pracovala na poznámkách a nepochybně hledala ty nejostřejší výrazy, kterými by ho nabodla na pranýř. Nim si byl jistý, že ta čub-ka vyličí jeho vystoupení zaujatě, aby ho znemožnila co možná nejvíc. Udělá to s potěšením, uvažoval, dokonce snad s ještě větším, než ve zprávě o vrtulníku z Devil's Gate.

Při odchodu z jednací síně na něho padl pocit osamělosti.

Byl překvapen, když venku uviděl několik televizních reportérů, čekajících na něho s ručními kamerami. Zapomněl, jak rychle se mohou šířit informace o dramatickém vývoji projednávání, přestože televizním pracovníkům nebylo umožněno pořizovat záznam z jednání přímo.

„Pane Goldmane,“ zvolal jeden z nich, „slyšeli jsme o vašich názorech, které jste vyslovil uvnitř. Zopakoval byste je, abychom je mohli uveřejnit ve večerních zprávách?“

Nim na okamžik zaváhal. Nemusel souhlasit. Pak se rozhodl. Způsobil si už tolik nepříjemností, že ať řekne nebo udělá cokoli, zhoršit je už sotva může. Tak proč, k sakru, ne?

„O. K.,“ odpověděl, „tak poslouchejte,“ a ještě jednou začal působivě a zaníceně mluvit před spuštěnými kamerami.

Kapitola 14

„Od tohoto okamžiku,“ řekl Eric J. Humphrey hlasem ostrým jako břitva, „přestáváš být mluvčím naší společnosti, a to bez jakékoli výjimky. Nevystoupíš ani v televizi, ani v rozhlasu. Nebudeš poskytovat žádná interview tisku, ani nebudeš odpovídat na otázky reportérů, i kdyby se tě jen ptali kolik je hodin. Je to jasné?“

„Ano,“ řekl Nim, „je to jasné.“

Stáli čelem k sobě, každý na jiné straně předsedova stolu. Atmosféra byla nezvykle formální, Humphrey tentokrát nezašel s Nimem do konferenční místnosti, kde dříve obvykle debatovali.

Sešli se odpoledne, den po Nimově výbuchu na projednávání, vedeném Kalifornskou energetickou komisí.

„Pokud jde o veřejná projednávání,“ pokračoval Humphrey, „na žádném se, samozřejmě, ani neukážeš. Zařídíme to jinak.“

„Ericu, chceš-li mou rezignaci, můžeš ji mít.“

O této variantě Nim přemýšlel celý den. Domníval se, že odchod by mohl GSP&L zbavit jistých těžkostí. Uvědomoval si, že je povinován loajalitou k energetické společnosti, která s ním vždy zacházela dobře. Ve skutečnosti si ani nebyl zcela jistý, jestli se mu chce dál pracovat s jakýmsi stigmatem, zvýrazněným tak drastickým omezením jeho činnosti. Dotýkalo se to jeho hrdosti, což nebylo tak nepochopitelné.

Jednu věc Nim věděl zcela určitě: nebylo by vůbec těžké získat kdekoli slušně placené místo vedoucího pracovníka. Mnoho veřejných energetických společností by skočilo po příležitosti získat někoho s jeho vzděláním a zkušenostmi, jak věděl z dřívějších nabídek zaměstnání. Na druhé straně ale neměl nejmenší chuť odejít z Kalifornie, o níž byl, jako mnoho jiných, přesvědčený, že to je nejpříjemnější a nejpovzbudivější místo na světě k životu i k práci. Někdo řekl: ať se stane cokoli - dobrého nebo špatného - , nejdříve se to stane v Kalifornii. Nim s tím s celého srdce souhlasil.

Byl tu také problém s Ruth, Leah a Benjym. Byla by Ruth ochotná stěhovat se - například do Illinois - při současném tak napjatém vztahu mezi nimi?

Asi ne.

„O rezignaci tady nikdo nemluvil,“ odpověděl dotčeně Eric Humphrey.

Nim ovládl chuť se zasmát, na smích teď nebyl vhodný okamžik. Věděl, aniž by se podával samolibosti, že i po vyloučení z veřejných projednávání bude mít pro předsedu v mnoha směrech cenu. Hlavně jako plánovač. Práce mluvčího GSP&L ve skutečnosti nebyla součástí Nimových původních povinností, byla mu svěřena později a postupem doby nabyla na rozsahu. Docela rád se zbaví povinnosti mít stále na zřeteli ohledy na veřejnost, pomyslel si, snad se z toho vzpamatuje a bude moci normálně pokračovat v práci. V žádném případě se nebude nijak ukvapovat, rozhodl se.

„To je zatím všechno,“ odměřeně uzavřel Humphrey a vrátil se k papírům, které studoval, než si předvolal Nima. Bylo jasné, že předsedovi bude nějaký čas trvat, než se se svou rozmrzelostí vyrovná.

V Nimově kanceláři čekala Teresa Van Burenová.

„Chci, abys věděl,“ oznámila mu ředitelka pro styk s veřejností, „že jsem dnes dopoledne strávila hodinu s Ericem a přemlouvala ho, aby zrušil své rozhodnutí, nedovolit ti vystupovat na veřejnosti. V jednom okamžiku se na mne rozzlobil tak jako na tebe.“

„Díky, Tess.“ Nim klesl na židli. Cítil se fyzicky i duševně vyčerpaný.

„Co našeho váženého předsedu úplně dorazilo a co si nedal vymluvit, bylo prohlášení, které jsi poskytl televizi po projednávání. To ho zcela vyvedlo z míry.“ Van Burenová se blaženě uchichtla. „Chceš-li znát můj názor, neberu to jako on, i když jsi při projednávání a po něm mohl zachovat trochu víc taktu. Podle mého názoru je však důležité, že nakonec se potvrdí správnost tvých slov a budeš ospravedlněn.“

„Zatím mám zacpaná ústa,“ namítl Nim.

„Ano, obávám se, že se to už dostává na veřejnost. Bude ti to vadit?“ Aniž by čekala na odpověď, rozložila California Examiner. „Už jsi četl odpolední noviny?“

„Četl jsem první vydání.“

Při obědě si Nim přečetl článek Nancy Molineauxové na přední straně s titulkem:

Projednávání o energii přerušeno po tirádě Goldmana z GSP&L

Článek začínal:

Přehnaný útok Nimroda Goldmana, viceprezidenta Golden State Power & Light, vůči opozičním svědkům a samotné Kalifornské energetické komisi způsobil rozruch na včerejším projednávání, svolaném v záležitosti plánované výstavby nové elektrárny v Tunipahu.

Pohoršený předsedající komisař Hugh G. Forbes později označil Goldmanovy výroky jako „urážlivé a nepřijatelné“ a řekl, že bude uvažovat o možném zákonném opatření. . .

Pozdější vydání Examineru, které přinesla ředitelka oddělení pro styk s veřejností, obsahovalo nový článek s titulkem:

GSP&L trestá Goldmana a neschvaluje jeho výbuch

Nimrod Goldman, dosavadní „mazlíček“ Golden State Power & Light, je dnes v nemilosti a jeho budoucnost u mamutí energetické společnosti je nejistá kvůli včerejšímu veřejnému pohoršení. Šéfové z GSP&L se distancují od Goldmanova urážlivého výpadu vůči...

A tak dále.

Van Burenová kajícíně řekla: „Žádným způsobem nebylo možné zabránit tomu, aby se do novin dostala zpráva, žeš byl zbaven role mluvčího. Kdyby to nedostali z mé kanceláře - a to jsem jen odpovídala na otázky - , tak by to vynesl někdo jiný.“

„Chápu,“ otráveně přikývl.

„Pokud jde o akci, kterou údajně připravuje komise, to neber vůbec vážně. Mluvila jsem s naším právním odborem a podle nich to jsou jen tlachy horkých hlav. Nemohou udělat nic.“

„Ano,“ odpověděl, „to jsem si už zjistil.“

„Eric ale neústupně trval na vydání prohlášení, že společnost se od tvého vystoupení distancuje. Dokonce napsal soukromý dopis komisaři.“

Nim si povzdechl. Přestože o všem od včerejška přemýšlel, stále svých slov nelitoval. Bylo však pokořující, když s ním kolegové jednali jako s vyvrhelem. Stejně nespravedlivá se zdála skutečnost, že většina novinových zpráv - včetně té v ranním Chronicle-West a v jiných kalifornských novinách - se zaměřila na senzační aspekty včerejška a Nimem pronesené vážné připomínky se snažila odbýt nebo zcela ignorovat. O šaškování Daveyho Birdsonga - jeho urážkách a provokacích - byly uveřejněny jen ty nejkratší zmínky, a ani ty nebyly kritické. Nimovi se zdálo, že tisk zase jednou ukázal své chameleónství. Nebylo to nic nového.

Van Burenová se znovu podívala na Examiner. „Ze všech nejvíc toho využila Nancy a připravila ti krušné chvíle; ze zvyku ti jde po krku. Vy dva se zřejmě nemáte nijak zvlášť rádi.“

„S chutí bych té čubce vyrval srdce, kdyby nějaké měla,“ upřímně řekl Nim.

„To jsou zatraceně silná slova, Nime,“ zamračila se ředitelka pro styk s veřejností.

„To je možné, ale já to tak cítím.“

Nim uvažoval: Byla to slova Nancy Molineauxové, Nimrod Goldman... je dnes v nemilosti, která si před chvílí přečetl a která se ho opravdu dotkla. A dost silně, přiznal si, protože to byla pravda.

ČÁST TŘETÍ

Kapitola 1

„Tati, budeš teď častěji přes noc doma?“ zeptala se Leah přes jídelní stůl Nima.

Nastal okamžik ticha, v němž si Nim všiml, že Benjy odložil nůž a vidličku a v mlčenlivém souhlasu se sestřinou otázkou se na něho upřeně dívá.

„Snad ano,“ připustil. Náhle vyřčená otázka a tři páry na něho upřených očí ho uvedly do rozpaků. „Tedy, pokud nedostanu mnoho nějaké jiné práce, která mě v kanceláři dlouho zdrží.“

Benjy se rozzářil a řekl: „O víkendech také - budeš mít pro nás víc času, tati?“

„Možná.“

„Myslím, žeš právě dostal nadějný slib,“ vložila se do řeči Ruth.

Zasmála se při těch slovech, což od doby, kdy se před několika dny vrátila, udělala jen zřídka. Nim si všiml, že je mnohem vážnější, než byla dřív. Stále si spolu ještě upřímně nepohovořili; jako by se tomu Ruth vyhýbala a Nim, nepříjemně dotčený nedávnou zkušeností, neměl chuť začít sám.

Nim uvažoval: jak spolu jednájí manželé po návratu manželky, která byla dva týdny pryč, skoro určitě s jiným mužem? V jejich případě odpověď zněla - přesně tak, jako před odjezdem.

Ruth se vrátila bez sebemenšího rozruchu, od rodičů vyzvedla děti a chopila se otěží domácnosti, jako by je ani na chvíli nepustila z rukou. Společně, jako dřív, sdíleli ložnici - i když ne postel. Zdálo se to být už hodně dávno, kdy se zvedl ze své dvojité postele, aby navštívil Ruth v její. V ostatních ohledech jejich život pokračoval normálně dál. Ovšem, připomněl si Nim, v minulosti se vyskytly podobné situace, kdy se naopak on vrátil z mimomanželských výletů, o kterých -jak tehdy věřil - Ruth nevěděla; teď však nabyl tušení, že o nich přece jen věděla. Rozhodujícím důvodem pro Nimovo mlčenlivé stáhnutí se do ústraní bylo jeho pošramocené já - pošramocené dokonale a po všech stránkách. Zatím ještě jednoduše nebyl schopen většího citového vzplanutí.

Teď seděli doma při společné rodinné večeři, třetí ve třech dnech, což samo o sobě bylo něčím nezvyklým.

„Jak všichni víte,“ řekl Nim, „v zaměstnání nastaly některé změny, zatím ještě nevím, jaké následky to bude mít.“ Najednou si lépe všiml Benjyho a naklonil se dopředu, aby si ho prohlédl zblízka. „Co to máš na tváři?“

Benjy si v rozpacích rukou zakryl malou modřinu na levé tváři a škrábnutí pod spodním rtem. „Ale nic, tati, to je jen drobnost ze školy.“

„Jaká drobnost? Snad ses nepral?“

Benjy se zatvářil nejistě.

„Ano, pral,“ prozradila Leah. „Víš, tati, Todd Thornton řekl, že jsi lump, protože nebereš ohled na životní prostředí a chceš ho zničit. Tak ho Benjy praštil, jenže Todd je větší.“

Nim se přísně podíval na Benjyho. „Bez ohledu na to, co kdokoli říká o čemkoli, mlátit lidi je hloupé a špatné.“

„Ano, tati.“ Syn se tvářil schlíple.

„Už jsme se o tom bavili,“ podotkla Ruth. „Benjy už to ví.“

V nitru byl Nim překvapen a polekán. Až dosud ho nenapadlo, že kritika jeho osoby si najde cíl i v rodině. „Je mi opravdu líto, jestli se někoho z vás nějak dotklo to, co se mi stalo,“ řekl laskavě.

„To přece nic není,“ ujistila ho Leah. „Maminka nám vysvětlila, že to, cos udělal, bylo čestné.“

„Maminka taky řekla, tati, žeš měl víc kuráže než všichni ostatní dohromady,“ přidal se horlivě Benjy a sevřenými zuby dal jasně najevo, jak se mu slovo kuráž líbí.

Nim se upřeně podíval na Ruth. „To že vám řekla maminka?“

„Je to přece pravda, že?“ dožadoval se potvrzení Benjy.

„Ovšemže je to pravda,“ potvrdila Ruth a lehce se začervenala. „Tatínek něco takového přece sám o sobě nemůže říci, ne? Proto jsem vám to řekla já.“

„Přesně tak jsme to řekli ostatním dětem, když měly nějaké řeči,“ dodala Leah.

Nima na okamžik zachvátila vlna pohnutí. Pomyslení na Benjyho, jak svými malými pěstičkami bojuje za otcovu dobrou pověst a na Ruth, která se povznesla nad manželské neshody,

jen aby u dětí uhájila jeho důstojnost, v něm vyvolalo svíravý pocit blízký pláči. Od ještě větších rozpaků ho zachránila Ruthina vážná slova: „All right, pusťte se všichni do jídla.“

Později, když se děti odešly dívat na televizi a Nim s Ruth ještě seděli u stolu a popíjeli kávu, řekl: „Rád bych, abys věděla, že nesmírně oceňuji to, cos řekla Leah a Benjymu.“

Ruth odmítavě mávla rukou. „Kdybych tomu nevěřila, neřekla bych jim to. Přece to, že už nejsme Romeo a Julie, ještě neznamená, že jsem přestala sledovat a objektivně posuzovat, co se děje na veřejnosti.“

„Nabídl jsem rezignaci,“ řekl jí. „Eric sice usoudil, že to není nutné, ale ještě pořád mám chuť to udělat.“ Pověděl jí o různých v úvahu přicházejících možnostech, včetně té, že by přešel k jiné energetické společnosti, snad na Středozápad. Pak se zeptal, jestli v případě, že by k tomu došlo, se tam Ruth s dětmi odstěhovala.

Její odpověď byla okamžitá a rozhodná. „Neodstěhovala bych se.“

„Řekla bys mi laskavě proč?“

„Myslím, že to je úplně jasné. Proč bychom se my tři - Leah, Benjy a já, - měli za každou cenu stěhovat a žít v nějakém cizím místě jenom proto, že se to hodí tobě? Tím spíš, že jsme spolu dosud nehovořili o naší budoucnosti -jestli vůbec nějakou máme, což se zdá být nepravděpodobné.“

Konečně je tady otevřené vybidnutí k vážnému rozhovoru, jak předpokládal. Je podivné, napadlo mu, že k tomu dochází ve chvíli, kdy se k sobě nakrátko přiblížili víc než v celém uplynulém dlouhém období!

„Co se to, k sakru, s námi stalo?“ řekl s pocitem sklíčenosti.

Ruth energicky odpověděla. „Odpověď bys měl znát nejlépe ty. Jednu věc bych se však přece jen od tebe ráda dověděla. Kolik jiných žen jsi měl za těch patnáct let, kdy jsme manželé?“ Uvědomil si jakousi tvrdohlavost, se kterou Ruth pokračovala: „Nebo jsi možná ztratil přehled o počtu, stejně jako já. Někou dobu jsem ti byla schopna vždycky říci, když jsi měl něco nového - nebo bych měla říci ‚někoho‘ nového? Později jsem si už tak jistá nebyla, jen jsem se dohadovala, že si zahráváš se dvěma nebo třemi najednou. Mám pravdu?“

Nedokázal se Ruth podívat do očí. „Víceméně ano,“ odpověděl.

„Tak tím jsme vyřídili jednu věc. Můj odhad byl tedy správný. Neodpověděl mi ale ještě na první otázku. Kolik žen to bylo dohromady?“

„Ať visím, jestli to vím,“ řekl nešťastně.

„Jestli je to pravda,“ vytkla mu Ruth, „není to žádná poklona ženám, k nimž jsi přece jistě něco cítil, i když jen po sebekratší dobu. Ať byly jakékoli, řekla bych, že si od tebe zaslouží přece jen něco lepšího než úplné zapomenutí.“

„Nikdy to nebylo nic vážného,“ protestoval. „U žádné, ani u jediné.“

„Tak to ti opravdu věřím.“ Ruthiny tváře zrudly zlostí. „Když na to přijde, vždyť tys nikdy nebral vážně ani mne.“

„To není pravda!“

„Jak můžeš něco takového tvrdit po tom, cos právě přiznal. Víš, dovedla bych pochopit, kdyby šlo o jednu nebo dvě ženy. Každá manželka se zdravým rozumem ví, že někdy se to stává i v těch nejlepších manželstvích. Ne však tucty žen, jak tomu je ve tvém případě.“

„Teď říkáš nesmysl,“ ohrazoval se. „Nikdy to nebyly tucty.“

„Tak tedy jeden tucet. Přinejmenším“

Nim mlčel.

„Asi to bylo freudovské - když jsem řekla ‚tucty‘ právě teď,“ řekla zamyšleně Ruth. „Protože to je to, co tě na tom láká, že? - mít úspěch u tolika žen, kolik jen je možné.“

„V tom je snad trochu pravdy,“ připustil.

„Já vím, že je to pravda.“ Pak klidně dodala. „To ovšem neznamená, že se manželka takového muže cítí lépe, nebo méně ponížená, zneuctěná a podvedená, když něco takového slyší od muže, kterého milovala, nebo si to aspoň myslela.“

„Když už to tak dlouho pociťuješ,“ zeptal se, „proč jsi čekala a vytahuješ to právě teď? Proč jsi takovýto rozhovor nezačala nikdy dřív?“

„To je správná otázka.“ Ruth se odmlčela, aby zvážila odpověď, pak pokračovala. „Snad mi v tom bránila naděje, že se změníš, že vyrosteš z potřeby běhat za každou přitažlivou ženou, na kterou se podíváš, že z toho vyrosteš, jako se dítě odnaučí bažit po cukroví. Zmýlila jsem se však, ty ses nezměnil. Ach, ano, když už tak upřímně spolu mluvíme, ještě jeden důvod jsem měla. Byla jsem zbabělá. Obávala jsem se rozchodu a toho, co by znamenal pro mne a jak by zapůsobil na Leah a Benjyho. A pak jsem měla strach - nebo to byla přílišná hrdost - přiznat si, že moje manželství, jako tolik jiných, není takové, jaké by mělo být.“ Ruth se odmlčela, poprvé jí selhal hlas. „Teď už nemám ani strach, ani hrdost: chci se rozejít.“

„Myslíš to vážně?“

Po tvářích Ruth kanuly dvě slzy. „Zbývá snad ještě něco jiného?“

V Nimovi vyšlehla jiskra odporu. Musí zůstat v úplné defenzivě? Nemá snad každý problém svůj rub a líc, a tedy i tento?

„Jak to vypadá s tvou mileneckou záležitostí?“ zeptal se. „Rozejdeme-li se každý vlastní cestou, nastoupí tvůj přítel na mé místo, hned jak zmizím?“

Jaký přítel?“

„Ten, kterého navštěvuješ. Ten, s kterým jsi odjela.“ Ruth si osušila oči. Teď se na něho dívala částečně pobaveně, částečně s lítostí. „Ty opravdu věříš tomu, že jsem odjela s nějakým mužem?“

„A neodjelas?“

Pomalů zavrtěla hlavou. „Ne.“

„Myslel jsem si...“

„Vím, co sis myslel. Nechala jsem tě v dohadách, což zřejmě nebyl ten nejlepší nápad. Usoudila jsem - patrně ze zlomyslnosti -, že ti neublíží, že ti snad dokonce prospěje, když ochutnáš to, co jsem tak dlouho pociťovala jen já sama.“

„A co ty ostatní odjezdy? Kde jsi byla?“

Se stopou dřívější zlosti Ruth řekla: „Žádný jiný muž není. Nejsi schopen to pochopit tím svým natvrdlým mozkiem? Nikdy ani nebyl. Poznals mě jako pannu - to přece víš, pokud jsi nezapomněl a nepleteš si mne s některou ze svých tehdejších přítelkyň. Já jsem nikdy nikoho jiného neměla, jenom tebe.“

Nim sebou trhl, protože si to pamatoval, přece však naléhal dál: „Tak cos dělala ...“

„To je moje soukromá záležitost. Ale znovu tě ujišťuji: nebyl v tom žádný muž.“

Věřil jí. Naprosto.

„Ach, Ježíši Kriste!“ zašeptal a uvažoval: všechno se hroutí současně. Většina z toho, co v poslední době udělal nebo řekl, se ukázalo být špatné. Pokud šlo o jejich manželství, nebyl si jistý, jestli v něm chce nebo nechce pokračovat. Ruth má možná pravdu, že rozejít se by pro oba bylo nejlepším řešením. Představa osobní svobody byla lákavá. Na druhé straně tu však bylo mnohé, co by mu chybělo. Děti, domov, pocit pevného zázemí, i Ruth, přestože si jsou tak odcizení. Nechtěl se nechat přinutit k rozhodnutí a nejraději by celou tu nepříjemnost oddálil. Skoro žalostně se zeptal: „Tak co budeme dělat?“

„Z toho, co jsem slyšela od přítelkyň, které už něco takového prožily,“ - Ruthin hlas byl opět upjatý, chladný - „si každý vyhledáme právníka a začneme přesně vymezovat své požadavky.“

„A - musíme to dělat hned?“ zeptal se prosebně.

„Řekni mi jeden přesvědčivý důvod, proč bychom to ještě měli odkládat?“

„Připouštím, že jeden sobecký tu je. V poslední době prožívám krušné chvíle... „ Větu nedomluvil, protože mu zněla jako sebelítostivá.

„Vím to, a mrzí mě, že obě události nastaly současně. Po tak dlouhé době se ale mezi námi určitě nic nemůže změnit. To přece víme oba, ne?“

„Předpokládám, že máš pravdu,“ řekl zachmuřeně. Nemělo smysl slibovat, že se změní, když si sám nebyl jistý, jestli by to vůbec dokázal, nebo dokonce jestli by to vůbec chtěl.

„Nu, pak tedy... „

„Podívej se... počkala bys měsíc? Možná dva? Když pro nic jiného, tak proto, že to budeme muset říci Leah a Benjymu a nějaký čas potrvá, než si na tu představu zvyknou.“ Nebyl si jistý, jestli takový důvod dává vůbec nějaký smysl, spíš o tom pochyboval. Nezdálo se ani

pravděpodobné, že odkladem něčeho docílí. Instinktivně však cítil, že ani Ruth nemá chuť udělat poslední neodvolatelný krok k ukončení manželství.

„Takže... „ Váhala, pak souhlasila: „All right. Kvůli tomu, co právě teď prožíváš, ještě nějakou dobu počkám. Neříkám ovšem, jestli jeden nebo dva měsíce. Jestli se k tomu rozhodnu dřív, udělám to.“

„Díky.“ Pocítil úlevu z odkladu, jakkoli krátkého.

„Nazdar!“ To se Benjy objevil ve dveřích jídelny. „Právě jsem od Meredithů dostal novou videokazetu. Je na ní nějaké drama. Chcete se podívat?“

Meredithovi byli sousedé. Nim se zadíval na Ruth. „Proč ne?“

Ruth a Nim seděli v přízemním pokoji na pohovce vedle sebe, Leah ležela na koberci, zatímco Benjy obratně zasouval videokazetu do přehrávače Betamax, napojeného na barevný televizor. Obyvatelé v blízkém okolí měli mezi sebou dohodu, která se velmi rozšířila: některá rodina zaznamenala televizní program - obvykle se o to postaraly děti nebo jejich opatrovatelka - a to tak, že při reklamě se nahrávání přerušilo. Tak vznikl kvalitní záznam bez obchodních reklam, který si rodiny mohly prohlédnout kdykoli později. Kazety obíhaly mezi mnoha domácnostmi.

Protože Nim věděl, že se tyto praktiky v neustále větší míře mezi lidmi rozrůstají, zvědavě uvažoval, jak dlouho bude trvat, než se to dotkne příjmů televizních organizací. Možná, že už k tomu došlo. Svým způsobem, pomyslel si Nim, se televizní stanice dostávají do stejné mělkých vod, jakými už proplouvají energetické společnosti, jako je GSP&L. Představitelé televize zneužili výsadního postavení vůči veřejnosti a zaplavují éter nadbytkem vulgárních reklam a programů nízké úrovně. Betamax a podobné systémy teď veřejnosti poskytovaly příležitost oplatit jim to výběrem programů s vyloučením reklam. Možná tento vývoj časem zapůsobí na pracovníky televizních společností, aby si uvědomili svou odpovědnost vůči veřejnosti.

Dvouhodinová hra na vypůjčené kazetě se jmenovala Mary White. Byl to dojemný, tragický příběh zemřelého školáka, miláčka rodiny. Snad proto, že si Nim jen zřídka byl vědom vnitřních rodinných pout, si teď najednou uvědomil, jak málo zbývá času, kdy rodina bude pospolu. Byl rád, že svítí jen tlumená světla a šero skrývá jeho sklíčenost i slzy.

Kapitola 2

Georgos Winslow Archambault se na tmavém, osamělém kopci nad předměstím Millfieldu po břiše plazil k drátěnému plotu kolem transformovny GSP&L. Usoudil, že proti neočekávanému prozrazení asi nebude nutné dělat nějaká předběžná opatření. Transformovnu nikdo nehlídal, tuto noc ani nesvítil měsíc a nejbližší hlavní silnice přes neobydlený kopec byla půl míle daleko. Nedávno však v Golden State Piss & Lickspittle najali víc bezpečnostních fízlů a zajistili noční hlídky, které měnily dobu i trasy pochůzek, aby nevznikl zaběhnutý systém. Musel proto jednat opatrně, i když plížit se s nářadím a výbušninami bylo obtížné a nepohodlné.

Georgos se otrásl zimou. Říjnová noc byla chladná a silný vítr profukoval mezi útesy a balvany skalnatého kopce. Litoval, že si pod tmavomodrou kombinézu neoblékl aspoň dva svetry. Podíval se dozadu. Jeho žena Yvette byla jen několik yardů za ním a držela s ním krok. Bylo to důležité, protože nesla vodiče a rozbušky a protože se v hustém dopravním ruchu zdrželi při výjezdu z města, vzdáleného dvacet mil, a Georgos chtěl dohnat zpoždění proti původnímu časovému rozvrhu. Přátelé svobody měli při dnešní operaci v plánu zničení tří transformoven. Na jedné z nich pracovali spolu Ute a Felix, na třetí Wayde sám. Podle plánu mělo ke všem výbuchům dojít současně.

Georgos se doplazil k plotu a velkými nůžkami ho začal stříhat. Těsně u země vystříhl jen malou díru, aby po jejich odchodu a před výbuchem porušení plotu uniklo pozornosti případné kontroly.

Georgos při práci vnímal velkou plochu třpytivých světél Millfieldu dole po kopcem. Nu, všechna už brzy zhasnou, stejně jako mnoho jiných dále směrem k jihu. Znal Millfield i blízká sídliště. Bydleli v nich měšťáci, dojíždějící do zaměstnání - spíš kapitalisté a lokajové! - a byl rád, že jim způsobí potíže.

Díru v plotě už měl skoro hotovou. Přibližně za minutu se Georgos a Yvette budou moci protáhnout na druhou stranu. Mrkl na světélkující ciferník náramkových hodinek. Byl nejvyšší čas! Až se ocitnou uvnitř, budou muset pracovat rychle.

Tři cíle dnešního úderu byly pečlivě vybrány. Byly doby, kdy Přátelé svobody náložemi současně zničili dva nebo tři stožáry dálkového vedení ve snaze přerušit dodávku elektrického proudu do některé rozsáhlé oblasti. Teď už to tak nedělali. Georgos s ostatními totiž zjistili, že energetické společnosti rychle, někdy během několika minut po poškození stožárů, zajistily dodávku elektřiny přes jiné rozvodné trasy. A zřícené stožáry okamžitě nahradily provizorními sloupy, takže poškozené dálkové vedení bylo brzy uvedeno v činnost.

Jenže velké transformovny jsou něco zcela jiného. Jsou zranitelné a jejich oprava nebo úplná výměna si vyžádá celé týdny práce.

Pokud vše půjde dobře, dnešní destrukce uprostřed noci bude mít za následek vypnutí proudu v rozsáhlé oblasti sahající daleko za Millfield. Obnova dodávky elektřiny potrvá dny, snad mnohem déle. Následky budou vážné a výlohy nesmírné. Georgos se přímo opájel touto představou. Snad potom bude přece jen více lidí brát Přátele svobody vážně.

Georgos uvažoval: jeho malá, ale nádherná armáda se od prvních útoků na opovrženého nepřítele v mnohém poučila. Teď vždy, dlouho před každým útokem, studovali umístění objektů GSP&L a jejich interní organizační řád, aby vyhledali nejzranitelnější místa a mohli způsobit co největší škodu. V tomto ohledu jim velice cenné rady poskytoval nedávno pro krádež propuštěný inženýr GSP&L, který společnost z duše nenáviděl. Nebyl řádným členem Přátel svobody, koupili si ho za peníze před nedávným získané Birdsongem. Za zbývající peníze ze stejného pramene zakoupili velké množství účinnějších trhavin.

Jednoho dne Birdsong prozradil, že peníze pocházejí ze Sequoia Clubu, jejichž představitelé jsou přesvědčeni, že financují m&sl. Georgose nesmírně pobavilo, že tak prachatá, veřejností uznávaná organizace nevědomky platí účet revoluce. Svým způsobem byla škoda, že se to ta zbedněná banda v Sequoia Clubu nikdy nedoví.

Cvakl Přestříhl poslední drát a kus plotu odpadl. Georgos ho postrčil za plot, aby byl méně nápadný, za ním tam strčil tři balíčky plastické trhavy a protáhl se sám.

Yvette byla stále těsně za ním. Zraněná ruka, poraněná před pár měsíci při předčasné explozi, kdy přišla o dva prsty, se už jakž takž zahojila. Pahýly prstů měla zjizvené, protože nebyly odborně sešity chirurgem. Georgos se co nejlépe snažil udržet ránu v čistotě a se značným štěstím se mu podařilo zabránit infekci. Jedině tak se vyvarovali zbytečných otázek, které by jim zcela určitě kladl lékař v nemocniční ordinaci.

Ksaku! Kombinéza se zachytila o konec drátu. Georgos zaslechl zvuk trhané látky a ucítil ostrou bolest, když drát pronikl skrz krátké spodky a zapíchl se mu do stehna. Z přehnané opatrnosti vystříhl v plotě příliš malý otvor. Sáhl za sebe, nahmatal drát a podařilo se mu ho ohnout. Pak se už bez potíží dostal za plot. Poměrně menší Yvette ho následovala bez nesnází.

Nebylo třeba nic říkat. Vše nacvičili předem a každý věděl přesně, co má dělat. Georgos opatrně přivazoval plastickou trhavinu na tři velké transformátory. Yvette mu podávala rozbušky a natahovala vodiče, napojené k časovacímu zařízení.

Za deset minut byly všechny nálože na místech. Yvette mu jednu po druhé podala roznětky s hodinovými strojky napojenými na baterie, které Georgos včera pečlivě připravil pro sebe i pro ostatní skupiny. Když se Georgos opatrně přesvědčil, že nemůže dojít k předčasnému výbuchu, napojil vodiče od rozbušek. Znovu na hodinkách zkontroloval čas. Část zpoždění rychlou prací dohnali, nepodařilo se to však úplně.

Od této chvíle za jedenáct minut dojde, více méně současně, ke třem výbuchům. Tato doba ale sotva Georgosovi a jeho ženě stačí na sestup z kopce k autu, ukrytému mezi stromy dál od cesty. Kdyby si však pospíšili a běželi celou cestu, byli by na cestě do města dřív, než dojde k všeobecnému výpadku elektřiny. „Tak jdi! A mrskni sebou!“ rozkázal Yvette. Tentokrát podlela plot první.

V okamžiku, když Georgos prolézal otvorem, zaslechl zvuk auta jedoucího do kopce. Znehybněl a poslouchal. Nebylo pochyb o tom, že jede po šterkové vozovce vybudované GSP&L.

Bezpečnostní hlídka! Zcela určitě. Tak pozdě v noci by sem nikdo jiný nejel. Když se Georgos ocitl na druhé straně plotu a postavil se, pod kopcem zahlédl dálkovými světly ozářené stromy. Auto jedoucí po serpentínách zatím nezahlédl.

Yvette slyšela a viděla totéž. Když se chystala něco říci, Georgos ji mávnutím ruky umlčel a zavrčel: „Tamhle!“ Rozběhl se ke šterkové vozovce a přes ni na druhou stranu ke skupině keřů. V křoví zalehl a přitiskl se k zemi. Yvette udělala totéž. Cítil, že se Yvette chvěje. Připomnělo mu to něco, na co někdy zapomínal - že jeho žena je v mnoha směrech ještě dítětem; i to, že přes trvajících oddanost se od úrazu nějak změnila.

Dálková světla už byla v dohledu, auto vybíralo poslední zatáčku před transformovnou. Blížilo se pomalu. Řidič jel asi opatrně, protože na komunikaci nebyly odrazové značky, ani krajnice nebyly snadno rozpoznatelné. Pak už dálková světla jasně ozářila nejbližší okolí.

Georgos se přitlačil k zemi těsněji a jen lehce zvedl hlavu. Možnost, že je hlídka odhalí, byla malá, starost mu však dělal blížící se výbuch. Zkontroloval čas. Zbývalo osm minut.

Auto zastavilo jen několik stop od Georgose a Yvette a někdo vystoupil. V kuželu dálkových světél Georgos uviděl muže v uniformě bezpečnostní stráže. Se silnou svítilnou obcházel plot a neustále se pohybujícím kuželem světla svítilny ho kontroloval. Georgos teď už rozeznal i obrys druhého muže - řidiče -, který zůstal ve voze.

Po ujití několika yardů se muž u plotu zastavil a namířil kužel světla na zem. Objevil v plotě vystřížený otvor. Přistoupil blíž a svítilnou zkoumal prostor za plotem. Světlo klouzalo po silnoproudém vedení, izolátorech a transformátorech, zastavilo se na jedné náloži plastické trhaviny a po vodičích pokračovalo k časovacímu zařízení.

Strážný se otočil a vykřikl: „Hej, Jacku! Vyhlaš poplach! Je tu něco podezřelého!“

Georgos se rozhodl k činu. Věděl, že už zbývají jen vteřiny a že nemá na vybranou. Musí jednat.

Vyskočil a současně sáhl k pasu pro lovecký nůž. Byla to dlouhá, ostrá a nebezpečná zbraň, hodící se pro nenadálé případy, jako byl tento. Nůž hladce vyklouzl z pochvy. Jediným skokem se Georgos ocitl skoro u vozu. Ještě jeden krok a trhnutím otevřel dveře. Překvapený starší, šedovlasý muž v uniformě bezpečnostní stráže se otočil. Blízko u úst držel v ruce mikrofon.

Georgos se vrhl do vozu. Levou rukou vytáhl strážného z auta, prudce ho otočil a mocným rozmachem mu vnořil nůž do prsou. Muž otevřel ústa. Začal křičet, ale výkřik se okamžitě změnil v chroptění. V následujícím okamžiku se zhroutl k zemi. Georgos vytrhl nůž a zasunul ho zpátky do pochvy. V pouzdru zhrouteného strážného uviděl zbraň. Otevřel pouzdro a zbraň vytrhl. Georgos se na Kubě naučil zacházet se zbraněmi. V ruce držel revolver Smith & Wesson ráže 0,38. Ve světle dálkových světel ho zlomil a zkontroloval komory. Všechny byly nabitě. Zacvakl zbraň, natáhl kohoutek a odjistil pojistku.

Strážný na obchůzce něco zaslechl a vracel se k vozu. „Jake! Co se děje? Jsi v pořádku?“ volal. V ruce držel revolver, neměl ale sebemenší možnost ho použít.

Georgos využil temnoty za dálkovými světly a jako mlčenlivý stín proklouzl kolem kufru auta. Poklekl, hlaveň osmatřicítky opřené o levý loket pečlivě zamířil a ukazováčkem začal mačkat spoušť. Mířil na levou stranu hrudi blížícího se strážného.

Georgos čekal, až si byl jistý zásahem a třikrát vypálil. Druhá a třetí rána už asi nebyly nutné. Strážný se bez jediného zvuku zvrátil dozadu a bez hnutí zůstal ležet.

Georgos věděl, že už nemá čas se ani podívat na hodinky. Chňapl po Yvette, která při třesku výstřelu vstala, postrčil ji dopředu a začali utíkat. Rozběhli se přímo z kopce v naději, že narazí na vozovku. Georgos dvakrát klopýtl, ale vzchopil se; jednou šlápl na uvolněný kámen a zvrtil si kotník. Nedbal však na bolest a utíkal dál. I ve spěchu si byl jistý, že Yvette je těsně za ním. Slyšel její vzlyky přerušovaný dech.

Když byli ve třetině kopce, ozval se výbuch. Nejprve se zachvěla zem, pak následovala zvuková vlna - hlasité, dunivé bum! O několik vteřin později nastal druhý, pak třetí výbuch a obloha se rozjasnila žlutomodrou září. Po záblescích výbuchů osvětlovaly oblohu plameny prudce hořícího oleje transformátorů. Když Georgos vyběhl ze zatáčky šterkové vozovky, měl pocit, že se něco změnilo. Pak si to uvědomil: cíle bylo dosaženo. V Millfieldu zhasla všechna světla.

Georgos netušil, jestli člen bezpečnostní stráže vyslal radiovou zprávu nebo ne, cítil však naléhavou nutnost co nejrychleji zmizet, proto pokračoval v běhu.

Oba na pokraji vyčerpání pocítili úlevu, když našli vůz tam, kde ho nechali - mezi skupinou stromů poblíž úpatí kopce. O několik minut později už ujížděli po silnici a se ztemnělým Millfieldem za sebou zamířili do města.

„Tys ty chlapy zabil! Tys je zavraždil!“

Hlas Yvette na předním sedadle byl hysterický. Po přestálém napětí ještě stále prudce oddechovala.

„Musel jsem.“

Georgos, upřeně se dívající dopředu při najíždění na dálnici, odpověděl stroze, aniž by otočil hlavu. Z opatrnosti jel pomaleji, než byla povolená rychlost. Za žádnou cenu nechtěl riskovat, že ho dálniční hlídka zastaví pro porušení dopravních předpisů. Věděl, že krev probodeného muže má nejen na šatech, ale i na noži. Kromě toho zjistil, že sám dosti silně krvácí na levém stehně, do něhož se drát zabodl hlouběji, než se domníval. Rovněž cítil, že mu otéká na kameni podvrtnutý kotník. Yvette plakala: „Nemusels je zabíjet!“

„Drž hubu, nebo zabiju i tebe!“ rozzuřeně ji okřikl.

Přemýšlel a v duchu probíral každý detail operace a vzpomínal, jestli nezanechali nějakou stopu, která by mohla vést k němu nebo k Yvette. U plotu i při rozmisťování náloží měli oba rukavice. Svlékl si je jen při zapojování časovacího zařízení a později při střelbě z revolveru. Měl je však při útoku nožem, takže na rukojeti dveří nezůstaly žádné otisky prstů. A otisky na revolveru? Jsou tam, ale zbraň vzal duchapřítomně s sebou a zbaví se jí později.

Yvette začala fňukat. „Ten v autě. Byl to starý člověk! Viděla jsem ho.“

„Byla to špinavá, fašistická svině!“

Georgos to tak důrazně řekl částečně proto, aby přesvědčil sám sebe, protože i jeho trápilo pomyšlení na šedovlasého muže. Snažil se zbavit vzpomínky na vyděšeně otevřená ústa a přidušený výkřik, když mu zabořil nůž do těla, ale nedařilo se mu to. Přestože Georgos získal výcvik anarchisty a dokázal mistrně zacházet s výbušninami, dosud nikoho zblízka nezabil a nedávný zážitek v něm vyvolával hnus. Nikdy by to však nahlas nepřiznal.

„Mohl bys jít za vraždu do vězení!“

„Ty také,“ zavrčel.

Nemělo smysl jí vykládat, že už má na svědomí vraždy - sedm mrtvých následkem výbuchu v elektrárně La Mission a náloží v dopisech pro GSP&L; dnes večer by to měl s tou ženskou srovnat, a také to udělat.

„Nech toho, ty pitomá kurvo! Jsi v tom namočená stejně jako já. Bylas tam, všeho ses zúčastnila a ty svině jsi zabila stejně tak, jako kdybys sama vytáhla nůž nebo vystřelila. Cokoli postihne mě, postihne i tebe. Na to nikdy nezapomeň!“

Věděl, že se dotkl jejích citů, protože stála, slova jí vázla v hrdle a mumlala něco nesrozumitelného, že by byla ráda, kdyby se do toho nikdy nezapletla. Na okamžik s ní pocítil soucit a zachvátil ho pocit lítosti. Vzápětí se v něm však opět ozvala sebekázeň: zbavil se myšlenky na to, že by mohl jednat jako slaboch a jako kontrarevolucionář.

Odhadl, že jsou už skoro v půli cesty do města a současně si uvědomil něco, čeho si dříve nevšiml, protože byl příliš zamyšlený. Oblast, kterou právě projížděli, normálně jasně osvětlená a dost vzdálená od Millfieldu, byla ponořena v temnotu; nesvítilo ani pouliční osvětlení. S náhlým uspokojením uvažoval: to znamená, že i ostatní bojovníci za svobodu dosáhli na určených objektech úspěchu. Pod jeho strategickým vedením vyhráli celou bitvu!

Georgos si začal pobrukovat a v duchu skládal komuniké, ve kterém svět seznámí s jedním z nejslavnějších vítězství Přátel svobody.

Kapitola 3

„Když došlo k výpadku elektrického proudu,“ řekla Karen Sloanová, sedící na pojízdném křesle, „byli jsme s Josie v Humperdincku na cestě domů.“

„V Humperdincku?“ Nim nechápal.

Karen mu věnovala jeden ze svých vřelých, rozzářených úsměvů. „Humperdinck je moje krásná, nádherná dodávka. Mám ji tak hrozně ráda, že jsem ji nemohla říkat jen prostě ‚dodávka‘, tak jsem ji pojmenovala.“

Seděli v obývacím pokoji Karenina bytu. Byl časný večer prvního listopadového týdne. Po několika odkladech, zaviněných množstvím naléhavé práce, Nim přijal Karenino pozvání na večeři. Josie, její hospodyně, v kuchyni připravovala jídlo.

Příjemně osvětlený malý byt byl útulný a pohodlný. Převážnou část Kalifornie však už třetí den sužovala pacifická bouře se silnými větry a lijáky. I teď během hovoru kapky deště bubnovaly do oken.

K tomu se přidružovaly jiné slabší zvuky: nepřetržitý šum mechanismu respirátoru, umožňujícího Karen dýchat, a sykot nasávaného a vypouštěného vzduchu; z kuchyně vzdálené řinčení nádobí a zvuk otevíraných a zavíraných dvířek kredence.

„Ještě k výpadku elektřiny,“ pokračovala Karen. „Byla jsem v kině, kde jsou místa pro pojízdná křesla - teď si s Humperdinckem mohu dovolit to, co jsem dříve nemohla - a Josie řídila, když zhasla všechna pouliční světla i světla v domech.“

„Skoro na rozloze sta čtverečních mil,“ povzdechl Nim. „Všechno zhaslo. Všechno.“

„Tehdy jsme to nevěděly, bylo však jasné, že porucha zasáhla velkou oblast, proto Josie jela přímo do nemocnice Redwood Grove, kam chodím, když mám nějaké problémy. Mají v pohotovosti generátor pro nouzové případy. Personál se o mne postaral a v nemocnici jsem zůstala tři dny, až se podařilo obnovit dodávku elektřiny.“

„Abych řekl pravdu,“ řekl Nim, „většinu toho jsem se dověděl už tehdy. Při první příležitosti po explozích a přerušení dodávky proudu jsem volal vaše číslo. Byl jsem v kanceláři, protože jsem byl odvolán z domu. Když telefon nikdo nebral, spojil jsem se s nemocnicí, uvedenou na vaší kartě. Když jsem se dověděl, že jste u nich, přestal jsem mít o vás starost. Té noci jsme měli opravdu mnoho práce.“

„To je hrozné, Nimrode. Nemám na mysli jen poruchu, ale především ty zavražděné muže.“

„Byli to dlouholetí pracovníci,“ vysvětloval Nim, „důchodci, které jsme požádali, aby se vrátili, protože jsme měli nedostatek zkušených a spolehlivých bezpečnostních pracovníků. Měli zkušenosti, bohužel ale z jiné doby a později jsme zjistili, že se doposud setkali nanejvýš s ojedinělými narušiteli zákazu vstupu na pozemek nebo s bezvýznamnými zlodějíčky. V žádném případě se nemohli měřit s vrahem.“

„Chytili už někoho?“

Nim zavrtěl hlavou. „Je to někdo, po němž my i policie už dlouho pátráme. Nejhorší je, že nemáme nejmenší potuchy, kdo by to mohl být a kde své operace připravuje.“

„Nemůže to být nějaká skupina - Přátelé svobody?“

„To ano, jenže policie se domnívá, že tato organizace je malá, nemá víc než půl tuctu členů a jeden z nich je mozkiem a vůdcem. Říkají, že ve všech případech objevili stejné podrobnosti - pokud se to tak dá říci - něco jako osobní rukopis. Ať je to kdokoli, je to vraždící maniak.“

Nim mluvil zcela otevřeně. Dopad posledních bombových útoků na zařízení GSP&L byl mnohem horší než kterýkoli dřívější. Domovy, obchody a továrny na neobvykle rozsáhlém území byly v mnohých případech tři až čtyři dny, někde i týden, bez elektřiny. Nim si vzpomněl na poznámku vyslovenou před několika týdny Harrym Londonem: „77 šílenci to dělají chytře.“

Jen nadměrným a nákladným úsilím a použitím všech náhradních transformátorů spolu s vypůjčením si elektřiny od jiných energetických společností a vysláním všech dosažitelných pracovníků na nutné opravy bylo dosaženo rychlého obnovení dodávek elektřiny. Přesto byla GSP&L kritizována za nedostatečnou ochranu zařízení. Veřejnost má právo se ptát, dogmaticky

napsal ve svém úvodníku California Examiner, jestli Golden State Power & Light dělá všechno, aby zabránila dalšímu opakování útoků. Podle dosažitelných informací lze odpovědět, že ne. Noviny ale nenabídly žádný návrh, jak by se tak nesmírně rozsáhlá síť zařízení GSP&L mohla chránit čtyřadvacet hodin denně.

Stejně skličující byla skutečnost, že neexistoval vhodný klíč k okamžitému řešení. Je pravda, že den po bombovém útoku rozhlasová stanice obdržela magnetofonový pásek namluvený stejným hlasem jako dříve. Nedaleko místa dvojnásobné vraždy bylo nalezeno několik vláken hrubé džínsoviny, zachycené na rozstřiženém drátě plotu, zcela jistě pocházející z útočnickova oděvu. Na tomtéž drátě byla nalezena i zaschlá krev. Podle výsledků rozboru nepatří žádnému z mrtvých strážných. Ale jak s neobvyklou upřímností Nimovi řekl starší policejní detektiv: „Tyto věci mohou být užitečné, ale až je budeme moci s někým nebo s něčím porovnat. Momentálně nejsme k objasnění blíž, než jsme byli dosud.“

„Nimrode,“ přerušila Nimovy myšlenky Karen, „už uběhly skoro dva měsíce od našeho posledního setkání. Opravdu jste mi chyběl.“

„Věřte, že je mi to skutečně velice líto,“ řekl zkroušeně.

V její přítomnosti se Nim podívoval nad tím, jak to mohl tak dlouho vydržet. Karen byla stejně krásná, jakou si ji pamatoval, a když se před několika minutami líbali - konce neberoucím polibkem -, byly její rty plné lásky, přesně jako tenkrát. Měl pocit, jako by se v tom jediném okamžiku uzavřela dlouhá časová mezera.

Nim si uvědomil ještě něco: ve společnosti Karen ho ovládl pocit klidu, jaký míval v přítomnosti jen mála lidí, které znal. Byl to těžko popsatelný pocit, pramenící snad z toho, že Karen, kterou v životě postihl tak krutý úděl, vyzařovala pohodu a moudrost, naznačující, že i jiné velké problémy jsou řešitelné.

„Pro vás to bylo složité období,“ poznamenala. „Vím to, četla jsem, co o vás psaly noviny a dívala jsem se na televizi.“

Nim se ušklíbl. „Veřejné projednávání Tunipahu. Bylo mi řečeno, že jsem se znemožnil sám.“

„Tomu přece nevěříte o nic víc než já,“ rázně namítla. „Vše, co jste řekl, bylo rozumné a dávalo smysl, jenže většina referátů to zahrála do autu a pomlčela o tom.“

„S mými projevy na veřejnosti může manipulovat kdokoli a kdykoli se mu zlíbí.“

Zaváhala, pak řekla: „Když se to stalo, napsala jsem pro vás pár veršů. Chtěla jsem vám je poslat, ale pak mě napadlo, že z toho projednávám máte všech lidí po krk, všech, bez ohledu na to, co kdo říká.“

„Ne všech, jen většiny.“ Pak se zeptal. „Schovala jste ji - tu báseň?“

„Ano.“ Karen pohnula hlavou. „Tamhle je. Ve druhé zásuvce shora.“

Nim vstal a přešel k prádelníku pod poličkou s knihami. Otevřel zásuvku a nahoře uviděl arch modrého dopisního papíru. Vzal ho a četl, co Karen na stroji napsala.

Míhající se prsty se někdy zarazí,
Ne, aby člověk přepisoval, ale aby znovu četl;
To, co je jednou zamítnuté, zesměšněné, dané na pranýř,
Po naplnění jednoho nebo dvou měsíců,
Či snad dokonce i roků,
Bude jako moudrost velebeno,
Otevřeně zhodnoceno jako v zašlých časech,
I odvaha tak nutná,
K obraně proti pomluvám těch méně chápavých,
Proti jejich potupným a urážlivým slovům.
Nimrode můj milovaný!
Pamatuj, ze prorok bývá zřídka chválen
Před západem slunce
V den, kdy poprvé vyhlašuje
Nepříjemné pravdy.
Ale jestli a až ty tvoje pravdy

Se časem samozřejmými stanou,
Ospravedlní jejich autora.
Bud' shovívavý, odpouštějící ve chvíli ocenění,
Blahosklonný a velkorysý,
Pobaven kontrasty, jez život nabízí-
Protože ne všechny, jen několik jedinců,
Presbyopickými dary: velkou představivostí, jasnozřením
a půvabem,
Při loterii zrození náhodou
Zaneprázdněná příroda obdařila.

Nim si mlčky verše přečetl podruhé. Konečně řekl: „Karen, nikdy mne nepřestáváte překvapovat. Kdykoli se to stane, nikdy si nejsem jistý, co mám říci, snad jen to, že jsem dojatý a vděčný.“

V tom okamžiku vešla malá, statná Josie s plným podnosem a s rozzářenou tváří oznámila: „Dámo a pane, podává se večeře.“

Jídlo bylo jednoduché, ale chutné. Waldorfův majonézový salát z celeru, jablek a ořechů, po něm kuře v rendlíku a citrónová zmrzlina. Nim přinesl víno - obtížně sehnatelné Heitz Cellar Cabernet Sauvignon - vynikající! Krmil Karen jako při poslední návštěvě a prožíval stejný pocit sounáležitosti a intimity jako tenkrát.

Pouze jednou nebo dvakrát si s nepatrným pocitem viny vzpomněl na výmluvu, kterou dnes omluvil svou nepřítomnost doma - večerní obchodní schůzkou za GSP&L. Sám sebe přesvědčoval, že trávit čas s Karen se přece jen liší od jiných případů, kdy lhal a podváděl Ruth, nebo se o to snažil. Napadlo ho, že ani tentokráte mu možná Ruth docela neuvěřila, nevěděl ale, jestli tomu tak bylo skutečně, protože při jeho ranním odchodu z domu nedala na sobě nic znát. Za příznivou okolnost považoval to, že v uplynulých čtyřech týdnech se jen jednou nezúčastnil rodinné večeře a tehdy opravdu dlouho pracoval.

Nim a Karen spolu během večeře hovořili bezstarostně a nenuceně.

Josie odnesla nádobí a přinesla kávu, když podruhé přišla řeč na Karenin dodávkový vůz. Na Humperdincka, speciální dodávku, zakoupenou Kareninými rodiči od GSP&L, která byla pod dohledem Raye Paulsena upravena na převážení složitého elektrického pojízdného křesla.

„Něco jsem vám neřekla,“ poznamenala. „Humperdincka nevlastním ve skutečnosti já. Nemohu si to dovolit. Musí být registrován na jméno mého otce, přestože ho používám já.“

Důvodem bylo pojištění. „Pojistné sazby pro invalidní osoby jsou astronomické,“ řekla Karen, „přestože nikdo postižený jako já nikdy nebude vůz řídit. Když je dodávka napsána na mého otce, jsou sazby nižší, a proto úředně Humperdincka nevlastním.“

A pokračovala. „Nejde však jen o pojištění. Měla jsem obavy, a ještě pořád trochu mám, z otcovy půjčky na zaplacení Humperdincka. Jeho banka mu půjčku odmítla, tak zašel do půjčovny peněz, kde souhlasili, ovšem za vyšší úroky. Vím, že bude obtížně dodržovat splátky, protože nemá dost práce a s maminkou mi finančně vypomáhají v době, než se moje dávky zvýší. Trvají však na tom, abych se o nic nestarala a všechny starosti ponechala jim.“

„Něco bych možná mohl udělat,“ řekl zamyšleně Nim. „Menší částkou bych mohl přispět sám a kromě toho bych mohl zjistit, jestli by naše společnost nemohla darovat...“

Karen mu prudce skočila do řeči. „Ne! Něco takového absolutně nepřichází v úvahu! Nimrode, naše přátelství je nádherné a s láskou se jím těším. Žádné peníze od vás nevezmu - nikdy - ani ty, o něž byste požádal někoho jiného. Jestli pro mne dělá něco moje rodina, to je něco jiného, a nějak to zvládneme. Nemluv o tom, že už jste nám pomohl s Humperdinckem.“ Mírnějším hlasem dodala: „Jsem hrdá a nezávislá osoba. Doufám, že to chápete.“

„Ano, chápu a respektuji to,“ řekl.

„Dobře! Respekt je důležitý. Teď, jestli dovolíte, nejmilejší Nimrode, bych vám ráda ukázala, jak hluboce Humperdinck zasáhl do mého života. Smím vás o něco drze požádat?“

„Žádejte o cokoli.“

„Mohli bychom si domluvit schůzku někde venku - zajít třeba na koncert symfonického orchestru?“

Zaváhal jen krátce. „Proč ne?“

Karen s rozzářenou tváří pokračovala: „Musíte mi jen říci, kdy budete mít čas a já ostatní zařídím. Ach, jsem tak šťastná.“ Pak žádostivě poprosila: „Nimrode, polibte mě ještě jednou.“

Když k ní přistoupil, nastavila tvář a její rty dychtivě hledaly jeho. Vsunul jí ruku pod hlavu a prsty jemně pohladil dlouhé světlé vlasy. Odpověděla vášnivějším přitisknutím rtů. Nim si uvědomil své citové a sexuální vzrušení a napadlo mu: co všechno by mohly přinést příští minuty, kdyby Karen byla zdravá. Obratem tu myšlenku zahnal a polibek přerušil. Ještě chvíli jí hladil vlasy a vrátil se na židli.

„Kdybych to uměla, předla bych jako kočka,“ zašeptala Karen.

Nim uslyšel diskrétní zakašlání, otočil hlavu a ve dveřích uviděl Josie. Bílou uniformu, kterou hospodyně měla při podávání oběda, vyměnila za hnědé vlněné šaty. Rád by věděl, jak dlouho tam stála.

„Ach, Josie,“ vzdychla Karen, „už odcházíš?“ Nimovi pak vysvětlila: „Josie jde dnes večer navštívit své příbuzné.“

„Ano, už jdu,“ řekla žena. „Neměla bych tě ještě uložit do postele?“

„Nu, asi ano.“ Karen zmlkla a na tvářích jí vyrazil lehký ruměnec. „Nebo snad, později, kdyby pan Goldman neměl nic proti tomu...“

„Jestli mi řeknete, co mám dělat, udělám to rád,“ řekl.

„Nu, tak tím to je vyřešeno,“ uzavřela Josie. „Tak já už jdu, dobrou noc.“

O několik minut později slyšeli zvuk zavíraných venkovních dveří.

Když Karen promluvila, bylo v jejím hlase slyšet nervozitu. „Josie se vrátí až zítra ráno. Normálně ji zastoupí pomocná hospodyně, dnes jí ale není dobře, takže dnes přijde na noc má báječná sestra.“ Podívala se na nástěnné hodiny. „Cynthia tu bude za hodinu a půl. Můžete tu do té doby zůstat?“

„Samozřejmě.“

„Jestli vám to nevyhovuje, mohl by sem na chvilku přijít domovník Jiminy, s nímž jste se setkal při první návštěvě.“

„K čertu s Jiminym! Jsem tu a zůstanu,“ řekl rozhodně Nim.

„Jsem ráda,“ řekla s úsměvem Karen. „Ještě zbylo trochu vína. Dorazíme tu láhev?“

„To je výborný nápad.“ Nim šel do kuchyně a vyhledal skleničky a odzátkovaný Cabernet. Vrátil se, rozdělil zbytek vína a jednu skleničku podržel tak, aby se Karen mohla napít.

„Cítím se báječně,“ řekla. „Vino tomu napomohlo také, není to však jenom tím.“

V náhlém popudu se sehnul, rukou jí zvedl tvář a ještě jednou ji políbil. Oplatila mu to stejně žhavým polibkem jako předtím, ale delším. Konečně zdráhavě zvrátila hlavu dozadu, jejich tváře však zůstaly těsně u sebe.

„Nimrode,“ zašeptala.

„Ano, Karen.“

„Myslím, že bych měla jít do postele.“

Cítil, že se mu zrychlil tep. „Řekněte mi, co mám dělat.“

„Nejdřív odpojte pojízdné křeslo.“

Nim přešel k zadní části křesla a učinil, jak řekla. Napájecí šňůra se zatáhla do pouzdra a potřebné přístroje se automaticky zapojily na akumulátor. Na Karenině tváři se objevil šibalský úsměv. „Teď pojdte za mnou.“

Foukáním do trubičky uvedla křeslo do pohybu a s úžasnou rychlostí a obratností, které Nima ohromily, přejela z obývacího pokoje přes malou chodbu do ložnice. Jediná postel byla hezky odestlaná. Vedle ní slabě svítila noční lampička. Karen otočila křeslo zády k čelu postele.

„Tak, a je to!“ Vyčkávavě se dívala na Nima.

„All right! Co dál?“

„Zvednete mě z křesla, otočíte se - jako při golfu - a položíte mě na postel. Když to dělá Josie, používáme popruh jako jakýsi druh jeřábu. Vy jste ale silný, Nimrode, jistě mě přenesete v náručí.“

Opatrně, ale pevněji zvedl a vnímal teplou hebkost jejího těla. Pak se řídil instrukcemi, které mu Karen dala o dýchacím přístroji. Zapnul malý respirátor Bantam připravený u postele; okamžitě uslyšel jeho pravidelný chod - ukazoval tlak patnáct liber při rychlosti osmnácti dechů za minutu. Hadici respirátoru vložil Karen do úst; když začala dýchat, tlak se zvedl na třicet liber. Ted' bylo možné sundat tlakový pás, který nosila pod šaty.

„Později vás požádám, abyste mi přiložil hrudní respirátor,“ řekla Karen. „Ted' ale ještě ne.“

Pohled na Karen, ležící v posteli s vlasy splývajícími přes polštář, by vzrušil i Botticelliho, napadlo Nimovi.

„Co mám udělat ted'?“ zeptal se.

„Ted' . . .“, řekla a ve slabém světle zahlédl na jejích tvářích růžový nádech. „Nimrode, ted' mě svlékněte.“

Karen měla přivřené oči. Nimovi se třáslы ruce a nechtělo se mu věřit, že to, co se děje, by mohlo být skutečností. Vzpomněl si na své úvahy před nedávným, že zamilovat se do Karen znamená lásku bez sexu - na rozdíl od sexu bez lásky, který tak často zažil. Nebo se snad mýlil? Je možné s Karen prožít lásku i sex? A kdyby to bylo možné, nebylo by od něho opovrženímhodné tak surově využít její tělesné bezmocnosti? Může to udělat? Měl by to udělat? Veškerá etika se najednou zdála být hrůzným příznakem nezodpovězených otázek a morálním zmatkem.

Rozepnul Kareninu blůzku. Nadzvedl Karen a blůzku jí přetáhl přes hlavu. Neměla podprsenku. Její drobná ňadra měla dokonalý tvar, malinké bradavky lehce vystupovaly.

„Nimrode, polaskejte mě.“ Byl to mírný rozkaz. Rukama přešel přes ňadra a konečky prstů je laskal, pak si klekl a líbal je. Okamžitě pocítil, že bradavky ztuhly. Karen zašeptala: „Ach, to je nádherné!“

Za okamžik mu poradila: „Sukně se rozepíná na levé straně.“ Opatrně ji rozepnul a svlékl.

Když byla Karen nahá, Nim bojoval s pochybností a dychtivostí. Ale stále ji pomalu a se zkušenou smyslností hladil, protože věděl, že si to přeje. Tichým šepotem dávala najevo svou rozkoš. Za chvíli zvažněla: „Chci vám něco říci.“

„Poslouchám,“ zašeptal v odpověď.

„Nejsem panna. Jeden chlapec... stalo se to, když mi bylo patnáct, těsně předtím, než jsem...“, Zmlkla a Nim viděl, že jí po tvářích kanou slzy.

„Karen, nic neříkejte!“

Zavrtěla hlavou. „Já vám to ale chci říci, abyste věděl, že od té doby po všechny ty roky jsem neměla nikoho, nikoho mezi tím chlapcem - a vámi.“

Čekal, aby nechal doznít smysl jejích slov, teprve pak řekl: „Vy mne žádáte...?“

„Chci vás, Nimrode. Chci se s vámi pomilovat. Ted'!“

„Ach, Bože!“ Nim vydechl ta slova s vědomím, že jeho vlastní žádostivost - kterou nebylo tak obtížné vyvolat - se začíná naléhavě projevovat. Nechal složitých úvah a začal se svlékat.

Nim zvědavě uvažoval, stejně jako zřejmě i leckdo jiný, jak vypadá milování dokonale zdravého muže s quadruplegickou ženou. Líbilo by se to někomu s úplně pasivní Karen? Byl by některý muž ochoten vynaložit tolik námahy a úsilí, když ví, že reakci druhého neučítí? A může při vyvrcholení slast prožívat jen jeden z nich, nebo oba, nebo nikdo?

Ted' na tyto otázky nacházel odpovědi a všechny byly neočekávané.

Karen byla žádostivým, reagujícím, vzrušeným a rovnocenným partnerem.

Ano, v jednom ohledu byla jiná. Její tělo se kromě hlavy nemohlo hýbat. Vášně jejich milování Nimovi prozrazovaly její pleť, pochva, prsa, časté výkřiky a polibky. Mozkem mu náhle proletěla neskutečná myšlenka, že se to vůbec nepodobá milování s figurínou, jak by se někdo mohl domnívat. Ani slast netrvala krátce. Prodlužovala se, jako by ani jeden, ani druhý nechtěl skončit. Znovu a znovu prožíval nádherný erotismus, povznášející pocit, radost a zamilovanost, až konečně, jako vždy, nastalo finále. Dosažení nejvyššího vrcholu, nejkrásnější symfonie, vyvrcholení snu. A to pro oba. Může tedy quadruplegická žena dosáhnout orgasmu? Jednoznačně - ano.

A pak... ještě jednou... návrat k laskám a něžnému milování.

Nim ležel mlčky, starostlivě pozorný ke Karen, blažený, vyčerpaný. Uvažoval, o čem asi Karen přemýšlí a jestli ted', když je po všem, nepocítí uje zklamání a nelituje.

Jako kdyby se v duchu kladené otázky telepaticky přenesly, Karen se pohnula. Ospale, ale šťastně řekla: „Nimrod, mocný lovec Pána Boha.“ Pak dodala: „Byly to nejkrásnější okamžiky v celém mém životě.“

Kapitola 4

„Dnes jsem měla těžký den. Něco bych vypila,“ postěžovala si Cynthia. „Obvykle tu někde bývá skotská. Co vy, dáte si také?“

„Počítejte se mnou,“ odpověděl Nim. Od doby, kdy se miloval s Karen, která teď spala, uplynula hodina. Měl také chuť se něčeho napít.

Karenina starší sestra, mající vlastní klíč, přišla do bytu před dvaceti minutami. Jen o něco málo dřív se Nim oblékl.

Představila se jako Cynthia Woolworthová. „Dříve než se mě na to zeptáte, ne, můj manžel - naneštěstí - nepatří k té bohaté rodině. Půl života jsem strávila odpovídáním na tuto otázku, a tak to už teď raději říkám hned na začátku. Sloanová bylo přece jen jednodušší.“

„Díky,“ řekl, „nikdy se o tom nezmíním.“

Všiml si, že i když byla jiná než Karen, přece jen si byly v něčem podobné. Karen byla světlovlasá a štíhlá, Cynthia bruneta s postavou spíše plnou, ne však příliš. Bylo zřejmé, že Cynthia je vyhraněnější a světáčnější, což se dalo přičíst neštěstí, které tak brzy postihlo Karen, a také úplně jinému způsobu života, uvažoval Nim. Obě měly od přírody danou neobyčejnou krásu - tytéž jemné symetrické rysy, plné rty, široké modré oči, pleť bez nejmenšího kazu a - u Cynthie lépe tvarované - elegantní, štíhlé ruce. Nima napadlo, že obě Sloanová děvčata zdědila půvab po matce Henriettě, v jejíž tváři byly stále patrné stopy dřívější krásy. Nim si vzpomněl, že Cynthia je o tři roky starší než Karen. Má tedy čtyřicet dva, vypadala ale mladší.

Cynthia našla skotskou, led i sodovku a namíchala nápoje. Rychlými a promyšlenými pohyby prozrazovala, že je zvyklá starat se o sebe sama. Dokázala to v okamžiku, kdy vstoupila do bytu, shodila mokré pláště do deště, pověsila ho v koupelně a po vzájemném představení řekla Nimovi: „All right, vy se teď posaďte a odpočiňte si - přinesla jsem vám večerník - a já teď zařídím vše potřebné pro sestru.“

Vešla do Kareniny ložnice a zavřela dveře. Nim neslyšel nic víc než šum hlasů.

Když o patnáct minut později Cynthia opatrně vyklouzla z pokoje, oznámila, že Karen spí.

Cynthia se posadila proti Nimovi, zacinkala ledem ve skleničce a řekla: „Vím, co se tu dnes večer stalo. Karen se mi svěřila.“

Ohromen takovou otevřeností, zmohl se jen na: „Ano.“

Cynthia zvrátila hlavu a rozesmála se a vyčítavě na něho ukázala prstem. „Nějak vás to vyděsilo! Uvažujete, jestli se projeví jako pomstychtivá sestra nebo jestli zavolám policajty a obviním vás ze znásilnění.“

„Nejsem si jistý, jestli se chci nebo mám potřebu se s vámi vybavovat...“ řekl odměřeně.

„Ale, prosím vás!“ Cynthia se stále smála; náhle přestala a zvažněla. „Podívejte se, Nimrode - jestli vám tak smím říkat -, je mi líto, jestli jsem vás přivedla do rozpaků, jak vidím, zřejmě se mi to podařilo. Dovolte, abych vám něco řekla. Karen si myslí, že jste laskavý, roztomilý, jemný, pomilováníhodný muž a že to byl nejkrásnější zážitek, jaký kdy prožila. Chcete-li slyšet názor nezúčastněné osoby, sdílím s ní úplně stejný pocit.“

Nim se na ni upřeně zadíval a zjistil, že dnes večer podruhé vidí ženu plakat.

„Krucinál! To jsem přece nechtěla.“ Cynthia si malinkým kapesníkem osušila slzy. „Myslím, že jsem šťastná a spokojená stejně jako Karen.“ S upřímným zájmem se zadívala na Nima. „Nu, tedy skoro.“

Nimovo napětí se rozplynulo. S úšklebkem připustil: „Mohu říci jen jedno - ať jsem zatracen!“

„To já mohu a také řeknu něco jiného,“ řekla Cynthia. „Co tak ještě jeden drink?“

Aniž by čekala na odpověď, vzala Nimovu skleničku a spolu se svou ji naplnila. Když se vracela k židli, napila se nejprve skotské, pak pečlivě volenými slovy pokračovala.

„Nimrode, kvůli vám, ale i kvůli Karen, chci, abyste si něco uvědomil. To, co se dnes večer mezi vámi a mou sestrou odehrálo, bylo báječné a nádherné. Vy asi nevíte, nebo nemůžete vědět, že někteří lidé jednají s quadruplegiky jako s malomocnými. Už jsem toho byla několikrát svědkem;

Karen se s tím setkává častěji. Proto jste se v mých očích stal Panem Sympaťákem. Vy jste totiž o Karen nepřemýšlel, ani jste s ní nejednal jinak, než jako s ženou... Ach, proboha!... Už zase pláču.“

Kapesník Cynthie nepostačoval, Nim jí podal svůj. Vděčně se na něho podívala. „Jde o drobnosti, které dáváte najevo a konáte... Karen mi řekla, že... „

„Všechno začalo, víte - tím, že jsem zcela náhodou přišel navštívit Karen,“ řekl skromně Nim.

„Tak začíná většina věcí.“

„Co se stalo mezi námi dnes večer . . . no, nic takového jsem neměl v úmyslu. Ani mě nenapadlo ...“ Nim se odmlčel. „Prostě se to stalo.“

„Já vím,“ řekla Cynthia. „Než se o tom přestaneme bavit, dovolu, bych se vás na něco zeptala. Měl jste, nebo máte - pocit viny?“

„Ano,“ přikývl.

„Tak ho nemějte! Jednou, v době, kdy jsem uvažovala, jak nejlépe bych Karen pomohla, jsem něco četla od muže jménem Milton Diamond. Je profesorem medicíny na Havaji a zabývá se studiem sexu pohybově postižených lidí. Asi to neřeknu úplně doslova, ale smysl byl následující: Pohybově postižení mají dost problémů, jak se vyrovnat s projevovanými konvenčními pocity viny... dávají přednost sexuálnímu uspokojení před jakýmkoli veřejným projevem účasti: proto jakýkoli pocit viny je nepatřičný... po sexuální stránce u postižených vše funguje.“ Vášnivěji pak Cynthia dodala: „Tak už si nepřipouštějte žádnou vinu. Zbavte se jí!“

„Nejsem si jistý,“ řekl Nim, „jestli jsem schopen se dnes večer vyrovnat ještě s nějakým dalším překvapením. Přesto všechno jsem rád, že jsme o tom mluvili.“

„Já také. To vše je součást poznávání, i já jsem musela Karen poznávat postupně, jako teď vy.“ Cynthia upíjela skotskou, pak přemýšlivě poznamenala: „Věřil byste mi, kdybych vám řekla, že jsem Karen nenáviděla, když jí bylo osmnáct a mně jedenadvacet?“

„Tomu bych věřil jen stěží.“

„Nuže, je to pravda. Nenáviděla jsem ji, protože jen na ni se soustřeďovala veškerá pozornost rodičů a jejich přátel. Některé dny to doma vypadalo, jako bych vůbec neexistovala. To bylo stále jen - Karen tohleto a Karen tamhleto! Co můžeme udělat pro milou, ubohou Karen? Nikdy však - Co můžeme udělat pro zdravou, normální Cynthii? Měla jsem jedenadvacáté narozeniny. Chtěla jsem doma uspořádat velký večírek, jenže maminka tvrdila, že kvůli Karen to je nevhodné. Tak jsme měli jen malé rodinné posezení u čaje - u pitomého čaje a mizerného laciného dortu - jen rodiče a já. Karen byla tehdy v nemocnici. Pokud šlo o dárky, ty byly jenom symbolické, protože jistě uhodnete, kam šly všechny rodiči ušetřené peníze, každý cent. Stydím se za to, co teď říkám, ale té noci jsem se modlila, aby Karen zemřela.“

V nastalém tichu slyšel Nim i přes zatažené závěsy do okna bušící kapky deště. Dojalo ho, co mu Cynthia řekla. V koutku mysli si však s potěšením pomyslel: jak nádherný to déšť! Pro pracovníka energetické společnosti déšť, plískanice a sníh znamenají hromadění síly pro vodní elektrárny před blížícím se obdobím sucha. Své úvahy potlačil a zeptal se Cynthie.

„Kdy se váš vztah změnil?“

„Dlouhé roky se vůbec neměnil a později jen velice pomalu. Předtím jsem ještě prožila období, kdy jsem obviňovala samu sebe. Měla jsem pocit viny, protože jsem zdravá a Karen ne. Pociť viny, protože jsem mohla dělat věci, které ona nemohla - hrát tenis, chodit na večírky, objímat se s chlapci.“ Cynthia vzdechla. „Nebyla jsem dobrou sestrou.“

„Teď ale jste.“

„Jen pokud mám čas - po splnění povinností vůči manželovi, domácnosti a dětem. Malou sestru jsem začala chápat, oceňovat a sbližovat se s ní teprve po narození prvního dítěte. Pak se z nás staly milující a milované přítelkyně, dělíme se o myšlenky a důvěrnosti. Neexistuje nic, co bych pro Karen neudělala. A neexistuje nic, co by mi ona neřekla.“

„Chápu,“ odušil stroze Nim.

Pokračovali v hovoru. Cynthia mu o sobě pověděla víc. Vdala se ve dvaadvaceti: jedním z důvodů bylo dostat se z domu. Manžel vystřídal několik zaměstnání, teď prodává obuv. Nim vytušil, že manželství zřejmě není harmonické a že Cynthia zůstává s manželem, protože nemají jiné řešení, hlavně kvůli třem dětem. Před manželstvím Cynthia chodila na hodiny zpěvu a v současné

době zpívá čtyři večery v týdnu v druhotřídním baru, aby doplnila manželův skrovný příjem. Tento večer Cynthia nevystupovala a zůstane u Karen, o jedno dítě, které je ještě doma, se postará manžel. Během hovoru Cynthia vypila další dvě skotské. Nim už skleničku odložil. Brzy začala Cynthia mluvit nesrozumitelně.

Nim konečně vstal. „Je pozdě, už musím jít.“

„Přinesu vám plášť do deště,“ nabídla se Cynthia. „Budete ho potřebovat, i na ten kousek k autu.“ Pak dodala: „Nebo, chcete-li, můžete tu zůstat. Gauč se dá rozložit na spaní.“

„Díky. To by nebylo rozumné.“

Pomohla mu do kabátu a u vchodových dveří ho zplna políbila na rty. „To je částečně za Karen,“ vysvětlila Cynthia, „částečně za mne.“

Cestou domů se snažil zbavit pomyšlení, že se zachoval jako násilník a nevěrník, avšak bez úspěchu: na světě je tolik půvabných a žádoucích žen a tolik z nich přístupných a ochotných oddat se sexuálním radovánkám. Zkušenost, instinkt i Cynthyiny neklamné náznaky mu říkaly: Cynthia je přístupná také.

Kapitola 5

Nim Goldman byl, kromě jiného, i milovníkem vína. Měl jemný čich i chuť a mimořádně si oblíbil rozmanitá vína z údolí Napa, která byla z Kalifornie nejlepší a v dobrých letech se rovnala nejlepším francouzským vínům. A tak, přestože už byl konec listopadu, docela rád jel s Ericem Humphreym do údolí Napa, i když marně přemýšlel, proč ho předseda bere s sebou.

Hlavním důvodem byla oslava návratu domů. Na rodnou hroudu se totiž ve vsí důstojnosti, vítězně a dojemně vracel jeden z nejslavnějších synů Kalifornie.

Ctihodný Paul Sherman Yale.

Ještě před dvěma týdny byl váženým přisedícím soudcem Nejvyššího soudu Spojených států.

Zaslouhoval-li některý muž titul Pan Kalifornie, byl to nepochybně Paul Sherman Yale. Jeho skvělá kariéra, která se chýlila ke konci, byla názorným příkladem všeho, co si každý Kalifornian mohl přát a o co usilovat.

Od časů, kdy na právnické fakultě university ve Stanfordu před dosažením dvaceti let - o dva roky dříve než jeho vrstevníci - dosáhl akademické hodnosti, až do své osmdesátky, kterou nedávno oslavil, zastával Paul Yale postupně stále důležitější veřejné funkce. Jako mladý právník získal po celém státě pověst zastávce chudých a bezmocných. Získal mandát v Kalifornském shromáždění, po dvou funkčních obdobích povýšil a stal se nejmladším zvoleným členem senátu. Jeho zákonodárné dokumenty v obou sněmovnách byly pozoruhodné. Byl autorem prvních zákonů na ochranu menšin a dělníků pracujících za hladové mzdy v nehygienických podmínkách. Prosazoval zákony ve prospěch kalifornských farmářů a rybářů.

Paul Sherman Yale přestal být členem senátu, když byl zvolen generálním prokurátorem. V této funkci vyhlásil válku organizovanému zločinu a některé proslulé zločince poslal za mříže. Dál logicky následovala funkce guvernéra, kterou mohl získat, kdyby o ni požádal. Místo toho přijal pozvání prezidenta Trumana a zaplnil uprázdněné místo u Nejvyššího soudu Spojených států. Rozprava senátu při schvalování jeho jmenování byla krátká a výsledek zcela samozřejmý, protože - jak tehdy, tak i později - se jeho jména nikdy nedotkl ani stín sebemenšího skandálu, což mu vyneslo přezdívku „Pan Positive“.

Během práce u nejvyššího soudu napsal mnoho odborných vyjádření, dosvědčujících jeho vše zahrnující humanitu, které vědci z oblasti práva oceňovali jako „ryze odborné“. Zeširoka byly probírány i jeho nesouhlasné názory a některé daly podnět k legislativním změnám. Ani v tomto ovzduší Pan Soudce Yale nikdy nezapomněl, že on a jeho žena Beth jsou Kaliforniané a při každé příležitosti dával nahlas najevo trvalou náklonnost k rodnému státu.

Když přišel čas a usoudil, že svou práci vykonal, klidně se vzdal funkce a Yaleovi bez sebemenšího povyku opustili Washington. Vrátili se -jak to Paul Yale vyjádřil v časopise Newsweek -, domů na západ. Odmítl nabídku, aby byl na jeho počest v Sacramentu uspořádán ohromný banket, souhlasil jen s podstatně skromnějším obědem v milovaném rodišti, v údolí Napa, kde Yaleovi chtěli žít.

Na Yaleův návrh byl mezi hosty i předseda Golden State Power & Light. Na Humphreyovu žádost mu byla zaslána zvláštní pozvánka i pro jeho náměstka Nima.

Cestou do údolí Napa byl Humphrey v limuzíně vlídný, když s Ni-mem probírali plány a problémy, jak bylo na takových cestách obvyklé. Předseda se své nelibosti vůči Nimovi zřejmě zbavil. O smyslu jejich cesty však nepadla ani zmínka. Údolí bylo mimořádně krásné i před blížící se zimou, několik týdnů po žních. Po několikadenním dešti byl jasný, svěží slunečný den. Mezi řadami teď ztuhlé a listů zbavené vinné révy, která už brzy bude prořezána a připravena na příští sezonu, rašily první výhonky jasně žluté hořčice. Během několika málo týdnů se divoká hořčice hýřivě rozroste, pak bude zaorána do půdy, aby ji pohnojila a aby, jak někteří tvrdili, dodala zvláštní ostrou chuť vinným hroznům.

Když vjeli do střední části údolí, odkud se vinice táhly daleko do dálky, ke svěže zeleným kopcům po obou stranách, Humphrey přestal mluvit o pracovních problémech a řekl: „Všimni si rozlohy vinic. Je mnohem větší než bývala. Způsobila to mechanizace sklizně, kterou pěstitelé

hroznů porazili odbory. Předáci svou neústupností a bojem o moc připravili o práci své vlastní členy. Práce tu bylo čím dál tím méně, protože většinu lépe a rychleji udělají stroje.“

Projeli farností Yountville. O několik mil dále, mezi Oakville a Rutherfordem, zabočili na příjezdovou cestu lemovanou zdmi z barevných cihel, vedoucí k vinným, v misijním slohu postaveným sklepům Roberta Mondaviho, kde se měl podávat oběd.

Čestný host a jeho žena přijeli dřív a v elegantním Viničném pokoji vinných sklepů vítali hosty, jak postupně přijížděli. Humphrey, který se s Yaleovými už několikrát setkal, představil Nima.

Paul Sherman Yale byl drobný čilý muž vzpřímeného držení těla a prořídilých vlasů. Hluboké oči, které jako by pronikaly do hloubky všeho, na co se zadívají, a jeho neustálá živost byly v rozporu s jeho osmdesáti lety. „Těšil jsem se na setkání s vámi, mladý muži. Dříve než odjedete zpátky do města, vyhledáme nějaké zákoutí a popovídáme si,“ řekl k Nimovu překvapení.

Půvabná a elegantní Beth Yaleová, která se za manžela provdala před více než padesáti lety, kdy byl mladým členem shromáždění právníků a ona jeho sekretářkou, Nimovi řekla: „Myslím, že se vám bude s Paulem dobře pracovat. Většina lidí s ním pracuje ráda.“

Při první příležitosti Nim odvedl Humphreye stranou a potichu se zeptal: „Ericu, co se děje? O co jde?“

„Dal jsem slib,“ řekl Humphrey. „Kdybych ti to řekl, porušil bych ho. Tak ještě chvíli počkej.“

S narůstajícím množstvím hostů a prodlužující se řadou těch, kteří čekali na stisk ruky s Yalem, se zvyšoval i společenský lesk shromáždění. Zdálo se, že hold přišlo vzdát celé údolí Napa. Nim poznával tváře mužů patřící největším výrobcům a pěstitelům kalifornských vín: Louis Martini, Joe Heitz, Jack Davis ze Schramsbergu, hostitel Robert Mondavi, Peter Mondavi z Krugu, André Tchelistcheff, bratr Timothy od firmy Christian Brothers, Donn Chappellet a jiní. Guvernér, který byl mimo Kalifornii, za sebe poslal svého náměstka. Ve velkém množství se dostavili zástupci sdělovacích médií včetně televizních kameramanů.

O tomto shromáždění, které bylo původně ohlášeno jako soukromé a neformální, se většina Kalifornanů dnes a zítra dozví z rozhlasu a televize nebo se o něm dočte v novinách.

Po obědě - samozřejmě s víny z údolí Napa - následovaly milosrdně krátké proslovy. Po přípitku na počest Paula a Beth následovaly spontánní ovace ve stoje. Čestný host se s úsměvem zvedl, aby odpověděl. Pronesl ke svým přátelům půlhodinovou, prostou a nenucenou řeč. Nebylo v ní nic světoborného, žádná nečekaná odhalení, jen prostá slova místního chlapce, který se konečně vrací domů. „Ještě nejsem připraven k odchodu ze života,“ řekl. „A kdo je? Až se odeberu na věčnost, chci do autobusu nasednout tady.“

Překvapení přišlo na konec.

„Než ten autobus přijede, mám v úmyslu aktivně pracovat a doufám, že i užitečně. Byla mi nabídnuta práce, na kterou stačím a kterou bych mohl posloužit Kalifornii. Po zralé úvaze a po poradě s manželkou, která se už cítila nesvá při představě, že mě bude mít celý den doma... (Smích)... jsem souhlasil se zařazením mezi osazenstvo Golden State Power & Light. Ne jako odečítač elektroměrů; můj zrak už naneštěstí slábne... (Hlasitější smích)... ale jako člen rady a veřejný mluvčí společnosti. Z úcty k mému vysokému věku je mi dovoleno určit si pracovní hodiny sám, takže je docela možné, že ve dnech, které si jako pracovní určím, se budu schopen dostavit včas k obědu, který se účtuje do výdajů... (Hlasitý smích)... Můj nový šéf Eric Humphrey je tady dnes nejspíš proto, aby si poznamenal číslo mého sociálního pojištění a údaje o mém dosavadním zaměstnání... (Smích a provolávání slávy)“

Ve stejném stylu pokračoval dál.

Humphrey pak informoval Nima: „Ten starý hoch trval na utajení našeho společného jednání s tím, že jeho výsledek chce oznámit sám. Dřív jsem ti o tom nemohl říci, i když jsi vlastně jediný, kdo s ním bude spolupracovat a kdo mu pomůže se zorientovat.“

Pan Soudce Yale (toto oslovení mu zůstane po zbytek života) mezitím dokončil proslov a za potlesku ostatních se posadil. Vzápětí Erica Humphreye obklopili reportéři. „Některé podrobnosti ještě budeme muset dopracovat,“ řekl Humphrey, „ale role pana Yaleho bude v podstatě taková, jak ji popsal - bude mluvčím společnosti jak na veřejnosti, tak před členy komise a před zákonodárci.“

Humphrey se tvářil na výsost spokojeně, když na otázky reportérů odpovídal - měl k tomu důvod, pomyslel si Nim. Chytnout do lasa Paula Shermana Yaleho a zainteresovat ho na zájmech a práci GSP&L byl ohromný tah. Nejen že požívá důvěry veřejnosti, ale jsou mu otevřeny dveře všech úřadů v Kalifornii, od guvernérových až po ty poslední. Bylo jasné, že bude lobbystou největšího kalibru, i když si byl Nim jistý, že slovo „lobbysta“ nikdo v jeho přítomnosti nevysloví.

Televizní pracovníci právě připravovali první vystoupení nového mluvčího GSP&L. Bude jedním z mnoha - takových, v nichž mohl pokračovat Nim, kdyby si to nepokazil sám. Když přihlížel činnosti pracovníků televize, pocítil svíravou bolest závidi a lítosti.

Kapitola 6

„Nehledě na nic jiného,“ řekla Nimovi Beth Yaleová s otevřeností, která -jak později zjistí - byla pro ni charakteristická, „ty peníze se nám budou hodit. U Nejvyššího soudu totiž nikdo nezbohatne, protože život ve Washingtonu je tak nákladný, že jsme jen zřídka kdy něco ušetřili. Paulův dědeček založil rodinnou nadaci, ale byla špatně spravována... Byl byste tak laskav a přiložil další poleno?“

Seděli před kamenným krbem v malém, pohodlném domku na vinici, asi míli od místa, kde byl podáván oběd. Vlastník, který ho obýval v létě, ho Yaleovým pronajal do doby, než si pořídí vlastní dům.

Nim přiložil do ohně poleno a dvě zčásti ohořelá prohrábl, až začala vesele plápolat.

Pan Soudce Yale se před půl hodinou omluvil s tím, že potřebuje, jak to nazval ‚zdřímnutím dobít baterii‘. Na vysvětlenou dodal: „Je to návyk z doby před mnoha lety, když jsem zjistil, že selhává má pozornost. Někteří kolegové to praktikují dokonce i v soudní síni za předsednickým stolem.“

Předtím déle než dvě hodiny hovořili o záležitostech Golden State Power & Light.

Bylo to ono ‚povídání v zákoutí‘, o němž se před obědem zmínil Paul Yale a k němuž nedošlo, protože se nedokázal zbavit obdivovatelů, pokud byl v Mondaviho vinici. Proto Nimovi navrhl, aby přijel do tohoto domu. „Mladý muži, jestli se odhodlám něco dělat, mám rád, když se věci dají do pohybu. Eric tvrdí, že mi můžete poskytnout nejlepší a nejucelenější informace o vaší společnosti. Tak se do toho dejme.“

Tak se do toho dali, a velice podrobně. Nim popisoval právní způsob řízení a problémy GSP&L a Paul Yale ho přerušoval bystrými a zasvěcenými dotazy. Pro Nima to bylo dobré duševní cvičení, podobné šachové partii se zkušeným protivníkem. Ohromila ho pozoruhodná Yaleho paměť. Zdálo se, že starý pán nezapomněl nic z dávných dnů života v Kalifornii a jeho vědomosti o historii GSP&L byly tu a tam lepší než Nimovy.

Zatímco manžel ‚dobíjel baterii‘, Beth Yaleová podávala u krbu čaj. Brzy nato se objevil Paul Yale.

„Slyšel jsem vás hovořit o rodinné nadaci,“ řekl.

Manželka nalila do čajové konvice čerstvou vodu a položila před něj šálek čaje. „Vždycky říkám, že tvé uši registrují všechno za každým rohem.“

„To jsem se naučil v soudní síni, kdy jsem se snažil rozumět huhňajícím právníkům. Byla bys překvapena, kolik jich mluví nesrozumitelně.“ Paul Yale se obrátil k Nimovi. „Tu rodinnou nadaci, o níž mluvila Beth, založil můj dědeček v naději, že práce ve veřejných funkcích se v naší rodině stane tradicí. Chtěl, aby nikdo z těch, kdo se dá touto cestou, neměl problémy s přiměřeným příjmem. Dnes sice taková úvaha není v módě, ale já s ním souhlasím. Viděl jsem totiž ve Washingtonu příliš mnoho lidí ve vysokých funkcích, kteří museli pracně shánět nějaký mimořádný příjem. To je pak zbavovalo síly odolávat různým svodům.“

Soudce se napil čaje a řekl: „Odpolední čaj se stal civilizačním zvykem. Vděčíme za něj Britům, stejně jako za podstatu našeho právního řádu.“ Odložil šálek. „V každém případě, jak řekla Beth, rodinná nadace byla spravována špatně. Dokud jsem byl u Nejvyššího soudu, nemohl jsem nic dělat, ale už jsem začal napravovat některé škody.“ Spokojeně se usmál. „Nemluvě o tom, že budu pracovat pro GSP&L.“

„Nedělá to pro nás,“ dodala Beth Yaleová. „Máme však vnoučata, projevující snahu vstoupit do veřejného života. Později jim to snad pomůže.“

Nim vycítil, že rodinná nadace je pro Yaleovy bolavou záležitostí. Paul Yale to potvrdil, když zabručel: „Nadace vlastní vinici, pastviny pro dobytek, dva obytné domy ve městě a - věřil byste - všude se prodělává, dělají se dluhy a užírá se základní kapitál. Minulý týden jsem tvrdě naléhal na správce - nařídil jsem mu, aby snížil výdaje.“ Náhle se odmlčel. „Beth, svými rodinnými problémy určitě nudíme tohoto mladého muže. Vraťme se ke ‚God’s Power & Love‘.“

Nim se usmál nad pozměněným pojmenováním společnosti Božská moc a láska, které bylo pro GSP&L používáno kalifornskými starousedlíky.

„Zajímá mne, stejně jako jistě i vás, všechno o sabotážích a vraždách,“ řekl Paul Yale. „Lidé, kteří za ně berou odpovědnost -jak že se to nazývají?“

„Přátelé svobody.“

„Ach, ano. Je to zajímavá lekce z logiky: ‚Budete svobodní podle mého vzoru, nebo vás rozstřelím na kusy‘. Nevíte, jestli se k nim policie pátráním už dostala trochu blíž?“

„Zřejmě ne.“

„Proč to ti lidé dělají?“ zeptala se Beth Yaleová. „To se dá jen těžko pochopit.“

„Několik z nás u společnosti jsme o tom přemýšleli a debatovali,“ odpověděl Nim.

„Co jste vymysleli?“ zajímal se Paul Yale.

Nim zaváhal. Vyletělo to z něho z náhlého popudu a teď, pod zkoumavým pohledem Pana Soudce Yaleho litoval, že raději nemlčel. Ale na otázku musel odpovědět.

Vysvětlil, že podle teorie policie jsou Přátelé svobody malou skupinou a jeden z nich je jejím mozkiem a vůdcem. „Když jsme pravděpodobnost této teorie přijali, usoudili jsme, že kdybychom se dokázali, třeba jen částečně, vžít do mysli onoho vůdce - říkáme mu ‚X‘ - zvýšila by se naděje na jeho zadržení. A nelze vyloučit, že při jisté dávce štěstí bychom mohli odhadnout jeho další plán a připravit se.“

Nim však neřekl, že to ho napadlo teprve po posledních útocích, kdy teroristé zavraždili členy strážní služby. Od té doby se s Harrym Londonem, Teresou Van Burenovou a Oscarem O’Brienem už třikrát sešli k dlouhotrvajícím debatám, a i když k ničemu nedospěli, všichni měli pocit, že se přece jen poněkud přiblížili k poznání neznámých teroristů a neznámého ‚X‘. O’Brien, stále na Nima rozzlobený kvůli projednávání Tunipahu, měl zpočátku proti jeho návrhu námitky a tvrdil, že by to byla ‚ztráta času‘. Později však vedoucí právník změnil názor a do debat se zapojil. Byl tak trochu vědcem a v diskusích byl velmi platný svým pronikavým právnickým intelektem.

„Domníváte se, že ten váš ‚X‘ je muž,“ konstatoval Paul Yale. „Vzali jste v úvahu, že by to mohla být žena?“

„Ano, i když pravděpodobnost spíš ukazuje na muže, hlavně z toho důvodu, že magnetofonové nahrávky zasílané po každém bombovém útoku jsou namluvené mužským hlasem. Proto se domníváme, že ‚X‘ je muž. Náš závěr podporuje také skutečnost, že dosud všichni vůdci ozbrojených revolucí byli muži: také psychologové tvrdí, že ženský intelekt je příliš logický a podrobnosti revoluce jen zřídka dávají nějaký smysl. Výjimkou byla Johanka z Arku.“

Paul Yale se rozesmál. „Jaké další teorie ještě máte?“

„Přestože si myslíme, že vůdcem není žena, jsme přesvědčeni, že ve spolku tak zvaných Přátel svobody žena je a skoro s jistotou je velmi blízká onomu ‚X‘.“

„Proč si to myslíte?“

„Z několika důvodů. Číslo jedna: ‚X‘ je mimořádně domýšlivý. Zcela zřetelně to vyplývá z magnetofonových nahrávek, které si naše ‚myslící skupina‘ několikrát přehrála. Číslo dvě: projevuje se vyloženě mužsky. Snažili jsme se odhalit jakýkoli náznak homosexuality, ať už v intonaci hlasu nebo ve výrazech. Nenašli jsme žádný. Právě naopak, z celkového ovzduší, z volby výrazů... no, po několikerém poslechu jsme došli k představě, že jde o ‚mladého, statného mužského‘.“

Beth Yaleová dychtivě poslouchala. Pak řekla: „Tak ten váš ‚X‘ je chlap. K čemu to vede?“

„Věříme, že k nějaké ženě,“ odpověděl Nim. „Usoudili jsme, že muž jako je ‚X‘ nutně musí mít vedle sebe partnerku; nemůže bez ní existovat. Z toho logicky vyplývá, že je jeho spoluvinicí, protože je asi stále v jeho blízkosti, jak to vyžaduje jeho ješitnost. Podívejte se na to takhle: ‚X‘ se pokládá za hrdinu, což je znát z magnetofonových pásků. Chce, aby ho za hrdinu považovala i ona. A to je další důvod k domněnce, že ta žena o všem nejen ví, ale že se také podílí na všem, co vůdce dělá.“

„Vidím, že teorií máte zřejmě nadbytek,“ řekl Paul Yale. Jeho slova zněla pobaveně a skepticky. „Řekl bych, že jste na skutečnost povýšili neprokázanou, odhadem získanou domněnku.“

„Ano, myslím, že ano,“ připustil Nim. Cítil rozpaky jako nějaký hlupák. Před soudcem Nejvyššího soudu se všechno, co právě uvedl, zdálo být nepřesvědčivé, dokonce nesmyslně směšné

- obzvláště teď, když tu byl sám, bez ostatních tří kolegů. Rozhodl se nemluvit dál o závěrech skupiny, přestože, podle jeho mínění, byly nepopíratelné.

S přihlédnutím k modus operandi a náznaku z posledního magnetofonového pásku došla policie k přesvědčení, že vůdce Přátel svobody ‚X‘ je skutečným vrahem obou strážných. Kvarteto Nim, London, Van Burenová a O ‚Brienpo diskusi došlo ke stejnému názoru. Navíc teď nabyli přesvědčení, že žena onoho ‚X‘ je na straně vraha. Konečná úvaha zní: Tato akce ‚X‘ byla dosud tou nejvýznamnější, a ať vědomě nebo nevědomě, chtěl, aby ho viděla v akci. Tak se stala nejen svědkyní, ale i spoluvinicí na vraždě.

Jak dalece je tedy zjištěný poznatek - nebo spíše předpoklad -přiblížil k odhalení totožnosti ‚X‘?

Odpověď: Nepřiblížil. Poodhalil ale potenciální slabost, zranitelnost ‚X‘, které je nutné využít. Jak jí využít, a jestli to je vůbec možné, zatím není jasné.

Teď, v tomto okamžiku, se všechno zdá příliš vzdálené a neskutečné, pomyslí si Nim.

Došel k závěru: hodnocení Paula Yaleho je asi tím druhem sprchy, kterou všichni potřebovali. Zítra bude uvažovat o rozpuštění, myslícího‘ týmu a detektivní práci přenechají povolaným - policii, FBI a různým šerifovým oddělením, všem, kteří pracují na případu Přátel svobody.

Jeho úvahy přerušila hospodyně Yaleů slovy: „Přijel vůz pro pana Goldmana.“

Nim poděkoval a vstal. Z města pro něho poslali druhou limuzínu společnosti, protože Eric Humphrey hned po obědě musel odjet na předem sjednanou schůzku.

„Bylo pro mne ctí seznámit se s vámi oběma,“ řekl Nim Yaleovým. „Budete-li mne někdy potřebovat, pane, budu vám k dispozici.“

„Jsem si jistý, že to bude brzy,“ věštil Paul Yale. „Ten rozhovor byl pro mne požitekem a dal mi mnoho užitečného.“ Zaleskly se mu oči. „Alespoň jeho podstatná část.“

Nim se v duchu rozhodl, že se v budoucnosti při jednání s někým takového kalibru, jako je Paul Sherman Yale, omezí jen na závažné skutečnosti.

Kapitola 7

Velká příležitost Harryho Londona přišla náhle a neočekávaně.

Vedoucí oddělení pro ochranu majetku byl ve své malé, skleněné kanceláři - oddělení ještě pořád nedostalo trvalé umístění a nadále pracovalo v provizorních prostorech -, když u sekretářky slyšel zvonit telefon. Vzápětí se ozval bzučák jeho linky.

Lenivě zvedl sluchátko, protože právě tak se cítil. Dva uplynulé měsíce byly neslaným nemastným obdobím, v němž se ve vyšetřování krádeží energií neudalo nic, co by stálo za řeč. Převládala rutinní práce. Rozbor, provedený koncem léta na počítači, odhalil omračujících třicet tisíc možných případů krádeží energie a London se svým zástupcem Artem Romeem a personálem oddělení - teď rozšířeným na pět pracovníků - od té doby přezkoumávali podezřelé případy jeden za druhým. Jak Harry London ze zkušeností detektiva v Los Angeles věděl, byla to práce namáhavá, opakující se a protivná, stejně jako tomu většinou bylo i u policie. Výsledky byly různorodé.

Asi deset procent z dosud prošetřených případů poskytlo GSP&L dostatečné důkazy k obvinění zákazníků z podvodů a k uplatnění nároků na uhrazení průměrných nedoplatků. U dalších deseti procent byly vykázány výkyvy při porovnání s dlouhodobým průměrem spotřeby výsledkem odůvodněné a nefalšované šetrnosti, svědčící o nevině zákazníků. Zbývající případy byly nepřesvědčující.

Pouze hrstka případů byla dostatečně závažných, zasluhujících soudní projednání.

Všem zúčastněným se zdálo, že práce postupuje pomalu a konec je v nedohlednu. To byl také důvod, proč Harry London, sedící na dozadu zvrácené židli s nohama na psacím stole, se onoho odpoledne uprostřed prosince nudil.

„Haló,“ houkl do telefonu.

Šeptající, sotva slyšitelný hlas se zeptal: „Je to pan London?“

„Ano, je.“

„Tady je Ernie, domovník v budově Zaco. Pan Romeo řekl, ať zavolám jemu nebo vám, jestli se ti chlapi vrátí. Jsou teď tady.“

Nohy Harryho Londona s mohutným úderem dopadly na podlahu.

Prudce srovnal židli. „Ti, kteří dělali odbočky kolem měřících přístrojů?“

„Ano, jsou to oni. Přijeli stejným nákladákem jako tenkrát. Jsou v plné práci. Poslyšte, nemůžu telefonovat déle než minutu.“

„Nemusíte,“ řekl London. „Pozorně mě ale teď poslouchajte. Zapište poznávací číslo auta.“

„Už jsem to udělal.“

„Báječně! Pokusíme se tam přijet co nejrychleji. Pokud budeme na cestě, nic nedělejte, aby ti chlapi neměli podezření, ale kdyby se chystali k odchodu, pokuste se je nějak zdržet.“ London během hovoru zmáčkl tlačítko na přivolání sekretářky.

Ve slovech stále šeptajícího muže zazněla nejistota. „Bude-li to možné, udělám to. Poslyšte, pan Romeo řekl, že dostanu zapláceno, když... „

„Dostanete své, přáteli, to vám slibuji. Ted' ale udělejte, co jsem vám řekl. Já už jedu.“ London praštil sluchátkem.

Ve dveřích stála mladá, hezká sekretářka, Američanka čínského původu jménem Suzy. „Potřebuji pomoc městské policie,“ řekl jí. „Zavolejte poručíka Wineskiho, víte, kde ho seženete. Nebude-li po ruce Wineski, požádejte někoho z oddělení detektivů, aby za mnou přijel k budově Zaco. Pak se pokuste sehnat Artu Romea. Řekněte mu totéž, ať hodí zadkem a přijede k budově Zaco. Je to jasné?“

„Je, pane Londone.“

„Jste báječná holka!“ London vyběhl z kanceláře, utíkal k výtahu a sjížděl do podzemního parkoviště.

Cestou dolů uvažoval, že pojede-li rychle, může v běžném dopravním ruchu k budově Zaco dojet za deset minut nebo i dřív.

Při svém odhadu přehlédl Hany London dvě věci - spoje, dopravující lidi ze zaměstnání mimo město a lidi, nakupující na vánoce, kteří ucpávali provoz v ulicích obchodního centra a zpomalovali jízdu až k plazem se pěšáka. Potřeboval nekonečných dvacet minut, než se dostal k budově Zaco, která byla na opačné straně obchodní čtvrti.

Zabrzdl a uviděl neoznačený policejní vůz, který přijel jen několik vteřin před ním. Vystoupili z něho dva muži v civilu. Jedním byl poručík Wineski. London blahořečil té šťastné náhodě. Policejní důstojník Wineski byl jeho přítel, kterého kdysi zaučoval. S ním nebude muset žádným vysvětlováním ztrácet čas.

Poručík Wineski uviděl Londona a čekal. Druhého důstojníka, detektiva Browna, stojícího za ním, znal London jen povrchně.

„Co se děje, Harry?“ Wineski byl mladý, bystrý a ctižádostivý; udržoval se v dobré kondici a ve srovnání s většinou ostatních detektivů se dobře oblékal. Rád se zabýval neobvyklými případy, protože jimi často získával publicitu. V kuloárech hlavního velitelství policie kolovaly dohady, že Boris Wineski míří v policejním sboru vysoko, snad až na místa nejvyšší.

„Horký tip, Borisi. Pojďme!“ odpověděl London. Muži vyšli rychlým krokem přes nádvoří před budovou.

Železobetonová, tříadvacetiposchodová budova Zaco byla před dvaceti lety moderní a elegantní a několik podlaží si pronajali prvotřídní makléři nebo reklamní agentury. Teď už ale, stejně jako jiné kancelářské budovy tohoto druhu, byla poněkud sešlá a někteří bohatí nájemníci se odstěhovali do nových budov ze skla a hliníku. Většina prostor budovy Zaco byla stále pronajatá, ale méně významným nájemníkům. S jistotou se dalo předpokládat, že budova teď vynáší méně než dřív.

To všechno už Harry London věděl z dřívějšího pátrám.

Umělým mramorem obložený vestibul budovy s několika výtahy proti vchodu se začal plnit odcházejícími úředníky. London se jim vyhnul a zamířil k nenápadným kovovým dveřím, které znal od nedávné tajné návštěvy. Vedly ke schodišti, klesajícímu dolů do tří nižších podlaží.

Oběma detektivům cestou stručně řekl o telefonickém rozhovoru před dvaceti pěti minutami. Když teď spěchali po betonovém schodišti, chráněném ohnivzdornými dveřmi, v duchu se modlil, aby muži, které hledal, už nebyli pryč.

Vedoucí oddělení pro ochranu majetku také věděl, že většina elektroměrů a plynoměrů je v nejnižším podlaží. Odtud se regulovala dodávka energie - pro vytápění, chod výtahů, klimatizace a osvětlení budovy.

U paty posledního ramene schodiště stál hubený muž v plášti, měl neučesané, světle hnědé vlasy a strniště vousů. Prohlížel si nádoby na odpadky. Vzhledem, okamžitě své činnosti nechal a Harrymu Londonovi a detektivům scházejícím po schodech dolů vyšel vstříc.

„Pan London?“ Byl to zcela určitě tentýž slabý hlas jako v telefonu.

„Ano. Vy jste domovník Ernie?“

Muž v plášti přikývl. „Dali jste si načas.“

„S tím si nedělejte starosti. Jsou ti muži ještě tady?“

„Uvnitř.“ Domovník ukázal na kovové dveře, podobné ostatním ve vyšších podlažích.

„Kolik jich je?“

„Tři. Poslyšte, co bude s těma máma prachama?“

„Proboha!“ zaúpěl netrpělivě London. „Dostanete je.“

„Je tam ještě někdo jiný?“ vložil se do řeči poručík Wineski.

Domovník s rozmrzelým pohledem zavrtěl hlavou. „Kromě mne tady dole nikdo jiný není.“

„All right.“ Wineski postoupil dopředu a převzal velení. Druhému detektivovi a Londonovi řekl: „Provedeme to rychle. Harry, vejdete poslední a až budeme uvnitř, zůstanete vzadu u dveří, dokud vám neřeknu.“ A domovníkovi: „Vy počkáte tady!“ Wineski položil ruku na kliku a zavelel: „Teď!“

Dveře se rozletěly a trojice mužů se vhrnula dovnitř.

U vzdálenější stěny ve vzdálenosti asi dvaceti pěti stop pracovali tři muži. Harry London později ve zprávě napíše: „Kdybychom jim poštou poslali podrobný seznam, jaké důkazy nám mají připravit, nemohli by to udělat lépe.“

Kobka transformátoru - instalovaná a uzamčená pracovníky GSP&L - byla otevřená. Jak se ukázalo později, muži vypnuli několik spínačů, obalili je izolační páskou a znovu zapnuli. Docílili tím to, že elektroměr zaznamenával spotřebu o třetinu nižší. O několik stop dál bylo vidět částečně obnažený nezákonný obtok plynoměru. Kolem se povalovaly náhradní díly a pracovní nářadí - izolované kleště, nástrčkové klíče, olovené plomby a plombovací kleště (obojí ukradeno GSP&L) a kryt kobky transformátoru s také odcizeným klíčem v zámku.

Wineski hlasitě a zřetelně zvolal: „Jsme policejní důstojníci.“ A nařídil: „Ani hnout! Všechno nechtě na místě!“

Při zvuku otevíraných dveří se dva z mužů prudce otočili. Třetí, vleže pracující na přemostění plynoměru, se překulil na stranu, aby se podíval, co se děje, pak se rychle skrčil. Všichni tři měli na sobě stejné hezké pláště s propletenými písmeny QEGC našitými na zádech. Později se zjistí, že jde o iniciály firmy Quayle Electrical & Gas Contracting.

Muž s postavou zápasníka, stojící s vyhrnutými rukávy nejbližší vstupních dveří, byl statný a vousatý. Na předloktích mu hrály mohutné svaly. Druhý, vypadající jako sotva odrostlý chlapec, měl úzkou, ostře řezanou tvář, v níž se v tomto okamžiku zračil strach.

Méně vyveden z míry byl velký vousatý muž. Ignoroval rozkaz, aby se nehýbal, chňapl po těžkém hasáku, zvedl ho a skočil dopředu.

Harry London, podle pokynu stojící vzadu, viděl Wineskiho sáhnout rychle pod sako. V následujícím okamžiku držel v ruce revolver. Detektiv vyštěkl: „Jsem báječný střelec. Pohni se ještě o stopu a vpálím ti ji do nohy.“ Vousatý muž zaváhal, proto dodal: „Odhod' ten hasák - teď!“

Detektiv Brown vytáhl také revolver a rozzuřený útočník s nechutí poslechl.

„Ty tam u zdi!“ vyštěkl Wineski. Třetí muž, starší než ostatní dva, stál vzpřímeně a zdálo se, že se chce pokusit o útek. „Jen si nic nezačíněj! Obrat' se ke zdi. A vy dva -jděte k němu a udělejte totéž!“

Zamračený vousatý muž s pohledem plným nenávisti ustoupil. Mladíček s tváří bílou jako stěna, viditelně se třesoucí po celém těle, rychle spěchal vyplnit rozkaz.

V nastalém tichu zaklaply tři páry pout.

„All right, Harry,“ zvolal Wineski. „Řeknete nám, co to tady všechno znamená.“

„Jsou to právě ty závažné důkazy, jaké hledáme,“ ujistil ho šéf oddělení pro ochranu majetku. „Důkazy o krádeži elektřiny a plynu ve velkém.“

„Odpřisáhnete to u soudu?“

„Samozřejmě, že odpřisáhnu. Stejně jako jiní. Poskytneme vám tolik odborných svědků, kolik bude nutno.“

„Tak to je výborné.“

Wineski oslovil tři muže s pouty na rukou. „Dívejte se dál do zdi a pozorně poslouchajte. Všichni jste zatčeni. Jsem povinen vás seznámit s vašimi právy. Nejste povinni vypovídat. Ovšem, budete-li vypovídat...“

Když dozněl text známého rituálu Miranda, Wineski pokynul Brownovi a Londonovi, aby s ním šli ke dveřím a tiše jim řekl: „Chci ty ptáčky rozeštvat. Ten klučina se podle všeho brzy zhroutí; možná bude mluvit. Brownie, běž k telefonu a požádej o další vůz.“

„Dobře.“ Druhý detektiv schoval zbraň a odešel.

Dveře ke schodišti teď byly otevřené. Za několik okamžiků bylo slyšet někoho spěchat po schodech dolů. London i Wineski si oddechli, když se obrátili a uviděli Arta Romea.

„Měli jsme úspěch. Podívej se,“ informoval svého zástupce Harry London.

Drobný muž, jako vždy připomínající spíše nějakou nepoctivou figurku z podsvětí, se rozhlédl kolem a tiše zahvízdal.

Poručík Wineski, který Romea znal už v době, kdy ještě nepracoval u GSP&L, řekl: „Pokud je to na vašem rameni fotografické nádobíčko, tak už raději začněte fotit.“

„Hned se do toho dám, poručíku.“ Romeo sundal z ramene černou brašnu a začal si připravovat blesk.

Zatímco z různých úhlů pořizoval několik desítek záběrů rozházeného vybavení a protizákonné práce, dorazily policejní posily - dva uniformovaní důstojníci v doprovodu vracejícího se detektiva Browna.

O několik minut později byli zatčení muži odvedeni - stále vyděšený mladíček jako první a odděleně. Jeden důstojník zůstal hlídat důkazy. Wineski při odchodu mrkl na Harryho Londona a řekl: „Toho kluka chci vyslechnout sám. Dám vám vědět, jestli z něho něco dostanu.“

Kapitola 8

„Wineski měl stoprocentní pravdu,“ informoval Nima Goldmana Harry London. „Ten chlapec - mimochodem, je mu osmnáct a před nedávným skončil učňovskou školu - se zhroutil a všechno vybalil. Podle informací získaných od něho se Wineski a Brown pokusili vytáhnout více důkazů z těch dalších dvou.“

Od odhalení a zatýkání v budově Zaco uplynuly čtyři dny. London Nima krátce informoval okamžité po té události. Teď, jako Nimův host ve správní budově GSP&L, mu při obědě v jídelně vedoucích pracovníků sděloval další podrobnosti.

„Tak pokračuj,“ pobídl ho Nim, „a řekni mi toho víc.“ Předtím oba mlčeli a plnými ústy vychutnávali dušené jehněčí - známou, specialitu vrchního kuchaře.

„No, jak řekl Boris Wineski, výsledkem toho chlapa - jmenuje se Kasner - se mnoho nedověděli. Jako člověk z ulice se vyzná, v záznamu má uvedená zatčení, usvědčit se ho ale nikdy nepodařilo. Ten starší, který přemostoval plynové vedení, řekl pár věcí, které jsme nevěděli, pak se však uzavřel do sebe a přestal mluvit. Na tom ale stejně nezáleželo, protože policie už měla veškeré důležité důkazy - včetně jejich montážního vozu.“

„Ach, ano, montážní vůz. Policie ho zabavila?“

„To bych řek‘!“ Nebylo překvapující, že Londonův hlas zněl radostně. V posledních dnech měl optimistickou náladu. „V montážním voze měli naloženo dokonce víc důkazů o nezákonné činnosti, než kolik zůstalo v budově Zaco. Elektroměry, plomby, plombovací kryty s klíči do zámků kobek, metr dlouhé přemostovací vodiče, a tak dále. A přirozeně - skoro všechno bylo ukradeno. Na volném trhu tyto věci nelze koupit. Jsme přesvědčeni, že lidé od Quayleů mají přímo u nás ve společnosti někoho, kdo je zásobuje. Pracujeme na motivech a metodách jejich spoluviníka.“

„A co ta organizace Quayle?“ zeptal se Nim. „Co jste o ní zjistili?“

„Mnoho. Za prvé - v montážním voze a v budově Zaco jsme našli dost kompromitujících věcí, aby Wineski požádal o povolení k prohlídce kanceláří podniku Quayle. Požádal a dostal ho rychle. Výsledek: policie tam byla dřív, než se u Quayleů vůbec o zatčení svých lidí dověděli.“

„Nenech to jehněčí vychladnout,“ upozornil ho Nim. „Je dobré.“

„To tedy je. Zaříd', abych tady mohl jíst častěji, co říkáš?“

„Budeš-li mít takové výsledky jako minulý týden, budeš sem pravidelně chodit dřív, než se naděješ.“

Jídelna pro pracovníky společnosti od viceprezidentů výš a jejich hosty byla nevelká a skromně vybavená, aby nevytvářela dojem přepychu při návštěvě někoho cizího. Jídlo bylo výjimečně chutné. Bylo mnohem lepší než v samoobslužné jídelně pro ostatní osazenstvo, umístěné v nižším podlaží.

„Vraťme se ke Quayle Electrical & Gas,“ pokračoval London. „Zpočátku podnikali zcela zákonně a ve slušném rozsahu s parkem dvaceti montážních vozů. Pracovali s mnohými menšími firmami jako subdodavateli, kterým zadávali práce. Jak to vypadá teď - a znovu cituji poručíka Wineskiho - firma Quayle svého zákonného podnikání použila jako pláštiku ke krádežím energie ve velkém. Na pracovištích firmy bylo nalezeno dostatek kompromitujícího materiálu - stejného, jaký byl v montážním voze vyslaném k budově Zaco.“

„Vysvětli mi jedno,“ dumal Nim. „Začne-li společnost, jako je Quayle, podnikat v mezích zákona, proč se, proboha, dá na krádeže energie?“

London pokrčil rameny. „Nejstarším důvodem jsou peníze. Něco sice je pouhý dohad, ale když se jednotlivé zjištěné skutečnosti poskládají, vypadá to, jakoby se Quayle - stejně jako mnoho jiných současných podniků - dostala pod tlakem vysokých nákladů do potíží s tvorbou zisku. Ilegální práce přinášejí obrovské zisky. Proč? Mohou účtovat možná pětkrát, šestkrát i sedmkrát víc, než za běžnou práci. Organizace, pro něž to dělají, - jako je budova Zaco - , ráda zaplatí, protože očekává ještě větší úspory svých nákladů. Musíš si uvědomit, Nime, že donedávna to bylo snadné, úplná hračka, prostě - vycházelo jim to.“

„Jak to vypadá, je toho stále ještě mnoho k rozmotání,“ řekl Nim.

„Ohromné klubko příze,“ připustil London. „Může trvat měsíce, než všechno bude jasné. Naštěstí tomu nahrávají dvě skutečnosti. Za prvé, kancelář státního návladního má o tento případ takový zájem, že dokonce už byl stanoven žalobce, s nímž Wineski spolupracuje. Za druhé, organizace Quayle vedla podrobné záznamy o všech zakázkách i o pracích subdodavatelů.“

„A policie ty záznamy má?“ zeptal se Nim.

„Ovšem - pokud je právě nemá státní návladní. Záznamy jsou podrobovány důkladnému zkoumání. Jedinou potíží je, že neexistuje vodítko, jak rozeznat zákonné práce od nezákonných. S řešením tohoto problému vypomáhají lidé z mého oddělení.“

„Jakým způsobem?“

„Prošetřujeme veškeré práce provedené organizací Quayle v minulém roce. Z pracovních příkazů lze poznat, jaký materiál byl v jednotlivých případech použit. Podaří-li se nám prokázat, že materiál byl ukraden nebo použit k nezákonným pracím - v mnohých případech, jak to vypadá, budeme mít úspěch - , státní návladní bude mít velký, tučný případ soudního stíhání.“

Nim přemýšlel a stravoval informace, které se právě dověděl. „A co se společností, která je vlastníkem budovy Zaco a s dalšími lidmi, podílejícími se na ilegální práci pro Quayle? Předpokládám, že po nich půjdeme také, ne?“ zeptal se.

„To si piš, že po nich půjdeme. V účetních knihách organizace Zaco i těch dalších budou záznamy o platbách pro společnosti Quayle Electrical, což nám případ ukáže z jiné stránky.“ V Londonově hlase se projevovalo stále stoupající nadšení. „Nime, jsem přesvědčen, že jsme odhalili velké kryší hnízdo. Jsem si jistý, že než to všechno skončí, bude několik jmen vysoce postavených lidí pořádně vyváleno v blátě.“

„Předseda bude chtít podrobnou zprávu,“ zdůraznil Nim. „A později i hlášení o dalším postupu.“

„Dostane je a ty také.“

„Jak jsi na tom s pracovníky? Zvládneš to všechno s lidmi, které teď máš?“

„Tím si, Nime, ještě nejsem zcela jistý. Není vyloučeno, že nějakou výpomoc budu potřebovat. Příští týden ti řeknu, jestli to bude nutné.“

„Co se stalo s těmi třemi zatčenými?“

„Propustili je na kauci. Ten mládenec je někde ukrytý pod ochrannou policií. Má se stát svědkem obžaloby. Mimochodem, prozradil, že nezákonné instalace dělají pouze některé party od Quayleů - jen ty, které mají důvěru. Kdyby se nám podařilo zjistit, které to jsou, usnadnilo by nám to pátrání.“

„Jednu věc nechápu,“ řekl Nim. „Proč se ta parta od Quayleů vracela do budovy Zaco, když už tam nezákonná instalace byla provedena?“

„To je skoro k smíchu,“ odpověděl London. „Na jejich účet, samozřejmě. Podle toho, co chlapec slyšel a co řekl Wineskimu, někdo, kdo to u organizace Zaco má na starosti, se doslechl o našem pátrání -o Artu Romeovi a o mně. Znepokojilo je to. Rozhodli se proto nekrást

tak mnoho, a ti tři chlapi měli za úkol poopravit, co před časem udělali. Kdyby to nechali tak, jak to bylo, mohli bychom tam čekat do nekonečna.“

„Čekat už nemusíš, tak si dej ještě dušené jehněčí,“ navrhl Nim.

Podstatné skutečnosti zprávy šéfa oddělení pro ochranu majetku Nim odpoledne přednesl J. Ericu Humphreyovi v jeho kancelářském apartmá. „Můžeš to považovat za malý vánoční dárek,“ řekl.

Spokojený Humphrey se usmál při zmínce o vánocích, k nimž chybělo už jen pět dní, ale ke krádežím se nevrátil. Nim věděl, že předsedu mnohem víc tíží jiné problémy.

Jedním byl Tunipah. Druhým voda. Třetím nafta.

Projednávání žádosti GSP&L o výstavbu Tunipahu před Kalifornskou energetickou komisí pokračovalo pomaleji, než se předpokládalo. Oscar O'Brien předešlého dne jeho vleklost popsal slovy: „Rychlost hlemýžďe je v tomto srovnání rychlostí nadzvukovou.“ Bylo jasné, že bude trvat měsíce, než skončí první část projednávání a dalo se čekat, že následující etapy se potáhnou několik dalších roků. V souvislosti s tím další projednávání - před Výborem veřejných energetických

společností, před Komisí pro čistotu vodních zdrojů a před Komisí pro čistotu ovzduší -ještě ani nezačala.

O'Brien musel pozměnit svůj dřívější odhad, že jednání o stavební povolení bude trvat šest až sedm roků. „Podle všeho,“ oznámil včera, „to může trvat osm roků, dokonce i deset, než dostaneme povolení k zahájení stavby. Pokud ho vůbec kdy dostaneme.“

Stejně beznadějně pomalý byl i pokrok u ostatních plánovaných elektráren, u přečerpávací vodní elektrárny v Devil's Gate a u geotermální elektrárny v údolí Fincastle.

Eric Humphrey, Nim i ostatní z hierarchie GSP&L si byli vědomi, že den účtování se neúprosně blíží; den, kdy požadavky veřejnosti na elektrickou energii daleko překročí kapacitu existujících zařízení. Toho dne, i ve všech následujících, budou všichni zoufale, ale marně toužit po nevybudovaných elektrárnách v Tunipahu, v údolí Fincastle a v Devil's Gate.

Na druhém místě předsedova zájmu byla voda.

Navzdory dvěma zimním bouřím, doprovázených deštěm, spadlo v Kalifornii znepokojivě málo zimních dešťových srážek. Ve třetím týdnu prosince byly nádrže, vyčerpané v době předcházejícího sucha, hluboko pod normálním stavem. A sněhu, který obvykle ve velkém množství padal v pohoří Sierra Nevada i všude jinde, bylo málo, někde dokonce vůbec žádný.

V roce s dostatečnými srážkami představoval zimní sníh pro obrovskou veřejnou energetickou společnost jako Golden State Power & Light hotové peníze v bance. Při jarním tání se voda valila potoky i velkými řekami a naplňovala nádrže, které v následujícím létě dodávaly energii do rozsáhlé sítě vodních elektráren.

Podle odhadu Erica Humphreye se pro nedostatek vody v příštím roce sníží kapacita vodních elektráren asi o dvacet pět procent.

A konečně nafta.

Pro Golden State Power & Light, stejně jako pro ostatní veřejné energetické společnosti na obou pobřežích, se nafta výhledově začala vynořovat jako největší otazník, jako největší potenciální hrozba pro všechny.

V ranním Chronicle-West popsal situaci agenturní sloupkař pro hospodářské záležitosti:

Jako tygr na lovu se plíží hrozba nedostatku nafty, aniž bychom si toho všímali nebo si to chtěli připustit.

Začalo to před několika lety poklesem hodnoty amerického dolaru -naši kdysi uznávané ‚dolarovky‘, která však nyní není ani silná, ani, pevná jako zlato‘, protože krytí dolaru zlatem bylo za prezidenta Nixona zrušeno.

A pak, zatímco vlivem nevhodných zásahů a politiky Washingtonu dolar klesal, národy Středního Východu, Severní a Západní Afriky, Indonésie a Venezuely, vyvážející naftu, ve snaze se s tím vyrovnat zvýšily ceny v dolarech.

Nepomohlo to. Dolar jako zapadající slunce dál klesal na stále nižší hodnotu, než byla skutečná, protože Spojené Státy platily (a stále platí) za dováženou naftu mnohem víc, než získají vlastním vývozem. A čím víc dolarů odcházelo do Saudské Arábie, Íránu nebo kamkoli jinam, tím víc jich státní pokladna Spojených států tiskla - a tím jejich hodnotu ještě víc snižovala.

Potom jsme byli svědky některých kompromisních experimentů -jedním z nich bylo placem za naftu pomocí ‚peněžního koše‘. (Je to nadnesené pojmenování směsice valut včetně německých marek, holandských zlatých, francouzských a švýcarských franků, liber, jenů a dolarů.) To se však také ukázalo jako neúčinné, protože nemocný dolar a libra srážely hodnotu koše dolů.

Státy vlastníci naftu nakonec požadovaly placení pouze v jediné měně, která ve světové historii svou hodnotu nikdy neztratila - ve zlatě.

Spojené státy to odmítly. A stále odmítají. (Ovšem, stanovisko ministerstva financí lze pochopit. Spojené státy totiž nemají dostatek volného zlata, protože ohromné množství bylo promrháno v marném úsilí, opustit‘ zlato jako měnový standard. Ve skutečnosti je v pevnosti Fort Knox a ve federálních bankách kontrolujících oběh peněz jen o málo víc zlata, než kolik je ho potřeba k zaplacení účtu za jednoroční dodávky nafty.)

Ministerstvo financí, které při placení účtů přes deset let spoléhalo na tištění ničím nepodložených peněz, bylo připraveno rozběhnout tiskařské stroje rychleji a vydávat ještě víc papírových dolarů.

Tentokrát však byly naftařské státy neústupné jako kámen. Otevřeně se vyjádřily: „Budeme-li chtít papírové peníze, natiskneme si své vlastní, aniž bychom za ně vydávali naftu.“ Podobně jako tvrdil mytický čínský majitel prádelny: „Žádný dolar, žádné praní, u - teď hrozí - „Žádné zlato, žádná nafta.“

A tak se zdá, že se dostáváme do bezvýchodné situace. Je pravda, že nafta ještě nepřestala téci - zatím! Stejně je pravda, že za rok nebo o něco později téci přestane.

Vlády zatím pokračují v jednáních, snad dojdou k nějakému kompromisu.

Počkáme a uvidíme.

Všeobecná nejistota o dodávkách nafty visela nad GSP&L jako zlověstný mrak, protože pro polovinu svých výrobních kapacit společnost potřebovala naftu, z větší části dováženou.

Zásoby zemního plynu, vhodného k výrobě elektrického proudu, se také zmenšily.

A tak Eric Humphrey, Nim i ostatní vysocí úředníci raději nepřemýšleli o vyhlídce blížícího se nedostatku nafty, plynu a vody - a otráslí se hrůzou, když na ni pomysleli.

„Je podle vašeho názoru nějaká naděje, že by guvernér změnil svůj názor a plánovanou výstavbu v Tunipahu schválil?“ zeptal se Eric Humphrey Paula Shermana Yaleho. „Konec konců, co může být větší pohnutkou k výstavbě elektráren na spalování uhlí než rostoucí krize v dovozu a v těžbě nafty a plynu a skutečnost, že využití jaderné energie jsme odsunuli stranou?“

Pan Soudce Yale se připojil k Humphreyovi a Nimovi brzy po tom, co mu Nim podal zprávu o krádežích energií. Nový, vynikající mluvčí GSP&L byl předešlého dne v Sacramentu, hlavním městě Kalifornie.

„Guvernér ten důvod uznává, ale ještě váhá,“ informoval je Yale. „Byl jsem včera u něho a naléhal jsem, aby vydal rozhodnutí ve prospěch Tunipahu. Možnost, že to udělá, odhaduji na šedesát ku čtyřiceti.“

„To rád slyším.“ Humphrey nápadně pookřál a Nimovi napadlo: znovu se ukázala předsedova moudrost, že do práce přijal Paula Yaleho. Yale vytvářel dojem, jako by do guvernérovy kanceláře mohl vstupovat kdykoli se mu zachce, bez předchozího ohlášení, stejně jako mohl chodit za členy zákonodárního sboru.

„Mohu vám říci, džentlmeni, že pokud jde o naftu, mají v Sacramentu hlavy plné starostí,“ řekl Yale. „Lidé, s nimiž jsem včera mluvil, včetně guvernéra, považují za nevyhnutelné brzké vydávání benzínu na příděl, ať už se nynější krize uklidní nebo ne.“

„Osobně to považuji za dobrou zprávu,“ řekl Humphrey. „Způsob, jakým Severoameričané užívají automobilů, obzvláště velkých vozů, a plývají benzinem, jako by neměl nastat žádný zítřek, je necitelný a odporný. Evropané si o nás oprávněně myslí, že jsme nezodpovědní.“

Nim odolal pokušení připomenout mu jeho vlastní velký vůz. Místo toho Yalému řekl: „V Sacramentu si uvědomují, doufám, že využití nafty k výrobě elektřiny je mnohem hospodárnější než v automobilu.“

Paul Sherman Yale se usmál. „Ujišťuji vás, že jsem nevynechal jedinou příležitost, ani veřejnou, ani soukromou, abych to objasnil v pravém světle.“

Nim si vzpomněl, že Yale se o tom veřejně zmínil před týdnem v televizním programu Setkání s tiskem, na němž bývalý přisedící soudce pohotově ukázal dobrou informovanost o záležitostech GSP&L, přestože od jeho jmenování do funkce uběhla velice krátká doba. Při sledování programu Nim zase pocítil lítost, že už není mluvčím energetické společnosti. Musel však poctivě uznat, že Yale tu práci dělá výtečně.

Eric Humphrey se vrátil k hovoru o naftě. „Někdy si myslím, že kdybych byl Arabem, odmítl bych i já papírové dolary a za naftu bych požadoval zlato nebo alespoň zlatem krytou měnu. Jsem zvědav, jestli Spojené státy ustoupí a použijí něco ze svého zlata, třeba i jen krátkodobě.“

„A máme vůbec tolik zlata, kolik se všeobecně předpokládá?“ zeptal se Nim. „Mám dojem, že o tom existují jisté pochybnosti.“

Humphrey se zatvářil překvapeně. Pan Soudce Yale ne; na jeho rtech se mihl lehký úsměv.

„Mám předplacený finanční buletin - The INTERNATIONAL Harry Schultz Letter“ řekl Nim. „Často se v něm objevují články, později prokázané jako pravdivé, které noviny zřejmě nechtějí uveřejňovat. Schultz napsal o dvou mužích - o washingtonském právníkovi Dr. Peteru Beterovi, bývalém právním zástupci peněžního ústavu United States Export-Import Bank, a o americkém průmyslníkovi Edwardu Durellovi -, kteří vykřikují, že zlato v pevnosti Fort Knox je ‚podvod‘ a tvrdí, že ho tam je asi méně, než si svět myslí.“

Paul Sherman Yale přikývl. „Ve Washingtonu už o nich několik málo politiků slyšelo, ale jen málokdo je ochoten něco takového připustit. Ten Schultzův buletin mám, náhodou, také předplacený.“

„Beter a Duřeli tvrdí,“ informoval Nim Humphreye, „že zlato ve Fort Knoxu nebylo pořádně zkontrolováno od roku 1953. Rovněž tvrdí, že většina zlata je nečisté zlato - z roztavených mincí obsahujících stříbro, měď a antimon, které prezident Roosevelt stáhl, když vlastnictví zlata bylo pro Američany prohlášeno za nezákonné. To samo o sobě snížilo hodnotu zlata o dvacet procent, možná o víc.“

„O tom jsem nikdy neslyšel,“ přiznal Humphrey. „Je to zajímavé.“

Nim pokračoval. „Je toho ještě víc. Všeobecně se věří, že v době dolarové krize v roce 1960 bylo mnoho zlata Spojených států použito k udržení hodnoty dolaru s tím, že bude později nahrazeno. Nikdy však nebylo.“

„Tak proč se to udržuje v tajnosti?“ zeptal se Humphrey.

Do hovoru se vložil Yale. „Na to je snadná odpověď. Kdyby se svět dověděl, že Spojené státy nemají tolik zlata, kolik tvrdí, došlo by k novému útoku na dolar - a k panickému prodávání dolarů.“ Pak zamyšleně dodal: „Ve Washingtonu jsem o chybějícím zlatu nějaké řeči zaslechl. Říká se, že každý nový ministr financí se nejprve musí přísahou zavázat k zachování tajemství a teprve potom se doví skutečný stav. Jedno je jisté: vláda nedovolí nezávislou revizi zlata v pevnosti Fort Knox.“ Pokrčil rameny. „Nemám dostatek informací a nevím, jestli to, co Beter a Duřeli tvrdí, je pravda. Staly se už však podivné věci, obzvláště ve Washingtonu.“

Eric Humphrey si povzdechl. „Někdy bych si přál,“ řekl Yalemu, „aby můj náměstek byl méně informovaný, aby toho tolik nečetl a aby aspoň občas držel svou zvědavou mysl na uzdě. Jako kdybych neměl dost starostí s Tunipahem, uhlím, vodou, plynem a naftou, teď mi k tomu ještě přidal zlato.“

Kapitola 9

Laura Bo Carmichaelová seděla v mahagonem obložené kanceláři Sequoia Clubu v Cable Hill a s perem v ruce váhala nad šekem. Zněl na dvacet pět tisíc dolarů.

Šek byl vystaven z účtu pro zvláštní akce klubu ve prospěch organizace ‚moc & světlo lidem‘.

Částka byla druhou splátkou celkových padesáti tisíc, v srpnu před pěti měsíci příslibených organizaci Daveyho Birdsonga. První splátka byla poukázána okamžitě po důvěrné schůzce Sequoia Clubu a m&sl. Teď byla splatná druhá polovina.

Podpis Rodericka Pritchetta, tajemníka Sequoia Clubu, už byl na šeku pod místem vymezeném pro podpis předsedkyně. Jediným klikyhákem péra -její podpis byl obvykle nečitelný - měla Laura Bo šek učinit právoplatným. Váhala však ještě.

Pochybnosti o rozhodnutí spojit Sequoia Club s m&sl ji začaly sužovat ihned po odhlasování a stále se jich nemohla zbavit.

Pochybnosti se zvětšily při projednávání Tunipahu, na němž se podle ní Davey Birdsong choval hanebně. Veškerý intelekt Laury Bo se vzpíral tomu, co považovala za lacinou a bídnou taktiku, za šaškování určené divákům, za cynické ovlivňování lidí s nižší inteligencí.

A znovu se ptala sama sebe: rozhodla se správně, když spojení obou organizací svým rozhodujícím hlasem schválila a tím uvolnila peníze? Nebo se snad všeobecně vážený Sequoia Club ponížil a zneuctil spojením, za které - kdyby pravda vyšla najevo, což se dalo čekat -bude Laura Bo jako předsedkyně činěna zodpovědnou?

Neměla se přece jen přiklonit na stranu Priscilly Quinnové, která otevřeně vyslovila svůj názor na Daveyho Birdsonga? Laura B o si pamatovala -jasně a s trapným pocitem - Priscillina slova: „Všechny mé smysly mi brání důvěřovat mu... Mám však zásady, něco, co tomu odpornému člověku chybí... „ A dále: „Myslím si, že všichni budete svého hlasu litovat. Chci, abyste můj nesouhlas zaprotokolovali.“

Laura B o Carmichaelová už svého hlasu litovala.

Odložila péro, aniž by šek podepsala a sáhla po telefonu. Když se tajemník ozval, požádala ho: „Rodericku, přišel byste, prosím, ke mně?“

„Napadlo mě,“ sdělila mu o několik minut později, „jestli bychom přece neměli ještě tu druhou splátku zvážít. Bylo-li vyplacení první splátky chybou, nemuseli bychom ji ještě zvětšovat.“

Pritchett, jako obvykle vzorně oblečený a dokonale upravený, se zatvářil překvapeně. Sundal brýle bez obrouček a čistil je kapesníkem, aby takticky získal čas.

„Napadlo vás, paní předsedkyně,“ řekl a nasadil si brýle, „že pozastavením platby porušíme dohodu, kterou jsme se vši počestností uzavřeli a kterou - dosud - druhá strana plní?“

„Opravdu ji plní? Co jsme dostali za těch prvních dvacet pět tisíc -Birdsongovo komediantské vystoupení při projednávání Tunipahu?“

„Řekl bych,“ začal Pritchett a pečlivě vybíral správná slova, „že Birdsong dosáhl mnohem víc, než jen hereckého účinku. Jeho taktika, jakkoli drsná - určitě drsnější, než jakou bychom si dovolili my - , byla chytrá. Docílil, že většina sdělovacích prostředků zaměřila pozornost na opozici proti Tunipahu a jen směšně nepatrnou pozornost věnovala argumentům Golden State Power. Rovněž se mu podařilo znemožnit jejich klíčového svědka Goldmana - nejprve ho vyprovokoval a pak už jen zpovzdálí sledoval, jak Goldman bouří proti všem, dokonce i proti vlastní energetické společnosti.“

„Bylo mi ho líto,“ zamračila se Laura Bo. „Nima Goldmana už znám dlouho, a i když se zřejmě nechal unést, je čestný a poctivý. Takové jednání si rozhodně nezasloužil.“

„V takovém druhu boje někteří zainteresovaní snadno přijdou k nějaké té modřině - někdy utrpí i jejich pověst,“ prohlásil škrobeně Pritchett. „Z pohledu Sequoia Clubu je důležité zvítězit. A pokud jde o Tunipah, jsem přesvědčen, že zvítězíme.“

„Nikdy jsem neuvažovala o vítězství za každou cenu,“ odvětila Laura Bo. „Ten argument jsem slyšela již před mnoha lety a do posledních dnů svého života budu litovat, že jsem se proti němu nepostavila.“

Tajemník měl chuť si povzdechnout, ale ovládl se. Už dříve se mnohokrát setkal s tím, že se paní Carmichaelová znovu vracela ke své vině za Hirošimu a Nagasaki a naučil se nevšímat si toho. Rychle couvl a ujišťoval ji: „Z volil jsem nešťastně slova. Chtěl jsem říci, že dohodou s Birdsongem dosáhneme cíle, který, jak oba víme, je velkolepý.“

„Kam vlastně všechny ty peníze jdou?“

„Část, samozřejmě, do Birdsongovy kapsy. Konec konců, věnuje tomu mnoho hodin - každý den se účastní projednávání, křížových výsledků nových svědků, a tím upozorňuje tisk na sebe a na opozici proti Tunipahu. A pak, nesmíme zapomínat na jeho stoupence. Dosáhl toho, že na každém projednávání je síň zaplněna; to samo o sobě dělá dojem silné, spontánní opozice veřejnosti proti Tunipahu.“

„Chcete tím naznačit, že opozice není spontánní a že Birdsong ty lidi za účast platí?“

„Ne všechny.“ Pritchett opět obezřetně volil slova; věděl, jak se věci mají, protože s Birdsongem mluvil, nechtěl však zacházet do podrobností. „Řekněme to tak: někteří lidé mají s projednáváním výlohy, jiní proto nejdou do práce a podobně. A tito příznivci, včetně dalších, Birdsongem najatých, rovněž zinscenovali demonstraci na výroční valné hromadě Golden State Power & Light. Jestli si vzpomínáte, při našem setkání se o svých plánech zmínil.“

Laura Bo se zatvářila zděšeně. „Placem demonstranti! Placené rozbití výroční valné hromady! To vše za naše peníze! To se mi nelíbí!“

„Smím vám něco připomenout, paní předsedkyně?“ namítl Pritchett. „K dohodě s m&sl jsme přistupovali s chladným rozumem a s otevřenými očima. Když se náš výbor sešel - pan Irwin Saunders, paní Quinnová, vy a já - byli jsme si vědomi, že Birdsongovy metody někdy mohou být, nu... ve srovnání s našimi, velice neobvyklé. Před několika dny jsem pročetl poznámky ze srpnové výroční schůzky a podle nich jsme odsouhlasili, že bude lépe, když o jistých věcech nebudeme nic vědět. To byla přesná slova pana Saunderse.“

„Věděl ale tehdy Irwin, jaké ty Birdsongovy metody jsou?“

„Myslím, že jako zkušený právník o nich měl hezky živou představu,“ odtušil chladně Pritchett.

To znělo přesvědčivě. Přátelé i nepřátelé Irwina Saunderse věděli, že v soudní síni se projevuje jako nespoutaný rváč a že si nepotrpí na uhlazené jednání. Možná, že lépe a dříve než kdokoli jiný dovedl odhadnout způsoby Birdsongovy práce.

Přestože se tajemník o tom před Laurou Bo nezmínil, v popředí jeho vlastního zájmu byla ještě jiná záležitost, která se svým způsobem dotýkala právníka Saunderse.

Roderick Pritchett měl totiž už brzy odejít do důchodu a Saunders byl vlivným předsedou finanční komise Sequoia Clubu, která bude rozhodovat o tom, jak velký - nebo malý - důchod Pritchett dostane.

Výše důchodů penzionovaných zaměstnanců, vyplácených klubem, nebyla ani automatická, ani pevnou sazbou stanovená. Vypočítávala se podle počtu služebních let a na základě hodnocení komise, jakým přínosem pro klub jednotlivec byl. Roderick Pritchett dobře věděl, že v průběhu uplynulých roků byl často kritizován, a proto si velice přál, aby se v posledních měsících před Saundersem ukázal v nejlepším světle. Projednávání Tunipahu a spojení s Birdsongem by v tom mohly sehrát rozhodující roli.

„Pan Saunders je nadšen Birdsongovým úspěchem v jeho tažení proti Tunipahu,“ řekl Lauře Bo. „Telefonicky mi to sdělil a současně mi připomenul, že Birdsong přislíbil, neustále znepokojování Golden State Power & Light na široké frontě. A to m&sl plní. Další podmínkou bylo vyloučení násilí - snad si vzpomenete, že jsem to mimořádně zdůrazňoval. I v tom Birdsong svůj slib dodržuje.“

„Dostal jste nějakou zprávu od Priscilly Quinnové?“ zeptala se Laura Bo.

„Ne.“ Roderick Pritchett se usmál. „Je ale jasné, že paní Quinnová by byla nesmírně pyšná, dokonce nadšená vítězstvím, kdybyste teď couvla a druhou splátku odmítla zaplatit. Živě si představuji, jak by chodila a každému vykládala, že měla pravdu a že jste se mylila.“

Byl to ostrý rýpanec. Oba si to dobře uvědomovali.

Kdyby původní rozhodnutí bylo změněno, určitě by si všichni vzpomněli, že to byl hlas Laury Bo, který rozhodl. Její rozpaky by ještě zvětšilo pomyšlení, že vyplacení první splátky dvaceti pěti tisíc z klubových peněz bylo nerozumné. Na tom by si nejvíc smlsl ostrý jazyk Priscilly Quinnové.

Žena proti ženě. Přestože Laura Bo byla zarytá antifeministka a nechtěla dopustit, aby jakékoli rozhodnutí bylo ovlivněno jejím pohlavím, nakonec to byla ženská hrdost Laury Bo, která se ukázala jako rozhodující.

Uchopila pero, na šek pro m&sl načmárala podpis a podala ho usmívajícímu se Rodericku Pritchettovi.

Šek byl téhož dne doručen Birdsongovi.

Kapitola 10

„Je nutné ukázat víc násilí! Víc, víc, víc!“ Davey Birdsong zlostně bouchal zaťatou pěstí, jeho hlas se změnil v křik. „Vylít jim na hlavu nočník vrchovatě nachcáný násilnostmi, aby to jimi otrásl! A k tomu pár mrtvol; hodně mrtvol. To je jediný způsob, absolutně jediný způsob, jak docílit, aby ta zatracená, mlčenlivá veřejnost pohnula svými samolibě spokojenými zadky a aby se odhodlala k činu. Jak se ale zdá, něco takového nejsi schopen zajistit.“

Hubená, asketická tvář Georgose Winslowa Archambaulta na opačné straně hrubého dřevěného stolu se po poslední obviňující větě zarděla. Mladík se naklonil dopředu a naléhavě řekl: „Já to přece vím, ale akce, o jaké mluvíš, vyžaduje přípravu a čas. Dělán, co je v mých silách, ale nejsme schopni zaútočit na kdejaký cíl každou noc“

„K sakru, proč ne?“ Velký, vousatý muž zabodl pohled do Georgose. „Prokristapána! Ty dovedeš odpálit jen několik nevinoučkových prskavek a pak se celý zatracený měsíc jen povalovat kolem té ženské jako na dovolené.“

Rozhovor, který se postupně vyvinul v hádku, se odehrával v suterénní dílně pronajatého domku v East Side - v úkrytu Přátel svobody. Po dílně bylo, jako obvykle, v hrozném nepořádku poházené nářadí a potřeby k destrukční činnosti - vodiče, kovové součástky, chemikálie, časovači mechanismy a výbušniny. Birdsong dorazil před deseti minutami. Cestou sem dodržoval obvyklá bezpečnostní opatření, aby unikl případnému sledování.

„Už jsem ti přece řekl, že na všechno potřebné máme dost prachů,“ pokračoval vůdce m&sl. Záblesk úsměvu mu rozjasnil tvář. „A právě jsem dostal další.“

„Peníze jsou důležité,“ uznal Georgos. „Riziko ovšem podstupujeme my, ty ne.“

„Krucinál - vždyť proto tady jsi, ne? Jsi snad vojákem revoluce, nebo ne? Já přece taky riskuju - i když jiným způsobem.“

Georgos dotčeně poposedl. Ty řeči se mu hnusily, stejně jako Birdsongova převaha, stoupající od doby, kdy vyschl Georgosův vlastní pramen finančních prostředků a nahradil ho Birdsongův. Víc než kdy jindy cítil nenávist vůči matce, filmové herečce, která nevědomky od začátku financovala Přátele svobody, pak ale přes athénskou právní kancelář výplatu jeho renty pozastavila. Nedávno četl v novinách, že matka vážně onemocněla. Doufal, že její onemocnění je bolestivé a smrtelné.

„Nedávný útok proti nepříteli byl nejúspěšnější,“ řekl škrobeně. „Přerušili jsme dodávku elektrického proudu na rozloze přesahující sto čtverečních mil.“

„To jistě, ale mělo to nějaký účinek?“ Birdsong na vlastní otázku s opovržením okamžitě odpověděl. „Žádný! Splnili aspoň některé naše požadavky? Ne! Tys sice oddělal ty dva čmuchající chlápky z bezpečnostní stráže, jenže vyvedlo to někoho z míry? Nikoho!“

„Připouštím, že jsem byl překvapen a zklamán, že žádný z našich požadavků ...“

Birdsong ho přerušil. „Nikdo ani žádný nesplní! Aspoň ne dřív, než se budou v ulicích povalovat mrtvol. Krví zbrocené hromady rozkládajících se mrtvol. Ne dřív, než ti mrtví udělají paniku mezi živými. To je úloha každé revoluce! To je také to jediné, čemu ta podělaná a slabomyslná buržoazie rozumí.“

„To všechno vím.“ Pak Georgos sarkasticky dodal: „Možná, že máš nějaké lepší nápady, jak ...“

„O tom vůbec nepochybuj, že mám. Poslouchej mě teď dobře!“

Birdsong ztišil hlas. Navenek z něho zlost i opovržení vyprchaly. Choval se jako učitel, který se zaujetím přednáší látku před žákem. Vlastní lekci pak přednesl tichým hlasem.

„Za prvé si zopakujme několik bodů našich zásad a zeptejme se sami sebe - proč děláme to, co děláme? Odpověď zní: protože současný systém vlády v zemi je všivý, prohnitý, zkorumpovaný, tyranský a duševně zbankrotovaný. A co víc, nelze ho změnit - pokusy byly učiněny, ale bez úspěchu. Proto všechno, celý kapitalistický systém, který nahrává bohatým a utiskuje chudé - musí být zničen, abychom my - skuteční zastánci spravedlnosti, milující své spoluobčany - mohli vybudovat nový, správný a spravedlivý systém. Revolucionář je jediný, kdo to vidí jasně. A

destrukce, část po části, je to, co Přátelé svobody -a spolu s námi další podobní - začínají uskutečňovat.“

Davey Birdsong během řeči projevil vlastnosti chameleóna, jak už to ukázal při mnoha jiných příležitostech. Zčásti vystupoval jako přesvědčivý a výmluvný universitní profesor, zčásti jako mystik, promlouvající ke svému a Georgosovu nitru.

„A kde je možno s ničením začít?“ pokračoval. „Prakticky všude. Protože však je nás na počet málo, vybrali jsme si jako společného jmenovatele - elektřinu. Ta se dotýká všech lidí. Promazává kola kapitalismu. Umožňuje, aby nadutí boháči byli ještě nadutější. Proletariátu poskytuje pouze druhořadé radosti -jako nějaký utišující prostředek -, který masy svádí k mylné víře, že jsou svobodné. Tento nástroj kapitalismu je jako opiát. Přeruš dodávku elektřiny, rozvrať jádro systému a vrazíš dýku do srdce kapitalismu!“

Nadšený Georgos dodal: „Lenin řekl: , Komunismus, to je vláda sovětů plus elektrifikace... , ,

„Nepřerušuj mě! Vím přesně, co řekl Lenin. To bylo v jiné souvislosti.“

Georgos zmlkl. Tohle byl nový a jiný Birdsong, než jakého znal z dřívějšíka. Teď už neměl nejmenší pochybnosti o tom, kdo je tady velitelem.

„Poznali jsme však,“ shrnul muž - vstal a rázoval sem a tam -, „že náš cíl vyžaduje víc než jen samotné přerušení dodávky elektřiny. Musíme upoutat větší pozornost na Přátelé svobody a na naše cíle. Musíme roztrhat, zničit lidi, kteří se zabývají výrobou elektřiny.“

„Některé už jsme oddělali, když jsme vyhodili do vzduchu elektrárnu v La Mission,“ podotkl Georgos. „A pak ty dopisy s náložemi. Zabili jsme vedoucího inženýra, prezidenta... „

„To je směšně málo! Prkotina! Mám na mysli něco kolosálního, kdy nepůjde o jednoho nebo o dva zabitě, ale o stovky. Kdy ze světa sprovedíme i všechny v nejbližším okolí na důkaz, že ani na okrajové frontě revoluce neexistuje žádné bezpečí. Teprve potom naše cíle vzbudí pozornost! Až zavládne strach a po něm panika. Až všichni ve vládě i ti, kdo stojí níž, prostě všichni, budou s největší horlivostí dělat přesně to, co budeme chtít my“

Pohled Daveyho Birdsonga mířil do dálky, daleko za ponurý suterén plný nepořádku. Tváří se, jako by měl nějaký sen nebo vidění, pomyslel si Georgos - a shledal ten sen opojným a nakažlivým.

Vyhledka na zabíjení v tak velkém rozsahu Georgose vzrušila. Té noci, kdy po zabití dvou strážných došlo k výbuchu v Millfieldu, se krátce necítil dobře. Konec konců, poprvé zblízka, tváří v tvář, zabil člověka. Pocit však rychle pominul a nahradila ho povznesená nálada a - jak si s překvapením uvědomil - i sexuální vzrušení. Ještě v noci se zmocnil Yvetty a zacházel s ní neurvale a znovu prožíval to rozmáchlé bodnutí nožem, kterým zabil prvního strážného. Když teď vzpomínal a poslouchal Birdsongovo řečnění o masovém vraždění, pocítil v pohlavních orgánech opět stejný příval vzrušení.

„Už brzy se naskytne příležitost, kterou tak potřebujeme,“ řekl klidně Birdsong.

Vytáhl složený list dva dny starého California Examineru, v němž červenou tužkou zatrhl jediný odstavec.

SETKÁNÍ SKUPINY MOCNÝCH

Hrozba nedostatku elektrické energie v celostátním měřítku bude na pořadu čtyřdenního shromáždění, pořádaného Národním institutem pro elektrickou energii v hotelu Christopher Columbus. Očekává se účast tisíce delegátů z veřejných energetických společností, vyrábějících elektrickou energii.

„Pracně se mi podařilo sehnat více podrobností. Tady jsou přesné údaje o shromáždění a předběžný program,“ řekl Birdsong a na dílenský stůl hodil dva na psacím stroji popsané listy. „Později bude jednoduché získat definitivní program, z něhož poznáme, kde a kdy všichni budou.“

Georgosovy rozzářené oči prozrazovaly, že zapomněl na rozmrzelost, kterou před několika minutami pocítil. Z jeho pohledu sálala radost, když řekl: „Takže tam budou všichni hlavouni z energetických podniků - ti sociální zločinci! Vybraným delegátům můžeme poslat dopisy s náložemi. Začnu-li na tom teď pracovat... „

„Ne! V nejlepším případě bys jich zabil půl tuctu - možná ani tolik ne, protože po výbuších prvních zásilek jsou chytřejší a zavedli patřičná opatření.“

Georgos to uznal. „Ano, to je pravda. Co tedy chceš... ?“

„Mám lepší nápad. Mnohem, mnohem lepší a také velkolepější.“ Nepatrným úsměvem plným krutosti dal najevo svou spokojenost. „Během druhého dne shromáždění, kdy už všichni pozvaní budou na místě, narafočíš se svými lidmi v hotelu Christopher Columbus dvě dávky sériově zapojených bomb. První sada bude přesně načasovaná k odpálení v noci - řekněme kolem třetí. Tuto fázi výbuchů soustředíme na přízemí a mezipatro. Cílem bude uzavřít nebo zničit všechny východy z budovy, schodiště a výtahy, takže až začne druhá fáze, z vyšších podlaží se nikomu nepodaří uniknout.“

Georgos s pochopením přikývl a dychtivě naslouchal, když Birdsong pokračoval.

„Několik minut po výbuchu prvních náloží odpálíme další v hořejších patrech - také přesně načasované. Budou to zápalné bomby - tolik, kolik jich tam budeme schopni umístit. Všechny budou naplněné benzinem, aby v hotelu vznikl požár a byl neustále živý.“

Georgosova tvář se rozzářila širokým úsměvem. Napětím skoro bez dechu zajásal: „To je nádherné! Skvělé! To dokážeme připravit!“

„Jestli to uděláš dokonale,“ řekl Birdsong, „z vyšších podlaží neunikne nikdo živý. Ve tři ráno už budou v posteli i ti, kteří se večer zdrží déle. Odděláme jak delegáty shromáždění - což je naším hlavním cílem - , tak i jejich ženy, děti a ostatní hosty hotelu, kteří náhodou vstoupí do cesty spravedlivé revoluci.“

„Budu potřebovat víc výbušnin, velké množství.“ Georgosův mozek už pracoval na plné obrátky. „Vím, jak a kde je získat, jenže to bude něco stát.“

„Už jsem ti řekl, že máme hromadu peněz. Nejen na zlikvidování tohoto shromáždění, ale i na další akce.“

„Sehnat benzin nebude žádný problém. Ovšem hodinová časovači zařízení - souhlasím s nutností přesného načasování výbuchů - bychom měli obstarat někde mimo město. Kupovat je po pár kusech na různých místech, abychom nevzbudili pozornost.“

„To zařídím,“ řekl Birdsong. „Pojeď do Chicaga, to je dost daleko. Připrav mi seznam všeho, co budeš potřebovat.“

Stále soustředěně zamyšlený Georgos přikývl. „Musím mít plán podlaží hotelu - alespoň přízemí a mezipatra -, kde uložíme výbušniny pro první fázi.“

„Musí být plánky podrobné?“

„Ne, stačí základní uspořádání.“

„Tak si je nakreslíme sami. Tam přece může přijít kdokoli a kdykoli.“

„Budeme muset koupit několik tuctů přenosných hasicích přístrojů, stejného druhu, červeně malované, jaké mají v hotelu,“ řekl Georgos.

„Hasicí přístroje! Proboha, my přece chceme požár založit a ne ho hasit.“

Georgos se poťouchle zašklebil s vědomím, že v tomto okamžiku je zase lepší on. „Hasicí přístroje vyprázdníme, pouzdra zeslabíme a dovnitř uložíme časované nálože. Na něčem podobném jsem už pracoval. Hasicí přístroje se mohou umístit kdekoli - obzvláště v hotelu -, aniž by to vzbudilo podezření. Většinou si jich nikdo ani nevšimne. A jestli ano, bude to vypadat, že ředitelství zajišťuje mimořádná bezpečnostní opatření.“

Birdsong se s úsměvem od ucha k uchu naklonil a poplácal Georgose po zádech. „To je d'ábelské! Nádherně d'ábelské!“

„Později promyslíme, jak hasicí přístroje do hotelu dostaneme.“ Georgos uvažoval nahlas. „Nemělo by to být nijak obtížné. Mohli bychom pronajmout nebo koupit montážní vůz a opatřit ho názvem vymyšlené firmy, aby to vypadalo věrohodně. Natiskneme si nějaké oprávnění - třeba se nám podaří získat tiskopis hotelové objednávky, kterou okopírujeme -, které naši lidé budou mít u sebe pro případ, že by je někdo zastavil a vyptával se jich. Budeme taky potřebovat uniformy - pro mě i pro ostatní...“

„Montážní vůz a uniformy nebudou žádný problém,“ řekl Birdsong, „a na té záležitosti s tiskopisem hotelové objednávky zapracujeme.“ Uvažoval, pak pokračoval: „Mám pocit, že všechno do sebe zapadá. Až to budeme mít za sebou, lidé si uvědomí naši sílu a moc a přeochoťně budou plnit naše rozkazy.“

„Ještě k těm výbušninám,“ řekl Georgos. „V nejbližších dnech budu potřebovat deset tisíc dolarů v hotovosti - v malých bankovkách - a potom... „
S rostoucím nadšením pokračovali v plánování akce.

Kapitola 11

„Jestli existuje nějaký zapomenutý židovský svátek, o němž nikdo jiný nikdy ani neslyšel,“ řekl Nim Ruth z řidičského sedadla fiata, „můžeš si být jistá, že oni ho opráší a budou ho světit.“

Vedle něho sedící manželka se rozesmála. Už předtím, když večer přišel z práce domů a vypravovali se na návštěvu, si všiml, že Ruth má bezstarostnou a veselou náladu. Byl to pravý opak rozladění a někdy i vyložené sklíčenosti, které u ní v posledních týdnech pozoroval.

Byla polovina ledna, a přestože od rozhovoru o možném rozvodu a o ústupku Ruth, že ještě nějakou dobu počká, už uplynuly tři měsíce, nikdo se o tom ani slovem nezmínil. Bylo však zřejmé, že bude nutné si o tom brzy promluvit.

Vzájemné vztahy -jakési nejisté příměří - se v zásadě nezměnily. Nim však byl přece jen rozváznější a čím dál tím víc času trávil doma s dětmi. Snad viditelná radost Leah a Benjyho z přítomnosti otce způsobila, že Ruth konečné rozhodnutí oddalovala. Pokud šlo o Nima, stále si nebyl jistý, jak vzniklé dilema nejlépe vyřešit. Osobním zájmům se však v této době mohl věnovat jen nepatrně, protože skoro všechnen čas i energii musel věnovat problémem GSP&L.

„Nikdy si nemohu zapamatovat všechny ty židovské svátky,“ přiznala Ruth. „Co otec říkal, jaký že to je svátek?“

„Ros Hašanah L'Elanoth - neboli Židovský den sázení stromů. Trochu jsem zapátral ve veřejné knihovně, doslovně to znamená Nový rok stromů.“

„Nový rok pro židovské stromy? Nebo prostě pro jakékoli stromy?“

Nim se uchechtl. „Zeptej se raději starého pána.“

Jeli městem na západ. Nim pozorně řídil ve zdánlivě nikdy neochabujícím městském provozu.

Před týdnem zatelefonoval Nimovi do práce Aaron Neuberger a navrhl, aby s Ruth přijeli na večírek pořádaný k oslavě Biševati - což byl běžnější název téhož svátku. Nim pozvání okamžitě přijal, protože tchán byl neobvykle přátelský a Nim sám měl mírný pocit viny za své dřívější chování k Neubergerovým. Teď se mu naskýtalá příležitost, jak to napravit. Ovšem na jeho skepticismu vůči téměř fanatickému židovství manželčiny rodičů se nezměnilo vůbec nic.

Když přijeli k bytu Neubergerových - k prostornému, pohodlnému dvoupodlažnímu bytu v zámožné čtvrti západní části města - , venku už parkovalo několik aut a když přišli blíž, z horního patra slyšeli hlasy. Nimovi se ulevilo, když zjistil, že budou přítomni i jiní hosté. Společnost neznámých lidí snad zabrání obvyklým dotěrným osobním otázkám i nepříjemným debatám o Benjyho bar mitzva.

Než Ruth vešla, jako obvykle se z úcty k rodičům u vchodu dotkla mezuzy, pak si políbila ruku. Nim, který se tomuto zvyku - stejně jako mnoha jiným - dříve posmíval, protože je považoval za směšné rituály, impulsivně udělal totéž.

O radosti, s jakou je - obzvláště Nima - přivítali, však nebylo nejmenších pochyb.

V tvářích růžový, statný a úplně plešatý Aaron Neuberger se někdy na Nima díval přes jakýsi řídký závoj podezřívavosti. Ale dnes večer při mohutném potřásání zeťovou rukou hleděly na Nima za silnými skly přátelské oči. Rachel, matka Ruth, objemná žena, neuznávající diety ani pro sebe, ani pro nikoho jiného, přivinula Nima k sobě, pak si ho s odstupem prohlížela. „Ta moje dcera tě vůbec nekrmí? Cítím jen samé kosti. Dnes večer na ně přidáme trochu masa.“

Nima to pobavilo, současně se však cítil dotčený. Napadlo mu, že se Neubergerovi určitě dověděli o jeho manželské krizi s Ruth: možná, ve snaze udržet manželství pohromadě, staří odsunuli stranou ostatní city a názory. Nim úkosem pohlédl na Ruth, která okázalé přijetí brala s humorem a úsměvem.

Měla na sobě modrošedé šaty s jemnými sklady a náušnice s perlami stejného odstínu. Černé vlasy má jako vždy dokonale upravené, pleť má hebkou, bez poskvvrny, i když poněkud pobledlejší než normálně, pomyslel si Nim.

Když Nim s Ruth šli dál a zdravili se se všemi, kteří přišli před nimi, Nim zašeptal: „Dnes večer vypadáš báječně.“

Pronikavě se na něho podívala a tichým hlasem řekla: „Máš ty vůbec ponětí, jak je to dlouho, kdys mi něco takového řekl naposled?“

Na více slov nebyl čas, protože je obklopili hosté a začalo představování a potřásání rukama. Z přibližně dvaceti pěti lidí jich Nim znal jen několik. Většina již jedla lahůdky z vrchovatě naložených mís v pečlivě připraveném bufetu.

„Nimrode, pojď se mnou!“ Ruthina matka pevně sevřela Nimovu paži a táhla ho přes obývací pokoj do jídelny k bufetu. „Se zbytkem našich přátel se můžeš seznámit později,“ doporučila mu. „Teď něčím zaplň prázdný žaludek, dřív než omdlíš hladem.“ Vzala talíř a začala naň nakládat hromadu jídla, jako by byl den před půstem Jom Kipur. Nim poznával několik druhů židovských pirožků, kuličkovité lokše a jiné speciality židovské kuchyně. Jako zákusky byly přichystány medové koláče, závin a jablečné pirožky.

Nim si nalil číši bílého izraelského vína Carmel.

Po návratu do obývacího pokoje se dověděl pravý důvod tohoto setkání. Roš Hašanah L'Elanoth, vysvětloval hostitel, se v Izraeli slaví vysazováním stromů a tady v Severní Americe konzumací ovoce, v židovském roce dosud nejedeného. Aaron Neuberger i ostatní to názorně předváděli tím, že si z několika mís brali fíky.

Neubergerovi dali svým hostům jednoznačně najevo, že od nich očekávají finanční příspěvky. Vybrané peníze budou zaslány do Izraele na výsadbu stromů. Na stříbrném podnose leželo jen několik padesáti- a dvacetidolarových bankovek. Nim přidal dvacet dolarů, pak si vzal fíky.

„Jestli omluvíte poněkud nespisovný výraz,“ ozval se za ním hlas, „prozatím mám dojem, že výsadba stromů v Izraeli je nám všem celkem fuk.“

Nim se obrátil. Oslovil ho starší muž trpasličího vzrůstu, s andělsky bodrou tváří, lemovanou hřívou bílých vlasů. Nim si ho pamatoval jako lékaře - internistu -, který někdy léčil Neubergerovy. Pátral v paměti po jeho jménu, až si vzpomněl.

„Dobrý večer, doktore Levine.“ Nim zvedl pohár vína a vyzval ho k přípitku: „L'Chaim.“

„L'Chaim... jak se vede, Nime? Nevídávám vás často na takových židovských mejdanech. Překvapuje mě váš zájem o Svatou zemi.“

„Doktore, já nejsem nábožensky založený.“

„Ale Nime, vždyť já také ne. A nikdy jsem nebyl. Pro mne je mnohem bližší chodit po sanatoriu než po synagoze.“ Doktor polkl rozkousány fík a vybral si další. „Líbí se mi však zvyky a slavnosti a celá ta dávná historie našeho národa. Židy přece ve skutečnosti nestmeluje náboženství, ale spíše jakási společenská sounáležitost, sahající pět tisíc let nazpět. To je dlouhá, předlouhá doba. Přemýšlel jste o tom někdy, Nime?“

„Ano, když se tak ptáte. Přemýšlím o tom poměrně hodně.“

Starší pán si ho pronikavě prohlížel. „Někdy vám to dělá starosti, že? S údivem uvažujete, jak dalece jste Židem. Nebo jestli jím vůbec můžete být, aniž byste zachovával ty spleť rituální nesmysly, jak to dělá starý Aaron?“ Nim se usmál při zmínce o tchánovi, který na opačné straně místnosti obratně dostal nového hosta do kouta a vážně ho poučoval, že Biševat: , ... má své kořeny v Talmudu ...‘

„Tak nějak,“ připustil Nim.

„Synu, dám vám radu: ani za mák se tím neznepokojujte. Dělejte to jako já: radujte se z toho, že jste Žid, buďte pyšný na všechny úspěchy našeho národa, ovšem pokud jde o to ostatní - pečlivě vybírejte a volte. Zachovávejte Nejposvátnější dny, když se vám to líbí - osobně si jich nevšímám a chodím na ryby -, ale i když je světit nebudete, je to podle mého názoru přípustné.“

Nim, cítící rostoucí sympatie k veselému, malému doktorovi, řekl: „Můj dědeček byl rabínem, pamatuju si na něho jako na roztomilého pána. Pouta s náboženstvím přetrhl můj otec.“

„Uvažujete někdy, jestli byste se k víře neměl vrátit?“

„Jen zcela neurčitě, ne příliš vážně.“

„V každém případě - na to zapomeňte! Pro každého na vaší - nebo mé - úrovni existuje jakási duševní neschopnost stát se Židem, dodržujícím vírou předepsané úkony. Zajděte do synagogy a zjistíte to během pěti minut. Pocítíte jen nostalgii a předstíranou slabost pro události dávno minulé. Není na tom nic špatného, prostě to tak je.“

„Myslím, že ano,“ řekl zamyšleně Nim.

„Dovolte mi říci ještě něco. Lidé jako vy a já mají o židovství stejný zájem jako míváme někdy o staré přátele. Zájem, vzbuzený příležitostným pocitem viny, že je nevidáme častěji, zesílený jistým citovým vztahem. Něco takového jsem pocítil, když jsem s jednou skupinou navštívil Izrael.“

„S náboženskou skupinou?“

„Ani nápad. Většinou to byli obchodníci, několik lékařů a pár právníků.“ Doktor Levin se uchechtl. „Skoro nikdo si s sebou nevzal jarmulku. Já také ne. Tak jsem si ji musel vypůjčit, abych v Jeruzalémě mohl zajít ke Zdi nářků. Ale stejně to byl hluboký, vzrušující zážitek, na který nikdy nezapomenu. Byl v něm pocit sounáležitosti a hrdosti. Tehdy jsem se opravdu cítil Židem. A vždy se jím budu cítit.“

„Doktore, máte děti?“ zeptal se Nim.

Lékař zavrtěl hlavou. „Nikdy jsme neměli. Mé drahé ženě - už je mrtvá, čest její památce! - ... i mně to bylo líto. Je to jedna z mála věcí, které je mi opravdu líto.“

„My máme dvě děti,“ řekl Nim. „Děvče a chlapce.“

„Ano, vím. Začal jste snad o náboženství přemýšlet kvůli nim?“

Nim se usmál. „Mám dojem, že znáte nejen všechny otázky, ale i odpovědi.“

„Myslím, že jsem něco zaslechl už dřív. A pak, už jsem tady dlouho. O své děti nemějte obavy, Nime. Pěstujte v nich ušlechtilé lidské zásady - to vy určitě děláte. Později si stejně svou cestu zvolí samy.“

Další otázka visela ve vzduchu. Nim váhal, pak ji vyslovil: „Pomůže bar mitzva (kurvy židovský) nalézt mému synovi jeho vlastní cestu?“

„Rozhodně mu neuškodí, že ne? Tím, že ho pošlete do hebrejské školy, ho přece neohrozíte nakažením se nějakou společenskou nemocí. Nemluvě o tom, že po bar mitzva vždycky následuje zatraceně příjemné posezení. Člověk se tam setká se starými přáteli, jí a pije se víc než obvykle a všem se tam moc líbí.“

Nim se zašklebil. „To je snad ten nejzdravější úsudek na toto téma, jaký jsem kdy slyšel.“

Doktor Levin moudře přikývl. „Tak ještě něco jiného. Váš chlapec je oprávněn rozhodnout se sám -je to jeho právo, jeho dědictví. Studium k bar mitzva mu ho poskytuje. Je to jako otevírat dveře: nechť rozhodnout jeho, jestli jimi chce projít. A později půjde buď cestou Aaronovou, nebo vaší a mojí, nebo možná nějakou střední. Ať si zvolí kteroukoli, není na nás, abychom si s tím dělali starosti.“

„Jsem vám vděčný,“ řekl Nim. „Pomohl jste mi v mém uvažování.“

„To jsem rád. Nic to nestojí.“

Během rozhovoru přišli další hosté a změt' hovorů značně zesílila. Nimův andělsky vypadající společník se rozhlížel kolem, kynul a usmíval se; zřejmě se znal skoro se všemi přítomnými. Pohledem spočinul na Ruth Goldmanové, která se bavila s nějakou ženou; Nim v ní poznal koncertní klavíristku, často vystupující na koncertech ve prospěch Izraele.

„Vaše žena dnes vypadá báječně,“ poznamenal doktor Levin.

„Ano,“ přikývl Nim. „Řekl jsem jí to, když jsme sem přišli.“

Doktor přikývl. „Dokáže velice dobře utajit svůj problém i úzkost.“ Zmlkl, pak dodal: „A také mou úzkost.“

Nim se na něho zmateně podíval. „Mluvíte o Ruth?“

„Ovšem.“ Levin vzdychl. „Někdy si přeji, abych nemusel léčit pacienty, které mám tak rád, jako vaši ženu. Znáám ji od doby, kdy byla malou holčičkou, Nime. Jistě věříte, že využívám všech dostupných možností. Opravdu všech.“

Náhlým pocitem strachu se Nimovi ledově sevřel žaludek. „Doktore, nemám nejmenší tušení, o čem mluvíte.“

„Vy to nevíte?“ Starší muž se zarazil a přes tvář mu přeletěl rozpačitý výraz provinění. „Ruth vám to neřekla?“

„Co mi měla říci?“

„Milý příteli,“ doktor Levin vzal Nima kolem ramen, „právě jsem udělal chybu. Pacient, každý pacient, má právo žádat, aby byla respektována jeho důvěra a aby byl chráněn před upovídaným doktorem. Vy jste ale manžel Ruth, proto jsem předpokládal... „

Nim se ohradil. „Prokristapána, o čem to mluvíte? O jaké tajemství jde?“

„Promiňte, to vám nemohu prozradit.“ Doktor Levin zavrtěl hlavou. „Budete se muset zeptat Ruth. A až to uděláte, řekněte jí, že své indiskrétnosti lituji. Také jí řekněte -, že podle mého názoru byste to měl vědět.“

Nim byl zmaten, ale dřív, než stačil položit nějaké další otázky, doktor odešel.

Další dvě hodiny byly pro Nima nepředstavitelným utrpením. Snažil se chovat společensky, seznamoval se s hosty, s nimiž ještě nemluvil, zúčastňoval se debat a odpovídal několika lidem, znajícím jeho postavení v GSP&L. V myšlenkách však byl celou dobu u Ruth. Co, k čertu, Levin myslel tím: ‚Dokáže velice dobře utajit svůj problém i úzkost‘. A pak: ‚Využívám všech dostupných možností. Opravdu všech.‘

Dvakrát prošel mezi rozmlouvajícími skupinami až k Ruth jen aby zjistil, že soukromý rozhovor je teď zcela vyloučen. Jednou se mu podařilo říci, ‚Chci s tebou mluvit,‘ ale to bylo všechno. Nim si uvědomil, že bude muset počkat, až pojedou domů.

Společnost se konečně začala rozcházet a počet hostů řídil. Na stříbrném podnose se vršila hromada peněz na výsadbu více stromů v Izraeli. Aaron a Rachel Neubergerovi stáli u hlavních dveří a přáním dobré noci se loučili s odcházejícími.

„Pojďme už,“ Nim vybídl Ruth. Zašla si do ložnice pro pláštěnku a chystali se domů.

Odcházel skoro poslední, což poskytlo jim a Neubergerovým chvíli soukromí, které dříve nebylo možné.

Když se Ruth polibkem loučila s rodiči, matka žadonila: „Nemohli byste zůstat trochu déle?“

Ruth zavrtěla hlavou. „Už je pozdě, maminko, oba jsme unavení.“ Pak dodala: „Nim teď má příliš mnoho práce.“

„Když má tolik práce, tak ho aspoň lépe krm!“ vyhrkla Rachel.

Nim se zašklebil. „To, co jsem dnes večer snědl tady, mi vystačí na celý týden.“ Pak tchánovi podal ruku a řekl: „Dříve než půjdeme, rád bych vám něco řekl. Rozhodl jsem se zapsat Benjyho ke studiu na hebrejské škole, aby se mohl zúčastnit bar mitzva.“

Nastalo několik vteřin ticha. Pak Aaron zvedl ruce do výše hlavy s dlaněmi sepjatými jako při modlitbě. „Budiž pochválen Pán Všemohůra! Dožijme se všichni ve zdraví toho slavného dne!“ Oči za tlustými skly měl vlhké.

„O podrobnostech si pohovoříme... „ začal Nim, ale nedomluvil, protože Ruthini rodiče ho najednou sevřeli ve svých pažích.

Ruth neřekla nic. Až za několik minut v autě, když si sedli a Nim se rozjížděl, se k němu obrátila slovy: „To, cos udělal, bylo nádherné, přestože to neodpovídá tvému přesvědčení. Proč jsi to řekl?“

Pokrčil rameny. „Někdy si vůbec nejsem jistý, čemu věřím. Kromě toho, tvůj přítel doktor Levin mi pomohl ujasnit si některé skutečnosti.“

„Ano,“ řekla tiše Ruth. „Viděla jsem tě s ním mluvit. Dlouho.“

Nim sevřel prsty na volantu. „Nechtěla bys mi něco říci?“

„Jako na příklad?“

Nimův utajovaný pocit marnosti se rozplynul. „Jako na příklad to, proč chodíš k doktoru Levinovi, čeho se bojíš a proč jsi mi to zatajila. Ach, ano, ještě něco; tvůj lékař mne požádal, abych ti sdělil, že lituje své indiskrétnosti, ale že bych to prý měl vědět - k čertu, co to všechno znamená?“

„Ano,“ řekla Ruth, „myslím, že už přišel čas, aby ses to dověděl.“ Hlas měla bezbarvý, dřívější veselost z něho vyprchala. „Počkáš, až budeme doma? Tam ti to řeknu.“

Dál jeli mlčky.

„Myslím, že bych si dala bourbon se sodou,“ prohodila Ruth. „Připravil bys mi ho?“

Byli v malém, útulném, tlumeně osvětleném obývacím pokoji. Už se blížila jedna hodina po půlnoci. Leah a Benjy už před několika hodinami odešli do postele a spali.

„Samozřejmě, že připravím,“ řekl Nim. Ruth jen zřídka kdy pila něco silnějšího než víno, bylo proto nezvyklé, že požádala o tvrdý alkohol. Přistoupil ke skříňce sloužící jako bar a smíchal bourbon se sodou. Sobě nalil koňak. Posadil se proti manželce, která po třetím usrknutí skleničku s grimasou odložila.

„All right,“ řekl. „Tak spust!“

Ruth se zhluboka nadechla, pak začala. „Vzpomínáš si na mateřské znaménko, které jsem si nechala odstranit - před šesti lety?“

„Ano, jistě.“ Podivnou náhodou si na ně vzpomněl před nedávným - té noci, kdy byl doma sám a kdy se rozhodl navštívit Denver. Znaménka si všiml v obývacím pokoji na olejovém portrétu Ruth, na němž měla večerní šaty bez ramínek. Nim se teď znovu na obraz zadíval. Mateřské znaménko tam stále bylo, přesně takové, jak si je pamatoval před odstraněním: malé, tmavé, na levém rameni. „Co s ním má být?“

„Byl to melanom.“

„Co to je?“

„Melanom je mateřské znaménko, v němž mohou být rakovinné buňky. Proto doktor Mittelman - vzpomínáš si, ten, který mě tehdy léčil - právě on mi doporučil, abych si ho nechala odstranit. Souhlasila jsem. Jiný lékař - chirurg - ho pak vyřízl. Nebylo to nic velkého a oba potom řekli, že vyříznutí šlo hladce; nepozorovali žádný náznak nějakého rozšíření do okolí.“

„Ano, vzpomínám si, že to tak Mittelman řekl.“ Nima to tehdy zajímalo jen okrajově, tím spíš, když je lékař ujistil, že nejde o nic víc než o preventivní zákrok. Jak Ruth podotkla, stalo se to před šesti lety; od té doby Nim všechny podrobnosti zapomněl.

„Oba se mýlili,“ řekla Ruth; mluvila stále tišeji, až jen šeptala. „Byl to melanom — se zhoubnými rakovinnými buňkami. Rozrostly se. Ted'... už se rozrůstají dál... po celém těle.“

Poslední slova vyslovila jen s největším přemáháním. A pak, jako když se protrhne přehradní hráz, se její sebeovládání zcela zhroutilo. Dech se změnil v sípání, tělo se chvělo prudkými vzlyky.

Nim seděl několik okamžiků bezmocný, jako omráčený, nic nechápal a tím méně mohl uvěřit slovům, která právě slyšel. Záhy se však vrátil do skutečnosti. Se zmatenou směsicí pocitů - hrůzy, viny, úzkosti, lítosti a lásky - se sklonil k Ruth a vzal ji do náruče.

Pokoušel se ji utěšit, pevněji svíral, její tvář tiskl ke své. „Drahoušku, lásko má, proč jsi mi o tom nikdy neřekla? Ve jménu božím - proč?“

Slabým, v slzách utopeným hlasem zašeptala: „Už jsme si nebyli blízcí... už jsme se neměli tak rádi, jako kdy si... nestála jsem o pouhou lítost... tys měl jiné zájmy... jiné ženy.“

Zavalila ho vlna hanby. Hnusil se sám sobě. Pustil Ruth, padl před ní na kolena, uchopil ji za ruce a prosil: „Je pozdě žádat o odpuštění, ale přece tě o ně prosím. Byl jsem zatracený blázen, slepý, sobecký...“

Ruth zavrtěla hlavou. Bylo pro ni příznačné, že se už zase začala ovládat. „To všechno nemusíš říkat!“

„Ale já chci, protože to je pravda. Dřív jsem to nechápal, teď konečně ano.“

„Už jsem ti řekla, že nestojím... o pouhou lítost.“

Zvedl jí hlavu a něžně zašeptal: „Miluji tě.“

„Jsi si jistý, že to neříkáš jen proto, abys...?“

„Řekl jsem, že tě miluji a myslím to smrtelně vážně! Vždycky jsem tě miloval, dokud jsem se nepomátl a nezhloupl. Bylo nutné, aby mě něco takového přinutilo uvědomit si...“ „Odmlčel se a pak se s pocitem viny zeptal: „Je už snad příliš pozdě?“

„Ne.“ Přes Ruthin obličej přelétl náznak úsměvu. „Nikdy jsem tě nepřestala milovat, i když se z tebe stal nevěrný záletník.“

„To přiznávám.“

„Myslím, že jsme doktoru Levinovi něco dlužni.“

„Poslyš, nejdražší.“ Hledal slova, kterými by jí dodal odvahy. „Budeme proti tomu bojovat společně. Využijeme všeho, co má medicína k dispozici. A o rozchodu nebo o rozvodu už nebudeme vůbec mluvit.“

„Já jsem něco takového stejně nikdy nechtěla,“ řekla hlasitě, rozhodným hlasem. „Nime, drahoušku! Obejmi mě! Polib mě!“

V horoucím objetí se propast mezi nimi rozplynula, jako by nikdy neexistovala.

„Nejsi snad příliš unavená, abys mi všechno vyprávěla? Dnes večer? Teď?“ zeptal se.

Ruth zavrtěla hlavou. „Chci ti to říci hned.“

Další hodinu mluvila, Nim poslouchal, jen občas se na něco zeptal.

Asi před osmi měsíci, dověděl se, si Ruth všimla malé bulky na levé straně krku. Doktor Mittelman už praxi před rokem skončil a odešel do důchodu. Šla tedy k doktoru Levinovi.

Po prohlídce měl lékař podezření a rozhodl se udělat sérii testů, včetně rentgenu plic, vyšetření jater a kostí. Právě tyto nespočetné testy vysvětlovaly Ruthiny odjezdy ve dnech, kdy si jich Nim všiml. Výsledky ukázaly, že šest roků netečné buňky melanomu najednou začínají prorůstat celým tělem.

„Když jsem se to dověděla, nevěděla jsem, co dělat, nebo co si mám myslet,“ řekla.

„Ať byly naše vztahy jakkoli špatné, mělas mi o tom říci,“ protestoval Nim.

„Zdalo se mi, že máš plnou hlavu jiných starostí. Bylo to v době, kdy Walter zahynul při výbuchu v La Mission. Rozhodla jsem se nechat si všechno pro sebe. Postarala jsem se o pojišťovací formuláře a o všechno potřebné.“

„Tvoji rodiče o tom nevědí?“

„Ne.“

Po výsledných testech začala jako ambulantní pacientka jednou týdně navštěvovat místní nemocnici, kde se podrobila léčbě chemoterapií a imunoterapií, vysvětlila Ruth. Tím se vysvětlila její několikadenní nepřítomnost doma.

Po léčebných procedurách trpěla občasnou nevolností a zhubla, to všechno se jí ale podařilo utajit. Usnadňovala jí to Nimova častá nepřítomnost doma.

Nim si pod tíhou narůstající hanby vložil hlavu do dlaní. S jistotou se domníval, že Ruth má milence, zatímco celou dobu . . .

Později, pokračovala Ruth, jí doktor Levin řekl, že ve Sloan-Ketteringově ústavu v New Yorku aplikují nový způsob léčby. Navrhl, aby si tam zajela zjistit o tom bližší podrobnosti. A tak Ruth odjela -na dvoutýdenní pobyt a další sérii testů.

Delší dobu její nepřítomnosti považoval za nezáměr o něho, dokonce za nevhodné jednání vůči sobě.

Nim nebyl schopen říci jediné slovo.

„Co se stalo, stalo se,“ řekla mu Ruth. „Tys to přece nemohl vědět.“

Nim položil otázku, které se hrozil. „Co říkají o dalším vývoji -jaká je prognóza?“

„Za prvé - je to nevyléčitelné; za druhé - na chirurgický zákrok je příliš pozdě.“ Hlas Ruth byl pevný, vnitřní rovnováha se jí už skoro vrátila. „Snad mám před sebou ještě mnoho let, i když nikdy dopředu nevíme, kdy můj čas vyprší. Dosud nemám zprávu ze Sloan-Ketteringova ústavu -jestli bych se měla raději podrobit léčbě u nich nebo ne. Lékaři tam pracují na metodě, při které využívají mikrovln ke zvýšení teploty nádoru, po níž následuje ozařování, které může - ale nemusí - tkáň nádoru zničit.“ Unaveně se usmála. „Jak vidíš, zjistila jsem o tom všechno, co bylo v mých silách.“

„Rád bych si s doktorem Levinem promluvil sám - zítra,“ rozhodl se Nim, pak se opravil: „Tedy vlastně dnes. Nebude ti to vadit?“

„Vadit?“ povzdechla si Ruth. „Ne, nebude mi to vadit. Je nádherné mít někoho, o koho se mohu opřít. Ach, Nime, ani nevíš, jak moc jsem tě potřebovala!“

Znovu ji pevně objal. Brzy nato zhasl světla a první šel po schodech nahoru.

Nim a Ruth po mnoha měsících poprvé sdíleli postel a ráno, za časného rozbřesku, se pomilovali.

Kapitola 12

Ostří nože se zablýsklo a vytryskla krev. Nimovi se při pohledu na kastraci udělalo trochu špatně.

Pan Soudce Yale stojící vedle něho se usmíval: „Buďte vděčný, že je vám předurčeno být člověkem, ne volkem.“

Oba stáli na lávce nad ohradou, vybudovanou na dobytčí farmě v baště kalifornského zemědělství - v údolí San Joaquin. Pastviny patřily rodinné nadaci Yaleů.

„Skličuje mě představa, že každý samec je zbaven sexu,“ řekl Nim.

Už časně ráno sem přiletěl, aby Paula Yaleho podrobně informoval o dodávkách elektrické energie pro zemědělství. Kalifornští farmáři byli obrovskými spotřebiteli elektřiny: zemědělství, potravinářský a zpracovatelský průmysl spotřebovaly desetinu produkce GSP&L. Farmaření - nepostradatelné pro chod státu - by bez elektřiny nemohlo existovat.

Bývalý soudce Nejvyššího soudu měl jako mluvčí GSP&L později téhož dne vystoupit na oblastním projednávám energetickou společností plánované výstavby v Tunipahu. Bude to jedno ze série zasedání energetické komise - někdo ji nazval pojízdným divadlem - , na něž byli pozváni místní představitelé moci a občané, aby své požadavky na energii přednesli z pohledu zdejších podmínek. Farmáři z údolí San Joaquin, kteří ohrožení své existence následkem možného nedostatku energie už pochopili, se stali oddanými zastánci výstavby v Tunipahu.

Nevyhnutelně se dostaví i opozice.

Yale, stále se dívající do ohrady pod sebou, Nimovi řekl: „Vím, co si myslíte o ničení mužství - i když jde jen o zvířata. Svým způsobem to je politováníhodné, ale i nutné. Když je někdo farmářem, o těchto souvislostech nepřemýšlí.“

„Vám dělá potěšení být farmářem?“

„Farmářem na částečný úvazek? Nejsem si tím tak jist.“ Starý pán se zamračil. „Většinou prohlížím bilanční výkazy a snažím se zjistit, proč tahle farma a všechno ostatní, patřící k rodinné nadaci, nevykazuje zisk.“

„Přece to, co se tady děje právě teď,“ řekl Nim, „nějaký užitek přinese.“

„Jenže ho zatraceně draze platíme.“

Sledovali ‚registraci‘. Na pastvinách narozená a šest měsíců chovaná telata byla přiváděna do ohrady, aby přibrala na váze a mohla být odvedena na trh.

Na všechno stačilo pět honáků - mužů středního věku v džínách.

Nejprve bylo půl tuctu telat nahnáno do malé kruhové ohrady. Odtud byla zvířata elektřinou napájenými bodci vháněna do úzké betonové chodby, sahající nad jejich hlavy, avšak bez stropu. Každé zvíře bylo vydatně postříkáno dezinfekčním roztokem pro usmrcení larev a hmyzu.

Chodba vedla - s děsivou nevyhnutelností, pomyslel si Nim - k hydraulickému svěráku, jakési kovové kleci. Sotva do ní tele vlezlo, klec se zúžila a pevně sevřené zvíře bylo zvednuto ze země. Vyděšené tele strašlivě bučelo a - jak ukázaly následující minuty - mělo k tomu oprávněný důvod.

První procedura sestávala ze vstříknutí motorového oleje do uší, aby se odstranila klíšťata. Pak byla do bučící tlamy vsunuta rozměrná podkožní injekční stříkačka, kterou byl aplikován roztok proti parazitům. Potom byly velkými nůžkami odštípnuty oba rohy, po nichž zůstaly neošetřené měkké zbytky a krvácející rána. Nad vším se nesl silný odporný zápach hořících chlupů a masa, spalovaného do ruda rozžhaveným značkovacím železem, přitisknutým k boku zvířete.

Pak se po stisknutí páky ozvalo zasyčení vzduchu a dobytče bylo otočeno o devadesát stupňů. Za zadkem zvířete byla malá dvířka, která honák otevřel. Vystrčil sprej s dezinfekčním prostředkem, postříkal genitálie telete, odložil sprej a uchopil nůž. Sáhl do otvoru, prsty nahmatat šourek, rozřízl ho, uřízl varlata a vložil je do nádoby vedle sebe. Následným ošetřením krvácející rány aerosolovým roztokem byla operace zakončena.

Volek, zbavený všech jiných žádostivostí kromě touhy po žrádle, bude hezky přibývat na váze.

Hydraulický svěrák se rozevřel. Stále žalostně bučící zvíře odběhlo do vzdálenějšího konce uzavřené ohrady.

Operace od začátku do konce trvala méně než čtyři minuty.

„Je to rychlejší a jednodušší, než to bývalo,“ řekl Yale Nimovi. „Za časů mého dědečka, a vlastně ještě nedávno, musela být telata pochytná lasy a svázána, než mohlo být vykonáno to, na co se díváte. Naši kovbojové už dnes jen málokdy jezdí na koních; někteří to už ani neumějí.“

„Je moderní způsob levnější?“ zeptal se Nim.

„Měl by být, ale není. Ničí nás neustále rostoucí ceny - za práci, za materiál, za krmivo, za elektřinu - obzvláště za elektřinu. Na ní závisí i tahle operace. Elektrickou energii využíváme také pro pohon při míchání krmiva pro čtyřicet tisíc kusů dobytka. Asi také nevíte, že ohrady jsou jasně osvětleny po celou noc.“

„Jestli to dobře chápu,“ odtušil Nim, „pak proto, aby dobytek viděl na žrádlo.“

„Správně. Méně spí, víc žere a rychleji přibývá. Ovšem naše účty za elektřinu jsou astronomické.“

„Mám dojem, že takovouhle písničku už jsem někde slyšel,“ zamumlal Nim a Yale se rozesmál.

„Připadám vám jako ufnukaný spotřebitel? Jenže teď jím opravdu jsem. Už jsem požádal správce majetku lana Norrise, aby snížil vydání, obezřetně hospodařil, odhaloval a vyvaroval se plýtvání a dbal na údržbu. Jsme k tomu nuceni.“

S Norrisem se Nim krátce setkal už časně ráno. Byl to vážný, neústupný a mrzutý muž, skoro šedesátník, který z kanceláře ve městě spravoval jiná hospodářství právě tak jako nadaci rodiny Yaleů. Nim měl dojem, že Norrisovi víc vyhovovalo, dokud byl Paul Sherman Yale ve Washingtonu a do záležitostí farmy a do obchodních transakcí nadace se nepletl.

„Hrozně rád bych tuto farmu i některé jiné nemovitosti po dědečkovi prodal, jenže právě teď, bohužel, pro to není vhodná doba,“ postěžoval si Yale.

Nim během rozhovoru stále sledoval práci honáků pod sebou. Něco ho přivádělo do rozpaků.

„Co to poslední tele?“ řekl. „I předposlední? Proč je nevyklestili?“

Poblíž stojící kovboj Nimovu otázku zaslechl a obrátil se. Jeho snědá mexická tvář se na plné kolo smála. Pan Soudce Yale se rozesmál také.

„Nime, chlapče můj,“ záupně starý pán. Naklonil se blíž a důvěrně řekl: „Něco bych vám měl vysvětlit. Ta poslední dvě byla děvčata.“

Obědvali ve Fresno ve windsorské jídelně hotelu Hilton. Nim při jídle podával další podrobné informace. Ostatně, proto sem přijel. Ukázalo se, že v podstatě jde o snadný úkol. Pan Soudce Yale si totiž dokázal zapamatovat všechny důležité skutečnosti i statistické údaje.

Jen zřídkakdy chtěl něco zopakovat. Jeho bystré, zasvěcené otázky dokazovaly pohotovost myšlení a schopnost vytvořit si celkový obraz. Nim jen doufal, že sám bude v osmdesáti stejně čilý.

Většinou mluvili o vodě. Devadesát procent elektrické energie, spotřebované farmáři v úrodném údolí San Joaquin, slouží k čerpání vody ze studní na zavlažování, informoval Nim. Proto by přerušení dodávky elektřiny způsobilo katastrofu.

„Na tohle údolí si pamatuji, když tady byla většinou jen poušť.“ vzpomínal Paul Yale. „Bylo to ve dvacátých letech. Tehdy nikdo nevěřil, že tady vůbec něco poroste. Indiáni to tady nazývali, Prázdné údolí.“

„Nic nevěděli o elektrifikaci venkova.“

„Ano, ta způsobila zázraky. Jak to je v Izaiášově proroctví? -, Veselí se budou z, toho poušť a pustina, pravím, bude poušť, a zkvete jako růže‘ „ Yale se spokojeně usmál. „Možná bych to mohl vpašovat do závěti. Jeden nebo dva řádky z bible navodí ovzduší společenské elity, nemyslíte?“

Než však Nim odpověděl, přišel ke stolu vrchní číšník a řekl: „Pane Yale, je tam pro vás hovor. Chcete-li, můžete si ho vzít v recepci.“

Starší pán byl pryč několik minut. Nim přes jídelnu viděl, jak pozorně poslouchá a něco si zapisuje do notesu. Ke stolu se vrátil celý rozzářený s notesem otevřeným.

„Nime, mám ze Sacramenta několik dobrých zpráv. Myslím, že to jsou vynikající zprávy. Dnes odpoledne se projednávání zúčastní guvernérův tajemník a přednese guvernérovo prohlášení, jednoznačně podporující výstavbu v Tunipahu. Guvernérova kancelář vydává už stejné stanovisko tisku.“ Yale mrkl do svých poznámek. „Hovoří se v něm o tom, že po prostudování přišel k

„osobnímu přesvědčení, že výstavba v Tunipahu je pro růst a prosperitu Kalifornie zásadně důležitá.“

„Nu, tak to jste udělal opravdu znamenitě,“ uznal Nim. „Gratuluji!“

„Přiznávám, že z toho mám radost.“ Yale zastrčil notes do kapsy a mrkl na hodinky. „Měl byste něco proti tomu, kdybychom si trochu protáhli tělo a šli na projednávání pěšky?“

„Projdu se s vámi, ale dovnitř nepůjdu,“ ušklíbl se Nim. „Snad jste nezapomněl - pro Energetickou komisi jsem stále persona non grata“

Cílem jejich cesty byla vládní budova, vzdálená asi deset minut chůze.

Byl jasný, příjemný den a Paule Yale, čiperný při chůzi stejně jako ve všem ostatním, svižně vykročil. Po nepřetržitém hovoru před obědem i v jeho průběhu teď oba mlčeli.

Nim se v myšlenkách vrátil k Ruth, jak to v poslední době často dělával. Uplynulo půldruhého týdne od noci, kdy ho hluboce dojalo zjištění, že život Ruth je ohrožen celým tělem prorůstajícími rakovinnými buňkami. Kromě rozhovoru s dr. Levinem si to Nim nechal pro sebe. Neviděl žádný smysl v tom vystavit Ruth klepům a dohadům - jak se to stalo u jiných rodin.

Názor doktora Levina nebyl ani skeptický, ani povzbudivý. „Vaše žena může prožít mnoho let normálního života,“ řekl. „Musíte ale také vědět, že se její stav může náhle a silně zhoršit. Léčba - ať chemoterapií nebo imunoterapií - zvýší pravděpodobnost vývoje k lepšímu.“

Ruth měla brzy podniknout další cestu do New Yorku, kde se rozhodne, jestli by jí mohla pomoci nejnovější, částečně experimentální metoda Sloan-Ketteringova ústavu. Jak pro Nima, tak pro Ruth bylo čekání něčím, co se dalo přirovnat k životu na uvolněném skalisku, kdy se jen zvědavě čeká, jestli se skalisko zřítí nebo vydrží.

„Jedinou radu, kterou vám mohu dát,“ dodal dr. Levin, „je to, co jsem už řekl vaší ženě: užívejte každého dne plnými doušky. Nedovolte, aby se vzdala něčeho, co chce a je schopná dělat. Zamyslete se nad tím, je to dobrá rada pro nás pro všechny. Nezapomínejte, že vy nebo já můžeme zítra zemřít na selhání srdce nebo zahynout při dopravní nehodě a vaše žena nás o mnoho let přežije.“

Lékař vzdychl. „Promiňte, Nime, asi vám to zní jako utěšující kecy. Vím, chcete slyšet něco určitého. To chce každý. Ale rada, kterou jsem vám dal, je nejlepší, jakou znám.“

Nim se zařídil podle slov doktora Levina. Trávil s Ruth tolik času, kolik jen bylo možné. Dnes mohl na příklad zůstat přes noc ve Fresno a dovědět se užitečné informace o průmyslovém rozvoji města. Místo toho si zajistil letenku na odpolední let, aby byl na večeri doma.

Pan Soudce Yale přerušil jeho úvahy a vrátil ho do přítomnosti slovy: „Zdá se mi, že na tuto denní dobu je tu nějak mimořádně mnoho lidí.“

Dosud zamyšlený Nim se rozhlédl kolem: „Máte pravdu. Je.“

Po ulicích v dohledu se hrnuly davy chodců jedním směrem - k vládní budově. Někteří spěchali, jako by chtěli předběhnout ostatní. Přijížděla i auta a pomalu vznikala dopravní zácpa. Zdálo se, že mezi přijíždějícími ve vozech i mezi chodci převládají ženy a mládež do dvaceti let.

„Asi se rozneslo, že přijdete,“ nadhodil Nim.

Starý pán se zašklebil. „I kdyby se to rozneslo, nemám takové osobní kouzlo, abych přilákal tak obrovský dav.“

Došli k travnatému, krytému chodníku před vládní budovou. Byl přečpaný lidmi.

„Chcete-li něco zjistit, pak je nejlepší se někoho zeptat,“ řekl Yale a dotkl se paže muže středního věku v montérkách. „Promiňte, zajímalo by nás, proč je tady tolik lidí.“

Muž se na něho nevěřicně podíval. „Vy jste to neslyšel?“

Yale se usmál. „Proto se ptám.“

„No přece Cameron Clarke. Už sem jede.“

„Ten filmový herec?“

„Kdo jiný? Pronese řeč na nějakém vládním projednávání. Celé dopoledne toho bylo plné rádio. A taky televize, jak tvrdí moje stará.“

„Na jakém vládním projednávání?“ zeptal se Nim.

„Jak to mám vědět? To nikoho nezajímá. Chci vidět jeho, to je všechno.“

Paul Yale a Nim na sebe pohlédli, když oběma napadlo totéž.

„Brzy se dovíme víc,“ řekl Yale.

Začali se prodírat blíž k funkční, ale nezajímavé vládní budově se schodištěm vpředu. Ve stejném okamžiku se z opačného směru v doprovodu policistů na motorkách blížila černá limuzína. Zvedl se křik a nad davem se opakovaně nesly výkřiky: „Tam je!“ Dav se valil kupředu.

Objevilo se víc policistů. Uvolňovali limuzíně cestu, aby mohla zajet k chodníku vedle schodiště. Sotva vůz zastavil, vyskočil uniformovaný řidič a otevřel zadní dveře. Vystoupil malý, štíhlý mladík s čupřinou světlých vlasů, oblečený v nápadném obleku tříslivé barvy. Dav jásal.

„Cameron! Ať žije Cameron!“ začal někdo vykřikovat a ostatní se přidali.

Cameron Clarke kynul davu jako král.

V té době byl v Hollywoodu pozlacenou zárukou kasovního úspěchu. Jeho hezkou, chlapecky roztomilou tvář znalo a zbožňovalo padesát miliónů fanoušků od Clevelandu po Kalkatu, od Seattlu po Sierru Leoně, od Brooklynu po Bagdád. O Cameronu Clarkovi se doslechli dokonce i vznešení soudci Nejvyššího soudu Spojených států, jak to před chvílkou prokázal Paul Sherman Yale. Pouhá Clarkova přítomnost stačila kdekoli vzbudit vlnu nekritického obdivu. Policisté z Fresno si to nepochybně uvědomovali a dělali co mohli, aby dav zvládli.

Fotoreportéři a kameramani začali fotografovat a filmovat v okamžiku, kdy limuzína zastavila a pokračovali dál, jako kdyby měli nevyčerpatelné zásoby filmů. Čekající televizní štáb se přesunul blíž k hvězdě filmového plátna.

Následoval interview.

Redaktor (s velkou úctou): Pane Clarku, proč jste tady?

Cameron Clarke: Jsem tady jako obyčejný a prostý občan, abych protestoval proti nesprávně pojatému, podlému a zcela nepotřebnému plánu, který by znesvětil nádhernou a neporušenou oblast, známou jako Tunipah.

Redaktor: Pane, to jsou silná slova. Vysvětlil byste, proč to cítíte právě tak?

CC: Jistě. Výstavba v Tunipahu je nesprávně pojatá, protože odporuje životnímu prostředí. Je podlá, protože cílem jsou zisky pro Golden State Power & Light, která je nepotřebuje. Je nepotřebná, protože se nabízí jiný vhodný zdroj energie. A navíc, úsporami by se požadavky na výrobu energie snížily víc, než by vyprodukoval Tunipah.

Nim i Paul byli na doslech. „Přednáší to jako nějaké verše,“ zavrčel rozzlobeně Nim. „Rád bych věděl, který neinformovaný idiot mu je napsal.“

R: Jaký další zdroj energie máte na mysli, pane Clarku?

CC: Sluneční energii.

R: Jste přesvědčen, že je už nyní možné využívat sluneční energie?

CC: Absolutně. Se sluneční energií však není nutné spěchat, protože řeči o nedostatku elektřiny jsou pouhou taktikou. Mají jen vyvolat paniku - je to jen propaganda energetických společností.

Někdo vykřikl: „To je ono! Bravo, Camerone! To jsou správná slova na adresu těch parchantů. Jen jim to nandej!“

Herec vzhlédl, zamával na souhlas a usmál se.

„Myslím, že jsem toho slyšel už dost,“ řekl Nim svému společníkovi. „Nemáte-li nic proti tomu, pane Yale, odjedu zpět na sever a nechám vás tu na projednávání. Mám dojem, že to bude zatraceně hezky narežírované divadlo.“

„Vím, kdo tu bude hvězdou. Nebudu to já,“ řekl zklamaně Yale. „All right, Nime, jed'te. Díky za veškerou pomoc.“

Zatím co Nim se pomocí loktů prodíral davem, Yale přivolal policistu a legitimoval se. Za okamžik byl nepozorovaně zaveden do vládní budovy.

Televizní interview s Cameronem Clarkem pokračovalo.

„Setkáte-li se s Cameronem Clarkem osobně,“ řekl následujícího dne Oscar O'Brien, „zjistíte, že to je docela slušný chlap. Mluvil jsem s ním a také znám několik jeho přátel. Má dobré manželství a do svých tří dětí je úplně zblázněný. Potíž je v tom, že kdykoli otevře pusku na veřejnosti, všechno, co řekne, lidé přijímají jako hlas z posvátného Olympu.“

Vedoucí právník, který se také zúčastnil projednávání ve Fresno, podával zprávu - na informativní schůzce - J. Ericu Humphreyovi, Terese Van Burenové a Nimovi.

„Jak se ukázalo,“ řekl O'Brien, „hlavním důvodem Clarkovy opozice proti výstavbě v Tunipahu je skutečnost, že v blízkosti vlastní pozemek. V létě tam jezdí s rodinou ukrýt se před veřejností. Mají koně, na nichž jezdí po stezkách, chytají ryby, někdy nocují venku. Obává se, že výstavbou v Tunipahu bude všechno zničeno. Asi má pravdu.“

„Nikdo tam neřekl, že prospěch miliónů Kalifornanů má větší váhu než výsadní dovolená nějakého jednotlivce?“ zeptal se Eric Humphrey.

„Ale ano, to tam zaznělo,“ řekl O'Brien. „Bůh je mi svědkem, že jsem to neustále používal v křížovém výslechu. Myslíte, že to někoho zajímalo? Ne! Cameron Clarke protestoval proti Tunipahu a jeho ústy promlouval bůh stříbrného plátna. To mělo hlavní váhu.“

Právník se odmlčel, vzpomínal, pak pokračoval: „Při Clarkově projevu o ničení přírody - a věřte nebo ne, musím uznat, že byl při něm stejně dobrý jako Marcus Antonius při slavnostní řeči nad Caesarovou mrtvolou - někteří diváci plakali. To myslím doslova - plakali.“

„Stejně si myslím, že mu tu řeč někdo napsal,“ řekl Nim. „Pokud jsem slyšel, nemá tak podrobné znalosti v žádném oboru.“

O'Brien pokrčil rameny. „Je to jen teorie.“

Pak dodal: „Ještě něco vám řeknu. Když Clarke skončil se svým svědectvím a chystal se odejít, předsedající komisař ho požádal o autogram. Řekl, že ho potřebuje pro svou neteř. Je to zatracený lhář! Chtěl ho pro sebe.“

„Ať se na to díváte z jakékoli strany,“ prohlásila Teresa Van Burenová, „Cameron Clarke naší věci hodně ublížil.“

Nikdo se ani slovem nezmínil o tom, co všichni věděli: že zprávy v televizi, rozhlasu a tisku o krátkém vystoupení filmového herce zastínily veškeré zprávy o výstavbě Tunipahu. Stanovisko guvernéra Kalifornie, podporující plán výstavby, se v Chronicle-West a v California Examiner objevilo jen v krátkém sloupci za hlavním článkem o Clar-kovi. V televizi o prohlášení nepadla ani zmínka. A vystoupení Paula Shermana Yaleho bylo komentátory zcela ignorováno.

Kapitola 13

Instinkt napovídal Nancy Molineauxové, že je něčemu na stopě. Možná i novinářskému sólokapru, třebaže zatím byl beztvářý a nehmatatelný. Byly tu však jisté problémy. Jedním byl fakt, že nevěděla, co ve skutečnosti hledá. Další spočíval v nezbytnosti pokračovat v pravidelné reportérské práci pro California Examiner, která jí omezovala čas potřebný k dosud mlhavému pátrání, navíc ztěžované skutečností, že se svým abstraktním podezřením se dosud nikomu nesvěřila, hlavně ne vydavateli Examineru, který se vždy jen bláznivě honil za okamžitými výsledky a nebyl schopen pochopit, že lest a trpělivost bývají někdy znamenitými nástroji dobrého reportéra. Nancy měla obojí.

Používala je od výroční valné hromady akcionářů Golden State Power & Light, kdy jí Nim Goldman ve zlosti řekl: „Proč se při pátrání nezajímáte také o nehol“

Tím „něho“ mínil Daveyho Birdsonga.

Ovšem, Goldman ztratil nervy, vybuchl a neočekával, že Nancy vezme jeho slova vážně. Když však o nich později přemýšlela, udělala to.

O Birdsonga se zajímala už dřív. Nancy nedůvěřovala lidem, kteří se jako Davey Birdsong tváří a navenek vystupují jako zastánci spravedlnosti a utiskovaných a velmi se snaží, aby si to lidé o nich mysleli. Podle její zkušenosti tito liberálně-populističtí lidumilové obvykle sami sebe dávají na první místo, ostatní se plazí daleko za nimi a sbírají jen drobtý. Mnoho takových poznala velmi zblízka - ve společnosti černých i bílých.

Pan Milo Molineaux, otec Nancy, nebyl liberálním lidumilem. Jako stavební podnikatel se celý život držel jediného jasně vyhraněného cíle: jako chudý chlapec černých rodičů z venkova Lousiany se dopracovat bohatství. Podařilo se mu to čestným způsobem a pan Molineaux byl teď opravdu velmi bohatý.

Kromě toho, uvažovala Nancy, tím, že její otec nabízel trvalé zaměstnání, slušné mzdy a důstojné zacházení, udělal pro lidi vlastní rasy víc, než tisíc politických aktivistů a jim podobných, kteří (jak se říká), nikdy výplatní pásku ani neviděli.

Pohrdala některými liberály, včetně bílých, kteří vystupovali tak, jako by se osobně snažili napravit třistaleté otroctví černochů. Ti idioti se chovají tak, jako by člověk černé pleti nebyl schopen udělat něco špatně - nikdy. Nancy činilo potěšení být k nim drzá a protivná a pozorovat, jak její slova berou s povýšeným úsměvem a přehnanou shovívavostí, protože je černoška. V takových chvílích její opovržení vůči nim rostlo.

Nimem Goldmanem však neopovrhovala. Ve skutečnosti se jí svým způsobem líbil a obdivovala ho, což by Nima určitě ohromilo, kdyby se to dověděl.

Goldman jí měl plné zuby a Nancy to věděla. Otevřeně a jednoznačně ji nenáviděl a vůbec se to nesnažil skrývat. Nenáviděl ji jako novinářku i jako ženu. Nancy si byla jistá, že Goldmanova nenávist nemá nic společného s barvou její pleti a že by byla stejně hluboká, kdyby měla plet' bílou, žlutou nebo rudou. V nenávisti vůči Nancy Molineauxové nehrála barva u Goldmana žádnou roli. Tak by to mělo být u všech lidí. Proto si ho Nancy vážila.

Z jakési zvrácenosti - což sama za zvrácenost uznala - jí dělalo radost zvyšovat Goldmanův hněv. Bylo to něco zatraceně osvěžujícího! Nicméně, všeho s mírou. Dvakrát ho právem tvrdě postavila na pranýř, nebylo však spravedlivé v tom pokračovat. Nemluvě o tom, že ten parchant má odvalu a je čestný, což je víc, než se dalo říci o většině hnusných, důstojně a neomylně se tvářících veleknězů na veřejném projednávání, na němž Goldman řekl nahlas své mínění a byl okamžitě umlčen.

Nancy o projednávání musela napsat článek, jak jí kázala povinnost, protože se pyšnila, že je - za prvé a především - dobrou novinářkou, což znamená být nemilosrdná a veškeré emoce či osobní citová rozpoložení odsunout na druhé místo. Ale nic z toho nezmenšovalo její soucit s Goldmanem a v duchu mu přála všechno nejlepší.

Kdyby se s ním poznala blíž - což bylo nepravděpodobné - , snad by mu to všechno jednou řekla.

Postupně se začala projevovat jistá logika a spravedlnost v tom, že za cíl svých útoků přestala považovat Goldmana, uvažovala Nancy, a svou pozornost obrátila k Daveymu Birdsongovi.

Birdsonga nikdy ani trochu neobdivovala, protože si byla jistá -dokonce už v počátečním stádiu pátrání -, že to je nafoukaný komediant a pravděpodobně gauner.

Informace o Birdsongově organizaci m&sl začala nenápadně získávat brzy po valné hromadě akcionářů GSP&L. Zabralo to několik měsíců, protože se tomu mohla věnovat jen ve volném čase a byla dlouhá období, kdy pro sebe neměla ani chvilku volna. Výsledky však, jakkoli pomalu získávané, byly zajímavé.

Nancy zjistila, že Birdsong založil m&sl před čtyřmi lety, v době, kdy vlivem inflace a zvýšení cen nafty došlo k podstatnému zvýšení sazeb za elektřinu a plyn. Nebylo pochyb, že růst sazeb tvrdě dolehl na rodiny s nízkými a středními příjmy. Birdsong se prohlásil za zastávce těchto lidí.

Okázalým vystupováním okamžitě získal pozornost sdělovacích prostředků, čehož využil k náboru tisíců členů do m&sl. Pro tuto agitační činnost zaměstnal malou skupinu vysokoškoláků. Nancy se podařilo vyhledat několik - teď už ex-studentů -, kteří pro něho pracovali. Všichni bez výjimky byli ze spolupráce roztrpčeni.

„Mysleli jsme si, že děláme něco vznešeného, že pomáháme nerovnoprávným lidem,“ řekl Nancy architekt, jeden z bývalých studentů. „Zjistili jsme však, že pomáháme jedině Daveymu Birdsongovi.“

Informátor pokračoval: „Když jsme šli agitovat, dostali jsme Birdsongem natištěné petice, adresované guvernérovi, státnímu senátu a sněmovně reprezentantů, Výboru veřejných energetických společností... ostatní si můžete doplnit sama. S peticemi, v nichž psal o nutnosti, snížit sazby energetických společností těžce postiženým spotřebitelům v obytných čtvrtích, jsme chodili byt od bytu a žádali lidi, aby je podepsali. Krucinál! - kdo by něco takového nepodepsal? Podepsali skoro všichni.“

Jiná bývalá agitátorka - mladá žena, která byla také ochotná s Nancy hovořit - ve vyprávění pokračovala.

„Teprve po získání podpisu - ne dřív - jsme podle pokynu měli lidem vysvětlit, že sepisování stojí peníze a požádat o laskavý dar tří dolarů na financování kampaně, což současně zahrnovalo roční příspěvek za členství v m&sl. Lidé většinou pochopili, že jsou nám něco dlužni za naši starost - byl to obratný tah, v čemž Birdsong vynikal - a našlo se opravdu velmi málo těch, i z chudých rodin, kteří třemi dolary nepřispěli.“

„Myslím, že opravdu nešlo o něco nečestného,“ řekl mladý architekt, „pokud nečestným nenazveme shromažďování mnohem větší sumy peněz, než bylo třeba k vedení m&sl.“ Skutečným podvodem však bylo to, co Birdsong provedl studentům, kteří pro něho pracovali.

„Birdsong nám jako odměnu slíbil jeden dolar z každých tří vybraných,“ informovala mladá žena. „Trval však na tom, že všechny peníze musí nejdříve dostat on, aby je - jak vysvětloval - zanesl do knih, zapláceno že dostaneme později. Ono to opravdu bylo později, mnohem později. Ale i pak nám dal jen čtvrtinu toho, co slíbil - dvacet pět centů místo dolaru z každých tří vybraných. Samozřejmě jsme protestovali, ale Birdsong jako papoušek stále opakoval, že jsme mu nerozuměli.“

„Neměli jste nic písemně?“ zeptala se Nancy.

„Ne, věřili jsme mu. Byl přece na straně chudiny proti velkopodnikatelům - alespoň jsme si to tehdy mysleli.“

„Jak jsme zjistili později, Birdsong byl velice opatrný a s každým mluvil jednotlivě,“ dodal architekt. „Takže... žádní svědci. Jestli tedy opravdu došlo k nedorozumění, pak jsme se ho dopustili všichni.“

„Tady nešlo o žádné nedorozumění,“ namítla mladá žena. „Birdsong je podvodník.“

Nancy Molineauxová se těchto dvou i dalších agitátorů zeptala, kolik peněz bylo odhadem vybráno. Birdsong ve veřejných prohlášeních tvrdil, že m&sl má dvacet pět tisíc členů. Ale většina těch, s nimiž Nancy hovořila, byla přesvědčena, že skutečný počet je podstatně vyšší

- asi třicet pět tisíc. Jestli tomu tak je, pak po odečtení částek vyplacených agitátorům dosáhly příjmy m&sl v prvním roce skoro sto tisíc

dolarů, většinou v hotovosti.

„Asi nejste daleko od pravdy,“ řekl architekt, když slyšel odhad Nancy. „Birdsong má výnosný vyděračský podnik. Asi jsem udělal chybu,“ smutně dodal.

Nancy také odhalila, že m&sl ve vybírání peněz pokračuje.

Davey Birdsong si nadále najímal vysokoškolské studenty - vždy se našla nová generace, potřebující práci na krátkodobý úvazek a peníze -, aby získal další členy m&sl a obnovil členství dosavadních. Birdsong už zřejmě studenty nepodváděl; asi si uvědomil, že by s tím donekonečna daleko nedošel. Do pokladny m&sl však zcela jistě proudem přibývaly další hotové peníze.

K čemu je Birdsong používal? Na to nebyla jednoduchá odpověď. Pravda, bombastickými řečnickými vystoupeními na několika frontách vyvíjel energickou opozici proti Golden State Power & Light

- občas s úspěchem -, a mnozí členové m&sl věřili, že tím jim vrací hodnotu peněžního příspěvku. Nancy však o tom pochybovala.

Za pomoci zkušeného účetního si udělala výpočet. I když vzala v úvahu nejvyšší výlohy a osobní Birdsongův plat, nebylo v žádném případě možné, aby utratil víc než polovinu příjmů. Co se tedy děje se zbytkem? Bylo pravděpodobné, že Birdsong, totálně ovládající m&sl, je vydává na nějaký účel.

Nancy to však nemohla dokázat. Alespoň zatím.

Účetní poradce Nancy řekl, že Státní úřad pro daně a dávky by si mohl vyžádat vyúčtování od m&sl a od Birdsonga. Je ale všeobecně známo, jak zdůraznil, že úřad má stálý nedostatek pracovníků. Následkem toho nedochází nikdy k revizi tak zvaných nevýdělečných organizací, které pak mohou s úspěchem provádět nekalé machinace.

Účetní se zeptal: přeje si Nancy, aby něco důvěrně naznačil Státnímu úřadu pro daně a dávky?

To odmítla důrazným: ne. Ještě nedošla tak daleko, aby tuto tajnou informaci mohla komukoli prozradit.

Pro Nancy bylo snadné získat tohoto odborníka na svou stranu, protože její otec byl významným klientem jeho firmy. Totéž se dalo říci o právníkovi, jehož služeb firma Milo Molineaux Inc. často využívala. Nancy k němu přivedla bývalé vysokoškolské studenty, aby pod přísahou přednesli svou výpověď. Všichni ochotně souhlasili.

S pečlivostí sobě vlastní Nancy Molineauxová postupně dávala dohromady zprávu o Birdsongově činnosti. Věděla o jeho příjmech za přednášky na universitě i za články v novinách. Nebylo na tom sice nic špatného ani neobvyklého, její zvědavost to však přece jen zesilovalo. Co Davey Birdsong s tolika penězi dělá?

Pak se - na koktejlové party - dověděla neurčitou zprávu, že Birdsong jménem m&sl požádal Sequoia Club o finanční podporu. Nancy to sice považovala za velmi nepravděpodobné, ale kdyby to byla pravda, byla přesvědčena, že zámožný a všeobecně vážený Sequoia Club by se nesnížil k jednání s člověkem typu Daveyho Birdsonga. Poněvadž byla zvyklá sledovat všechny stopy, nasadila pátrače i v tomto směru. Dosud bezvýsledně.

Nejpodivuhodnější příhoda se stala jednoho dne v lednu, když Nancy řídila svůj Mercedes 450SL a náhodou zahlédla Daveyho Birdsonga, krácejícího po ulici v centru města. Aniž by o tom hlouběji uvažovala, rozhodla se ho sledovat. Bleskurychle zajela na parkoviště k nejbližší samoobsluze a v bezpečné vzdálenosti ho sledovala. To, co následovalo, bylo jako z nějakého špionážního románu.

Přestože si Nancy byla zcela jistá, že ji Birdsong neviděl, choval se tak, jako by předpokládal, že by ho někdo mohl sledovat a snažil se své pronásledovatele setrást. Nejprve vešel do přeplněné haly hotelu.

Rozhlédl se, zmizel na pánské toaletě, odkud po několika minutách vyšel s tmavými brýlemi a s měkkým plstěným kloboukem na hlavě; předtím klobouk neměl. Převlek ji nepřelstil, přestože v něm vypadal opravdu jinak a Nancy si uvědomila, že kdyby takto oblečeného Birdsonga uviděla na ulici z auta, asi by si ho vůbec nevšimla. Z hotelu vyšel postranním vchodem. Nancy mu dala dostatečný náskok a šla za ním.

Brzy ho však málem ztratila z dohledu, protože nedaleko hotelu nastoupil do autobusu, jehož dveře se okamžitě zavřely a autobus odjel.

Vracet se k autu nebyl čas, ale naštěstí přijíždělo taxi. Nancy ho přivolala. Vytáhla dvacetidolarovou bankovku a řidiči, mladému černochovi, řekla: „Držte se v dohledu toho autobusu, ale tak, aby nebylo zřejmé, že ho sledujeme. Na každé zastávce chci vidět, kdo vystupuje.“

Řidič okamžitě pochopil: „Provedu, paní! Jen se klidně posaďte, ostatní nechtě na mně.“

Byl obratný a vynalézavý. Dvakrát autobus předjel, pak vždy zabočil do pravého dopravního pruhu a pustil autobus zase dopředu. Když obě vozidla jela těsně vedle sebe, Nancy se odvrátila. Na každé autobusové zastávce řidič zastavil tak, aby dobře viděla vystupující a nastupující cestující. Už to trvalo dlouho a Birdsong stále nevystupoval. Napadlo jí, že ho přece jen přehlédla. Vystoupil teprve po čtyřech mílích jízdy.

Viděla ho, jak se rozhlíží.

„To je on - ten s vousy,“ řekla řidiči.

„Vidím ho!“ Řidič rychle přešel kolem, aniž by Birdsongovi věnoval jediný pohled, a zajel k obrubníku. „Neotáčejte se, paní! Vidím ho v zrcátku. Právě přechází ulici.“ Po jedné nebo dvou minutách dodal: „To jsem blázen; nastupuje do dalšího autobusu.“

Rozjeli se za autobusem, jedoucím opačným směrem skoro po stejné trase jako ten předchozí. Tentokrát Birdsong vystoupil už jen o několik domovních bloků dál a znovu se rozhlížel. Na blízském stanovišti stálo několik taxi. Birdsong si vybral nejbližší a při rozjezdu Nancy viděla jeho tvář, zírající zadním oknem.

Nancy změnila své rozhodnutí a řekla: „Nechtě ho být. Odvezte mě zpátky do města.“

Uvažovala. Nemá žádný smysl riskovat. Doufala, že Birdsong taxíka jedoucího za ním neobjevil, kdyby ale ve sledování pokračovala, nepochybně by to zjistil. Tajemný cíl a důvod jeho cesty bude muset rozluštit jinak.

„Paní, nemám vůbec šajn, jak vám to mám počítat,“ postěžoval si taxikář. „Nejdřív jste chtěla, abychom se tomu chlapovi zavěsili na paty. To jsme zvládli dobře. Pak jste to najednou vzdala.“ A bručel dál. „A to jsme se nepřiblížili ani tak blízko, abychom zjistili číslo taxi.“

Bylo nutno uznat, že odvedl dobrou práci, proto se rozhodla vysvětlit mu, proč se nechtěla přiblížit víc a riskovat, že budou odhaleni. Poslouchal, pak přikývl. „Beru!“

O několik minut později mladý řidič otočil hlavu. „Ještě pořád chcete zjistit, kam ten vousáč jezdí?“

„Ano,“ přikývla Nancy. Čím víc přemýšlela o nápadné Birdsongově opatrnosti, tím víc docházela k přesvědčení, že se stala svědkem něčeho závažného. Něčeho, co musí zjistit.

„Víte, kde se ten chlap většinou potlouká?“ zeptal se řidič.

„Myslíte adresu jeho bytu? Ne, nevím, nebude ale těžké ji zjistit.“

„Možná, že bychom se mohli dohodnout,“ navrhl řidič. „Tedy já a dva kámoši. Nemají sice práci, ale mají auto s krátkovlnnou vysílačkou. Já ji mám taky. My tři bychom se mohli ve sledování toho vousáče střídat a předávat si ho, aby neviděl pořád stejnou rachotinu. Domlouvali bychom se vysílačkou a předávali si ho, když by jeden z nás končil.“

„Něco takového byste byli schopni dokázat, jedině kdybyste ho měli nepřetržitě pod dohledem,“ podotkla Nancy.

„To by šlo. Jak jsem řek', mí kamarádi nepracují.“

Jeho návrh skýtal jistou možnost. „Kolik by to stálo?“ zeptala se.

„Budu to muset spočítat, paní. Nebude to ale určitě tolik, kolik byste myslela.“

„Tak až to budete mít spočítané, zavolejte mě,“ navrhla Nancy a na zadní stranu služební navštívenky načmárala telefonní číslo svého bytu.

Řidič se ozval pozdě v noci. Mezitím Nancy vyhledala v telefonním seznamu adresu Birdsongova bytu.

„Dvě a půl stovky týdně,“ řekl taxikář. „To je pro mě i pro ty druhé dva.“

Váhala. Je to tak důležité, aby si s tím dělala takové starosti a ještě si dělala výlohy? Instinkt jí opět napověděl, že ano.

Měla by snad o nějaké peníze požádat Examiner? Nebyla si tím jistá. Kdyby to udělala, musela by prozradit všechno, co dosud vypátrala a byla si jistá, že vedení novin by materiál o Daveym Birdsongovi a jeho m&sl chtělo uveřejnit okamžitě. Podle jejího názoru by to bylo předčasné. Pevně totiž věřila, že později bude známo víc a že čekání za to bude stát. Nemluvě o tom, že škudlilové ve vedení neradi vydávají peníze, pokud nemusí.

Rozhodla se pokračovat v pátrání na vlastní pěst. Své peníze do něho vloží v naději, že je později dostane zpátky. Kdyby je nedostala, žádné velké neštěstí by se nestalo, jen by tím porušila jedno z pravidel, kterými se v životě řídí.

Nancy Molineauxová byla podle běžných měřítek bohatá. Její otec založil před několika lety rodinnou nadaci, z níž dostávala pravidelný měsíční příjem. Z vrozené hrdosti však soukromé příjmy pečlivě oddělovala od příjmů ze zaměstnání.

Pro tentokráte bude muset hrdost jít stranou.

Taxikář by rád dostal nějakou zálohu předem. Bylo to pochopitelné. Nancy mu nabídla, aby si ji přišel k ní vyzvednout.

Pak o něm šest dní neslyšela. Teprve potom mladý taxikář jménem Vickery přinesl zprávu. K překvapení Nancy byla podrobná a úhledně napsaná. Byly v ní zaznamenány veškeré Birdsongovy cesty městem: všechny však byly běžné a neškodné. V žádném okamžiku nedal najevo obavu ze sledování. A co bylo nejpozoruhodnější: nesnažil se setrást žádného pronásledovatele.

„Jak je vidět, jeden týden nestačí,“ řekl Vickery. „Chcete zkusit ještě jeden?“

Ksaku, proč ne? pomyslela si Nancy.

Po dalších sedmi dnech se Vickery vrátil s podrobnou zprávou a stejně negativním výsledkem. „O. K., to stačí, zapomeňte na to,“ řekla zklamaně.

Mladý muž se na ni podíval s neskrývaným opovržením. „Snad to nechcete vzdát? Ted', když už jste do toho tolik investovala?“ Vycítil její zaváhání, proto naléhal dál: „Vsaďte všechno na jednu kartu! Zkuste to ještě týden!“

„Vy byste měl být obchodním cestujícím,“ prohodila Nancy, „ne taxikářem.“

Přemýšlela. Měla sice důkaz, že Birdsong je podvodník; je však stále přesvědčena, že je zločinec? I kdyby se jí podařilo vypátrat místa jeho tajuplných cest, pomůže jí to k napsání zamýšleného článku? A konečně, má se smířit se ztrátou nebo - jak se vyjádřil ten vypráskaný kluk - má všechno vsadit na jednu kartu?

A opět se ozval instinkt. Na všechny tři otázky jí napověděl ano.

„O. K., tak dobře, frajere,“ řekla Vickery mu. „Ještě jeden týden. Ani o den déle.“

Čtvrtého dne narazili na zlatou žílu.

Ještě večer Vickery zatelefonoval Nancy do bytu a pak přijel za ní.

„Myslel jsem si, že byste se to ráda dověděla co nejdřív. Dnes odpoledne se ten vousáč pokoušel setrást někoho stejným způsobem jako tehdy, když jste jela se mnou.“ Pak samolibě dodal: „Přece jsme toho hajzla dostali.“

„Hrome, přitom, co mě to už stálo, jsem snad mohla doufat v úspěch,“ povzdechla si Nancy.

Mladý muž se ušklíbl a předal jí obvyklou písemnou zprávu. Podle ní Davey Birdsong zajel svým vozem od své garáže na opačný konec města, kde zaparkoval. Než vystoupil, nasadil si tmavé brýle a klobouk. Poté jel taxíkem přes celé město zpátky, vystřídal dva různými směry jedoucí autobusy a nakonec šel oklikou pěšky k malému domku ve východní části města.

Vešel do domku. Adresa byla uvedena.

„Uvnitř se ten vousáč zdržel dvě hodiny,“ upřesnil Vickery.

Potom, zpráva pokračovala, Birdsong odjel taxíkem a vystoupil několik domovních bloků od zaparkovaného auta. Došel pěšky k vozu a odjel domů.

„Chtěla byste toho vousáče ještě hlídat dál?“ zajímal se Vickery s nadějí v hlase. A dodal: „Ti moji kámoši ještě pořád nemají žádnou práci.“

„Když mají takového zastánce jako jste vy,“ řekla Nancy, „nemusejí si dělat starosti.“ Odmítavě zavrtěla hlavou. „Už ne.“

Ted', o dva dny později, Nancy seděla ve voze a pozorovala domek, který tak tajnůstkářsky navštívil Davey Birdsong. Už čekala skoro dvě hodiny. Blížilo se poledne. Včerejšek, den po

obdržení Vickeryho zprávy, strávila dokončováním článku pro Examiner, zatím ho však nepředala do redakce místních zpráv. Odevzdá ho zítra. Do té doby si může dělat, co chce.

Doměk, který pozorovala, stál v ulici Crocker a měl číslo 117. Byl to jeden z tuctu stejných řadových domků postavených ve dvacátých letech, které spekulující stavitel před deseti lety renovoval s vírou, že v tomto okrsku dojde k hospodářskému růstu a celkovému oživení. Zmýlil se však, ulice Crocker zůstala takovou, jakou byla - nezajímavou, jednotvárnou ulicí, kde žili jen lidé, kteří si nic lepšího nemohli dovolit. Oprýskané zdivo, popraskaná okna a loupající se nátěry svědčily o tom, že renovované domky se pomalu dostávají do svého dřívějšího stavu.

Doměk číslo 117 se ve srovnání s ostatními nezdál být Nancy nijak jiný.

Z opatrnosti zaparkovala mercedesa ve vzdálenosti jednoho a půl domovních bloků, odkud měla dobrý výhled a kde, jak věřila, ji nikdo nezpozoruje. Napomáhalo k tomu několik jiných zaparkovaných aut.

Vzala si s sebou sice dalekohled, zatím ho však nepoužila z obavy, že vzbudí pozornost kolemjdoucích.

Až dosud byl na ulici jen nepatrný ruch, u čísla 117 žádný.

Nancy neměla ponětí, na co čeká, ani neměla žádný plán. S postupujícím dopolednem v ní rostlo přání uvidět někoho z obyvatel domku, ale přání nebylo splněno. Uvažovala, jestli tu je dost dlouho. Asi by měla odjet a vrátit se některý jiný den.

Kolem zaparkovaného mercedesu přejelo vozidlo, podobně jako několik jiných v uplynulých dvou hodinách. Bez valného zájmu si všimla, že to je pomačkaný, hnědě natřený dodávkový volkswagen s rozbitým bočním oknem. Otvor byl hrubě zakryt lepenkou, přidržovanou lepící páskou.

Najednou Nancy zpozorněla. VW přejel cestu a zastavil před číslem 117.

Vystoupil nějaký muž. Nancy to riskla a použila dalekohledu. Viděla, že je hubený, má krátce zastřižené vlasy a hustý knír; jeho věk odhadla na méně než třicet let. Ve srovnání s dodávkou vypadal elegantně v hezkém tmavomodrém obleku a s vázankou na krku. Přešel k zadní části vozu a otevřel dveře. Silným dalekohledem - kterým zpravidla z bytu sledovala plavidla v přístavu - krátce zahlédla mužovy ruce. Vypadaly jako potřísněné nějakými skvrnami.

Sáhl do dodávky a vytáhl poměrně velký, červeně natřený válec. Zdál se být těžký. Postavil ho na chodník a vytáhl další. Pak oba nesl do domku. Nancy poznala, že to jsou hasicí přístroje.

Muž ještě dvakrát přešel mezi VW a domkem a vždy přenesl další dva červené hasicí přístroje. Celkem jich bylo šest. Když odnesl poslední dva, zůstal v domě asi pět minut, pak vyšel a odjel.

Nancy váhala, jestli ho má sledovat, pak to zavrhl. Seděla a nechápavě přemítala: k čemu v tak malém domku mohou potřebovat tolik hasicích přístrojů? Náhle vykřikla: „Pitomče!“ Nenapadlo jí zapsat si poznávací značku VW, což bylo tak snadné. Teď už bylo pozdě. Plísnila samu sebe, jakým je mizerným detektivem a napadlo jí, že přece jen měla dodávku sledovat.

Má už odjet? Usoudila, že ano. Natáhla ruku ke klíčku zapalování, ale najednou ztrnulá. U čísla 117 se něco dělo. Ještě jednou uchopila dalekohled.

Z domku vyšla nějaká žena; mladá, štíhlá, nedbale oblečená ve vybledlých džínách a v saku hráškové barvy. Krátce se rozhlédla, pak svižně vykročila - opačným směrem od zaparkovaného mercedesu.

Tentokrátě Nancy nezaváhala. Nastartovala vůz a vyjela z parkoviště. Ženu udržovala v dohledu pomalou a obezřetnou jízdou, občas zajela k obrubníku, aby ženu nedostihla.

Žena se neohlížela dozadu. Když zahrnula za roh, Nancy chvíli vyčkala, než se odvážila dál. Stačila ještě zahlédnout, jak žena vstupuje do malé samoobsluhy s potravinami. Nancy zajela na parkoviště před obchodem, zamkla vůz a vešla dovnitř za ní.

V samoobsluze bylo asi dvacet kupujících. Ve vzdálené chodbičce zahlédla sledovanou ženu, nakládající do vozíku konzervy. Nancy si vzala vozík, uložila do něho několik věcí vybraných nazdařbůh z blízkých regálů a nenápadně se blížila k ženě.

Ukázalo se, že je mladší, než se zdálo z dálky - byla to ještě dívka. Tvář měla bledou, nenalíčenou, vlasy neupravené. Na pravé ruce měla něco, co vypadalo jako improvizovaná

rukavice. Zřejmě skrývala nějaké znetvoření nebo zranění, protože používala jen levou ruku. Natáhla se, vybrala láhev oleje Mazola a četla nápis na nálepce.

Nancy Molineauxová projela s vozíkem kolem ní, najednou se obrátila, jako by něco zapomněla. Jejich pohledy se setkaly. Nancy se usmála a vesele řekla: „Bud’te zdráva! Neměly bychom se znát?“ Pak dodala: „Myslím, že máme společného známého, Daveyho Birdsonga.“

Reakce byla okamžitá a neočekávaná. Mladá žena ve tváři zpopelavěla, viditelně se roztřásla, sklenice Mazoly jí vypadla z ruky a roztříštila se na podlaze.

Následovalo několik vteřin ticha, kdy se nedělo nic, jen louže oleje se rychle rozlévala po chodbičce mezi regály. Brzy přiběhl vedoucí prodejny a kvokal jako vyděšená slepice. „Proboha! To je nadělení! Co se tady stalo?“

„Byla to moje chyba,“ řekla rychle Nancy. „Promiňte, tu rozbitou láhev zaplatím.“

„To přece nebude stačit na zaplacení za úklid?“ namítl vedoucí.

„To ne, ale pomyslete na to, jak vám to cvičení prospěje,“ odpověděla Nancy a uchopila za ruku ženu, která ještě pořád ohromeně stála jako po hrozném nervovém šoku.

„Pojďme odtud,“ řekla Nancy. Dívka v saku hráškové barvy a v džínách nechala nákupní vozík stát a bez odporu odešla.

Nancy vedla dívku na parkoviště k mercedesu. V okamžiku, kdy odemkla a otevřela dveře, dívka jako by zpozorněla.

„Já nemůžu! Ne, nemůžu! Musím se vrátit domů,“ nervózně vykřikovala pronikavým hlasem a začala se znovu třást, přestože už se předtím zdála být klidná. Vztekla se podívala na Nancy. „Kdo vlastně jste?“

„Jsem přítelkyně. Víte co, tady za domovním blokem je bistro, zahlédla jsem ho cestou. Co kdybychom si tam zašly něco vypít? Vypadáte, jako byste právě něco takového potřebovala.“

„Říkám vám, že nemůžu.“

„Ale ano, můžete a půjdete se mnou,“ rozhodla Nancy. „Protože jestli nepůjdete, ještě dnes odpoledne zatelefonuji vašemu příteli Daveymu Birdsongovi a řeknu mu...“

Neměla představu jak větu dokončí, ale její účinek byl okamžitý. Dívka bez dalších námitek nastoupila do auta. Nancy za ní zavřela dveře a přešla na druhou stranu.

Za několik minut dojely k bistru. Vůz nechaly stát na parkovišti a vešly dovnitř. Prostředí bylo tmavé a páchlo plísní.

„Kristepane! Tady bychom potřebovaly psa jako průvodce,“ zaúpěla Nancy a v šeru hledala cestu ke stolu v rohu, dál od několika málo popíjejících lidí. Dívka šla za ní.

Když se posadily, Nancy řekla: „Musím vás nějak oslovovat. Jak?“

„Yvette.“

Objevil se číšník. Yvette si objednala pivo, Nancy daiquiri. Mlčely, dokud nedostaly nápoje.

Tentokrát dívka promluvila první. „Ještě jste mi neřekla, kdo jste.“

Zdálo se, že není nutné utajovat pravdu. „Jmenuji se Nancy Molineuxová a jsem novinářka.“

Už dvakrát byla Yvette šokována, tentokrát však mnohem víc. Otevřela pus, sklenice jí vypadla z ruky a kdyby ji Nancy nezachytila, skončila by stejně jako olej Mazola.

„Jen klid,“ naléhala Nancy. „Novináři požírají lidi jen když mají hlad. Já hlad nemám.“

Dívka šeptala a jen stěží hledala slova: „Co po mně chcete?“

„Nějaké informace.“

Yvette si olízla rty. „Jako například?“

„Jako například, kdo bydlí v domku, z něhož jste vyšla? Co se tam děje? Proč tam chodí na návštěvu Davey Birdsong? To pro začátek.“

„Po tom vám vůbec nic není.“

Nancy si už zvykla na šero a viděla, že navzdory energickým slovům je žena stále polekaná. Vystřelila proto naslepo. „O. K., myslím, že jsem v první řadě měla zajít na policii a...“

„Ne!“ Yvette napůl vstala, pak klesla zpět. Náhle položila hlavu do dlaní a začala vzlykat.

Nancy se natáhla přes stůl. „Vím, že máte nějaké problémy. Jestli dovolíte, pomohu vám.“

„Nikdo mi nemůže pomoci,“ ozvalo se mezi vzlyky. Za okamžik se Yvette se zjevným přemáháním zvedla ze židle. „Už půjdu.“ I v tak nepříjemné situaci projevila jistou dávku důstojnosti.

„Poslyšte,“ řekla Nancy, „nabízím vám následující dohodu. Nikomu nic neřeknu, ani nic neudělám, pokud mi slíbíte, že se zase sejdeme.“

Dívka váhala. „Kdy?“

„Ode dneška za tři dny. Tady.“

„Ne, za tři dny ne.“ A znovu ta směs nejistoty a strachu. „Snad za týden.“

Bylo nutné to přijmout. „All right. Od zítřka za týden, příští středu -ve stejném čase, na stejném místě.“

Yvette přikývla a odešla.

Cestou zpátky si Nancy nebyla jistá, jestli situaci zvládla nebo ne. Co to, k čertu, všechno znamená? Co mají Davey Birdsong a Yvette společného? Zmínka o policii při rozhovoru s Yvette byla jen nepřipravenou, naslepo vyřčenou poznámkou, její skoro hysterická reakce však dávala tušit, že se děje něco nezákonného. Jestli ano, o jaký druh nezákonné činnosti jde? Všechno se zdálo být příliš zmatené a beznadějné při záplavě na jazyk se deroucích, ale bez odpovědí zůstávajících otázek. Bylo to jako sestavování skládanky bez nejmenšího tušení, co má nakonec vyjít.

Kapitola 14

Další díl skládanky Nancy Molineauxové zapadl na své místo následujícího dne. Týkal se šeptem šířených náznaků, - kterým Nancy nebyla dosud ochotna uvěřit -, že Birdsongova m&sl se snažila získat finanční pomoc od Sequoia Clubu.

Navzdory svému skepticismu vystrčila tykadla. Jedno bylo úspěšné.

Zaměstnankyně poštovního oddělení Sequoia Clubu, starší černoška jménem Grace, požádala kdysi Nancy Molineauxovou o pomoc při získání bytu subvencovaném městskou správou. Tehdy stačil jediný telefonní rozhovor a využití vlivného postavení California Examineru, aby na úředním pořadníku žadatelů byla Grace zařazena najedno z prvních míst. Grace jí za to byla vděčná a slíbila, že, bude-li to v její moci, kdykoli jí službu oplátí.

Před několika týdny jí Nancy zavolala domů a zmínila se o údajných stycích m&sl a Sequoia Clubu. Požádala ji, aby se pokusila vypátrat, jestli je na šířené fámě něco pravdivého, a pokud ano, jak klub na žádost m&sl reagoval.

O několik dní později dostala zprávu: pokud Grace mohla zjistit, na povídačkách není ani kousek pravdy. Dodala však: „Něco takového by se ale mohlo odehrát tajně, v tom případě by o tom věděli pouze dva nebo tři nejvýše postavení funkcionáři z vedení klubu, jako třeba Prissy Pritchey, (jak zaměstnanci Sequoia Clubu nazývali Rodericka Pritchetta).

Dnes ale Grace využila polední přestávky a osobně přišla do redakce denních zpráv v budově Examineru. Nancy byla náhodou u svého psacího stolu. Odešly do zvukově izolované skleněné krychle, kde mohly hovořit. Mohutné tělo Grace přetévalo z úzkých, pestrých šatů, na hlavě měla pomačkaný klobouk. Sáhla do tašky spletené z provázků.

„Slečno Molineauxová, něco jsem našla. Nevím, jestli to má co dělat s tím, co jste chtěla, ale tady to je.“

„To‘ byla kopie interního sdělení členům Sequoia Clubu.

Grace vysvětlila, že do poštovního oddělení přišly tři obálky k odeslání, všechny označené jako Soukromé a důvěrné. Nebylo na nich nic neobvyklého, až na to, že jedna z obálek byla, asi vinou nedbalosti tajemníka klubu, nezapečetěná. Grace ji dala stranou a později, když byla sama, se podívala dovnitř. Nancy se usmála při pomýšlení, kolik z ostatní korespondence už asi Grace takhle přečetla.

Na jednom z kopírovacích strojů Sequoia Clubu Grace pořídila kopii. Nancy pečlivě studovala důvěrné sdělení.

Od: tajemníka klubu.

Pro: Členům Zvláštního výkonného výboru. Pro vaši informaci, druhá polovina daru Bově organizaci z rezervy pro neplánované náklady, schválená na schůzi 22. srpna, byla vyplacena.

Sdělení bylo podepsáno ‚R.P‘.

„Komu byla obálka adresována?“ zeptala se Nancy.

„Panu Saundersovi. Je členem výboru a... „

„Ano, vím.“ Irwin Saunders, známý právník, byl hybnou pákou Sequoia Clubu. „A co ty druhé dvě obálky?“

„Jedna byla pro naši předsedkyni paní Carmichaelovou. Další byla adresována paní Quinnové.“

To by mohla být Priscilla Quinnová, kterou Nancy letmo znala jako snoba z rozmařilé vyšší společnosti.

„Je to to, co jste chtěla?“ zeptala se dychtivě Grace.

„Nejsem si tím jistá.“ Nancy si ještě jednou přečetla text. Ovšem, to ‚B‘ by mohlo znamenat Birdsong, ale také by to mohl být někdo úplně jiný. Například starosta stojící v čele organizace ‚Chraňte staré budovy‘, účinně podporované Sequoia Clubem. Jeho příjmení také začínalo písmenem ‚B‘. Bylo by však v tomto případě sdělení ‚soukromé a důvěrné‘? Snad ano. Sequoia Club vždy své finanční záležitosti udržoval v tajnosti.

„Naložte s tou informací, jak uznáte za vhodné. Neprozradíte ale, odkud ji máte?“ ujišťovala se Grace.

„Vás přece vůbec neznám,“ odvětila Nancy. „A tady jste nikdy nebyla.“

Starší žena se usmála a s porozuměním přikývla. „Velice mi na tom zaměstnání záleží, přestože mi moc nevynáší.“ Vstala. „Tak, abych už zase šla.“

„Díky,“ řekla Nancy. „Velice si cením toho, co jste pro mne udělala. Ozvěte se, až zase vy budete něco potřebovat.“

Služba za službu, jak už Nancy dávno poznala, je součástí žurnalistické práce.

Cestou k psacímu stolu, s plnou hlavu úvah, jestli se sdělení týká Birdsonga a m&sl, potkala vedoucího rubriky místních zpráv.

„Nancy, kdo byla ta stará paní?“

„Přítelkyně.“

„Chystáte nějaký článek?“

„Možná.“

„Řekněte mi o tom něco podrobnějšího?“

Zavrtěla hlavou. „Zatím ještě ne.“

Vedoucí rubriky místních zpráv si ji zkoumavě prohlížel. Byl to šedivější veterán novinářského řemesla, dobrý pracovník, jenže jako mnoho jiných už ve své kariéře dosáhl maxima. „Nancy, měla byste si uvědomit, že jste členkou týmu, který kočuju. Vím, že nejraději pracujete sama a prochází vám to jen proto, že máte výsledky. Mohla byste ale zajít příliš daleko.“

Pokrčila rameny. „Tak mě vyhoďte.“

Oba věděli, že něco takového by nikdy neudělal. Rozpačitého a zmateného nechala ho stát, jak to dělávala s jinými muži, odešla k psacímu stolu a začala telefonovat.

Nejdříve zkusila Irwina Saunderse.

Sekretářka sice tvrdila, že není k dosažení, když se však Nancy zmínila o Examineru, hned se ozval a překypoval srdečností.

„Co pro vás mohu udělat, slečno Molineauxová?“

„Ráda bych si s vámi pohovořila o daru Sequoia Clubu, zaslaném organizaci pana Birdsonga moc & světlo lidem.“

Nastala chvíle ticha. „O jakém daru to mluvíte?“

„Dověděli jsme se ...“

Saunders se hlasitě rozesmál. „To jsou kecy! Nancy... smím vám tak říkat?“

„Ale ovšem.“

„Já-už-to-sice-vím-ale-rád-bych-si-to-ověřil, je ten nejstarší taktický manévr, Nancy. Nezapomeňte, že mluvíte s prohnaným starým sumcem, který už na takové návnady neskáče.“

Přidala se k jeho smíchu. „O vaší mazanosti, pane Saundersi, jsem už často slyšela.“

„Je to zatraceně pravda, děvenko.“

„Jaké je tedy spojení mezi Sequoia Clubem a m&sl?“ nedala se odbýt.

„Ale, Nancy, je nepravděpodobné, že o tom něco vím.“

První bod pro mne, pomyslela si Nancy. Neřekl nevím. Pouze je nepravděpodobné, že o tom něco vím. Kdyby snad později byl k tomu přinucen, mohl by tvrdit, že nelhal. Rozhovor si teď pravděpodobně nahrává na magnetofon.

„Pokud jsem informována,“ řekla, „výbor Sequoia Clubu rozhodl...“

„Nancy, řekněte mi něco o tom domnělém výboru. Kdo v něm zasedal? Jména, jména.“

Rychle uvažovala. Kdyby mu teď řekla jí známá jména ostatních, -Carmichaelové a Quinnové -, okamžitě by je telefonicky varoval. Nancy si však s nimi chtěla nejdříve promluvit sama. Zalhala proto: „Žádná jména neznám.“

„Jinými slovy, nevíte nic.“ Jeho hlas byl najednou méně přátelský. „Slečno Molineauxová, jako právník jsem velice zaneprázdněný závažnými případy. Klienti mi za čas platí a vy jím mrháte.“

„Tak už s ním mrhat nebudu.“

Saunders bez odpovědi zavěsil.

Už během rozhovoru Nancy listovala v telefonním seznamu a hledala jméno ,Quinn. Našla ho: Quinn Dempster W.R. Manžel Priscilly Quinnové měl o jedno jméno víc než většina lidí. Nancy

vytočila číslo a po druhém zazvonění se ozval mužský hlas: „Tady byt Dempstera Quinna.“ Slova zněla jako nahraná informace - Dveře se zavírají.

„Paní Quinnovou, prosím.“

„Lituji. Madam obědvá a nesmí být rušena.“

„Vyuště ji sdělením, že California-Examiner má v úmyslu uveřejnit její jméno a jestli nám chce pomoci tím, že nám poskytne přesnější informace.“

„Okamžik, prosím.“

Teprve za několik minut se ozval upjatý ženský hlas: „Ano?“

Nancy se představila.

„Co po mně chcete?“

„Paní Quinnová, kdy se výkonný výbor Sequoia Clubu, jehož jste členkou, naposled v srpnu sešel a rozhodl o spojení s organizací Daveyho Birdsonga moc & světlo lidem, co bylo...?“

Priscilla Quinnová odsekla: „Ta schůze výboru i konečné rozhodnutí měly být důvěrné.“

Tak, a je to venku! Paní Quinnová není prohnáním sumcem jako právník Saunders. Nancy získala potvrzení toho, po čem pátrala, potvrzení, které by přímým dotazem nikdy nezískala.

„Leccos se mezi lidmi šušká,“ řekla Nancy. „Možná mluvil Birdsong.“

Zaslechla zvuk podobný opovržlivému odfrknutí. „Velmi pravděpodobně. Tomu člověku bych nikdy ani trochu nedůvěřovala.“

„Smím se tedy zeptat, proč jste souhlasila s finanční podporou pro jeho...?“

„Já jsem s ní nesouhlasila. Byla jsem jediná, kdo byl proti tomu nápadu. Ostatní mě přehlasovali.“ V hlase Priscilly Quinnové bylo znát znepokojení. „Máte v úmyslu uveřejnit o tom něco v tisku?“

„Přirozeně.“

„Ach, milá slečno. Nechci, abyste se zmiňovala o mně.“

„Paní Quinnová,“ poznamenala Nancy, „když jste přišla k telefonu, představila jsem se vám, vy jste však neřekla ani slovo, že náš rozhovor je soukromý a nesmí být zveřejněn.“

„Tak to říkám teď.“

„Jenže to už je pozdě.“

„Zatelefonuji vašemu vydavateli,“ rozhořčeně pohrozila paní Quinnová.

„Kterým to vůbec nehne,“ odsekla Nancy, „ba naopak, doporučí mi, abych pokračovala a článek napsala.“ Odmlčela se a zauvažovala. „Chci se ale s vámi dohodnout“

„Jakou dohodu máte na mysli?“

„V žádném případě se sice nemohu vyhnout tomu, abych uvedla vaše jméno, protože jste členkou výboru Sequoia Clubu. Nezmíním se však o našem rozhovoru, pokud mi řeknete, kolik dolarů Sequoia Club zaplatil organizaci m&sl.“

„To je ale vydírání.“

„Nazvěte to obchodem - poctivou výměnou.“

Po krátkém odmlčení se ozvalo: „Jak mám vědět, že vám mohu věřit?“

„Můžete. Tak do toho - riskněte to.“

Další odmlčení. Pak velice tiché: „Padesát tisíc dolarů.“

Nancy našpulnými rty tiše hvízdla.

Když zavěsila, instinkt jí napověděl, že manželce Dempstera W.R. Quinna zkazila oběd.

Jednu nebo dvě hodiny Nancy vyřizovala běžnou agendu, pak přemýšlela a zvažovala. Kolik toho vlastně ví?

Fakt první: Davey Birdsong šidil studenty a vybral pozoruhodně víc peněz, než potřebuje pro m&sl.

Fakt druhý: Sequoia Club podpořil Birdsonga penězi - značnou částkou. To samo o sobě už bylo novinářskou senzací, která by zvedla obočí mnohých čtenářů a skoro určitě by poškodila pověst klubu, renomované organizace na vysoké úrovni.

Fakt třetí: Birdsong je zapletený do něčeho, co chce utajit, proto ta důsledná opatrnost při návštěvách domku v East Side. Otázka první: co tam dělal; souvisí to se značnou sumou peněz, které získal; co se v tom domku děje? O tom však Nancy neměla nejmenší potuchy.

Fakt čtvrtý: to děvče z domku, Yvette, byla kvůli něčemu k smrti vyděšená. Otázka druhá: kvůli čemu? I na to měla Nancy stejnou odpověď jako na otázku první.

Fakt pátý: číslo 117 na Crocker Street patří organizaci Redwood Realty Corporation. Nancy to zjistila dopoledne v kanceláři berního úřadu. Když později zavolala organizaci Redwood a představila se jako pracovnice úvěrového ústavu, dověděla se, že nemovitost byla v uplynulém roce pronajata nějakému panu G. Archambaultovi, o němž není nic známo, jen to, že nájemné platí včas. Otázka třetí: kdo a čím je Archambault? Viz otázka první.

Závěr: skládanka není kompletní, případ není zralý k zalomení do sazby. Nancy přemýšlela: bude muset počkat a být trpělivá až do dohodnuté schůzky, kterou bude s Yvette mít za šest dní. Ted' litovala, že souhlasila s tak vzdáleným termínem, ale když to slíbila, dodrží slovo.

Nancy krátce zvědavě uvažovala: Hrozí jí nebezpečí, když naznačila Yvette předmět svého zájmu a pak přestala naléhat? Pochybovala o tom. Ať tak nebo onak, jen zřídka si dělala těžkou hlavu z následků svého jednání.

A přece... Nancy měla nepříjemné tušení, že by se o svá zjištění přece jen měla s někým podělit, probrat s ním zjištěné skutečnosti a požádat o radu, jak postupovat dál. Logicky by měla jít za vedoucím rubriky místních zpráv. Asi by to udělala, kdyby se ten čubčí syn dnes neoháněl kecy o kočírování pracovního týmu. Ted' by to vypadalo, jako by se mu podlézavě vnucovala. Kašlu na vás, pane Charlie!

Nancy se rozhodla ponechat si ten horký kaštan zatím pro sebe.

Bylo to rozhodnutí, kterého později bude trpce litovat.

Kapitola 15

Nim probíral v kanceláři ranní poštu. Sekretářka Victoria Davisová už většinu korespondence a spisů otevřela a roztříbila do dvou složek. Část do zelené a naléhavou korespondenci do červené. Červená složka byla dnes tak plná, že z ní listiny vypadávaly. Na zvláštní hromádku pak položila několik neotevřených dopisů označených Osobní. Nim mezi nimi spolehlivě poznal známou bledě modrou obálku s adresou napsanou na psacím stroji. Dopis od Karen Sloanové.

Pokud šlo o Karen, v poslední době ho tížilo svědomí - ze dvou důvodů. Na jedné straně o ni měl skutečně velký zájem a cítil svou vinu, že ji od noci, kdy se milovali, nenavštívil, přestože spolu telefonicky mluvili. Na druhé straně tu byla Ruth. Jak jeho milostná pletka s Karen zapadá do usmíření a sblížení se s Ruth? Upřímně řečeno: nezapadá. Ale přece nemůže najednou Karen odhodit jako použitý papírový kapesník. Dokázal by to a neprodleně by to udělal, kdyby šlo o nějakou jinou ženu. Karen byla přece jen něco jiného.

Zvažoval, že řekne Ruth pravdu, ale pak usoudil, že by tím ničeho nedocílil. Kromě toho, Ruth má dost vlastních problémů a nebylo vhodné přidávat jí další. Nakonec bude muset stejně sám rozhodnout, jak s Karen dál.

Zahanbeně byl nucen připustit, že v současné době odložil Karen do zadního koutku mysli. Z toho důvodu váhal s otevřením dopisu.

Vzpomínka na Ruth mu však připomněla ještě něco jiného.

„Vicki,“ zavolal otevřenými dveřmi kanceláře. „Zajistila jste to ubytování v hotelu?“

„Už včera.“ Vešla k němu a ukázala na zelenou složku. „Napsala jsem vám to, je to uvnitř. Podařilo se mi získat dvoulůžkové apartmá, protože v hotelu Columbus někdo zrušil rezervaci. Tvrdili, že je vysoko a s vyhlídkou.“

„Výborně! A jak pokračuje poslední úprava mého proslovu?“

„Když se přestanete vyptávat na to, co jsem vám už napsala a co najdete ve složce, budu s ním dnes odpoledne hotova,“ odpověděla Vicki.

Nim se zašklebil a řekl: „Tak už raději vypadněte.“

Nim měl mít za týden proslov na výroční konferenci organizace National Electric Institute. Jeho projev, který už doznal několik koncepčních změn, bude mít název ‚Přetížení‘ a bude pojednávat o zvyšování energetických nároků v následujících desetiletích.

Výroční konference státní organizace NEI, důležitá nejen pro veřejné energetické společnosti, ale i pro jejich dodavatele, se tento rok konala v jejich městě - v hotelu Christopher Columbus. Měla trvat čtyři dny. Protože na programu bylo mnoho společenských událostí, Nimovi napadlo, že by pro jeho rodinu bylo zajímavou změnou, kdyby se po dobu trvání konference do hotelu nastěhovali s ním. Ruth, Leah i Benjy jeho návrh přijali s nadšením.

Napadlo mu získat pokoj s výhledem v horním patře. Domníval se, že tím udělá dětem radost.

Slib, že na výroční konferenci NEI vystoupí s projevem, dal už skoro před rokem, dlouho před tím, než byl zbaven role mluvčího společnosti. Když se Nim před nedávném o tomto slibu zmínil Ericu Humphreyovi, předseda řekl: „Jen to udělej, ale vyhni se jakýmkoli zbytečným polemikám o sporných otázkách.“ Nimův projev byl v podstatě odborně technický, určený plánovačům ostatních energetických společností, jako byl sám. Ještě se ale nerozhodl, jestli ho - navzdory předsedovu varování - okoření nebo neokoření špetkou sporných otázek.

Sotva Vicki zavřela dveře, Nim se vrátil k červené složce, pak se ale přece jen rozhodl otevřít dopis od Karen.

Byl si jistý, že v obálce budou verše - verše, které Karen s takovou pečlivostí v puse sevřenou hůlkou vyťukala na psacím stroji. A jako vždy byl dojat pomyšlením na dlouhé a trpělivé úsilí, které mu věnovala.

Měl pravdu.

PŘÍSNĚ TAJNÉ (jak v armádě se říká);

Jen pro tvé oči, Nimrode můj milý,

(Tak drahé a laskavé to oči),

Žádné jiné by ani spočinout neměly

Na tomto sdělení úředním —

Nikoli však vojenském,

Ale velmi soukromém, důvěrném a plném zbožňování.

Konce nebere má rozkoš smyslná, Vířivá, opojná a prostopášná, Najednou

Tak sladce opojná a živočišně smyslná.

Má mysl, i celé tělo mé,

Konečky mých nervů, prsty na všech údech i rety mé

Rozkoší se ve vzpomínce chvějí

• Ach, milence můj drahý! -

Na skvostný zážitek, při milování s tebou,

Na extázi tak hlubokou!

Že od dnešního dne

Se k hedonismu otevřeně hlásím.

Tys vskutku rytíř vznešený V brnění to lesklém, Jehož třpytící se meč (A hlavně tento meč) Drahocenné štěstí rozdává. Jsem jím plně uchvácená, I tebou, Navždy.

Karen, pomyslel si, když dočetl, vzrušuješ mne! Ach, jak ty mě vzrušuješ!

Zdálo se, že se jeho nejlepší úmysly rozplývají. Bez ohledu na všechno, navštíví Karen znovu. A brzy.

Ale především, pomyslel si, má před sebou silně nabitý program a navíc proslov na výroční konferenci. Vrátil se k úřední poště.

Za několik okamžiků zabzučel telefon. Po netrpělivém Nimově ohlášení mu Vicki řekla: „Chce s vámi mluvit pan London.“

Nim s pohledem upřeným na přetékající červenou složku řekl: „Zeptejte se ho, jestli to je důležité.“

„Už jsem se ptala. Říká, že ano.“

„Tak mi ho dejte.“ Po cvaknutí se ozval hlas vedoucího oddělení pro ochranu majetku. „Nime!“

„Hany, tento týden mám tak nabitý program, že nevím, kde mi hlava stojí. Nemohlo by to počkat?“

„Myslím, že ne. Vyšlo najevo něco nepochopitelného, něco, o čem si myslím, že bys měl vědět.“

„O. K., tak ven s tím.“

„Po telefonu ne. Musím se s tebou sejít.“

Nim vzdychl. Harry London se někdy choval, jako by všechno z jeho oddělení mělo jednoznačnou přednost před zbytkem GSP&L. „All right, přijď hned.“

Nim pokračoval v práci sotva pět minut, když přišel London.

Odstřelil židli od stolu a řekl: „Poslouchám, Harry, ale zkrat' to.“

„Vynasnažím se.“ Nevysoký vedoucí oddělení pro ochranu majetku se posadil proti Nimovi. Oblékáním a chováním stále dělá dojem vzorného a rázného námořníka, na tvářích má ale více vrásek než před několika měsíci, pomyslel si Nim.

„Jistě si vzpomeneš,“ začal London, „že po přistižení chlapů z organizace Quayle při nezákonných instalacích v budově Zaco jsem řekl, že jsme odhalili krysí hnízdo. Předpověděl jsem, že toho bude víc a že do toho budou možná zapletena některá slavná a známá jména.“

Nim přikývl.

„Co bys řekl tomuto vznešenému jménu: Pan Soudce Paul Sherman Yale.“

Nim vyskočil. „Děláš si legraci?“

„Kéž bych,“ zkormouceně vzdychl London. „Naneštěstí si žádnou legraci nedělám.“

Z Nima spadla veškerá netrpělivost. „Tak mi o tom řekni všechno, co víš,“ požádal. „Všechno.“

„Toho dne, kdy jsme spolu byli na obědě,“ pokračoval Harry London, „jsem ti také řekl, že mé oddělení - ve spolupráci s kanceláří státního návladního - zkontroluje záznamy Quayle Electrical &

Gas Contracting, s cílem překontrolovat veškeré, v loňském roce touto firmou provedené práce. A že pak postupně prošetříme, kolik z nich bylo nezákonných, pokud takové vůbec nějaké byly.“

„Vzpomínám si.“

„To všechno jsme provedli. Mí lidé pracovali jako d'asi, našli jsme celý balík nesrovnalostí. Podrobnosti se dovíš z mé rozepsané zprávy. Podstatné je, že státní návladní má mnoho dalších případů k žalobě a jde o velké sumy dolarů.“

„Přejdi k panu Yaleovi,“ řekl Nim. „Jak on do toho zapadá?“

„Už se k tomu dostanu.“

Mezi pracovními výkazy organizace Quayle, sdělil vedoucí oddělení pro ochranu majetku, bylo neobvyklé množství prací provedeno pro stejnou osobu - nějakého Iana Norrisa.

Nimovi to jméno sice připadlo známé, nepodařilo se mu ho však zařadit.

„Norris,“ řekl London, „je právník, který pracuje jako jistý druh poradce ve finančních záležitostech. Kancelář má ve městě - v budově Zaco, to by ti nenapadlo, co? - a stará se o nadace a nemovitosti. Jedna z nich se nazývá Nadace rodiny Yaleů.“

„Máme spolehlivý důkaz,“ pokračoval London, „že Norris je až po uši zapletený do krádeží energií. Spravuje mnoho nemovitostí -kancelářských i průmyslových budov, bytů, skladišť a podobných objektů. Před nějakým časem Norris zřejmě napadlo, že by svým klientům lépe posloužil - jim nějaké peníze uspořil a pro sebe nějaké získal -, kdyby podvodným způsobem snížil účty za elektřinu a plyn. Byl si jistý, že mu to projde - aspoň se to tak jeví - a ve spolupráci s Quayle Electrical & Gas Contracting se dal na krádeže energií ve velkém.“

„Z toho však nevyplývá,“ poznamenal Nim, „že lidé, které Norris reprezentuje, mají tušení o tom, co se děje.“ Pociťl úlevu. I kdyby Nadace rodiny Yaleů v tom byla nějak zapletena, byl přesvědčen, že Paul Sherman Yale osobně by se na něčem tak nečestném nikdy nepodílel.

„Co říkáš, je vcelku pravda,“ připustil London. „Ale i kdyby některý z Norrisových klientů o tom věděl, pochybuji, že bychom mu to mohli dokázat. Státní návladní ale připravuje proces proti Norrisovi a jméno Yale v něm nutně bude figurovat. Proto jsem si myslel, že bys to měl vědět. Nevyvíjí se to nijak dobře, Nime, ani pro něho, ani pro nás.“

Harry má pravdu, pomyslel si Nim. Jména Yale a Golden State Power & Light jsou teď v příliš úzkém spojení a najdou se lidé, kteří - navzdory jakýmkoli důkazům - budou přesvědčeni, že existuje nějaké spiknutí. A vůbec nebude záležet na tom, že to nedává žádný smysl. Šeptandu nic neumlčí a nakonec se všichni zúčastnění octnou v nepříznivém světle.

„Ještě jsem neskončil,“ řekl Harry London. „Co ti teď řeknu, je možná ze všeho nejdůležitější.“

Nim s napětím čekal, co uslyší.

„Mnoho nezákonných zásahů, které Quayleovi lidé udělali pro Norrisa - či spíše pro lidi, které reprezentuje -, bylo provedeno už skoro před rokem. Ale vše, co dělali pro Nadaci rodiny Yaleů, tedy elektrické instalace ve dvou obytných budovách ve městě, ve vinařském závodě v údolí Napa a na dobytčí farmě poblíž Fresno, provedli v uplynulých třech měsících. Pokud ti nic nenapadá, tak přesně od té doby, kdy Pan Soudce Yale odešel z Nejvyššího soudu a nastoupil do práce u Golden State Power.“

„Zadrž na chvíli, Harry,“ řekl Nim. Byl otřesen a zmaten. „Dovol, abych to strávil.“

„Jen si dej na čas,“ odpověděl London. „Sám jsem se o tom napřemýšlel víc než dost.“

Nim tomu nemohl uvěřit. Nemohl jen tak jednoduše uvěřit, že by se Paul Sherman Yale mohl podílet na krádežích energií, byť jen jako mlčenlivý svědek. A přece . . . Nim si s nepříjemným pocitem vzpomněl na rozhovor s Yaleem na dobytčí farmě. Co to vlastně Paul Yale tehdy řekl? „Ničí nás neustálý růst cen všeho možného... obzvláště elektřiny. I tato operace je na ní závislá. Elektrickou energii také používáme k míchání krmiva pro čtyřicet tisíc kusů dobytka... ty malé ohrady osvětlujeme přes celou noc... naše účty za elektřinu jsou astronomické.“ A později: „Správci majetku Ianu Norrisovi jsem řekl, aby snížil vydání. Jsme k tomu nuceni.“

A ještě předtím: když se Nim v údolí Napa poprvé setkal s Yaleovými, Beth Yaleová se mu s hořkostí svěřila, že rodinná nadace je špatně spravována a má finanční ztráty.

Nim se obrátil k Harry Londonovi. „Ještě jeden dotaz. Víš o tom, že by se někdo - ať z tvého oddělení, z policie nebo z úřadu státního návladního - o něčem z toho, cos mi teď řekl, bavil s panem Yaleem?“

„To vím. Nikdo.“

Nim mlčel a ještě jednou zvažoval všechno, co slyšel. Pak řekl: „Harry, je to pro mne velké sousto. Jdu s tím seznámit předsedu.“

Vedoucí oddělení pro ochranu majetku přikývl. „Myslel jsem si, že to budeš muset udělat.“

V jedenáct hodin následujícího dne se v kanceláři předsedy sešli Eric J. Humphrey, Nim, Harry London a Paul Sherman Yale.

Pan Soudce Yale, kterého právě vozem přivezli z údolí Napa, se choval nadmíru žoviálně. S rozzářenou vrásčitou tváří říkal ostatním: „Od návratu do Kalifornie se cítím mladší a šťastnější. Měl jsem to udělat už mnohem dřív.“ Když si najednou uvědomil, že nikdo s ním jeho radost nesdílí, obrátil se k Humphreyovi. „Ericu, není něco v pořádku?“

Humphrey, navenek jako vždy bezvadně upravený a klidný, se necítí ve své kůži, uvažoval Nim. Věděl, že k této schůzce se předseda odhodlal velice nerad a s obavou.

„Upřímně řečeno, nejsem si tím jistý,“ odpověděl Humphrey. „Donesly se mi některé informace, které by ses, podle mého názoru, měl dovědět. Nime, prosím tě, přednes panu Yaleovi základní fakta.“

Několika větami se Nim zmínil o nadměrném počtu krádeží energií a o funkci, kterou u společnosti zastává Harry London, s nímž se Pan Soudce Yale dosud nesetkal. Starý pán se při poslechu Nimových slov zamračil. Zatvářil se zmateně a během krátké Nimovy odmlky se zeptal: „Jak s tím souvisí moje práce?“

„Bohužel, to o čem mluvíme,“ řekl Humphrey, „s tvou prací nesouvisí. Vztahuje se to ... no, k tobě osobně.“

Yale nechápavě vrtěl hlavou. „Uvádíte mě do stále větších rozpaků. Vysvětlíte mi to někdo, prosím?“

„Harry,“ Nim vybídl Londona, „pokračuj teď ty.“

„Pane,“ obrátil se London k Yalemu, „předpokládám, že znáte jistého Iana Norrise.“

Bylo to jen zdání, napadlo Nimovi, nebo se na kratičký okamžik v obličeji Pana Soudce Yaleho mihl výraz znepokojení? Bylo to asi pouhé zdání. Nim sám sebe v duchu napomenul: nehledej stíny, které neexistují.

„Ale ovšem, Norris znám,“ potvrdil Yale. „Jsme v obchodním spojení. Rád bych ale věděl, co společného s ním máte vy?“

„Do okruhu mého zájmu se Norris dostal jen proto, pane, že je zloděj. Máme o tom nesporné důkazy.“ Harry London pak zopakoval všechno, co den předtím o Norrisových krádežích energie a o Nadaci rodiny Yaleů řekl Nimovi.

Reakce Paula Shermana Yaleho byla tentokráte neklamná: postupně se u něho projevil - údiv, otřes, zlost.

Když London domluvil, Eric Humphrey dodal: „Paule, doufám, že chápeš, proč jsem se rozhodl seznámit tě s touto záležitostí -bez ohledu na to, jak bolestivé to pro mne je.“

Yale přikývl s uzarděnou tváří, v níž se stále zrcadlil vnitřní boj. „Ano, to chápu. Ale to ostatní... „ Obrátil k Harry Londonovi a odhodlaně řekl: „To je vážné obvinění. Jste si jistý zjištěnými skutečnostmi?“

„Ano, pane. Absolutně jistý.“ London odhodlaně čelil pohledu starého pána. „Státní návladní si je také jistý. Je přesvědčen, že k usvědčení má dostatek důkazů.“

„Paule, měl bych ti asi říci, že pověst pana Londona u nás je vynikající,“ poznamenal Eric Humphrey. „Zakousl se do úkolů oddělení pro ochranu majetku a projevil se jako vysoce zodpovědný vedoucí. Nepatří k těm, kteří svá obvinění vyslovují lehce a bezdůvodně.“

„Zvlášť, jde-li o tak závažný případ,“ dodal Nim.

„To je určitě závažné.“ Pan Soudce Yale se už ovládl a mluví odměřeně, napadlo Nimovi, jako by se najednou octl v křesle nejvyššího soudce. „Zatím, džentlmeni, vaši informaci беру na vědomí, později ale budu trvat na předložení důkazů.“

„Přirozeně,“ řekl Eric Humphrey.

„Doufám,“ pokračoval Yale, „že jste jednoznačně přesvědčeni, že až do tohoto okamžiku jsem o ničem, co jste mi teď řekli, nevěděl.“

„To je bez debaty,“ ujistil ho Humphrey. „O tom nikdo z nás ani v nejmenším nepochybuje. Naším hlavním zájmem bylo, aby tě to nepřivedlo do nesnází.“

„A rovněž Golden State Power,“ dodal Nim.

Yale vrhl na Nima krátký pronikavý pohled. „Ano, to je třeba brát také v úvahu.“ Lehce se usmál. „Nu, děkuji vám za důvěru.“

„Nikdy nebyla otřesena,“ řekl Humphrey.

Nimovi napadlo: nepřehání to předseda trochu? Pak tu myšlenku zapudil.

Paul Yale naznačil, že chce ještě něco říci. „Když si odmyslím ten nešťastný případ, připadá mi záležitost s krádežemi energie zajímavá. Upřímně řečeno, neměl jsem ani potuchy, že se vůbec něco takového děje. Nikdy dřív jsem o tom neslyšel. Ani jsem nevěděl, že ve vedení veřejných energetických společností jsou pracovníci, jako pan London.“ A vedoucímu oddělení pro ochranu majetku řekl: „Při nějaké jiné příležitosti bych toho o vaší práci rád slyšel víc.“

„Budu vám kdykoli k dispozici, pane.“

Pokračovali v hovoru, počáteční napětí se rozplynulo. Dohodli se, že ještě téhož dne Hany London přeloží Panu Soudci Yaleemu podrobné důkazy, vztahující se k Ianu Norrisovi a k nemovitostem Nadace rodiny Yaleů. Yale jim sdělil svůj úmysl opatřit si soukromého právního zástupce k ochraně svých zájmů proti Norrisovi. Na vysvětlenou dodal: „Střídání správců majetku rodinné nadace bylo vždy problematické, protože můj dědeček udělal jistá opatření, která se ukázala být nepružná a neodpovídají době. K odvolání Norrise bude nutný soudní příkaz. V důsledku těchto okolností se ho budu snažit opatřit.“

Nim mluvil jen málo. Hluboko v mysli ho však něco velice znepokojovalo. Nebyl si však jistý, co to je.

Za dva dny se u Nima opět objevil Harry London.

„Mám nějaké novinky o Norrisově případu, které se ti budou líbit.“

Nim vzhledl od konečného konceptu svého projevu na výroční konferenci NEI. „Jako na příklad?“

„Ian Norris vydal prohlášení. Přisáhá, že tvůj přítel Paul Sherman Yale nevěděl nic o tom, co se dělo. Potvrdil tím starouškovu tvrzení.“

„Proč by Norris vydával nějaké prohlášení?“ podívoval se Nim.

„Zachoval se jako mazaný obchodník. Nejsem si jistý, jestli jsou váhy spravedlnosti dobře vyvážené, ale poslechni si, jak se to teď jeví: Norrisův právník mluvil se státním návladním. Jako první bylo dohodnuto, že GSP&L dostane dlužnou částku - nebo spíš odhad dlužné částky, což je strašně velká suma. Nu, a pak bude Norris žádat o zrušení obvinění ze zločinného okrádání podle paragrafu 591.“

„Co to je?“

„Součást kalifornského trestního řádu. Pojednává o okrádání veřejných energetických společností jako jsme my a telefonních společností. Připouští pokutu a vězení až do pěti let. Státní návladní v každém případě požádá o nejvyšší pokutu, ale na uvěznění trvat nebude. Když si to všechno dáš dohromady, před soud se nedostanou žádné důkazy, takže název Nadace rodiny Yaleů nebude v protokolu vůbec uveden.“

Harry London se odmlčel.

„Dovídat se něco od tebe je jako tahat z láhví zátky,“ postěžoval si Nim. „Tak už mi dopověz zbytek té zákulisní dohody.“

„Nevím o ní všechno a asi se to nikdy nedovím. Vyšlo však najevo, že pan Yale má mocné přátele, kteří na státního návladního učinili nátlak, aby případ urovnal a jméno Yale ukryl pod pokličku.“ London pokrčil rameny. „Předpokládám, že pro naši drahou starou GSP&L je to tak nejlepší.“

„To ano,“ souhlasil Nim, „tak je to nejlepší.“

Po Londonově odchodu Nim mlčky seděl a přemýšlel. Je to pravda: společnosti by v očích veřejnosti uškodilo, kdyby jeden z ředitelů a její oficiální mluvčí byl, třeba nevědomky a nevinně, zapleten do případu krádeže energie. Nimovi napadlo, že by měl pocítit jistou úlevu, stále mu však na tom něco vadilo. V podvědomí mu už dva dny hlodala nějaká neodbytná pochybnost. Tušil, že ví něco důležitého, jen si nedovede vzpomenout, co to je.

A ještě něco. Tentokrát ne podvědomého.

Proč vlastně Pan Soudce Yale na schůzce s Ericem Humphreym, Harrym Londonem a Nimem tak nápadně zdůrazňoval, že o krádežích energií nikdy nic neslyšel? Ano, bylo docela dobře možné, že o nich neslyšel. Ale po pravdě řečeno, psalo se o nich v tisku, příležitostně se o nich mluvilo v televizi, nelze ovšem předpokládat, že každý čte a poslouchá všechny zprávy, i když jde o soudce Nejvyššího soudu. Namlouvat si něco jiného se Nimovi zdálo být v této chvíli přehnané.

Vrátil se k původní myšlence: k podvědomé neodbytné pochybnosti. Co to, k čertu, je, o čem ví? Možná, že kdyby nepřemýšlel tak usilovně, přišel by na to dřív.

Vrátil se k redigování projevu na výroční konferenci National Electric Institute, která se měla konat už za čtyři dny.

Kapitola 16

Den vítězství se blíží!

Statečná lidová armáda, Přátelé svobody, bojující proti podlým kapitalistům, kteří drží Ameriku v řetězech, udeří způsobem, jemuž dějiny vzdají hold.

Všechny přípravy k zahájení akce jsou skončeny...

Georgos Winslow Archambault při psaní do deníku zaváhal. Pak špačkem tužky (už byl nepohodlně krátký a bez ohledu na příkaz Gándhího ho bude muset vyhodit) poslední dvě slova přeškrtl a nahradil je:

...byly prvotřídně vykonány vrchním velením Přátel svobody... To je lepší. Mnohem lepší! A pokračoval v psaní.

...Nepřátelé lidu, seskupení pod hanebným fašistickým praporem organizace National Electric Institute, se za dva dny začnou sjíždět. Dočkají se velkolepého překvapení - a zaslouženého trestu.

Georgos se usmíval, když odložil špačka, aby si odpočinul od psaní, které ho, jako obyčejně, duševně unavovalo. Ve stoje se rozhlížel po suterénní dílně, přeplněné teď novými zásobami a vybavením. Protáhl své hubené, pružné tělo. Pak klesl na podlahu v místě, které vždy udržoval čisté a rychle udělal čtyřicet kliků. Georgose potěšilo, že námahu cviků snadno vydržel a dech měl klidný i na konci cvičení. Za tři dny se mu fyzická kondice možná bude velmi dobře hodit.

Co nejdřív se však musí vrátit k deníku, který s ohledem na vývoj dějin nesmí zanedbávat, protože se jednoho dne dostane na čestné místo v archivech o revoluci.

Přemítal: v blízké se operaci do sebe všechno bezvadně zapadalo - příprava, nákup potřebných věcí i promýšlení operace s výbušninami a zápalnými bombami v hotelu Christopher Columbus. První sada náloží, obsahující vysoce výbušnou třaskavinu, vybuchne ve tři hodiny ráno v průběhu druhé noci výroční konference NEI, zápalné bomby pak postupně v rozmezí pěti až deseti minut. Obě sady, maskované jako hasicí přístroje, budou na vybraná místa uloženy den předem, zhruba šestnáct hodin před odpálením.

Díky Georgosově vůdcovské pohotovosti všechno běželo jako... hledal nějakou metaforu... jako vynikající hodinové mechanismy, které Davey Birdsong koupil v Chicagu a dopravil do domku.

Georgos zrevidoval svůj dřívější názor na Birdsonga. Teď k tomuto mohutnému vousatému muži cítil obdiv a lásku.

Nejen proto, že Birdsongův nápad byl geniální, ale při pomoci s jeho realizací sám podstupoval opravdové nebezpečí. Kromě nákupní cesty do Chicaga také po několika kusech na různých místech v městě zakoupil hasicí přístroje. V suterénní dílně jich teď stály tři tucty - dostatečné množství pro plán Přátel svobody. Georgos je do domku dopravoval opatrně, většinou po setmění. Jen jednou, vědom si rizika, dovezl šest hasicích přístrojů za denního světla - protože naléhavě potřeboval uvolnit ložný prostor v dodávce, aby mohl zajet pro další. Nejdříve si ale pozorně prohlédl ulici, pak jistý, že ho nikdo nepozoruje, zajel k domku.

Jakmile bylo shromážděno víc než třicet hasicích přístrojů, Georgos ihned na polovině udělal potřebné úpravy. Nejdříve vyňal původní obsah a plechové stěny hasicích přístrojů zeslabil. Do těch, v nichž měly být zápalné bomby, vložil láhve z umělé hmoty naplněné benzínem, k nim třaskaviny s rozbuškami a časovači mechanismy. Do obalů, které měly ukrývat vysoce účinné trhové bomby, aby po výbuchu zablokovaly východy z hotelu, místo hořlavin vložil čtyři libry dynamitu.

Jakmile dopíše deník, bude pokračovat v úpravě zbývajících hasicích přístrojů. V následujících čtyřiceti osmi hodinách bude muset usilovně pracovat - a s mimořádnou pečlivostí, protože kdyby něco udělal špatně, množství výbušnin v dílně stačilo na úplné zničení celého bloku domů. Georgos však důvěřoval svým schopnostem i tomu, že vše dokončí včas. Jeho hubená asketická tvář se rozzářila radostným očekáváním, když si vzpomněl na Birdsongova slova, která padla při první debatě o plánu, jak zablokováním východů z hotelu znemožnit útěk a vzápětí v horních podlažích založit prudký požár. „Jestli to uděláš dobře, z vyšších podlaží neodejde nikdo živý“.

Další plus pro Birdsonga: opatřil všechny peníze, o které Georgos požádal, přestože všechno bylo dražší, než předpokládal.

Pak tu byla další část Birdsongova plánu, která Georgosovi a dalším bojovníkům za svobodu umožní dopravit bomby bezpečně do hotelu.

Georgos, jako už několikrát předtím, v duchu znovu probíral všechny podrobnosti.

Za peníze, které od Birdsonga dostal navíc, Georgos koupil malé otevřené dodávkové auto Dodge - ojeté, ale v dobrém stavu a šťastnou náhodou červeně nastříkané. Koupil ho za hotové a vyhotovil falešné doklady, aby ani později nebylo možné posledního vlastníka vystopovat.

Dodávka stála v uzamčené soukromé garáži, sousedící s druhým úkrytem Přátel svobody - nedávno pronajatým bytem v městském obvodu North Castle, o němž věděl pouze Georgos. Byt poslouží jako útočiště v případě, že domek v Crocker Street z nějakého důvodu nebudou moci používat.

Na obou stranách červené dodávky již bylo úhledně napsáno: Protipožární služba, a. s. Mistrovským tahem (dalším z Georgosových nápadů) byl výběr otevřené dodávky, nikoli uzavřeného vozu. Náklad vozidla - zdánlivě nevinné hasicí přístroje - bude na očích všem kolemjdoucím.

Georgosův soukromý dopravní prostředek - starý uzavřený VW -, stojící na soukromém parkovišti nedaleko domku v Crocker Street, nebude při útoku proti NEI použit.

V době, kdy ke služebnímu vchodu přivezou a budou skládat bomby v obalech od hasicích přístrojů, Birdsong podle vlastního diverzního plánu za pomoci přibližně stovky příznivců m&sl zorganizuje před hotelem demonstraci proti GSP&L. Demonstranti svými nepřístojnostmi zaměstnají všechny policisty i další pořádkové posily, a tím umožní nepozorovaný příjezd červené dodávky.

Pokud šlo o další podrobnosti, Birdsong obstaral slíbené situační plány přízemí i mezipatra hotelu Christopher Columbus. Po jejich prostudování si Georgos šel do hotelu třikrát ověřit některé podrobnosti, aby definitivně rozhodl o přesném rozmístění náloží s ničivým účinkem, které budou odpáleny jako první.

Georgos zjistil i to, že pohyb zaměstnanců v prostorách, kam hosté nemají přístup, je příliš rušný, chvílemi až nepřehledný a služebními prostorami by ve dne mohl projít skoro každý, aniž by se ho někdo na něco ptal, ovšem za předpokladu, že navenek jde za nějakým cílem a má tu co dělat. Aby si to Georgos ověřil, při třetí návštěvě hotelu Christopher Columbus si oblékl bledě modrý pracovní oděv s nápisem Protipožární služba, a. s., který za tři dny budou spolu s ním mít i ostatní bojovníci za svobodu.

Nestalo se nic. Žádný problém nevznikl. Několik členů hotelového personálu mu dokonce přátelsky pokynulo, protože jeho přítomnost nepovažovali za nic neobvyklého. Georgos sám se při té příležitosti procvičil v roli, kterou bude hrát, až bude na předem vyhlédnutá místa rozmísťovat bomby. Po celou tu dobu se z něho i z ostatních stanou úslužní lokajové - plazící se otroci, jak se to kapitalistům líbí. Všichni bojovníci za svobodu se jako chameleóni budou sladce usmívat a pompézně pronášet nejapnosti-„Promiňte“, „Ano, pane“, „Ne, madam“, „Prosím“, tak hnusně pokořující slova pro podmaněné lidi, což však v zájmu revoluce bude nutné vydržet.

Výsledky jistě potvrdí, že se to vyplatilo.

Pro případ, že by některý bojovník za svobodu byl zastaven a dotazován, Birdsong jako zvláštní opatření připravil několik natištěných pracovních příkazů a.s. Protipožární služba. Právě do nich vepisovali objednávku na dodávku hasicích přístrojů a rozmístění před následnou montáží. Kromě toho na hotelový dopisní papír Birdsong na psacím stroji napsal povolení vstupu pro jednotlivé pracovníky Protipožární služby do hotelu za tímto účelem. Dopisní papíry získal během jedné návštěvy hotelu Christopher Columbus, kde jsou v přízemí na psacích stolcích běžně k dispozici hotelovým hostům.

Tyto dva doklady nahradily původní Georgosův plán získat objednávku z hotelu, což se ukázalo být příliš neschůdné. Georgos a Birdsong věděli, že při podrobné prohlídce by žádný z jimi vyhotovených dokladů neobstál, ale v nejhorším případě by snad přece jen mohly splnit svůj úkol.

Pokud Georgos mohl posoudit, nezapomněli opravdu na nic.

V tomto okamžiku mu jakousi nejasnou starost dělala pouze jeho žena Yvette. Od oné noci před čtyřmi měsíci, kdy na kopci nad Millfieldem oddělal ty dva lumpy z bezpečnostní služby a Yvette měla proti tomu námitky, jí už nikdy zcela nedůvěřoval. Po Millfieldu dokonce krátce uvažoval, že se jí zbaví. Nebylo by to nijak obtížné, jak jednou poznamenal Davey Birdsong, Georgos se však rozhodl toto řešení odložit. Ta žena mu přece jen byla v něčem užitečná. Dobře vařila a také se mu hodila k ukájení sexuálních vzrůsení, která teď pociťoval pravidelně, jakmile se v dohledu rýsovala vyhlídka na zabití většího počtu nepřátel.

Georgos z opatrnosti před Yvette zatajil plán bombového útoku na hotel Christopher Columbus, přestože jistě poznala, že se připravuje něco důležitého. Její vyloučení z akce snad způsobilo, že v posledních týdnech byla tak mlčenlivá a mrzutá. Nu, na tom nesejde! V tomto okamžiku má mnohem závažnější starosti, ale skoro jistě bude muset Yvette brzy zlikvidovat, přestože mu to způsobí jisté rozpaky.

Jak zvláštní! Dokonce i pomyšlení na vraždu vlastní ženy u něho vyvolalo erekci.

S rostoucím vzrůsením - přinášejícím mu tolik příjemných představ - se Georgos vrátil ke svému deníku.

ČÁST ČTVRTÁ

Kapitola 1

Leah vzhledla od psaní do školního sešitu v apartmá ve dvacátém pátém podlaží hotelu Christopher Columbus.

„Tati,“ řekla, „smím se tě zeptat na něco osobního?“

„Ano, samozřejmě,“ odpověděl Nim.

„Jsou už teď vztahy mezi tebou a maminkou dobré?“

Nimovi trvalo jednu či dvě vteřiny, než pochopil závažnost dceřiny otázky. Pak tiše odpověděl: „Ano, jsou.“

„Nemáš v úmyslu...“, Leah se zajíkla. „Nemáš v úmyslu se rozvést?“

„Jestli ti dělá starosti tohle,“ odpověděl, „tak je pusť z hlavy. Doufám, že se to nikdy nestane.“

„Ach, tati!“ Leah se k němu s otevřenou náručí rozběhla a pevně ho objala. „Ach, tati, jsem tak ráda.“ Na tváři ucítil lehký dotek mladé tvářičky a vlhkost slz.

Sevřel ji a lehce jí hladil vlasy.

Byli spolu sami, protože Ruth s Benjym před několika minutami odešli dolů do hotelové haly ochutnat smetanovou zmrzlinu, kterou byl hotel proslulý. Leah se rozhodla zůstat s Nimem. Tvrdila, že chce dokončit úkol do školy. Neudělala to proto, uvažoval Nim, že se jí naskytla příležitost položit mu tuto zásadní otázku?

Co rodič ví o tom, co se děje v dětských myslích nebo o citech zraněných sobectvím rodičů nebo nedostatkem laskavé péče, přemítal Nim. Vzpomněl si, jak opatrně se při telefonickém hovoru Leah vyhýbala sebemenší zmínce o nepřítomnosti Ruth doma v době, kdy s Benjym bydleli u Neubergerových. Jaké mučivé představy se honily v hlavě citlivé a všímavé čtrnáctileté Leah? Ta představa v něm vyvolala pocit zahanbení.

Rovněž vyvstala otázka: kdy se obě děti mají dovědět pravdu o nemoci Ruth? Asi brzy. S jistotou se dalo čekat, že v nich toto sdělení vyvolá pocit úzkosti, jaký pocítil - a stále cítí - Nim sám. Bude snad ale přece jen lepší, když to Leah a Benjy budou vědět, než aby se to dověděli náhle v okamžiku kritického stavu, který může nastat kdykoli. Nim se rozhodl promluvit o tom s Ruth v nejbližších dnech.

Leah jako by vycítila část jeho myšlenek, řekla: „To je výborné, tati.“

To je výborné.“ Pak se s přízřusobivostí mládí uvolnila a vrátila ke své dřívější práci.

Nim přešel k oknu obývacího pokoje a díval se na panoramatický výhled jako na pohlednici: na historické centrum města, jeho rušný, loděmi přeplněný přístav a na dva světoznámé mosty - to vše zalité zlatou září pozdně odpoledního slunce. „Leah, to je fantastický pohled,“ houkl přes rameno.

Leah zvedla hlavu a usmála se. „Ano. Samozřejmě.“

Jedna věc už byla jasná: nápad vzít rodinu na výroční konferenci National Electric Institute byl - jak se už prvního dne ukázalo - skutečně báječný. Obě děti byly příjemně vzrušené už při ranním zapisování v recepci. Leah a Benjy, omluvení na čtyři dny ze školy, dostali úkoly, včetně úkolu písemně zpracovat pojednání o samotné výroční konferenci. Benjy, uvažující o svém úkolu, projevil přání poslechnout si následujícího dne otcův proslov. Nebylo sice obvyklé dovolit přítomnost dítěte na obchodním jednání NEI, Nimovi se to však podařilo. Členové rodiny však měli před sebou i jiné programy - plavbu přístavem, návštěvy muzeí, soukromá promítání filmů - ,toho všeho se měla Ruth s dětmi zúčastnit.

Ruth a Benjy se s hlasitým smíchem vrátili do apartmá a prohlašovali, že bylo naprosto nutné ochutnat po dvou koulích zmrzliny, kterou nadšenými slovy označili za tříhvězdičkovou.

Probíhal druhý den konference.

Za svítání bylo jasno, obloha bez mraků a slunce svými paprsky nakukovalo do apartmá, kde se Nim, Ruth i děti s potěšením oddávali přepychu snídaně podávané do pokoje.

Po jídle si Nim naposled zběžně pročetl proslov. Na programu byl v deset hodin. Několik minut před devátou se rozloučil s rodinou a výtahem sjel do vstupní haly.

Měl důvod se tam jít podívat. Z okna apartmá si totiž všiml, že venku se koná nějaká demonstrace a ze zvědavosti se chtěl dovědět, kdo je pořadatelem a z jakého důvodu ji pořádá.

Sotva Nim vyšel hlavním vchodem ven, okamžitě poznal starý známý dav - moc & světlo lidem. Asi sto mužů a žen různého věku se tu producírovalo a vykřikovalo hesla. Je vůbec možné, že je to nikdy neunaví, uvažoval Nim, nikdy se na nic nedokážou podívat jinak, než vlastním zúženým pohledem?

Demonstranti mávali obvyklými transparenty.

GSP&L

OKRÁDÁ

ODBĚRATELE

NEDOPUSŤTE, ABY SE Z LIDÍ STÁVALI PRACHATÍ

KAPITALISTÉ,

PŘEVEZMĚTE GSP&L

DO VLASTNÍCH RUKOU

M&SL NALÉHÁ NA TO,

ABY VEŘEJNOST PŘEVZALA

PODNIKY SLOUŽÍCÍ

NÁRODU

VEŘEJNÝM VLASTNICTVÍM PODNIKŮ

BUDOU ZAJIŠTĚNY NIŽŠÍ SAZBY ZA ELEKTRINU

Očekávají snad představitelé m&sl, dumal Nim, že tím ovlivní National Electric Institute? Nim by jim mohl říci, že výsledek bude nulový. Ovšem očekávané pozornosti v místě demonstrace bylo docíleno. Zahlédl všudypřítomné televizní kamery. Ach, ano, tamhle je Davey Birdsong, který s rozzářenou tváří všechno řídí.

Demonstranti se pokoušeli zabránit příjezdu vozidel k hotelu. Za ruce se držící příznivci m&sl bránili několika vozům a taxíkům dojet k hlavnímu vchodu do hotelu. Další kordon příznivců uzavřel přístup ke služebnímu vchodu. Stála tam dvě auta, která nemohla dál. Nim si všiml, že jedno je uzavřený mlékárenský vůz, druhé otevřená dodávka s nákladem hasicích přístrojů. Oba řidiči vystoupili a protestovali proti zdržení.

Objevilo se několik příslušníků městské policie. Procházeli mezi demonstranty a napomínali je. Mezi policisty a demonstranty došlo ke krátké výměně názorů, k níž se připojil i Birdsong. Mohutný vousatý muž nakonec pokrčil rameny a pokynul svým stoupencům, aby vchody uvolnili. Policisté se snažili urychleně zavést pořádek, doprovodili obě dodávky, pak i osobní vozy a taxi.

„To přestává všechno, vidíte tu nezodpovědnost?“ řekl vedle Nima stojící delegát výroční konference, jak Nim poznal podle odznaku NEI na klopě. „Ten pitomý dav by chtěl znemožnit dodávku protipožární ochrany i mléka pro hotel. Proboha, proč?“

„To opravdu nedává žádný smysl,“ přitakal Nim.

Demonstrantům to zřejmě také žádný smysl nedávalo, protože se začali rozcházet.

Nim se vrátil do hotelu a výtahem vyjel do mezipatra, kde se odehrávalo vše, co souviselo s výroční konferencí.

Jako na každé výroční konferenci - tak jedinečné svým rituálem -, se na shromáždění NEI sešlo několik set obchodních podnikatelů, inženýrů a vědců, aby debatovali o společných problémech, vyměnili si vývojové novinky a navzájem se seznámili. Podle teoretického předpokladu by po takovém shromáždění měl každý delegát nebo delegátka svou práci dělat lépe než dosud. Bylo obtížné odhadnout hodnotu takových možností, nějaká však přece jen byla.

Před každodenním oficiálním jednáním se delegáti scházeli v předsálí hlavní sjezdové haly k přátelským debatám. Nim se vmísil mezi dřívější příchozí, aby se setkal s vysokými představiteli jiných energetických společností, z nichž některé znal, některé ne.

Většina hovorů se točila kolem nafty. Ze zprávy z uplynulé noci bylo zřejmé, že v organizaci OPEC sdružené státy vyvážející naftu pevně stojí na požadavku, aby budoucí platby za naftu byly poukazovány ve zlatě a ne v papírovém oběživu, jehož hodnota - zvláště dolaru - se takřka denně snižovala. Jednání mezi Spojenými státy a OPECem uvázla a vyhlídka na nové naftové embargo se stávala děsivou možností.

Kdyby k tomu opravdu došlo, pak by dopad na veřejné energetické společnosti vyrábějící elektřinu mohl být katastrofální.

Po několika minutách diskuse v jedné skupině Nim ucítil dotek na ruce. Obrátil se a uviděl Thurstona Jonese, přítele z Denveru. Srdečně si potřásli rukama.

„Co je nového s Tunipahem?“ zeptal se Thurston.

Nim se zašklebil. „Stavba pyramid určité postupovala rychleji.“

„Faraóni ovšem nepotřebovali povolení, že?“

„Správně! Jak se vede Ursule?“

„Báječně,“ rozzářil se Thurston. „Budeme mít děťátko.“

„To je skvělé. Blahopřeji! Kdy nastane ten velký den?“ Nim mluvil, jen aby nějak vyplnil čas, protože hlavou mu táhly zmatené myšlenky. Živě si vzpomínal na víkend v Denveru i na to, jak se Ursula ocitla v jeho posteli. Její důvěrné sdělení, že ona i manžel chtějí děti, že je však nemohou mít, což Thurston tehdy potvrdil slovy: „Oba jsme byli na lékařských vyšetřeních... moje pistole se vzpříímí a vypálí, jenže je nabita jen slepými náboji. Ostré náboje nebudu nikdy mít...“

„Podle doktorova odhadu někdy koncem června.“

Panebože! Nim nepotřeboval kalkulačku aby věděl, že to je jeho dítě. Ovládlo ho hluboké vzrušení. K čertu, co má na to říci?

Odpovědi ho ušetřil přítel, který ho vzal kolem ramen a řekl: „Ursula a já bychom tě chtěli o něco požádat. Až ta očekávaná chvíle přijde, chceme, abys byl kmotrem.“

Nim chtěl říci ano, zjistil však, že není schopen ze sebe dostat jediné slovo. Místo toho znovu pevně stiskl Thurstonovu ruku a svůj souhlas vyjádřil přikývnutím. Dítě Jonesových bude mít nejlepšího a nejsvědomitějšího kmotra, jaké kdy nějaké dítě mělo, sliboval v duchu slavnostně Nim.

Dohodli se, že se před ukončením výroční konference sejdou ještě jednou.

Nim odešel a hovořil s dalšími pracovníky: z newyorské Con Edison - podle Nimova názoru jedné z nejlépe řízených energetických společností v Americe, a to navzdory vnucenému postavení výběrčího daní města New Yorku a navzdory hrubým pomluvám, kterými ji zahrnují oportunističtí politici -, ze společností Florida Power & Light, Chicago's Commonwealth Edison, Houston Lighting & Power, Southern California Edison, Arizona Public Service a z jiných.

Dvanáct delegovaných pracovníků Golden State Power & Light se procházelo a bavilo s delegáty ze vzdálenějších míst, protože jejich společnost vystupovala v roli hostitele. Ve skupině pracovníků GSP&L byl i Ray Paulsen: s Nimem se pozdravili, jako vždy bez sebemenší srdečnosti. J. Eric Humphrey se na konferenci ještě neobjevil, měl přijet později.

Po skončení jednoho rozhovoru si Nim všiml známé tváře, prodávající se stále rostoucím a hlučnějším davem delegátů. Byla to novinářka z California Examiner Nancy Molineauxová. K Nimovu překvapení mířila přímo k němu.

„Buďte zdrav!“ Přátelsky se na Nima smála, ale Nimovy vzpomínky byly ještě příliš čerstvé a trpké, než aby zareagoval stejně. Musel však uznat, že tato žena je zatraceně půvabná, což zvýrazňovaly vysedlé lícní kosti a hrdé vystupování. Jak bylo patrné z jejích šatů, dovedla se dobře i přepychově oblékat.

„Dobrý den,“ odpověděl chladně.

„Právě jsem si v tiskovém středisku vyzvedla vaši řeč,“ řekla slečna Molineauxová: v ruce držela informační bulletin s kopií celého projevu. „Je to pěkně nudné. Máte v úmyslu říci i něco jiného, než je tu uvedeno?“

„I kdybych něco takového v úmyslu měl, byl bych blázen, kdybych vám usnadňoval práci a řekl vám to předem.“

Odpověď ji zřejmě potěšila, protože se zasmála.

„Táto,“ ozval se hlas, „my si už jdeme sednout.“

Byl to Benjy, který se mezi delegáty prodíral k malému balkónu jednacích haly, kde bylo několik míst k sezení pro hosty. Přes hlavy delegátů u schodiště viděl Ruth a Leah. Obě na něho mávaly, on jim stejně odpověděl.

„O. K.,“ řekl Benjymu, „raději si už vyhledejte svá místa.“

Nancy Molineauxová poslouchala se zjevným pobavením. „Přivedl jste na konferenci celou rodinu?“ zeptala se.

„Ano,“ odtušil stroze, pak dodal: „Manželka i děti bydlí se mnou v hotelu. V případě, že byste z toho chtěla vytlout nějaký kapitál, sděluji vám, že jejich výlohy platím ze svého.“

„Ale ale, to mám tak hroznou pověst?“ dobírala si ho.

„Před vámi si dávám pozor,“ řekl jí Nim, „stejně jako bych to dělal před brejlovcem indickým.“

Ach, ten Goldman, pomyslela si odcházející Nancy. Ten člověk nemá ani kousek smyslu pro humor.

Nevěděla, že dostane za úkol sem zajít a ani o to nijak nestála. Když však redaktor místních zpráv na programu objevil Goldmanovo jméno, poslal sem Nancy v naději, že najde nějaké zranitelné místo a bude pokračovat v tom, co považoval za jakousi krevní mstu hodnou zveřejnění. No, tentokrát se ten starý ‚kočí pracovního týmu‘ zmýlí. O Goldmanově řeči napíše otevřeně, poctivě a objektivně, a bude-li jeho projev obsahově za něco stát, dokonce ho podpoří a vyzvedne. (Tištěná verze za nic takového nestála, proto mu tu otázku položila.) Nancy měla důvod dostat se odtud co nejrychleji. Na dnešní den měla totiž s Yvette dohodnutou schůzku v bufetu, v němž spolu krátce hovořily před týdnem. Snad to Nancy stihne - vůz nechala na podzemním parkovišti hotelu - , i když to časově bude na ostří nože. Doufala, že dívka přijde a zodpoví jí několik dosud záhadných otázek.

V okamžiku, kdy Nim oslovil účastníky konference, dal v duchu za pravdu té ženské Molineauxové: projev tak hustě přeplněný nezbytnými technickými údaji je z pohledu novináře opravdu málo zajímavý. Když však mluvil o problémech - nynějších i budoucích -, s nimiž se potýká Golden State Power & Light, zvýšená pozornost posluchačů okamžitě naznačovala, že mnoho z nich se potýká se stejnými problémy, pocity marnosti a obavami, které Nim vtělil do svého titulku ‚Přetížené‘. Také jsou zřejmě obviňováni z neschopnosti zajistit dostatek vhodné a spolehlivé energie. Také si uvědomují, že čas se naplňuje a za několik málo let nastane mnohem větší nedostatek elektřiny. Jejich poctivost a upřímnost jsou však denně zpochybňovány, jejich varování vzbuzuje stejnou nedůvěru, jejich pochmurné statistiky se stávají terčem posměchu.

Před závěrem připraveného textu Nim sáhl do kapsy pro list s poznámkami, které si připravil teprve včera. Použije jich na závěr svého vystoupení.

„Mnozí z nás - možná všichni - věříme ve dvě věci. Jedna se dotýká životního prostředí.

Životní prostředí, v němž žijeme, by mělo být čistší než je. Proto ti, kteří za dosažení tohoto cíle zodpovědně bojují, zasluhují naši podporu.

Druhá věc, v níž věříme, je demokratický proces. Věřím v demokracii, vždy jsem v ni věřil, i když v poslední době s jistými výhradami, které mě přivádějí zpět k životnímu prostředí.

Někteří z těch, kteří sami sebe označují za ochránce životního prostředí, přestali být rozumnými obhájci rozumné věci a stali se fanatiky. Jsou v menšině, ale hlučným, neústupným, často neinformovaným fanatismem se snaží oklamat většinu a vnutit jí svou vůli.

Tito lidé svým konáním deformují demokratický proces - který k ničemu takovému nikdy nebyl zamýšlen -, který však nemilosrdně zneužívají k útokům proti všemu, vyjma svých vlastních cílů. Co nedokážou zmařit logikou a důkazy, to znemožňují zdržováním a právníckými podvody. Tito lidé dokonce ani nepředstírají ochotu přijmout vůli většiny, protože jsou přesvědčeni, že všechno vědí lépe než většina. A dále, uznávají pouze ty zásady demokracie, které mohou využít k vlastnímu prospěchu.“

Poslední slova vyvolala bouřlivý potlesk. Nim zvednutím ruky požádal o ticho a pokračoval.

„Tento druh ochránců životního prostředí se staví proti všemu. Neexistuje nic, absolutně nic, co bychom my z energetického průmyslu navrhli, aniž by to vzbudilo jejich zlost, zavržení, či ohnivé a farizejské odmítání.

Fanatici mezi ochránci životního prostředí však, bohužel, nejsou sami. Mají mnoho spojenců.“

Nim se zarazil, protože za slovy, která hodlá vyřknout, se mihla myšlenka, že to, co teď řekne, ho může přivést do stejných potíží jako před pěti měsíci po veřejném projednávání výstavby v Tunipahu před Energetickou komisí. Také by tím porušil pokyn J. Erica Humphreye: , vyhni se

jakýmkoli polemikám o sporných otázkách'. Ať tak nebo tak, víc než oběsit ho nemohou. A vrhl se do toho.

„Spojenci, o nichž jsem mluvil,“ pokračoval, „jsou lidé dosazovaní v neustále větším počtu a pouze z politických důvodů do řídicích funkcí.“

Nim okamžitě vycítil mezi posluchači zvýšenou pozornost.

„Bývaly doby, v tomto státě, ale i jinde, kdy orgánů a komisí řídicích náš průmysl bylo na počet málo a bylo se možné spolehnout na jejich nestranné a objektivní postoje a názory. Ted' už tomu tak zdaleka není. Nejen že se tyto orgány rozrostly do takové míry, že si navzájem nestoudně konkurují v boji o mocenské postavení, ale většina členů v jejich vedení své jmenování zcela jednoznačně považuje za politickou odměnu. Jen zřídka, pokud vůbec, se do funkce dostane někdo, kdo má vynikající vlastnosti a zkušenosti. Výsledkem je, že takoví zplnomocněnci a členové výborů mají malé nebo žádné znalosti v podnikání - vskutku, někteří otevřeně vystavují na odiv předsudky, které se neslučují ani s podnikatelským, ani s obchodním duchem - , zato všichni mají politické ambice, které převládají v každém jejich vystoupení a rozhodnutí.“

A právě tady je vidět, proč a jak se tito lidé stávají spojenci našich radikálních kritiků a oponentů, protože patřičnou pozornost a popularitu dnes přinášejí hlavně bojovné a populistické názory a postoje proti energetickým společnostem. Klidným, vyrovnaným a vstřícně promyšleným přístupem k řešení problémů, by ani pozornosti, ani popularity tito lidé nikdy nedosáhli. Zplnomocněnci a členové výborů, o nichž tady mluvím, to moc dobře vědí.

Řečeno jinými slovy: to, co by mělo být vyjádřením nestranného a nezájatého stanoviska a péče veřejnosti, je zneužíváno a obráceno proti veřejným zájmům.

Neznám žádný účinný lék, kterým bych čelil těmto dvěma vážným problémům a ani nevěřím, že ho zná někdo z vás. To nejlepší, co můžeme dělat, je seznamovat veřejnost všude, kde to je možné, s tím, že její spravedlivé požadavky podkopává menšina - zákeřné spojenectví fanatiků a prospěchářských politiků.“

Nim se rozhodl těmito slovy skončit.

Než si ale stačil domyslet, jak na jeho poznámky budou asi reagovat Eric Humphrey a ostatní kolegové z GSP&L, ke svému úžasu zjistil, že sklízí nadšené ovace.

„Blahopřeji!... měl odvalu říci to nahlas ,ale všechno, co řekl, je pravda'... ,doufám, že to, co jste řekl, se doví široká veřejnost'... ,rád bych měl kopii projevu, abych ji dal kolovat'... ,průmysl potřebuje takové otevřené lidi, jako jste vy'... ,až vás přestane bavit pracovat pro Golden State Power & Light, dejte nám určitě vědět'.

Když se kolem Nima neočekávaně shlukl obrovský dav delegátů, uvědomil si, že se stal hrdinou. Prezident mamutí energetické společnosti Midway ho ujišťoval: „Doufám, že vaše společnost si vás váží. Mám v úmyslu říci Ericu Humphreyovi, jak výborný jste byl.“

Během dalšího potřásání rukou a gratulací a s pocitem náhlé únavy se Nim uvolnil.

Pouze jediná věc mu kazila radost z úspěchu: zachmuřeně nepřátelský výraz Raye Paulsena. Výkonný viceprezident neřekl nic a jednoduše jako jediný provokativně odešel ze sálu.

Nim došel ke dveřím do mezipatra, když za sebou uslyšel tichý hlas: „Přišel jsem si poslechnout právě vás. A stálo to za to.“

Nim se otočil a ke svému úžasu uviděl Wallyho Talbota juniora. Přestože část hlavy měl v obvazech a oběma rukama se opíral o berle, vesele se šklebil.

„Wally!“ řekl Nim. „Hrozně rád tě vidím. Nevěděl jsem, že už jsi z nemocnice venku.“

„Pustili mě před dvěma týdny, ne však nadobro. Ještě pořád mám před sebou mnoho dalších úprav a vylepšování. Můžeme si popovídat?“

„Jistě. Najdeme si nějaké klidné místo.“ Měl sice v úmyslu vyhledat Ruth a děti, ale s nimi se setká později v apartmá.

Výtahem sjeli do přízemí a vykročili ke dvěma volným křeslům v rohu u schodiště. Wally trochu neohrabaně pomocí holí, se zřejmou snahou dokázat to sám.

„Dovolíte, prosím!“ Muž v elegantní šedomodré kombinéze tlačil kolem nich dvoukolový vozík se třemi hasicími přístroji. „Hned to bude, džentlmeni. Jeden musím umístit právě sem.“ Mladý muž odsunul stranou jedno z křesel, k nimž měli namířeno, hasicí přístroj uložil za něj,

křeslo vrátil na původní místo a usmál se na Nima. „To je všechno, pane. Promiňte, že jsem vás zdržel.“

„Nezdržel.“ Nim si vzpomněl, že toho muže viděl ráno v průběhu demonstrace m&sl za asistence policisty zajíždět s dodávkou k hotelu.

Nima napadlo, že umístění hasicího přístroje za křeslem je poněkud zvláštní. Nic mu však po tom nebylo, muž asi ví, co dělá. Na pracovní kombinéze měl nápis Protipožární služba, a. s.,

Nim a Wally se posadili.

„Viděl jste ruce toho chlapa?“ zeptal se Wally.

„Ano.“ Nim si všiml, že mladý muž má skvrnami poseté ruce, pravděpodobně následkem nedbalého zacházení s chemikáliemi. „Mohl by si je nechat dát do pořádku plastickou operací.“ Wally se znovu zašklebil, tentokrátě lítostivě. „V tomto ohledu se ze mne pomalu stává expert.“

„Teď se na všechno ostatní vykašli a pověz mi něco o sobě,“ řekl Nim.

„Jak jsem už naznačil, transplantace pokožky bude trvat ještě velmi dlouho. Jde to pomalu a v malých plochách.“

„Ano, chápu,“ přikývl s pochopením Nim.

„Mám ale několik dobrých zpráv, tak mi napadlo, že bych se o ně mohl s vámi podělit. Dostanu nový penis.“

„CO že dostaneš?“

„Slyšel jste dobře. Vzpomínáte si přece, že můj původní byl spálen.“

„Ovšemže si na to vzpomínám.“ Nim nikdy nezapomene slova lékaře, vyslovená tehdy po Wallyho úrazu. „...elektřina prošla po povrchu těla a vyšla... přes penis... Byl zničen. Spálen. Úplně...“

„Sexuální cit ale zůstal,“ řekl Wally, „a může posloužit jako východisko. Proto mě minulý týden poslali do Houstonu - do Texas Medical Center. Dělají tam obdivuhodné věci, obzvláště pro lidi jako jsem já. Vedoucím týmu je lékař Brantley Scott. Udělá mi nový penis a slibuje, že bude fungovat.“

„Wally, ani nevíš, jak moc ti to přeji,“ vyhrkl Nim. „Jak ale, proboha, může někdo udělat něco takového?“

„Zčásti je to speciální roubování kůže, zčásti něco, co se nazývá penile prosthesis. Podobá se to pumpě, má to pár trubiček a malinkou nádrž.“

To vše je navzájem propojené a chirurgicky implantované do těla. Celá ta věc je vyrobena ze silikonové pryže, z téhož materiálu, jaký se používá k výrobě srdečních stimulátorů. Je to skutečně náhražka toho, co nám původně dala příroda.“

„A opravdu to funguje?“ zeptal se nevěřícně Nim.

„Funguje to zatraceně dobře!“ Z Wallyho vyzařovalo nadšení. „Viděl jsem to. Také jsem zjistil, že mezi námi žijí stovky lidí, u nichž byl s jejich souhlasem tento chirurgický zákrok úspěšně proveden. A ještě něco vám řeknu, Nime.“

„Copak?“

„Ten pěníl prosthesis není jen pro lidi jako jsem já, pro lidi, kteří utrpěli úraz. Je i pro jiné - obvykle starší muže, kteří jsou normální, až na to, že jim došla pára a už to nikdy se svou ženou nedokážou udělat. Náhražka jim umožňuje znovu žít plným životem. A jak jste na tom vy, Nime? Vy nepotřebujete pomoc?“

„V tomto ohledu ne. Díky bohu, zatím ještě ne!“

„Jednou by ale k tomu mohlo dojít, tak o tom přemýšlejte. Už žádný sexuální důchod - nikdy. Do hrobu můžete jít ze ztopořeným penisem.“

Nim se zašklebil. „Co bych tam s ním dělal?“

„A, hele, tam je Mary!“ vykřikl Wally. „Přijela pro mne. Auto ještě sám řídit nedokážu.“

Na druhé straně vstupní haly Nim zahlédl Mary Talbotovou, Wallyho manželku. Už je spatřila a šla k nim. S jistým zájmem Nim upozoroval, že vedle ní jde Ardythe Talbotová. O Ardythe neslyšel, ani ji neviděl od setkání v nemocnici, kdy za Wallyho neštěstí obviňovala svůj a Nimův ‚hřích‘. Nim byl zvědavý, jestli nezměnila svůj náboženskou horlivostí ovlivněný názor.

Známky napětí byly znatelné u obou žen. Konec konců, od tragické smrti Waltera Talbota při výbuchu v závodě La Mission uplynulo teprve sedm měsíců a nešťastný úraz Waltera juniora se stal jen o několik týdnů později. Mary, kterou si Nim vždy pamatoval jako štíhlou, znatelně přibrala na váze; ovšem, byl to následek starostí a pocitů bezmocnosti. Změnil se i její typický uličnický výraz, následkem toho vypadala starší. Nim si v hloubi srdce opravdu přál, aby fungovalo to, o čem mu Wally nadšeně povídal. Kdyby tomu tak bylo, pomohlo by to oběma.

Ardythe navenek vypadala poněkud lépe, než když se setkali naposled, ne však o mnoho. V porovnání s tím, jaká byla těsně před Walterovou smrtí - hezká, módní, s atletickou postavou -, teď z ní byla už jen jedna z mnoha stárnoucích žen. Nimovi se ulevilo, když se usmála a přátelsky ho pozdravila.

Začali si nenucené povídat. Nim ještě jednou vyjádřil potěšení, že Wallyho vidí na vlastních nohou. Mary Nimovi blahopřála k projevu na konferenci, o němž se dověděla cestou sem. Ardythe Nimovi oznámila, že našla další Walterovy pořadače a že by je chtěla předat GSP&L. Nim se nabídl, že je odveze, pokud si to bude přát.

„To nebude nutné,“ spěšně řekla Ardythe. „Mohu je poslat. Není jich tolik jako posledně a ...“

Odmlčela se. „Stalo se něco, Nime?“

Nim s otevřenými ústy se na ni ohromeně díval.

„Posledně...“ Pořadače Waltera Talbota!

„Nime,“ opakovala Ardythe, „stalo se něco?“ Mary i Wally ho také zvědavě pozorovali.

„Ne,“ podařilo se mu říci. „Ne, jen jsem si na něco vzpomněl.“

Teď je mu to konečně jasné. Už zná chybějící informaci, která mu stále vrtala hlavou a stále unikala od onoho dne, kdy byl v kanceláři Erica Humphreye s předsedou, Harrym Londonem a Panem Soudcem Yalem. Byla ve starých pořadačích Waltera Talbota, které v několika lepenkových krabicích krátce po Walterově smrti Ardythe předala Nimovi. Tehdy je pročetl jen letmo; jsou v archivu GSP&L.

„Myslím, že bychom už měli jít,“ řekl Wally. „Nime, jsem opravdu moc rád, že jsme se setkali.“

„Ano, já také,“ odvětil Nim, „ještě něco, Wally - mnoho štěstí ve všem!“

Všichni tři už byli pryč, jen Nim jako přimrazený stál a přemýšlel. Konečně ví, co v těch pořadačích je. A rovněž ví, co je nutné udělat. Bude si však muset ověřit spolehlivost své paměti.

Za tři dny. Okamžitě po výroční konferenci.

Kapitola 2

Rychleji, rychleji, rychleji! Vždycky to tak dopadne, pomyslela si Nancy Molineauxová, když v mercedesu uháněla vysoko nad dovolenou rychlostí. Využívala náhodných mezer v proudech vozidel a ve zpětném zrcátku pozorně sledovala, jestli se odněkud neblíží vůz policejní hlídky.

Měla pocit, že tíha rušného života jí ani jediný den nedovolí klidně vydechnout.

Spěšně zatelefonovala článek o Goldmanovi do redakce, aby mohl vyjít v odpoledním vydání a teď - s desetiminutovým zpožděním - jela na schůzku s Yvette. Doufala, že dívka bude mít dost rozumu a počká.

Na odpoledne zůstalo Nancy několik věcí k vyřízení, k vůli nimž se bude muset ještě vrátit do redakce Examineru. Ach, ano, do časového rozvrhu bude muset ještě nějak dostat návštěvu banky, protože potřebuje peníze. A na čtvrtou hodinu je objednána k zubaři. Na dnešní večer ještě přislíbila účast na dvou večírcích. Jeden, jen tak „na skok“, navštíví brzy zvečera, druhý se ale určitě protáhne dlouho přes půlnoc.

Nancy milovala tempo, v práci i v zábavě, jenže někdy přece jen přišly dny -jako ten dnešní -, v nichž se toho dohromady shluklo až přespříliš.

Nancy během jízdy přemýšlela o článku, který napsala o Goldmanově proslovu a usmívala se. Asi bude překvapen, že článek je objektivní, nepředpojatý, přesně takový, jaký si sama předsevzala.

Několik set vedoucích pracovníků amerického energetického průmyslu dnes ovacemi vstoje zahrnulo Nimroda Goldmana, viceprezidenta Golden State Power & Light, který prohlásil, že politicky ovládané řídicí orgány zneužívají důvěry veřejnosti a, konkurují si v boji o mocenské postavení.

Svůj projev pronesl na výroční konferenci National Electric Institute, konané v našem městě.

Předtím Goldman kritizoval některé ochránce životního prostředí, kteří, jak řekl, se staví proti všemu. Neexistuje nic, absolutně nic, co bychom my z energetického průmyslu mohli navrhnout...

Et cetera, et cetera

Dále uvedla několik jeho tvrzení, mezi nimi také o jím předvídané blížící se krizi v dodávkách elektřiny, takže kdyby tentokrát Goldman měl nějaké kritické připomínky, pak by je mohl mít jen proti tomu, co řekl sám, ne proti článku jako takovému.

Ježíšikriste! Jak mohli někteří z těch pomalu myslících pitomců, majících auta, vůbec někdy získat řidičský průkaz? Stála v druhé řadě před semaforem, když naskočila zelená, ten chlap před ní se ale ani nepohnul. Spí snad? Netrpělivě zatroubila. Blbec! Na semaforu naskočila oranžová, ale než dojelela do první řady, naskočila červená. Křižovatka se zdála být volná, tak to Nancy riskla a přejela na červenou.

Za několik minut uviděla před sebou mizerný bufet, v němž byla minulý týden. O kolik se vlastně opozdila? Dojelela k bufetu a mrkla na hodinky. O osmnáct minut. Vlastním očím nemohla uvěřit - tentokrát tu nebylo jediné místo k zaparkování. Nejbližší našla až o dva bloky dál. Zamkla vůz a rychle se vracela.

V bufetu bylo šero a v ovzduší pach plísňe jako tenkrát. Nancy zůstala stát, aby si přivykla na přítomnost a měla dojem, že se tu za uplynulých sedm dní nezměnilo vůbec nic, ani zákazníci.

Nancy viděla, že Yvette počkala. S pivem před sebou se krčila sama u stejného rohového stolu, u něhož seděly před týdnem. Krátce se na přicházející Nancy zadívala, nedala však najevo nejmenší zájem, ani to, že ji poznává.

„Bud’te zdráva!“ pozdravila ji Nancy. „Omlouvám se za zpoždění.“

Yvette nepatrně pokrčila rameny, neřekla však nic.

Nancy kývla na číšníka. „Ještě jedno pivo.“ Čekala, až pivo přinese, a zatím si nenápadně prohlížela dívku, která stále nic neříkala. Zdálo se, že je ještě v horším stavu, než byla před týdnem - měla nečistou pleť a rozčuchané vlasy. Šaty, tytéž jako minule, byly špinavé a budily dojem, jako by v nich měsíc spala. Na pravé ruce měla provizorní rukavici, pravděpodobně zakrývající poranění, které si Nancy všimla už při první schůzce.

Nancy se napila piva, které kupodivu chutnalo dobře, a rozhodla se jít přímo k věci. „Řekla jste, že dnes mi povíte, co se děje v domku na Crocker Street a co tam pohledává Davey Birdsong.“

Yvette vzhlédla. „Ne, nic takového jsem neřekla. To vy jste jen doufala, že vám to řeknu.“

„O. K., já ale v to ještě stále doufám. Proč třeba nezačnete tím, že mi povíte, z čeho máte takový strach?“

„Už strach nemám.“ Dívka to pronesla mrtvým, otupělým hlasem, bez jakéhokoli výrazu ve tváři.

Nancy napadlo: nikam se nedostane a možná je to jen ztráta času. Zkusila to ale ještě otázkou: „Co se od minulého týdne do dneška změnilo?“

Yvette neodpověděla. Jako by o něčem hluboce přemýšlela a k něčemu se odhodlávala. Současně se instinktivně a zřejmě nevědomky začala levou rukou škrábat na pravé ruce. Nejprve přes rukavici, kterou ale pak stáhla a Nancy ztrnulá hrůzou při pohledu na to, co uviděla.

Co kdysi bylo rukou, bylo teď šerednou rudě bílou směsicí podlitin a jizev. Dva prsty byly pryč, zůstaly po nich jen pahýly s přerůstajícím bílým masem. Na ostatních prstech, více nebo méně celých, byly stopy po vytržených kouscích masa. Z jednoho podivně ohnutého vyčníval obnažený a vyschlý kousek žluté kosti.

„Můj ty bože!“ zaúpěla Nancy s pocitem hnusu. „Co se vám s tou rukou stalo?“

Yvette se podívala dolů a když si uvědomila, co udělala, ruku rychle zakryla.

„Co se vám stalo?“ naléhala Nancy.

„To byl... měla jsem úraz.“

„Ale kdo to nechal v takovém stavu? Snad ne nějaký lékař?“

„K žádnému jsem nešla,“ prozradila Yvette. Zjevně potlačovala slzy. „Nedovolili mi to.“

„Kdo vám to nedovolil?“ Nancy cítila, jak v ní narůstá hněv. „Birdsong?“

Dívka přikývla. „A Georgos.“

„K čertu, kdo je to ten Georgos? Proč vás nezavedli k lékaři?“ Nancy se natáhla a sevřela Yvettinu zdravou ruku. „Děvenko, dovolte, abych vám pomohla! Já tu možnost opravdu mám. S tou rukou se určitě ještě dá něco dělat. Ještě je čas.“

Dívka odmítavě zavrtěla hlavou. Pohnutí z ní vyprchalo, tvář i oči měla stejné jako předtím - prázdné, mrtvé, rezignované.

„Tak mi to řekněte,“ naléhala Nancy. „Řekněte mi, co to všechno znamená?“

Yvette vydechla. Mohl, ale nemusel to být povzdech. Pak náhle sáhla vedle sebe na podlahu a zvedla opotřebovanou hnědou kabelku. Otevřela ji, vytáhla dvě magnetofonové kazety, položila je na stůl a přisunula k Nancy.

„Na nich je všechno,“ řekla, jediným douškem vypila zbytek piva a zvedla se k odchodu.

„Co to děláte?“ protestovala Nancy. „Neodcházejte ještě! Vždyť jsme sotva začaly. Poslyšte, proč mi nechcete říci, co na těch páscích je, abychom si o tom mohly popovídat?“

„Na nich je všechno,“ opakovala dívka.

„Ano, ale...“ Nancy ale už mluvila sama k sobě. Za okamžik se otevřely dveře, dovnitř krátce vnikl sluneční svit a Yvette byla pryč.

Nancy došla k názoru, že by asi ničeho nedosáhla, kdyby šla za ní.

Zvědavě převracela kazety v ruce. Byl to levný druh, celá sada byla v ceně asi jednoho dolaru. Na žádné kazetě nebylo označení, pouze na jednotlivých stranách bylo tužkou napsáno 1, 2, 3, 4. No, fajn, večer si je přehraje, třeba na nich bude něco zajímavého. Cítila se podvedená a zklamaná, protože od Yvette se jí nepodařilo získat žádnou informaci.

Nancy dopila pivo, zaplatila a odešla. Za půl hodiny byla v redakci Examineru, zabraná do zcela jiné práce.

Kapitola 3

Když Yvette řekla Nancy Molineauxové ‚Už strach nemám‘, řekla pravdu. Yvette včera dospěla k rozhodnutí, kterým se osvobodila od zájmu o dění kolem sebe, od veškerých pochybností, úzkosti i bolesti a podařilo se jí potlačit nepřekonatelný strach - s nímž žila mnoho měsíců - ze zatčení a doživotního vězení.

Včera se jednoduše rozhodla, že po předání magnetofonových kazet módně oblečené černé ženě, která jako novinářka jistě bude vědět, jak s nimi naložit, spáchá sebevraždu. Když dnes ráno - naposled - odcházela z domku v Crocker Street, nesla si ke svému plánovanému činu všechno potřebné.

Kazety už předala, kazety, které tak pečlivě a trpělivě nahrávala a které vinily Georgose a Daveyho Birdsonga ze zločinů a odhalovaly všechno, co tito dva muži udělali a co se chystali udělat a prozrazovaly scénář zkázy a vraždění, připravený na dnešní večer - nebo přesněji na třetí hodinu zítřejšího rána - v hotelu Christopher Columbus. Georgosovi ani nenapadlo, že by o tom mohla něco vědět, Yvette to však věděla po celou dobu příprav.

Yvette pocítila mír a pokoj, když odešla z bufetu, kde splnila zamýšlený úkol.

Konečně mír a pokoj.

Ten pocit už velmi dlouho nepoznala. Zcela jistě ho nezažila s Georgosem, protože počáteční vzrušující představa, že je Georgosovou družkou, obdiv k jeho vzdělaným řečem a svému podílu na jeho důležité činnosti, to všechno mělo za následek, že nic jiného se jí nezdálo být stejně důležité. Teprve později, mnohem později, když už byla slabá, aby se z toho mohla dostat sama, začala uvažovat, jestli Georgos není nemocný, když se jeho veškerá inteligence a vysokoškolské vědomosti určitým způsobem... jak zní ten správný výraz... zvrhly.

Ted' už věřila, že tomu tak bylo, byla přesvědčena, že Georgos je nemocný, že snad dokonce zešlél.

A přece, uvědomovala si Yvette, stále ji Georgos upoutává, dokonce i ted', kdy udělala, co udělat musela. Ať se s ním stane cokoli, doufala, že nebude vážně raněn a nebude příliš trpět, i když si byla vědoma, že k obojímu může dojít, až si ta černá žena dnes kazety přehraje a bude informovat někoho - asi se rozhodne pro policii -, co na nich je.

Pokud šlo o Daveyho Birdsonga, na něm Yvettě vůbec nezáleželo. Nemá ho ráda, nikdy ho ráda neměla. Vždy byl sprostý a bezcitný, nikdy nedal najevo ani trochu laskavosti, jak to tu a tam dokázal Georgos, přestože u něho, jako revolucionáře, se něco takového nepředpokládalo. Bylo jí úplně jedno, jestli Birdsong bude před uplynutím dnešního dne zabit nebo bude navždy hnít ve vězení: ve skutečnosti doufala, že některá z těchto dvou možností se stane skutečností. Yvettě Birdsonga vinila z mnoha nechutných scén, které udělal jí a Georgosovi. A ta věc s hotelem Christopher Columbus byl také jeho nápad: to je na kazetách také.

Najednou si uvědomila, že se nedoví, co se s Birdsongem a Georgosem stane, protože bude mrtvá.

Ach, Bože! - vždyť jí je teprve dvaadvacet! Sotva začala žít a nechce se jí zemřít. Nechce ale ani zbytek života strávit ve vězení. I umírání je lepší než vězení.

Yvettě šla stále dál. Věděla, kam jde a také, že cesta tam bude trvat asi půl hodiny. Včera se k tomu rozhodla.

Bylo to před méně než čtyřmi měsíci - týden po noci na kopci nad Millfieldem, kde Georgos zabil dva strážné - , kdy si uvědomila, jak hluboko je v jeho zločinech namočena. Do vraždy. Má na ní stejnou vinu jako Georgos.

Zpočátku nevěřila, když jí to řekl. Myslela si tehdy, že se ji pouze pokouší zastrašit, když jí na zpáteční cestě z Millfieldu varoval: ‚Jsi v tom namočena stejně jako já. Bylas tam, všeho ses zúčastnila a ty svině jsi zabila právě tak, jako kdybys sama vytáhla nůž nebo vystřelila. Cokoli postihne mne, postihne i tebe‘.

O tři dny později četla v novinách o přelíčení se třemi muži, obviněnými v Kalifornii z vraždy prvního stupně. Trojice se společně vloupala do budovy, jejich vůdce vystřelil a zabil nočního

hlídače. Přestože ostatní byli neozbrojeni a na vraždě se bezprostředně nepodíleli, soud je všechny shledal vinnými a odsoudil je ke stejnému trestu - k doživotnímu žaláři bez možnosti podmíněného propuštění za dobré chování. Tehdy si Yvettě uvědomila, že Georgos mluvil pravdu a její zoufalství od toho okamžiku vzrůstalo.

Vzrůstalo s vědomím, že pro ni už neexistuje cesta zpět, že už nemá možnost sebeméně změnit to, čím se stala. Bylo to to nejkrutější, s čím se musela vyrovnat a přiznat si, že žádná jiná možnost už neexistuje.

Někdy v noci, když v pustém a smutném domku v Crocker Street potmě s otevřenýma očima ležela po Georgosově boku, si představovala, že by se mohla vrátit zpátky, zpátky na farmu v Kansasu, kde se narodila a kde prožila dětství. V porovnání s prostředím a ovzduším, v jakém žila teď, se jí zašlé dny zdály být veselé a bezstarostně radostné.

Samozřejmě, byl to nebetyčný klam.

Na farmě s kamenitou půdou o rozloze dvaceti akrů byl zahořklý, nevrlý a hašteřivý Yvettin otec jen za cenu potíží s hypotečními splátkami schopen získat živobytí pro šestičlennou rodinu. Nikdy to nebyl domov hřejivého tepla nebo lásky. Stálé potyčky mezi rodiči byly něčím zcela normálním a děti je v tom se značným úspěchem napodobovaly. Yvettina matka si neustále na něco stěžovala a dávala Yvette - nejmladší dceři - často najevo, že ji nechtěla, že měla raději jít na potrat.

Yvette následovala příklad dvou starších bratrů a sestry. Odešla z domu za vidinou něčeho lepšího tak brzy, jak jen mohla, a domů se už nikdy nevrátila. Neměla ani potuchy, kde teď členové rodiny jsou, nebo jestli jsou rodiče už mrtví, a ráda si namlouvala, že je jí to jedno. Přesto však byla zvědavá, jestli se rodiče, bratři nebo sestra dovědí nebo se dočtou o její smrti a jestli se jich to nějak dotkne.

Yvette napadlo, že by bylo samozřejmě snadné obvinít dřívější roky za to, co se s ní od té doby dělo, nebyla by to ale ani pravda, ani by to nebylo čestné. Když přišla na západ, navzdory minimálnímu vzdělání získala práci v obchodním domě v oddělení dětského odívání, kde se jí práce velice líbila. S potěšením pomáhala vybírat šaty pro malá škvřnata a tehdy věřila, že jednou bude mít sama děti, s nimiž však nebude jednat takovým způsobem, jaký poznala doma.

Pak dívka, s níž Yvette pracovala, ji vzala s sebou na několik schůzí nějakého levého politického křídla. Tam se dostala na cestu, po níž nakonec šla dál s Georgosem. Jedna událost zapadala do druhé, až se později setkala s Georgosem a... Ach, Bože, jaký má smysl se tím vším znovu probírat?

Yvette si velice dobře uvědomovala, že v některých oblastech neoplývá chytrostí. Vždy měla potíže pochopit přednášenou látku a učitelé na malé venkovské škole, kterou do šestnácti let navštěvovala, jí dávali najevo, že je hloupá. Nebyla proto schopná si představit do čeho jde, když ji Georgos přemluvil, aby opustila práci a začala s ním pracovat v ilegální organizaci Přátelů svobody. Tehdy jí všechno připadalo jako legrace a dobrodružství, vůbec jí nepřipadlo - jak se později ukázalo -, že udělala největší osudovou chybu v životě.

K vědomí, že sama - spolu s Georgosem, Waydem, Utem a Felixem - se stala hledaným zločincem, docházela Yvette postupně. Když si to nakonec uvědomila, dostala strach. Co by jí udělali, kdyby ji chytili? Yvette si vzpomněla na Patty Hearstovou a na to, co musela vytrpět jako oběť ve jménu Krista. O co horší by to bylo pro Yvette, která obětí není?

(Yvette si pamatovala, jak si Georgos a další tři revolucionáři neustále dělali legraci z procesu s Patty Hearstovou. Smáli se, jak představitelé zákona klopýtají ve farizejském úsilí ukřižovat příslušníka své třídy, jen aby dokázali, že to je možné. Ovšem, řekl později Georgos, kdyby Hearstová - v tomto zvláštním případě - byla chudá nebo černá jako Angela Davisová, získala by sympatie i slušnější zacházení. Neštěstím Hearstové bylo, že její staroušek měl peníze. Jaká to komedie! Yvette stále viděla, jak se jejich malá skupinka dívá na televizi a chechtá se při každém přenosu z přelíčení.)

Ted' se nad Yvette vznášel strach ze spáchaných zločinů, strach zachvacující ji jako rakovina, až na ni plnou váhou doléhal každou probdělou hodinu.

Zcela nedávno si uvědomila, že Georgos už jí nedůvěřuje.

Přistihla ho, že se na ni nějak divně dívá. Ani už tolik nemluvil jako dříve. Práci na nově připravované akci před ní zcela zatajoval. Yvette cítila, že ať se stane cokoli, její dny jako Georgosovy ženy jsou už skoro sečteny.

A tehdy, aniž ve skutečnosti věděla proč, Yvette začala tajně nahrávat na magnetofon. Nebylo to těžké. Přístroj byl po ruce a Georgos ji s ním naučil zacházet. Magnetofon ovládala z jiné místnosti a pomocí ukrytého mikrofону nahrávala rozhovory Georgose s Birdsongem. Pozdějším přehráním z pásky se pak dověděla o bombách v hasicích přístrojích, určených do hotelu Christopher Columbus.

Rozhovory Georgose s Birdsongem byly na kazetách, které dala černé ženě. Kromě toho na ně Yvette namluvila všechno o jejich činnosti od samého začátku.

Proč to udělala?

Ani teď si nebyla jistá, co ji k tomu přimělo. Nemusela si namlouvat, že by ji k tomu vedlo špatné svědomí. Ani to neudělala kvůli někomu z ohrožených lidí v hotelu; Yvette už zašla příliš daleko, než aby si něco podobného připouštěla. Snad tím chtěla zachránit Georgose, odvrátit jeho duši (pokud vůbec nějakou má; pokud ji vůbec někdo z nich má) od hrozného činu, který se rozhodl udělat.

Yvettina mysl začala být unavená. Bylo tomu tak vždy, když příliš mnoho přemýšlela.

Ona ale přece ještě nechce zemřít!

Věděla však, že to musí udělat.

Yvette se rozhlédla kolem sebe. Stále zamyšleně šla, aniž by si všímala, kde je. Teď zjistila, že šla rychle a došla dál, než se domnívala. Cíl její cesty nebyl daleko, už ho měla v dohledu.

Byl to malý, travnatý kopeček vysoko nad městem, určený pro veřejnost. Neúředně se mu říkalo Lonely Hill - Opuštěný kopec, což dobře vystihovalo skutečnost, že sem chodilo málo lidí. Právě z tohoto důvodu si Yvette toto místo vybrala. Posledních dvě stě yardů za posledními ulicemi a domy příkře stoupal úzký chodník. Šla pomalu. Vrchol, který jí naháněl hrůzu, se před ní objevil až příliš brzy.

Ráno jasná obloha byla teď zatažená a přes malý nechráněný vrchol foukal silný studený vítr. Yvette se roztřásla zimou. V dálce za městem viděla šedivý a pustý oceán.

Sedla si na travu a podruhé otevřela kabelku. Poprvé to udělala v bufetu, aby vytáhla magnetofonové kazety.

Ze silně prověšené kabelky vylovila zařízení, které před několika dny vzala z Georgosovy dílny a do dnešního rána ukrývala. Byla to trhací patrona -jednoduchá, ale smrtící, s kouskem dynamitu v trubce, na obou koncích uzavřená, jen na jedné straně byl ponechán malý otvor pro rozbušku. Yvette opatrně zasunula dovnitř rozbušku s připojenou krátkou zápalnicí - jak ji to kdysi naučil Georgos. Byla na pět vteřin. Na dostatečně dlouho.

Yvette sáhla do kabelky znovu, aby vyhledala malý zapalovač. Ruce se jí roztřáslly, když ho nahmatala.

Ve větru bylo obtížně zapalovač zapálit. Odložila patronu a rukou zapalovač chránila před větrem. Zaprskal, ale přece jen se rozhořel.

Ještě víc roztřesená znovu zvedla trubku s náloží a s obtížemi se jí podařilo zapalovač přiložit k zápalnici. Chytla okamžitě. Yvette jediným rychlým pohybem pustila zapalovač a trhací patronu si přitiskla k hrudi. Zavřela oči v naději, že to nebude...

Kapitola 4

Druhý den výroční konference National Electric Institute se pomalu chýlil k závěru.

Oficiální program i jednotlivá služební jednání plánovaná na tento den už skončily. Sjezdová hala hotelu Christopher Columbus byla prázdná. Většina delegátů s manželkami, několik s rodinami, byla v pokojích nebo v apartmá. Několik vytrvalců trávilo čas v uzavřené společnosti. Většina ostatních už spala.

Mladší delegáti a několik starších mužů, toužících po dobrodružství, se potulovalo porůznu ve městě - po výčpech, restauracích, diskotékách a striptýzových nočních podnicích. Ale i ti se už pomalu začali trousit zpátky do hotelu Christopher Columbus a do druhé hodiny ranní, kdy noční služba v hotelu končí a hotel se zavírá, se k nim přidají i ostatní.

„Dobrou noc, pasáci.“ Nim políbil Leah a Benjyho a zhasl světlo ve druhé ložnici hotelového apartmá, kde děti spaly.

Leah, která už skoro spala, něco nesrozumitelného mumlala. Benjy, přestože už bylo hodně přes půlnoc, byl čilejší a řekl: „Táto, bydlení v hotelu je opravdu krásné.“

„Brzy se to ale příliš prodrazí,“ řekl Nim. „Obzvláště, když někdo jménem Benjamin Goldman podepisuje šeky za obsluhu v pokoji.“

Benjy se uchichtl. „Já to ale dělám rád.“

Nim Benjymu dnes ráno dovolil podepsat účet za snídani a pak opět večer, kdy spolu s Leah sami večeřeli řízky v apartmá, zatímco Nim a Ruth byli na recepci pořádané NEI. Později celá rodina odešla do kina, odkud se právě vrátili.

„Teď už spi,“ řekl Nim, „abys ráno měl k podpisování dost síly.“

Ruth, která v obývacím pokoji otevřenými dveřmi rozhovor slyšela, se smála, když se Nim vrátil.

„Asi jsem ti to měla říct už dřív,“ řekla, „ale jistě víš, že tě děti zbožňují.“

„A nezbožňuje mne snad každý?“

„No...“ zvažovala, Ruth. „Když se už na to ptáš, tak jedna nebo dvě výjimky by tu byly. Třeba Ray Paulsen.“

Nim se hlasitě rozesmál. „Jeminánku! Mělas vidět Rayův obličej, když se s Ericem vrátil na konferenci a čekal, že mi předseda vynadá za to, co jsem dopoledne řekl, jenže Eric udělal pravý opak.“

„Co vlastně řekl?“

„Něco v tom smyslu, že když se mu dostalo tolik lichotivých uznání o mém proslovu, nemůže přece zůstat s menšinou a dělat výjimku. Tak mi místo toho poblahopřál.“

„Myslíš, že když Eric tak neočekávaně změnil názor, že by mohlo dojít ke změně politiky - myslím tím k větší otevřenosti, jaks to chtěl ty?“

Nim zavrtěl hlavou. „Tím si nejsem jistý. Rayem vedená klika, vyznávající heslo ‚nepřevracet člun‘, je pořád silná. Nemluvě o tom, že v našem podniku je opravdu málo lidí, kteří chápou, že krize v dodávce elektrické energie v blízké budoucnosti je skoro jistě nevyhnutelná.“ Protáhl se a zív. „Dnes večer si s tím ale nebudu lámat hlavu!“

„Už je časné ráno,“ opravila ho Ruth. „Skoro jedna. Včerejšek byl pro tebe rozhodně úspěšný a těší mě, že tentokráte se k tobě i tisk zachoval slušně,“ dodala a ukázala na pozdní odpolední vydání California Examineru vedle sebe.

„To je pro mne zatraceně velké překvapení.“ Nim si článek o svém proslovu v Examineru přečetl už před pár hodinami. „V té dámě Molineauxové se nějak nemohu vyznat. Byl jsem si jistý, že do mne zase zabodne nůž a ještě s ním otočí.“

„Je možné, žeš dodnes nepoznal, jak nevyzpytatelné my ženy jsme?“ řekla Ruth a čtverácky dodala: „Myslela jsem si, že při tak důvěrném zkoumání žen už jsi na to dávno přišel.“

„Možná jsem to zapomněl. Snad sis ale všimla, že v poslední době jsem to zkoumám omezil.“ Naklonil se, lehce ji políbil na krk a posadil se do křesla proti ní. „Jak se cítíš?“

„Většinou normálně, i když v porovnání s dřívějším elánem mám teď méně síly a dřív se unavím.“

„Na něco bych se tě chtěl zeptat.“ Nim jí řekl o rozhovoru s Leah i o svém přesvědčení, že děti by měly být seznámeny s Ruthiným zdravotním stavem, aby je náhlá změna k horšímu nenašla nepřipravené. „Spolu s tebou doufám, že k tomu nedojde, ale v úvahu bychom to přece jen měli brát.“

„Velmi jsem o tom přemýšlela,“ odpověděla. „Můžeš to nechat na mně. V některém z příštích dnů si najdu čas a řeknu jim to.“

Mohlo ho to napadnout Ruth s dobrým úsudkem a schopností se vším se vyrovnat udělá vždy to, co je pro rodinu nejlepší.

„Děkuju ti,“ řekl.

Bavili se dál - klidně, nenuceně a zjevně sdíleli radost ze vzájemné společnosti - , až se Nim natáhl a uchopil Ruth za ruce. „Jsi unavená a já také. Pojd'me spát.“

Šli do ložnice ruku v ruce a Nim si těsně před zhasnutím světel všiml, že je půl druhé.

Jeden druhému v náručí skoro okamžitě usnuli.

Čtvrt míle od hotelu v dodávce s červeným nápisem Protipožární služba, a.s. seděl Georgos Archambault. Už se nemohl dočkat třetí hodiny a prvních výbuchů. Vzrušení v Georgosovi vřelo jako v kotli a zvyšovalo jeho sexuální podráždění natolik, že se před několika minutami oddal onanii.

Zdálo se neuvěřitelné, jak dobře a hladce vše proběhlo. Od okamžiku, kdy dodávce Přátel svobody policie uvolnila cestu ke služebnímu vchodu do hotelu - ach, jaká to byla legrace! - byli bojovníci za svobodu při pochůzkách hotelem zastaveni pouze dvakrát. Ute byl krátce dotázán pracovníkem bezpečnosti v civilu, Georgos zástupcem ředitele hotelu, s nímž se setkal ve služebním výtahu. Ute i Georgos prožili několik horkých okamžiků, ale po zběžném nahlédnutí jim byly pohotově předložené pracovní příkazy vráceny bez dalších dotazů. V žádném z obou případů nebylo nutné použít dopis na hotelovém dopisním papíře.

Všeobecná - a předvídaná - úvaha zřejmě byla: kdo by chtěl bránit rozmíst'ování hasicích přístrojů? Nepatrný počet těch, kteří by o tom snad přemýšleli, by se domníval, že někdo objednal a schválil mimořádnou objednávku hasicích přístrojů.

Teď už zbývalo ze všeho to nejhorší - čekat. Po zralé úvaze zaparkoval od hotelu dál, zčásti proto, aby vyloučil možnost, že si ho někdo všimne, zčásti proto, aby mohl rychle zmizet, kdyby se to ukázalo nutné. K hotelu dojde pěšky, aby měl lepší výhled, než ta legrace začne.

Až bude budova v plamenech a lidé uvěznění uvnitř, Georgos měl v úmyslu zatelefonovat rozhlasové stanici prohlášení, které si načrtl. Obsahovalo nové požadavky - původní doplněné o několik dalších.

Jeho požadavky budou, samozřejmě, okamžitě splněny, až fašistická vládnoucí třída uvidí sílu a vynalézavost Přátel svobody. Georgos už v duchu viděl, jak se představitelé moci před ním plazí...

Starost mu dělala jenom jedna maličkost - náhlé zmizení Yvette. V tomto ohledu neměl svědomí čisté, uvědomoval si, že znepokojení své ženy zavinil vlastní slabostí. Měl se jí zbavit už před několika týdny. Až se Yvette vrátí, a tím si byl naprosto jistý, udělá to bez prodlení. Byl rád, že plány dnešní hrdinské bitvy před Yvette zatajil.

Ach, jaký to den, který se určitě zapíše do dějin.

Od příjezdu sem se Georgos podíval na hodinky snad už po dvacáté: čtyřicet minut po jedné hodině. Ještě zbývá hodina dvacet minut.

Davey Birdsong to sice vůbec nepovažoval za nutné, ale přece jen si prozíravě zajišť'oval alibi.

Byl mimo město, víc než dvacet mil od hotelu Christopher Columbus, a měl v úmyslu se tam zdržet až do doby, kdy bude po všem.

Před několika hodinami přednesl skupině studentů za honorář přednášku na téma ‚Socialistický ideál‘. Diskuse se protáhla na dalších devadesát minut. Teď byl ve společnosti asi tuctu nudných a otravných posluchačů, kteří v domku jednoho z nich pokračovali ve žvanění o mezinárodní politice, o níž měli jen okrajové znalosti. Kromě debatování se také pilo hodně piva a kávy a bylo jasné,

usoudil Birdsong, že zábava, se může protáhnout až do svítání. Výborně, jen ať se protáhne! Občas se zamíchal do diskuse, aby se ujistil, že si jeho přítomnost všichni zapamatují.

Davey Birdsong si také připravil na stroji napsané prohlášení pro tisk. Kopie, která ho hřála v kapse, začínala.

Populární organizace spotřebitelů ‚moc & světlo lidem‘ znovu zdůrazňuje svůj odpor proti veškerému násilí.

„Odsuzujeme násilí všeho druhu, obzvláště výbuchy bomb minulé noci v hotelu Christopher Columbus,“ prohlašuje vůdce m&sl Davey Birdsong.

„ m&sl bude pokračovat v mírovém úsilí ve prospěch... „

Birdsong se usmál, když nad prohlášením uvažoval a kradmo se podíval na hodinky: tři čtvrtě na dvě.

Nancy Molineauxová se ještě bavila na večírku, který se protáhl do pozdních nočních hodin. Večírek byl výborný, ale Nancy se už chystala k odchodu. Jednak byla unavená: měla za sebou zase jeden z těch až příliš naplněných dnů, kdy pro sebe jen stěží utrhla nějakou minutu. Navíc ji bolela čelist, protože ten zatracený zubař jí zub vyvrtal tak, jako kdyby prokopával nějakou podzemní dráhu. Když mu to řekla, jen se usmál.

Nancy si byla jistá, že navzdory bolesti bude dnes v noci dobře spát a už se těšila, až vklouzne pod hedvábné přikrývky.

Rozloučila se s hostitelem a hostitelkou, kteří bydleli v mansardním bytě nedaleko středu města a výtahem sjela dolů, kde už na ni čekal noční vrátný s přistaveným vozem. Nancy mu dala zpropitné a podívala se na hodinky: za deset minut dvě. Domovní blok, v němž měla byt, byl odtud méně než deset minut jízdy. S trochou štěstí může být v posteli několik minut po druhé hodině.

Najednou si z ničeho nic vzpomněla, že dnes večer si chtěla poslechnout magnetofonové pásky, které dostala od Yvette. Když už ale na tom případě pracuje tak dlouho, jeden den navíc v tom jistě nebude hrát žádnou roli. Snad se jí ráno podaří vstát dřív a přehrát si je, než odejde do redakce Examineru.

Kapitola 5

Nancy Molineauxová se ráda obklopovala přepychem a její byt v exkluzivním moderním věžáku toho byl důkazem.

Bezový koberec od Starka v obývacím pokoji ladil se svíslými žaluziemi. Kávový stůl z kouřového skla, chrómu a vyběleného dubu stál před jemnou kůží potaženou pohovkou z Clarence House. Calderova plastika z akrylové hmoty byla originál, stejně jako olejomalba Roye Lichtensteina v ložnici.

Posuvná celostěnná okna v jídelně umožňovala vstup do patia s malou zahrádkou, odkud byl výhled na přístav.

Kdyby Nancy musela, mohla by bydlet kdekoli úměrně vlastním příjmem. Takto se naučila žít už dávno za peníze, které dostala od otce. Peníze nabyly poctivě, bylo proto něco špatného na tom, jak jich použila? Nic.

Před spolupracovnicí však nechtěla vystupovat s tak nápadnou okázalostí, proto sem nikdy nikoho z nich nepřivedla.

Když Nancy chodila po bytě a chystala se do postele, vzpomněla si na kazety a položila je vedle stereofonního magnetofonu, aby si je ráno přehrála.

Sotva před několika minutami vešla do bytu, zapnula přijímač, na němž měla trvale naladěnou stanici, vysílající skoro nepřetržitě celých čtyřadvacet hodin jen hudbu. Během čištění zubů v koupelně podvědomě zaregistrovala, že hudba byla přerušena rozhlasovým zpravodajstvím.

, ...ve Washingtonu roste sklíčenost z hrozící naftové krize... ministr zahraničí přijel do Saudské Arábie, aby pokračoval v jednání... včera v pozdních večerních hodinách senát odhlasoval zvýšení horní hranice národního dluhu... Kreml znovu obvinil západní novináře z domnělé špionáže... Místní zprávy: na radnici nová obvinění z korupce... po mzdových úpravách se určitě zvýší poplatky za autobusovou přepravu... naléhavá prosba policie o pomoc při identifikaci těla mladé ženy, nalezeného dnes odpoledne na Lonely Hill... zřejmě jde o sebevraždu... na místě činu úlomky bomby... přestože tělo bylo silně roztrháno, bylo zjištěno, že na jedné ruce ženy chybí dva prsty a ruka je i jinak zmrzačena, zřejmě od nějakého dřívějšího zranění...‘

Nancy upustila kartáček.

Slyšela to, co slyšela?

Uvažovala, že zavolá do rozhlasové stanice a požádá o opakování poslední zprávy, vzápětí si však uvědomila, že to není nutné. Slyšela dost, i když poslouchala jen na půl ucha, aby věděla, že mladá žena, o které byla řeč, je Yvette. Ach, Kriste Pane, pomyslela si Nancy, nechala to děvče odejít a nesledovala ji! Mohla by jí pomoci? Co to vlastně Yvette řekla?, Už strach nemám.‘ Teď už bylo jasné proč. A ty pásky od ní si stále ještě nepřebírala.

Nancy najednou ožila, dřívější únava zmizela.

Vklouzla do kimona, v obývacím pokoji rozsvítila světla a vložila první kazetu do magnetofonu. Ve chvíli, než se ozval záznam, se posadila do křesla se zápisníkem na kolenou a s tužkou v ruce. Pak se z hi-fi přístroje ozval Yvettin nejistý hlas.

Už při prvních slovech se Nancy vzpřímila a zpozorněla.

,Toto je zpráva o Přátelích svobody a o všech bombových útocích a vraždách. Přátelé svobody sídlí v čísle 117 na Crocker Street. Vůdcem je Georgos Archambault, rád užívá své prostřední jméno Winsloxy. Jsem Georgosova žena. Jsem v tom zapletena také. Stejně tak Davey Birdsong, který opatroval peníze na nákup výbušnin a ostatních potřebných věcí.‘

Nancy úžasem otevřela ústa. Cítila, že se chvěje po celém těle. Tužka se po bloku jen míhala.

Z pásky ještě chvíli hovořila Yvette, pak se ozval rozhovor mužských hlasů - jeden asi patřil Georgosovi, o němž Yvette mluvila, druhý ale patřil zcela nepochybně Daveymu Birdsongovi.

Skončila první stopa kazety. Magnetofon měl automatické zpětné přehrávání. Okamžitě se ozval záznam druhé stopy.

Znovu mluvila Yvette. Popsala noc na kopci nad Millfieldem. Nálože v rozvodně. Zabití dvou strážných.

Vzrušení Nancy dosahovalo vrcholu. Jen stěží mohla uvěřit, co se jí vlastně dostalo do rukou - největší novinářská senzace její kariéry, která v tomto okamžiku patří jedině jí. Poslouchala dál a dělala si další poznámky.

Znovu se ozvali Georgos a Birdsong. O něčem rozmlouvali... dělali přípravy... hotel Christopher Columbus... bomby ukryté v hasicích přístrojích... červená dodávka: Protipožární služba... druhá noc výroční konference National Electric Institute... tři hodiny ráno...

Nancy pálilo celé tělo. Krátce se zamyslela, mrkla na hodinky a vrhla se k telefonu.

Zpráva pro noviny teď byla odsunuta na druhou kolej.

Ruka se jí třásla, když vytáčela číslo 911 - policejní službu pro naléhavé případy.

Kapitola 6

Velící poručík noční služby v operačním středisku se musel rychle rozhodnout.

Když před několika okamžiky telefonista na policejní stanici přijal na čísle 911 volání Nancy Molineuxové a zapsal podanou informaci, pokynul poručíkovi, aby hovor převzal. Ten zvedl sluchátko a okamžik poslouchal, pak položil několik otázek. Nancy se představila jménem a řekla, že je novinářkou v California Examiner. Pověděla mu o magnetofonových kazetách, o tom, jak je získala a jak se dověděla fakta, která teď tak naléhavě předává.

„Znám vás, slečno Molineauxová,“ řekl poručík. „Voláte z redakce?“

„Ne, ze svého bytu.“

„Udejte mi, prosím, svou adresu.“

S dělila mu ji.

„Jste uvedena v telefonním seznamu?“

„Ano, pod Molineauxová, W.“

„Zavěste, prosím,“ vyzval ji poručík. „Okamžitě vás zavolám zpátky.“

Telefonista -jeden z dvaceti mužů, obsluhujících linku pro naléhavé případy - zatím vyhledal Nancyino číslo v městském telefonním seznamu. Naškrábal je na kousek papíru, podal poručíkovi, ten navolil číslo a poslouchal.

Nancy se ozvala po prvním zazvonění.

„Slečno Molineauxová, volala jste teď linku pro naléhavé případy?“

„Ano.“

„Děkuji vám. Museli jsme si ten hovor ověřit. Kde vás najdeme, až vás budeme potřebovat?“

„U hotelu Christopher Columbus, kde jinde?“ řekla Nancy a zavěsila.

Poručík v duchu krátce zvažoval získané informace. Přesvědčil se, že hovor nebyl fingovaný a že nevolal nějaký cvok. Je však informace natolik vážná, aby ospravedlnila evakuaci největšího hotelu ve městě a nezbytný zmatek, který při tom vznikne teď uprostřed noci?

V běžném případě se po varování před bombovým útokem - jakých policie dostává stovky každý rok - vysílá předsunutá četa, složená ze seržanta a dvou nebo tří policistů, kteří označené místo prozkoumají.

Když pojmu podezření nebo najdou důkaz o správnosti informace, volají do operačního střediska a rozjede se záchranná operace. (Radiového spojení se v tomto stadiu nepoužívá ze dvou důvodů. Za prvé, kdyby bomba byla opravdu někde uložena, radiový signál by ji mohl odpálit. Za druhé není možné pominout ani skutečnost, že policejní vysílání kdekdo odposlouchává a policie se snaží o to, aby na místě nepřekáželi ani pracovníci tisku, ani žádní diváci.)

Jestliže je ale přijatá zpráva pravdivá a nebezpečí skutečné, na obvyklý postup nebyl čas.

Ve dne by za spolupráce záchranných policejních čet a hasičských sborů mohl být i tak velký hotel jako je Christopher Columbus evakuován během půl hodiny. V noci to však obvykle trvá poněkud déle - snad hodinu, a to jen v případě, když vše probíhá rychle a bez neočekávaných komplikací. Evakuace v nočních hodinách obvykle způsobuje mimořádné problémy: vždy se najde několik tvrdých spáčů, opilců, nedůvěřivců a diskrétních milenců, kteří nechtějí být odhaleni. Použitím univerzálních klíčů nebo paklíčů je nutné kontrolovat pokoj za pokojem.

Už nezbývala ani celá hodina. Poručík se upřeně zadíval na veliké digitální hodiny nad sebou: 2 hodiny 21 minut. Ta novinářka řekla, že bomba nebo bomby mají vybuchnout asi ve tři hodiny. Je to pravda? Nebo pouze falešná hrozba? Poručík by zatraceně rád informoval některého vyššího důstojníka, aby rozhodl. Na nic takového ale nebyl čas.

Mohl udělat jediné rozhodnutí, proto nařídil: „Začněte s evakuačním postupem platným pro bombový útok - hotel Christopher Columbus. „

V operačním středisku se okamžitě uvedlo do činnosti půl tuctu telefonů. Výzvy k poplachu byly nejdříve předány ústředí oblastní policie a hasičským útvarům; hasičské vozy a všechny dostupné policejní vozy okamžitě vyjedou. Další telefonáty byly určeny nočnímu veliteli odboru policie a náměstkovi velitele požární ochrany, kteří budou evakuaci řídit spolu. Současně byla do

pohotovostního stavu uvedena taktická policejní jednotka a pyrotechnická četa; za nimi budou následovat další posily. A následně: telefonát do nedalekého vojenského skladu, odkud jednotka pro výbušniny vypomůže odborníky na zneškodňování náloží. Policejní stanice v sousedních samosprávných oblastech byly požádány o vyslání pyrotechnických čet. Byly přivolány - jistě potřebné - sanitní vozy. Podle předem vypracovaného soupisu bylo dále nutno obvolat funkcionáře hlavního velitelství policie, hasičů a města, většina musela být vyburcována doma ze spánku.

Poručík telefonem hovořil s nočním správcem hotelu Christopher Columbus. „Máme informaci, o jejíž pravdivosti nepochybujeme, že ve vašem hotelu jsou rozmístěny bomby. Doporučujeme okamžitě začít s evakuací. Policejní a požární jednotky už jsou na cestě.“

Slovo ‚doporučujeme‘ bylo použito záměrně, protože prakticky vzato, poručík neměl právo evakuaci nařídit; každý takový příkaz musí vydat vedení hotelu. Noční správce ale naštěstí nebyl puntičkář, ani hlupák. „Okamžitě vyhlásím poplach,“ řekl, „náš personál udělá vše, co nařídíte.“

Rozkazy se šířily rychle, jako při uvádění válečné mašinérie do pohybu a každá jednotka pohotově reagovala, aby splnila svůj podíl na všeobecném úsilí k rychlému dosažení konečného úspěchu. Vlastní operace se už neodehrávala v operačním středisku, které se teď stalo centrem, do něhož byly hlášeny veškeré informace o průběhu akce. Zatím nezodpovězeny zůstávaly dvě životně důležité otázky. První: vybuchnou bomby ve tři hodiny? Druhá: v případě, že ano, bude možné ve zbývajícím čase - všehovšudy pouhých třiceti šesti minutách - vyklidit celý hotel?

Nejistota však měla mít jen velice krátké trvání. Odpovědi na obě otázky budou brzy známy.

Nancy Molineauxová usoudila, že svou troškou ve prospěch humanity už přispěla a teď zase může být novinářkou.

Byla ještě v bytě a chystala se k odchodu. Než se dooblékla, zavolala nočního redaktora Examineru a stručně ho seznámila s tím, co zjistila. Z uspěchaných otázek vycítila jeho vzrušení nad vyhlídkou na parádní a strhující článek.

„Jedu k hotelu,“ řekla mu Nancy. „Pak to přijedu do redakce napsat.“ Bez zbytečného vyptávání věděla, že všechny dosažitelné fotografie redaktor okamžitě posílá na místo události.

„Ach, ještě něco,“ řekla nočnímu redaktorovi. „Mám dvě kazety magnetofonových pásků. Musela jsem o nich informovat policii a ti je budou zcela určitě po mně chtít jako důkaz, což znamená, že mi je zabaví. Než k tomu dojde, pořídíme si kopie.“

Dohodli se, že posel se s Nancy sejde u hotelu a kazety převezme. Urychleně je donese do bytu redaktora společenské rubriky listu, který je zuřivý fanda do hi-fi zařízení a má doma nahrávací studio. Podle zjištění je redaktor společenské rubriky doma a ví, že kazety už jsou na cestě. Dvě kopie a přenosný přehrávač budou v redakci čekat na Nancy. Když Nancy spěšnými kroky došla ke dveřím bytu, ještě jí něco napadlo. Doběhla k telefonu a vytočila číslo hotelu Christopher Columbus, které už znala z paměti. Když se spojovatel ozval, požádala ho: „Dejte mi pokoj Nimroda Goldmana.“

Nim měl sen. Zdálo se mu, že energetická síť GSP&L je v zoufalé krizi. Vypadává jedna elektrárna za druhou, až zůstává pouze - La Mission č. 5, Velká Lil. A přesně tak jako loni, v den, kdy zemřel Walter Talbot, začal panel La Mission č. 5 v dispečinku vydávat varovné signály - světla začala blikat a rozeznělo se pronikavé zvonění. Blikající světla pak zhasla, ale zvonění neustávalo, až proniklo do Nimova vědomí a probudilo ho. Zjistil, že vedle postele řinčí telefon. Rozespálý se natáhl a zvedl sluchátko.

„Goldmane! Jste to vy, Goldmane!“

„Jóóó,“ odpověděl, jen zpola vzhůru.

„Tady Nancy Molineauxová. Dobře mě poslouvejte!“

„Kdo?“

„Nancy Molineauxová, vy idiote!“

Zlost přemohla ospalost. „Molineauxová, nevíte, že je půlnoc...?“

„Zavřete klapáčku a poslouvejte! Goldmane, vzpamatujte se a probudte se. Vy a vaše rodina jste v nebezpečí. Věřte mi...“

Nim se opřel o loket a řekl: „Vám bych nevěřil ani...“ Pak si vzpomněl na její včerejší článek a zmlkl.

„Goldmane, odveďte rodinu z hotelu. Okamžitě! Ničím se nedejte zastavit! Vybuchnou tam bomby!“

Nim se dokonale probudil. „To má být nějaký pitomý vtip? Protože, jestli to je ...“

„To není vtip!“ V hlase Nancy zazněla úpěnlivá prosba. „Ach, bože, věřte mi! Ti hajzlové z Přátel svobody rozmístili bomby, ukryté v hasicích přístrojích. Odveďte ženu a děti... „

Slova ‚Přátelé svobody‘ ho přesvědčila. Najednou si uvědomil, že hotel je plný účastníků výroční konference.

„A co ostatní hosté?“

„Byl vyhlášen poplach. Tak už vypadněte!“

„Dobře.“

„Setkáme se před hotelem,“ dodala Nancy, ale Nim už neslyšel. Praštil sluchátkem a zuřivě trásl Ruth.

Nim v několika minutách spěšně odváděl z apartmá v pyžamech oblečené plačící, rozespalé a polekané děti. Ruth jim šla v patách. Nim zamířil k nouzovému schodišti; výtahům se vyhnul, protože věděl, jakou pastí se v případě poruchy mohou stát. Když začali dlouhý sestup po dvaceti šesti ramenech schodiště, Nim uslyšel zpočátku slabé, stále se však zesilující zvuky sirén.

Sestoupili jen o tři podlaží, když se celým hotelem rozeznělo pronikavé řinčení poplašných zvonků.

Té noci se udalo mnoho ušlechtilých a hrdinných skutků. Některé přešly bez povšimnutí, jiné vzbudily pozornost.

Evakuace hotelu pokračovala rychle a převážně bez zmatků. Policisté a hasiči důkladně pročešávali každé podlaží; klepali na dveře a volali, všechny dotazy nechávali bez povšimnutí, jen strohými příkazy posílali lidi ke schodištím a varovali je před použitím výtahů. Muži z pohotovostních čet spolu s pracovníky hotelu kontrolovali pomocí univerzálních klíčů pokoje, z nichž na jejich klepání nikdo nereagoval. Poplašné zvonky nepřestávaly vyzvánět.

Několik hostů protestovalo a dohadovalo se, pár se jich chtělo prát, když jim ale pohrozili vězením, přidali se k ostatním. Jen málo hostů, pokud vůbec někdo, s jistotou vědělo, co se děje; všichni ale chápali blížící se nebezpečí, rychle odcházeli, oblečení jen v tom nejnnutnější, ostatní věci nechávali na pokojích. Jeden muž, který slepě uposlechl rozkazu, teprve na schodišti zjistil, že je nahý. Požárník ho s úsměvem vrátil, aby si oblékl aspoň kalhoty a košili.

Evakuace byla v plném proudu, když ve třech nákladních automobilech za kvílení pneumatik a sirén přijeli muži policejní pyrotechnické jednotky. Odborníci na výbušniny se rozběhli po hotelu a rychle, ale opatrně kontrolovali každý hasicí přístroj. Kolem podezřelých navlékli smyčky a pak - za neustálého popouštění lana - ustoupili za rohy zdí tak daleko, jak to v dané situaci bylo možné. Když se přesvědčili, že v blízkosti nejsou žádní lidé, škulbli lany. Přístroje se uvolnily z držáků a spadly - což by normálně mělo stačit k odpálení každé nekomplikované nálože. Žádný výbuch nenastal, a tak po předběžné prohlídce každého přístroje je pyrotechnici postupně vynášeli ven. Tato fáze byla nejnebezpečnější, ale mimořádné okolnosti si toto riziko vynutily.

Hasicí přístroje s náložemi byly urychleně nakládány na rychle povoláná nákladní auta a z ulice před hotelem odváženy na nábreží k nepoužívanému přístavišti, kde byly házeny do vody.

Brzy po rozmístění policejní pyrotechnické čety v hotelu se k nim přidala vojenská jednotka specialistů na výbušniny v počtu půl tuctu důstojníků a poddůstojníků, kteří pomáhali urychlit práce s odstraňováním hasicích přístrojů.

Už dvacet minut po vyhlášení poplachu organizátoři věděli, že evakuace pokračuje dobře a rychleji, než se očekávalo. Vyhlídka na to, že většina hostů bude před třetí hodinou pryč, byla reálná.

Všechny ulice vedoucí k hotelu Christopher Columbus byly v těchto chvílích přecpány vozidly - hasičským vybavením, policejními služebními osobními vozy i ‚zelenými antony‘, sanitkami, přičemž všem na střeších blikala varovná světla. Také už dorazil velký krytý nákladní automobil městského Úřadu bezpečnostní služby a zajížděl na určené místo do pohotovostního postavení. Krátce předtím přijely dva pohotovostní terénní vozy GSP&L, jedna posádka připravena řešit potíže s dodávkou elektřiny, druhá okamžitě odpojovala plynové přívody od hlavního potrubí.

Pracovníci tisku, televize i rozhlasu přicházeli stále ve větším počtu a dychtivě se vyptávali každého, kdo jim mohl něco říci. Místní radiové stanice vysílaly živě z místa děje. Zprávy se dostávaly už i do celého světa; vydavatelství AP a UPI vysílala nejdůležitější zprávy telegraficky po celém státě i do zámoří.

Nancy Molineauxová se stala středem pozornosti skupiny, skládající se z několika policejních detektivů, zvláštního agenta FBI a mladého zástupce státního návladního. (Zástupce státního návladního byl na úředním operačním seznamu.) Nancy odpověděla na tolik dotazů, na kolik stačila, vyhýbala se však zmínce o dvou magnetofonových kazetách, které podle dřívějšího ujednání předala poslíčkovi. Na přísnou žádost zástupce státního návladního, která se spíš podobala výhrůžce, slíbila, že pásky mu předá během dvou hodin. Detektiv, který vyslechl rozhovor svých nadřízených se zástupcem státního návladního, odešel zatelefonovat dva pokyny: násilím vniknout do domku č. 117 na Crocker Street a zatknout Georgose Archambaulta a Daveyho Birdsonga.

Policisté a hasiči zatím bez ustání pokračovali v co nejrychlejší evakuaci hotelu.

Při vyliďňování hotelu nevyhnutelně docházelo k úrazům. Nějaká starší žena zakopla na nouzových betonových schodech a při těžkém pádu si zlomila kyčel a zápěstí. Sténající ženu odnesla na nosítkách posádka sanitky. Pracovník energetické společnosti New England utrpěl po sejítí dvaceti ramen schodiště infarkt a při převozu do nemocnice zemřel. Jiná žena upadla a utrpěla otřes mozku. Ve spěchu a tlačení na schodišti utrpělo malá poranění a modřiny několik dalších hostů.

Nikde se neobjevil ani náznak paniky. Neznámí lidé si navzájem pomáhali. Takřka vůbec nebylo vidět hrubiánství nebo neurvalé chování. Odvážnější a neohroženější vtipkovali a pomáhali tak jiným překonávat strach.

Hosté vycházející z hotelu byli ve skupinkách odváděni do vedlejší ulice o dva obytné bloky dál na policejními vozy uzavřené prostranství. Noc byla naštěstí mírná a zdálo se, že i při nedostatečném oblečení nikdo nestrádá. Brzy se objevila dodávka Červeného kříže, dobrovolníci vydávali kávu a dělali vše, co bylo v jejich silách, aby lidem zpříjemnili čekání.

Nim Goldman s rodinou byl mezi prvními skupinami, které přišly do policejními vozy obstaveného prostoru. Leah a Benjy se už konečně probudili a zajímali se o dění kolem. Když se Nim přesvědčil, že Ruth i děti jsou v bezpečí, navzdory Ruthiným protestům se vrátil do hotelu. Později si uvědomil svou nerozumnou a zbytečně riskantní ztřeštěnost, ale v těch chvílích ho pobádalo všeobecné vzrušení a dvě okolnosti. Jednou byla letmá zmínka Nancy Molineauxové v telefonu o „bombách ukrytých v hasicích přístrojích“, druhou mladý muž, který teprve včera před očima Nima a Wallyho postavil hasicí přístroj za křeslo ve vstupní hale. Protože v hotelu bylo stále ještě mnoho lidí, Nim se chtěl přesvědčit: byl právě tento hasicí přístroj objeven?

Třetí hodina se už neúprosňě blížila.

Nimovi se násilím podařilo protlačit dovnitř proti proudu rozrušených hostů, vycházejících hlavním vchodem. Když se dostal do vstupní haly, snažil se zastavit kolemjdoucího hasiče, ten ho ale odstrčil se slovy „teď ne, kamaráde“, a po schodech spěchal do mezaninu.

Zdálo se, že žádný kompetentní pracovník nemá čas; a tak se Nim vydal tam, kde viděl hasicí přístroj.

„Pane Goldmane! Pane Goldmane!“ Volání zaznělo z pravé strany, odkud k němu spěchal malý muž v civilních šatech s kovovým odznakem na klopě. Nim poznal vychytrale vypadajícího Artu Romea, drobného zástupce Harryho Londona z oddělení pro ochranu majetku.

Nim věděl, že takový odznak běžně nosí bezpečnostní referenti GSP&L, ale zdálo se, že tady zvyšuje Romeovu vážnost a autoritu.

Nim teprve mnohem později zjistí, že Art Romeo byl v hotelu na návštěvě a hrál do noci poker se starými známými z jiných energetických společností, když byl vyhlášen poplach. Okamžitě si připnul odznak bezpečnostního pracovníka a pomáhal při evakuaci.

„Pane Goldmane, okamžitě musíte odejít!“

„Na to teď zapomeňte! Potřebuji pomoc!“ Nim mu spěšně pověděl o hasicím přístroji, o němž předpokládal, že obsahuje bombu.

„Kde to je, pane?“

„Tamhle.“ Nim šel rychle k místu, kde včera seděl a odtáhl křeslo na stranu. Červený hasicí přístroj byl tam, kde ho mladý muž v montérkách položil.

V hlase Art Romea zazněl rozkazovací tón. „Běžte pryč! Vypadněte! Tak už proboha jděte!“

„Ne, musí se... „

To, co následovalo, se stalo tak rychle, že později si Nim jen s velkými obtížemi vybavil sled událostí.

Slyšel Romea vykřiknout: „Policisté! Pojd'te sem!“ Najednou se vedle něho ocitli dva svalnatí policisté a Romeo jim řekl: „Tento muž odmítá odejít. Vyveďte ho!“

Policisté se bez jediného dotazu chopili Nima a bez okolků ho vedli k hlavním dveřím. Když ho vystrkovali ze dveří, Nim se stačil ohlédnout dozadu. Drobný Art Romeo už hasicí přístroj zvedl a s přístrojem sevřeným oběma rukama šel za nimi.

Policisté nedbali na Nimovy protesty a tlačili ho o dva bloky dál k prostoru pro evakuované hosty. Teprve několik yardů před ním ho pustili. Jeden z nich řekl: „Pane, jestli se vrátíte, zatkneme vás, odvedeme do města a podáme na vás žalobu. Děláme to pro vaše vlastní dobro.“

Ve stejném okamžiku se ozval mohutný výbuch, po němž následovala kakofonie tříštěného skla.

Na základě líčení očitých svědků a úředních zpráv bylo v následujících dnech možné seřadit jednotlivé události takto.

Na základě informací, získaných z magnetofonových nahrávek a ze zapsaných poznámek, které Nancy Molineauxová předala policejnímu operačnímu ústředí, pyrotechnická četa věděla, že v přízemí hotelu a v mezaninu má hledat vysoce explozivní nálože, ve vyšších podlažích pak bomby zápalné. Našli všechny - alespoň si to mysleli - vysoce explozivní bomby, které za pomoci armády odnesli.

Mluvčí pyrotechnické čety následujícího dne řekl: „Za daných okolností jsme my a hoši z armády riskovali víc než normálně. Vsadili jsme na to, že stihneme udělat vše potřebné včas a hazard se vyplatil. Kdybychom se v dohadu zmýlili, nepomohl by nám ani Bůh!“

Pyrotechnici se však zmýlili v přesvědčení, že našli všechny vysoce explozivní bomby. Na jedinou, kterou přehlédli, si vzpomněl Nim.

V době, kdy Art Romeo odvážně zvedl nepovšimnutý hasicí přístroj a vypotácel se s ním z hotelu, aby ho odnesl k místu, odkud byly nálože odváženy na nákladních autech, členové všech likvidačních čet ve zběsilém tempu odstraňovali zápalné bomby ve vyšších podlažích.

Tak se stalo, že nikdo nebyl poblíž, když Art Romeo položil na zem vysoce explozivní bombu, která za několik vteřin vybuchla. Romeo byl v mžiku roztrhán na kusy. V okolních domech i v nedaleko parkujících vozech se vysypala téměř všechna okna. Jen neuvěřitelným zázrakem nebyl nikdo jiný raněn.

Když odeznělo burácení výbuchu, několik žen křičelo a muži nadávali.

Následkem exploze došlo k psychologickému zvratu. Od tohoto okamžiku už nikomu ani nenapadlo ptát se na důvod nenadálého stěhování z hotelu. Protestů hotelových hostů nápadně ubylo. Několik z nich se rozhodlo nevrátit se už do hotelu Christopher Columbus a v tichosti odcházeli, aby zbytek noci prožili podle své chuti.

V hotelu však horečný spěch neustával, přestože už tam nežůstali žádní hosté.

Z téměř dvaceti zápalných bomb, které Georgos Archambault s ostatními teroristy rozmístili v horních podlažích, se včas nepodařilo odhalit a odstranit osm: vybuchly krátce po třetí hodině. Okamžitě vzplály prudké požáry. Trvalo déle než hodinu, než se všechny požáry podařilo dostat pod kontrolu: v místech požárů zůstala na podlahách rozmoklá a spálená spoušť. Všem zainteresovaným bylo jasné, že bez předběžného varování a evakuace by ztráty na životech byly nedozírné.

Zatím zemřeli dva policisté a tři hasiči. Dva hasiči byli vážně zranění. Všichni stáli v blízkosti zápalných bomb, když došlo k výbuchu.

Svítání začalo zahánět noční tmu, akce však pokračovala dál.

Pro většinu hostů hotelu Christopher Columbus bylo zajištěno náhradní ubytování na různých místech. Později ve dne se každý kdo mohl, vrátil pro své svršky a nastoupil skličující cestu domů.

Účastníci výroční konference NEI jednomyslně a bez jediné připomínky odhlasovali její přerušení.

Nim odvezl Ruth, Leah a Benjyho domů taxíkem. Chtěl poděkovat Nancy Molineauxové za zavolání, když ale viděl, že je z nějakého důvodu stále v centru pozornosti, rozhodl se odložit to na pozdější dobu.

Když Nim s rodinou odjeli, k ostatním vozům před hotelem přijížděly pohřební vozy.

Georgos Archambault brzy po výbuchu, který usmrtil Arta Romea, utíkal k zaparkované dodávce s nápisem Protipožární služba, a. s. a vzlykal.

Všechno dopadlo špatně! Všechno!

Georgos to nemohl pochopit.

Už před třiceti minutami, pět minut po půl třetí, ho uvedly ve zmatek sirény, blížící se k místu, kde čekal v dodávkovém voze. Za několik minut kolem něho uháněly hasičské stříkačky a policejní auta, jednoznačně jedoucí k hotelu Christopher Columbus. S ubíhajícími minutami horečný ruch vzrůstal a přijížděla další vozidla. Georgos už teď opravdu znejistěl.

Když už do třetí hodiny zbývalo jen dvacet minut, nedokázal nečinně čekat. Vystoupil z auta, zamkl ho a pěšky šel k hotelu tak blízko, jak to jen bylo možné, zastavil se až před zátarasem z policejních vozů.

Stál dost blízko, aby viděl - ke svému velkému zděšení - lidi, proudící z hotelu, mnohé jen v nočních úborech, stále pobízené policisty a hasiči k většímu spěchu.

Tito lidé měli podle předpokladu zůstat v hotelu do doby, kdy vybuchnou bomby a budova začne hořet! Pak by k úniku už bylo příliš pozdě!

Georgos měl chuť mávat rukama a křičet: „Vraťte se! Vraťte se!“ Ale i v hrozném zoufalství věděl, že by tím nic nedokázal, jen by na sebe upoutal pozornost.

Pak viděl, že muži, kteří neměli právo se do toho plést, z hotelu vynášejí několik jeho falešných hasicích přístrojů, odvážejí je nákladními auty rychle pryč a maří tím vše, co Georgos tak úzkostlivě připravil. Napadlo mu, že kdyby bombám věnoval ještě trochu víc práce a vmontoval do nich zařízení citlivé na sebemenší pohyb, nikdo by se jich nemohl ani dotknout. Byl si až příliš jistý, že nic nemůže selhat. Teď se to stalo, Přátelé svobody byli připraveni o slavné vítězství.

Georgos se rozplakal.

Neutěšil ho ani výbuch, který slyšel z ulice, a vydal se na zpáteční cestu.

Jak se to mohlo stát? Selhal snad v něčem sám? Z kterého chybného kroku nepřítel akci odhalil? S hořkostí a zlostí pozoroval hasiče a policisty - zaslepené a hloupé otroky fašistického kapitalismu.

Vtom si Georgos uvědomil, že možná znají jeho popis a možná mu hrozí velké nebezpečí. Dal se do běhu.

Dodávka stála tam, kde ji opustil. Nezdálo se, že by si ho někdo všiml, když odemykal vůz a odjížděl, přestože v okolních domech se rozsvěcovala světla a turisté, vábeni hlukem a ruchem, spěchali k hotelu.

Georgos jel podvědomě do Crocker Street, pak mu napadlo: je to bezpečné?

Na svou otázku dostal rychle odpověď. Když zahnul do Crocker Street, už z dálky viděl, že ulice daleko vpředu před číslem 117 je obsazena policejními vozy. Vzápětí uslyšel střelbu - salva výstřelů, odmlka a další salva, jako by někdo opětoval palbu. Georgos pochopil, že Wayde, Ute a Felix, kteří se rozhodli dnes v noci zůstat v domku, padli do pasti; zoufale si přál být s nimi, protože má-li zemřít, tak vznešeně. Teď už neměl množnost probíjet si cestu tam - ani zpátky.

S nadějí, že nevzbudí zbytečnou pozornost, rychle obrátil dodávku a stejnou cestou se vracel zpátky. Zbývalo jen jedno místo, kam mohl jet: byt v North Castle, zajištěný pro případ krize, jako je tato.

Při jízdě Georgos uvažoval. Jestli je znám jeho popis, policie ho bude hledat. Možná už v tomto okamžiku roztahuje sítě, musí si proto pospíšet a uklidit se do podzemí. A ještě něco: ty svině s největší pravděpodobností vědí o dodávce s nápisem Protipožární služba, a.s. a budou po ní pátrat; musí se jí proto zbavit. Ne však dřív, než se dostane blíž k úkrytu v North Castle. Georgos to risknul a zvýšil rychlost.

Jedno si ale nesmí dovolit, napadlo ho. Dodávka nesmí zůstat příliš blízko bytu, mohla by prozradit jeho nynější skrýš. Blížil se k North Castle. Jak blízko se může odvážit přijet? Rozhodl se: asi jednu míli.

Když Georgos odhadl, že je přibližně tak daleko, zajel k obrubníku, vypnul motor a vystoupil, aniž zamkl dveře nebo vytáhl klíč zapalování. Uvažoval dále: policie může logicky předpokládat, že někde poblíž měl zaparkované auto, do něhož přesedl nebo nastoupil do nočního autobusu či do taxi. Každý z těchto předpokladů znemožňoval odhalení místa jeho pobytu.

Georgos netušil, že nějaký opilec, který se vzpamatoval z vypití čtvrt galonu laciného vína, se opíral o dveře právě naproti místu, kde dodávku Protipožární služby zastavil. Opilec byl natolik při smyslech, že si všiml příjezdu auta i pěšky odcházejícího Georgose.

Pokud šlo o Georgose, vykročil svižně. Ulice byly skoro prázdné a snažil se nevzbuzovat pozornost. Nikdo ho neoslovil, ani si ho nevšímal, a tak za čtvrt hodiny už odemykal dveře bytu. S pocitem úlevy vešel dovnitř.

Asi ve stejné době projíždějící policejní hlídka zahlédla červenou otevřenou dodávku, po níž centrála před chvílí vyhlásila pátrání. Člen policejní hlídky, který vysílačkou nález ohlásil, zjistil, že chladič je ještě teplý.

Za několik okamžiků tentýž policista na protější straně ulice spatřil u dveří opilce, od kterého se dověděl, že řidič dodávky odešel pěšky a ukázal mu kterým směrem. Policejní auto rychle vyrazilo, Georgose se už však nepodařilo najít.

Policejní hlídka se vrátila a - s jistou nevděčností - informátora zatkla a obvinila z opilství na veřejnosti.

Davey Birdsong byl zatčen krátce po půl šesté před domem, v němž bydlel.

Právě se vrátil z přednášky a posezení s posluchači, kde se zdržel celou noc.

Birdsong byl šokován. Zuřivě se dohadoval se dvěma detektivy v civilu, kteří ho zadrželi. Jeden z nich ho okamžitě poučil o jeho zákonném právu mlčet. Navzdory varování Birdsong prohlásil: „Poslyšte, hoši, nevím sice vůbec o co jde, ale chci vám říci, že od včerejška jsem byl pryč. Odešel jsem z bytu včera večer v šest hodin a od té doby jsem tu nebyl. Mám na to mnoho svědků.“

Detektiv, který Birdsonga poučil o jeho právech, zapsal i toto prohlášení, které se pak - ta ironie - jako „alibi“ stalo jeho zkárou.

Na policii při osobní prohlídce Birdsonga bylo v jeho náprsní tašce nalezeno prohlášení m&sl pro tisk, oplakávající, včerejší výbuchy v hotelu Christopher Columbus⁴. Později se ukázalo, že ho napsal na stroji, který byl v bytě - v bytě, do něhož, jak tvrdil, nevstoupil od šesté hodiny předešlého večera, tedy skoro devět hodin předtím, než se o bombovém útoku dověděla veřejnost. Jako kdyby toho nebylo dost, byly v bytě také nalezeny dva roztrhané, Birdsongovou rukou psané původní koncepty prohlášení.

I další důkazy byly zdrcující. Záznam rozhovorů Daveyho Birdsonga s Georgosem Archambaultem na magnetofonových páscích při identifikaci odpovídal Birdsongovu hlasu, nahanému po zatčení. Mladý černý řidič taxi Vickery, kterého si najala Nancy Molineauxová, ve svém prohlášení potvrdil složitou a klikatou Birdsongovu cestu k domku č. 117 na Crocker Street. Birdsongovi byl rovněž dokázán nákup hasicích přístrojů, z nichž Georgos vyrobil bomby.

Byl obžalován z šesti vražd prvního stupně, z přípravy ke spáchání těžkého zločinu a z celé řady dalších obvinění. Soud stanovil kauci na jeden milión dolarů, sumu, kterou Birdsong nemohl dát dohromady a kterou, jak se ukázalo, za něho nikdo neměl chuť nabídnout. Zůstal tedy ve vazbě a čekal na přelíčení.

Z ostatních Přátel svobody byli Wayde, mladý marxistický intelektuál a Felix, pocházející z vnitřního Detroitu, zabiti při přestřelce s policií v čísle 117 v Crocker Street. Ute, zatrpklý Indián, na sebe namířil revolver a zemřel v okamžiku, kdy policie vzala domek útokem.

Důkazy o revoluční organizaci v čísle 117 byly zajištěny v neporušeném stavu, včetně deníku Georgose Winslowa Archambaulta.

Kapitola 7

Po kancelářích California Examineru i u výčepního pultu v klubu novinářů se povídalo, že Nancy Molineauxová zcela jistě dostane Pulitzerovu cenu.

Už jí to šlo na nervy.

Někdo zaslechl vedoucího redaktora říkat nakladateli: „Ta nóbl rajda se přece jen blýskla tím nejzatracenějším, nejžhavějším a nejvzrušivějším příběhem všech dob.“

Když Nancy přišla z hotelu Christopher Columbus do redakce, psala nepřetržitě až do půl sedmé ráno, což byla nejzazší doba pro uzávěrku dalšího vydání Examineru. Během zbývajících dopoledne a části odpoledne uspořádala a doplnila materiály pro další tři vydání. Všechny zprávy o dalším vývoji situace teď procházely přes ni.

Na všechny dotazy nebo debaty o organizaci Přátel svobody, Georgosi Archambaultovi, Daveym Birdsongovi, m&sl, penězích Sequoia Clubu, bombách v hotelu, životě a smrti Yvette existovala jediná odpověď: „Zeptejte se Nancy.“

Jako v reportérském snu, skoro celá první strana s obrovským titulkem patřila Nancy Molineauxové.

Přes její článek vydavatel natiskl značku copyrightu, což znamenalo, že každá televizní nebo rozhlasová stanice či jiné noviny musejí při užití její exkluzivní reportáže jako pramen uvádět Examiner.

Nancy byla podstatnou částí příběhu - její odhalení domku v Crocker Street, schůzky s Yvette a vlastnictví jediné kopie magnetofonových pásků -, a rázem si získala proslulost a slávu.

V den, kdy se příběh dostal na veřejnost, poskytla televizi interview u svého stolu v redakci. Reportáž vysílali večer v síti celostátních okruhů NBC, ABC i CBS.

Vedení Examineru dokonce nechalo rozhořčené pracovníky televize čekat, dokud Nancy nedopsala reportáž a v klidu se nepřipravila.

S novináři z časopisů Newsweek a Time, kteří přišli po pracovnících z televize, bylo zacházeno stejně.

Chronicle-West, místní konkurenční ranní noviny, projevily neskrývanou závist a horečný spěch, aby udržely krok. Redaktor Chroniclu byl však natolik uznalý, že následujícího dne poslal Nancy k jejímu stolu do Examineru půl tuctu růží s blahopřáním (zřejmě si myslel, že celý tucet by byl přehnaný).

Novinářská senzace nedoléhala na veřejnost v malých vlnkách, ale zaplavovala ji jako obrovský příboj.

Z reportáží Nancy Molineauxové bylo pro mnohé čtenáře nejotřesnějším překvapením odhalení, že Sequoia Club, i když nepřímě, financoval teroristický útok na hotel Christopher Columbus.

Rozhořčení členové Sequoia Clubu z celé země telegraficky, telefonicky i poštou rušili své členství.

„Už nikdy neuvěřím té opovržením hodné organizaci, ani nebudu poslouchat její řeči, zastávající se čehokoli,“ hřímal starší senátor Kalifornie v interview pro Washington Post. Jeho výrok vyvolal tisícinásobný souhlas veřejnosti.

Všeobecně se mělo za to, že Sequoia Club, jehož jméno bylo potupeno a vliv poklesl, už nikdy svého dřívějšího postavení nedosáhne.

Laura Bo Carmichaelová se okamžitě vzdala funkce předsedkyně klubu. Pak se uzavřela v soukromí a odmítala veškeré telefonické rozhovory s novináři i s kýmkoli jiným. Její osobní tajemník místo toho volajícím jen přečetl krátké prohlášení, které končilo slovy: „Paní Carmichaelová považuje svůj veřejný život za ukončený.“

Jedinou osobou, která se jako členka vedení Sequoia Clubu ze vzniklé situace dostala se ctí, byla Priscilla Quiniová, která, jak Nancy podle pravdy napsala, jediná hlasovala proti vyplacení padesáti tisíc dolarů Birdsongově m&sl.

Nancy pocítila jisté uspokojení, když se dověděla, že domýšlivý právník Irwin Saunders byl jedním z těch, kdo při hlasování o podpoře řekli „ano“.

Kdyby se Sequoia Club pokusil o rehabilitaci, dalo se předpokládat, že novou předsedkyní se stane Priscilla Quinnová a úsilí klubu bude zaměřeno spíše na sociální oblast než na životní prostředí.

Na základě zprávy Nancy o Georgosi Archambaultovi a pozdějšího zjištění, že zmizel, malá armáda policejních detektivů a zvláštních agentů FBI důkladně pročesala oblast North Castle s cílem najít vůdce Přátel svobody. Akce byla zcela neúspěšná.

Pečlivou policejní prohlídkou domku v čísle 117 v Crocker Street byl shromážděn velký počet důkazů o vině Georgose a Daveyho Birdsonga. Mezi Georgosovými šaty byla i kombinéza z hrubé bavlněné látky; laboratorní zkoušky potvrdily, že k drobnému vytrženému místu se hodí malý kousek látky, nalezený v rozvodně v Millfieldu, který se zachytil na rozstřiženém drátě plotu v noci, kdy byli zabiti dva strážníci. V domku bylo také velké množství písemných důkazů včetně Georgosova deníku; všechny byly předány státnímu návladnímu. Existence deníku nebyla před tiskem utajena, jeho obsah však nebyl zveřejněn.

Po uveřejnění podílu Daveyho Birdsonga na celé aféře v tisku byl Birdsong z bezpečnostních důvodů izolován od ostatních vězňů.

Dříve však, než k těmto událostem došlo, dolehla na Nancy Molineauxovou psychická krize. Dolehla na ni před polednem onoho dne, kdy její velký případ začal.

Pracovala pod tlakem uzávěrky vydání od časného rána, a protože předešlou noc vůbec nespala a živila se jen kávou a pomerančovou šťávou, začala pociťovat únavu. Bylo to na ní vidět.

Od půl osmé si redaktor pro místní zprávy, „já-jsem-kočí“, několikrát přišel pro materiál do druhého vydání a zastavil se u stolu Nancy, aby ji uklidňujícími slovy povzbudil. Profesně měli málo důvodů se o článku bavit. Nancy shromažďovala fakta se schopností sobě vlastní - fakta svá i od jiných. Byla známá tím, že psala „čisté“ rukopisy, které vyžadovaly velice málo, pokud vůbec, nějakých zásahů.

Když Nancy občas přestala psát na stroji a vzhledla, zachytila upřený redaktorův pohled. Přestože jeho výraz byl nevyzpytatelný, měla tušení, že oba myslí na stejnou věc - na to, co v uplynulých hodinách tak usilovně zaháněla z mysli.

Poslední obraz, který si Nancy při odchodu z hotelu Christopher Columbus v duchu odnesla, byl pohled na zahalená těla mrtvého policisty a hasiče, na vozících odvážená k čekajícím pohřebním vozům. A pak dva muži, sbírající kousky něčeho do silonového pytle; chvíli trvalo, než si uvědomila, že sbírají pozůstatky šestého mrtvého muže, kterého bomba roztrhala na kusy.

V té chvíli Nancy před sebou viděla krutou a nemilosrdnou pravdu, které se dosud tak úzkostlivě vyhýbala: že po celý týden znala informaci, která, kdyby se o ni s někým podělila, by mohla zabránit všem šesti úmrtím a mnohému dalšímu.

Tatáž myšlenka se jí zavrtávala do svědomí vždy, když zachytila redaktorův zkoumavý pohled. Pohled a slova, která řekl před týdnem: „Nancy, měla byste si uvědomit, že jste členkou týmu, který kočíruju. Víím, že nejraději pracujete sama a prochází vám to jen proto, že máte výsledky. Mohla byste ale zajít příliš daleko.“

Tehdy jeho radu v duchu zamítla slovy: „Kašlu na vás, pane Charlie!“ Marně a zoufale si teď přála, aby to tehdy neudělala.

Do dvanácté hodiny chybělo pět minut, do termínu pro odevzdání materiálů do posledního vydání dvě hodiny dvacet minut. Nancy se představy mrtvých těl už dál nedokázala zbavit a ocitla se na pokraji zhroucení.

„Nechtě toho na chvíli a pojd'te se mnou,“ ozval se tichý hlas. Vzhledla. Vedle ní stál opět starý já-jsem-kočí.

Váhala, proto dodal: „To je rozkaz.“

Nancy s neobvyklou ochotou vstala a vyšla za ním z redakční kanceláře.

Nedaleko na chodbě byla malá místnost, většinou zamčená, někdy používaná k poradám vedení. Redaktor pro místní zprávy klíčem odemkl, podržel jí dveře a pustil ji napřed.

Uvnitř byl jednoduchý, ale pohodlný nábytek: stůl podobný jídelnímu, čalouněná křesla, dvě stejné skřínky s přihrádkami z ořechového dřeva a jemné hnědé záclony.

Redaktor jiným klíčem otevřel jednu ze skříněk a pokynul Nancy, aby se posadila.

„Můžete si vybrat brandy nebo skotskou. Nejsou to nejlepší značky: nemůžeme soutěžit s Ritzem. Navrhuji brandy.“

Nancy přikývla, najednou neschopna říci jediné slovo.

Její nadřícený nalil do dvou sklenic kalifornské brandy a posadil se naproti. Když upili, řekl: „Pozoroval jsem vás.“

„Ano, já vím.“

„A oba jsme mysleli na jedno a totéž. Mám pravdu?“

Znovu přikývla.

„Nancy,“ pokračoval redaktor, „vidím to tak, že než skončí dnešní den, zvolíte si jednu ze dvou cest. Buď se tomu poddáte, což znamená duševní zhroucení a skončíte tak, že dvakrát týdně budete ležet na lehátku u psychiatra, ad infinitum, nebo se sama vzchopíte a na to, co patří minulosti, zapomenete. K té první cestě bych řekl toto: rozvrátí vám život a nikdo, s výjimkou psychiatra, z ní nebude mít užitek. Pokud jde o tu druhou, máte kuráž a inteligenci a jste schopna to dokázat, musíte ale zaujmout rozhodné stanovisko a nedovolit, aby události proplouvaly kolem vás jen tak.“

S pocitem úlevy, že to konečně může vyslovit nahlas, řekla: „Za minulou noc jsem zodpovědná já. Kdybych někomu řekla, co jsem věděla, policie by mohla být upozorněna a domek v Crocker Street mohla prohlédat.“

„První tvrzení je nesprávné, druhé pravdivé,“ řekl. „Nechci tvrdit, že kvůli minulé noci nebudete po zbytek života spát. Myslím si, že budete. Nejste první, kdo se zmýlil v úsudku a druhým lidem tím ublížil: ale ani nebudete poslední. Na vaši obhajobu lze uvést: nevěděla jste, co se stane; kdybyste to věděla, jednala byste jinak. Nancy, měl bych takovou radu: postavte se tomu čelem, vyrovnejte se s tím, co jste udělala i s tím, co jste neudělala a zapamatujte si to -jako zkušenost i poučení. Jinak to pusťte z hlavy.“

Když mlčela, pokračoval: „Ještě něco vám řeknu. V branži už jsem mnoho let - někdy mi to připadá až příliš mnoho. Podle mého názoru, Nancy, jste zatraceně nejlepším novinářem, s jakým jsem kdy pracoval.“

Nancy pak udělala něco, co se jí v minulosti přihodilo jen zřídka, nikdy však nedovolila, aby ji při tom někdo viděl. Položila hlavu na paže, schoulila se do sebe a začala plakat.

Dědek já-jsem-kočí šel k oknu a ohleduplně se k Nancy otočil zády. S pohledem upřeným do ulice řekl: „Nancy, když jsme sem vešli, zamkl jsem dveře. Jsou stále zamčené a budou tak dlouho, až se vzchopíte. Máte dost času. A, ach, ano - ještě něco. Slibuji vám, že se nikdy nikdo nedoví, co se tady dnes dělo.“

S umytou a přelícenou tváří byla Nancy za půl hodiny za psacím stolem a psala, dokonale soustředěná.

Nim Goldman zavolal Nancy následujícího rána, když se ji bezvýsledně pokoušel zastihnout předešlého dne.

„Chci vám poděkovat za telefonát do hotelu,“ řekl.

„Možná, že jsem vám ho dlužila,“ odpověděla.

„Ať jste mi ho dlužila nebo ne, stejně jsem vám vděčný,“ řekl a neohrabaně dodal: „Podařil se vám skvělý žurnalistický sólokapr. Gratuluji.“

„Co si o tom všem myslíte,“ zvědavě se zeptala. „Mám na mysli vše, co s případem souvisí.“

„Pokud jde o Birdsonga,“ odpověděl Nim, „toho mi není ani trochu líto a doufám, že dostane, co zasluhuje. A také doufám, že podvodná m&sl už nikdy na povrch nevyplave.“

„A co Sequoia Club? Cítíte k němu totéž?“

„Ne, necítím,“ řekl Nim.

„Proč?“

„Sequoia Club je instituce, kterou všichni potřebujeme - je částí společenského systému kontroly a rovnováhy. Mluvil jsem z lidmi ze Sequoia Clubu jako mnozí jiní, a myslím si, že klub zacházel příliš daleko, když oponoval všemu, na co jejich oko padlo. Ale Sequoia Club je také

svědomím společnosti, nutí nás přemýšlet a pečovat o životní prostředí a někdy nás dokáže i zastavit, abychom nezašli příliš daleko.“

Nim se odmlčel, pak pokračoval: „Vím, že Sequoia Club je teď na dně. Je mi velice líto Laury Bo Carmichaelové, která byla mou přítelkyní bez ohledu na to, že jsme se v některých názorech rozcházeli. Doufám však, že Sequoia Club svou existenci ještě neskončil. Kdyby k tomu došlo, byla by to ztráta pro nás pro všechny.“

„Někdy je den plný překvapení,“ řekla Nancy. Když Nim mluvil, dělala si poznámky. „Smím to všechno zveřejnit?“

Krátce zaváhal, pak řekl: „Proč ne?“

V příštím vydání Examineru to vyšlo.

Kapitola 8

Harry London zamyšleně seděl a díval se na papíry, které mu Nim ukazoval.

Konečně otráveně řekl: „Víš, jaký z toho mám pocit?“

„Jsem schopen si ho domyslet,“ odpověděl Nim.

Vedoucí pro ochranu majetku pokračoval, jako kdyby neslyšel. „Poslední týden byl za dlouhý čas tím nejhorším. Art Romeo byl výborný chlap; vím, Nime, tys ho neznal tak dobře, ale byl oddaný, čestný a přátelský. Když jsem se dověděl, co se stalo, bylo mi zle. Domníval jsem se, že po odchodu z Koreje a z námořnictva se ke mně už nikdy nedonesou zprávy o známých chlapech, kteří byli roztrháni na kusy.“

„Harry, Arta Romea mi je zoufale líto,“ řekl Nim. „Nikdy nezapomenu na to, co tehdy v noci udělal.“

London mávnutím ruky protestoval proti přerušení. „Nech mě domluvit.“

Nim mlčel a čekal.

Byla středa, první týden března, šest dnů po traumatu v hotelu Christopher Columbus. Oba muži seděli v Nimově kanceláři, zamčené, aby měli soukromí.

„Abych řekl pravdu,“ pokračoval London, „byl bych raději, kdybys mi to neukazoval. Když se tak na to dívám, je vůbec něco, čemu lze ještě věřit?“

„Je toho dost,“ odpověděl Nim. „Dost, o co je třeba pečovat a čemu věřit. Ale už nikdy víc poctivosti Pana Soudce Yaleho.“

„Na, vezmi si to zpátky.“ Harry London mu vrátil doklady.

Obsahovaly část korespondence - osm dopisů, některé doplněné přílohami. Všechny pocházely z pořadačů Waltera Talbota, vedoucího inženýra GSP&L, který loni v červenci zemřel.

Tři lepenkové krabice, z nichž dopisy pocházely, ležely otevřené v Nimově kanceláři, obsah byl porůznu rozložen kolem.

Vyhledání dopisů, na něž si Nim najednou vzpomněl na výroční konferenci NEI, se opozdilo kvůli tragickým událostem v minulém týdnu a jejich následkům. Z archivního trezoru v suterénu je Nim přinesl teprve dnes. Trvalo mu déle než hodinu, než našel doklady, které hledal - na něž si pamatoval od zběžné prohlídky před sedmi měsíci, když mu Ardythe ve svém domě předala dokumentaci do úschovy.

Ale našel je. Jeho paměť se nemýlila.

Dopisy budou při konfrontaci zcela jistě použity jako důkazy.

Přesně před dvěma týdny na schůzce J. Erica Humphreye, Nima, Harry Londona a soudce Paula Shermana Yaleho při jednání o krádežích energií bývalý přísedící soudce Nejvyššího federálního soudu jednoznačně tvrdil: „...připadá mi záležitost s krádežemi energie zajímavá. Upřímně řečeno, neměl jsem ani potuchy, že se vůbec něco takového děje. Nikdy dřív jsem o tom neslyšel. Ani jsem nevěděl, že ve vedení veřejných energetických společností jsou pracovníci jako pan London.“

V Nimem vyhledané korespondenci se ukázalo, že všechna jeho čtyři tvrzení byla nečestná a nepravdivá.

Stala se ‚kouřící pistolí‘, jak se často říkalo v případě Watergate.

„Samozřejmě,“ řekl náhle London, „nikdy nebudeme s jistotou vědět, jestli starý pán dal svůj souhlas ke krádežím energie Yaleovou nadací nebo jestli o tom pouze věděl a nic proti tomu neudělal. Můžeme jen dokázat, že je lhář.“

„A že měl zatraceně velké starosti,“ dodal Nim. „Jinak by se svými tvrzeními nikdy sám nezahnal do pastí.“

Fakta byla jednoduchá.

Walter Talbot byl průkopníkem v upozorňování na obrovské finanční ztráty, které elektrárenským a plynárenským energetickým společnostem vznikají krádežemi energií. Psal články na toto téma, přednášel, poskytoval interview sdělovacím prostředkům a ve státě New York vystoupil jako odborný svědek v trestním procesu, který se neustálým odvoláváním dostával ke

stále vyšším soudním instancím. Proces tehdy vyvolal velký zájem veřejnosti a podnítil rozsáhlou korespondenci.

Některé dopisy se přímo týkaly i člena Nejvyššího federálního soudu Spojených států.

Soudce Paula Shermana Yaleho.

Z dopisů bylo jasné, že Walter Talbot a Paul Yale se v dřívějších letech v Kalifornii dobře znali.

První dopis byl na papíře se vznešeným záhlavím.

NEJVYŠŠÍ SOUD SPOJENÝCH STÁTŮ WASHINGTON, D.C. 20543

Začínal slovy: Milý Waltře!

Pisatel, jako odborník na právo a zákon, vyjádřil zájem o novou oblast, kterou bude nutné pokrýt novými zákony, totiž o oblast týkající se krádeží elektřiny a plynu. Požadoval více podrobností v případech jednotlivých přestupků a způsobech jejich potírání. Požadoval rovněž všechna známá fakta o žalobách a jejich výsledcích v různých státech země. V dopise se ptal po zdraví Ardythe, podepsán Paul.

Walter Talbot s vybraným smyslem pro zdvořilost odpověděl mnohem formálněji: Milý Pane Soudce Yale!

Jeho dopis měl čtyři stránky. V příloze byla fotokopie jednoho z uveřejněných Walterových článků.

O několik týdnů později Paul Yale psal znovu. O tom, že dopis i článek dostal a položil několik zasvěcených otázek, naznačujících, s jakou pečlivostí dopis i přílohu prostudoval.

V rozmezí osmi měsíců korespondence pokračovala dalšími pěti dopisy. V jednom Walter Talbot popsal náplň oddělení pro ochranu majetku v typické veřejné energetické společnosti a povinnosti vedoucího pracovníka tohoto oddělení - jako je Harry London.

Nepřekvapovalo, že dopisy Paula Shermana Yaleho byly dokladem bystrého a chápavého intelektu a živého zájmu o všechno.

Korespondence skončila pouhé dva roky před odchodem Pana Soudce Yaleho do důchodu.

Bylo by možné, že by na tak závažnou korespondenci zapomněl? Nim si tu otázku už položil a usoudil, že jedinou odpovědí je důrazné „ne“. Starý pán mnohokrát dokázal, jak pozoruhodnou paměť má, - jak pro významné události, tak pro detaily -, než aby něčemu takovému mohl někdo uvěřit.

Harry London vyslovil klíčovou otázku, o níž Nim zatím jen uvažoval. „Proč to starý pán udělal? Proč nám takovým způsobem lhal?“

„Snad proto,“ řekl zamyšleně Nim, „že věděl o Walterově smrti a možnost, že by se kdokoli z nás tří - předseda, ty nebo já - o té korespondenci dověděl, byla velmi malá. Vlastně se dalo s jistotou předpokládat, že o ní nevíme nic. A pravděpodobnost, že dopisy někdo objeví, byla milion ku jedné.“

London přikývl na souhlas a dodal: „To nás přivádí k další otázce: kolikrát Ctihodný Paul něco takového udělal a vyšlo mu to?“

„To se nikdy nedovíme, nemyslíš?“

Vedoucí oddělení pro ochranu majetku ukázal na dopisy: „Tohle samozřejmě ukážeš předsedovi.“

„Ano, dnes odpoledne. Náhodou jsem se dověděl, že přijede i pan Yale.“

„Což nás přivádí ještě k něčemu.“ Hlas Harryho Londona zněl zatrpkleji. „Bude se nadále pokračovat v nechutné snaze nedovolit, aby se to drahé jméno Yale objevilo v připravovaných soudních jednáních? Nebo s přihlédnutím k novým skutečnostem to ‚Pan Poctivec‘ přece jen riskne?“

„Nevím.“ Nim si povzdechl. „Prostě nevím. A v žádném případě o tom nebudu rozhodovat já.“

Ke konfrontaci s Panem Soudcem Yalem došlo v předsedově kancelářském apartmá krátce po čtvrté hodině.

Když na vyzvání sekretářky J. Erica Humphreye přišel Nim, okamžitě vycítil znatelné napětí. Předsedův výraz by asi nejlépe vystihla slova ‚starý, raněný Bostoňan‘, napadlo Nimovi. Humphreyův pohled byl chladný, ústa pevně sevřená. Paul Yale, i když zatím přesně nevěděl, co se

chystá, s určitostí tušil, že půjde o něco nepříjemného a jeho obvyklou žoviálnost vystřídal zamračený pohled a svráštělé čelo. Když Nim vstoupil, oba mlčky seděli u stolu v konferenční místnosti.

Nim si vybral židli po levici Erica Humphreye, naproti Pana Soudce Yaleho. Před sebe na stůl položil pořadač, obsahující korespondenci Talbot-Yale.

Eric Humphrey a Nim se předběžně dohodli o postupu jednání. Usoudili, že tentokrát při něm Harry London nemusí být.

„Paule,“ začal Humphrey, „už dříve jsme se my tři společně bavili

• jistých problémech, týkajících se krádeží energie. Zčásti se to týkalo i Nadace rodiny Yaleů. Jistě si na to vzpomínáš.“

Pan Soudce Yale přikývl: „Ano, samozřejmě.“

„Tehdy jsi pronesl několik tvrzení. Všechna se týkala toho, žeš do té doby neměl ani potuchy o existenci krádeží energie.“

„Zadrž!“ Tvář Paula Yaleho zrudla zlostí. „Ericu, nelíbí se mi ani tvůj tón, ani tvůj postoj. Nejsem tady proto, abys mě vyslyšel, co jsem možná řekl nebo možná neřekl... „

Humphrey jeho námitky ostře přerušil: „Tady nejde o žádné ‚možná‘. To, cos nám tehdy řekl, bylo přesné a jednoznačné. Nemluv o tom, žeš to několikrát opakoval. Tvá slova si pamatuji dobře. Nim také.“

Nimovi bylo jasné, že mozek Paula Yaleho pracuje na nejvyšší obrátce. Starý pán dotčeně řekl: „Ať jsem řekl cokoli, z toho přece nevyplývá... „

„Nime,“ nařídil předseda, „ukaz panu Yalemu obsah toho pořadače.“

Nim otevřel desky a na protější stranu stolu posunul malou hromádku dopisů a příloh. Dopis nejstaršího data - na blanketu Nejvyššího federálního soudu - byl nahoře.

Paul Yale ho zvedl, podíval se na něj, pak ho rychle položil. O zbytek se nezajímal. Jeho už rudá tvář zrudla ještě víc.

Když si Nim tuto scénu později vybavil, usoudil, že Yale čekal nějaké nepříjemné odhalení, ale možnost konfrontace se svou starou korespondencí mu nenapadla ani ve snu. Yaleho žalostný a dokonalý nervový otřes potvrzoval správnost Nimovy domněnky.

Soudce si jazykem z vlhlil rty. Jako by nebyl schopen nalézt vhodná slova.

Pak trapně na obranu řekl: „Někdy, zvláště ve Washingtonu... při takovém tempu událostí, při tolika papírech, nekonečné korespondenci... člověk zapomene... „ Slova odumřela. Zřejmě i Panu Soudci Yalemu zněla stejně nepravdivě a nepřesvědčivě, jako Humphreyovi a Nimovi.

„Vzdávám to,“ náhle zvolal a vstal. Odstrčil židli, odešel od stolu a aniž by se na Nima nebo na Humphreye podíval, požádal: „Dovolte mi, prosím, abych si uspořádal myšlenky.“

Starý pán chvíli přecházel po širokém koberci. Pak se otočil a zůstal stát.

„Džentlmeni, je jasné, jak jen to z průkazných materiálů může být, že jsem vás podvedl a byl jsem - nepochybně zaslouženě - přistižen.“ Hlas Paula Yaleho byl tišší než obvykle a na tváři se mu zračila bolest, když pokračoval: „Nebudu svou chybu zvětšovat vysvětlováním nebo omluvami, nebudu popisovat nemalou úzkost při našich dřívějších rozhovorech, nebudu objasňovat naléhavou a přirozenou touhu ochránit své jméno.“

Přesto prese všechno, pomyslel si Nim, se vám to podařilo tím, že jste řekl, že se vám to nepodaří.

„Mohu vám však odpřisáhnout,“ pokračoval Yale, „že jsem se na krádeži energie Nadací rodiny Yaleů nepodílel, ani jsem o ní před naší první debatou nevěděl.“

Eric Humphrey, dříve tak horlivě přijímající výroky a sliby Paula Yaleho - jak si Nim vzpomínal -, neřekl ani slovo. I předsedovi stejně jako Nimovi možná napadlo, že zalže-li někdo jednou, aby zachránil svou pověst, určitě z tohoto důvodu zalže kdykoli znovu.

Nim si zákonitě vybavil otázky Harryho Londona: „Kolikrát Ctihodný Paul něco takového udělal a vyšlo mu to?“

Mlčení se stávalo tíživější a bolest v očích starého pána se prohlubovala.

„Nime,“ řekl tiše Eric Humphrey, „myslím, že už není nutné, abys tu zůstával ještě déle.“

Nim s pocitem úlevy posbíral papíry ze stolu a před zraky ostatních je vrátil do pořadače. Pořadač vzal s sebou a bez jediného slova odešel.

Tehdy ještě netušil, že to bylo jeho poslední setkání s Panem Soudcem Yalem.

Nim se nikdy nedověděl, co se pak v kanceláři předsedy toho dne udalo. Neptal se, a Eric Humphrey mu nic neřekl. Výsledek se však ukázal již následujícího dne dopoledne.

V jedenáct hodin Humphrey poslal pro Nima a Teresu Van Burenovou. S dopisem v ruce seděl za stolem a oznámil jim: „Obdržel jsem rezignaci Soudce Paula Shermana Yaleho na funkci mluvčího a ředitele naší společnosti. Jeho rozhodnutí bylo s politováním přijato. Byl bych rád, kdybyste v tom smyslu okamžitě vydali oznámení.“

„Ericu, měli bychom uvést nějaký důvod,“ řekla Van Burenová.

„Špatné zdraví.“ Humphrey pohlédl na dopis v ruce. „Lékaři pana Yaleho mu sdělili, že při jeho věku se zatížení povinnostmi u GSP&L ukázalo příliš velké a doporučili mu, aby všeho nechal.“

„To nebude problém,“ prohlásila ředitelka oddělení pro styk s veřejností. „Odpoledne to zařídím. Mám však jiný dotaz.“

„Ano?“

„Naše společnost tím ztrácí mluvčího. Kdo to převeźme?“

Předseda se poprvé usmál. „Mám příliš mnoho práce, než abych někoho hledal, Tess, a tak si myslím, že nemáme na vybranou. Dáme ten chomout Nimovi, jak to bylo dřív.“

„Aleluja!“ vykřikla Van Burenová. „Vy přece víte, co si o tom myslím. Nikdy mu neměl být sejmut.“

Když vyšli z předsedovy kanceláře, Teresa Van Burenová ztišila hlas: „Nime, nech mě nakouknout do pozadí Yaleova případu. Co se vlastně stalo? Přece víš, že se to stejně dřív nebo později dovím.“

Nim zavrtěl hlavou. „Ale Tess, přece jsi slyšela předsedu. Zhoršené zdraví.“

„Jsi ty ale mizera!“ vybafla na něho. „Za tohle bych tě neměla pustit do televize dřív než za týden.“

Harry London si zprávu o odchodu Paula Yaleho přečetl následujícího dne a hned zašel za Nimem.

„Zhnusen smyšlenkou o špatném zdraví a lítostí, s jakou předseda odstoupení přijal, bych nejraději i já odstoupil z funkce, kdybych měl trochu charakteru,“ prohlásil. „Děláme tím ze sebe stejné lháře, jako je Yale.“

Nim v noci špatně spal, následkem toho podrážděně odsekl: „Tak jen do toho - vzdej se funkce.“

„Nemohu si to dovolit.“

„Tak přestaň s těmi pitomými kecy, Harry. Sám jsi přece řekl, že nejsme nijak schopni dokázat, že pan Yale byl do krádeží osobně zapleten.“

„Jenže byl,“ řekl umíněně London. „Čím víc o tom přemýšlím, tím víc jsem o tom přesvědčen.“

„Nezapomeň,“ připomněl Nim, „že Ian Norris, který se stará o Nadaci rodiny Yaleů odpřísáhl, že soudce o ničem nevěděl.“

„To ano, jenže celá ta záležitost zavání dohodou. Norris nějakým způsobem později dostane zpátky finanční ztrátu - možná tím, že ho dál pověří spravováním nadace. A kromě toho, Norris sám by nic nezískal, kdyby do toho zapletl tak věhlasného muže.“

„Ať si myslíme či nemyslíme cokoli, je to za námi a je to skončeno,“ řekl Nim. „Vrať se raději k práci a pochytej víc zlodějů energie.“

„To jsem už udělal. Mám hromadu nových případů a při vyšetřování Quayleů se objevují další. Nime, rád bych ti ale něco řekl, pokud jde o další zjištěné případy.“

Nim si povzdechl. „Tak jen do toho.“

„My dva jsme byli využiti jako součást alibi, alibi, které mělo ochránit vznešené a mocné jméno Yale. Ukazuje se, že pro ty, kteří mají vliv a moc, stále platí zvláštní pravidla a zákony.“

„Podívej se, Harry... „

„Ne, vyslechni mě! Nime, chci jenom říci, že budu-li mít v kterémkoli dalším případě nepopiratelný důkaz, nikdo mě nezastaví, abych ho nezveřejnil, bez ohledu na to, koho se bude týkat.“

„O.K., O.K.,“ řekl Nim. „Půjde-li o nepopiratelný důkaz, budu bojovat s tebou. Když jsme si to teď vysvětlili, jdi už a nech mě něco udělat.“

Když byl Nim zase sám, litoval, že před Harrym Londonem dal najevo špatnou náladu. Většina záležitostí, o nichž London mluvil, o rezignaci a součásti alibi, napadla Nima už včera večer a tak ho to znepokojilo, že neklidně spal a neustále se budil. Existují nějaké stupně lhaní? Nim v to nevěřil. Pro něho je lež vždycky lží. Ale raději už dost. Nenese snad GSP&L - představovaná Ericem Humphreym, který vyloženou nepravdu schválil, a Nimem, který ji mlčky strpěl -, stejnou vinu, jakou má Paul Sherman Yale?

Na to mohla být jediná odpověď: nese.

Ještě stále o tom přemýšlel, když se bzučákem ohlásila sekretářka Vicki Davisová a oznámila: „Předseda by se s vámi rád okamžitě sešel.“

Nim na první pohled poznal, že J. Eric Humphrey je neobvykle znepokojen.

Když vstoupil, předseda neklidně přecházel po kanceláři, což dělal jen zřídkakdy. Najednou se zastavil, začal hovořit a Nim poslouchal.

„Nime, rád bych ti něco řekl, v krátkosti ti vysvětlím proč,“ řekl předseda. „Nedávno jsem byl zneuctěn a znechucen jistými skutečnostmi, které se v této společnosti staly. Velmi špatně snáším takové pocity ve spojitosti s organizací, od níž dostávám plat a v jejímž čele stojím.“

Humphrey se odmlčel a Nim, zvědavý co bude dál, mlčel také.

„V uplynulých dvaceti čtyřech hodinách jsme vyřídili jednu zahanbující záležitost, ale je tu jiná, ještě závažnější skutečnost, která přetrvává - mám na mysli násilné útoky na životy a majetek naší společnosti.“

„FBI a policie...“, začal Nim.

„Nedosáhli ničeho,“ utrl se předseda. „Absolutně ničeho!“

„Vsadili Birdsonga do vězení,“ poznamenal Nim.

„Ano - ale proč? Protože jedna inteligentní a odhodlaná reportérka byla nápaditější než celá armáda profesionálních ochránců zákona. A nezapomeň také, že kdyby nebylo té mladé ženy, nedostali by se ani k zabití dalších padouchů v domku v Crocker Street - což je jejich jediná zásluha.“

Nima napadlo, že pouze J. Eric Humphrey používá výrazy ‚padouch‘ a ‚Jediná zásluha‘. Stejně ale, tak rozčileného Humphreye viděl Nim jen zřídkakdy. Tušil, že to, co teď řekl, už v něm dlouho vře.

„Zamysli se nad tím,“ pokračoval Humphrey. „Už déle než rok trpíme jen proto, že nějaká amatérská banda teroristů, složená z pouliční chátry, útočí výbušninami na naše zařízení a dokonce i na tuto správní budovu. A co je horšího, stálo to už devět životů našich lidí, nepočítám-li pana Romea, který zahynul u hotelu Christopher Columbus. A ještě něco! Jsem do hloubi duše zahanben, že v době, kdy jsme byli hostitelskou společností výroční konference NEI, došlo k tak otřesné tragédii.“

„Ericu,“ řekl Nim, „já se opravdu nedomnívám, že by někdo mohl obviňovat nebo obviňoval GSP&L z toho, co se v Columbusu stalo.“

„Já viním nás a hlavně sebe, že jsem už dřív nenaléhal, aby bezpečnostní orgány něco dělaly. Ten hnusný vůdce Archambault je přece ještě pořád na svobodě.“ Humphreyův hlas se změnil skoro ve křik. „Už uběhl celý týden. Tak kde je? Proč se ho bezpečnostním orgánům ještě nepodařilo najít?“

„Pokud vím,“ řekl Nim, „stále hledají a jsou přesvědčeni, že se skrývá někde v okolí North Castle.“

„Kde se nepochybně chystá k zabití nebo zmrzačení dalších našich lidí a ke způsobení dalších škod naší společnosti! Nime, chci, aby byl ten lotr nalezen. Bude-li to nezbytné, chci, abychom ho našli my -GSP&L.“

Nim chtěl poznamenat, že veřejná energetická společnost není zařízena na policejní pátrání, pak ho ale napadlo něco jiného, a tak se zeptal: „Ericu, co máš vlastně na mysli?“

„Na mysli mám to, že jsme organizace, která zaměstnává mnoho energických a duševně velmi schopných lidí. Soudě podle výsledků bezpečnostním orgánům takoví chybí. A proto, Nime, tady jsou mé instrukce: zapřáhni mozek svůj i mozky ostatních a vrhněte se na ten problém. Požádej o pomoc každého, o kom si myslíš, že ti bude něco platný; máš mou plnou moc. Chci však výsledky. Kvůli našim lidem, kteří byli zabiti, kvůli jejich rodinám i kvůli nám ostatním, kteří jsme pyšní na GSP&L, chci, aby ten zatracený chlap Archambault byl chycen a předán spravedlnosti.“

Předseda s tváří zrudlou se odmlčel, pak stručně dodal: „To je všechno.“

Jaká náhoda, napadlo Nima, když odcházel z jednání s Ericem Humphreyem, už jsem také uvažoval o využití našeho intelektuálního potenciálu.

Před čtyřmi měsíci, ovlivněn skepsí Pana Soudce Yaleho, Nim totiž rozpustil ‚analytickou skupinu‘, která se snažila proniknout do záhad teroristických útoků tak zvaných ‚Přátel svobody‘.

Po kritice Paula Yaleho, že ‚na skutečnost povýšili neprokázanou, odhadem získanou domněnku‘, Nim nes volal žádná další, analytická posezení s Oscarem O’Brienem, Teresou Van Burenovou a Harrym Londonem. A přece podle toho, co je známo teď, tušení a dohady jejich kvarteta se zlověstně přiblížily skutečnosti.

Poctivě řečeno, uvažoval Nim, vinu může dávat jen sobě. Kdyby trval na svém a nedal se zviklat Yalem, možná by předešli nebo snad i zabránili některým tragickým případům, které se pak udaly.

Ted’, vyzbrojeni pokyny Erica Humphreye, by snad přece jen mohli ještě něco udělat.

Tehdy neznámého vůdce Přátel svobody ‚analytická skupina‘ označila jako ‚X‘. Totožnost ‚X‘ byla už známa a muž - Georgos Archambault - se jako nebezpečná hrozba pro GSP&L, ale i pro jiné s největší pravděpodobností ukrývá někde v městě.

Je možné intenzivním přemýšlením a soustředěnou dedukcí odhalit jeho úkryt?

Dnes je pátek. Nim se rozhodl, že někdy během víkendu, v případě nutnosti s použitím předsedovy autority, znovu svolá čtyři, anály tiky‘ dohromady.

Kapitola 9

„Jak se ukázalo,“ řekl Nim s pohledem upřeným do poznámek, „byli jsme pozoruhodně přesní. Dovolte, abych vám připomněl, nakolik se nám to podařilo.“

Odmlčel se, aby se napil skotské se sodou, kterou mu před několika minutami, než bylo posezení zahájeno, nalil Oscar O'Brien.

Bylo nedělní odpoledne. Na pozvání vedoucího právníka se členové ‚analytické skupiny‘ sešli u něho doma. Porůznu teď byli rozesazeni v útulném zahradním pokoji. Všichni tři byli na požádání Nima ochotni spolupracovat, tím spíš, když jim Nim tlumočil přání J. Erica Humphreye.

Dům O'Briena, vysoko nad pobřežím a s pláží dole, teď nabízel nádherný pohled na hladinu oceánu se spoustou plachetnic. Víkendové posádky lavírovaly, pluly na bočním větru nebo pluly po větru a zázračně se navzájem vyhýbaly uprostřed prudce zpěněných vln, zvedaných ostrou západní brízou.

Stejně jako při dřívějších setkáních skupiny byl spuštěn magnetofon.

„Na základě tehdy známých skutečností,“ pokračoval Nim, „které lze v nejlepším případě označit jako neúplné, jsme hypoteticky předpokládali, že jeden muž - ‚X‘ - je vůdcem a mozkiem ‚Přátel svobody‘, že je příliš energický a domýšlivý a má ženu, která s ním úzce spolupracuje. Také jsme nabyli přesvědčení, že ‚X‘ osobně zavraždil strážné v Millfieldu a že ta žena tehdy u toho byla. Dále jsme usuzovali, že právě ona by se mohla stát slabým článkem organizace a mohla by muže ‚X‘ usvědčit a prozradit.“

„Něco z toho jsem už zapomněla,“ poznamenala Teresa Van Burenová. „Ale, bože můj, vždyť jsme mířili přesně na cíl!“

Buclatá ředitelka oddělení pro styk s veřejností přijela ve zmačkaném zeleném kaftanu, jako by se nepřevlékla z domácího víkendového lenošení. Vlasy měla jako obvykle rozcuchané, snad proto, že si je často přejížděla prsty, když o něčem přemýšlela. Byla bosá; zuté rozpadávající se sandály ležely pohozy vedle židle.

„Ano,“ potvrdil Nim, „já vím. A přede všemi přiznávám, že jsme nepokračovali mou vinou. Myslím, že jsem tenkrát ztratil víru, ale mýlil jsem se.“ Nechtěl se šířit o tom, jak ho ovlivnil Pan Soudce Yale, který, konec konců, jen vyslovil svůj názor.

Nim pokračoval: „Teď, když totožnost X známe a víme o něm poměrně dost, můžeme snad použít stejného dedukčního postupu a pokusit se odhadnout místo jeho pobytu.“

Odmlčel se, cítil na sebe upřené tři páry zvědavých očí, pak dodal: „Možná se nám to nepodaří, předseda se ale domnívá, že bychom to měli zkusit.“

Oscar O'Brien zabručel a vytáhl doutník ze silných rtů. Vzduch už houstnul kouřem. Nimovi to bylo nepříjemné, ovšem O'Brien tady byl doma, takže jakákoli námitka by byla nevhodná.

„Mám chuť se do toho dát,“ řekl právník. „Kde začneme?“ Na sobě měl staré šedé kalhoty, volně stažené pod převislým břichem, svetr pytlovitěho střihu a mokašiny bez ponožek.

„Připravil jsem stručný přehled známých skutečností,“ řekl Nim. Otevřel aktovku, vytáhl papíry a rozdál je. Přehled obsahoval všechny informace o Přátelích svobody a o Georgosi Archambaultovi, zveřejněné od výroční konference NEI. Převážná část pocházela z článků Nancy Molineauxové.

Nim počkal, až všichni dočetli a zeptal se: „Může někdo doplnit něco, co tam není?“

„Jednu nebo dvě věci bych měl,“ ozval se Harry London.

Vedoucí ochrany majetku se dnes při setkání s Nimem tvářil upjatě, snad kvůli ostrým slovům, která si vyměnili před dvěma dny. Normálním hlasem však řekl: „Mám přátele v bezpečnostních orgánech. Nim ví, že se od nich tu a tam něco dozvím.“

Na rozdíl od ostatních - včetně Nima, který byl také pohodlně oblečen - měl London na sobě bezové volné kalhoty s puky ostrými jako břitva a bezvadně padnoucí sako. Ponožky ladily s oblekem. Kožené boty zářily leskem.

„Novináři se zmínili, že Archambault si vedl deník,“ řekl London, „který byl nalezen mezi ostatními papíry. Je to tam.“ Poklepal na Nimův přehled. „Není tam ale, a ani nebylo zveřejněno, co

v deníku je, protože při soudním přelíčení s Archambaultem chce státní návladní deník použít jako věc doličnou.“

„Viděl jste ho?“ zeptala se Van Burenová.

„Ne, ale ukázali mi xeroxovou kopii.“

Harry London se jako obvykle ubírá kupředu svým vlastním puntičkářským tempem, pomyslel si Nim.

„O. K., tak co je na těch zatracených stránkách?“ netrpělivě se zeptal O'Brien.

„Nepamatuji se.“

Po zjevném všeobecném zklamání London vzkřísil zájem: „Tedy, nepamatuji si všechno.“ Odmlčel se a po chvilce pokračoval: „Nicméně po přečtení toho, co ten chlap napsal, se dají udělat dva závěry. Za prvé, každým coulem je tak domýšlivý a ješitný, jak jsme ho odhadli a možná ještě víc. Nu, a pak - dá se to zjistit při čtení toho svinstva - trpí něčím, co by se dalo nazvat posedlostí psát.“

„Tím je poznamenáno tisíce jiných,“ řekla Van Burenová. „To je všechno?“

„Ano.“

Londona se to zřejmě dotklo, Nim proto rychle řekl: „Tess, nezlehčuj tu informaci. Každý detail se může hodit.“

„Harry, povězte nám,“ řekl Oscar O'Brien, „pamatujete si, že by vás zaujalo něco na rukopisu v deníku?“

„Co máte na mysli?“

„No, bylo na něm něco nápadného?“

„Řekl bych, že ano,“ uvážlivě potvrdil vedoucí ochrany majetku.

„Mám na mysli asi toto,“ řekl vedoucí právník. „Kdybyste vzorek rukopisu z deníku porovnal s nějakým jiným, později objeveným vzorkem, dalo by se snadno poznat, že jde o vzorky od téže osoby?“

„Chápu, co tím myslíte,“ řekl London. „O tom není pochyb. Velmi snadno.“

„Hm.“ O'Brien si v mlčenlivém přemítání mnul bradu. Obrátil se k ostatním. „Pokračujte. Jen mě něco zpola upečeného napadlo, není to ještě zralé.“

„All right,“ řekl Nim, „bavme se o North Castle, o části města, kde byla nalezena opuštěná dodávka Protipožární služby.“

„S chladičem ještě teplým,“ připomněla Van Burenová. „Byl viděn, jak odtamtud odchází pěšky, z čehož vyplývá, že asi nešel daleko.“

„To je možné,“ řekl Harry London, „jenže celá oblast North Castle je nepřehlednou změtí uliček. Policie je prohledala a nic nenašla. Kdyby v našem městě chtěl někdo zmizet, pak tato čtvrt' je tím správným místem.“

„Z toho, co jsem se dočetl nebo slyšel,“ dodal Nim, „lze oprávněně odhadnout, že Archambault měl předem připravený další úkryt, v němž teď je. Víme, že mu peníze nescházely, takže si ho mohl s předstihem připravit.“

„Ovšem pod falešným jménem,“ řekla Van Burenová. „Jako to udělal při nákupu dodávky.“

Nim se usmál. „Pochybuji, že je v telefonním seznamu.“

„Pokud jde o registraci dodávky,“ řekl London, „kontrola se dostala do slepé uličky.“

„Harry,“ zeptal se O'Brien, „odhadl už někdo rozlohu oblasti, v níž Archambault zmizel? Jinými slovy, když nakreslíme na mapě kruh a řekneme ,ten muž se skrývá někde tady', jak velký ten kruh bude?“

„Vím, že policie nějaký odhad udělala,“ odpověděl London. „Ovšem, je to jen přibližný odhad.“

„Řekni nám o tom něco,“ pobídl ho Nim.

„No, úvaha byla asi následující: když Archambault vystoupil z dodávky, měl zatraceně nespěch. I za předpokladu, že spěchal do úkrytu a dodávku nechtěl zaparkovat v jeho blízkosti, nemohl jít nějak příliš daleko. Řekněme jednu a půl míle. Vezmeme-li tedy stanoviště dodávky jako střed kruhu, dostaneme kruh o poloměru jedné a půl míle.“

„Pokud si z geometrie na střední škole vzpomínám,“ hloubal O'Brien, „plocha knihuje pí krát čtverec poloměru.“ Přešel k psacímu stolu a vzal elektronickou počítačku. Za chvíli oznámil: „Je to něco přes sedm čtverečních mil.“

„Což zhruba představuje dvanáct tisíc bytů a malých obchodů s asi třicet tisíci lidmi, bydlícími v tomto kruhu,“ řekl Nim.

„Vím, je to rozsáhlé území a pátrat v něm po Archambaultovi znamená hledat příslovečnou jehlu,“ řekl O'Brien. „Přece jen bychom ho ale mohli ze skryše vykouřit. Mám nápad a je na vás, abyste ho důkladně zvážili.“

Nim, London i Van Burenová pozorně poslouchali. Všichni věděli, že to byly právě právníkovy dedukce, podle nichž na dřívějších schůzkách k většině závěrů dospěli.

O'Brien pokračoval: „Harry tvrdí, že Archambault má chorobné nutkání psát. Spolu s ostatními informacemi o něm z toho vyplývá, že je exhibicionista, který má stále chuť se ‚producírovat‘, a to při sebemenší příležitosti. Napadlo mě toto: kdybychom v oblasti o rozloze sedmi čtverečních mil nechali cirkulovat nějaký dotazník - mám na mysli dotazník s řadou otázek, na něž lidé písemně odpovídají - , ten náš chlap nejspíš neodolá a odpoví na něj také.“

Nastalo rozpačité ticho. Pak se Van Burenová zeptala: „O jaké otázky by asi šlo?“

„No, přece o elektrické energii - o něčem, co vzbudí Archambaultův zájem, co ho, pokud možno, rozčílí. Jako třeba: Jak hodnotíte služby, které GSP&L poskytuje veřejnosti? Souhlasíte s tím, že trvale dobré služby si brzy vyžádají zvýšení sazeb? Přejete si, aby veřejná energetická společnost zůstala soukromým podnikem? Něco na ten způsob. Tyto jsou poněkud neobratné. Konečně znění otázek bychom museli pečlivě promyslet.“

„Předpokládám, Oscare, že až se dotazníky vrátí, vybereme ty, na nichž se rukopis bude rovnat vzorku z deníku,“ řekl zamyšleně Nim.

„Správně.“

„Co když Archambault použije psací stroj?“

„V tom případě nezjistíme nic,“ připustil právník. „Podívejte se, nejde přece ani o jednoduchý, ani o bezchybný plán. Hledáte-li něco takového, tak to nejspíš nikdy nenajdete.“

„I kdyby se dotazník napsaný stejným rukopisem vrátil, nechápu, k čemu to bude dobré,“ namítla Teresa Van Burenová. „Jak se pozná, odkud přišel? I kdyby Archambault byl tak praštěný a na dotazník odpověděl, můžete si být jisti, že svou adresu nenapíše.“

O'Brien pokrčil rameny. „Připustil jsem, Tess, že moje představa není zcela dopečena.“

„Moment!“ vyskočil London. „Jedna sledovatelná věc přece existuje. Neviditelný inkoust.“

„Vysvětli to blíž,“ vyzval ho Nim.

„Neviditelný inkoust není jen hračka pro děti; je využíván mnohem častěji, než si myslíte,“ řekl vedoucí ochrany majetku. „Pracuje se s ním takto: každý dotazník dostane číslo, samozřejmě neviditelné. Natiskne se svítivým práškem, rozpuštěným v glykolu; roztok vsákne do papíru a nezůstane po něm ani stopa. Nalezne-li se hledaný dotazník, podrží se v paprscích snímáče ‚černého‘ světla a číslo se objeví zcela zřetelně. Odtáhneme-li ho zpod snímáče, číslo zmizí.“

„No sakra, to je něco!“ vykřikla Van Burenová.

„Používá se to dost často,“ řekl Hany London. „Příkladem jsou lístky loterie: ověřuje se tak pravost loterijního lístku od padělaného, který nějaký šejdír natiskl. A také tak zvané anonymní dotazníky pro veřejnost jsou takto označovány. Nikdy nevěřte žádnému papíru, na němž se tvrdí, že zůstanete v anonymitě.“

„Začíná to být zajímavé,“ řekl O'Brien.

„Ovšem velkým problémem zůstává,“ varoval Nim, „jak rozdat takové množství dotazníků a mít dokonalý přehled, kdo který dostal. Nevím, jak by se to dalo udělat.“

Van Burenová se narovnala na židli. „Já vím. Odpověď máme pod nosem. Naše fakturační oddělení.“

Ostatní na ni hleděli s úžasem.

„Podívejte se na to takhle,“ vysvětlovala ředitelka pro styk s veřejností. „Každý dům, každá budova v oblasti těch sedmi čtverečních mil je zákazníkem GSP&L a veškeré údaje jsou k dispozici v našem fakturačním oddělení.“

„Chápu,“ řekl Nim a přemýšlel nahlas dál. „Počítač by se naprogramoval tak, že by vytiskl pouze adresy z této oblasti, z žádné jiné.“

„Dalo by se to udělat ještě líp,“ připojil se O'Brien poněkud vzrušeným hlasem. „Počítač by mohl dotazníky zpracovat přímo k odeslání. Část se jménem a adresou zákazníka by byla oddělena perforací, takže zpátky by byla odeslána jen neidentifikovatelná část.“

„Zdánlivě neidentifikovatelná,“ připomněl Harry London. „Po natištění textu dotazníku bude neviditelným inkoustem připojeno číslo. Na to nezapomínejte.“

O'Brien se nadšeně plácl do stehna. „U Joviše, přece jsme na něco kápli!“

„Je to dobrý nápad a stojí za pokus,“ řekl Nim. „Podívejme ale realisticky na dvě okolnosti. První je, že i když se dotazník dostane k Archambaultovi, ten může být tak mazaný, že ho zahodí. V tom případě pak všechno, co dostaneme zpátky, bude k ničemu.“

O'Brien přikývl. „Souhlasím.“

„A druhá okolnost je,“ pokračoval Nim, „že Archambault - ať se teď ve skrýši ukrývá pod jakýmkoli jménem - nemusí být zanesen v naší fakturační evidenci. Mohl si najmout jen jeden pokoj. V tom případě by účty za elektřinu a plyn - a tedy také dotazník - dostal někdo jiný.“

„Ta možnost tu je,“ připustila Van Burenová, „i když ji považuji za málo pravděpodobnou. Podívejte se na to z Archambaultova hlediska. Aby úkryt byl skutečným úkrytem, musí mít samostatný vchod a musí poskytovat soukromí. Pronajatý pokoj tyto podmínky nesplňuje. Je proto naděje, že si pronajal alespoň apartmá nebo domek, jaký měl předtím. Což znamená samostatné měřiče spotřeby s odděleným vyúčtováním. Takže ten dotazník přece jen dostane“

O'Brien opět přikývl. „To dává smysl.“

V rozhovoru pokračovali ještě hodinu a s rostoucím zájmem a horlivostí svůj nápad vylepšovali.

Kapitola 10

Výpočetní středisko GSP&L nápadně připomíná scény z filmu Hvězdné války, pomyslel si Nim.

Všechno ve třech podlažích uprostřed budovy bylo hypermoderní, jednoduché a funkční. Estetické parády, které byly k vidění v ostatních odborech společnosti - ozdobný nábytek, koberce, obrazy, záclony - byly tady zakázány. Nebyla tu žádná okna; veškeré osvětlení bylo umělé. I vzduch byl zvláštní, s upravovanou vlhkostí a teplotou udržovanou na sedmdesáti stupních Fahrenheita. Všichni, kdo pracovali ve výpočetním středisku, byli sledováni uzavřeným televizním okruhem a nikdo nevěděl, kdy je kontrolován užitečnou obdobou Velkého Bratra.

Příchody a odchody jednotlivců se přísně evidovaly. Členové bezpečnostní stráže, usazení v krychlích z neprůstřelného skla, mluvili přes mikrofony a pečlivě zkoumali každý příchod a odchod. Příkazy jim dovozovaly nevěřit nikomu. Ani známé tváři, kterou viděli každý pracovní den, nebylo dovoleno projít bez kontroly pověřovacího dokladu.

Každá osoba procházející bezpečnostním prostorem (vždy jen jedna; víc než jedna nebylo dovoleno) se octne ve ‚vzduchové kapse‘ - ve skutečnosti malém vězení, také z neprůstřelného skla. Těžké dveře vzadu se zabouchnou a elektronicky uzamknou. Jiné, stejně mohutné dveře vpředu se otevrou, když strážný zjistí, že vše je v pořádku. Vznikne-li podezření, což se někdy stává, oboje dveře zůstanou zavřené a zamčené, dokud nedorazí posila nebo potvrzení o totožnosti.

Neexistovaly žádné výjimky. Dokonce ani předseda J. Eric Humphrey se nikdy bez přenosného odznaku návštěvníka a bez pečlivé prohlídky nedostal dovnitř.

Důvod k takové superpřísné opatrnosti byl jednoduchý. Středisko opatrovalo drahocenný poklad: počítačový záznam o osmi a půl miliónech zákaznících GSP&L, stavech jejich elektroměrů a plynům, o fakturovaných částkách i platbách - vše mnoho let nazpět - plus podrobnosti o akcionářích, zaměstnancích, vybavení společnosti, inventáři, různé technické údaje a mnoho dalších informací.

Jediný ruční granát, vhodně umístěný ve výpočetním středisku, by způsobil organizační soustavě tak obrovité společnosti mnohem větší zkázu než kolečko plně naložené dynamitem, použité proti vysokonapětovým dálkovým vedením nebo rozvodnám.

Informace byly ukládány ve stovkách svazků magnetických disků. Svazek čítal dvacet disků a každý disk - dvakrát větší než běžná dlouhohrající deska - obsahoval záznam o sto tisících zákaznících.

Hodnota počítačů dosahovala zhruba třicet miliónů dolarů. Hodnota zaznamenaných informací se nedala vyčíslit.

Nim přišel s Oscarem O'Brienem do výpočetního střediska, aby se podívali na rychlé zpracování toho, co oficiálně nazvali Spotřebitelský průzkum. Ve skutečnosti šlo o nastraženou léčku, do níž se měl - aspoň jak všichni doufali - chytit vůdce Přátel svobody Georgos Archambault.

Byl čtvrtek, čtvrtý den po nedělní schůzce ‚analytické skupiny‘ v domě vedoucího právníka.

Od té doby bylo mnoho pracovních hodin stráveno na vypracování schématu dotazníku. Nim a O'Brien se rozhodli pro osm otázek. Několik prvních byly otázky jednoduché. Na příklad:

Zajišťuje vám Golden State Power & Light uspokojivé služby? Odpovězte, prosím, ano nebo ne.

Dál bylo místo pro mnohem obsáhlejší odpovědi. V čem by podle Vás mohla Golden State Power & Light své služby zlepšit?

A:

Dělá Vám potíže porozumět některým detailům v účtech Golden State Power & Light? Jestli ano, sdělte své problémy.

Nakonec:

Golden State Power & Light se zákazníkům omlouvá za nepříjemnosti, způsobené zbabělými a ignorantskými útoky bezvýznamných rádo-by teroristů na zařízení společnosti. Znáte-li způsob, kterým by se útokům dalo zabránit, sdělte nám, prosíme, své názory.

Jak poznamenal Oscar O'Brien: „Jestli tohle nepřiměje Archambaulta k zuřivosti a nevyvolá v něm chuť odpovědět, tak to nedokáže nic.“

Bezpečnostní orgány - městská policie, FBI a úřad státního návladního - přijaly nápad GSP&L příznivě. Úřad státního návladního dokonce nabídl pomoc při kontrole tisíců dotazníků, až začnou docházet.

Sharlett Underhillová, viceprezidentka pro finanční záležitosti, pod jejíž pravomoc patřilo výpočetní středisko, se s Nimem a O'Brienem setkala hned, když prošli bezpečnostní kontrolou. Paní Underhillová, oblečena ve světle modrých, na míru šitých šatech, řekla: „Právě sjíždíme ten váš ‚Spotřebitelský průzkum‘. Dnes večer by mělo být všech dvanáct tisíc exemplářů předáno poštovnímu oddělení.“

„Jedenáct tisíc devět set devadesát devět zatracených dotazníků nás nezajímá,“ mračil se O'Brien. „Jen ten jeden jediný, o němž doufáme, že se nám vrátí.“

„Stálo by nás to mnohem méně peněz, kdybyste věděli, který to je,“ odpověděla kousavě vedoucí finančního odboru.

„Milá Sharlett, kdybychom to věděli, nebyli bychom tady.“

Trojice šla hlouběji do světa počítačů, kolem řad šumících kovových a skleněných skříní a zastavila se u laserové tiskárny IBM 3800, z níž v obálkách s okénky vypadávaly dotazníky, připravené k odeslání.

V horní části stránky bylo napsáno:

Golden State Power & Light SPOTŘEBITELSKÝ PRŮZKUM

Budeme si vážit vašich

důvěrně sdělených odpovědí

na několik důležitých otázek.

Naším cílem je zlepšení služeb pro Vás.

Následovalo jméno a adresa, pak perforace přes celou stránku. Pod perforací byl pokyn:

K ZACHOVÁNÍ ANONYMITY ODTRHNĚTE A ODDĚLTE HORNÍ

ČÁST TOHOTO TISKOPISU.

NEVYŽADUJEME ŽÁDNÝ PODPIS

ANI JINÝ ÚDAJ O TOTOŽNOSTI.

DĚKUJEME!

Ke každému dotazníku bude přiložena paušalizovaná obálka ke zpětnému odeslání vyplněného dotazníku, na kterou se už nemusela lepit známka.

„Kde je neviditelný inkoust?“ zeptal se Nim.

O'Brien se zachechtal. „Ten přece není vidět, je neviditelný, hlavo skopová.“

Sharlett Underhillová přistoupila blíž k tiskárně a zvedla její vrchní část. Nahnula se dopředu a ukázala na láhev čiré, očividně olejnaté tekutiny: láhev stála dnem vzhůru a vedla z ní někam dolů trubička z umělé hmoty. „Tohle je speciální zařízení, namontované pro tuto zakázku. Trubička napájí číslovací zařízení, spojené s počítačem. Neviditelné číslo se tiskne na dolní polovinu každé stránky. Počítač současně zaznamenává adresu, k níž číslo patří.“

Paní Underhillová zavřela poklop. Ze zadní části stroje vybrala jeden z natištěných dotazníků a odnesla ho k nedalekému kovovému psacímu stolu. Tam zapnula přenosné světlo na malém stojanu. „Tohle je ‚černé světlo‘.“ Když pod něj položila dotazník, objevilo se číslo 3702.

„Zatraceně důmyslné,“ řekl O'Brien. „O. K., tak teď máme číslo. A co dál?“

„Až mi sdělíte číslo, které mám identifikovat,“ vysvětlovala paní Underhillová, „bude vloženo do počítače současně s tajným kódem, který znají pouze dva lidé - jeden spolehlivý starší programátor a já. Počítač pak okamžitě sdělí adresu, na kterou byl vybraný dotazník odeslán.“

„Ovšem to, co tady děláme, je spíš hazardní hra a jen doufáme, že získáme číslo, které vám budeme moci předat,“ poznamenal Nim.

Sharlett Underhillová upřela na oba muže ocelový pohled. „Jestli hazardujete nebo ne, chci, abyste oba vzali na vědomí dvě skutečnosti. Nejsem vůbec nadšena tím, co se tady dělá, protože se mi nelíbí, když zařízení a záznamy našeho odboru slouží něčemu, co se v podstatě dá nazvat

podvodem. A protestovala jsem u předsedy, jenže ten, jak se zdá, silně fandí tomu, co se tady děje a byla jsem odmítnuta.“

„My o tom víme,“ řekl O'Brien. „Proboha, Sharlett, vždyť toto je opravdu zvláštní případ.“

Paní Underhillová zůstala vážná. „Vyslechněte mě, prosím. Až mi dáte číslo, které doufáte získat - a já přijmu pouze jedno číslo -, zjistím potřebnou informaci pomocí tajného kódu, o němž jsem se zmínila. V okamžiku, kdy se tak stane, počítač dostane pokyn vymazat z paměti všechna ostatní čísla a k nim patřící adresy. Chci, aby vám to bylo naprosto jasné.“

„Dohodnuto,“ souhlasil právník. „To je přijatelné.“

„Změňme téma, Sharlett,“ řekl Nim. „Měli vaši lidé potíže s vymezením a s vyčleněním sedmimílové oblasti, kterou jsme určili?“

„Vůbec ne. Náš způsob programování umožňuje dělit a dále třídit zákazníky do mnoha kategorií v jakékoli zeměpisné oblasti.“ Výkonná viceprezidentka se uvolnila a roztála, protože hovořila o svém zamilovaném předmětu. „Používáme-li moderní počítač správně, je to citlivý a poddajný nástroj. A také úplně spolehlivý.“ Zaváhala. „No, tedy skoro úplně.“

Při posledních slovech se paní Underhillová zadívala na jinou tiskárnu IBM, stojící vedle stolu, za nímž seděli dva muži. Zdálo se, jako by z tiskárny vycházející tiskopisy jeden po druhém kontrolovali.

„Co to tam dělají?“ zvědavě se zeptal O'Brien.

Sharlett Underhillová se poprvé od jejich příchodu usmála. „To je naše ‚protiomylová četa pro velmi důležité osoby‘. Většina veřejných energetických společností ji má také.“

Nim nedůvěřivě zavrtěl hlavou. „Už tady pracuji dost dlouho, ale o něčem takovém jsem nikdy neslyšel.“

Přešli ke stolu, kde muži pracovali.

„Tohle jsou účty, vypočtené podle poslední kontroly stavu elektroměrů a plynoměrů a určené k zítřejšímu odeslání,“ řekla paní Underhillová. „Počítač dává stranou účty několika set lidí podle zvláštního seznamu - starosta, vyšší úředníci městské správy, členové městských správ v různých městech, kde poskytujeme služby, významní úředníci státní správy, poslanci, šéfredaktoři novin a novináři, rozhlasoví pracovníci, soudci, prominentní právníci - a mnoho jim podobných. Jak vidíte, každý účet je kontrolován, abychom se ujistili o jeho správnosti. Objeví-li se na některém něco neobvyklého, je poslán do jiného oddělení a před odesláním znovu zkontrolován. Tímto způsobem předcházíme povytku a nesnázím v případě, že se počítač nebo programátor zmýlí.“

Dívali se, jak muži prohlížejí a občas vyberou účet a odloží ho stranou, Sharlett Underhillová si zatím zavzpomínala.

„Jednou počítač vytiskl měsíční účet pro člena městské správy. Počítač se zmýlí a připojil řadu nul navíc. Účet měl být na čtyřicet pět dolarů, ale příjemce dostal účet na čtyři milióny pět set tisíc dolarů.“

Všichni se zasmáli. Nim se zeptal: „A co bylo dál?“

„To je právě ono. Kdyby s účtem přišel nebo aspoň zatelefonoval, všichni by se hezky zasmáli, účet bychom roztrhali a za nepříjemnosti bychom mu asi nabídli nějakou satisfakci. Jenže zákazník místo toho svolal tiskovou konferenci. Účet nechal kolovat, aby ukázal, jak jsme v GSP&L neschopní a prohlásil to za důkaz svědčící o tom, že bychom měli být převedeni pod správu města.“

O'Brien zavrtěl hlavou. „To se mi ani nechce věřit.“

„Ujišťuji vás, že se to stalo,“ řekla paní Underhillová. „Politici patří k těm lidem, kteří rádi zveličují nepatrné omyly, přestože jich sami nadělají mnohem víc než většina z nás. Jistě, najdou se mezi nimi i jiní. V každém případě asi v té době jsme do kontrolní činnosti zařadili naši ‚protiomylovou četou pro velmi důležité osoby‘. O takové skupině jsem se dověděla od Con Edison z New Yorku. Mají ji také. Kdykoli se teď dovíme o někom důležitém nebo o někom, kdo si potrpí na okázalost nebo je postižen obojím, tak do seznamu přepíšeme jeho - nebo její - jméno. Máme v něm i několik lidí z naší společnosti.“

O'Brien připustil: „Já někdy bývám okázalý. Je to jedna z mých slabostí.“ Ukázal na hromádku účtů. „Jsem tam také?“

„Oscare,“ usmála se Sharlett Underhillová, když je vyprovázela, „to je něco, co se nikdy nedovíte.“

Kapitola 11

Ruth Goldmanová byla v New Yorku.

Odjela se léčit do Sloan-Ketteringova ústavu a měla být dva týdny pryč. Později budou nezbytné další návštěvy.

Po prostudování výsledků testů z předešlé Ruthiny návštěvy a po telefonické konzultaci s lékaři v New Yorku o tom rozhodl doktor Levin a řekl Ruth: „Nemohu vám nic slíbovat. To nemůže nikdo, protože nic není jisté. Mohu vám však říci, že já i pracovníci Sloan-Ketteringova ústavu jsme mírně optimističtí.“ To bylo vše, co se od něho dověděli.

Včera časně ráno Nim zavezl Ruth na letiště k letadlu American Airlines, letícímu bez mezipřistání. S pohnutím se loučili.

„Miluji tě,“ zašeptal Nim těsně před nástupem do letadla. „Budeš mi chybět a budu dělat všechno možné, co může nahradit modlitbu.“

Zasmála se a ještě jednou ho políbila. „Je to zvláštní,“ řekla, „ale bez ohledu na všechno to nepříjemné jsem se nikdy necítila šťastnější.“

V New Yorku bude bydlet u přátel a do ústavu bude několikrát týdně docházet.

Leah a Benjy se přestěhovali k prarodičům. Protože vztahy mezi Ni-mem a Neubergerovými teď byly srdečné, slíbil, že občas přijde k obědu, aby pobyl s dětmi.

Nim také - podle dřívějšího slibu - zorganizoval návštěvu koncertu s Karen Sloanovou.

Před několika dny dostal od Karen následující řádky:

Dny přicházejí a odcházejí V některých z nich jsi ve zprávách S Beginem, Schmidtem, Bothou, Carterem, Giscardem d'Estaingem a biskupem Muzorevem Ze všech pouze Nimrod Goldman Podle mě si první místo zaslouží.

Číst o Tobě je velmi příjemné Ale přece jen je lepší Vidět a slyšet, cítit a sdílet, A osobně se s Tebou milovat.

Při čtení si povzdechl. Měl chuť Karen vidět, současně však měl pocit viny: všechny komplikace si v životě zavínuje sám. Od památného večera, kdy se s Karen milovali, k ní zašel dvakrát během dne. Byly to krátké a uspěchané návštěvy, protože Nim byl neustále na cestě odněkud někam. Věděl, že Karen si vroucně přeje, aby spolu zůstali déle a byli k sobě důvěrnější.

Odjezd Ruth mu poskytl příležitost, aby to Karen vynahradil. Pro klid svědomí však místo návštěvy u ní v bytě dal včera přednost koncertu.

Karen byla připravena, když Nim přišel do jejího bytu. Na sobě měla elegantní tmavočervené šaty, kolem krku jednoduchou šňůru perel. Přes ramena jí splývaly dlouhé, vykartáčované, zářící vlasy. Široká ústa a měkké modré oči ho vítaly s úsměvem. Nehty na dlouhých prstech, spočívajících na desce na klíně, se po manikúře leskly.

Když při polibku zamilovaně prodlužovali svou blízkost, Nim si uvědomil, že dosud spící žádost po Karen znatelně ožívá. Pocítil proto jistou úlevu, že odcházejí.

O minutu nebo dvě později, když přišla Josie a odpojovala šňůru křesla ze zásuvky, aby se mohlo volně pohybovat, Karen řekla: „Nimrode, vy prožíváte nějaké napětí. Je to na vás vidět.“

„Udalo se několik věcí,“ připustil. „O některých jste četla. Ale dnes večer budeme jenom vy, já a hudba.“

„A já,“ dodala Josie a postavila se k přední části pojízdného křesla. Hospodyně se zářivě smála na muže, který se očividně stal jedním z jejích oblíbenců. „Ale já vás tam jen oba odvezu. Pane Goldmane, jestli s Karen sjedete za pár minut dolů, půjdu napřed a přijedu s Humperdinckem.“

Nim se rozesmál. „Ach, ano, Humperdinck!“ a Karen se zeptala: „Jak se chová ta vaše dodávka?“

„Stále báječně, jenže“ - zvažněla - „otec mi dělá starosti.“

„V jakém ohledu?“

Zavrtěla hlavou. „Teď to raději nechme být. Možná vám to řeknu později.“

Nim jako vždy obdivoval obratnost, s jakou Karen foukáním a vysáváním trubičky vyjíždí s křeslem z bytu a chodbou jede k výtahu.

„Jak dlouho vydrží baterie?“ zeptal se cestou.

Usmála se. „Dnes je plně nabita, takže při pohonu křesla a respirátoru asi čtyři hodiny. Pak se budu muset opět napojit na milou, starou GSP&L.“

Fascinovalo ho pomyšlení, na jak tenkém vlásku visí její život, i to, že ji při životě udržuje elektřina.

„Když už jsem se zmínila o GSP&L, jak to vypadá s vašimi problémy?“ zeptala se.

„Ach, vždycky se objevují nějaké nové. Vyrážejí jako houby po dešti.“

„Ale ne, vážně, chci to vědět.“

„Tak tedy v tomto okamžiku nám největší starost dělá nafta,“ řekl. „Slyšela jste, že rozhovory mezi OPECem a Spojenými státy ztroskotaly?“

„Těsně před vašim příchodem to hlásili v rozhlase. Země vyvážející naftu tvrdí, že nebudou brát papírovou měnu. Pouze zlato.“

„Tím už vyhrožovali několikrát.“ Nim si vzpomněl na rozhovor s Ericem Humphreyem a Panem Soudcem Yalem krátce před vánocemi. Pak se situace s naftou zhoršila; teď v březnu se octla v hluboké krizi. „Tentokráte to vypadá, že to myslí vážně,“ dodal.

„Nakolik se situace zhorší, když zastaví dodávky nafty?“ zeptala se Karen.

„Bude to mnohem horší, než si většina lidí myslí. Amerika dováží víc než polovinu potřebné nafty a osmdesát pět procent z toho pochází ze zemí OPECu.“ A pokračoval: „Alarmující je, že o nedostatku nafty se uvažuje jen v souvislosti s auty a s benzínem, ne s elektřinou.“

Nim si opět vzpomněl na své úvahy cestou sem dnes večer; k nejdramatičtější konfrontaci s naftařskými zeměmi OPECu s potenciálně mnohem závažnějším dopadem, než byl dopad při arabském embargu v letech 1973-74, může dojít během čtyřiceti osmi hodin. Tento fakt sice všichni znají, poměrně málokdo ho však bere vážně. Věční a nenapravitelní optimisté, mezi nimi i několik lidí na vysokých místech, zarputile věří, že definitivnímu zhroucení se lze nějak vyhnout, že tak nebo onak Niagara dovážené nafty bude téci stále dál. Nim se s tímto názorem neztotožňoval.

Něco ho napadlo v souvislosti s Karen. Dřív, než se stačil vyjádřit, došli k výtahu a dveře se otevřely.

V kabině byly jen dvě děti - chlapec a děvče, vesele se tvářící, ve věku asi devět nebo deset let. „Ahoj, Karen,“ přivítaly ji obě, když pojízdné křeslo v doprovodu Nima vjelo dovnitř.

„Ahoj Filipe a Wendy,“ řekla Karen. „Jdete se někam projít?“

„Ne,“ odpověděl chlapec. „Jenom dolů si hrát.“ Podíval se na Nima. „Kdo to je?“

„To je můj přítel, pan Goldman.“ A Nimovi řekla: „To jsou dva z mých sousedů a přátel.“

Během klesání výtahu obě děti Nima pozdravily.

„Karen, smím se dotknout tvé ruky?“ zeptal se malý chlapec.

„Samozřejmě.“

Dotkl se její ruky a konečky prstů ji lehce hladil. Pak se zeptal: „Cítíš něco?“

„Ano, Filipe,“ řekla. „Máš jemné ruce.“ Zdálo se, že ji to zaujalo a potěšilo.

Dívka nechtěla zůstat pozadu a zeptala se: „Karen, chceš změnit polohu nohou?“

„No... tak dobře.“

Opatrně a se zjevnou zkušeností dívka zvedla Kareninu pravou nohu a přeložila ji přes levou.

„Díky, Wendy.“

Děti se v přízemí rozloučily a odběhly.

„To bylo hezké,“ řekl Nim.

„Bylo.“ Karen se mile usmála. „Děti jsou přirozené. Nebývají tak polekané nebo zmatené jako dospělí. Když jsem se sem nastěhovala, děti v budově se ptaly: ‚Co je vám?‘ nebo ‚Proč nemůžete chodit?‘ Když je rodiče uslyšeli, okřikovali je, ‚Buďte zticha!‘. Nějakou dobu trvalo, než se mi podařilo je přesvědčit, že mi ty otázky nejsou nepříjemné, že je dokonce vítám. Jenže někteří dospělí se při setkání se mnou necítí dobře a dívají se raději jinam.“

Před vchodem na ně čekala Josie s dodávkou. Byl to Ford, nastříkaný hezkou světle zelenou barvou: široké posuvné dveře na bližší straně byly otevřené. Karen s křeslem zajela několik stop před ně.

„Ted' se dívejte,“ řekla Nimovi. „Uvidíte, jak mi pan Paulsen vybavil Humperdincka, abych se dostala dovnitř.“

Zatímco Karen hovořila, Josie vytáhla z dodávky dva ocelové nosníky ve tvaru U, zasadila je ve dveřích do západek v podlaze vozu a opačné konce položila na zem. Vznikla nájezdová rampa, jejíž šířka odpovídala rozteči kol Karenina pojízdného křesla.

Josie vstoupila do vozu a uchopila hák na ocelovém lanku, připojeném k elektrickému navijáku, uloženému na opačné straně kabiny. Hák zapnula do ocelového oka na křesle, vrátila se k navijáku a sepnula spínač.

„A jedeme!“ zvolala Karen. Křeslo plynule stoupalo po rampě. Když bylo uvnitř, Josie ho otočila tak, že kola sklouzla do prohlubní v podlaze, kde je zaklapnuté západky zajistily proti pohybu.

Josie se na Nima vesele usmála. „Vy, pane Goldmane, pojedete s řidičem vpředu.“

Sotva vyjeli od domu a zařadili se do proudu vozidel, Nim na předním sedadle se otočil ke Karen, aby jí mohl říci to, co mu napadlo, když šli k výtahu.

„Jestli opravdu budeme mít vážný nedostatek nafty, skoro jistě dojde k řízeným výpadkům elektrického proudu. Víte, co to znamená?“

Karen přikývla. „Vím. Znamená to, že na různých místech bude na několik hodin denně vypnut elektrický proud.“

„Ano, zpočátku s největší pravděpodobností na tři hodiny denně a jestli se situace zhorší, i na delší dobu. Dojde-li k tomu, ujišťuji vás, že zajistím, abyste byla upozorněna předem, abyste mohla okamžitě odjet do nemocnice, kde mají vlastní generátor.“

„Do Redwood Grove,“ upřesnila Karen. „Tam jsme s Josie jely tehdy v noci, kdy Přátelé svobody výbuchem poškodili rozvodnu a byli jsme bez elektřiny.“

„Zítřka zjistím, v jakém stavu je generátor v Redwood Grove,“ řekl Nim. „Spolehlivost těchto rezervních zařízení někdy nestojí ani za zlamanou grešli, protože jim není věnována dostatečná péče. Když k výpadkům elektřiny došlo v New Yorku, některé dokonce ani nebylo možné nastartovat.“

„S tím se nedělám starosti,“ řekla Karen. „Ted' už ne, když se o mne staráte vy, Nimrode.“

Josie byla opatrná řidička a cestou k Paláci umění na koncert městského symfonického orchestru se Nim uklidnil. Když před hlavním vchodem Josie vykládala pojízdné křeslo, objevil se uniformovaný uváděč a nabídl svou pomoc. Bez nejmenšího zdržení zavedl Karen a Nima postranním vchodem k výtahu, kterým vyjeli do poschodí. Přenosná rampa usnadnila Karen cestu do lóže, kde měli místa v první řadě. Bylo zřejmé, že Palác umění je zvyklý na příznivce v pojízdných křeslech.

Když se usadili a rozhlédli, Karen zašeptala: „To je poněkud neobvyklá péče, Nimrode. Jak se vám to podařilo?“

„Stará milá GSP&L, jak ji nazýváte, má přece jen trochu vlivu.“

Místa v divadelní lóži a zařízení pro Karen na Nimovu žádost zajistila Teresa Van Burenová. Když se nabídl, že to zaplatí, řekla mu: „Na to zapomeň! Stále ještě existují určité výhody pro vedoucí pracovníky. Využij je, dokud nějaké jsou.“

Nim podržel program tak, aby na něj Karen viděla, ta ale za okamžik zavrtěla hlavou. „Mám potěšení z poslechu hudby, ale vždycky mám dojem, že hudební kritiky a poznámky v programech píší lidé, kteří chtějí ukázat, jak jsou chytří.“

Nim se pousmál. „Souhlasím.“

Když světla v sále pohasla a dirigent za nadšeného potlesku vystoupil na pódium, Karen vážně řekla: „Nimrode, mezi námi už to není tak jako dřív, že ne?“

Její postřeh ho překvapil, neměl ale čas jí odpovědět, protože koncert právě začal.

Na programu byl Brahms. Variace na Haydnovo téma jako první. Pak následoval Klavírní koncert B dur č. 2. Na klavír hrál vynikající klavírista Eugene Istomin. Tento klavírní koncert patřil k Nimovým nejoblíbenějším a podle zjevného zaujetí ho měla ráda i Karen. Při dojemné melodii ve třetí větě v podání čela se natáhl a vzal ji za ruku. Když otočila hlavu, viděl, že má oči zalité slzami.

Po skončení se ozval bouřlivý potlesk. Nim se přidal - „Prosím! Za nás oba!“ žádala ho Karen - a v koncertní síni se rozsvítila světla a začala přestávka.

Většina posluchačů se šla projít, Nim a Karen zůstali na místě. Oba chvíli mlčeli, pak Karen řekla: „Jestli chcete, můžete teď odpovědět na mou otázku.“

Nemusel se ptát, jakou otázku má na mysli, a tak s povzdechem řekl: „Myslím, že nikdy nic nezůstává trvale stejné.“

„Byli bychom hlupáci, kdybychom něco takového očekávali,“ uznala Karen, „Chci, abyste věděl, že jsem to ani nečekala. Ano, někdy je krásné snít, toužit po nemožném a chtít, aby všechno dobré trvalo, ale naučila jsem se být realistou. Nimrode, buďte ke mně upřímný. Co se vlastně stalo? Co se mezi námi od posledního setkání změnilo?“

Řekl jí to. O Ruth, o zhoubném nádoru, který ohrožuje její život i o tom, jak - právě kvůli tomu - se po nějaké době vzájemného odcizení sblížili.

Karen mlčky poslouchala. Pak řekla: „Když jsem vás dnes večer uviděla, poznala jsem, že se něco změnilo, něco důležitého a osobního. Ted', když vím proč, jsem jistým způsobem ráda za vás a smutná - samozřejmě - jiným způsobem, kvůli vaší ženě.“

„Snad budeme mít štěstí,“ řekl.

„Také doufám. Někteří lidé ho mívají.“

Orchestr přicházel, aby zahájil druhou polovinu koncertu. I diváci se vraceli do hlediště na svá místa.

„Už nesmíme být milenci, vy a já,“ tiše řekla Karen. „Nebylo by to čestné, ani správné. Doufám ale, že nadále budeme přáteli a že vás zase někdy uvidím.“

Dotkl se její ruky a dříve, než orchestr začal hrát, zašeptal: „Přátelé navždy.“

Cestou domů byli mlčenlivější než cestou na koncert.

Josie zřejmě změnu vycítil, a když se s nimi u Humperdincka setkala, hovořila jen málo. V době, kdy Nim s Karen byli v Paláci umění, Josie byla na návštěvě u svých přátel.

Nim na předním sedadle se po chvilce otočil ke Karen a zeptal se: „Zmínila jste se, že máte starost o otce. Nechtěla jste o tom mluvit. Řeknete mi to teď?“

„Ono na tom už nezáleží,“ řekla Karen. „Ani toho není mnoho k povídání. Víím jen to, že táta má nějaké starosti - zřejmě finanční; něco sice naznačil, neřekl mi ale nic přesnějšího. Nejspíš už nebudu moci mít Humperdincka.“

Nim byl překvapen. „Proč?“

„Měsíční splátky jsou pro mé rodiče příliš vysoké. Snad jsem se vám zmínila, že otcova banka mu neposkytla půjčku. Využil jiné finanční společnosti, ale u ní je úroková sazba vyšší. Myslím, že právě tohle a nějaké pracovní problémy ho přitlačily ke zdi.“

„Podívejte,“ řekl Nim, „rád bych vám pomohl... „

„Ne! Už jsem vám jednou řekla, Nimrode, že od vás nikdy žádné peníze nevezmu, a na tom trvám. Máte přece rodinu, o kterou se musíte starat. Nemluvte o tom, že ať jsem si Humperdincka jakkoli oblíbila, bez dodávky jsem se obešla dřív, tak se bez ní obejdu zas. Hlavně mám starost o otce.“

„Chtěl bych vám opravdu aspoň v něčem pomoci,“ řekl Nim.

„Nimrode, zůstaňte mým přítelem. To je všechno, co si přeji.“

Před domem se na dobrou noc rozloučili - jen lehkým polibkem bez vášně. Požádala, aby s ní nechodil nahoru, že se cítí unavená. Posmutnělý šel ke svému vozu, zaparkovanému za blokem činžovních domů.

Kapitola 12

V posledním týdnu března náhle dramaticky vyhrocená naftová krize zastínila všechny ostatní vrcholné národní i mezinárodní zprávy.

„Je to jako hrozící válka,“ poznamenal někdo na poradě řídicího výboru GSP&L. „Člověk si stále myslí, že k ní nedojde a všechno se zdá být neskutečné do okamžiku, kdy začnou pálit děla.“

Na rozhodnutí států OPECu nebylo nic neskutečného. Členské státy OPECu - arabské země, Írán, Venezuela, Indonésie a Nigérie - své rozhodnutí vydaly už před několika dny. Až tankery, plující v mezinárodních vodách a zakotvené v přístavech Spojených států, vyloží svůj náklad, tyto státy nedodají do USA žádnou naftu dřív, než bude ukončeno jednání o způsobu placení.

Státy OPECu tvrdí, že mají dostatečné dolarové zásoby, aby embargo vydržely, a mnohem větší zásoby, jak zdůraznily, než kolik činí naftové rezervy Spojených států.

„Naneštěstí mají ztracenou pravdu,“ nediplomaticky se v nestřeženém okamžiku utrhł na reportéry ve Washingtonu cestováním unavený ministr zahraničí.

V Golden State Power & Light i po celé zemi se dělala nutná opatření. V GSP&L už nebylo otázkou jestli k občasnému vypínání dojde, ale jak brzy a v jak velkém rozsahu.

Sucho v Kalifornii v posledních dvou letech a nedostatek zimní sněhové pokrývky v Sierra Nevadě celou situaci jen zkomplikovaly. Zásoby vodních elektráren byly mnohem menší než obvykle.

Nim, kterého funkce viceprezidenta pro plánování stavěla do centra dění, se dostal do víru horečných konferencí, které měly posoudit plány mimořádných opatření pro naléhavé případy a rozhodnout o jejich pořadí.

Mezitím už byly stanoveny některé národní a státní priority.

Prezident okamžitě nařídil přidělování benzínu a během několika málo dní měla začít realizace dříve „odloženého“ projektu pomocných kupónů. Navíc byl zakázán veškerý prodej benzínu od pátku v noci do pondělí ráno.

Washington vydal nařízení, kterým se uzavíraly národní parky a rušily všechny sportovní podniky i ostatní atrakce, lákající velké davy lidí. Cílem bylo omezit zbytečné cestování, obzvláště automobilem. V nařízení se konstatovalo, že později může dojít k uzavření divadel a kin.

Všechny veřejné energetické společnosti zařízené na spalování nafty dostaly příkaz začít s celodenním snížením napětí v síti o pět procent.

Veřejným energetickým společností vyrábějícím elektřinu spalováním uhlí - hlavně ve středu Spojených států - bylo nařízeno veškerou svou nadbytečnou energii převádět na východní a západní pobřeží, kde naftové embargo dolehne nejtvrději a kde pro nedostatek elektřiny ve výrobních závodech a obchodních podnicích se dala čekat zvýšená nezaměstnanost. Tento záměr dostal označení „Uhlí po drátě“. Jeho význam však byl omezený, částečně proto, že střed Spojených států sám spotřebuje většinu své produkce energie pro místní potřebu a částečně proto, že síť dálkových vysokonapěťových vedení byla nedostatečná.

Školy v mnoha oblastech dostaly příkaz přerušit výuku a znovu ji zahájit až v létě, kdy požadavky na vytápění a osvětlení budou mnohem menší.

Připravoval se plán omezení letecké dopravy, jehož zásady měly být brzy zveřejněny.

Veřejnost byla upozorněna na možnost zavedení drastických opatření - zavedení tří nebo dokonce čtyř víkendových dní -, jestli se naftová krize nezlepší.

Ruku v ruce s oficiálními opatřeními šly prosby o dobrovolnou úsporu energie ve všech formách.

Nad každou diskusí v Golden State Power & Light se jako mrak vznášelo vědomí, že vlastní zásoba nafty energetické společnosti vystačí pouze na třicet dní normálního provozu.

Protože bylo možné očekávat ještě několik dodávek z plujících tankerů, padlo rozhodnutí, že „postupné vypínání“ bude odloženo na druhý týden května. Pak pro začátek bude elektrický proud vypínán na tři hodiny denně s tím, že možnost pozdějších mnohem drastičtějších opatření není vyloučena.

Bylo však jasné, že i to nejkratší omezení energie rozvrátí a poškodí ekonomii státu. Nim věděl, jak hrozná situace je: věděli to i jiní, přímo v oboru zainteresovaní. Nim však byl přesvědčen, že veřejnost nepochopila nebo možná nechce pochopit plný význam stávajícího dění.

Nim, jako plánovač a teď už i jako mluvčí společnosti, měl za úkol vysvětlovat vývoj situace a vyhlídky do budoucnosti.

Odpovědnost plynoucí z těchto funkcí ho stále víc vyčerpávala, proto Terese Van Burenová řekl: „O. K., budu za vás vyřizovat závažné případy, ale na ty menší pošleš své vlastní lidi.“ Slíbila mu to.

Následující den se ředitelka pro styk s veřejností objevila v Nimově kanceláři. „V poledne bývá v televizi pořad s názvem Polední přestávka“

„Tess, asi tomu nebudeš věřit, ale já se na to nikdy nedívám,“ řekl.

„Nepovídej; to je velmi podivné. Jen se nevyhýbej televizním denním programům. Sledují je milióny žen v domácnostech a v zítřejší relaci má být objasněna krize v dodávkách elektřiny.“

„Předpokládám, že to mám objasnit já.“

„Přirozeně,“ řekla Van Burenová. „Kdo by to dokázal lépe?“

Nim se ušklíbl. „O. K., ale udělej pro mne něco. Všechny televizní stanice jsou specialisté na mrhání časem. Požádají tě, abys přišla včas, ale pak tě tam nechají do nekonečna čekat, než přijdeš na řadu. Přece víš, kolik práce teď mám, tak se pokus nějak zařídit, abych tak řekl, rychle-tam a rychle-zpátky.“

„Půjdu tam s tebou,“ řekla Van Burenová. „Zařídím to. Určitě.“

Jak se ukázalo, slib nesplnila.

Polední přestávka byl jednodinový pořad, začínající v poledne. Ředitelka pro styk s veřejností a Nim přišli do budovy televize deset minut před dvanáctou. Ve vstupní hale se setkali s mladou asistentkou režie; jako mnoho jiných pracovníků televize byla oblečena a vypadala, jako by před týdnem maturovala na střední škole. Na připnutém štítku bylo uvedeno její jméno, brýle měla zastrčené ve vlasech.

„Ach, ano, pan Goldman! Vystoupíte na konci pořadu, deset minut před jednou.“

„Jak to?“ protestovala Van Burenová. „Byla jsem ujištěna, že pan Goldman bude pořad zahajovat. Je jedním z hlavních představitelů společnosti a jeho čas je, zvláště v této době, nesmírně cenný.“

„Já vím.“ Asistentka režie se sladce usmála. „Ředitel změnil názor. Téma pana Goldmana je poněkud těžké a mohlo by naše diváky znepokojit.“

„Měli by se znepokojit,“ řekl Nim.

„Jestli je znepokojíte, televizor vypnou, ale to už náš pořad bude tak jako tak končit,“ rozhodně řekla mladá žena. „Snad byste mohl počkat ve studiu a dívat se na program.“

Van Burenová se otočila k Nimovi a bezmocně rozhodila ruce.

Nim s vědomím, kolik naléhavé práce by mohl v promarněné hodině vyřídit, to vzdal a řekl jen: „O. K.“

Asistentka režie, která podobný výstup už nescíslněkrát zažila, řekla: „Pojďte se mnou, prosím.“

Barevnými světly jasně osvětlené studio mělo představovat obývací pokoj. Uprostřed stála zářivě oranžová pohovka, na které seděli moderátoři - Jerry a Jean - mladí, živí, čilí, takzvaní Krásní lidé. Vpředu v půlkruhu pojížděly tři televizní kamery. Hosté budou k tazatelům přicházet v záři světla, jeden za druhým.

Prvních deset minut pořadu bylo věnováno tancujícímu medvědovi z cirkusu, který přijel do města, dalších deset minut sedmdesátileté babičce, která z Chicaga přijela na kolečkových bruslích. „Zničila jsem pět párů,“ chlubila se, „a byla bych tu mnohem dřív, kdyby mi policie nezakázala použít mezistátních dálnic/

Těsně před Nimen vystoupil v Polední přestávce, Domácí lékař.

„Ten je na programu denně, má ohromné množství příznivců,“ šeptem důvěrně sdělovala asistentka režie. „Lidé televizi zapínají kvůli němu, takže vystoupíte-li po něm, budou poslouchat i vás.“

Padesátiletý, šedivějící, elegantní lékař byl slušným hercem, ovládajícím všechny triky potřebné k úspěšnému vystupování v televizi, věděl, kdy se odzbrojujícím způsobem usmát, kdy si hrát na otcovského lékaře a v kterém okamžiku ukázat zjednodušený nákres žaludku. „Mým dnešním tématem je zácpa,“ informoval své neviděné diváky.

Nim se uchváceně díval a poslouchal.

„...Mnoho lidí si dělá zbytečné starosti. Nedoporučuji brát projímadla. Ročně se jich prodá za milióny dolarů - zbytečně; mnohá poškozují vaše zdraví... Většina pocitů zácpy je, domnělá. Každodenní rozhýbávání střev může být jen zbytečným fetišismem... Ponechávejte volný průchod přírodnímu cyklu. Pro někoho je pět až sedm dní bez potřeby normální. Buďte trpěliví, vyčkejte... Skutečným problémem však je, že někteří lidé nedbají na přirozené nutkání okamžitě. Mají moc práce a odkládají to. To je špatné. Střevo se unaví... Jezte stravu pro povzbuzení činnosti střev, pijte mnoho tekutin, aby tělo nevyprahlo ...“

Van Burenová se naklonila. „Ach, bože, Nime! Ani nevíš, jak je mi to líto.“

„To ti nemusí být,“ tiše ji ujišťoval. „Nerad bych o to přišel. Jen doufám, že mé vystoupení nebude méně zajímavé a také tak přitáhne diváky.“

Záběr na lékaře se pomalu vytratil a objevila se reklama. Asistentka režie uchopila Nima za paži. „Jste na řadě, pane Goldmane.“ Odvedla ho do středu televizního pokoje, kde se posadil.

Během pokračující reklamy si Nim s moderátory potřásl rukama. Jerry ho se zamračeným pohledem upozornil: „Máme zpoždění. Už mnoho času nezbyvá, odpovídejte krátce.“ Od pomocníka převzal list s poznámkami a pak, jako když se otočí vypínačem, se začal usmívat a obrátil se ke kameře.

„Náš dnešní poslední host ví velmi mnoho o elektřině a o naftě. Je to... „

Po představení Nima se ho Jean vesele zeptala: „Opravdu dojde k vypínání elektrického proudu nebo je to jen další fáma a nakonec k žádnému vypínání nedojde?“

„Nejde o žádnou fámou, k vypínání dojde.“ (Chcete krátké odpovědi, pomyslel si Nim, máte je mít.)

Jerry se podíval na list, který dostal. „Pokud jde o domnělý nedostatek nafty...?“

„To není domnělý nedostatek,“ skočil mu Nim rychle do řeči.

Moderátor se zešířil a usmál. „Necháme to být.“ Vrátil se k poznámkám. „Ještě před nedávným byl v Kalifornii nadbytek nafty - nafty přicházející potrubím z Aljašky. Co vy na to?“

„Ano, místní, přechodné přebytky opravdu byly,“ připustil Nim. „Jenže teď, kdy ostatní státy mají zoufalý nedostatek nafty, veškeré přebytky rychle zmizí.“

„Zní to sice sobecky,“ řekla Jean, „ale nemohli bychom si naftu z Aljašky nechat pro sebe?“

„Ne,“ zavrtěl Nim hlavou. „Vše řídí a kontroluje federální vláda, která už vypracovala přidělový systém. Všechny státy, všechna města činí na Washington nátlak a požadují díl pro sebe. Jestli se veškerá dosažitelná domácí nafta rozdělí na tolik dílů, pro nikoho nezbude dílů dost.“

„Pokud vím,“ řekl Jerry po nakouknutí do poznámek, „Golden State Power & Light má zásobu nafty na třicet dní. To přece není tak špatné.“

„Údaj je správný v jednom smyslu,“ připustil Nim, „v jiném je však zavádějící. Za prvé, je nemožné naftu odčerpat až na dno každého tanku. Za další, nafta není vždy tam, kde jí je zapotřebí nejvíc; jedna elektrárna může být úplně bez paliva, jiná může mít zásobu na několik dní, avšak kapacita transportu velkého množství nafty z jedné elektrárny do druhé je omezená. Vezmeme-li v úvahu obě tyto skutečnosti, pak odhad dvacet pět dní je mnohem realističtější.“

„Nu, doufáme,“ řekl Jerry, „že než tyto dny vyprší, všechno se vrátí do normálního stavu.“

„Na něco takového není sebemenší naděje,“ odpověděl Nim. „I když bude s naftařskými státy OPECu dosaženo dohody, potrvá...“

„Promiňte,“ přerušila ho Jean, „máme málo času a já mám ještě další otázku, pane Goldmane. Nemohla vaše společnost předvídat, jak to s naftou dopadne a připravit nějaká opatření?“

Nim byl ohromen drzostí a neuvěřitelnou naivitou otázky. Vzrostla v něm zlost. Potlačil ji a řekl: „Golden State Power & Light se právě o něco takového pokoušela už před více než deseti lety. Jenže vše, co naše společnost navrhla - geotermální elektrárny, přečerpávací vodní elektrárnu,

elektrárnu na spalování uhlí, jadernou elektrárnu - to vše se setkala s odmítáním, zdržováním nebo mařením se strany... „

„Je mi to velice líto,“ přerušil ho Jerry, „ale náš čas právě vypršel. Děkuji vám, pane Goldmane, že jste přijal naše pozvání.“ Pak se obrátil přímo na kameru: „Mezi zajímavými hosty naší zítřejší Polední přestávky bude indický jogín a... „

„Ani teď nám ještě nikdo nevěří,“ řekla Teresa Van Burenová Nimovi cestou z budovy televize.

„Velmi brzy tomu uvěří,“ řekl Nim. „Až všichni budou mačkat vypínače a nic se nestane.“

Zatímco se v GSP&L šířila předtucha blížící se krize a pokračovaly přípravy k rozsáhlému vypínání, leckde převládaly nesmyslné názory na situaci.

Jednou z ukázek bylo projednávání výstavby v Tunipahu před energetickou komisí, které nadále pokračovalo zoufale pomalým tempem.

„I návštěvník z Marsu by pouhým selským rozumem došel k závěru, že s ohledem na momentální nedostatek energie bude povolovací řízení projektů na Tunipah, Fincastle či Devil's Gate probíhat mnohem rychleji,“ poznamenal Oscar O'Brien při obědě s Nimem a Ericem Humphreym. „No, ten Pan Zdravý Rozum z Marsu by se šeredně zmýlil.“

Vedoucí právník znechuceně uždíbl z talíře, pak pokračoval: „Když člověk poslouchá svědecké výpovědi při projednávání, které jsou stále stejnými, jen trochu přepracovanými kecy, myslel by si, že nikdo neví a ani zbla se nezajímá, co se ve skutečném světě děje. Abych nezapomněl, máme novou nepřátelskou organizaci, která vytáhla do boje proti výstavě v Tunipahu. Říkají si CANED, což, pokud si dobře pamatuji, znamená Crusaders Against Needles Energy Development (Křižáci proti zbytečnému rozvoji energie). Při srovnání obvinění CANEDu proti Golden State Power & Light se Davey Birdsong jeví spíš jako náš přítel a spojenec.“

„Opozice je mnohohlavá obluda,“ řekl zamyšleně Eric Humphrey a dodal: „Jak se zdá, guvernérova podpora Tunipahu měla malý účinek, pokud se o něčem takovém vůbec dá mluvit.“

„Protože byrokracie je silnější než guvernéři, prezidenti nebo kdokoli z nás,“ řekl O'Brien. „Bojovat dnes proti byrokracii je jako zápasit s mořem bahna, když v něm člověk vězí až po ramena. Dovolím si zaprorokovat: až vypínání elektrického proudu zasáhne budovu energetické komise, projednávání bude probíhat při svíčkách - aniž by se něco změnilo.“

Pokud jde o žádosti o výstavbu geotermální elektrárny ve Fincastle a přečerpávací vodní elektrárny v Devil's Gate, vedoucí právník je informoval, že zodpovědné orgány ještě neurčily ani datum zahájení veřejných projednávání.

Velkým rozčarováním byl pro Oscara O'Briena i pro Nima takzvaný Spotřebitelský průzkum, rozesílaný do městského obvodu North Castle.

Už uplynuly skoro tři týdny od doby, kdy byly pečlivě vypracované dotazníky odeslány. Teď se zdálo, že pokus odhalit úkryt teroristického vůdce Georgose Archambaulta se nezdařil a akce byla jen ztrátou času a peněz.

Několik dní po odeslání hromady dotazníků přicházely stovky odpovědí, což pokračovalo i v následujících týdnech. Pro příjem a zpracování byla vyhrazena veliká místnost v suterénu správní budovy GSP&L. Pracovalo na tom osm úředníků. Šest bylo vypůjčeno z různých oddělení, další dva jako posila přišli z kanceláře státního návladního. Všichni pečlivě prozkoumávali každý vyplněný dotazník.

Kancelář státního návladního poslala zvětšené fotokopie vzorku rukopisu z deníku Georgose Archambaulta a úředníci je měli při práci stále na očích. Aby se vyloučila jakákoli chyba, každý dotazník zkoumali nezávisle na sobě tři lidé. Výsledek byl jednoznačný: zatím nepřišel jediný, který by se vzorky souhlasil.

Počet pracovníků zvláštní čety byl snížen na dva, ostatní se vrátili k běžným povinnostem. Stále však přicházelo několik odpovědí denně, které byly rutině zpracovány. Za této situace se už zdálo být málo pravděpodobné, že se Georgos Archambault ještě ozve.

Pro Nima se však celá akce stala mnohem méně důležitá než krize v zásobování naftou, která ho zaměstnávala dnem i nocí.

V průběhu jednání o naftě, konaného pozdě večer v Nimově kanceláři za přítomnosti ředitele společnosti pro dodávky paliva, vedoucího oddělení pro průzkum trhu a vedoucích dvou dalších odborů, měl Nim telefonní rozhovor, který sjednáním nijak nesouvisel, ale velice ho rozrušil.

Nimova sekretářka Victorie Davisová, která také pracovala dlouho přesčas, bzučákem přerušila jednání.

Nim otráveně zvedl sluchátko a stroze řekl: „Prosím?“

„Na drátě je slečna Karen Sloanová,“ informovala ho Vicki. „Nevyrušovala bych vás, ale tvrdí, že to je důležité.“

„Řekněte jí...“ Nim chtěl říci, že jí zavolá později nebo ráno, ale vzápětí svůj úmysl změnil. „O. K., vezmu si to.“

S omluvou ostatním zmáčkl svítící tlačítko telefonu. „Haló, Karen.“

„Nimrode,“ řekla bez úvodu hlasem, z něhož sálalo napětí. „Můj otec se dostal do vážných potíží. Volám jen abych zjistila, jestli mu můžete pomoci.“

„Do jakých potíží?“ Nim si vzpomněl, že tehdy večer, kdy spolu jeli na koncert, řekla skoro totéž, ale nic bližšího už pak nevysvětlila.

„Přinutila jsem maminku, aby mi všechno řekla. Táta by mi to neřekl nikdy.“ Karen se odmlčela; vytušil, že se snaží uklidnit. Pak pokračovala: „Víte přece, že otec má malou instalatérskou dílnu.“

„Ano.“ Nim si vzpomněl, jak Luther Sloan mluvil o své dílně onoho dne, kdy se s nimi se všemi sešel u Karen. Tehdy se oba rodiče Nimovi svěřili s pocitem vlastní viny za to, že jejich dcera je quadruplegická.

„Nimrode, tátu několikrát vyslýchali lidé z vaší společnosti,“ řekla Karen, „a teď i policejní detektivové.“

„O čem ho vyslýchali?“

Karen znovu zaváhala než odpověděla: „Podle toho, co mi řekla maminka, táta dělal jako subdodavatel mnoho zakázek pro společnost jménem Quayle Electrical and Gas. Šlo o práce na plynových rozvodech, o něco, co nějak souvisí s přívody k plynům.“

„Zopakujte mi ještě jednou název té společnosti,“ požádal Nim.

„Je to ‚Quayle‘. Říká vám to něco?“

„Ano, něco mi to říká,“ řekl pomalu Nim a uvažoval: zdá se skoro jisté, že se Luther Sloan zapletl do krádeží plynu. I když to Karen neví, prozradila to svými slovy, s přívody plynů. Toto a zmínka o Quayle Electrical and Gas Contracting, která byla odhalena jako organizátorka krádeží energie ve velkém a kterou Harry London stále prověřoval. Co mu to nedávno Harry London řekl? „Mám hromadu nových případů a při vyšetřování Quayleů se objevují další“. Nima napadlo, že Luther Sloan nejspíš patří mezi ty ‚další‘.

Neočekávaná zpráva se Nima nepříjemně dotkla. Uvažoval, jestli je jeho domněnka správná a ptal se, proč to Karenin otec dělal? Pravděpodobně z toho nejběžnějšího důvodu: pro peníze. Pak mu došlo, k čemu ty peníze pravděpodobně potřeboval.

„Karen,“ řekl, „jestli to je záležitost, kterou mám na mysli, pak to je pro vašeho otce vážné a nejsem si jistý, jestli v tom budu moci něco udělat.“ Uvědomoval si přítomnost podřízených v kanceláři, kteří během jeho hovoru čekali a snažili se tvářit, jako by neposlouchali.

„Dnes večer už v žádném případě nic nezjistím,“ řekl Nim do telefonu. „Ráno ale zjistím, co bude možné a zavolám.“ Uvědomil si, že jeho slova znějí příliš formálně, proto vysvětlil, že má radu.

Karen zkroušeně řekla. „Ach, je mi to líto, Nimrode! Neměla jsem vás obtěžovat.“

„Ne,“ ujistil ji. „Můžete mne obtěžovat kdykoli. Zítra udělám, co bude v mých silách.“

Při rozhovoru o zásobování naftou se Nim snažil soustředit na probírané téma, ale přesto se jeho myšlenky několikrát odpoutaly ke Karen. V duchu se ptal sám sebe: lze život, který Karen přinesl tolik neštěstí, zatížit ještě dalším?

Kapitola 13

Ta vzpomínka se Georgosi Archambaultovi vybavovala znovu a znovu, někdy ve spánku, někdy v bdělém stavu.

Byla to vzpomínka na dávný letní den v Minnesotě, brzy po Georgosových desátých narozeninách. Přes prázdniny bydlel u farmářské rodiny - už zapomněl proč - a jednou šel s mladým synem domácího do staré stodoly chytat krysy. Několik jich krutě zabili nabodnutím na ostré bodce hrábí, ale pak jednu velkou se jim podařilo zahnat do kouta. Georgos si pamatoval její lesknoucí se očka, když se k ní chlapci blížili. Krysa v zoufalství vyskočila a synovi domácího se zakousla do ruky. Chlapec křičel. Krysa však přežila jen několik vteřin. Georgos švihl hráběmi, potvoru srazil na podlahu a nabodl na ostré bodce.

Georgos z nějakého důvodu nikdy nezapomněl na vzdorovitý útok krysy před nevyhnutelným koncem.

Ve svém úkrytu v North Castle si teď uvědomoval podobnost situace s tehdejšími postavením krysy.

Už uplynulo skoro osm týdnů od rána, kdy se Georgos začal skrývat. Celkem vzato ho tak dlouhá doba překvapovala. Neočekával, že přežije tolik dnů, když se po bombovém útoku na hotel Christopher Columbus lavinovitě šířilo rozhořčení na něho a na Přátele svobody. Georgosův popis byl rozšiřován a v novinách a v televizi se objevily jeho fotografie, nalezené v domku v Crocker Street. Z novin věděl, že v oblasti North Castle, ale i jinde, byl na něho uspořádán rozsáhlý hon. Od přechodu do illegality Georgos každý den čekal, že bude odhalen, jeho byt sloužící jako úkryt obklíčen a vzat útokem.

Nic takového se nestalo.

Zpočátku, s ubíhajícími hodinami a dny, cítil Georgos obrovskou úlevu. Když se dny prodlužovaly v týdny, začal uvažovat, jestli bude možné organizaci Přátel svobody obnovit. Podařilo by se mu naverbovat nové přívržence, kteří by nahradili mrtvé Wayda, Uteho a Felixe? Podařilo by se mu získat peníze a navázat spojení s někým zvenčí, kdo by se stal druhým Birdsongem? Podařilo by se jim po přerušení pokračovat v Georgosově válce proti nenáviděné nepřátelské společnosti?

Několik dní o tom toužebně a zasněně uvažoval. Když si ale uvědomil tvrdou skutečnost, s lítostí se té představě vzdal.

Žádná cesta už neexistovala. Žádná cesta ke znovuzrození Přátel svobody, ani žádná možnost, jak by mohl Georgos přežít. Posledních něco víc než sedm týdnů bylo pouhým odkladem, odkladem nevyhnutelného, ničím víc.

Georgos věděl, že je těsně před koncem cesty.

Pasou po něm všechny bezpečnostní složky a budou to dělat tak dlouho, dokud bude žít. Jeho jméno i podoba jsou známé; byl zveřejněn popis jeho chemikáliemi potřísněných rukou; bylo jen otázkou času, kdy ho někdo někde pozná. Byl bez zásob a bez pomoci, jakákoli možnost zlepšení byla vyloučena, neměl kam jít, a co bylo ze všeho nejvážnější, peníze, které si do úkrytu vzal, už skoro utratil. Jeho dopadení se nevyhnutelně blížilo - pokud se Georgos v projevu posledního vzdoru nerozhodne tomu předejít a neskončí svůj život způsobem, který si zvolí sám.

Něco přesně takového měl v úmyslu udělat.

Udělá poslední bojové gesto jako ta krysa z dětských vzpomínek a bude-li nutné, zemře jak žil a ještě uškodí systému, který tak nenávidí. Georgos se rozhodl: vyhodí do vzduchu část elektrárny GSP&L. Věděl o způsobu, jak docílit maximálního úspěchu a jeho plán už nabyl reálné podoby.

Byl založen na útoku, který hodlal uskutečnit - s pomocí jiných bojovníků za svobodu - už dříve, než přišel Davey Birdsong s návrhem bombového útoku v průběhu výroční konference NEI. Georgos se teď k tehdejšímu plánu vrátí, i když ho bude muset uskutečnit sám.

Zčásti už pro tento cíl něco s velkým rizikem udělal ten den, kdy zmizel ve skrýši.

Při hodnocení situace si onoho dne Georgos jako první věc uvědomil nutnost mít dopravní prostředek. Musí mít něco, co jezdí. Červenou dodávku s nápisem Protipožární ochrana, a. s.

ponechal osudu, protože ji už bez rizika odhalení nemohl použít. Nějakou náhradu však nutně bude potřebovat.

Koupit nějaké vozidlo nepřicházelo v úvahu. Jednak to bylo příliš riskantní a jednak neměl dostatek finančních prostředků, protože převážná část peněz Přátel Svobody zůstala v domku na Crocker Street. Jedinou nadějí, usoudil Georgos, skýtá záchrana dodávky volkswagen, kterou sice mohly, ale nemusely ty svině objevit a dát pod dohled.

Dodávka byla zaparkována v soukromé garáži nedaleko Crocker Street. S vědomím rizika se Georgos spolehl na svůj náskok před policií a hned ráno zašel do garáže. Pokud to bylo možné, šel postranními uličkami.

Bez potíží tam došel, majiteli garáže zaplatil dlužnou částku a s dodávkou odjel. Nikdo se ho na nic neptal, ani ho na zpáteční cestě do North Castle nikdo nezastavil. Uprostřed dopoledne byl volkswagen bezpečně zamčený v garáži vedle bytu, který používal jako úkryt.

Úspěch s dodávkou mu dodal odvahy a po setmění se znovu odvážil ven, aby si nakoupil zásoby a poslední vydání California Examineru. Z něho se dověděl, že novinářka Nancy Molineauxová popsala jeho dodávku volkswagen a že policie už vůz hledá. Následujícího dne noviny přinesly další zprávu na toto téma. Podle ní policie garáž navštívila pouhé půl hodiny po Georgosově odjezdu.

Georgos věděl, že popis dodávky byl rozeslán na všechny úřady, proto od jejího častějšího používání upustil. Z garáže už vyjede jen jednou - za splněním svého posledního úkolu.

Záchrana volkswagenu byla však důležitá z několika jiných důvodů.

Jedním byla tajná schránka pod podlahou. Pečlivě zabalen v pěnové pryži jako ochraně proti otřesům v ní ležel tucet válcovitých bomb, naplněných výbušným vodním gelem Tovex i s časovacími mechanismy.

V dodávce byl také malý nafukovací gumový člun ještě v původním obalu, jak ho Georgos před měsícem koupil v obchodě se sportovními potřebami a potápěcí výstroj s kyslíkovým přístrojem, zakoupená přibližně v téže době. Všechny tyto věci byly zásadně důležité pro odvážný útok, který měl v plánu.

Ve dnech následujících po ukrytí dodávky Georgos z bytu vycházel jen málo, pouze po setmění, a při nákupu jídla si dával pozor, aby nešel do stejného obchodu dvakrát. Ruce ukryl ve světlých rukavicích a ve snaze aspoň trochu změnit svůj vzhled si oholil knírek.

Novinové zprávy o Přátelích svobody a o bombovém útoku v hotelu byly pro něj důležité nejen proto, že rád o sobě četl, ale také mu umožňovaly dovědět se o činnosti policie a FBI. Několikrát se tisk zmínil o dodávce Protipožární služby, nalezené v North Castle, objevily se však také spekulace, že se Georgosi nějak podařilo zmizet z města a že je teď na východě. Jedna zpráva dokonce tvrdila, že byl viděn v Cincinnati. To je výborné! Vše, co odvádí pozornost od skutečného místa jeho pobytu, je vítané a prospěšné.

Když si první den po útěku přečetl Examiner, byl překvapen, kolik toho o jeho činnosti ví novinářka Nancy Molineauxová. Při dalším čtení mu došlo, že Yvette se nějak dověděla o jeho plánech a zradila ho. Kdyby této zrady nebylo, bitva o hotel Christopher Columbus, (jak svou akci teď v duchu nazýval), by byla nádherným vítězstvím Přátel svobody místo neslavné porážky. Georgos by za to měl Yvette nenávidět, ale ani dřív, ani později ho tento pocit neovládl. Místo toho se slabostí, za kterou se styděl, litoval nejen ji, ale i způsobu její novinami popsané smrti na Lonely Hill.

Bylo neuvěřitelné, že Yvette postrádal víc, než by pokládal za možné.

Georgose napadlo, že se stává přecitlivělým a pošetilým, protože čas vymezený k jeho životu spěje ke konci. Bylo-li tomu opravdu tak, pak mu jakousi úlevu poskytovalo vědomí, že se o tom nikdy nedoví žádný z jeho revolucionářů.

V ještě jiné záležitosti noviny zasáhly hlouběji do Georgosova soukromého života. Jeden podnikavý reportér našel záznam o Georgosově narození v New York City a zjistil, že je nemanželským synem Rekyne, dřívější hvězdy filmového plátna, a bohatého playboye jménem Winslow, vnuka jednoho z průkopníků automobilového průmyslu.

Kousek po kousku všechno vycházelo na veřejnost.

Filmová bohyně tehdy nechtěla přiznat narození dítěte z obavy, že by to zničilo její pověst mladistvé krásy. A playboye nezajímalo nic jiného, jen to, jak se vyhnout sebemenšímu zkompromitování a odpovědnosti.

Georgos byl proto držen v ústraní a s přibývajícím věkem byl v dětství předáván různým vychovatelům, z nichž nikoho neměl rád. Jméno Archambault pocházelo z jedné větve matčiny rodiny.

Do devíti let se Georgos s otcem setkal jednou, s matkou všeho všudy třikrát. Pak už neviděl ani jednoho. Jako dítě byl pevně odhodlán poznat své rodiče blíž, ti však byli stejně odhodláni - ze sobeckých důvodů -se k němu neznat.

Při pohledu zpět se ukázalo, že Georgosova matka měla přece jen víc svědomí, než otec. Přes athénskou advokátní kancelář Georgosovi posílala značné částky peněz, které mu umožnily vystudovat Yaleovu universitu, získat titul doktora filozofie a později financovat Přátele svobody.

Dřívější filmová herečka, která teď už zdaleka nepřipomínala dřívější bohyni, prohlásila, že je otřesena, když jí reportéři řekli, k čemu Archambault její peníze používal. Bylo nicméně paradoxní, že ji těšila pozornost, které se jí díky Georgosi dostávalo, snad proto, že žila bez povšimnutí ve špinavém bytě na okraji Athén a hodné pila. Byla také nemocná, o povaze své nemoci se však bavila nerada.

Když se dověděla podrobnosti o Georgosově činnosti, prohlásila: „To není syn, to je ďáblovu stvoření.“

Když se jedna reportérka zeptala, jestli si je vědoma, že právě zanedbávání syna má nejspíš veliký podíl na tom, čím se stal, bývalá herečka jí plivla do tváře.

Stárnoucí playboy, Georgosův otec, se v Manhattanu několik dní pracovníkům tisku vyhýbal. Když ho pak jakýsi reportér objevil v baru na Devětapadesáté ulici, zpočátku zapíral jakýkoli vztah k řecké filmové hvězdě i otcovství dítěte. Po předložení písemného důkazu o svém otcovství jen pokrčil rameny a prohlásil: „Policajtům bych poradil, aby na toho hajzla při první příležitosti stříleli - a zabili ho.“

Georgos si přečetl prohlášení rodičů. Žádné ho nepřekvapilo, obě jen zvýšila jeho nenávist ke všemu.

V posledním týdnu dubna usoudil, že doba jeho akce se přiblížila. Na jedné straně, uvažoval, nemůže doufat, že se dokáže stále úspěšně skrývat, aniž by hrozilo nebezpečí odhalení - před dvěma dny si při nákupu potravin v malé samoobsluze všiml pohledu jakéhosi zákazníka, který se podle jeho zdání na něho díval víc než zvědavě; Georgos raději rychle z obchodu odešel. Na druhé straně však už poněkud začaly polevovat jak počáteční zájem veřejnosti, tak i rozšiřování jeho fotografie.

Georgos vypracoval plán, podle něhož chtěl do vzduchu vyhodit obrovská vodní čerpadla chladicího systému elektrárny La Mission. Byl to tentýž závod, v němž - už skoro před rokem, v převleku pracovníka Armády spásy - umístil bombu, kterou byl poškozen generátor, novináři nazvaný Velká Lil. O čerpadlech se poučil v učebnicích o výrobě elektrické energie, podle nichž se snažil vyhledat nejzranitelnější místo GSP&L; navštívil také strojní fakultu kalifornské university v Berkeley, kde technická dokumentace elektrárny La Mission i jiných elektráren byly každému volně přístupné.

Georgos si uvědomoval - při realistickém posuzování - , že nemá naději dostat se do hlavní budovy v La Mission, jak se mu to podařilo poprvé. Teď už byla velmi dobře střežena.

Ale s jistým nápadem a s trochou štěstí by se mu mohlo podařit proniknout do čerpací stanice. Jedenáct mohutných výkonných čerpadel rozhodovalo o chodu pěti generátorových jednotek včetně Velké Lil. Kdyby se mu je podařilo zničit, vyřadil by celou elektrárnu z provozu na několik měsíců.

Něco takového by se rovnalo přerušování tepny života.

Nejvhodnější přístup byl od řeky Coyote. La Mission byla postavena přímo na břehu řeky, z níž se voda čerpala k chlazení, a pak se opět do řeky vracela. K tomu, aby se dostal k elektrárně po vodě, mu měl posloužit gumový člun. Pak Georgos oblékne potápěčskou výstroj, kterou se naučil dokonale používat v průběhu revolučního výcviku na Kubě při nácviku kladení náloží pod vodu.

Prostudováním mapy Georgos zjistil, že se s dodávkou bude moci k La Mission přiblížit na vzdálenost půl míle, kde na opuštěném místě spustí na vodu člun. Odtud se za pomoci říčního

proudu dostane dál. Největším problémem se jevila cesta zpátky k dodávce a útěk, tento aspekt však vědomě přehlížel.

Do čerpací stanice pronikne pod vodou přes kovovou mříž a přes dvě ochranné drátěné sítě, do nichž vystříhne průchody; potřebné nářadí pro tuto práci bylo součástí potápěčského vybavení. Válcovité bomby naplněné Tovexem bude mít přivázané k zápěstí. Až bude uvnitř, položí jednoduše bomby v magnetických obalech na čerpadla. Byl to nádherný plán! - nádherný se mu zdál už od samého začátku.

Už jen zbývalo rozhodnout -kdy? Dnes je pátek. Po zralé úvaze Georgos zvolil příští úterý. Ještě za tmy vyrazí z North Castle, s volkswagenem ujede zhruba padesát mil k La Mission a ihned po příjezdu spustí člun.

Jakmile padlo rozhodnutí, stal se nedočkavým. Malý, smutný, skromně zařízený byt byl pro něho vězením, zvláště ve dne. Georgos si byl dobře vědom, že vycházením ven by jen hloupě riskoval. Byl odhodlán tady zůstat až do neděle večer, kdy si bude muset koupit nějaké potraviny.

Postrádal duševní činnost při psaní deníku. Před několika dny se sice rozhodl založit nový - původní byl ukořistěn nepřítelem -, ale nějak už se mu nepodařilo sebrat ani dostatek vůle, ani nadšení a začít do něho znovu psát.

A tak ještě jednou, jako už tolikrát dřív, přecházel sem a tam stísněnými místnostmi bytu - obývacím pokojem, ložnicí a kuchyní.

Přitom si koutkem oka všiml obálky na kuchyňské skřínce. Obsahovala tak zvaný ‚Spotřebitelský průzkum‘ a byla doručena poštou před několika týdny. Odesílatelem byla příčina všeho zla - Golden State Piss & Lickspittle (Pozlacení státní čuráci a patolízalové). Byla adresována na nějakého Owena Graingera, což nebylo překvapující, protože pod tímto jménem si Georgos byt pronajal. Nájemné zaplatil na tři měsíce dopředu, aby se vyhnul zbytečným dotazům.

(Nájem i ostatní účty Georgos platil vždy okamžitě poštou. Okamžité proplácení účtů bylo základním pravidlem teroristického života s cílem být co nejméně nápadný. Nezaplacené účty vzbuzují nevídané dotazy a pozornost.)

Jeden bod toho zatraceného ‚Spotřebitelského průzkumu‘ ho hned po prvním přečtení tak rozčílil, že šálkem, který náhodou držel v ruce, mrštil o nejbližší zeď a rozbil ho. Ten bod zněl:

Golden State Power & Light se zákazníkům omlouvá za nepříjemnosti, způsobené zbabělými a ignorantskými útoky bezvýznamných rádoby teroristů na zařízení společnosti. Znáte-li způsob, kterým by se útokům dalo zabránit, sdělte nám, prosíme, své názory.

Georgos se tehdy okamžitě posadil a napsal kousavou odpověď, která začínala: Teroristé, které drze popisujete jako bezvýznamné, zbabělé a ignorantské, takoví nejsou. Jsou to významní, moudří a oddaní hrdinové. To vy jste ignoranti a zločinní vykořisťovatelé lidí. Necht' spravedlnost na vás dopadne! Strežte se, čeká vás krveprolití a smrt, už ne ‚pouhé‘ nesnáze, až slavná revoluce...

Vymezené místo k odpovědi na ‚Spotřebitelském průzkumu‘ bylo rychle popsané, k dokončení své nesporně skvělé odpovědi si musel vzít další list papíru.

Škoda, že dotazník tehdy neodeslal! Chtěl to udělat na jedné z nočních vycházek, ale neurčité podezření ho varovalo: Neposílej ho! Může to být léčka. A tak vyplněný dotazník zůstal na kuchyňské skřínce.

K dotazníku přiložená zpáteční obálka byla stále nezalepená a Georgos přílohu vytáhl. Uznal, že to, co napsal, je mistrovské. Tak proč to neodeslat? Konec konců, jde o anonymní akci: část dotazníku, na níž bylo jméno Owen Grainer a adresa bytu, už odtrhl a zahodil. Na počítači natištěný dotazník Georgose znovu přesvědčil o neosobnosti, jakou se vyznačují všechny počítačem zpracované zásilky.

Aspoň někdo by si přece jen měl přečíst, co napsal. Ať to bude kdokoli, určitě bude otřesen, a to je dobré. Současně se neubrání, aby - i když s nechotou - obdivoval odvahu a přesvědčení pisatele.

Georgos změnil své rozhodnutí a obálku zalepil. Vhodí ji do poštovní schránky, až půjde v neděli na nákup.

Poté znovu přecházel po bytě a - i když to neměl v úmyslu - opět začal myslet na dávný den a do kouta zahnanou krysu.

Kapitola 14

Přibližně ve stejné době, kdy se Georgos Archambault rozhodl podruhé zaútočit na La Mission, stál Harry London tváří v tvář Nimu Goldmanovi.

„Ne!“ řekl London. „Ksaku, ne! Ani kvůli tobě, Nime, ani kvůli nikomu jinému.“

„Nežádám tě o nic jiného, než abys vzal v úvahu poněkud zvláštní okolnosti. Nic víc,“ řekl trpělivě Nim. „Rodinu Sloanových náhodou znám...“

Byli v Nimově kanceláři. Harry London se nakláněl přes psací stůl. „Ty možná znáš tu rodinu, ale já zase znám ten případ. Tady všechno je. Jen si to přečti!“ Vedoucí oddělení pro ochranu majetku se zrudlou tváří bouchl do objemného pořadače.

„Uklidni se, Harry,“ řekl Nim. „Ty doklady vůbec nemusím číst. Věřím všemu, cos mi o případu sdělil, i tomu, jak špinavý ten případ je.“

Když si Nim před chvílí vzpomněl na slib Karen z předešlého večera, zatelefonoval Harrymu Londonovi, aby zjistil, jestli něco ví o zaplétání Luthera Sloana do krádeží plynu.

„To si piš, že vím,“ zněla odpověď.

Protože Nim projevil na případu osobní zájem, London navrhl: „Raději přijdu k tobě.“

Ted' Harry London důrazně vysvětloval: „Máš zatraceně pravdu, že to je špinavý případ. Ten tvůj přítel Sloan déle než rok dělal přemostění přívodů k plynům - a bylo jich mnoho.“

„Není mým přítelem,“ podrážděně odsekl Nim. „Jeho dcera je mou přítelkyní.“

„Nepochybně jedna z mnohých tvých přítelkyň.“

„Dej pokoj, Harry.“ Nim už také začínal být rozzlobený. „Karen Sloanová je quadruplegička.“

Pak mu vylíčil situaci ve Sloanově rodině, kde oba rodiče finančně podporovali Karen, a jak se Luther Sloan zadlužil, aby pro Karen koupil zvláštní dodávku. „Jednou věcí si jsem jistý. Ať s vydělanými penězi udělal cokoli, zcela určitě z nich nic neutratil pro sebe.“

„Stává se snad zlodějna kvůli tomu něčím lepším?“ s opovržením se zeptal London. „Samozřejmě, že ne. A ty to dobře víš.“

„Ano, vím. Jenže, známe-li polehčující okolnosti, rozhodně bychom mohli být méně přísní.“

„Co máš přesně na mysli?“

Nim ignoroval uštěpačný tón. „Snad bychom mohli trvat na náhradě škody, ať Luther Sloan zaplatí hodnotu ukradeného plynu, poskytni bychom mu k tomu nějaký čas, aniž bychom případ předali soudu.“

„Tak to je tvůj návrh?“ řekl chladně Harry London.

„Ano.“

„Nime, nikdy mě nenapadlo, že přijde den, kdy budu před tebou stát a poslouchat, cos právě řekl,“ řekl London.

„Pro Krista Pána, Harry! Kdo z nás ví, co v jistých situacích řekne nebo jak se zachová?“

„Já to vím. A také vím, co teď říkám: Sloanův případ půjde obvyklou cestou, to znamená, že za několik dnů bude na Sloana podáno trestní oznámení. Pokud ovšem nerozhodneš, abych byl vyhozen a vyřídíš to podle svého.“

„Harry, nech těch pitomých řečí,“ unaveně řekl Nim.

Po chvíli ticha London řekl: „Nime, že teď myslíš na Yaleho?“

„Ano.“

„Myslíš na to, že tomu starouši Yalemu to se zlodějnou energií prošlo nebo jsme ho do ní vůbec ani nezapletli, tak proč by to nemělo projít Lutheru Sloanovi? Uvažuješ o tom, že jedno měřítko platí pro hlavouny a jiné pro nepatrného člověka - pro otce tvé přítelkyně? Je to tak?“

Nim přikývl. „Ano, o těchto zvláštnostech jsem se dost napřemýšlel.“

„Well, tos udělal dobře. S podobnými zvláštnostmi jsem se už setkal někdy jindy a někde jinde. Privilegovaní mocní, ti, kteří mají peníze, mohou mezi zákony kličkovat nebo pro sebe získávat podstatné výhody. Není tomu tak sice vždycky, ale přece jen dost často, aby se odhalil dvojitý metr spravedlnosti. Pravdou zůstává, že tak ten systém funguje, a i když se mi nelíbí, já jsem ho nezřídil.“

Ještě ti povím tohle: kdybych měl proti Panu Soudci Yalemu tak jednoznačný důkaz, jako mám proti Lutheru Sloanovi, nikdy bych necouvl.“

„Takže máš přesvědčivé důkazy?“

London se poťouchle zašklebil. „Už jsem si myslel, že se na to nezeptáš.“

„O. K., tak mi je řekni.“

„Nime, Luther Sloan byl v dohodnuté hře organizace Quayle mužem přes plyn. Předávali mu většinu nezákonných zakázek na plynových rozvodech, které dostali; asi proto, že svou práci dělal zatraceně dobře.“

Některé jeho instalace jsem viděl a udělal jich opravdu mnoho. Ze záznamů Quayleů jsem získal nezvratné důkazy. Ještě něco. Před chvílí jsi říkal něco o tom, že Sloan by uhradil škodu. Pokud to vůbec lze odhadnout, díky instalacím, které Sloan udělal, vznikla GSP&L ztráta asi dvě stě třicet tisíc dolarů za nezaplacený plyn. Z toho, cos mi řekl, je ale jasné, že Sloan ty prachy nemá.“

Nim rozhodil ruce. „O. K., Harry. Vyhráls.“

London pomalu vrtěl hlavou. „Ne, nevyhrál. Tady v tom nikdo nevyhrává. Ani já, ani ty, ani GSP&L, a určitě ne Luther Sloan. Dělán jen práci, která se ode mne očekává.“

„Děláš ji poctivě,“ řekl Nim. „Možná poctivěji, než my ostatní.“

Nim pocítil lítost nad tím, co se mezi ním a Harrym Londonem odehrálo. Byl zvědavý, jestli jejich přátelství nadále zůstane stejné jako dosud. Začal o tom pochybovat.

„Myslím, že se ještě uvidíme,“ řekl London. Vzal pořadač a odešel.

Nima napadlo, že by měl zavolat Karen a sdělit jí neblahou zprávu. Děsil se toho, ale dřív, než zvedl sluchátko, se rozletěly dveře kanceláře a vešel Ray Paulsen.

Výkonný viceprezident pro zásobování energií se neurvale zeptal: „Kde je předseda?“

„Odešel na domluvenou návštěvu u zubaře,“ odpověděl Nim. „Mohu pro tebe něco udělat?“

Paulsen ignoroval Nimovu otázku. „Kdy se vrátí?“

Nim se podíval na hodinky. „Řekl bych, že za hodinu.“

Nim si všiml, že Paulsen je unavený a nevyspalý, záda má shrbená víc než obvykle, vlasy a rozježené obočí šedivější než před měsícem. Nebylo to nic překvapujícího, protože všichni teď pracovali v neustálém napětí a Ray Paulsen pocíťoval stejnou tíhu odpovědnosti jako mnozí jiní.

„Rayi,“ řekl Nim, „jestli dovolíš, rád bych ti řekl, že vypadáš hrozně. Proč nepustíš všechno aspoň na několik minut z hlavy? Posad' se, uvolni se, postarám se o kávu.“

Paulsen se zadíval na Nima, jako by chtěl zlostně odpovědět. Jeho výraz se však najednou změnil. Ztěžka klesl do měkkého koženého křesla a řekl: „Tak se o ni postarej.“

Nim zavolal Vicki interkomem a pro oba objednal kávu. Obešel stůl a posadil se do křesla vedle Paulseny.

„Asi bys měl vědět, co jsem přišel říci předsedovi,“ zavrčel Paulsen. „Přišli jsme o Velkou Lil.“

„Cože jsme?“ Nim ztratil svůj klid.

Paulsen odsekl. „Už's to slyšel.“

„Přišli jsme o Velkou Lil!“ opakoval Nim. „Na jak dlouho?“

„Nejméně na čtyři měsíce, ale spíš na šest.“

Ozvalo se zaklepání a Vicki vešla s dvěma hrnečky kávy. Když je položila na stůl, Nim vstal a začal neklidně přecházet. Začal chápat Paulsenovu úzkost a začal ji sdílet. Velká Lil, La Mission č. 5, největší samostatný generátor v rozvodném systému, dodávala ohromujících jeden a čtvrt miliónu kilowattů, což představovalo šest procent celkového výkonu GSP&L. V každé době by ztráta Velké Lil způsobila ohromné problémy, jak se ukázalo loni v červenci po výbuchu nálože. V současnosti se něco takového rovnalo pohromě.

„Ach, ti lidé!“ vybuchl Paulsen. „Primitivní, hašteřiví lidé! Člověk si myslí, že jim všechno názorně předvedl, každý úkon jasně a do detailu vysvětlil, a pak jakýsi neschopný šašek to všechno shodí.“ Sálh po šálku s kávou a napil se.

„Co se vlastně stalo?“ zeptal se Nim.

„Přece víš, že jsme Velkou Lil na týden odstavili kvůli běžné údržbě,“ řekl Paulsen.

„Ano, dnes měla být znovu napojena na rozvodnou síť.“

„Také by byla, nebýt toho zatraceného praštěného dispečera.“ Paulsen udeřil pěstí do dlaně. „Nejraději bych z toho parchanta stáhl kůži zaživa.“

Rozhořčeně a sklíčeně uvedl další podrobnosti.

Uvádění do chodu tak obrovitého parního, olejem vytápěného generátoru, jako je Velká Lil, je propracováno do nejmenších podrobností. Dispečer se při tom v dispečinku krok za krokem řídí pokyny nesčetných přístrojů. K dispozici má i písemný seznam postupů, přílišný spěch je zakázán. Za normálních okolností celý proces trvá několik hodin.

U Velké Lil, stejně jako u každého generátoru podobného typu, se do chodu uvádí nejprve kotel k výrobě páry. V několika různě od sebe vzdálených prstencích nad sebou jsou po obvodu kotle osazeny tryskyhořáky, kterými se dovnitř vstřikuje rozprášené palivo. Jsou zapalovány na dálku z dispečinku, jeden prstenec po druhém, začíná se u dna. Vyšší řadu je z bezpečnostního hlediska možno zapálit, až když hon nižší řada.

Tentokráte se dispečer nepřesvědčil na kontrolním přístroji, jestli už nejnižší řada hoří. Nehořela.

Postupně se zapalovaly vyšší prstence hořáků, nejnižší však stále chrlily nespálenou naftu, která stékala na dno. Nahromaděná nafta a její výpary nakonec vybuchly.

„Myslel jsem, že tam je nějaké blokovací zařízení...“, začal Nim.

„Do prdele! - ovšemže je,“ Paulsenův hlas se chvěl, jako by se mu chtělo plakat. „Byl navržen právě proti tomu, co se stalo. Jenže - věřil bys tomu? - ten praštěný dispečer ručně vyřadil blokovací zařízení. Řekl, že chtěl jednotku uvést rychleji do chodu.“

„Ježíši Kriste!“ Nim teď chápal Paulsenův hněv jako výraz pocitu bezmocnosti a zmaru. „Jak velkou škodu výbuch způsobil?“ zeptal se.

„Značnou - poškodil vnitřní konstrukci kotle, zničil většinu palivových a kouřových rozvodů a více než polovinu vodních trubek v plášti.“

Nim slabě hvízdal. Měl s Paulsenem soucit, věděl ale, že slova mu teď nejsou k ničemu. Rovněž mu bylo jasné, že odhad čtyř měsíců na opravu je spíš optimistický.

„Rayi, tím se všechno mění, zvláště plán postupného vypínání,“ řekl Nim.

„To přece vím!“

Nim v duchu přemýšlel o problémech a následcích, které ze vzniklé situace vyplývají. Přestože Velká Lil spaluje naftu a nakonec se stane obětí embarga OPECu, je to nejehospodárnější generátor, jaký společnost má. Výpadek Velké Lil budou muset nahradit zbylé jednotky, které spotřebují víc paliva. Znamená to tedy, že celkové zásoby nafty GSP&L teď najednou představují mnohem menší produkci elektrické energie než předtím. V důsledku toho bude nutno veškeré zásoby přidělovat opatrněji a přísněji než dosud.

„Během několika málo příštích dnů se začne s vypínáním,“ řekl Nim.

Paulsen přikývl. „Souhlasím.“ Vstal a odcházel.

„Rayi,“ řekl Nim, „dám ti vědět, až se předseda vrátí.“

„Doporučuji, abychom s vypínáním začali v pondělí,“ řekl Nim v pátek odpoledne na narychlo svolané poradě.

Teresa Van Burenová protestovala. „To je příliš brzy. Právě jsme veřejnosti oznámili, že s vypínáním nezačneme dřív než přes příští týden. Najednou tvrdíš, že ho o deset dní uspíšíš. Musíme přece veřejnost varovat.“

„Jděte do háje s varováním!“ utrl se Paulsen. „Vždyť to je krizová situace.“

Nim si ironicky pomyslel: konečně zase jednou mají s Paulsenem stejný názor a táhnou za jeden provaz proti ostatním.

Kolem konferenčního stolu v předsedově kancelářském apartmá jich sedělo pět - J. Eric Humphrey, Paulsen, Van Burenová, Nim a Oscar O'Brien. Vedoucí právník byl přizván, aby posoudil veškeré právní důsledky přijatých opatření.

Před tímto jednáním měl Nim několik porad s vedoucími oddělení, aby získal aktuální informace o zásobách nafty GSP&L. Ukázalo se, že se zmenšují rychleji, než se předpokládalo, pravděpodobně následkem v této roční době neobvykle teplého počasí a nadměrného používání klimatizačních zařízení.

Nim také zavolal do Washingtonu, DC, právníckému lobbyistovi, zastupujícímu GSP&L na Capitol Hillu. Jeho zpráva zněla: žádný zásadní obrat, ani jeho náznak, se v jedné Spojených států s OPECem, které uvázlo na mrtvém bodě, nečeká. Právník ještě dodal: „Proslýchá se, že bude vydána nová měna platná pro zahraniční obchod, zlatem podložené dolary, aby byl uspokojen požadavek OPECu. Jsou to však jen a jen řeči, které nestačí s naftou pohnout.“ Nim zprávu z Washingtonu předal předsedovi i ostatním.

„Souhlasím s Tess,“ řekl Oscar O’Brien, „že bychom měli o vypínání elektrického proudu vydat co nejvíce upozornění předem.“

Eric Humphrey navrhl: „Co kdybychom to pozdrželi do středy, a pak začali s vypínáním. To je ode dneška za pět dní, což by lidem mělo stačit, aby se na to připravili.“

Po další debatě se dohodli na středě.

„Okamžitě svolám tiskovou konferenci,“ řekla Van Burenová a obrátila se k Nimovi: „Budeš asi tak za hodinu k dispozici?“

Přikývl. „Ano.“

Zbytek dne pokračoval ve stejně bláznivém tempu.

V přívalu neustálého rozhodování a nesčetných porad Nim odkládal telefonní rozhovor s Karen, až konečně si k tomu našel čas v pátek pozdě odpoledne.

Nejprve se ozvala Josie, teprve pak Karen. Věděl, že má na hlavě lehkou čelenku s telefonním sluchátkem a mikrofonom, která jí pomocí mikrosplínačů těsně u hlavy umožňuje používat telefon bez pomoci někoho jiného. Po dohodě s telefonní společností se Karen mohla kdykoli spojit s operátorem v ústředně, který jí vytočil jakékoli číslo.

„Karen,“ řekl Nim, „volám kvůli vašemu otci. Důkladně jsem prověřil, jestli bych v tom mohl něco udělat, musím vás však zklamat. Všechno zašlo příliš daleko.“ Pak s nadějí, že to nebude znít banálně, dodal: „Je mi to líto.“

„Mně také,“ řekla Karen a Nim vycítil její sklíčenost. „Ale stejně jsem vám, Nimrode, vděčná, že jste se aspoň pokusil.“

„Jedinou radu, kterou vám mohu dát, je, aby si otec vzal dobrého obhájce,“ řekl.

Nastalo ticho, pak se zeptala: „Je to opravdu tak zlé?“

Už nemělo smysl lhát. „Ano, obávám se, že je.“ Nim se rozhodl nezmiňovat se o výroku Harryho Londona, že za několik dnů bude vzneseno obvinění z trestného činu, ani o jeho odhadu ztráty GSP&L ve výši dvě stě třicet tisíc dolarů. Obě skutečnosti stejně vyjdou brzy najevo.

„Je zvláštní,“ povzdychla si Karen, „že jsem tátu považovala za nejčestnějšího a nejpoctivějšího člověka, jakého jsem kdy poznala.“

„Nehledám omluvu pro vašeho otce,“ řekl Nim. „To nemohu. Někdy si však myslím, že existují stresové situace, které s lidmi dovedou udělat podivné věci. V každém případě si však jsem jistý, že ať měl ke své činnosti jakékoli důvody, soud je vezme v úvahu.“

„Jenže on to nemusel dělat: to je na tom tragické. Ach, jakou radost jsem měla z věcí navíc, které mi rodiče za ty peníze umožnili, včetně Humperdincka, ale obešla bych se i bez nich.“

Nim se neodvážil Karen říci, že otec nejspíš využil příležitosti a vzal tu práci, aby odčinil alespoň část viny, která ho tak tížila. To by ale musel posoudit psycholog nebo soudce nebo snad oba a vynést rozsudek. Místo toho se Nim zeptal: „Máte ještě Humperdincka?“

„Ano, přes to, co se teď děje, mi Humperdincka ještě neodebrali.“

„To j sem rád,“ řekl, „protože příští týden budete dodávku potřebovat.“

Pak jí řekl o novém plánu postupného vypínání elektrického proudu, které začne ve středu. „Ve vašem obvodu vypneme proud ve středu ve tři odpoledne, a to nejméně na tři hodiny. Z bezpečnostních důvodů byste do nemocnice Redwood Grove měla odjet už během dopoledne.“

„Josie mne odveze,“ řekla Karen.

„Dojde-li k nějaké změně, zavolám,“ řekl Nim. „Později si pohovoříme o dalších termínech vypínání. Ještě něco, ten nouzový generátor v Redwood Grove jsem zkontroloval. Je v dobrém stavu a palivová nádrž je plná.“

„Jak je nádherné, když je o mne tak skvěle postaráno,“ řekla Karen se zábleskem svého neutuchajícího optimismu.

Kapitola 15

„Ted’ už opravdu věřím,“ poznamenala Ruth Goldmanová při listování nedělním vydáním Chronicle-West, „že lidé se už na energetickou krizi začínají dívat realisticky.“

„Kdyby naslouchali tátovi, udělali by to dřív,“ prohlásil Benjy.

Ostatní tři - Ruth, Nim a Leah - se tomu zasmáli.

„Díky,“ řekl Nim, „vážím si tvé loajality.“

„Ve skutečnosti to znamená, že jsi ospravedlněn,“ dodala Leah.

„Ale podívejme se,“ řekla Ruth, „jaké ovoce nese tvá jazyková výuka.“

Leah se radostí začervenala.

Byla neděle ráno a celá rodina se sešla v ložnici rodičů. Ruth byla ještě v posteli, před chvílí dojedla snídani z podnosu. Nim brzy vstal, aby připravil oblíbené jídlo celé rodiny, ztracená vejce v hašé z hovězí konzervy. Ruth před dvěma dny přiletěla z New Yorku z druhé léčebné kúry ve Sloan-Ketteringově ústavu. Ani celkové bledosti, ani kruhů pod očima, které měla při svém příjezdu, se ještě nezavila. Připustila, že podstoupila trochu bolesti, stejně jako poprvé, a byla viditelně unavená.

Na posouzení výsledku léčení bylo stále ještě příliš brzy. Za tři týdny pojede do New Yorku znovu. Ruth radostně sdělovala, že lékaři, s nimiž hovořila, se vyjadřovali, velmi nadějně.

Nim ji informoval o ‚postupném vypínání‘ elektrického proudu, které začne už ve středu a dotkne se jich také.

Ruth odpověděla pro ni zcela charakteristickým způsobem: „To nebude žádný problém. Připravím se na to a vše podle toho zařídím.“

Ruthina maminka Rachel bude několik dní v týdnu vypomáhat s prací v domě, aby si dcera mohla odpočinout.

„Poslechni si tohle.“ Ruth obrátila stránku s úvodníkem a začala nahlas číst z Chronicle-West.

BITVA O ENERGIÍ

Naše noviny, které se v názorech vždy snaží být spravedlivé, otevřené a upřímné, dávají na vědomí, že na některá v minulosti zaujatá stanoviska zaujaly jiný pohled.

Jako mnoho jiných jsme byli proti rozvoj i jaderných elektráren. Z obav před ničením životního prostředí jsme se přidali k oponentům výstavby elektrárny na spalování uhlí. Podporovali jsme skupiny bojující za záchranu volného života zvířete v přírodě zásadním odmítáním výstavby dalších přehrad, projektovaných pro vodní elektrárny. Důvod byl zřejmý: ohrožení života v přírodě, zvláště nebezpečí zmizení rybí populace. Vyslovovali jsme pochybnosti k povolení většího počtu geotermálních elektráren v obavě, že by zničily prosperitu turistických oblastí.

Neomlouváme se za žádné z těchto stanovisek. Reprezentovala naše přesvědčení a pro vybrané oblasti platí nadále.

Z celkového pohledu však jsme nuceni - se vši upřímností- souhlasit s elektrárenskými společnostmi v Kalifornii, které tvrdí, že mají svázané ruce a že po nich požadujeme něco, co nejsou schopny splnit.

Místo rozumných kompromisů, které v každé lidské společnosti mají své místo, jsme skoro na všechno říkali ‚ne‘.

Uvědomme si to, až příští středu zhasnou světla.

Možná, že si něco takového zasluhujeme. Ale ať tomu tak je nebo není, přišel čas k přehodnocení některých stále zakořeněných stanovisek - vlastních i cizích.

„No, co si o tom myslíš?“ zeptala se Ruth a složila noviny.

„Myslím, že se měli zmínit o tátovi,“ řekl Benjy.

Ruth natáhla ruku a něžně mu čuchala vlasy.

„Je to hezky napsáno,“ řekl Nim, „jenže to je na tom naneštěstí všechno. Už máme totiž pět let zpoždění.“

„Mě to nezajímá,“ řekla Ruth, „i když by asi mělo. Jediné, co mě právě teď zajímá, je být doma a všechny vás zahrnovat láskou.“

Přestože byla neděle, Nim šel do kanceláře ve správní budově GSP&L. Měl toho spoustu k vyřízení a musel připravit mnoho rozhodnutí. S pravidelným vypínáním, které mělo začít za tři dny, energetická společnost vstupovala na nové, nezmapované pole. Jak to dobře vyjádřil hlavní dispečer, za nímž Nim zaskočil do dispečinku: „Předpokládáme, že všechno půjde hladce a udělali jsme maximum, aby to hladce šlo. Ale vždycky existuje činitel ‚N‘ -jako neočekávané, pane Goldmane. S tím blbým zatraceným ‚N‘ jsem se už setkal tolikrát, až jsem nabyl přesvědčení, že k němu může dojít kdekoli a v kterémkoli okamžiku.“

„Už jsme opravdu měli několik neočekávaných případů,“ poznamenal Nim.

„Jenže vždycky je ještě dost místa pro nějaký další, pane, někdy i pro dva,“ řekl bodře dispečer. „Aspoň já to tak vidím.“

Později cestou domů Nim s jistou zvědavostí přemýšlel o příštím týdnu a o dispečerově činiteli ‚N‘.

Hodinu nebo dvě po Nimově odchodu domů se Georgos Archam-bault odvážil vyjít z bytu v North Castle. S blížícím se dnem akce -úterý- byl Georgos popudlivější a nervóznější než kdykoli od svého úniku do ilegality. Za každým rohem, v každém stínu tušil pozorovatele nebo pronásledovatele. Vždy se však ukázalo, že to byl pouhý výplod jeho představivosti. V lahůdkářství si bez problémů nakoupil dostatek potravin, aby mu vydržely do úterního rána, kdy odjede k La Mission.

Koupil si také noviny a na zpáteční cestě hodil do schránky obálku s tím pitomým,Spotřebitelským průzkumem, který dostal od Státních Čuráků a Patolízalů (Golden State Piss & Lickspittle). Ještě u poštovní schránky Georgos krátce zaváhal a uvažoval, jestli to má opravdu odeslat. Když ale zjistil, že jediný nedělní výběr schránky už byl proveden a další bude až v pondělí dopoledne, vhodil obálku dovnitř.

Kapitola 16

Pondělí uběhlo relativně bez většího vzruchu. Úterý v časných dopoledních hodinách už ne.

V geotermální oblasti energetické společnosti v horách ve správním obvodu Sevilla zaútočila sama příroda, jako kdyby se spikla proti GSP&L v době, která byla pro společnost tak krušná.

Pokles horniny a spodní vrstvy humusu uvolnil páru pod obrovským tlakem ze zdroje hluboko pod Starým desperátem, který se již jednou vymkl kontrole a nikdy se ho nepodařilo dokonale utěsnit. Pára se drala na povrch silou rovnající se síle dvaceti lokomotiv, aby s okázalostí hodnou Dantova pekla apokalyptickým výbuchem vyhodila do vzduchu vřelé bahno, kameny i horninu.

Jenže „co vyletí nahoru, musí spadnout dolů“, a tak se tuny svinstva rozstříkly po ostatních plochách geotermálního pole.

Šťastnou náhodou k erupci došlo ve dvě hodiny v noci, kdy v práci bylo jen několik pracovníků a všichni se zdržovali mimo nebezpečnou oblast. Nedošlo proto ani ke smrtelným ani k jiným zraněním, která by byla nevyhnutelná, kdyby k erupci došlo ve dne.

Avšak prostor spínačů a transformátorů geotermálního pole měl menší štěstí. Byl vysoko pokryt mokrým svinstvem stejně jako nedaleké dálkové vedení. Bláto bylo vodivé. Všechno se zkratovalo a energie ze všech geotermálně poháněných generátorů, plynoucí do sítí GSP&L, byla přerušena.

K žádnému velkému nebo trvalému poškození však nedošlo. Bylo jen nutné provést neobyčejně rozsáhlý úklid, který trval dva dny. „Starý desperát“ se uklidnil a začal jen sporadicky a neškodně vyfukovat páru jako kotel s vařící vodou.

Ale celých osmačtyřicet hodin, než pracovníci úklid dokončili, se GSP&L nedostávalo sedm tisíc kilowattů z běžně spolehlivého geotermálního zdroje a bylo nutno nalézt odpovídající množství energie někde jinde. Jedinou možností bylo uvedení do chodu většího počtu naftou vytápěných generátorů, ovšem tím se drahocenné zásoby energetické společnosti jen více a neočekávaně snížily.

Nad úterní operací se vznášel ještě jeden mrak.

V tomto ročním období bylo z provozu vyřazeno neobvykle mnoho generátorových jednotek a údržba pracovala na více než dvou stovkách, aby je připravila na letní špičkové zatížení. Náhlá ztráta Velké Lil před čtyřmi dny a teď vysazení všech geotermálních zdrojů způsobí, že celková elektrárenská kapacita - bez ohledu na nedostatek nafty - bude v následujících dvou dnech podstatně menší.

O geotermální nehodě a ztrátě energetických kapacit se Nim dověděl v úterý ráno.

Jeho první myšlenkou bylo, že zlověstné znamení faktoru „N“, o němž hovořil hlavní dispečer, skutečně přišlo. Druhou pak bylo, že dokud se geotermální zdroje znovu nenapojí do rozvodu, žádný další faktor „N“ už GSP&L nevydrží a nestráví.

Když si to uvědomil, rozhodl se zatelefonovat Karen Sloanové dřív, než se dá do práce.

„Karen,“ řekl Nim, když se ozvala, „zařídila jste si na zítřek odjezd do nemocnice Redwood Grove?“

„Ano,“ odpověděla, „budu tam už dlouho před odpoledním vypnutím proudu.“

„Byl bych raději, kdybyste odjela už dnes,“ řekl. „Mohla byste to zařídit?“

„Ano, ovšem, Nimrode. Ale proč?“

„Máme několik nových problémů - některé neočekávané - a není vyloučeno, že by mohlo dojít k neplánovanému vypnutí elektřiny předčasně. Nemusí se to stát, nejspíš se to nestane, cítím bych se však lépe, kdybyste byla v nemocnici, blízko pomocného agregátu.“

„Chcete tím říci, abych odjela hned teď?“

„Odjeďte co nejdřív, i když možná jde o malou pravděpodobnost.“

„All right,“ řekla Karen. „Josie je tady, připravíme se. A co vy, Nimrode?“

„Copak?“

„Připadáte mi unavený.“

„To také jsem,“ přiznal. „Myslím, že jsme tady už všichni unaveni. Teď v poslední době tady u nás rozhodně neprožíváme dobré časy.“

„Dávejte na sebe pozor,“ řekl. „A, Nimrode, drahý... Bůh vám žehnej!“

Sotva Nim zavěsil, napadlo mu ještě něco a vytočil číslo svého bytu.

Ozvala se Ruth. Řekl jí o „Starém desperátovi“, o odstavení geotermálního zdroje i o pochybné situaci v zabezpečení kapacit.

„Zdá se, že všechny nepříjemnosti přicházejí najednou,“ řekla s pochopením.

„Myslím, že takový je život. Při tom všem, co se teď děje, a také proto, že zítra začneme s postupným vypínáním, raději dnes večer ani nepůjdu domů. Vyspím se v kanceláři.“

„Chápu,“ řekla Ruth. „Ale opravdu si aspoň trochu odpočiň a pamatuj, že my všichni, já i děti, tě budeme postrádat, dokud nepřijdeš.“

Obojí slíbil.

Zvláštní skupina pro mimořádné zpracování tak zvaného Spotřebitelského průzkumu v North Castle byla před dvěma týdny úplně rozpuštěna. Suterénní místnost ve správní budově GSP&L, kam vyplněné dotazníky zpočátku docházely, už teď sloužila jinému účelu.

Jen sporadicky přicházelo pár vyplněných dotazníků. V některých dnech jeden nebo dva, jindy žádný.

Došlé dotazníky poštovní oddělení posílalo starší sekretářce z oddělení pro styk z veřejností, Elsie Youngové, která byla členkou zvláštní skupiny, ale teď už dělala svou obvyklou práci. Dotazníky v typických vyplacených obálkách vždy skončily na jejím stole. Když měla čas a chuť, otevřela je, prohlédla a porovnávala se vzorkem rukopisu z deníku Georgose Archambaulta.

Slečna Youngová doufala, že ty zatracené obálky už brzy přestanou přicházet. Považovala to za nudnou práci, zbytečné utrácení času, nemluvě o tom, že ji to odvádělo od mnohem zajímavějších úkolů.

V úterý dopoledne si Elsie Youngová všimla, že kromě velkého svazku interní pošty položil posel na její ták jeden dotazník Spotřebitelského průzkumu. Rozhodla se nejdříve vyřídit interní poštu.

Několik okamžiků poté, co dotekem hlavy na mikrospínač ukončila rozhovor s Nimem, si Karen vzpomněla, že mu zapomněla něco říci.

Na dopoledne měla s Josie naplánované nákupy. Má nákupy uskutečnit, a pak odjet do Redwood Grove, nebo by měla zrušit cestu za nákupy a odjet hned do nemocnice?

Karen měla pokušení zavolat Nima a požádat ho o radu, ale pak si vzpomněla na napětí v jeho hlase a okolnosti, za nichž musí pracovat. Rozhodne se proto sama.

Co to vlastně říkal o možném přerušení dodávky elektřiny ještě před zítřejším plánovaným vypínáním? „Nemusí se to stát, nespíš se to nestane...“ A později: „... možná jde o přehnanou opatrnost“.

No... pochopitelně! Je rozumné nejdříve nakoupit, což Karen i Josie dělaly s velkým potěšením. Pak se nakrátko vrátí domů a odjedou do Redwood Grove. I tak by tam mohly dorazit brzy odpoledne, možná i dřív.

„Milá Josie!“ zavolala Karen do kuchyně. „Právě volal Nimrod. Přijdeš-li za mnou, řeknu ti náš nový plán.“

Georgos Archambault měl jistý zvířecí instinkt pro nebezpečí. V minulosti mu dobře posloužil a naučil se na něj spoléhat.

V úterý těsně před polednem, když neúnavně s pocitem vězně sem a tam přecházel po bytě v North Castle, ho tentýž instinkt varoval, že nebezpečí je blízko.

Rozhodující otázkou bylo: má instinkt poslechnout, riskovat, okamžitě odjet k La Mission a podle plánu zničit čerpadla chladícího systému? Nebo nemá dbát na instinkt, zůstat do setmění, a teprve pak vyrazit podle původního plánu?

Druhou, stejně důležitou otázkou bylo: je nynější instinkt opravdový nebo je to jen důsledek zvýšené nervozity?

Georgos si nebyl jistý, když v duchu zvažoval všechna pro i proti.

Poslední úsek cesty k čerpací stanici závodu La Mission měl v úmyslu plavat pod vodou. Proto kdyby se bezpečně dostal k řece v přijatelné vzdálenosti od závodu a ponořil se, pravděpodobnost, že ho někdo zahlédne, byla minimální i za denního světla. A denní světlo pronikající pod hladinu mu naopak pomůže snadněji nalézt vstup do čerpací stanice, než kdyby plaval v úplné tmě.

Podaří se mu ale nepozorovaně spustit na vodu loďku a nastoupit do ní s potápěčským vybavením? Přestože místo, které pro nalodění vybral - půl míle od La Mission -, bylo běžně opuštěné, vždy existovala možnost, že tam někdo bude a uvidí ho, zvláště ve dne. Mimořádné riziko Georgos odhadl na přijatelné.

Opravdu velkým nebezpečím - strašlivým - byla za bílého dne jízda ve volkswagenu přes North Castle, a pak dalších padesát mil k La Mission. Policie, šerifovi pomocníci i silniční hlídky - ti všichni mají popis vozu a nepochybně i jeho poznávací značku. Kdyby ho odhalili, ztratil by poslední možnost pronásledovatelům uniknout. Na druhé straně ale už od vyhlášení popisu uplynulo osm týdnů a ty svině už na něho mohly zapomenout nebo být nepozorné. A ještě něco v jeho prospěch; všude bylo mnoho otlučených VW-dodávek, a tak jedna navíc nebude nijak neobvyklá.

Přesto však první část plánu, pokud ji uskuteční ihned, Georgos ohodnotil jako vysoce riskantní.

Přecházel dál a uvažoval, pak se náhle rozhodl. Uvěří instinktu věštícímu nebezpečí. Rozhodl se odjet.

Georgos okamžitě odešel z bytu do přilehlé garáže. Začal tím, co měl v úmyslu udělat až večer: pečlivou kontrolou vybavení před odjezdem.

Spěchal. Pocit nebezpečí stále trval.

Kapitola 17

„Paní Van Burenová, máte telefon,“ oznamovala číšnice. „Prý je to velmi důležité.“

„Každý si myslí, že právě jeho hovor je důležitý,“ zabručela ředitelka pro styk s veřejností, „jenže většinou se ztraceně mýlí.“

Vstala však od stolu pro významné úředníky GSP&L, kde obědvala s J. Ericem Humphreyem a Nimem Goldmanem a odešla k telefonu.

Za dvě minuty se vrátila vzrušením celá rozčilená. „Jeden z těch Spotřebitelských průzkumů přišel zpátky a písmo odpovídá Archambaultovu rukopisu. Jedna hloupá nána z mého odboru na něm seděla celé dopoledne. Později si to s ní vyřídím. Teď už je s dotazníkem na cestě do výpočetního střediska. Řekla jsem jí, že se tam s ní setkáme.“

„Vezměte s sebou Sharlett,“ řekl Eric Humphrey a vstal od stolu. „Řekněte jí, ať nechá oběd stát.“ Výkonnou viceprezidentku pro finanční záležitosti bylo vidět o několik stolů dál.

Zatímco Van Burenová to šla zařídit, Nim odběhl k telefonu a zavolal Harryho Londona. Vedoucí ochrany majetku byl v kanceláři a když se dověděl, co se děje, slíbil, že do výpočetního střediska přijde také.

Nim věděl, že Oscar O'Brien, jediný zbývající člen ‚analytické skupiny‘, je celý den mimo město.

U výtahu před jídelnou se připojil k ostatním - k předsedovi, Sharlett Underhillové a Van Burenové.

Prošli běžnou bezpečnostní kontrolou a vešli do výpočetního střediska. Všichni čtyři, kteří přerušili oběd, spolu s Harrym Londonem, se shlukli kolem stolu, když Teresa Van Burenová otevřela Spotřebitelský průzkum a fotokopii vzorku rukopisu, které před několika minutami přinesla nešťastná Elsie Youngová.

Eric Humphrey vyjádřil to, co bylo každému zřejmé. „Není sebemenší pochyby, že jde o tentýž rukopis. Absolutně žádné“

I kdyby byla, pomyslel si Nim, obsah jednoznačně prozrazuje autora.

Teroristé, které dne popisujete jako bezvýznamné, zbabělé a ignorantské, takoví nejsou. Jsou to významní, moudří a oddaní hrdinové. To vy jste ignoranti a zločinní vykořisťovatelé lidí. Necht' spravedlnost na vás dopadne! Sťežte se, čeká vás krveprolití a smrt...

„Proč mu to, k čertu, trvalo tak dlouho?“ zeptal se Harry London, aniž se na někoho obrátil přímo.

Sharlett Underhillová natáhla ruku. „Dejte mi to.“

Van Burenová jí podala dotazník a vedoucí finančního odboru ho odnesla k přenosnému ‚černému světlu‘, jehož účinky Nim viděl při minulé návštěvě střediska. Paní Underhillová světlo zapnula a tiskopis pod ním podržela. Nahoře ostře vystoupilo číslo 9386.

Pak zamířila k terminálu počítače - ke klávesnici pod obrazovkou - a posadila se.

Nejdříve vyťukala osobní kód: 44SHAUND. (Byl to její věk a zkratky jména a příjmení.)

Na obrazovce se okamžitě objevilo: PŘIPRAVEN. ZADEJTE ÚKOL.

Vyťukala název úkolu - PRŮZKUM NORTH CASTLE - a po něm tajný kód, který znala pouze ona a jediný další pracovník, kód, který vydá požadovanou informaci. Na obrazovce se objevila slova PRŮZKUM NORTH CASTLE, ale tajný kód ne - bylo to bezpečnostní opatření proti jeho případnému zhlédnutí a zapamatování nepovolanými osobami.

Počítač okamžitě zareagoval: VLOŽTE ČÍSLO DOTAZNÍKU!

Sharlett Underhillová vyťukala: 9386.

Obrazovka zazářila:

OWEN GRAINGER 12 WEXHAM RD, APT E

Následoval název města a směrovací číslo.

„Máme ho,“ vykřikl Harry London a rozběhl se k telefonu.

Než uplynula hodina, Harry London osobně podával zprávu Ericu Humphreyovi a Nimovi, který také přišel do předsedova apartmá.

„Archambault vzal roha,“ zuřil London. „Kdyby ta ženská otevřela ten dotazník ráno... „

„Obviňováním nedocílíme ničeho,“ řekl ostře Humphrey. „Co našla policie na té adrese?“

„Ještě horkou stopu, pane. Podle souseda nějaký muž, který byl dříve viděn jen tu a tam, odjel půl hodiny před příchodem policie v dodávce volkswagen. Policie na dodávku vydala APB (soupis hledaných osob a věcí) a dům drží pod dohledem pro případ, že by se vrátil. Jenže“ -London pokrčil rameny - „ten chlap Archambault jim asi už dřív proklouzl pod rukama.“

„Jistě si uvědomuje svou zoufalou situaci,“ řekl Nim.

Eric Humphrey přikývl. „Také mi to napadlo.“ Chvilí uvažoval, pak se obrátil k Nimovi. „Chci, abyste okamžitě ve všech našich závodech varovali ředitele a bezpečnostní personál. Podejte jim zprávu o všem, co se stalo, a zopakujte popis Archambaulta; rovněž jim dejte popis vozidla, v němž jede. Na všech místech poučte naše pracovníky a požádejte je o zvýšenou ostražitost i o hlášení všeho podezřelého a neobvyklého. Už jsme se jednou stali cílem tohoto muže. Možná se rozhodl, že si to zopakuje.“

„Hned se do toho pustím,“ odpověděl Nim s nevysloveným podivem: není snad ještě konec všemu, co se může stát v jediném dni?

S pocitem, že mu dnes přeje štěstí, si Georgos pobrukoval nějakou melodii.

Jel hodinu a čtvrt a byl už poblíž La Mission, skoro na místě, kde měl v úmyslu spustit člun na vodu. Jeho VW-dodávka pozornost nevzbudila, možná - částečně - i proto, že úzkostlivě dodržoval pravidla silničního provozu včetně dovolené maximální rychlosti. Vyhnul se dálnicím, kde by setkání s kalifornskou dálniční policejní hlídkou bylo pravděpodobnější.

Už jel po šterkové cestě, do prvního cíle zbývala sotva míle.

O několik minut později zahlédl hladinu řeky Coyote mezi hustou změť porostu a stromů, které ji lemovaly. Na zvoleném místě byla řeka široká a brzy z ní uviděl větší část. Zastavil na konci šterkové cesty, asi třicet yardů od břehu.

Georgosovi se ulevilo, v dohledu nebylo žádné jiné vozidlo ani lidský tvor.

Vzrušení a pocit povznesené nálady vzrůstal, když asi na šestkrát přenesl člun a ostatní potřeby k řece.

Po první pochůzce vytáhl člun z obalu a nafoukl ho pumpou, která byla v obalu. Vše proběhlo bez problémů. Postrčil člun na vodu, lanem ho přivázel ke stromu a nanosil výstroj. Bombu se stlačeným vzduchem, dostačujícím na jednu hodinu, regulační ventil, masku na tvář, ploutve, šnorchl pro plavání těsně pod hladinou, vodotěsnou svítilnu, pás drátěného pletiva, nafukovací vestu, která mu měla pomoci udržet se nad vodou i s tak velkým zatížením, hydraulickou pilu na kov a nůžky na drát.

Jako poslední Georgos naložil válcovité bomby s Tovexem. Přivezl jich osm, každou o váze pět liber, později si je připevní k pasu. Georgos usoudil, že osm bomb je maximum, které unese; pokusit se jich brát víc by bylo přivoláváním neštěstí. Bomby podle předpokladu zničí osm z jedenácti čerpadel - a vyřadí když ne všechny, tak alespoň většinu ze čtyř generátorů závodu La Mission.

Pátým generátorem byla Velká Lil. Georgosi bylo svým způsobem líto, když se v nedělních novinách dočetl, že Velká Lil byla odstavena a oprava potrvá několik měsíců. Nu, po dnešku to bude možná ještě aspoň o několik měsíců déle.

Když všechno bylo ve člunu bezpečně zajištěno, Georgos, který se mezitím převlékl do potápěčského obleku, odvázel lano a nastoupil. Člun okamžitě odrazil od břehu a začal plout klidně po proudu. Georgos ho řídil malým pádlem.

Byl teplý, slunečný den, za jiných okolností jako stvořený pro nádherný výlet po řece. Na něco takového však Georgos teď neměl ani pomyšlení.

Držel se blízko břehu a neustále dával pozor, jestli nejsou v okolí jiní lidé. Zatím neviděl nikoho. V dálce, daleko po proudu, plulo několik člunů, byly však příliš daleko, než aby si ho někdo všiml.

Neuplynulo ani deset minut a uviděl elektrárnu La Mission s vysokými komíny a velikou provozní budovou, v níž byly kotle a turbogenerátory. Po dalších pěti minutách usoudil, že je už

dost blízko a pádloval k malému mělkému zálivu. Sotva doplul, vyskočil z loďky, přebrodil na břeh a lano přivázal ke stromu.

Navlékl si bombu se vzduchem, vzal masku, šnorchl, pás, ploutve a zbytek nákladu připevnil k opasku. Když všechno potřebné bylo na místě, naposled se rozhlédl a začal se brodit do středu proudu. O několik okamžiků později vklouzl do hluboké vody a plaval deset stop pod hladinou. Už zahlédl cíl - čerpací stanici elektrárny, dlouhou, nízkou, betonovou budovu, sahající až do řeky.

Georgos věděl, že čerpací stanice má dvě podlaží. Jedno nad vodou, kam byl přístup z ostatních prostorů elektrárny, v němž byly umístěny elektromotory k pohonu čerpadel. V nižším podlaží pak - většinou pod vodou - byla vlastní čerpadla. Právě do něho chtěl proniknout.

Cestou do závodu se dvakrát krátce vynořil, aby se zorientoval. Pak se znovu ponořil a zmizel z dohledu. Jeho postup byl brzy zastaven betonovou zdí: doplaval k čerpací stanici. Opatrně postupoval podél ní a hledal kovovou mříž, přes kterou si bude muset prořezat další cestu. Skoro okamžitě ho k ní nasměroval vodní proud.

Účelem mříže bylo zabránit, aby spolu s chladicí vodou byly dovnitř nasáty velké předměty, které by mohly poškodit čerpadla. Za mříží byl z ochranné sítě vytvarován velký vodorovný válec, jehož účelem bylo zachytit drobnější úlomky. Válec se občas otáčel, aby se úlomků zbavil.

Georgos se hydraulickou pilou pustil do mříže. Tento robustní, asi osmnáct palců dlouhý nástroj s oblibou používají hledači pokladů pod vodou. Brzy vyřezal velký kruh a kovové tyče odtáhl stranou. Oddělená část klesla na dno řeky. S viditelností neměl žádné problémy. Shora sem pronikal dostatek denního světla.

Před sebou teď měl ničím nechráněný válec z drátěného pletiva. Georgos věděl, že se bude muset prostříhat zvenku do válce a na opačné straně druhou dírou ven. Jen tak se dostane do vnitřní nádrže čerpadla. Vzdálenost mezi oběma otvory - průměr válce - byla asi deset stop.

Nůžky, kterými dráty přestřihával, menší než hydraulická pila, měl šňůrkou připevněny k zápěstí. Už za několik minut byla vystřižena první díra. Vystřižený kus pletiva dal stranou a začal se opatrně protahovat do válce; dával pozor, aby se ničím nezachytil o čnicí dráty. Doplul k druhé straně válce a začal znovu stříhat. Brzy se mu podařilo vystřihnout druhý otvor a proplul na druhou stranu.

Konečně byl v nádrži čerpadel. Ve světle, proudícím otvory v podlaze čerpací stanice nad jeho hlavou, rozeznal přímo před sebou první čerpadlo.

Sacího účinku čerpadel se Georgos neobával. Z literatury věděl, že by na něho zapůsobil, jen kdyby se ponořil do větší hloubky, což neměl v úmyslu.

Zapnul svítilnu a hledal umístění pro první bombu.

V okamžiku, kdy jedno našel - rovný povrch pláště - vycítil za sebou pohyb a obrátil se. Pod hladinou bylo dost světla, aby uviděl, že válec z drátěného pletiva, kterým se sem dostal a který byl dosud v klidu, se začal otáčet, plynule a nepřerušovaně.

Elektrárnu v La Mission vedl mladý bystrý inženýr Bob Ostrander. Byl zástupcem vedoucího závodu Danieliho, když v červenci nálož Přátel svobody zabila Danieliho, Waltera Talbota a dva další a poškodila Velkou Lil.

Ctižádostivý Bob Ostrander si hodně přál povýšení - ne však za okolností, za nichž k němu došlo. Danieli byl jeho přítelem a spolupracovalo se jim velice dobře. I jejich manželky se sblížily a děti si spolu neustále hrály, střídavě v domech obou rodin.

Danieliho smrt v něm natrvalo vyvolala zlobu vůči teroristům celkově a vůči proklínaným Přátelům svobody zvlášť.

Když dálnopisná zpráva v úterý brzy odpoledne varovala, že vůdce Přátel svobody Georgos Archambault, hlavní podezřelý z útoku na Velkou Lil, by mohl chystat nový útok na GSP&L, Bob Ostrander spolu s personálem zajistili stav nejvyšší pohotovosti. Na inženýrův pokyn bylo po vetřelci okamžitě zahájeno pátrání po celém závodě La Mission. Když nikoho neobjevili, soustředili se na nejbližší okolí závodu. Dvě dvoučlenné, Ostranderem vybrané hlídky, měly za úkol stále obcházet podél oplocení závodu a přenosnými vysílačkami měly hlásit jakoukoli neobvyklou činnost nebo sebemenší známku pokusu o vniknutí do závodu. Strážníci v bráně dostali pokyn, aby bez povolení vedoucího nevpuštěli do závodu nikoho jiného než zaměstnance společnosti.

Bob Ostrander také zatelefonoval místnímu šerifovi, kde se dověděl, že úřadovna už byla také informována o Georgosi Archambaultovi a dodávce, kterou pravděpodobně řídí.

Na Ostranderovo naléhání šerif přikázal dvěma hlídkujícím vozům změnit trasu a hledat sebemenší stopu po dodávkovém volkswagenu na silnicích a cestách v okolí elektrárny La Mission.

Ani ne po uplynutí půl hodiny od telefonátu Boba Ostrandera - ve dvě třicet pět - volal šerif znovu a sdělil, že podle popisu přesně identifikovaná dodávka byla nalezena opuštěná u řeky Coyote, asi půl míle proti proudu od elektrárny. Nedaleko byly nalezeny pumpa a obal, v němž zřejmě byl nafukovací člun. Šerifovi lidé zahájili intenzivní pátrání po Archambaultovi. Jeden z nich vyplul na řeku ve vlastním motorovém člunu.

Ostrander okamžitě uvolnil několik pracovníků z jejich povinností a poslal je hlídat okraj řeky podél závodu s pokynem - při spatření člunu vyhlásit poplach.

Vedoucí elektrárny zůstal u svého stolu, který se stal organizačním a dorozumívacím centrem.

O deset minut později se ozval šerif. Vysílačkou právě dostal zprávu, že prázdný gumový člun byl nalezen za výběžkem elektrárny v malém zálivu, který oba dobře znají. „Vypadá to tak, že ten chlap vystoupil na břeh a přes plot se pokusil dostat dovnitř,“ řekl šerif. „Všichni mí muži ve službě jedou k vám, aby pomohli v pátrání. Přijedu také. Nedělejte si starosti! Je v pasti.“

Po odložení telefonu se Bob Ostrander necítil tak jistý jako šerif. Vzpomněl si, že vůdce Přátel svobody se již několikrát ukázal jako mazaný a vynalézavý terorista. Lézt přes plot, obzvláště ve dne, to nedává žádný smysl. Náhle mu začalo svítat a Ostrander vykřikl: „Potápěčská výstroj! Proto potřeboval člun. Blíží se pod vodou! Do čerpací stanice!“

Ve spěchu vyběhl z kanceláře.

Velitel strážných byl mezi těmi, kteří hlídkovali podél závodu u řeky. Ostrander uspěchaně přiběhl a zeptal se: „Viděli jste něco?“

„Ani nohu.“

„Pojďte se mnou.“ Rychlými kroky spěchali k čerpací stanici. Cestou mu Ostrander řekl svou domněnku o útoku pod vodou.

Na předsunutém konci čerpací stanice, sahajícím až do řeky, byl chodník. Vedoucí závodu odbočil k němu. Kovová kontrolní šachta uprostřed chodníku byla přímo nad válcem z drátěného pletiva, kudy proudila voda do čerpací komory; dva muži otevřeli poklop, nahnuli se a podívali se dolů. Dole pod sebou viděli horní část drátěného válce. Nespatřili však nic mimořádného.

„Běžte dolů a pomalu otočte válec,“ nařídil Ostrander veliteli. Elektrický otáčecí mechanismus byl ovládatelný ze stanice i z operačního střediska.

Za několik okamžiků se drátěný válec začal otáčet. Ostrander téměř okamžitě uviděl první velký vystřižený otvor. Nehnul se z místa a pozoroval válec. Jakmile uviděl druhý otvor, jeho obavy se potvrdily. Běžel do čerpací stanice a křičel: „Dostal se dovnitř! Nechtě síto trvale otáčet!“

Alespoň mu tím znemožním cestu zpátky, pomyslel si.

Jeho inženýrský mozek byl ledově chladný. Bob Ostrander věděl, že se musí rychle rozhodnout. Dal si však čas, aby zvážil všechny možnosti.

Někde pod ním, pod místem, kde teď stojí, plave Archambault, nepochybně s bombou nebo s bombami. Kam nasměruje útok? Mohl zvolit dva cíle. Jedním byla čerpadla, druhým kondenzátory o něco dále v závodě.

Zničení čerpadel by způsobilo značnou škodu: mohlo by na několik měsíců vyřadit všechny generátory závodu La Mission. Ale nálož mezi kondenzátory by byla mnohem, mnohem horší. Jejich rekonstrukce by mohla trvat i rok.

Bob Ostrander se ve výbušninách vyznal. Studoval je na technice a od té doby se o ně stále zajímal. Pětilibrová nálož, ne větší než bochník chleba, by mohla projít mezi čerpadly a dostat se až ke kondenzátorům. Archambault už možná takovou bombu vypustil nebo se k tomu chystá. Stačí uvést do chodu časovači mechanismus a pustit ji: cestu přes čerpadla ke kondenzátorům si už najde sama.

Kondenzátory musí být zachráněny. Znamená to ale zastavit provoz celé elektrárny. A to okamžitě.

V čerpací stanici visel nástěnný telefon. Bob Ostrander šel k němu a vytočil číslo 11 - hlavní dispečink.

Ozval se vyzváněcí tón, pak cvaknutí. „Hlavní dispečer.“

„Tady Ostrander. Odstavte všechny jednotky a zastavte cirkulaci vody.“

Dispečer protestoval. „Tím se přepálí pojistné destičky. Kromě toho bychom předem měli varovat Energetický kontrolní... „

„K sakru, nediskutujte se mnou!“ Ostrander sevřel sluchátko a křičel, protože každým okamžikem mohl výbuch na kusy rozmetat čerpací stanici nebo kondenzátory. „Vím, co říkám. Praštěte po vypínačích! Okamžitě po nich praštěte!“

Georgos netušil, co se děje nad ním. Věděl jen, že stále otáčení drátěného válce mu odřízlo cestu k útěku. Ve skutečnosti ani nedoufal, že se mu uniknout podaří: od začátku mise si byl vědom, že pravděpodobnost přežití je malá. Tady ale přece jen nechtěl zemřít. A ne takovým způsobem. Chycený do pasti...

S rostoucí panikou uvažoval: snad se ten drátěný válec přece jen zastaví. Mohl by si pak vystříhnout další dvě díry. Prudce se obrátil, aby to prozkoumal.

V okamžiku prudkého obratu se nůžky na drát, upevněné na šňůře, vysmekly. Uzel povolil...

Nůžky byly natřené jasnou žlutí. Viděl je klesat...

Georgos se instinktivně převrátil, mohutně kopl ploutvemi a nořil se za slábnoucími záblesky žlutí. S rukama napřaženýma před sebou. Málem je chytil.

Pak ale ucítil sílu vodního proudu a uvědomil si, že se ponořil příliš hluboko a že je vtahován do čerpadla. Snažil se vrátit. Příliš pozdě! Proud ho ve svém sevření táhl dál.

Odhodil náustek a vzdušnici a pokusil se křičet. Voda mu okamžitě zahltila plíce. Vzápětí se octl mezi sedm stop dlouhými lopatkami oběžného kola čerpadla, které ho rozsekaly na malé kousky.

Rozsekaly i válec se stlačeným vzduchem; neodjištěné, neškodné bomby propluly čerpadlem.

O několik vteřin později se všechna čerpadla zpomalila a zastavila.

Vedoucí dispečer v dispečinku, který právě jeden po druhém zatlačil čtyři červené vypínače, byl rád, že za to nenese odpovědnost. Mladý Ostrander si bude muset připravit zatraceně dobré vysvětlení pro vyřazení La Mission 1, 2, 3, a 4 - produkující tři milióny dvě stě tisíc kilowattů - z rozvodné sítě bez předchozího varování. Nemluvě o přepálení pojistných destiček na všech čtyřech turbínách, jejichž výměna bude trvat osm hodin.

Stačil do denních záznamů zapsat čas - patnáct hodin dvě minuty - a už se ozvala přímá linka ústředního dispečinku. Sotva vedoucí dispečer zvedl sluchátko, uslyšel rozčilený hlas: „Co se k čertu děje? Vždyť jste vypojili celý rozvodný systém!“

Bob Ostrander neměl o správnosti svého rozhodnutí vypnout všechny generátory nejmenší pochybnosti. Nepředpokládal, že by s vysvětlením mohl mít nějaké problémy.

Přepálené pojistné destičky - vždyť tu jsou stejně kvůli bezpečnosti - představují jen nepatrnou cenu zachráněných kondenzátorů.

Ihned po vydání rozkazu odstavit generátory Ostrander a velitel strážných odešli z čerpací stanice zkontrolovat kondenzátory. Skoro současně uviděli několik kovových předmětů - válcovitých bomb. Aniž by věděli, jestli jsou nebezpečné nebo neškodné, oba muži je vytáhli a běželi s nimi k řece, kde je hodili do vody.

Když se Ostrander vrátil ke kondenzátorům a rozhlédl se podruhé, uvědomil si, že čerpací stanici se zatím nic nestalo. Archambault je ale asi ještě pořád dole a mohl by způsobit nějakou škodu, i když se dalo předpokládat, že otáčející se válec aspoň na chvíli odvrátil jeho pozornost. Ostrander se rozhodl: vrátí se do čerpací stanice a promyslí, co by se mělo udělat dál.

Už začal odcházet, když si všiml nějakých malých kousků, které prošly čerpadlem a shromáždily se u kondenzátoru. Díval se na jeden kousek a natáhl se, aby ho vytáhl, pak se zarazil. Bob Ostrander polkl a bylo mu špatně. Byla to lidská ruka, pokrytá podivnými skvrnami.

Kapitola 18

Ach, Bože - jak ten čas rychle utekl. Karen se vyděsila, když zjistila, že už jsou dávno dvě pryč.

Vůbec jí nepřipadlo, že už uplynulo několik hodin od chvíle, kdy Nimrodovi slíbila, že odjede do nemocnice Redwood Grove. Ovšem, nákupy se jako obvykle protáhly - za sníženou cenu si koupila hezké šaty, boty, různé psací potřeby a náhrdelník z křišťálových korálků, který se jí velice zalíbil. Náhrdelník, naštěstí ne příliš drahý, se bude výborně hodit sestře: dá ho Cynthii k blížícím se narozeninám. Rovněž Josie měla celý seznam věcí a jejich zakoupení si vyžádalo delší čas. Ale všechno zvládly. Karen s opravdovým potěšením nakupovala -ve velkém, všemi barvami hrajícím nákupním středisku, vzdáleném jen dva domovní bloky od bytu. V obchodním domě mohla všude dojet s křeslem a sama si nákup kontrolovat, což dělala ze všeho nejraději.

Dnes nemusely nakupovat potraviny, protože po dobu vypínání proudu bude Karen v Redwood Grove. Zdálo se, že tam bude často jezdit do doby, než se vyjasní krizová situace s naftou od OPECu. Doufala, že to bude brzy.

Nechtěla příliš myslet na dobu, kterou bude muset strávit v nemocnici, věděla, že bude velice postrádat prostředí domova ve svém bytě, na které je zvyklá. Nemocnice se spolehlivým zdrojem elektřiny však byla jistotou. Jinak to byl ústav poněkud spartánský a pokud šlo o jídlo - no, raději nemluvit!

Nemocniční strava byla dalším důvodem ke zpoždění.

Josie navrhla a Karen s tím souhlasila, že bude mnohem příjemnější poobědvat v bytě, takže do Redwood Grove přijedou v době, kdy už tam bude po obědě. Okamžitě po návratu z nákupů Josie připravila jídlo a Karen psala novou báseň, kterou chtěla poslat Nimrodovi.

Po obědě Josie naskládala do kufříku věci, které bude Karen v nemocnici potřebovat.

Karen přemožena náhlým dojetím řekla: „Josie, jaký ty jsi báječný člověk! Tolik toho děláš, nikdy si nestěžuješ a dáváš mi mnohem víc, než ti kdykoli mohu vrátit.“

„Jsem dostatečně odměněna tvou přítomností,“ řekla Josie, aniž vzhlédla od balení. Karen věděla, že nahlas projevovaná přízeň její pomocnici v domácnosti přivádí do rozpaků, že ji však neodmítá.

„Josie, nech toho a pojď ke mně. Chci ti dát pusu.“

Josie přišla s ostýchavým úsměvem.

„Obejmi mě,“ požádala Karen. Když ji Josie objala, Karen ji políbila a řekla: „Milá Josie, mám tě moc ráda.“

„Já tebe taky,“ odpověděla Josie, uvolnila objetí a vrátila se k balení.

Když skončila, poznamenala: „Jsme připraveny. Zajdu dolů a přivezu Humperdincka. Nemáš nic proti tomu?“

„Ovšemže ne. Zatelefonuji si zatím.“

Josie jí nasadila čelenku se sluchátky a mikrofonem. Jednu nebo dvě minuty po Josieině odchodu z pokoje Karen zaslechla klapnutí dveří.

Hlavou se dotkla mikropsínače. Ve sluchátkách se ozval vyzváněcí tón, pak hlas: „Ústředna. Co mohu pro vás udělat?“

„Mám ruční obsluhu, pane. Vytočil byste mi číslo, prosím?“ Karen udala své číslo telefonu a číslo, s nímž ji má spojit - s bytem rodičů.

„Okamžik.“ Ozvala se série cvaknutí a vyzváněcí tón. Karen čekala, že se někdo ozve - jako obvykle po druhém nebo třetím zazvonění - , ale k jejímu překvapení telefon vyzváněl dál. Karen mluvila s matkou brzy dopoledne a věděla, že Henrietta Sloanová se necítila dobře a neměla v úmyslu dnes jít ani do práce, ani nikam ven. Karen napadlo: operátor ústředny nejspíš vytočil špatné číslo.

Pohybem hlavy k mikropsínači přerušila spojení a zkusila to znovu. Opět se ozvalo jen vyzvánění. Opět žádná odpověď.

Karen zkusila jiné číslo - číslo Cynthie. Opět vytrvalé vyzvánění a žádná odpověď.

Karen pocítila neurčitý neklid. Jen málokdy byla v bytě sama a v těch řídkých případech se ráda s někým bavila telefonem.

Když na otázku Josie odpověděla, že může odejít, řekla to bez uvažování. Teď by byla ráda, kdyby to neřekla.

Přesně v tom okamžiku zhaslo několik rozsvícených světel v bytě, zastavilo se klimatizační zařízení v okně a Karen pocítila nepatrné porušení rytmu dýchání, než se respirátor ze sítě přepnul na akumulátor.

Karen si s úlekem vzpomněla na to, co s Josie přehlédly. Pojízdním po nákupech značně vybitý akumulátor v pojízdném křesle měl být okamžitě po návratu domů vyměněn. Josie však místo toho křeslo napojila na síť a akumulátor přepnula na nabíjení. Spotřebovanou kapacitu vybitého akumulátoru bylo nutno doplnit šest hodin trvajícím dobíjením; zatím však dobíjení trvalo ani ne celou hodinu a teď, po přerušení dodávky elektrické energie do sítě, se zastavilo úplně.

Vpravo od Karenina křesla byl náhradní, zcela nabitý akumulátor, připravený k namontování do křesla před odjezdem do nemocnice. Karen na něj viděla, ale neexistoval způsob, jak by ho sama zapojila.

Doufala, že dodávka proudu do sítě bude po několika minutách obnovena. A víc než kdy jindy doufala, že se Josie rychle vrátí.

Rozhodla se zatelefonovat Nimrodovi. Pravděpodobně právě došlo k neplánovanému vypnutí proudu, které považoval sice za „možné“, ale „málo pravděpodobné“.

Hlavou stlačila mikropsínač, uslyšela však jen nahrané oznámení: „Všechny linky jsou obsazeny. Zavěste prosím a zavolejte později.“

Pokusila se znovu. „Toto je nahraný... „

A ještě jednou. Se stejným výsledkem.

Karen věděla, někde se o tom dočetla, že při rozsáhlém vypnutí elektrického proudu jsou telefonní linky okamžitě přetížené, protože volá víc lidí, než kolik jich telefonní systém dokáže obsloužit. Mnozí lidé volají operátory v telefonních ústřednách, jen aby se zeptali co se děje, což přispívá ke zkomplikování situace.

Už začala být opravdu znepokojená. Kde je Josie? Co tam tak dlouho dělá? A proč se ještě ani domovník Jiminy nepřišel podívat, jestli je Karen O. K., jak to udělal vždycky, když se stalo něco mimořádného?

Přestože Karen o tom neměla tušení, souhra několika náhod přispěla ke vzniku pro ni velmi nepříjemné situace.

Ve tři čtvrtě na jedenáct, když se Karen a Josie chystaly odjet na nákupy, byl Luther Sloan zatčen a podle paragrafu 693c kalifornského trestního zákoníku, který se výslovně zabývá krádežemi plynu, obžalován ze šestnácti těžkých zločinů.

Otřesená, zoufalá a v těchto záležitostech naprosto nezkušená Henrietta Sloanová se od té chvíle snažila zajistit pro svého manžela ručitele a kauci. Krátce před polednem telefonovala starší dceři Cynthii a naléhavě ji žádala o pomoc. Cynthia požádala sousedku, aby se postarala o jejího chlapce, až se vrátí ze školy a odjela za matkou. Manžel Cynthie byl v práci, domů měl přijít až večer.

V době, kdy se jich Karen pokoušela dovolat, běhaly mezi kanceláří právníka-ručitele a věznicí, kde byl Luther Sloan zadržován.

V době vypnutí elektrického proudu byly obě ve věznici v místnosti pro návštěvníky a o vypnutí nevěděly. Věznice má vlastní generátor, který po automatickém naskočení jen krátce zablikající světla znovu rozsvítí.

Jen několik minut předtím Henrietta Sloanová a Cynthia hovořily o tom, že zavolají Karen. Vzápětí usoudily, že ji raději nebudou znepokojovat a upustily od toho.

Žádná z nich ani Luther Sloan se o výpadku elektrického proudu nedovědí a po dvou hodinách, kdy bude propuštění na kauci konečně zajištěno, všichni tři odejdou z věznice spolu.

Několik minut předtím, než v Karenině bytě zhasla světla a dřív, než se pojízdné křeslo a respirátor přepnuly na akumulátor, Bob Ostrander křičel na vedoucího dispečera v elektrárně La Mission: „Praštěte po vypínačích! Okamžitě po nich praštěte!“

Když to dispečer udělal, dálkové vedení GSP&L bylo bez jakékoli výstrahy zbaveno tří miliónů dvou set tisíc kilowattů elektrické energie. A to v době, kdy zařízení energetické společnosti pracovala jen s nepatrnou rezervou a při neobvykle vysokém zatížení. Přispělo k tomu nezvykle teplé květnové odpoledne, a tím i pro toto roční období nadměrné používání klimatizačních jednotek.

Následkem toho monitorovací počítač vyhodnotil, že v rozvodné síti je nedostatek elektrické energie na pokrytí požadavků a okamžitě rozpojil vysokonapěťové jističe. Velká oblast zásobovaná rozvodným systémem GSP&L se najednou octla bez elektřiny.

Dům, v němž bydlela Karen, stál v jedné z postižených oblastí.

Josie a domovník Jiminy uvázli ve výtahu budovy. Výkřiky plnými úzkosti se snažili přivolat pomoc.

Když Josie odešla od Karen, rychle šla do nedalekého autoservisu, kde nechala Humperdincka přes noc. Nájemce znal Karen a svolil, aby tam dodávka bezplatně parkovala. Josie netrvalo ani deset minut, než vyzvedla Humperdincka a odjela s ním ke vstupním dveřím obytného domu, kde mohla Karenino pojízdné křeslo bez potíží naložit.

Starý vyzábělý domovník venku opravoval nátěr, když se Josie vrátila. „Jak se vede naší dívence Karen?“ zeptal se.

„Dobře,“ odpověděla a pověděla mu o stěhování do nemocnice Redwood Grove kvůli zítřejšímu vypnutí elektrického proudu. Domovník odložil plechovku s barvou a štětec a řekl, že půjde nahoru, jestli by nemohl s něčím pomoci.

Ve výtahu Jiminy zmáčkl tlačítko šestého podlaží a začali stoupat. Mezi třetím a čtvrtým podlažím se výtah zastavil a světlo zhaslo. Lampička na baterii pro nouzové osvětlení stála na polici. Jiminy se natáhl a rozsvítil ji. V jejím slabém světle mačkal všechna tlačítka v dohledu, nestalo se však nic.

Brzy nato začali oba volat o pomoc.

Bez sebemenší odezvy už křičeli dvacet minut.

Ve stropě výtahu byla malá padací dvířka, ale Josie a Jiminy byli malé postavy, takže i když si vylezli jeden druhému na ramena - v čemž se střídali - s dvířky pohnuli jen málo a neměli vůbec žádnou naději, že by tudy vylezli. A i kdyby se to snad podařilo, bylo nepravděpodobné, že by se dostali z výtahové šachty.

Josie si už dávno vzpomněla na vybitý akumulátor. To pomyšlení ji nutilo k ještě zoufalejšímu volání. Za chvíli jí vytryskly slzy, když její hlas byl čím dál tím víc chraplavější.

Josie a Jiminy nevěděli, že ve výtahu zůstanou skoro tři hodiny, než bude obnovena dodávka elektrického proudu.

Telefonní společnost později oznámí, že i když byly do chodu uvedeny náhradní generátory, bylo množství telefonních hovorů v první hodině nebyvalé. Tisíce jich bylo přerušeno a mnozí, kteří se pokoušeli získat informace od operátorů v ústřednách, nebyli schopni se dovolat.

Nim Goldman, pod tlakem na několika frontách kvůli náhlé poruše elektrického proudu, si krátce vzpomněl na Karen a byl rád, že souhlasila s odjezdem do nemocnice Redwood Grove už brzy dopoledne. Rozhodl se zavolat jí později, až se situace trochu uklidní.

Karen už byla bledá hrůzou a potila se.

Uvědomila si, že se muselo stát něco vážného, co Josie zabránilo vrátit se.

Znovu a znovu se pokoušela o telefonní spojení. Stále se ozýval jen nahraný hlas. Uvažovala, že se s pojízdným křeslem rozjede a narazí do dveří bytu v naději, že někdo půjde kolem a uslyší ji. Pohyb křesla by však jen přispěl k rychlejšímu vyčerpání zbytku kapacity akumulátoru. Karen ze zkušenosti i z výpočtů věděla, že akumulátor už zanedlouho nebude stačit ani k pohonu respirátoru.

Ve skutečnost už v akumulátoru zbývala energie na necelou čtvrt hodinu života. Po návratu z nákupů se jeho kapacita snížila víc, než Karen předpokládala.

Karen nebyla nikdy hluboce nábožensky založena, ale začala se modlit. Prosila Boha a Ježíše Krista, aby jí poslali Josie nebo Jiminiho nebo rodiče nebo Nimroda nebo Cynthii nebo kohokoli - kohokoli!

„Bože, nemusejí udělat nic jiného, než napojit druhý akumulátor. Ten, tam dole, Ježíši! Každý to dokáže! Řeknu jim jak. Ach, Bože, prosím! Prosím... „

Stále se modlila, když ucítila, že respirátor se začíná zastavovat, dýchání se zpomalovalo a nebylo dostatečné.

Zoufale se snažila telefonovat. „Toto je nahrané oznámení. Všechny linky jsou obsazeny. Zavěste prosím a... „

Bzučák napojený na respirátor, poháněný malým niklkadmiovým článkem, pronikavým tónem ohlašoval, že se přístroj zastaví. Karen už pomalu ztrácela vědomí a slyšela ho nejasně, jakoby z velké dálky.

Když začala těžce dýchat a bezmocně toužila po vzduchu, který bez cizí pomoci nedokázala nadechnout, její pokožka zrudla, pak zmodrala. Oči jí vystoupily z důlků. Rty se horečně pohybovaly. Pak, když přívod vzduchu ustal úplně, se začala dusit: hrudí jí projela krutá bolest.

Kapacita akumulátoru brzy milosrdně vyhasla a současně zemřela i Karen.

Těsně před smrtí jí hlava klesla na stranu a dotkla se mikrospínače telefonu. Ozval se hlas: „Ústředna. Co mohu pro vás udělat?“

Kapitola 19

Nima napadlo, že to svým způsobem připomíná opakování starého filmu, když shromážděné skupině novinářů, televizních a rozhlasových pracovníků vysvětloval, co se vlastně v elektrárně La Mission stalo a co zapříčinilo nedávné přerušení elektrického proudu.

V duchu přemítal: je to opravdu teprve deset měsíců od loňského letního odpoledne, kdy Walter Talbot a ti další zemřeli a bomba poškodila Velkou Lil tak, že došlo k přerušení elektrického proudu? Od té doby se toho tolik přihodilo, že se časová mezera zdála být mnohem větší.

Jeden rozdíl si však Nim dnes přece jen uvědomoval. Ve srovnání s dobou před deseti měsíci se změnil postoj pracovníků sdělovacích médií.

Zdalo se, že si teď uvědomují problémy, s nimiž se GSP&L potýká a že projevují nefalšované pochopení; něco takového bylo tehdy u nich nemyslitelné.

„Pane Goldmane,“ zeptal se Oakland Tribune, „dostanete-li zelenou k výstavbě plánovaných závodů, jak dlouho potrvá, než se dožene zpoždění?“

„Deset roků,“ odpověděl Nim. „Kdybychom dosáhli prioritního programu, možná osm. Jenže dřív, než s výstavbou začneme, musíme mít spoustu úředních povolení. O jejich osudu se nám zatím nedonesla ani ta nejmenší zmínka.“

Na tiskovou konferenci, pořádanou na hlavní chodbě kontrolního energetického ústředí, přišel Nim na žádost Teresy Van Burenové krátce po vypnutí všech zbývajících generátorů v La Mission, kdy došlo k úplnému výpadku elektřiny. Prvním náznakem, že něco není v pořádku, bylo krátké pohasnutí světel v jeho kanceláři a jejich brzké rozsvícení. Životně důležité rozvody správní budovy energetické společnosti, a tedy i kontrolního energetického ústředí, byly před ztrátou elektrické energie chráněny soustavou zvláštních obvodů. Nim vytušil, že něco není v pořádku a okamžitě odešel do hlavního dispečinku, kde ho Ray Paulsen, který sem dorazil před několika málo minutami, seznámil se vším, co se stalo.

„Ostrander se rozhodl správně a postavím se za něho,“ řekl Paulsen. „Kdybych tam byl já, udělal bych totéž.“

„O. K., Rayi,“ uznal Nim. „Až budu mluvit s novináři, budu se toho držet.“

„Můžeš jim ještě říci, že plnou dodávku energie obnovíme za tři hodiny, možná o něco dřív,“ řekl Paulsen. „A od zítřka bude do rozvodu znovu napojena La Mission 1, 2,3, a 4 i všechny geotermální jednotky.“

„Díky. Řeknu jim to.“

Je zvláštní, uvažoval Nim, že pod tlakem událostí se vypařuje i antagonismus mezi ním a Paulsenem. Snad proto, že teď mají oba příliš mnoho práce, než aby si ho připouštěli.

Nancy Molineauxová se na tiskové konferenci zeptala: „Změní se tím plán vypínání elektrického proudu?“

„Ne,“ odpověděl Nim. „Zítra vše začne podle plánu a v následujících dnech bude pokračovat.“

„Budete schopni vypínání omezit jen na tři hodiny?“ zeptal se Sacramento Bee.

„To je nepravděpodobné,“ řekl Nim. „Až se naše zásoby zmenší, přerušení budou muset být delší - pravděpodobně šest hodin denně.“

Někdo překvapením slabě hvízd.

„Slyšel jste, že došlo k narušení veřejného pořádku - k demonstracím proti organizacím vystupujícím proti vám?“ zeptal se televizní redaktor.

„Ano, slyšel. Podle mého názoru to ale nikomu nepomůže, ani nám ne.“

K demonstracím došlo předešlé noci. Nim se o nich dočetl ráno. Do oken Sequoia Clubu a správní budovy Protinukleárního svazu házeli kameny demonstranti, prohlašující se za „obyčejné občany“. Na obou místech se srazili s policisty. Několik demonstrantů bylo zatčeno. Později byli propuštěni, aniž by proti nim byla vznesena žaloba.

Všeobecně se očekávalo, že jakmile kvůli omezeným dodávkám elektrické energie vzroste nezaměstnanost, dojde pravděpodobně v celém státě k dalším demonstracím a k porušování veřejného pořádku. Dřívější kritici a oponenti GSP&L byli uprostřed všeho dění nezvykle potichu.

Nakonec se někdo na tiskové konferenci zeptal: „Pane Goldmane, co byste lidem poradil?“

Nim se mírně ušklíbl. „Vypněte všechno, co nepotřebujete k přežití.“

Za dvě hodiny, krátce po šesté hodině, se Nim vrátil do své kanceláře.

Požádal Vicki, která pracovala déle - jak se už stalo zvykem -:

„Zavolejte nemocnici Redwood Grove a požádejte o rozhovor se slečnou Sloanovou.“

O málo později se ozval bzučák: „Nemocnice tvrdí, že slečna Sloanová u nich není.“

Překvapeně zapochyboval. „Jsou si tím jistí?“

„Požádala jsem je, aby to prověřili. Zkontrolovali to dvakrát.“

„Zkuste číslo jejího bytu.“ Věděl, že ho Vicki má. Jen těžko se vyrovnával s tím, že Karen do nemocnice neodjela.

Tentokráte místo použití bzučáku Vicki otevřela dveře Nimovy kanceláře a vešla. Tvářila se velmi vážně.

„Pane Goldmane,“ řekla, „myslím, že byste si měl ten hovor vzít.“

Zmateně zvedl sluchátko. „Jste to vy, Karen?“

Ozval se vzlykající hlas. „Nimrode, tady je Cynthia, Karen je mrtvá.“

„Nemohli bychom jet rychleji?“ zeptal se Nim řidiče.

„Dělám, co je v mých silách, pane Goldmane.“ V řidičově hlase byla výčitka. „Je velký provoz a v ulicích je víc lidí než obvykle.“

Nim si raději k hlavnímu vchodu objednal služební vůz s řidičem, než aby šel pro svého fiata a zbytečně tím ztrácel čas, nemluvě o tom, že se mu vůbec nechtělo řídit.

Nimovy myšlenky jako by se ocitly ve smršti. Od Cynthie se nedověděl žádné podrobnosti, pouze holou skutečnost, že Kareninu smrt způsobilo vypnutí elektrické energie. Sám sebe obviňoval - že selhal a že dřív nezkontroloval, jestli Karen do Redwood Grove dorazila.

Věděl sice, že už je příliš pozdě, hořel však netrpělivostí, až tam bude.

V houstnoucím soumraku se díval do ulic. Řidič měl pravdu. Venku bylo mnohem víc lidí než obvykle. Nimovi se vybavil článek o New York City v době výpadku elektrického proudu - davy lidí vycházely z domů a když se někdo zeptal, proč to dělají, jen málo z nich to dokázalo vysvětlit. Snad se chtěli instinktivně o neštěstí podělit se sousedy.

Byli ovšem i takoví, kteří do ulic New Yorku vyrazili, jen aby páchali kriminální činy, zapalovali a drancovali. Není vyloučeno, že k něčemu takovému v budoucnu dojde i tady.

Ať k tomu dojde nebo ne, přemýšlel Nim, jedna věc je jistá: způsob života se radikálně mění a bude se měnit stále víc a víc.

Některá světla ve městě už svítila, jiná se teprve rozsvěcovala. Brzy bude dodána elektřina i do mála zbývajících míst, kde je ještě tma.

Do zítřka.

Snad do pozítří.

Snad později, kdo ví, jak dlouhý nebo drastický bude návrat k normálnímu životu?

„Jsme tady, pane Goldmane,“ oznámil řidič. Stáli u činžáku, v němž bydlela Karen.

„Počkejte na mě, prosím,“ řekl Nim.

„Dál jít nemůžete,“ řekla Cynthia. „Ted’ ještě ne. Je to příliš hrozné.“

Vyšla na chodbu a zavřela za sebou dveře, když Nim u bytu zazvonil. Při krátkém pootevření dveří Nim zaslechl, že někdo uvnitř má hysterický záchvat - mohla to být Henrietta Sloanová - a nářek, o němž si myslel, že patří Josie. Cynthia měla zarudlé oči.

Řekla mu všechno, co věděla o sérii nešťastných náhod, které přispěly k pomalé Karenině smrti. Nim si nahlas začal vyčítat to, na co myslel již v autě, ale Cynthia ho zarazila.

„Ne! Ať jsme my ostatní cokoli udělali nebo neudělali, Nimrode, nikdo za celý ten dlouhý čas nedal Karen tolik jako vy. Určitě by nechtěla, abyste se obviňoval. Dokonce pro vás něco napsala. Počkejte!“

Cynthia se vrátila do bytu a přinesla list modrého dopisního papíru. „Bylo to v psacím stroji. Dávala si s tím vždycky takovou práci. Tohle asi psala před... před...“ Hlas se jí zlomil: zavrtěla jen hlavou, neschopná domluvit.

„Děkuji vám.“ Nim složil list a zasunul ho do kapsy. „Mohl bych vám nějak pomoci?“

Cynthia zavrtěla hlavou. „Teď ne.“ Pak, když odcházel, zeptala se: „Nimrode, uvidím vás ještě někdy?“

Zastavil se. Bylo to jasné a jednoznačné vyzvání, přesně takové, na jaké si pamatoval z dřívějších.

„Ach, Bože, Cynthia,“ řekl Nim. „Já nevím.“

Hrozné na tom je to, pomyslel si, že touží po smyslné a hezké Cynthii, která je dychtivá mu svou lásku dát. Chce ji, bez ohledu na usmíření s Ruth i na to, že svou ženu oddaně miluje.

„Budete-li mě potřebovat, Nimrode,“ řekla Cynthia, „víte, kde jsem.“

Přikývl a obrátil se k výstupu.

Na zpáteční cestě Nim vytáhl a rozložil list známého Karenina dopisního papíru, který mu dala Cynthia. Přidržel ho u stropního světla a četl:

Je zvláštní, nejdraží Nimrode,

Že zářivá energie života by měla vyhasnout?

Záblesk inteligence odumřel:

Všechny ohně, které muži zapálili

Hoří slabě a umírají.

Ale světlo, jako život, přežívá:

Ten nejmenší záblesk, planoucí jiskru

Každý udržuje

Co udržuje? udiveně přemýšlel. Poslední roztomilou a láskyplnou Kareninu myšlenku se už nikdy nedoví.

Kapitola 20

Do Nimovy kanceláře měla být přinesena skládací postel. Když se vrátil, už tam byla, ustlaná, s prostěradly, pokrývkou a polštářem, jak si to přál.

Vicki odešla domů.

Hlavou mu neustále vířily myšlenky na Karen. Navzdory Cynthiiným slovům pocit viny přetrvával. Byla to však nejen jeho vlastní vina, ale i GSP&L, kam patřil, která nechala Karen na holičkách. V moderním světě se elektřina stala pupeční šňůrou života - pro lidi jako Karen doslova - a proto by neměla být za žádných okolností přerušována. Pro každou veřejnou energetickou společnost jako GSP&L je nejpřednější povinností spolehlivost služeb. Tato povinnost stojí nad vším a je jistým druhem posvátné odpovědnosti. A přece, počínaje zítřkem bude pupeční šňůra trhána znovu a znovu - tragicky, bolestně a svým způsobem zbytečně. Nim si byl jistý, že při častém vypínání energie bude docházet k dalším ztrátám, nesnázím a mnohým nepředvídaným situacím.

Zbaví se vůbec někdy pocitu viny, uvažoval. Časem snad, zatím však ne.

Nim by si v té chvíli rád popovídal s někým, komu by mohl důvěřovat. Ruth o Karen dosud neřekl a teď už to nemohl napravit.

S hlavou v dlaních si sedl ke stolu. Po chvíli se však uvědomil, že musí něco dělat, aby přišel na jiné myšlenky. Aspoň jednu nebo dvě hodiny.

Překotné události dne - jedno trauma za druhým - mu nedovolily, aby si probral poštu, nahromaděnou na psacím stole. Věděl, že jestli se mu nepodaří aspoň část vyřídit dnes večer, ráno jí bude mít dvakrát tolik. Dal se do práce, i když spíš proto, aby získal duševní úlevu, než z nějakého jiného důvodu.

Soustředěně pracoval asi deset minut, když se ve vedlejší kanceláři ozval telefon. Zvedl sluchátko paralelní linky.

„Vsadím se,“ ozvala se Teresa Van Burenová, „že sis myslel, že jsi pro dnešek skončil s funkcí mluvčího společnosti.“

„Když to říkáš, Tess,“ odpověděl, „musím ti říci, že něco takového mě opravdu napadlo.“

Ředitelka pro styk s veřejností se zasmála potlačovaným smíchem. „Tisk ale nikdy nespí: je mi tě líto. Mám tady dva lidi, kteří by tě rádi navštívili. Jeden z tiskové agentury Associated Press, který má několik otázek do článku o postupném vypínání elektrického proudu. Druhý, Nancy Molineauxová, která sice nechce říci, co chce, ale něco určitě chce. Co na to říkáš?“

Nim povzdechl. „O. K., přiveď je.“

Někdy byly okamžiky - toto byl jeden z nich - kdy litoval pochybení a odchodu Pana Soudce Yaleho.

„Já tu nemusím být, proto odcházím“ řekla o několik minut později ředitelka pro styk s veřejností, když mu představila staršího reportéra z AP, který měl oči plné slz a dostával záchvaty kuřáckého kašle. Nancy Molineauxová se rozhodla počkat ve vedlejší kanceláři, až kolega skončí.

Otázky muže plného energie byly profesionální a přesné. Nimovy odpovědi si čmáral vlastní verzí těsnopisu na hromadu průklepových papírů. Když skončil, vstal a zeptal se: „Mám poslat dovnitř tu kočku?“

„Ano, buďte tak laskav.“

Nim slyšel zvuk zavírání vnějších dveří, pak vstoupila Nancy.

„Buďte zdrav! „řekla.

Byla jako vždy jednoduše, ale módně oblečená - tentokrát měla hedvábné, v pase stažené růžové šaty, skvěle ladící s bezvadnou černou pletí. Zdá se, jako by její hezká tvář s vysedlými lícními kostmi ztratila něco - i když zdaleka ne vše - ze své hrdosti, pomyslel si Nim. Snad to nějak souvisí s tím, že od setkání v hotelu Christopher Columbus a následných otřesných událostí se k němu chovala přátelštěji.

Sedla si proti němu a překřížila své dlouhé, krásné nohy. Nim se na ně krátce podíval, pak odvrátil zrak.

„Buďte zdráva!“ opakoval po ní. „Co pro vás mohu udělat?“

„Něco pro vás mám.“ Vstala a na stůl před něho položila dlouhý pás papíru. Viděl, že to je průklep z dálnopisného stroje.

„Tato zpráva právě došla,“ řekla Nancy. „Bude ve všech ranních novinách. My bychom ji rádi už odpoledne otiskli s komentářem -pokud možno vašim.“

Nim otočil křeslo ke světlu, aby lépe viděl a řekl: „Dovolte, abych si to přečetl.“

„Jestli si to nepřečtete, nebudete k tomu moci nic říci,“ řekla pomalu. „Dejte si na čas.“

Novinářskou zprávu nejprve zběžně přehlédl, pak se vrátil na začátek a pozorně ji četl.

WASHINGTON, D.C. 3. KVĚTNA - V DRAMATICKÉ SNAZE VYŘEŠIT SOUČASNOU NAFTOVOU KRIZI SPOJENÉ STÁTY HODLAJÍ VYDAT NOVOU MĚNU POD NÁZVEM NOVÝ DOLAR. BUDE KRYTÝ ZLATEM A BUDE MÍT HODNOTU DESETI DOSAVADNÍCH DOLARŮ.

VYDÁNÍ NOVÉHO DOLARU PREZIDENT OZNÁMÍ ZÍTRA ODPOLEDNE NA TISKOVÉ KONFERENCI V BÍLÉM DOMĚ

NĚKTERÍ ÚŘEDNÍCI VE WASHINGTONU DALI NOVÉ MĚNĚ NÁZEV .NEFALŠOVANÝ DOLAR‘.

STÁTY OPEC VYVÁŽEJÍCÍ NAFTU BUDOU POŽÁDÁNY, ABY PŘIJÍMALY ZA NAFTU NOVÉ DOLARY V NOVĚ PROJEDNANÝCH CENOVÝCH ÚPRÁVÁCH.

POČÁTEČNÍ REAKCE OPEC BYLA OPATRNĚ PŘÍZNIVÁ. NICMÉNĚ, MLUVČÍ OPEC, ŠEJK AHMED MUSAED KONSTATOVAL, ŽE PŘED DOSAŽENÍM A PODEPSÁNÍM DOHODY NA ZÁKLADĚ NOVÉHO DOLARU BUDE ORGANIZACE POŽADOVAT NEZÁVISLOU REVIZI ZLATÝCH ZÁSOB SPOJENÝCH STÁTŮ.

„NEHCEME JÍT TAK DALEKO, ABYCHOM OZNAČILI SPOJENÉ STÁTY ZA LHÁŘE, POKUD JDE O JEJICH ZLATÉ REZERVY,“ ŘEKL ŠEJK MUSAED REPORTÉRŮM DNES VEČER V PAŘÍŽI. „PŘETRÁVAJÍCÍ ZVĚSTI O TOM, ŽE REZERVY NEJSOU TAK VELKÉ, JAK SE OFICIÁLNĚ UVÁDÍ, VŠAK NEMŮŽEME PONECHAT BEZ POVŠIMNUTÍ. RÁDI BYCHOM SE UJISTILI, ŽE PODLOŽENÍ NOVÉHO DOLARU JE SKUTEČNÉ A NE ZDÁNLIVÉ.“

OČEKÁVÁ SE PREZIDENTOVO SDĚLENÍ AMERIČANŮM, ŽE NOVÉ DOLARY MOHOU ZÍSKAT ODEVZDÁNÍM STARÝCH V KURSU DESET KU JEDNÉ. VÝMĚNA BUDE ZPOČÁTKU DOBROVOLNÁ, AVŠAK BĚHEM PĚTI LET SE NA ZÁKLADĚ PŘIPRAVOVANÉHO ZÁKONA STANE POVINNOU. STARÝ DOLAR PAK BUDE STAŽEN Z OBĚHU A BUDE MÍT POUZE SBĚRATELSKOU HODNOTU.

PREZIDENT BUDE NA TISKOVÉ KONFERENCI NEPOCHYBNĚ DOTÁZÁN...

Nim si pomyslel: možnost, o níž se minulý týden zmínil lobbyista GSP&L ve Washingtonu, se stává skutečností. Uvědomil si vyčkávající Nancy Molineauxovou. „Nejsem génius,“ řekl Nim. „Domnívám se však, že nejste z těch, kterým je nutno říkat, že toto všechno“ - prstem poklepal na dálnopis - „bylo nevyhnutelné už dávno, od doby, kdy začala inflace a kdy jsme připustili, abychom se stali závislími na dovážené naftě. Je neštěstím, že mnoho poctivých lidí ze středních vrstev, kteří těžce a pilně pracovali, aby něco ušetřili, budou poškozeni nejvíc, až se postaví do řady a vymění si dolary deset ku jedné. Tím však nezískáme nic jiného než trochu času. Času nutného k tomu, abychom si uvědomili, že musíme skoncovat s nákupem nafty, který si nemůžeme dovolit a začali rozvíjet své vlastní nevyužité energetické zdroje.“

„Díky,“ řekla Nancy, „to bude znít hezky.“ Odložila zápisník. „Mimochodem, tamhle podle toho papíru se zdá, že jste něco jako Pan Věštec. A když už o tom mluvím, ještě něco: možná vás bude zajímat, že v nedělním vydání znovu otiskneme vaše slova, která jste loni v září pronesl na veřejném projednávání - jak jste vybuchl a sám sebe dostal na černou listinu. Dnes vaše tehdejší slova dávají mnohem větší smysl než tehdy.“ Náhle ji něco napadlo. „Nechtěl byste mi říci - pro naše noviny - jak to všechno cítíte dnes?“

Nim z náhlého popudu otevřel zásuvku psacího stolu, vytáhl skládací desky, vyndal z nich list modrého dopisního papíru a četl nahlas:

Bud' shovívavý, odpouštějící ve chvíli ocenění, Blahosklonný a velkorysý, Pobaven kontrasty, jež život nabízí-

„To není špatné,“ řekla Nancy. Kdo to napsal?“

„Jeden můj přítel.“ Cítil, jak těžko se mu mluví. „Přítel, který včera zemřel.“

Nastala chvíle ticha, pak se Nancy zeptala: „Smím si to přečíst celé?“

„Nevím, proč byste nemohla.“ Podal jí list papíru.

Když Nancy dočetla, vzhledla. „Žena?“

Přikývl. „Ano.“

„Bylo tohleto důvodem, proč jste vypadal, jak jste vypadal, když jsem přišla - jako byste byl zameten z podlahy nějaké stáje?“

Nim se krátce zasmál. „Jestli jsem opravdu tak vypadal, pak odpověď zní ‚ano‘.“

Nancy položila dopisní papír na skládací desky. „Chcete mi o tom něco říci? Chcete-li, důvěrně, ne pro noviny.“

„Ano,“ řekl, „pouze soukromě. Jmenovala se Karen Sloanová. Od patnácti let byla quadruplegická.“ Odmlčel se.

„Pokračujte,“ řekla Nancy. „Poslouchám.“

„Myslím, že to byl ten nejkrásnější člověk - a to v každém ohledu -jakého jsem kdy poznal.“

Po chvíli mlčení se Nancy zeptala: „Jak jste se s ní seznámil?“

„Náhodou. Bylo to loni v červenci brzy po vypnutí elektrického proudu... „

Neuplynula ani hodina od chvíle, kdy Nim zatoužil popovídat si s někým, komu by důvěřoval. Ted' vyléval své srdce Nancy. Poslouchala a přerušovala ho jen občasnými otázkami, většinou však mlčela. Když jí vylíčil způsob Kareniny smrti, vstala, přešla po místnosti a tiše řekla: „Ach, Bože! Bože!“

„Ted' vidíte,“ řekl Nim, „že není nic tak překvapujícího na tom, jestli jsem vypadal, jako by mne zametli z podlahy nějaké stáje.“

Nancy se vrátila k psacímu stolu a ukázala na rozložené papíry. „Tak proč si děláte starosti tady s tím haraburdím?“

„Musel jsem se něčím zaměstnat a stále to potřebuji.“

„To jsou kecy! Praštěte s tím a jděte domů.“

Zavrtěl hlavou a mrkl na postel. „Dnes v noci budu spát tady. Stále máme problémy a zítra - nebo jste snad zapomněla? - začínáme s postupným vypínáním elektrického proudu.“

„Tak pojd'te se mnou.“

Musel se zatvářít až příliš ohromeně, protože mírně dodala: „Mám byt jen pět minut odtud. Můžete tu nechat číslo telefonu a v případě nutnosti se budete moci rychle vrátit. Jestli nikdo nezavolá, ráno vám před odchodem připravím snídani.“

Stáli proti sobě. Nim cítil pižmovou vůni Nancyina štíhlého, graciézního a žádoucího těla. Pocítil naléhavou chuť ji poznat blíž. Mnohem hlouběji. Uvědomil si -jak se mu tak často v životě stávalo, a dnes večer již podruhé -, že ho ta žena přitahuje.

„Tu nabídku už vám nikdy nezopakují,“ řekla jízlivě. „Rozhodněte se. Ano nebo ne?“

Zaváhal jen zlomek vteřiny, pak řekl. „O. K., pojd'me.“